nyadi László, 16-án és 17-én a Csárdáskirálynő című produkciókat mutatják be. (KM)

grafikusművész, rajzfilmrendező tárlatával egy időben a művész ismert rajzfilmjeiből is vetítést tartanak. (KM)



Krutilla József rajza



AP-felvétel

Folyóink jellemző napi adatai: a TISZA Tiszabecsnél –132, apad, 15%, 19,0 fok; Vásárosnaménynál –97 cm, apad, 11%, 19,8 fok; Záhonynál –176 cm, árad, 14%, 21,0 fok; Dombrádnál 69 cm, árad, 25%, vízhőfok nincs jelezve. A SZAMOS Csengernél –52 cm, apad, 4%, 21,2 fok; a KRASZNA Ágerdőnél 99 cm, állandó, 18%, 20,0 fok; a TÚR Garbolcnál –32 cm, apad 14%, 20,5 fok.

Megér egy mosolyt

MDK

Kromczai János

Standard Vill.RT.

Leányfej, szén

Ifjuságí Képzőm. és Iparm. kiáll. N.Szal. 1950.jun.

12.1.

Kromer Béla festőművész, grafikus 1

(1941 Torda -)

Bukarestben él. Tanulmányait
a bukaresti Szépművészeti Akadémián
Camil Ressu irányítása alatt végezte
(1947)

Igaz Itó 1977 november

Kromer Béla

2

Első nyilvános szereplése
1948. Bukarest. Külföldi szereplése
Varsó (1969, 1970) Vidra, Budapest
(1969) Belgrád (1970)

Igaz Gy. 1972 november

Kromer Béla

3

Több képét a Központi
Katonai Múzeumban őrzik.
1964-ben a Munkaérdemrend
III. fokozatával tüntették ki.

Igaz tű 1972 november

KROMER Béla
Torda, 1941.
NG Képz. Főisk. Buk., grafikus

Banner Erdély

II.

oló művészet forrásértéke
eltételei ----------1
történeti ikonográfia---------4
l rekonstrukció és
----------8
lehetőségei és Rembrandt
----------17
szet forrásértékének tu-
sei----------22
ivészet realitásának
----------22
l----------27

Kromer István

1446-ban 80 ft ára
bort ajándékoz a felső to-
ronyra. Mindőtte engyit
körül róla Divald s nem
építi, hogy azonos volna
István mesterrel (l. ...)
és azt sem említi, hogy a
Kassai dónu építésze lett
volna.

Divkassaidóm 39. l.

VASÁRNAP

8

Kath. Erzsébet k.-né
Prot. Teréz

HÉTFŐ

9

Kath. Veronika sz.
Prot. Lukrécia

KEDD

10

Kath. Amália
Prot. Amália

SZERDA

11

Kromer János

ötvös

1828 Modor

Ötvöslegény; mester hiján dolgozik.

Kapmagyarorszötvösök 39 l.

a. Kucsmájá prémkarimás, hajo rö-
ú. Köntöse végig be van gombolva s men-
kép alatt két sorban:

nazay, S.

itaneq Comariuq"

etet véve 7.2 : 5.5 c/m.

ner.

rische Chronica. Zu finden in Nürn-
nsthändlern 1663.

6 8451

152/93 N° 96

Ulrich Kromer

Poszony. 1457. vigyáz, nem festő, hanem kereskedő: akitől az aranyat veszik az aranyozáshoz.

Ortvay T. Poszony város története. Poszony. 1895. II k. I r. 361. l

-KROMER János miskolci lakatosmester. A sziráki rk. templom lakatos munkáit végzi 1780-ban --+ Fassola Lénárd és --+ Schmitt Péterrel együtt.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

M.D.K.

Kromer János, miskolci lakatos mester

1780-ban a szirákí r. k. templom lakatosmunkáit végzi.

I.

Heves megye müemlékei irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 356. old.

M.D.K.

Kromesz Károly, ceri kőműves

neve az 1780-85 közötti adó-
összeírásokban fordul elő.

Heves negye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 356. old.

KROMESZ Károly egri kőmüves. Az adóösszeirá-
sok 1780-85 közötti kötetei emlitik az egri
kézmüvesek között.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Kromowiken Mátyás

ácsm.

Bé 1697.

Szm. Rottenburg

Tp. Vác

Schneider

zig. 1.

Az 1697-es
ször a templom három oltárát a há
mindhárom oltárcim még a középkor
Szent Szüz
oltárok a bencés kol
zépkor óta sohasem hiányozhattak,
letére való szentelése pedig magá
Szent György tiszteletére szen
Arioltár 1697-ben uj volt, m
még nem is volt kifestve. Az 1733
apát uj oltárt
hajtott restauráláskor uj szentsé
tozatlanul állt 1896-ig. A nagymé
György sárkányviadalát á
A Szent Háromság kép
Számos szobor is diszitette: Szen
Szent László, Gábor arkangyal /a
si és Xavéri Szent Ferenc, Szent
Az 1705-ben teljesen megujitot
40 körül készült Szent Kereszt ol
polnában, ezért ott foglalkozunk

Krompacher Károly

1900/1

Ferképzomfoiskávk

166 l.

Krompachi rk. pléb.

templom

(Szepes vm.)

Div Felsőm

246 f.

Ismeretlen festő.
A XVII. századból.

578. Batthyány Ádám (II.).

Egész alak, kissé jobbra
parancsnoki pálczát tart, balját pe
lásztott hosszú haja, szemöldöke és
vetett mentéje piros, atillája aran
a derekát szoritó öv és a jobb váll
kék topánja ezüst hímzésű.
aljját a fa galyára akasztották. A h
lovassággal. A képről leszelt vászn
BATTYAN NATUS ANNO 1664. Sae. Cae.
INTIMUS PER REGNUM HUNGAE JUDEX
BANUS GENERAL. CAM. MARECH. LOC. CO
NON. INF. HUNG. CAPITAN. GENER. COT
GIM. PEDESTRIS COLONELLUS OMNIBUS UI
BUS INTEREVIT ALBAM REGALEM Ao. 168
IN CROATIA BOSNIA FELICITER RECUPER

Vászon, méretei 211: 122.
Lanfranconi Enea gyüjteme
Átvétetett az 1895: V. 30
No. 566).

204: v. 3.
578 (61)

Krompaszky László dr

mütermében, fest-
menyei, között.
feinyleje után
repr.

Nemesvári 312 l

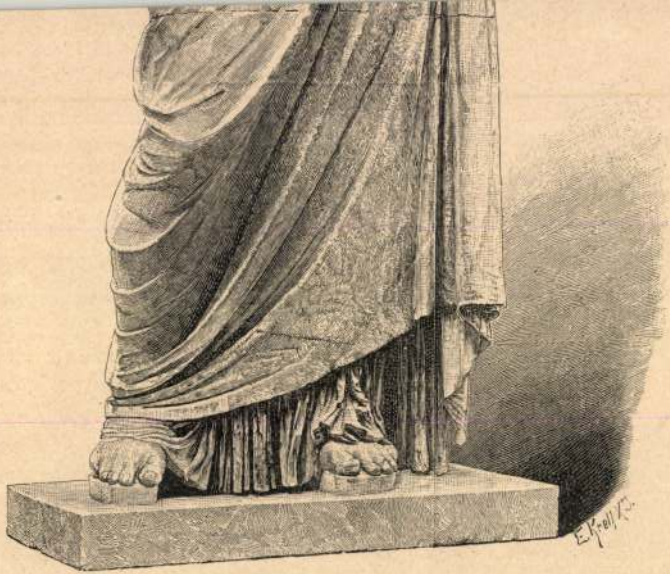

Statue der Artemiſia, Gemahlin des Königs Mauſollos.

Vom Mauſoleum in Halikarnoſſos. Marmor. London, Britiſches Muſeum.

Krompecher György

Tervrajzokkal, épülettervekkel szerepel a római ösztöndijas művészek kiállitásán.

N.Ú. 931.V.24.

MDK

Krompecher György

Római renaissance és barok épitészeti tanulmányok I.

" " " " " II.

Római városkép, vizf.

Római Magy.Intézet ösztöndijas müv.-einek 1.

kiáll. N.Szal, 1931. máj. 11 1.

MDK

Magy.Rézkarcoló Művészek Egy. 25. kiáll.

Szalmássy Gal. 1948. febr.

Krompecher György

Az épitészetet képviselte a római Magyar Intézet első kiáll.-án a Nemzeti Szalonban.

Ujság, 931.V.24.

Krompecher György

Római renaissance és barok épitészeti tanulmányai, a római ösztöndijas művészek kiállitásán.

P.H.931.V.27.

Krompwcher György, festöm. MDK

Római városkép. Vizfestm. Repr. 2cc. old.

Gerevich Tibor: Római magyar müvészek. Magyar Müvészet. 1931. 199.l. 2c3.l.

MDK

Krompecher György

Róma. Isola Tiberiana, vizf.

Róma. S.Maria in Trastevere,"

Róma. S.Maria degli Angeli, "

Római Magy.Intézet ösztöndijas müv.-einek 1.
kiáll. N.Szal, 1931. máj. 11 1.

MDK

Magy. Rézkarcoló Művészek Egy. 25. kiáll.

Szalmássy Gal. 1948. febr.

MDX

Krompecher György

Perugia. S. Francesco, vizf.

Verona. Piazza delle Erbe, Szépia

Római Magy.Intézet Ösztöndijas műv.-einek 1. kiáll. N.Szal, 1931. máj. 11 l.

MDK

Magy. Rézkarcoló Művészek Egy. 25. kiáll.

Szalmássy Gal. 1948. febr.

Krompecher György MDK

Isola Tibernia

Műcsarnok 1932. Klbelsberg Kuno emlékkiáll.

Krompecher György

Kiállítva:
Római, perugiai és veronai renaissance és barok építészeti tanulmányok.

Gerrómaiösztdmüvészek

354. Németalföldi festő a XVI. sz

Nő képe.

A Csaknem térdig, a
szegfűt tart. Jobb
gyedik, baljának ~~[illegible]~~ pe
tort szőke hajának
nyakláncot és zsi
ingvállának bő u
s a kézelőfodrokná

Fa, mére
A kamar

480

Krompecher György

MAGYAR MŰVÉSZET
1931. 200

Belvárosi Váltóüzlet R. T.

a m. kir. osztálysorsjáték főárusitója

BUDAPEST, 62. Postafiók 40.

BUDAPEST,

VI., TERÉZ-KÖRUT 37. (Szondy-u. sarok.)

Krompecher György

építész

szül Budapest 1905

oklevelet nyert 1928

Képzőművészeti egyetem 12 l.

T. 5885.

ndöktől védett várostól jobbra há-
be, az előtérben a külvároson in-
ttérben pedig a hegyek közt balra

. Die vornehmste Kirche der Stadt

11.4 cm.

Krompecher Gorzy

épitész:

Római varosfép, vizf. repr.

Gerevich Tibor: Római magyar művészek.

Magyar Művészet

1931. 200. l. 211 l.

Krompecher György

1933 feb-márc kiáll

V. 29.

Klebelsberg emlékkiáll Mücsarnok


BUDAPEST
942 FEB -7 21
TBa
4
TR2

MDK

Krompecher György

a baranyamegyei Máriagyüd bucsujáró kegyhely rendezésére kiirt tervpályázaton I. dijat nyert

Szepesi Hiradó 1936. febr. 1.

MDK

Krompecher műegyetemi adjunktus

A légvédelmi kiállitás épületét tervezte.

Cikk: Magy.épitészek és iparművészek épitik a Budapesti Nemzetk.Vásár csodavárosát.

Pesti Napló, 1936. ápr.19.

M.D.K.

Krompecher György, építész

terve a hét egyenként 1000 p-vel megvásárolta-kőrő került a Boráros-tér hid budai hidfő környéré-nek rendezésére kiírt pályázaton.

Vállalkozók Lapja. Bp. 1936. LVII. évf.

jun. 25. sz. 3. old.

M.D.K.

Vâlla,kozók Lap]a. Bp. 1938. IVII. évf.

82. old.

MDK

Krompecher György építész

Tér és Forma. 1936. 7.sz. 183 l.

A bpi Horthy M. Dunahíd budai hídfőjének rendezésére kiírt tervpályázat. kép

[illegible]

[illegible] de [illegible] [illegible]l. 19[illegible]. [illegible]. 11.

MDK

Krompecher György okl.építészmérnök

MM és ÉE Közl. 1928. nov. 11.

XII.1.

MDK

Krompecher György

terve 1000 pengős díjban részesült.

Mázilag készíti el a Közmunkatanács a Boráros téri híd fő rendezésének tervét. Pesti Napló. 1936. máj. 14.

Krompecher György

irod

Warga László: Krompecher György: A városi főterek kialakulása. Bp. 1940. Könyvism.

Technika 1940. 278, 279. l.

Krompecher (Korompay) György

A városi főtesek kialakulása c. műegyetemi doktori értekezése nagy hatással volt a szerzőre.

Granasztói Pál: Töprengések a tudományról; Valóság, 1969. 8. sz. 17 l.

Krompecher György festőművész

8 Órai Ujság 1931. V. 27. 10.

Bemutatkozó a római Magyar Akadémiával kiállításánál

MAGYAR MÉRNÖK- ÉS ÉPITÉSZ- EGYLET

Budapest, IV., Reáltanoda-u. 13-15. Telefon: 185-330.

MEGHIVÓ.

A MAGYAR MÉRNÖK- ÉS ÉPÍTÉSZ EGYLET
GEODÉZIAI SZAKOSZTÁLYA ÉS
A FÖLDMÉRŐ MAGÁNMÉRNÖKÖK ORSZÁGOS EGYESÜLETE

1938. évi április hó 11-én, hétfőn délután 1/2 7 órakor együttes ülést tart, melynek tárgya:

KROMPECHER GYÖRGY:

Városrendezés és építészet

és ZIMONYI ISTVÁN:

A mérnök és építész együttműködése a városrendezésben

című előadások.

Vendégeket szívesen látunk.

A Szakosztály elnöksége.

Krompecher György

NEMZETKÖZI VÁSÁR
1938 APR 29
BUDAPEST
1938 ÁPR.29-MÁJ.9
KÉSZPÉNZZEL BÉRMENTESÍTVE

NYOMTATVÁNY

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

Műemlékek Országos Bizottsága

úrnak

BUDAPEST

IX. Rákos u. 11.

Mérnökök Nyomdája. 4715.

Krompecher György

Szul. 1905.

Lakik Budapest.

Tagja lett a Bpesti

Mérnöki Kamarának

MMÉE Kozl

1931. 76 l.

Krompecher György

Krompecher György, okl. építész, meghívott előadó, a városépítéstani tanszék mellett, (l. 12. pontnál).

Programmja — 1936
az 1937/38.
tanévi első félévére 83.

Krompecher György

A városi főterek kialakulása. Tanulmány a középkori olasz városépítés fejlődéstörténetéből. Budapest, 1940. 4-r. 135, 5 l, 1 térkép.

Krompecher György

terve repr.

Tér és Forma

1936. 7. sz.

(A budapesti Horthy Miklós-Dunahid budai hídfőjének rendezésére kiírt tervpályázat.)

ot, hogy ahhelyreállitás és a toronyépité

<Krompecher György>

könyve

<> A városi főterek kialakulása

Tanulmány a középkori olasz város-építés fejlődés történetéből

Bp. 1940.

Könyvtáramban

< Krompecher György >

könyve

< > A városi főterek kialakulása.

Bp. 1940.

[illegible] P. 40 —

Fizfetelni

[illegible]

2 PILLER 1934



LASZLÓ
[illegible]ARÓ
Váci-utca 22.
[illegible]-786

Krompecher György

cród
2

Rihmer Pál: Krompecher György dr: A városi főterek kialakulása. Bp 1940. Könyvism. MMÉE Közl 1940. 227. l.

Tsz.:

Kelet	Beszélő neve (olvashatóan)	Hiv.	Magán	Inturb.	Kelet	Beszélő neve (olvashatóan)	Hiv.	Magán	Inturb.

Krompecher György
épitész

irod
2

Förster Rezső:
Legoltalmi magyar
irodalom.
MMÉE közl.
1938. 271. l.

fentinek legol-
talmi tárgyú
cikkei fel-
sorolva

Tsz.:

Kelet	Beszélő neve (olvashatóan)	Hiv.	Magán	Inturb.	Kelet	Beszélő neve (olvashatóan)	Hiv.	Magán	Inturb.

Kronyecher György

Városrendezés és építészet c. előadása.

MMÉE közl

1938. 324. l.

(A műés középítési valamint geodéziai szakosztályok 1938. ápr. 11.-iki együttes ülésének (egyrökönyv.)

VASARNAP **4** Kat. Szethároms: Prot. Szenthárom	Ő görög 22. Pünk, v.
HÉTFŐ **5** Kat. Bonifác pk. Prot. Bonifác	23. Pünk. h.
KEDD **6** Kat. Norbert pk. Prot. Norbert	24. Simeon s.
SZERDA **7**	

Krompecher Györgyár

Erod

Az Ert.

13 — 21. l.

műszaki ábrákkal.



T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

<Krompecher György dr>

Cikke

< > Vélemény a budapesti Városház-problemáról.

Tér és Forma

1940. 202, 203. l.

ILLUSZTRÁCIÓK

< Krompecher György >

< > A városi főterek kialakulása, tanulmány a középkori olasz városépítés fejlődéstörténetéből.
Bpest 1940. 136 l 57
abra Ism. Tér és Forma 1940. 218. l.

(551-től 580-ig.)

Krompecher Győző

Okl. építészmérnök,

műszaki doktori címet

nyert az 1940/41.

tanévben.

Szül. Bpest, 1915.

József nádor 1940/41.

172. l.

a) *a gépészmérnöki osztályon:*

I. szigorlat: Szebehely Győző, Szentiványi Jenő, Tarkányi Mihály;

II. szigorlat: Bodó Zoltán, Tallián Tibor báró;

III. szigorlat: Kovásznay László;

b) *a vegyészmérnöki osztályon:*

I. szigorlat: Hága László, Hamvas József, Szakál Pál, Székely Pál;

II. szigorlat: Balogh György, Mezey Barna, Szakál Pál;

III. szigorlat: Gresits Iván, Máriássy Mihály, Mészáros Jolán, Mezey Barna, Mikes György, Nagy Frigyes, Richter Vladimir, Smick Rezső, Smárik István.

A bánya-, kohó- és erdőmérnöki karon

a) *a bánya- és kohómérnöki osztályon:*

I. szigorlat: Richter Richárd, Halvax Károly;

II. szigorlat: Esztó Zoltán (új rendszerű szigorlat), Gyulay Zoltán (régi rendszerű szigorlat);

III. szigorlat: dr. Alliquander Ödön, Wiedner János;

b) *az erdőmérnöki osztályon:*

II. szigorlat: dr. Tardos Vida János.

Krompecher György, okl. építészmérnök, műegyetemi intézeti tanár a városépítéstani intézetnél. Intézeti tanárrá kineveztetett 1939. december 31-én. *XI., Nagyboldogasszony-úja 19.*

Józsefnádortájok

1940/41. 93.l

XV. FÜGG

A Műegyetemi Tanács Diákjó

a m. kir. József-műegyetemen az 1932/33. tanévben tandíjmentességb

segélyben részesült	Tandíjsegélyben részesült													Szigorlati segélyben részesült										Ut díj ré
0 25	17450	15850	60	50	45	40	3550	35	30	25	22	20	16	15	60	46	40	35	30	27	25	20	15	10	7	2880
ngő	pengő														pengő											P
																	2									
2													1								1					
						1			6		1	22				7		13		4	12	19	19		1	
			1	2		2			14	1		26			1	3		22		4	11	14	9	1		

Krompecher György, okl. építész, meghívott előadó, a városépítéstani tanszék mellett, (l. a 12. pontnál).

Pr Józsefnuegy. 1938/29. II.
90. l.

DR. VENDL ALADÁR
1940/41. TANÉVI RECTOR MAGNIFICUS

BESZÁMOLÓ BESZÉDE

2.

DR. IMRE SÁNDOR
1941/42. TANÉVI RECTOR MAGNIFICUS

SZÉKFOGLALÓ BESZÉDE

Krompaszky László dr

pestő

lást

Nemesvári 80 l.

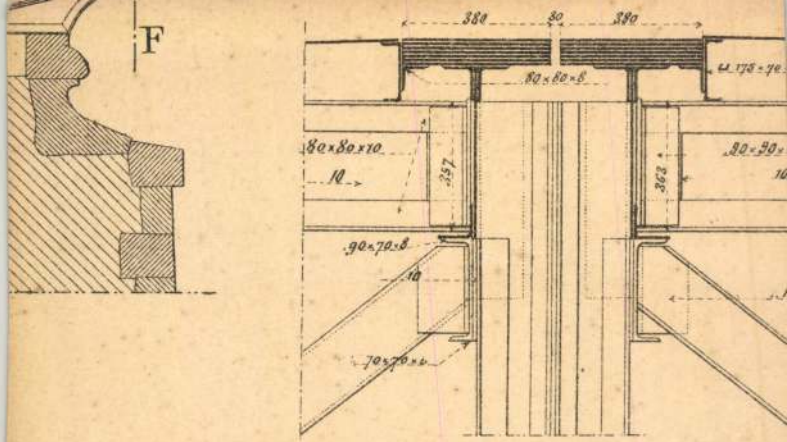
F
380
80
380
80×80×8
80×80×10
10
357
363
90×70×8
10
70×70×7

Figur 11. Q

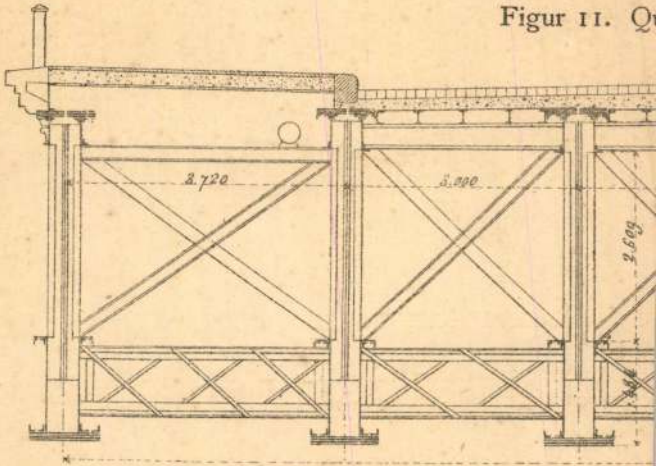
2.720
5.000
2.609

< Krompecher László >

< > Régi magyar templomok. Kny Technika. 4-r. 18. Bp. [1934]

Gent (1314)

1.142-1917. szám.

III.

Múlt évi november hó
lenül számvevőségemhez intézett
szabácsi váraknak műemléki szer
kapcsolatban összeállitott és s
műegyetemi ny. r. tanárnak 708
tanárnak 585 K 70 f-re, Dr. Lux
40 f-re, Czilli Jenő épitési ra
és Trájber István épitési rajzo
László fényképésznek 488 K 40 f

(Krompecher László)

(-) A pilisi apátság romjainak feltelése. Term. Technika. 4-r. 2 kép. Bp. [1934]

Gyert (1313)

ságú Elnök Úr!
mes Uram!

ics kéréssel fordulok Nagyméltóságoc-
ék templom kertjéhez szükséges és
ez a Műemlékbizottság által
lása tárgyában beadott kérvényünk,
be, kegyeskedjék javunkra el-

(Krompecher László)
épikus

( ) Középkori bazilika
romjai Csapdin.
Kny. Technika. 4-r
2 kep. Bp [1932]

Gent (1312)

rmikor szakér-
vet kap.
t efelett ör-
agam is kötelés-
k fogom tar-
ágcsak arra kér-
Vagy tekintetű
ot, kegyesked-
m mélőbbér-
, hogy (az 1911.
mitott) öfévi
multával vagy

(Krompecher László)

építész

(→ A pilisi ciszterci apátság és a szentkeresztnek szentelt pilisi pálos kolostor építészeti maradványai. Kny MMÉE Közl. 8-r 5 szép, 18 l. Bp 1928

Gent (1311)

R. MINISZTÉRIUM SZÁMVEVŐSÉGÉTŐL.

Müemlékek Orsz. Bizottsága
nek,

B U D A P E S T E N.

-én 584 sz. a kelt becses áti-
ászló előadó pécsi utiszámlá-
sitve tisztelettel visszaküldeni.

(Krompecher László)

cikke

(-) Az óvóhelyek
nyilászáró-nyílá-
zatai

Légoltalmi Közle-
mények

1938. febr. 14.

Krompecher László

nem díjazott terv

l.

Halászvárosházakibőv

72. l

számoló jelentésének és u
külön tiszteletdij engedé
alá vegyem.

Budapest, 1943. októ

Méltóságos

G e r e v i c h T i b c

egyetemi ny. r. tanár, a

(Krompecher Sándó)
epoten cikke

( ) A csabdii közép-
kori bazilika -
Aziberfehervári Szemle
1932. II. 10 - 12. 22
59 - 60. l
Kerekkel

...észeti töredék	TÁRGYMUTATÓ-CSOPORT
sz.	SZÁRMAZÁSI HELY
	MESTER
	SZEMÉLYI VONATKOZÁS
	EGYÉB MUTATÓBA VALÓ ADAT

...nyű állatdíszel. –

Krompecker László, M.D.K. építész

og vadászkastély-
tervének „Kitimó
akvarelljével" szere-
pel a Micsarnok tavaszi
tárlatán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1940. LXI. évf.

jun. 20. sz. 3. old.

(Krompecher László)

cikke

(-) Megjegyzések az ipari óvóhelyek tervezéséhez.

Légoltalmi Közlemények. 1938. szept.

Lásd: Szilágyi alatt.

(Krompecher László)

cikke

( ) Az óvóhely létesítés gyakorlata.

Legoltalmi Közlemények. 1939.

márc. 4.

folyóir.

h. 60

4°

Freiburger Münsterblätter

Halbjahrsschrift für die Geschichte
und Kunst des Freiburger Münsters

Herausgegeben vom Münsterbau-Verein
Freiburg i. Br.
Herder

I. (1905). 1-92. ll., 1 képes tábla

(Krompecher
László)
éputeiz cikke

( ) Új lakóházak
óvóhelyi költség-
többlete.
Légoltalmi Közle-
mények
1938. jan. szám

V. Caen-Paris-Rouen 1839 ——— I-IV. + 1.-556. M. 4 Répes Table

VI. " 1840 ——— 1.-532. M., 7 Répes table

VII. Paris-Caen-Rouen, 1841 ——— 1.-676. M. - 1 Répes table

VIII. " 1842 ——— 1.-615. M. 6 Répes table

IX. " 1843 ——— I.-VIII + 1.-704. M. 7 Répes Table

X. " 1844 ——— 1.-707. M. 6 Répes Table

Table Générale analytique et raisonnée des matières contenues dans le dit volumes formant la première série du ——, publié par la Société française pour la conservation des monuments, par M. l'Abbé Auber

Krompecher László
épiter

-l-

Gertrüeml

352.l

másolatát ide mellékelem.

A most utalványozott összegből fizetések a végzett fentartási munkák arányában teljesitendők.

Budapest, 1912. junius hó 24.

A miniszter rendeletéből:

K. Lippich

min. tanácsos.

~~Benedek Trigger~~ és

nincs led

Krompecher László

Dümmerling Ödön ifj.

A dédesi Szent Lélek
pálos kolostor romjai.
Műemlékvédelmi
szemle 18. sz Technika
1943. 261-l.
a félmérési rajzokat
fentiek készítették

vegyes

C. 59

1 kot. 4 r.

Ebenhöch

Ferenc

Győr vidékének Kőkornaki leletei

(Különnyomat.)

Kronpecher László

építész

Arch. Ép.

1929. 299. l.

~~Behivó-tábla a XVII. náradból (rozsonyi ötvös-erek) V. 103, 107.~~

Krompecher László

Krompecher László: Bevezetés az építészszerkesztéstanba. 1935. 55 l. 4.—
(57)

Az Ipolyi gyüjteményből.
Gerevich PA, 216—218. l. — Őszi kiállítás, 1930., Ipolyi, 9. szám. — Gerevich IPGY, 89. l.

MAGYAR SZOBRÁSZ 1490 körül
Szent férfi
Fa, mag. 46 cm.

< Krompecher László >

építész

< > : A csabdi középkori
bazilika.
Székesfehérvári Szemle
1932. 59-60. l.
képpel, alaprajzzal és
rekonstrukcióval.



1734. HARMÓNIUM, diófa, neobarock. Jel
barock. Wien.

1735. LÁDA, diófa, faragott hermákkal és
geschnitzte Hermen. Italienisch, XVI

1736. KÉTAJTÓS RUHASZEKRÉNY, dióf
Kleiderschrank, Nussholz, mit Bandi

1737. SZALONBUTORKÉSZLET, egy kan
asztal, oroszlánfejes és rozettás dissze
— Salongarnitur, ein Kanapee, drei
Löwenkopf und Rosetten in Grün u

1738. MAGAS FIÓKOS SZEKRÉNY, diófa,
Nussholz, mit 8 Laden. Empire.

1739. KÖNYVSZEKRÉNY KANAPÉVAL,
mit Kanapee, Palisanderholz, mit Br

1740. EGYAJTÓS SZEKRÉNY, cseresznyef
Kirschenholz und Pappelwurzel. Bied

1741. KÉT KÖNYVSZEKRÉNY, diófa, b
ajtóval. Magyar, empire. — Zwei Bü
flügeliger durchbrochener Glastüre. U

faragott, gobelinszövet kárpitozással. XIX. sz. — Kanapee, itzt, mit Gobelintapezierung. XIX. Jh.

Y KAROSSZÉK, faragott és aranyozott fa, gazdag virágos s. — Ein grosses Kanapee und vier Armstühle, geschnitzt, apezierung. Rokokostil.

jelenetekkel, faragott diszitéssel. Olasz, XIX. sz. — Kredenz, ge und Schnitzerei. Italienisch, XIX. Jh.

aragott és aranyozott fa. Louis XVI. diszitéssel, virágkosaras - Kanapee, zwei Armstühle, mit Louis XVI. Schnitzerei, . Französisch.

a, csiszolt üvegekkel, Louis XVI. stilusban. — Vitrin, ver-

tós, késő Bidermeyer. — Vitrin, Nussholz, einthürig. Spät

a, egyajtós, két berakott lizénával. Bidermeyer. — Vitrin, gelegten Lisenen. Biedermeyer.

<Krompecher László>

könyve

<> A közmunkák vállalatba adásának gyökeres reformja Bp. 1932.

Könyvtáramban

Bibliothèque Nationale
R.F. 1970 petit in-8

Krompecher László

l.

Évkönyv 1939-40

58-l

Krompecher László

épitész

l.

Molnár Ernő:

A nagyjenő-Aüske-
vári páloskolostor

Bp. 1936. 11, 34-35,
39. l.

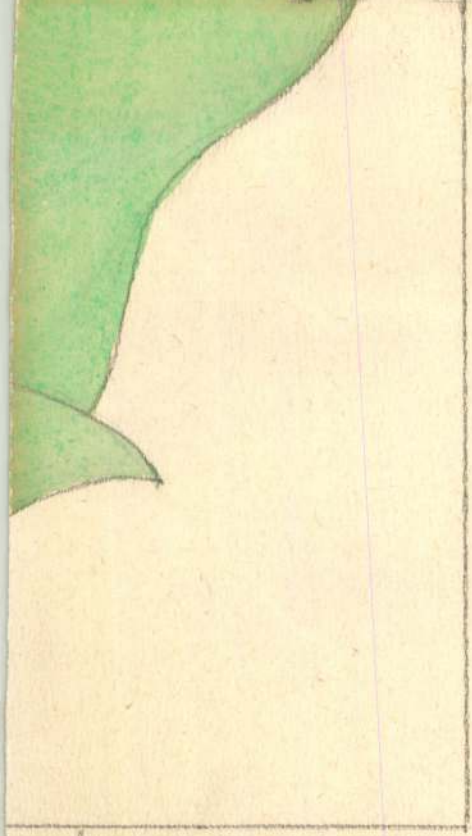

VÁNYI ENDRE
IV. A.

Kronpecher László

l.

Dercsényi Dezső:

Az Árpád-Kori kőfaragó-
művészet első emlékei.
Bp. é.n. 7.l. 9.l, 10.l.

< Krompecher László >

cikke

< > Légoltalmi óvó-
helyek a háború és a
béke szolgálatában.

Tér és Forma

1941. 42-43. l.

képekkel

Krompecher László

Krompecher László építészmérnök, kir. törvényszéki és biztosítótársasági szakértő, XI. Szent Imre herceg-útja 66. 268-064 268-256

Bptaöb. 1940 nept.

Krompecher László

építész

róla

v.

Dercsényi Dezső:

Megjegyzések Krom-

pecher cikkére.

Magyar Művészet

1936. 185, 186 l.

〈 Krompecher László 〉

〈 〉 Az 1935. évi Budapesti Nemzetközi Vásár építőipari bírálata. Különny. a Technikából - Arpad, 1935 8.sz. 7 l.

kelő arányban a társulatunkra

Miután pedig azoknál a
tagjainkat részesítjük, a tagszerz
teljesen felkérjük t. tagtársainka
iparművészetünk ügyét támogatni

A tagok gyűjtésére szolgá

Budapest, 1900. október h

a

MAGYAR MÉRNÖK- ÉS ÉPITÉSZ-EGYLET

Budapest, IV., Reáltanoda-utca 13-15. Telefon: 1-853-30.

Krompecher László

MEGHÍVÓ

A MAGYAR MÉRNÖK- ÉS ÉPITÉSZ-EGYLET

MŰ- ÉS KÖZÉPÍTÉSI SZAKOSZTÁLYAI

1937. január hó 4-én, hétfőn este 6 óra 30 perckor

az egylet székházában (IV., Reáltanoda-utca 13-15)
együttes ülést tartanak,
melynek tárgya:

KROMPECHER LÁSZLÓ okl. építészmérnök,
műegyetemi tanársegéd előadása:

Az új tűzvédelmi és légoltalmi jogszabályok építészeti rendelkezéseinek összefoglalása (vetitett képekkel).

Vendégeket szivesen látunk. **A Szakosztályok Elnöksége.**



NYOMTATVÁNY

Méltóságos
Nagyságos

Műemlékek Országos Bizottsága

úrnak

BUDAPEST

IX. Rákos u. 11.

BUDAPEST

MÉRNÖKI ÖK NYOMDÁJA, BUDAPEST

MAGYAR MÉRNÖK- ÉS ÉPITÉSZ-EGYLET

Budapest, IV., Reáltanoda-u. 13-15. Telefon: 185-330.

Krompecher László

MEGHÍVÓ.

A MAGYAR MÉRNÖK- ÉS ÉPÍTÉSZ-EGYLET
MŰ- ÉS KÖZÉPÍTÉSI SZAKOSZTÁLYAI

1940. évi május hó 27-én, hétfőn d. u. ½7 órakor ülést tartanak, melynek tárgya:

KROMPECHER LÁSZLÓ tervező-építészmérnök,
törvényszéki és biztosítótársasági szakértő előadása:

A végleges lakóházi óvóhelyrendelkezések végrehajtása a hatóság, a háztulajdonos és a műszaki körök szempontjából.

Példákkal és vetítettképekkel.

Milyen háznak van óvóhelymentessége? Az óvóhelyszükséglet kiszámítása. Határidők. Műszaki követelmények és újítások. Felszerelés és berendezés. Könnyítések, engedmények és ideiglenes megoldások. Költségek. Adókedvezmény és költségáthárítás. Hibás, drága és gazdaságtalan óvóhelyek, felszerelések és berendezések. Óvóhelyek polgári kihasználhatása. Szükségmegoldások lehetősége.)

Ülés előtt 6 órakor a működő bizottság ülést tart.

Ülés után szakosztályi vacsora.

A Szakosztályok Elnöksége.

NYOMTATVÁNY.







Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

Műemlékek Országos Bizottsága

BUDAPEST

IX. Rákos u. 11.

Mérnökök Nyomdája, Budapest 6374

Krompecher László

építész

szül Budapest 1903.

oklevelet nyert 1926

Műegyz. műegyetem 12 l.

T. 5886.

öröndökkel megerősitett várba a
id vezet, a háttérben Murány vára
orotz mentén házak vannak. Fel-

. Haubt Kirche és befejezése: 6. Muran

3.7 cm.
ae descriptio, Frakfurt 1686.

Krompecher László

Krompecher László építészmérnök, kir. törvényszéki és biztosítótársasági szakértő. XI. Szent Imre herceg-útja 66.
268-064
268-256

Budapest 1940 szept.

<Krompecher László>

<> Bevezetés az épület-
szerkesztéstanba c. (Bpest
1935) műveinek ismertetése
Magyar Vilmostól.
MMÉE Közl 1936.
12. l.

Egyéb vodalmi munkásaya
közölve
MMÉE Közl
1936. 13. l.

RÉVAI KARÁCSONYI KÖNYVEI



1937

Krompecher László

Krompecher László, okl. építész, az I. sz. közepítestani tanszek mellett. XI., Horthy Miklós-út 28.

Ladjunktus.

Programmja: A m. kir. József nádor minszaki és gazdaságlud. egyetem – az 1937/38 tanév elős félévére. 82 l.

Budakalász, Szent István-telep.
Schmidt Rezső dr., okl. vegyészmérnök, közgazdasági mérnök, könyv-

M.D.K.

Krompecher László, épitész

a Szervező bizottság tagja

XII. Congrès International des Architectes Budapest 1930. Compte-rendu. Bp.1931. 20.old.

MDK

Krompecher László

Negyvennyolc pályázó...a Közp.Városháza ujjáépitésére.
Magyarország 1940. 13. márc. 10.1.

MDK

Krompecher László

Pusztaszabolcsi ref. templom és belseje, répr.

Györgyiujmagyép. II. 69.1.

Mdk.

Krompecher László és Benedek Frigyes.

Szentléleki Pálos Kolostor Templomrom. Műemlék.
1924-ben mértékfel. Felmérésüket ifj. Dümerling
Ödön: A dédesi szentlélek pálos kolostor romjai e. ta-
nulmányában közli Műemlékvédelmi Szemle 18. sz.
ifj. Horváth Béla Miskolc 1962 | 186. kép |

248, 270. L 118. jegyzet

M.D.K.

Krompecher László, építész

tervei szerint „történelmi hangulatu, modern stilusu" református templom épült fel hozadakorásból Erden, a balatoni műút mellett.

Vállalkozók Lapja. Bp. 1937. LVIII. évf.

szept. 23. sz. 6 old.

Kromperger, János

épitömester

1855. jun. 7. kebelez-
tetett be á pesti kömüves
céhbe.

Pkc. 216-l.

Frakcijos Vilnius II. 235

Krompholz

a kassai szent Erzsébet templom harmadik mestere
1497 - 1502.

Sztehlo Ottó.

Megfigyelések a kassai Sz. Erzsébet-templom épitése történetének felderitéséhez
MMEE Közl
1913. 806 l.

Krompholtz

kassai építész XV. sz.

irod

Dívald Kornél. A kassai dóm és a szent Mihály kápolna – Művészet 1914. 373. l.

Krompholtz M

épitész

XV–XVI. század

erőd

Krück I. 168. l.

II.)
Sebestyén József [redacted]. 229.

Kronpholz

Cronpholz Miklós

épitéz

cród

Szikl. Borov. 65. l.

68. l.

..... nevü .munkás igazolta

.....

a müvezető aláírása.

ezem:

.....

helyettesének

a.

Endrényi Imre, Szeged.

Krompholcz Miklós

Építész

l.

Arch. Ert.

1917. 138. l.

A

A

Krompholz Miklós, nissai

Az 1490-91. ostrom alatt a kassai dóm sokat szenvedett az ágyugolyóktól. A helyreállítást fenti vegezte. Krakóból költözött Kassára, ahol 1492-ben nyert polgárjogot. 1496-1513-ig centumvír, 1498-tól a kalmárok céhének tagja, 1503-tól 10 évre adómentességben részesül, mert a város pincéit árádás ellen biztosította. Működéséről a dómon a templom nyugati párkányára vésett s már Henszlmanntól is közölt feliraton kívül, egy hártyalapon számolbe, amelyet a dóm restaurálása közben találtak s mely a Nemzeti Múzeum Széchenyi könyvtárának levéltárába került. Az előbbi szerint 1497-ben, az utóbbi szerint a pestis után, 1496 és 1497-ben Krompholz fordítás

épitette ujjá a Szent Erzsébet-
templom megrongált három orom-
falát, északi tornyának felső
részét, ennek vala mennyi ormát,
s a város felől minden irányból
látható órát helyezett el a to-
ronyban, nyilván ennek szintén
nyolcszögletes, de keskenyebb
toldalékába, amilyen a torony
barokk-rózsás rézsisakjába foglal-
va most is megvan s a torony-
órák ma már használatban, ge-
renda vázas falú és ~~[illegible]~~ erkély-
folyósos szobája fölött ma isa
toronyóra szekeretét zárja körül.
A helyreállítási munkák közel
2000 fotba kerültek

BUDAPEST
934 III 10-1
Sa 02 Sa



Divkassaidóm 56. l.

Krompholz

kassai építőm-

l-

Horváth budaiköf

32. l-



SZÉKELY BERTALAN

Krompholcz Miklós

1493-ban nyer pol-
gárjogot Kassán

erőd
v

Kerkaspolg

F. l.

HELYSÉG

LŐCSE.

VÁRMEGYE

SZAKCSOPORT

1 Szob

KOR

XVIII. sz.

ŐRZÉSI HELYISÉG

Gjmn. templom előtt.

TULAJDONOS

MÉRET

TÁRGY

Mária szobor.

LEIRÁS (ANYAG, ALAK, MEGMUNKÁLÁS, DISZITÉS, FELIRAT, JELZÉS):

FÉNYKÉP, RAJZ

Krompholcz Miklós

Kassa 1521.

l.

Arch. Ért 1918-1919

III. l.

Krompholtz Miklós

Kassa XV. u.

l.

Arch. Ert.

1914. 428. l.

, da je taj kulturni spomenik tekovina zapadnoga kršćanstva.
om oblikovanja gradova dajući primjere za to. Dr. G. Lux
rcu sagradjenom u XVII. stoljeću rodio se Ferenc Rákóczi,
apanjima umjernina u župnoj crkvi u Pečuhu. Ta je crkva
ansku crkvu. Iza toga dolazi referat J. Halászyja o zgradi
dnevniku oprašta se urednik s tragično preminulim svojim
Bierbauera o pokretanju i značajkama gradjenja gradova u

Arhitectelor din Ungaria. Anul. 1941. Nr. 5.
profesional, al arhitectelor, pe terenul apărării monumentelor
ei Oficiului Public de Plasare. L. Debreceni dă un rezumat
ica dela Demsus (Ardealul), constatând, că bisereca aceasta
Tóth, prezintând niște exemple, atrage atenția asupra greșe-
castelul dela Bors, de curând restaurat, unde s'a născut Fran-
ul Pécs, biserica parohială din centrala a fost transformată
săvârșite acolo în ultimii ani, dă seamă dr. Gh. Gosztonyi.
din orașul Nyiregyháza. In „Jurnalul Arhitectonic", redac-
vistei. Numărul se termină cu un studiu al lui V. Bierbauer,
e din trecut istoric și din trecut apropiat.

erov a Staviteľov. Brošúra 1941. 3.
ohu staviteľov na poli ochrany pomníkov. L. Hidasí publi-
ce. L. Debreceni podá súhrn stavebno-historických bádaní,
že kostol je pamiatkou západnej krestanjkej kultúry. K.
í výzorov miest, s podaním príkladov. Dr. G. Lux publi-
tieľ v obci Borši, v ktorom sa narodil hrdina uhorského
sta Pécsu bol z tureckého džámi prebudovaný na kostol
1 bádaniach referuje Dr. Gy. Gosztonyi. Nasleduje práca
gyháza. V „Staviteľskom Žurnále" rozlúči sa redaktor s
elim. Napokon zakľúči brošúru štúdium Dra V. Bierbauera
a blízkej minulosti.

tyksen vuosineljänneskertomus. — 1941. — 3. vihko.
ossuojelun alalla. L. Hidasi esittelee Valtion Työvälitystoi-
Erdélyissä) olevan kirkon rakennushistoriallisen tutkimuksen
ipiirin muistoja. G. K. Tóth huomauttaa eräistä kaupungin-
htori G. Lux esittää 1600-luvulla rakennetun, Borsissa olevan
paussankari on syntynyt. Tohtori Lux on juuri lopettanut
vuosina Pécsissä suoritettuihin taideteosetsintöihin. Näitten
ta dšaamista oli rakennettu uudelleen kristilliseksi kirkoksi.
atkoopetuslaitoksen talosta. Rakennustaiteen Päiväkirjassa
a kuolleelle avustajalle kohdistetut jäähyväissanat. Lopuksi
rakentamisen syistä ja luonteenomaisuuksista.

Kromholz Miklós

építőmester

Kassa 1792

l.

. Arch. Ért. 1915

241, 243. l.

ÉPÍTÉ

19

I. kötet.

TART

Építés — viharban, *Padányi Gulyás Jenő*
Erdély, *Lehoczky György* rajza
Ajánlás
Methamorphosis Transilvaniae, *Keszeli Kálmán*
Kalotaszeg, *Kós Károly*
Péchujfalusi *Péchy Mihály*
A Keresztény Leányegyesületek székháza, *Lehoc*
Javaslat a középpolgári és kiskeresetű családok
Iván
A Budapesti Mérnöki Kamara székháza, *Wanne*
1821—1941 Marosvásárhely, *Keszeli Kálmán*
Erdélyi műemlékekink védelme, *Kós Károly*
A gyulafirátóti prépostság romjai, *Lux Géza*
Építési napló
A korszerű magyar falusi ház, *Vörösmarty Káln*

1264. KANDELÁBER, köszörült üveg sz
XIX. sz. — Kandelaber, geschliff
armen, Englisch, XIX. Jh.

1265. MÁRVÁNYDOMBORMŰ, ovális l
ményéből. Olasz, XVIII. sz. — Ma
XVIII. Jh.

1266. SZOBORÁLLVÁNY, oszlopidomu,
Postament, säulenförmiger grüner

1266a. SZOBORÁLLVÁNY, hasonló az

1267. SZENT PÁPA SZOBRA, szinezett
— Figur eines heiligen Papstes,
XVIII. Jh.

1268. SZENT PÁPA SZOBRA, álló hely
stehend. Italienisch, XVIII. Jh.

1269. MADONNASZOBOR, szinezett és r
Balkarján a gyermek Jézus. Néme
auf viereckigem Sockel. Am linken

1270. KÉT TÜKÖRKERET, faragott és
geschnitzt, vergoldet, in Form eine

Bidermeier. — Rahmenuhr. Biedermeyer.

val, fekete-fehér gyöngyökből álló szárral. Cseh, Bider- Glasgriff und schwarzen Perlen. Böhmisch, Biedermeyer.

ragott és szinezett fa. Német, XVIII. sz. — Zwei geflü- t, farbig. Deutsch, XVIII. Jh.

fa, áttört barok diszitéssel. Osztrák, XVIII. sz. — Giebel- lz, mit durchbrochenem Barockdekor. Österreich, XVIII. Jh.

ozott fa, rokokó kartussal. Osztrák, XVIII. sz. — Zwei let, mit Rokokokartusche. Österreich, XVIII. Jh.

ragott, zöldre festett és részben aranyozott fa. Magyar, aus Holz geschnitzt, teilweise grün gestrichen und ver-

gott és szinezett fa. Osztrák, XVIII. sz. — Zwei kleine itzt, farbig. Österreich, XVIII. Jh.

agott és aranyozott fa. Magyar, XVIII. sz. — Zwei Altar- goldet. Ungarisch, XVIII. Jh.

aranyozott fa. Osztrák, XIX. sz. e. f. — Runder Tafel- Österreich, e. H. XIX. Jh.

Krompholtz Miklós
építőmester

Kassa XV. 27.

l.

Arch. Ert
1910. 167 és
Kv. ll.

1907. deczember 9. 647

Csch Vendel okl. levéltárnoknak (Temesvár.): felvilágosítások adanak a múzeumi-és könyvtári tisztviselők minősítése tárgyába (946/1907)

Kromholz Miklós

építész

l.

Wagner

56. l.

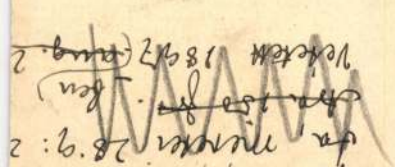

~~1480.~~

1495.

a kissé előre hajló ~~balra egy~~ kezműves, a jobb kezében lévő
állított bábok közt akarja ki~~kaptani~~dobni. A
állogató fiú ~~van s balra~~ balra mutat. A kézép-
s egy ~~nő~~ asszony képezcsoportot ~~látunk~~. Előt van a ~~e férfiak~~ ~~[illegible]~~
ki
ndos, ~~m~~ baljában meg czinfedelű sörös kancsót s pi-
a tekint, hol a piros szoknyát, hátul fűző
fehér ~~[illegible]~~ gallért viselő asszony menet közben
k. ~~[illegible]~~ közül a
gottes levő pedig egyik pipájának füstjét ere-
a másik szajában pipával
gyel) s ~~egy~~ a falfelé fordulva áll. ~~A hátterben~~ Hátul
ti le figyelmünket tetején virág~~gal~~ edénynyel s cserép-
és a hátterben ~~leghátul~~ a fal előtt, fa
férfiak öltözete: puha kalap, különféle szinű
jál, térdigérő nadrág, harisnya, csatos czipő
: sapka mélyen a fejbe nyomva, térden alól
kötény s fa czipő. Alól balra a mester jel-
emans.

KROMPHOLZ *Miklós, nissai,* építész. Krakkóból költözött Kassára, ahol az 1490—91. ostrom alatt erősen sérült kassai dómot restaurálta (1496—1497).

E. G. I. Cool

nézve van ábrázolva. Leeresztett jobb kezé-
ában (kezty~~uját~~ ät és kard~~ját~~ ot tartja. Haja s
losszú. Ingének gallérja lehajtott, kettős cso-
kés, atillája brokát, zsinóros mentéje prémes.
lról az asztalon könyvek hevernek. Felirata

E

s,

igazgatója, az 1896-iki ezredéves országos
jának igazgatója, a Lipót-rendjel tulajdonosa.

Somané"

."

rek Budapesten."

t, az alak nagysága 28·3 cm.

61 (kön. nyom.)

52 (ch. papir).

336/96 № 6-7.

Krompholtz Miklós

1497 ben tatarozó munkát végez az alábbi dómon

Kemény Lajos

A kassai dóm.

MMÉE Közl.

1916. 245. l.

Kromplole

Kassai István után dolgozott mint épitőmester a Kassai dómon.
A szilézia Niesseben született, Krakóban dolgozott, onnan jött Kassára –



GerKasErzsszobr

8, l.

a halállal, elrémülve enged a társadalmi kényszernek, amely mindenfelől a halál veszedelmével fenyegeti a legkülönbözőbb formában. Az tehát az első föladatunk, hogy megteremtsük azt az igazi hőst, akit semmiféle külső kényszerrel megrettenteni nem lehet, ez pedig csak abban az esetben lehetséges, ha az ember legyőzte magában az állatembert, a véges öntudatú embert és végtelen szellemiségének öntudatában a halál fölé emelkedett, ha nem keres többé külső mennyországot, aminek álmai a modern ember számára letűntek, hanem saját beléletének végtelenségét szemlélve, önmagát mennyei sugárnak tudja. Ezt az isteni tudatot kell azáltal élesztenünk, hogy magunkat föláldozzuk. Ez az isteni tudat oly mértékben gyúl lángra, amily mértékben a külső szenvedéssel és halálfenyegetéssel szembeszáll. Így ébred folyton a saját szelleme mélyén az a világosság, amely nagyobb és ragyogóbb minden csillagtengernél. Így nyer mennyei, világalakító erőt az az isteni sugár, amely nagy költőnk, Petőfi szavai szerint arra van hivatva, hogy megérlelje a földet, ezt az éretlen gyümölcsöt . . .

Kronpholtz

Münchner 1914. 373

Illatszer - üvegcse, római

VIII. 126.

nyssai Krompholer Miklós

Nicolaus Crompholer de Nyssa

1886. ban a Kassai dóm tan egy
hártya töredékre bukkantak, mely
az ujjáépitők eddig hiámpsan is-
mert névsorát kiegészíti s az
épités költségeiről is felvilágosit.
Arról tudósit, hogy 1496 és 1497-
ben újra épült az északi torony
a templom fedelével egy ma-
gasságban, továbbá a tető orom-
zata; a toronyba ekkor helyez-
tek órákat. Minder közel Kétezer
forintba került. Épitőmesterekül
a nyssai Krompholer Miklós
ismert nevén kívül felsorolja Cry-
mermann Zainost és Prágai(?) Ven-
zell. Prágai Venezelben talán

Krompholcz 2

az a Venczel mester sejtezik, aki 1476 ban a prágai lőportornyot építi (Az Osztrák Magyar Monarchia írásban és képben. XII. K. 265. l). E sejtelmemben megerősít, hogy az okiratban említett két hársa szilériai származásu volt, továbbá az, hogy II. Ulászló birta Csehországot és Szilériát.

Krompholcz 1499-ben házat vesz Kassán Bank Ferencz krakkai polgártól. Érdemeit polgártársai is méltatták s megválasztották a communitásba, melynek 1496-1513 ig szakadatlanul tagja és 1505-1506 ban furmenderé.

A mit ő építéke restaurálás volt. mely a II Ulászló és Zaiós Albert

Krompholcz 3

Köst kiütött testverharczban
Zaiós Albert ágyn. által a
templom falaitan okozott kár-
ok miatt vált szükiegessé.

Kla 43.1.

Krompholer Miklós

épiteu

esetl. laid-
rod. 1492 – 1521-ben már
nem él.

+ K + 42, 43, l.

A szegedi m. kir. állami főr

Értes

.....

.....

.....

.....*tantárgyakból*

Magaviselete .....

Szeged, 191..... *év* .....

Látta az atya vagy helyettese:

Endrényi Im

Kronpholtz Miklós

épitésm. Kassa. XV u.

~~[illegible]~~ lásd

Mik. Erzsébet 63. l.

.....*műhely.*

yfőnökség!

év..... hó.....n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

.....számu .....

am.

évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

nizai Krombholz Miklos

epitész

irod

Henszlmann J. A műeml. o. bvi. évi jel. 1886. Arch Ert 1887. 85 l.

és lásd

Henszlmann (?) Kassa vá-rosának ó nemet stylu templomai. 1846. 16. l.

Krompholtz

Crompholz Miklós

IROD.

Ny

Krompholtz Miklos

1498 ben belépett a Lassa-
kerekedő czehbe.

IROD.

Kem. 414.

Krompholtz

Crompoltz Miklós de Nissa

1497 ben a Kassai dom renovációját befejezé s helyreállítá mindama sérüléseket, meseket a templomon Albert ostromágyui okoztak. A városi jegyzőkönyvek tanusága szerint az építész Krompholtz 1497 től 1514 ig mint választó polgár, 1505-ben és 1506-ban pedig mint series electae communitatis fürmendere szerepel. 1499-ben házat vásárol Bank Ferenctől és 1503-ban, mert a város pincéit a vízveszéltől megmenté, polgártársai hálafejében tíz esztendőre felmentik minden adó fizetése alól. E nehány adatból is látható, hogy a dom helreállító mestere Kassán telepedett meg.

Mihalik József. Kassaváros ötvösségének tört. 1900. 283. l.

Klein János Ádám

festo és vérmetsző

XVIII sz.

Lásd Kronpholtz

Cronpholtz Miklós

épitész

Kassán vem ö tervezte a
sennek Mátyás Korabeli szent-
zéjhez at 1496 ben, hanem
valamivel előbb Kassai
István ez az a bizonyos (Kronpholtz)

az alábbi könyv bírála-
tában:

Kemény L. Arch. Ért 1907.
vjf. XXVII. k. 373. l.

Lásd:

A Kassai szárévés egy-
házmegye történeti
névtára és emlékkönyve. Kassa. 1904.

Krompholtz Miklós

épitész XV 7.

lásd

Mih. Erzsébet 48–49 l.

54–55. l

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhel

Miután keresményemnek 191....

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbiz

Kelt ....., 191....

.....

tanu.

.....

tanu.

Cromphol Miklós

de Nissa.

vrod

Henszlman: Kassa

városunak ó-német stylü

templomai. 1846. 16. l.

vrod

Henszlman Imre. Archae-

ologiai kiraudulás Abauj

es Sáros vármegyébe. Arch

Közl. 1865. 103. l.

.....nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláírása.

lyezem:

.....

agy helyettesének
rása.

— Endrényi Imre, Szeged.

Crompholtz Nicolaus de Nissa

---

ired

Henszlmann Imre A

szathmári püspöki megyenek

közepkori építészeti régiségei

Arch. Közl. 1864. IV k. 127 l

..... *műhely.*

vfőnökség!

v ..... hó ..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... szamu .....

am.

évi ..... hó .....

.....

sajátkezű aláírás és munkásszám.

Kronpholtz Miklós

Laid

Arch. Ért

1910. 167, 168,

Cromphol

Kromphol Miklós

XV. Kassa

Lod

Fos 599

.....*mühely.*

yfőnökség!

év.....hó.....n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

.....számu .....

tam.

évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Cromphols Mittlis

1496.

Cod

Om V(a) 81 l.

_____ *műhely.*

főnökség!

_____ hó____ n történő kifize-

_____ indokából személyesen meg nem

_____ szamu _____

m.

évi _____ hó_____

_____

sajátkezű aláírás és munkásszám.

Crompholtz Miklós

lásd

Magyar Mérnök és Építész-Egylet
közlöny. XXXIV. 1900.
441. l.

.....-i m. kir. posta- és távirda-pénztár.

Nyugta

azaz : ..... Korona ..... f-ről

összeget, mint évi ..... K lakpénzemből az 190..... évi .....

érnegyedre eső részletet, a .....-i m. kir. posta- és távirda-

..... pénztárból minden hiány nélkül felvettem.

Kelt .....-n, 190..... évi ..... hó 1-én.

Crompholz Miklós

1496 - 7 Kassa

Ind

Ndr 12 l. Bil.

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191..... é

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére ...

nevü munkástársamat szóbelileg megbizta

Kelt ....., 191.....

.....

tanu.

.....

tanu.

Cromphol

epitet XVI/7

Kassai Erzsébet

kupl.

Rupp Jakab. Magyar-

ország befr. tört.

II. 253. l.

MAGYAR MŰVÉS

czim alatt ez év végével fog megjelen

❧ Miután e régen nélkülözött és
jelenését a magunk részéről is teljes
nel felkérjük t. Művész Urat, hogy
jegyezni s az ugyancsak ide mellékel
megküldeni szíveskedjék.

❧ Az életrajz beküldési határideje leg

❧ Az életrajz beküldése a müre val
nem jár. Kérésünk teljesitését a hazai r

vagyunk kiv
Budapest, 190

AZ ORSZ. MAGY. I
TÁRSULAT IG

HORNYÁNSZKY

Crompholtz Miklos
de Nissa

Kassa. 1497

Grod
2

He Kassa 1846. 16. l.
17. l.

..... *műhely.*

főnökség!

..... hó ..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

m.

vi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Crompholtz Minnis

Massa. 1496

Grod

A Rass I. 50 l

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhel

Miután keresményemnek 191....

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbiz

Kelt ....., 191....

.....

tanu.

.....

tanu.

Krompholcz, 1499-ben házat vesz Kassán
1496-1513. a közgyülés tagja

Kemény Lajos: A kassai Szt.Erzsébet egyház történetéhez. Arch. Ért. 1897. 43 l.

M.D.K.

Krompholcz Miklós, építőmester

restaurálja 1496-1497-ben a Kassai székesegyházat, melyet a trónkövetelő János Albert, II. Ulászló öccsének ágyúi, az 1490-évbeli ostrom alkalmával, megrongáltak.

Kemény Lajos: Kassai építőmesterek.
A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye, Bp. 1904. 38. köt. 42. old.

MOK

Kromholcz Miklós, ép. mester. Sz. Nyssában (Lengyel)
1496-97 ben javit. a megrongált egyházat.
Társa volt emvél Prágai Vencel.

Tört. tár. 1897. 567. l.
MMÉE Közl. 1904. 38 k. II füz. 42. l.
Kemény Lajos: Kassai ép. mesterek.

Mdk.

Krompholtz

javitolla ki a golyóktól sérült szabadon álló torony gyámfalakat. Mester jegyét a nyugati homlokzat egyik kváderkő felü pajzsába festette, vörös szinnel.

Mikalik S. A Kassai Szent-Erzsébet templom

Bp. 1912

48. L

mdk.

Krompholtz Miklos sziléziaból származott architektus.

és társai lettek megbízva a várostól, hogy a templom háborus sérülését kijavítsák és rendbehozzák. E munkák 1496–97 ben elkészültek

Mihalik J. A Kassai Szent-Erzsébet templom
Ep 1912.

48. l

mdk

Kromptoltz Miklos

1492-ben nyert Kassán polgárjogot, azelőtt Krakóban dolgozott és Blattf vsz Sánós részére épitett valami épületet. 1498. tagja a kassai kereskedőt társulatának s 1499-ben egyik elöjárója.

Mitalik József. A Kassai Szent Erzsébet templom

Bp. 1912 48-49. l

MDK

Krompholtz Miklós épitőmester

Kemény L: A kassai székesegyház épitészeiről
Arch. Ért. 1910, 165-169 l.

mdk.

Kromptoltz Miklos

által 1497-ben befejezett restaurálaskor, az Erzsébet templomban elhelyezett Forony-óra is elpusztult az 1556-i nagy tűzvész alatt.

Mihalik József. A Kassai Szent Erzsébet Templom.
Bp. 1912. 69. l

mdk.

Krompholtz Miklos köfaragó

mesterjegye a 112. sz. jelvény s az 1496-97-ik évi restauralás idejeből származik

[ábra 55 l-on]

Mihalik József A Kassai Szent Erzsébet Templom
Bp 1912

55. l

M.D.K.

Krompholz építőmester

1497-ben kezdte építeni a kassai sz. Erzsébet templom szentélyét, melyet tíz év alatt be is fejezett.

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye, Bp. 1913. 47. köt. 806. old.

Kronpholcz Miklós

kassai építőmester munkásságának
részletes ismertetése:

Marosi Ernő: Tanulmányok a kassai Szt.Erzsébet templom építéstörténetéhez III.
Művtört.Ért.1971.4.sz.261-291.l.

280—

MDK

Krompholz

épitette a szentélyt és a sekrestyét 1497-15o7.

Sztehlo Ottó: Megfigyelések a kassai Sz. Erzsébet-templom épitése történetének felderitéséhez. MMÉKözl. 1913. XII. 14. 797-8o6.l.

Kromholz építőmester Kassán,
1492.

Archaeologiai Értesítő
1915, 243.

Sztehlo Ottó: Néhány szó a Kassai
szt. Erzsébet templom történetéhez

Krompholz

épitész

a Wiléziai Neusseben
Wuletek, Kassán,
utóbb Krakóban dol-
gozott.

Gerevichlenggelmagy

121: l.

és tárcám terhére a fent megjelölt

on el.-

olat hiteléül:

tó.-

Krompholz Miklos

1497

lásd okv

MMÉE Közl

1900. 441. l.

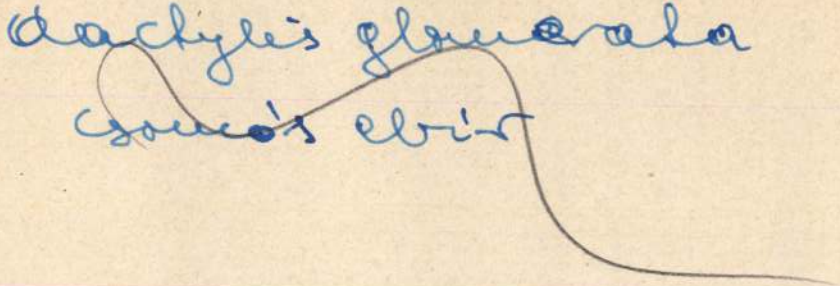

Crompholz (Krompholz)

Miklós

1502-ben a kisszebeni plébániatemplom szentélyének boltozásához fentit hívják meg, aki Krakóból érült Kassára, s János Albert lengyel királyfi 1490. évi ostroma utan a kassai szent Erzsébet-templom megrongált falait és tornyát helyreállította. stb.

Divald Kornél

A Szépművészeti Múzeum kisszebeni szárnyasoltára

MAGYAR MUVESZET

1928.689 l.

Miseruka, szövete palmettás díszű zöld bársony, Velence 1450 körülről. — Keresztjén himzés: Középen Madonna, zenélő angyalokkal, alatta Sz. János ev, alatta férfiszent, félig elvágva. Előoldalán három apostol egymás alatt: Szent Fülöp, ifj. Jakab és Tamás, utóbbi félig elvágva | Északolasz munka 1460 körülről.

Maj 1911 en

Simor János ajándeka a kincstárnak

Gerevich PA 199 l.

Szernyánszky 47–49 l.

Radisich: A Simor-Museum. ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ Művészi Ipar II – 1887, 221–222 l.

Rajnai munka.

Crompholtz Miklós

épitéra

l. Krompholtz M.

L.

Lendrey-kentivanyi

320. l.

Nagybányai Városi Múzeum

fejlődése 1910-ben

V. 180, 181.

Crompholtz de Nissa

l. Gereczerajtár

201. h. 721. n.
722. 4

YVES

ENY

YVES

Crompholz Miklós

und

Nyáry Dr. Alexander

Der Dom zu Kaschau.

Pest 1896. 14. l. 20. l.

Belatincz.

Hegyes vidék középterén a
mig az előterében a fatörzshö
verik. Fölül mondatszalag leb
fölött mértani feladvány van.
alól középütt: llll. A lap há
nató.

Rm, mér. a vk. 16: 10 cm.

131-91 No.

Crompholz Miklós

építész és kőfarago

Kassa

lásd

Fröde Vilmos:

Felső-Magyarország
középkori épületeinek
kőfarago jelei -
MMEEKözl. 1900
441. l.

vegyes

g. 7

2 köt. 8r.

Hampel

le dr. Joseph ~~Hampel~~

Antiquités préhistoriques
de la Hongrie
arrangées et décrites par —
Illustrées par le procédé albertotypique
par Alexandre Benécke

I. — XXIV. képes tábla,

Crompholz Miklós

építőm

l.

Wick Kassatőrt

49. l. 126. l.

323. l.

Crompholz, Miklós

épitéri

vrod

Nyári, Dr Alexander

Der Dom zu Kaschau

Bp. 1896.

20.l.

Keve h. n. II. 192

Crompholz Miklós

nyssai

kassai építő és kőfaragó

1496

erőd

Emlkassaiegyhm

I. 50. C.

mozaikművészet igazi nagy mestere
sága nemcsak méltó befejezése a ke-
ődésének, de átmenet is az uj, kor-
zethez.
S.Maria in Trastevere szentélyét
t mozaik jelenettel. /31,32.kép/.
ci művészet eredményeit, de meleg
kvalitásokkal tölti meg. Jó össze-
Martorana és a Cavallini féle Mária
s 32.kép/ A téma, részben még a bel-
a kép sikjával egyvonalba Mária
edik Krisztus alakja karjában édes-
ével. Részleteiben mégis mily távol
lermoin uralkodik a raffinált vonal-
felfogás. Krisztust kisérő két an-
vonal, a többi szereplő is ennek a

Cronpholz Miklós
(Kronpholz) nissai
épitész

l.
Wick Kassaidóm
21, 37, 38, 185, l.

MDK

Krón

Magyar művészek sikere Svájcban. Esti Kurir, 1924. jul. 13. 8 l.

MDK

Kron Béla

Budapest látképe, rézk.
Erzsébet-híd, rézk.
" " "
" " "

Árverési Közl. 1931. 2.rk.sz.
~~294~~ 240 l.

Kron Béla grafikus M.D.K.

202 -
206 Budapest I, II. III. IV.
Dalgozó munkás.

Ungarische Graphik. Bev: J. Conrad
Zürich 1924 11

MDK

Krón Béla

Üszkübi vásár, toll

Szerb menekültek, cer.

Nadviselt művészek kiáll. Műcs. 1919. márc.
33 l.

MDK

Krón Béla

Részlet a Szt.István-bazilikából, rézk.

Önarckép, szén

Hadviselt művészek kiáll. Műcs. 1919. márc.
33 l.

M.D.K.

Krón Béla

Tabán,1918,rézkarc

Lánchid, 1918, W

műve az Áll. Képzőművészeti Vásárlások III. Kiállitásán bemutatva. Vásárlás a MNG szá mára.

Tájékoztató az Áll. Képzőművészeti Vásárlások III. Kiállitásáról. Az MNG anyagának vásárlásai 8.l.

MDK

Krón Béla

Klátás a Kálvária-térre és Baross-utcára,
paszt.

Hadviselt művészek kiáll. Műcs. 1919. márc.
23 l.

Kron Béla MDK

Ferencvárosi teherpályaudvar emelője, rézkarc

Műcsarnok, 1912. Tav. kiáll.

Kron Béla MDK

Dunaparti részlet, rézkarc
Tabáni udvar, rézkarc
Egy szarvastéri ház belseje, rézkarc

Műcsarnok 1912. Tav. kiáll.

Krón Béla
Rajzok

MAPE V. kiáll. N.Szal. 1916. nov. 17 1.

Krón Béla
grafikus

Olaszországban Krón Bélától tanulta a rézkarcolás művészetet 1924-ben Sugár Andor és Dési Huber István.

Soós Klára: Sugár Andor.

Művészet, 1971.augusztus - 32.oldal

Kron Béla
grafikus

Olaszországban élt.
Dési Huber kinti tartózkodásakor új grafikai technikákba
~~Fg~~ vezette be.
Mezei Ottó: Dési Huber 6.
Corvina 1972.

Mihálta Pál
festő

Telepy: Mihálta
képrőmův. k. 1972.

Kron Béla

magyar grafikusoktól tanult Dési Huber István rézkarctechnikát.

Dési Huber István:Müvészeti irások
Kossuth Könyvkiadó 1975 7.o.

Krón Béla

A krakói "Wawel", rajz

O.M.K.T. 1918-19. Kiáll. Műcs. 2o 1.

Krón Béla

A Jagelló-egyetem könyvtárának udvara Krakóban, p

paszt.

O.M.K.T. 1918-19. évi kiáll. Műcs. 22 1.

Krón Béla

MDK

A Jagellp-egyetem könyvtárának udvara Krakóban, pasztell

Műcsarnok 1918-19. Téli kiállitás

IDK

Kron Béla,/festöm/ -graf.

Lánchid.
Prizren.
Lovas.

Ceruzarajz. Jelz.
" "
Körajz.

Árv.Közl. 1946.1.rk.sz. 27.1.

MDK

Kron Béla, graf.

353. Az Erzsébet-híd. Rézkarc. 30x23.

Festmények, rajzok, metszetek. - 97.akció.
Arv. Közl. 1941.márc.-2.k.sz.- Kat. 30.1.

~~MDK~~

Krón Béla, graf.

Budapest látképe.	Rézkarc.	J.l.j.
Erzsébet-híd.	"	J.l.j.

Árv.Közl. 1931. 3.füz.os. 59.l.

MDK

Krón Béla,/festőm./-graf.

Hamburgi utcarészlet. Rézkarc. 31x24.
J.l.j.

Árv.Közl. 1930. 4.fv.sz. 55.szám. 2?.l.

MDK

Kron Béla

Ülő férfi.Ered.kőrajz.
Tót munkás.Kőkarc.

Képzőm.Társ.1909/10. téli kiáll.kat. 57.l.

MDK

Krón Béla, graf.

Prizren.	Ceruzarajz.	Jelz.
Ancona.	Rézkarc.	-
Kilátás a Szent Gellért szobortól.	Rézkarc.	
Hamburgi részlet.		"
Hamburgi kanális.		"
Budai részlet.		"

Árv. Közl. 1937. 4.rk.sz. 28.l.

MDK

Kron Béla,/festőm./ graf.

Hamburgi kanális.	Rézkarc.
Hamburgi részlet.	"
Budapest.Kilátás a Szent Gellért-szobortól.	"
Ancona.	"

Árv. Csarn.1937.okt. 83.sz./Árv.Közl.rk.sz./ 28.l.

Krón Béla MDK

Rajzok

Magyar Aquarellisták és Pasztellfestők
Egyesületének V. Kiállitása
Nemzeti Szalon 1916. nov.

Krón Béla

MDK

A krakói "Wawel" rajz

Műcsarnok 1918-19 Téli kiállitás

MDK

Krón Béla

Rajzok

MAFE 5. kiáll. N.Szal. 1916. nov. 17. 1.

MDK

Kron Béla

Hunyadi szob. kilátás Pestre, of.

Egy utca Budán, szén

Mátyás templom a Halászbástyával, rézk.

N.Szal. 1913. tav. 15. l.

MOK

Kron Béla
grafikus

nyerte el az első díjat a „Litografia" c. szaklap fölirat pályázatáll"

Burgleim Károly: Litográfiai kiállításunk és a könyvnyomás technikája.

Grafikai Szemle 1905 évf 7 z. 158 l.

Kroll Bete-
Opratien

MDK.

Krón Béla festő

"Hamburgy részlet" /rézkarc/

Árverési Közlöny, 1939. december. 4sz.

38.1.

M.D.K.

Krón Béla /1884-

754. Prisren 1916. Sinan pasa várromjai. Rajz.

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. I. füzet.
MUMOK., Bp. 1952. 83. l.

Krón Béla, festö MDK

Prizren. Jelzett. Ceruzarajz.

Árverési Közlöny. Festm.,rajzok. 1936 okt.4. rk.sz. 38.1.

MDK

Kron Béla

Prizren, cer.

Árv. Csarnok, 1940. jun. 94.sz.

3o.1.

MDK

Kron Béla

Az Erzsébet-hid, rézk.

A Doge-palota udvara, rézk.

Árv.Közl. 1940. dec. 7.rk.sz. 96. aukc.

26 l.

MDK

Kron Béla

Hamburgi kikötő, rk.

Árv. Csarnok 104. auke. 1942. máj. 9. l.

MNK

Krón Béla

Ancona, rézk.

Prizren, cer.

Budai részlet, rézk.

Árverési Közl. 1937. 2.rk.sz. 81.sz. 29 l.

MDK

Krón Béla

Budapest látképe, rézk.

Ernst Muz. 29. aukc. 1924. 27 l.

Krón Béla MDK

Kilátás a Kálvária térre és Baross utcára, pasztell

Mücsarnok 1919. Hadviselt müvészek kiáll.

Krón Béla

MDK

Franklin utca a Battyhányi-téri templommal, szines rajz

Mücsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai mivek nemzetközi kiállitása

MDK

Krón Béla

Prisren 1916., r.

Szépmiv. Muz. háborus veszteségeinek jegyzéke

Bp.1952

Krón Béla MDK

Pipázó cigány, kőrajz

Műcsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai művek nemzetközi kiállítása

MDK

Krón Béla, graf.

629. Szabadság_tér a tőzsdepalotával. Ered.rézkarc

63o. Pihenő munkás. Ered.szines kőrajz.

Képzőm.Társ.1913.tav.kiáll. Kat. 79.l.

Kron Béla

MDK

Cigányleány, kőrajz

Miesarnok 1909. tavaszi kiállítás

MDK

Kron Béla

Egyéb technikájú grafikai lapot küldött a Műcsarnok kiáll.-ra.

Művészet, 1918. 53-54.l.

MDK

Kron Béla

Cigányleány.Kőrajz.

Műcsarnok, 1909.tav.kiá l. 42.l.

MDK

Krón Béla

Szabadságtéri részlet, rézk.

Mücsarnok 1911/12. téli kiáll. kat. 8o.l.

Kron Béla, ~~xxxxxxx~~ graf.

322. Hamburgi kanális. Rézkarc.
323. Hamburgi részlet. Rézkarc.
324. Budapest. Kilátás a Szent Gellért-szobortól. Rézkarc.
325. Ancona. Rézkarc.

Árverési Közlöny. 1937. okt. ~~xx~~. sz. 28.1.

MDK

Krón Béla

A Képzőm. Társ. 1918-19. évi téli kiállitása.
Művészet 1918. 50.l.

Krón Béla

MIK

A krakói Wawel, rajz

Műcsarnok 1918-19 téli kiállitás

Kron Béla MDK

Dunaparti részlet, rézkarc

Műcsarnok 1912. tavaszi kiállitás

Kron Béla

MDK

Egy szarvastéri ház belseje, rézkarc

Műcsarnok 1912. tavaszi kiállítás

Kron Béla

MDK

Tabáni udvar, rézkarc

Műcsarnok 1912. tavaszi kiállitás

Krón Béla

Népszínház a Rákóczi uttal, rézkarc

Műcsarnok 1919. tavaszi tárlat

Krón Béla MDK

Első incselkedők, rézkarc

Egy budai utca, vizf.

Mücsarnok 1915. tavaszi tárlat

Kron Béla MDK

Munkás a gépnél, rajz

Mücsarnok 1912. tavaszi kiállitás

Kron Béla

Tejet árusitó török fiu, szénrajz

Miccarnok 1917 tavaszi tárlat

Kron Béla MDK

Melegedő török, szénrajz

Mücsarnok 1917 tavaszi tárlat

Krón Béla MDK

Prizren látképe, szénrajz

Műcsarnok 1917 téli tárlat

Króji Béla MDK

Sinan pasa mecsetje Prizrenben, pasztell

Mücsarnok 1917 téli tárlat

Krón Béla MDK

Táncoló nő, rézkarc

Műcsarnok 1914. tavaszi kiállitás

Krón Béla MDK

Az elfoglalt Szerbiából,Albán munkások,ceruza

Műcsarnok 1916. tavaszi tárlat

Krón Béla MLK

Az elfoglalt Szerbiából. Szerb és orosz sebesültek. Egy orosz reggeli imája, ceruza

Műcsarnok 1916. tavaszi tárlat

Krón Béla

MDK

Tanulmány, rézkarc

Mücsarnok 1914. tavaszi kiállitás

Krón Béla MDK

Pihenő öreg ember, ceruza

Mücsarnok 1914. tavaszi kiállitás

Kron Béla

MDK

Öreg ember gyermekkel, ceruza

Őortrétanulmány, ceruza

Műcsarnok 1913-14 téli kiállítás

Krón Béla MDK

Szabadság tér a tőzsdepalotával, rézkarc

Pihenő munkás, sz, kőrajz

Műcsarnok 1913. tavaszi kiállitás

MDK

Kron Béla

Dunaparti részlet. Rézk.

Mücsarnok 1912. tav. kiáll. kat. 72.l.

MDK

Kron Béla

Tabáni udvar. Rézk.

Egy szarvastéri ház belseje. Rézk.

Műcsarnok 1912. tav. kiáll. kat. 72.l.

Kron Béla

Részlet a Szt. István bazilikából, rézkarc

Önarckép, szénrajz

Üszkübi vásár, toll

Szerb menekültek, ceruza

Műcsarnok 1919. Hadviselt művészek kiáll.

MDK

Kron Béla

Cigányleány. Kőrajz

Képzőm. Társ. 1909. tsv. kiáll. kat. 42.l.

MDK

Krón Béla

Tanulmány

A tavaszi tárlat eredménye. Művészet 1914. 282.l.

MDK

Krón Béla, graf.

627. Hamburgi részlet. Rézkarc. J.l.j.

Árverési Csarnok. Aukció. Kat. 38.l.

1931.dec. 4.sz.

Krón Béla MDK

A Jagelló-egyetem könyvtárának udvara Krakóban, pasztell

Mücsarnok 1918-19 téli kiállitás

Krón Béla MDK

Szabadságtéri részlet, rézkarc

Mücsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

MDK

Krón Béla

Munkás a gépnél. Rajz

Mücsarnok 1912. tav. kiáll. kat. 77.l.

Kron Béla, grafikus

Budapesti Szemle, 1912/CL/ 461-470 l.

D.: Tavaszi tárlatok.

Krón Béla

XXI. aukció.
A Gyűjtő, 1915. 56 l.

220. KRÓN BELA: Ülő nő. Színes kőrajz 30

Srigetuzfalvi, r. k.

136

Kron Béla

2 polg.

5 hónap, elégséges eredm.

Tanár: Horti Pál

Gyarmaticsk. 1898.

Kron Béla

Körajzoló

jeles eredm.

Tanár Horti Pál.

Iparrajziskola 1899

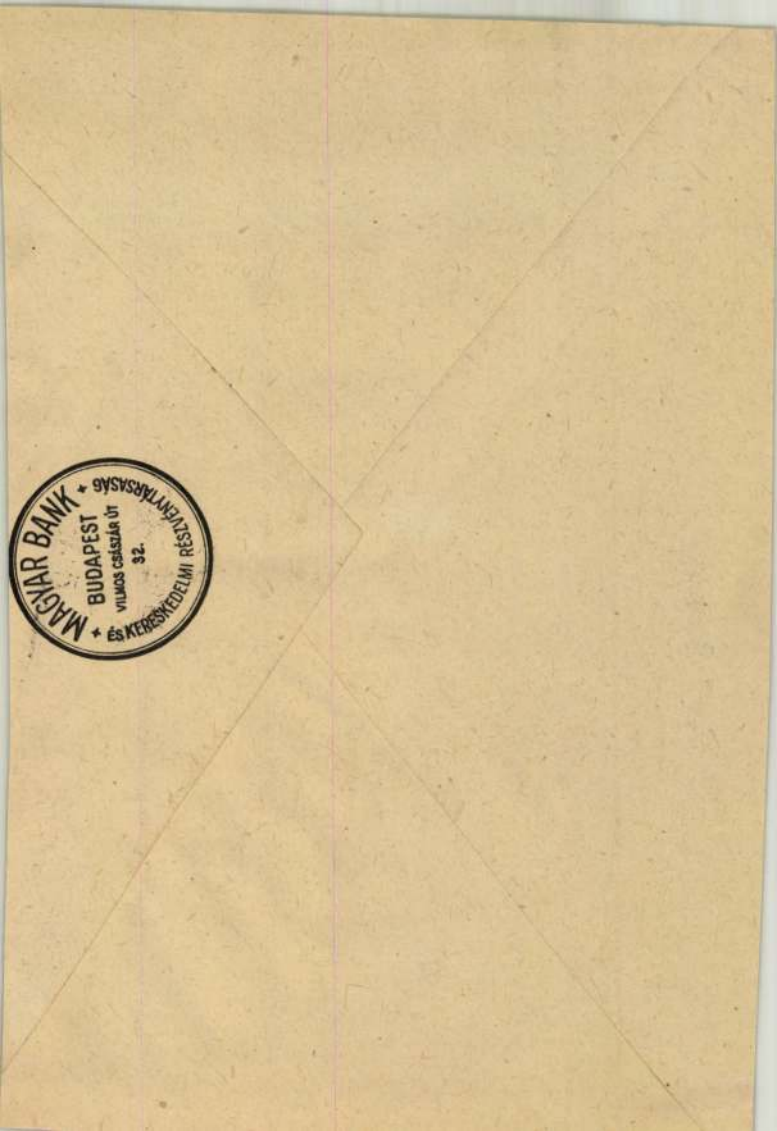
MAGYAR BANK
BUDAPEST
VILMOS CSÁSZÁR ÚT
32.
ÉS KERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Krón Béla

jó eredm.

Iparrajziskola 1900

Kron Béla

1 sparm. isk.

jeles

Sparrajz iskola 1906

Zala

CSEB

Fatemplom

Römer Flóris: Archaeologiai levél Zalamegyé-
Vö. VV 1863, 418.l.

Krón Béla

körajzoló segéd

jelés

I parrajziskola 1908

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Krón Béla

Árverési Csarnok aukciókat.

32. sz. 1926. ápr.
33. sz. 1926. jún.
34. sz. 1926. okt.
37. sz. 1927 márc.
38 sz. 1927. máj.
39. sz. 1927. okt.
40. sz. 1927. dec.

A. 151 (5

Kron Béla

részt vett az alábbi kiállításon

Cat Firenze. 1927
149. l.

ól, inkább Ausztria felé mutatnak.
ai kőfaragó műhely hatását mutatja.
i járulékok, hogy a kezdetben csak
et betöltő hatalmas címerré fejlődjön
ezejét egy erősen domborodó címer
jzson leeresztett sisak és azon álló,

nkosok műhelye legkorábbi darabja
a ispánjának sírkövét, melyből csak
legkorábbi művészcímeres emléke
festő síremléke — mint a töredékes
uralkodásának első éveiben készült,
művészcímer. Faragása a későbbi
nlítva kezdetleges, en creux-technika.
ilt ki ez is, ezt egyben Ábel mester
ent Domonkos-templom szentélye —

Kron Béla

részt vett a Magyar Rézkarcolóművészek Egyesületének zürichi kiállításán.

Ungarische Graphik
Zürich 1924
11. l.

is templom 1378-ban festett
92-ben készített mártonhelyi
kban mondja magát a freskók
ıyilatkozik, elmondva, hogy
készült el.
:nek többnyire konvencionális
ɔm királyok vonulását, Szent
elenettel. A diadalív Kálváriá-
ıitt még az Utolsó ítéletet és
n rongált szentélybeli freskók
önarcképe érdekel, melyből
. Szakállas, bajuszos, vöröses-
kásos testhezálló kabátból és
ɔ egyike a legkorábbi, ha nem

stól csak a freskók egy része,
ıazik, melyet a felirat szerint

Krón Béla

kőrajzoló

Hül. 1884. Esti tanf.

alakrajz.

Értímisk 1903/4

76. l.

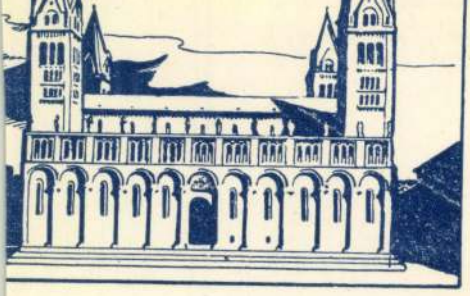

PÉCS

„MISSA

193

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

Dr. G e r e v

egyetem

Krón Béla

körajzoló

Mil. 1884 Esti tanf.

alakrajz.

Kötinusk 1902/3

68. l.

Kron Béla

grafikus

Ujv. M. Ts. L.

575. l.

en pártolom.
yar egyház-
ntánsának a

Krón Béla

szül. Brzesanin (Galicia)
1884 jan 13. Nr. 4 volg.
és iparmův. isk.
1917/18 II. rendkívüli ka-
tona nov. Réti I-

Hivatalos Közlemények VIII. 67

Krón Béla

Stul. Bzerzany (Austria) 1884 januar 13. Izr.
4 közepiskola.
1910/11. II. első osztály beli
rendkiv. minvesznöv. a Kapr-
fönsk. Olgyai Viktornál.

Magyarnemegyei magyar olvasótór

VI. 226

Krón Béla

Műcsarnok Bpest

1909 - graf. nemzeth. kiáll. 540

1909. tav. kiáll. 385

1909-10. téli kiáll. 559, 562

1911-12 pub. kiáll. 769

1912. tav. kiáll. 566, 569, 572, 576, 657.

1913. tav. kiáll. 629, 630

1913-14. téli kiáll. 651, 652

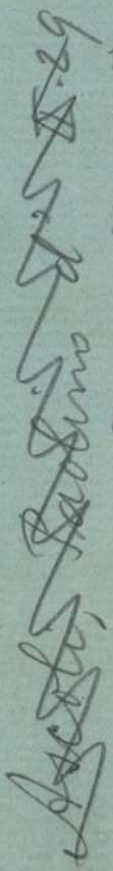

Érkezett 1904 december 14.

990/904 (Miskolcz 1904 november hó.)

A borsod-miskolczi közművelődési és muzeum egyesület

köszöni Bloch József: „A hegedűjáték és tanítási módszere"
és dr. Molnár Géza: „A magyar zene elmélete" cz. művei-
nek megküldését. (Tudomásul szolgál)

Krón Béla

1913. apr. máj. kiáll. Nemzeti halon
Ilmyadi szobor és kilátás Pestre,
olaff. 60.–
Egy utca Budán, szénrajz
100.–
Mátyás temploma halász-
bástyával, vízkarc, 60.–
1913. MGE és MAPE kiáll. u. o.
5 graf.

Lófog III.143.

Krón Béla

Műcsarnok

1914. tav. kiáll. - 517, 522, 610

1915. tav. kiáll. - 256, 257, 265

1916. tav. kiáll. 255, 258

1917. tav. kiáll. - 332, 338

1917-18. téli kiáll. - 299, 308

1918. tav. kiáll. 372, 378.

1918-19. téli kiáll.

1919. hadviselt műv. kiáll.

373, 669, 670, 671, 672

harctéren volt.

Szluha István VI. 19.

Kroó Béla

U. 2012

Goethe V. 206.

Kron Béla

magy. rézkarzolóművé kö-
szyrolo Milanóban.
Mil. 1884 jan. 13.
Brzezany (Polen).

Thieme-B.
21 k 571 l.

Krón Béla

3 tollrajza a háborus
Tőrökországból.

Repr.

Vas. Ujs. 1917. 159. l.

-tése Bellheimnál:

~~[illegible]~~ elbukott lován látjuk Ott ezredest, ki az
francziának jobb kezét megfogva védekezik,
ellenséges katonákat ~~[illegible]~~ Lukátsi Dániel
rok kaszaboljákés kényszeritik menekülésre,
egészen bekeritett ezredest megmentik. [Feli-
ät-öt sorban balra:

tsy und Barothi k. k. Soldaten vom Husaren-
erzog Leopold. Diese zwey Männer haben
Obersten Ott, welcher vom Feinde schon gänzlich
ar, bey Bellheim das Leben gerettet indem Sie die Feinde
n wollten, niedersäbelten. Den 17 May 1792."

y et Barothi, Houssars du Regiment Imp. et
Leopold. Ces deux hommes ont Sauvé près
vie de leur brave Colonel Ott, qui déja étoit
veloppé par les ennemis, en sabrant ceux, qui
May 1792."

zkarcz, méretei a vonalkeretnek 31.5 : 24 cm.

T. 4703

266/94 N°1.

KRON 1. *Béla*, grafikus, * Brzezany (Galicia) 1884 jan. 13. A bpesti képzőm. főiskolán Olgyai Viktortól és Réti Istvántól tanult. 1909—19. számos grafikai művét állította ki a bpesti Műcsarnokban és a Nemzeti Szalónban. Milanóban él.

R. G. I. book

be
~~[illegible]~~ nézoe van ábrázolva. Leeresztett jobb
~~[illegible]~~ baljában pedig kardot és keztyüt tart~~[illegible]~~. Ha-
bajusza hosszú. Ingének gallérja lehajtott,
akkendője ~~[illegible]~~ szipkés, atillája brokát s zsi-
derekát zsinórös szorítja. Balról az aszta-
Felirata a kép alatt négy sorban:

y IMRE
éri Tanácsos
um igazgatója, az 1896-iki ezredéves országos
oportjának igazgatója, a Lipótrend lovagja.

éby Sománé"
"Tilos."
Testvérek Budapesten."

gysága 28·3 cm.

kö. nyom.).
ch. pap.).

336/96. 4–5.

Kron Béla

1910/11 II. p. 1917/18

Ferkèpzomfoiskèvk

106. l.

Kron Jakab

ötvös

1732 Selmecbánya

Kapmagyarországi ötvösök 221.

›brafordultan áll, de szembe
ta. Feje elől kopasz; haja,
döke őszbevegyült és szeme
kézelője látszik, mellénye
rra kötötte, egyelejű hajtó-

. — Lelt. sz. 756. — Értéke
ch-féle ereklyemúzeumból. —
tokat l. a 62. lapon az 580
lis 23-án (107–95). — Átvételi
›másul vette az 1896 április

Kron Jakab

ötvös

Selmecbánya 1732

vód

Mihalik Sándor

Németországi magyar ötvösök

MAGYAR MUVESZET

1937. 320. l.

Kron János

ötvös

1715 Selmecbánya

Kapuvárornőlvősök 22 l.

Ismeretlen festő.
A XIX. századból.

756. Kossuth Lajos.

látható, kissé de szemb

Derékig, jobbra fordul, áll,
pasz; haja, bajusza és szakálla ősz; sz
Ingének állógallérja és kézelője látszi
korra kötötte, egyelejű hajtókás kabátj

Vászon, méretei 78: 62. cm.
Az 1848/9-iki szabadságharczi
Átvétetett az 1896: IV. 8-iki

904:V.4.

Kron. János

otos

Selmecbanya

1715.

cvod

Mihalik Sándor

Németországi magyar ötvösök.

MAGYAR MUVESZET

1937. 320. l.

Kron Kristof

ötvös

1720 Selmecbánya

Kapmagyarorsz ötvösök 22 l.

e néz. Bársony házisapkát
álla ősz, szemöldöke barna,
csokorra kötötte, mellénye
kabátja kettős elejű.
cm. — Lelt. sz. 757. — Értéke
ith-féle ereklyemúzeumból. —
atokat l. a 62. lapon az 580
rilis 23-án (107–95). — Átvételi
lomásul vette az 1896 április

Kron Kristóf

ötvös

Selmecbánya 1720

vród

Mihalik Sándor

Németországi magyar ötvösök

MAGYAR MUVESZET

1937. 320. 1.

Kron Kara Mihály

Az olasz frontról, rajz

Rajzok az olasz frontról,

Műcsarnok 1917-18 téli tárlat

Kron Kara Mihály, graf. MDK

Muz
Szépmüvészeti

A Mücsarnok még mindég hadikórház. A előcsar-
ban s három termében van a kiállitás. A szobrok leg
többje a Szépm. Muzeum belépőjében kapott helyet
De egy sor grafikai munka is idekerült.

Igy K.K.M. rajzai is.

A téli kiállitás.
Szépmüv. Muz. - 1917-18 téli kiállitás.
Müvészet. 1917. 49. 1.

MDK

Krón Mihály

az Orsz. Iparmüvészeti Isk. pályázatán pályamunkája I. dijat nyert. Repr.

Magyar Iparmüvészet 1906. 88.l.

MDK

Kron Mihály, graf.

504. Önarckép. Tollrajz.

Képzöm.Társ. 1905/6 téli kiáll. Kat. 52.l.

Kron Mihály MDK

Önarckép, toll

Mücsarnok 1905/6. téli kiáll.

MDK

Krón Mihály

Az alábbi pályázaton I. dijat nyert

Az Orsz. Iparmüvészeti iskola pályázata.
Magyar Iparmüvészet 1906. 88.l.

MDK

Krón Mihály, graf.

Természet utáni vázlatok./Kakasok, tyuk./

Repr.

Müvészi Ipar. 1905. I.évf. 3.sz. 50.l.

Kron Mihály MDK

lapon közölt tervben részes

41.

Groh István és tanitványai. Magyar diszitőművészet.
II.rész. Kp. é.n. 35.l.

MDK

Krón Mihály,

Gróh István tanitványa, /ékitményes rajz/, ki jól megértette mesterét.

Hamvay Ödön: Az iparmüvészeti iskola jubileuma. Müvészi Ipar. 1905.nov. 15. 1.évf. 3.sz. 36.l.

Kron Kara Mihály

MDK

Egy harcos, rajz

Műcsarnok 1917-18 téli tárlat

Kron-Kara Mihály

zobrazi

mil. Brzezany 1883

1.

Ujvárs L.

51·6-l.

zter Ur !

yok bátor Excellentiád elé járulni,
Magyar Intézetben az 1935-36.aka-
és lakást engedélyezni.Római tar-
ázi festészet müvelője, a régi fes-
észet tanulmányozása által e téren
ni.
gyeznem,hogy a Szociális Testvérek

god mély tiszteletem őszinte nyil-

sztus 1.

Krón Mihály

200 K. államsegély

Értesítő 1905/6. 17. l.

Krón Mihály

100 k. államsegély

Értimisk 1903/4. 32. l.

MAGYARORSZÁG

KÖZÉPKORI ÉS RENAISSANCE STILÜ

MŰEMLÉKEI

KÖZLI

MYSKOVSZKY VIKTOR

MŰÉPITÉSZ, TANÁR, A MAGYAR TUDOMÁNYOS ACADEMIA TAGJA STB.

Krón Mihály

izr. kézmüegylettől

100 K

Esztomisk 1906/7

17. l.

497.

ZÓLY

vár.

Kron Mihály

izr. kézmüegylettől 100 k

Értimisk 1905/6.

17 l.

Krón Mihály

figurális rajzban I-dij

Értesítők 1905/6.

16 l.

Krón Mihály

Autoterverő

1902 – 6

Elmisk 1930. 85. l.

Frim Jakab.

Derékig, kissé jobb
szakálla rövid, bajusz
korra Kötött, mellénye
sieles. Felirata a kép

Frim

s a tal alsó sarokba

Fényképnyom

Gy

Krón Mihály

d. nobrán

végbizonyítványt nyert

jeles eredm. és képesítő

oklevelet.

Értimisk 1906/7. 19. l.

Krón Mihály

Alakvaje term. után

Értimisk 1906/7.

VI. t.

kány Miklós
szt. / Sau.

Krón Mihály

figurális rajzból

I. díj

Építőmisk

1906/7

14. l.

Krón Mihály

400 K államsegély

Értimusk 1906/7

16. l.

XXXV.
LXXXVI.

SZINYE

plom

Krón M.

Tanulmány fej. term. u.

Repr.

Értimisk 1903/4.

ESKEDŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE
GYAR-UTCA 50



k Orsz. Bizottsága,

p 17.

.. utca 10.

Krón Mihály

Szünidei pályázatom

I. díj

Kőtímisk 1904/5

Krón Mihály

100 k az ízr. kérnű
egyletet

Eztimisk 1904/5. ~~16 l.~~
17 l.

Krón Mihály

200 K államsegély

Kőtimisk 1904/5 16 l

1 Emporium

Sá/E

Kronabetter, Robert
(működött 1874 - 1900)

„Olasz tizötö" Olaj, vászon
42x68. Jobbra lent R. Alott művésznévvel
jelezve 1909.

Tizialtási ár: 8000 ft.

BÁV 38.Képaukció Budapest 1975 december

Kronabetter, Robert (mülödött 1874-1900)

„Tengerparti táj alakokkal" o.v. 75 X 100 cm

J. l. j. R. Alott. 1906.

Kikiáltási ár: 18000 ft.

BÁV 54.Képaukció Bp.1981.május

Kronabetter, Robert
működött 1874-1900

„Dolomit táj alakokkal"
o.v. 45 x 69 J.l.j. R. Alott művésnévvel
2. ár: 8000 ft.

BÁV 41. Képaukció Budapest 1976. december

Kronabetter, Robert
(működött 1874-1900)

„Naplemente a Colosseumnál"
o.v. 69 x 95,5 J. l. A. Alott művészneved
(Restaurált)

Utóáltási ár: 15000 ft

BMV 43. Kiparulató Budapest 1977. szeptember

Kronabetter, Robert
(működett 1874-1900)

„Olaf tengerpart" o.v. 27 x 53 cm
J. l. j. R. Alott 1890.
kiállítási ár: 8000 ft.

BÁV 49.Képaukció Budapest,1979.szeptember

KRONAWATTER Antal Lipót uradalmi mérnök

kivitelezője az érseki rezidenciának

Kerny T.: Kalocsa, érseki rezidencia.
Bp. 1995. 6–7.

tási szekrényre kiírt pályázaton

lakjegyzékben az 1880-as évek
ndkét család az Andrássy út 102.
0-1905-ig mindketten a Teréz körút
1906-tól, Schickedanz Nyúl utca 16.
k felépültétől annak címén.
abalparti telekkönyvi betétek
korábban parcellázott 4191/3 hrsz-
s 27-én telekkönyvezték Schickedanz
ardt Vilma nevére. 1884. szeptember
albert nevén lévő fél ingatlant,
-én árvaszéki hozzájárulással a
nevén volt másik felét átirták
er nevére.
9.62o Hrsz. csomóban 26.609/1880-
edélyezett terv. A terven nem
neve, csak Pucher József
4. jegyzet.
t.
.4. Evangelische Kirchengemeinde
Kirchengemeinde) Bd.4. Getaufte
879. No.233. Schickedanz Margit
9.; uo. Bd. 5. Getaufte 1880-1892.
Schickedanz Elza Vilma Irma szül.
p. 72. 1883. No. 29. Schickedanz
. dec. 8. Ezekből a bejegyzésekből
alád 1879-ben a Sugárút 87., 1881.
100. sz. alatt lakott.

Kronavetter Gábor

festő

l.

Szépmüvészet

1944.235 l



T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Kronavetter Gábor 182

Schoen Anna templ

mus formabontó stílusát. A szenvedélyes viták, végeláthatatlan hírlapi polémiák fellángoltak s nem ültek el oly könnyen, mint Rippl-Rónai esetében. A harc, melyet a Nyolcak provokáltak megjelenésükkel, még ma is áll, csak változott eszközökkel vívják.

A zászlót első időben Kernstok Károly (szül. 1873) vitte, a Nyolcak legjellegzetesebb egyénisége. Kernstok a szokásos utat járta, Hollósynál kezdte tanulmányait, majd a Julian-akadémiára került, sőt a Benczúr-féle mesteriskola tagja is volt. Naturalista képekkel kezdette, később különösképpen Rembrandt hatása alá került, erre vall Krisztus és az emauszi ifjak (1903, Budapest, Szépművészeti Múzeum) és a Három modell (1903, Budapest, magántulajdon) című fényárnyékos kompozíciója. Korai képei közül az Anya és gyermeke (1902, Budapest, Szépművészeti Múzeum) nagyszabású alakítása, a Szilvaszedők (1904, u. ott) pedig tüzes színezése miatt érdemes az említésre, az utóbbi kép különben Ferenczy Károly hatására vall. Rövid ingadozás után, 1909 körül

Kronavetter Gábor

Jertő

1753-tól választott
polgár Pesten-
Schmall L., Adalé-
kok Bp 1899. 150. l.
I.

vagyis a városi
képviselőtestület
tagja

Rokkaszár, sümegvidéki faragott

VI. 149.

Kronavetter József

festő

l.

Szépmüvészet

1944. 235. l.

BALATONSZÁRSZÓ

nem vegyít-
hető k Krana-
=
wetterel, sorrend-
jük maradjóa
ez.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV., Dózsa György út 41

/Szentiványi Gyula/

Andrássy Kurta Jánso.

Parasztvénusz.mészkő 40 cm

1944.jan

a művész tulajdona

Kronawetter József

érseki uradalmi mérnök az 1770-es évek végén Oswald Gáspár piarista frater tervei nyomán építette a kalocsai érseki palotát.

Winkler-Pál

A kalocsai érs. bácsi érsekség. Kalocsa 1926. 41. l.

Diretta da TIBERIO GEREVICH e LUIGI ZAMBRA
Direzione e amministrazione:
BUDAPEST, IV., EGYETEM-UTCA 4
Telefono : 185-618

Kronawetter Antal Lipót

érseki uradalmi mérnök

1775–1776-ban fenti vezetése alatt Oswald Gáspár piarista építész tervei szerint építették a kalocsai érseki palotát.

Winkler Pál: A kalocsai érseki hastélyés főszékes-egyházi könyvtár története. Kalocsa 1932. 21. l. 22. l.

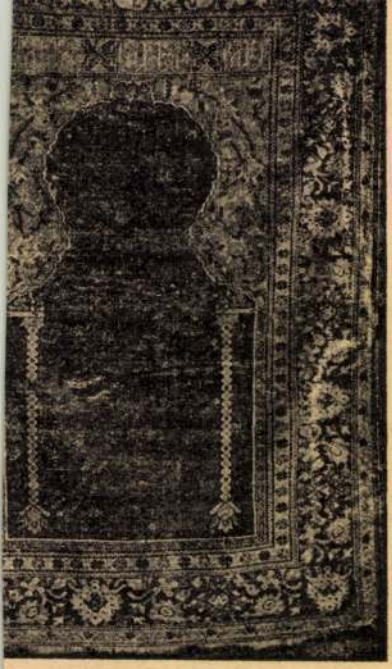

Kétoszlopos Jordesz, XVII. század.

M. D. K.

Kronavetter Antal Lipót,
mérnök.

Rajz a kalocsai érsekri palotáról.
1775. k. (repr.)

Mojzer Miklós: Architectura civilis.

Müv. t. ért. 1957. VI. é. f. 2-3. sz.
109. b.

Kronavetter Sebestyénné

Posth.

1.

Szépmüvészet
1944. 235 l.



Tek

„Europa"

könyv-lapterjesztő r. t.

Budapest.

V. Rothermere u. 12/III

Kronawetter Gábor
festő
Pest 1743

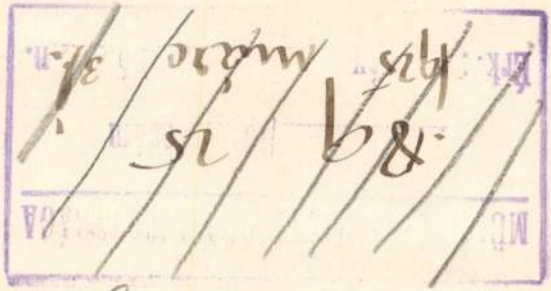

L. Römer Flóris
A régi Pest.
Bp. 1873. 135. l.
145. l.

díj pedig póstatakarékpénzt
ni az érdekelt részére.-

Budapest, 1925.é

A Műemlékek Országos Bizott

Kronawetter József

piktor és aranyozó-
mester
1728-ban városbíró
Pécsett.

Fejes Ignácz dr

A pécsi iparosok mint
városbirák.
A Pécs-Baranyamegyei
Museum Egyesület Érte-
sítője. 1928. 77. l.

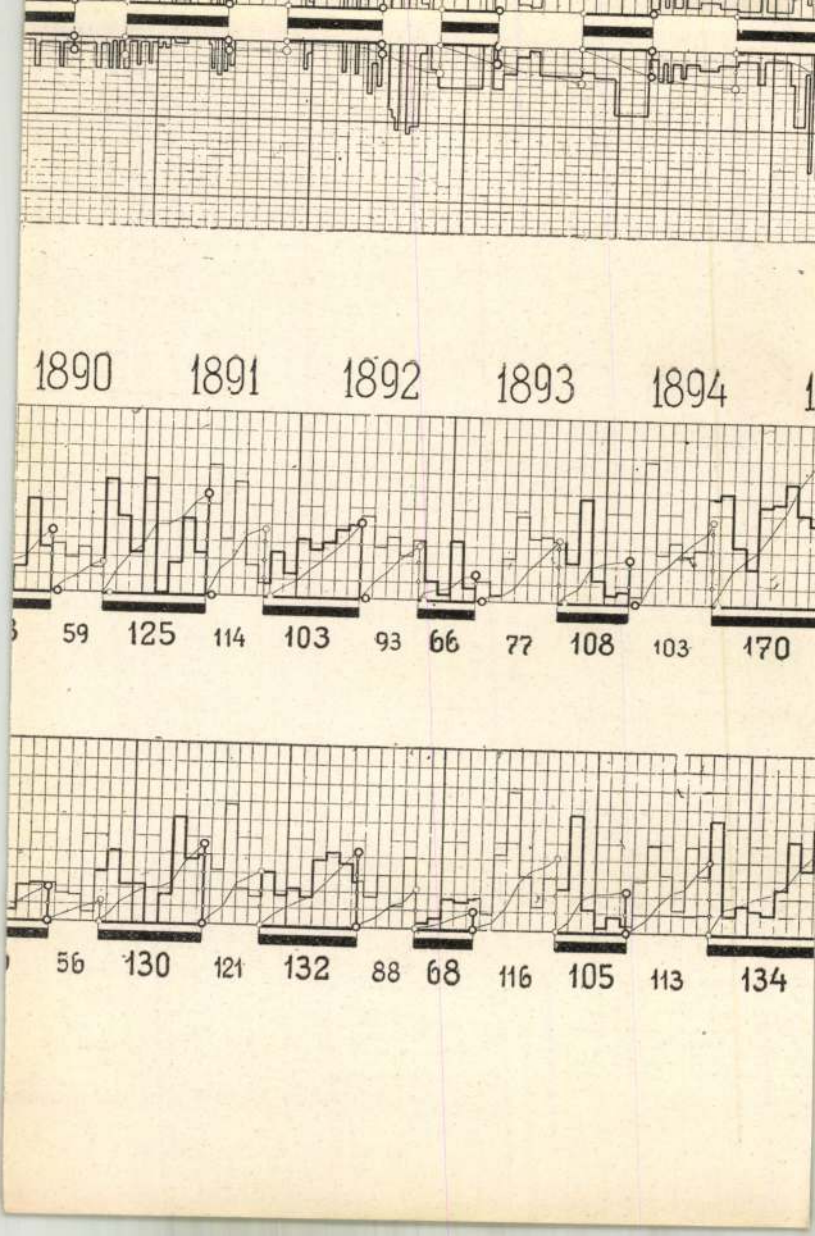
1890
1891
1892
1893
1894
59
125
114
103
93
66
77
108
103
170
56
130
121
132
88
68
116
105
113
134

Kronbach
Ferto 1830

l.
Gil Ran
1704. 4.

LEIPZIG, am 31. Dezember 1908.
Königstrasse 3.

HIERSEMANN

UND ANTIQUAR.

kmäler-Kommission für Ungarn, Budapest VI.

ort Leipzig.

	Mark	Pf.	Mark	Pf.
ture 2 vols	24	-		
lt Denkm.a.Würtemberg				
1-3	168	40		
	192	40		
10%	19	25	173	15
aukunst Atlas m. Text			250	-
Königr. Sachsen Heft 31	8	-		
10%	-	80	7	20
	Mark		430	35

Kronbach
festö 1841

St. Benedikt an
der Gran. Abtei.
vörf. 1841.
(Garamszentbenedeki
apatság)

Gil Ran
1607. 27.

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
15/1909
ek. 7/ii.

Kronbach

fcotō

d.

Gil Ran

1456.12

o z t a t ó,

háborus károk helyreállitási munkáiról.-

falazatok
kocsiut
ok készi-
tégla,
zzáadásá-
54.- m² á 280.- Ft. 16.120.- Ft.

uj tető-
vel azo-
és munka
40.- m² á 80.- Ft. 3.200.- Ft.

Kronbach

festó 1816.

l.

Gil Ran.

1328. sz.

Szandecz Len-
gyelorszagban van?

Ellen Nyugtat

20 —

.....pengő.....fillér, azaz: .
..... fillérről, mely összeget a
utca, ~~tér.~~ 24 szám alatt fekvő..
denát képező és müemléki jellegü
kálatok után a m.kir. pénzügymin
sz. rendelete, valamint a Müemléki
xx .618 sz. alatt kiadott enge
Bizottságát illető 1/2 %-os járul

Budapest, 1936.....

Kronbach

festö 1830 ö. Comit

Dukla

1

Gpl Ran

308.

~~9757 | 757~~

ire kiadott könyvek, folyóiratok

minta szerin

z I.évf-am/
eum Érem és Régiségtárából 1916 " "
1943 " "
" "
ntmiklósi ősbolgár kincs " "
Tud.Egyetem Régiségt.Intézetéből
1939 "- "
" "
.936 " "
IX,X " "
II + XIII " "
m.25/2
vitandó/
logia e storia dell'arte I,VI,
buzakék félvászon
rem és Régiségtárából,1941,1942,1943
fekete félvászon
midt fekete félvásozn

Kronbach

festi 1815

l.

Gilkan

272. k

273. k

274 — 277. k

pótelkiatmány elmen e

egyszáznegyvenezer ad

Az összeg ki

sitettem.

Budapest, 1946. évi

A hivatalos másolat hi

irodavezető.

Kronbach

Gil Ran

27, 28. 7 (3)

AZ ORSZÁGOS KATHOLI

nevéb

Dr. Szentgyörgyi Jordán Károly,

apát, egyházi elnök.

Dreisziger Ferenc,

titkár.

Kronbach

l.

Gil Ram

1193, 1194, 1195.

4.

ségeihez való hozzájár

pengőt. Budapest, 1936.

rendeletéből: Dr. vité

csos.

A hivatalos másolat hi



min. irodatiszt.

Kronbach

festő

1816.

Tátrai tájkepek

l.

Gil Ran

1712. sz.

1713.

1714. sz.

1715. sz.

1716. sz.

Heft 32.	8.			
10%	7.	80	7.	20
	Mark		437.	55

Transport M.

Kronbach

„Ansicht des Tattra Gebirges von der Mittag-Seite in Ungarn mit dem Dorfe Waag." Kolor. Lithogr. v. Kronbach. – qu.-fol.

Gilh-Rauschb 94. Kat. – 1716.

... egyetemi Int. ... tagjai és más ka-

eresztény régészettel foglalkozó hallga-

... tagja köteles valamely szemi-
... ni gyakorlaton részt venni. A magasabb évesek kenni-
... udrinni, alsóbb évesek
... orosze

5 /Öt/ Pengő, ami irószerekre és a

artására fordittatik.

Nagy Zoltán urnál október 15-ig kell

~~nála az összes ajtó- és fiókkulcsok is.~~

~~jra kell folyamodni.~~

ai igazolványt kapnak, amely az állami

alon tárlatain ugyancsak ingyenes, a

es, az Ernst-Muzeumban és annak kiálli-

ésével szintén ingyenes, egyénenkénti

l. kedvezményes belépésre jogosit.

r 10-én.

...evich Ubor

egyetemi tanár,
eti és Keresztény Régészeti Intézet
igazgatója.

PÁZMÁNY EGYETEM
KER. KORI RÉGÉSZETI
ÉS
MŰVÉSZETTÖRTÉNETI
INTÉZETE

Tatra. Kolor. Lithogr. von Kronbach
nach dem vorhergeh. Originale
qu-folio.

Gilh.-Rauschh. 94.-Kat.-1715.

H I R D E T

Az Intézetbe való felv

vényben feltüntetendők: a szaktár

szettörténetből és archeológiából

mok, a nyelvismeret. Megemlitendő

mi Intézetnek /Szemináriumnak/ t

Rendes tagságért folya

vagy a keresztény régészetből, mi

történetből tanári vizsgára kész

vett tagok kulcsot és - a rendel

szekrényt kapnak. ~~Az első évesek~~ Az II Julé

~~telükről a félévi kollokvium utá~~

~~és részt vesznek az intézeti elő~~

~~továbbá azok~~, akik a müvészettört

mint melléktargyból készülnek dó

Külső tagok lehetnek m

1714. - Die Karpathen mit der höchsten Tatra von der ungarischen Seite, gegen Kaesmarck. Orig: Gouche v. Kronbach 1816. Sign. qu- fol.

Gr.Ch.- Rauschb. 94. Kat. 1714.

Tátra. Kolor. Lithogr. v. Kronbach nach dem Vorhergeh. Originale. qu-fol.

Gilh.-Rauschb. 94. Kat.-1713.

Beczó Ágoston

Elek István

Dénes Jenő II.

Domanovszky György

Tàtra. „Eine andere Gebirgsansicht, mit einem Wassersturz und den Gletschern in der galizischen Tátra". Orig.- Gauche v. Kronbach.- qu. fol.

Gilh.- Rauschb. 94. Kat.- 1712.

ástanulmányok.

só Lily Mária III.
bor Ágnes III.
nky Miklós III.
des Éva III.
Heringné,Császár Éva III.
tky Mária III
ény Ilona III.
zweil Anna III.
pel Emma III.
ács Magda III.
zlényi Perina III.
aleczky Angyalka V.
del Éva III.
Seenger Ervin III.
óbl Éva III.
ka Magdolna III.

Kriwan., Ansicht des Karpathen-Gebirges mit dem Berge K. von der Mittagseite des Dorfes Waag in Ungarn. Kolor. Orig.-Lithogr. v. Kronbach. gr.-fol.

Gilh-Rauschb. 94. Kat. 832.—

éven át determinálta az európai
az első századoktól egészen a XVIII.
ig, amikor más áramlatok és tényezők
ének irányitását. De ekkor sem szünt
ivészet között. Egészen a XVIII. sz.
egyházi liturgikus szükséglet volt
akitó tényezője. Az Egyház művészi
és keleti, római és bizanci ókeresz
gotikát, a reneszánszt és a barokot
knak a fejlődése egységes nemcsak
zési eszközök, a forma szempontjából
zelleme születik meg s keres magá-
zellem alakitja ki a kor stilusát.
, hangulatot, a kor érzésvilágát, szel-
udni olvasni az emlékeken. Ha az óke-
goru, hieratikus formaira, megkötött,
a, merev sikábrazolására gondolunk s
, nyugtalan alakjait, tüzes szineit,
ljük magunk elé, akkor latjuk, hogy
lásának végső konkluziója volt a
n és a XIX. század elején vége sza-
désnek. Mintha kifáradt volna a mü-
blémák, törekvések felléptek a XIX.
napjainkban alakul ki. A XIX. század
szu századokon lejátszódó stiljei
aló ujraélése. A gotika pl. a XII. szá-
zágban, s bár a XV. század elején az
ges továbbfejlődését, sok helyütt
ötvösségben még a XVII. században
IX. szazadi neogotika nem egyéb, mint
nak két évtizedre terjedő ujraélése,
cizmus végig csinalta az egyiptomi,
et. Az esztergomi bazilika kript
e, mig maga a bazilika inkább a ró-
pcsolatban. Az egyes stilusok gyors

Kronberger

A mai pesti Vigadó Pollack-féle elődjének kőfaragómunkáit Keuser, Kronberger és Fessl készitették, stukkmárvány-munkáit Maurer János, a szobrászmunkát Uhrl Ferenc, a festőmunkát Wagner, Kappel és Kemm pesti mesterek készitették.

Csagány István: A pesti Vigadó épülettömbje. Építés- Építészettudomány, 1970 /2.köt./ 173-268.l.

186.l.

Kronberger

l.

LykaMagyműI800-50

474. 476. 480. l

ad pag. 338.



No 4.
p. 307.

Kronberger

Laib IV. 88.

Pozsony.

A háttérbeli hegyeken in
Dunán repülő hid kel át, a szi
áll hármas fogattal, mig kissé
tik az utat.

Tollrajz, mér. a v

140-95.

Kronberger

pesti kőfarago

l.

Tanulmányok Bpest II.

148. l.

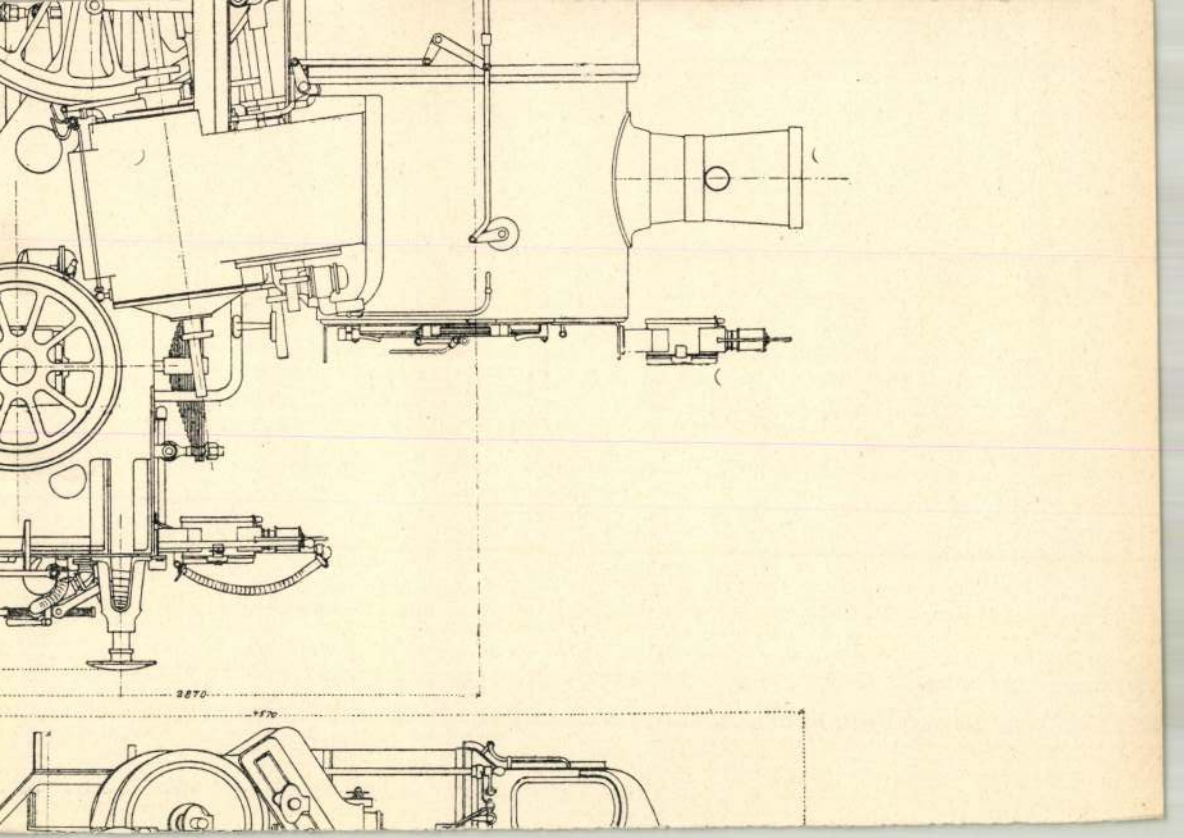
2870
4570

Kronberger
pesti könyvnyomdász

l.

Tanulmányok Bp
múltjából. III.
96 l.

Csontváz, diluvialis gyermeké VI. 167

Kronberger Ferenc

kőfaragó mester

1831 ben vagy 1832 ben

lépett a pesti kő-

műves és kőfaragó

céhbe.

Pkc. 213. l.

Ludwig Otto I. 172

1905. VII. 10.

Schmidt Antal m. n. muzeumi segédőrnek: a Magas Tátrában eszközlendő rovartani gyüjtésére a kért 150 K. segély megadatik. (555/1905.)

Kronberger Frigyes

ötvös

Pest

1848-ban lett

mesterré

Horváth-Szentpéteri

254. l.

Kronberger Frigyes

ötvös Pest

1814 - 1820

Eöst

Horváth - Kentpé-

teri

254. l.

Kronberger Friges

Ötvös

l. – több helyen

Horváth Szentpéteri

208. l.

ÉS NYELVÉSZETI;

ETI TANFOLYAMOK .

elmét arra, hogy a folyó fél-
és nyelvészeti, továbbá eszté-
nyitunk, amelyben a kollokvi-
orlatokra készitjük elő a je-
okban történik, de mindenki-
k foglalkozni.
lattal rendelkeznek, az elvége-
yeket teljes mértékben ismerik.
övetkező tanfolyamokat tartjuk:

NYELVÉSZET.

szités. /:Nyelvészetből és
ől:/ Kollegiumonkint heti 1 óra.
izsgára magyar szakos hallga-
zetből és irodalomtörténetből:/

izsgára nem magyar szakos hall-
óra.
izsgára. /:Nyelvészetből és
ől.:/ Heti 3 óra.
ri szigorlatra. Heti 2 óra.

Kronberger Frigyes

ötv.

l.

Kőmagyötvj.

510. sz.

Eötvös József:

Csaknem térdig, állva
masztja s gyűrűs ba
ritott haját előre fésü
Kötött nyakkendője roj
derekát öv szorítja. s

NAGYSÁGOS EÖ
"Királyi Ügyel

s legalól három sor
NÉVN
A' hivatal ö
18

Könyomat, a

98

Sz. N. 39
112 - 98 -

Kromberger Frigyes

Ötvös

1822. Pest.

Vojd. 175 l.

~~Brezmóbaiya h. n. V. 98.~~

Kronberger Frigyes

ötvös

tyatartoba van beütve; mindkettő gyűrűben végződő, síma hengeres szárú, évszáma egyiknek 1822, a másiké 1824.

Kronberger Frigyes *K*-betűs bélyege két gyer-

Árverési Közlöny

1937. 7. vk. 11.



1168.



Kronberg Frigyes
ezüstműves
Pestről, 1837-ben 20 évés

Kronberg Frigyes, ezüstműves, Pestről, 20 éves korában, 1837-ben a rézmetszők vasárnapi tanfolyamát látogatta.

lásd
Fleischer Bées. 62. l.

Uj-Palánka.

A középtért a vár
csatlakozó hajóhiddal, az elő
partján erőd és sátorcsoport

UIPALANCKA.

Rm., mér. a vk. 14.3:

Kronber Frigyes

pesti ezüstnüvés

l.

Horvmagyötv Bécsben

q. l.

235/94 No 3-4.

Kronberg Frigyes

ötvös

1814, 1828 Pest, Belváros

Kapmagyarorszötvösök 39 l.

agyságá 24.5 Gm.

or Alfonz.

(kö. nym.)

(chin. pap.)

Festetich Andor:

Csaknem térdig, áll
kezében, melylyel a talapza
tönyökül, hol három könyv
tartja. ~~Inge álló~~ Fölfelé fe
pedig leberetvált. Inge álló g
nyakkendőjé pettyes, begomb
zsinórja nyakába van vetve
alatt három sorban:

„GRÓF FESTETI
földmivelésügyi m
és országgy.

az asztalnál: „Giehsz Alfons
Bécs 94."

alól balra: „Kiadta özv. Ver
középütt: „utánnyomás
s jobbra: „Ny. Légrády

Kronberg

pesti ötvös

Cukorszelence 1853

Brandstetter Ferencné

hulajd

Jul

NYIREGYHÁZA

Muzeum: Buji zsinegdíszes edény

Folyóiratszemle. Századok, XLVIII – 1914, 746 l

Kronberg Frigges

Ötvös

1813

l.

Schoen Deáktéri

10. l.

tobbnör

12. tábla

M.

2635. Wohlgemuth iskolája.
A mester sz. Nürnbergben 1434-be

Szent Jakab vértanusága.

A zsidók tanácsházának o
térdel Jakab apostol, a ki keze
ben őt a felbőszült férfiak köz
főbe vágta, egy fejbevágni kész
gésével és hazugsággal vádolja
ja ősz, szakálla és bajus
szoritja, köntöse zöld és palás
rágok szórvák el, a háttérben
templom párkányáról van jelképe
Fa, mér. 86.5:74 cm.
Vétetett 1905: VI. 9-én Cs
tékából 210 K-án. (575-905). –
Az elszámolás elfogadtatott 190

Vét. 1905. Csapka Gtól
Sin. 15

MDK

Kronberg József ötvös

/p.a./: Látogatás egy jubiláló cégnél, ahol az Ø¢/ Eucharisztikus Világkongresszus óriás-szentségtartója látható... Nemzeti Ujság 1938. ápr. 17.

Kronberg József

Oberbauer Alajos
utóda
1865—1927.

Teljes életrajzát
lásd
az Oberbauer A.
utóda cég
1938. évi Katalo-
gusában.

Központban.

10-én. A miniszter helyett: Kertész K.

alos másolat hiteléül:

Károly

s.hivigazgató.

KRONBERG FRIGYES
pesti ötvös mester a XVIII. század elején

Budapest régiségei XIX. évf. 1959 236.1

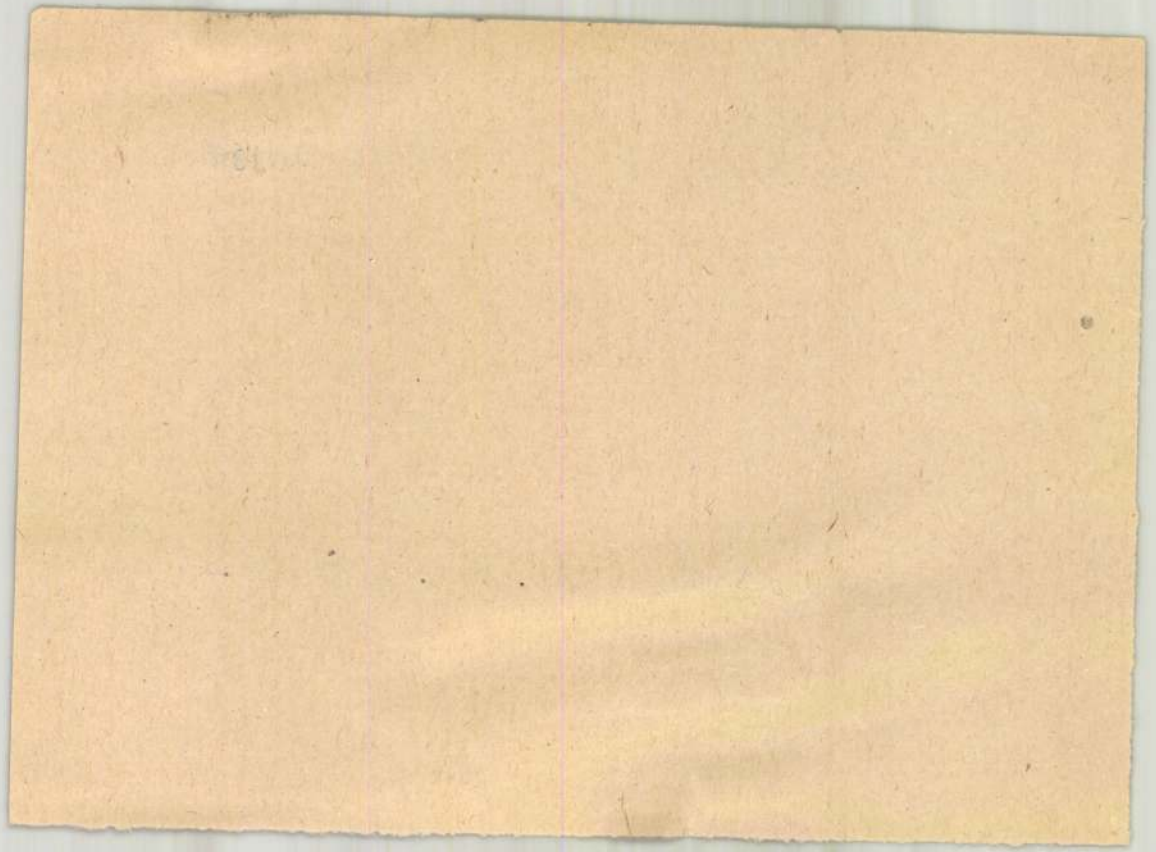

M. D. K.

KRONBERGER Antal szobrász

1828-ban Gyöngyösön szerepel

Agghásy: Barokk szobrászat... Bp. 1959.

I. 230. l.

MDK

Kronberger Frigyes

Deák téri ev. templom, két ezüstkanna, 1813.

GenZakBpest. Kézirat. 35 l.

Kronberger /Frigyes/

ötvös MPK

Kannája a szécsényi ev. templomban.

94.o.

Genthon:Nógrád. 1954.

Kromberger Frigyes MDK
ötvös

A sziráki ev. templom kannája.

város és mesterjegy /Pest 1815/ ;vésett felirata korábbi évszámot tüntet fel.

404.o.

Genthon:Nógrád. 1954.

MDK

Kronenberger

edényfestő

en

Kronberger 1917 áprilisában Arras mellett a harctéren elesett, helyette Csihalek, majd Bauer művezető vette át munkakörét.

49-50.o.

NIKELSZKY GÉZA : A Zsolnay-gyár művészete.
Pécs. 1959.

M.D.K.

KRONBERGER Frigyes arany- és ezüstműves

Pesti mester XIX. sz.

Mihalik Sándor: Szentpéteri F.... Bpr. 1954. 137. l.

M. D. L.

KRONBERGER Frigyes ötvös

1830 végétől hat évig Szentpéteri inasa

Mihalik Sándor: Szentpéteri G.... Bp. 1954. 26. l.

Kronberger Frigyes

1830-36.
Szentpéteri József
inasa volt.

Mihalik: Szentpéteri

26. l.
137. l.

Kronenberger, Franz /endenichi származású/ MDK

Zsolnay acélvéset osztályának/azaz nyomdájának/ meginditója Hass Samu rézmetsző és acélvésnök volt 1901-1903-ban utóda Franz K r o n e n b e r g e r , majd C s i h a l e k és B r a u e r /ø/ volt.

77.o. 41. jegyz.

NIKELSZKY GÉZA : A Zsolnay-gyár müvészetet

Pécs. 1959.

MDK

Kronenberger Franz, rézmetszö
nyomda oszt.

1902-töl a Zsolnay gyárban dolgozott kb 11 évig.

Nikelszky Géza: A Zsolnay gyár müvészei és kivitelezöi.
Pécs. 1949. ápr.12.

MDK

Franz Kronenberger, rézmetszö

a sokszorositó edény dekorálással kapcsolatban külön acél-vésett osztály is volt.

Hirsch Ernöt ö váltotta fel a világháboruba való bevonulásáig, a francia harctéren esett el. /Volt Amrikában is./
1902-töl 11 évig volt a gyárban.

Nikelszky Géza beszámolója Dr. Szentiványi Gyulának:
A Zsolnay gyár müvészei és kivitelezöi.
Pécs. 1948.nov.16.

Kronberger János, kőfaragó

a XVIII. sz.-ban a ferences barátok templomd előtt egy faszerkezetű kút adott vizet a pesti népnek. 1828.-ban a város pályázatot tűzött ki egy új kútra. Pályaművet hét mester nyújtott be, köztük volt Kronberger János és Kanser József. A magisztrátus Bauer, Dunaszky és Kronberger terveit választotta, a városgazdasági bizottság azonban sokallván a költségeket, új, szerényebb tervek benyújtását kérte tőlük

A. Czétényi Piroska: A Nereidák kútja Pesten. Műemlékvédelem, Budapest, 1977 15. old.

Kronberger Károly MDK

A néne látogatáson

Mücsarnok 1877. dec.16.

Kronberger Károly MDK

A néne látogatáson

Mucsarnok 1877.nov.8.

Kronberger János

kőfaragó

l. Schoen 1948

12. l. 13. l.

Dembiński Henrik.

Derékon alóli látható ~~állva~~
és jobbjában felemelt kar
fésült hajat, bajuszt és ~~ka~~
vart fekete nyakkendője
kabátja ~~[illegible]~~ szétáll, ~~[illegible]~~ der

HENRI D

Könyomat, méret

Lasza 870.

Kronberger János

Esperes

1822. Pest.

Vajd. 213. l.

~~British Museum III. 194~~

Kronberger János

kőfaragó

l.

Schoenjózsefváros

7. l.

Középkori szárnyas oltáraink fenntartása VIII. 61–63.

Kronberger János

Kőfaragómester

Laid

Marczevicz

16. 33; 34, 35, 58. l.

dupl

DR. HORVÁTH HENRIK

A BUDAI SZENT GYÖRGY-RELIEF

DR. HEINRICH HORVÁTH

DER ST. GEORG VON OFEN

Kronberger János

Kőfaragómester

1828-ban a pesti városi tanács felkívására kút-tervet készített a Ferenciek tere részére. Az egy Neptun-kut volt (rajza megvan a városi levéltárban). A város kisebb méretre dolgoztatta át vele a tervet, de végül is 1828 okt. 21. tartott tanácsülésen Dunaiszky László tervét fogadta el.

Kistorza. 1928. 5. sz.

(A Ferenciek-terén állott kőkút.)

Kronberger Janos

v. Kofarogi

kömmes mester

1812. az elölöljárói

állásra jelölték a

pesti kömmüves

cehben.

Pkc. 212. l.

Réźfejsze VI. 16.

Kronberger János

kőfaragó

1829-től választó-
polgár Pesten.

Schmall L., Ada-
lékok. Bp 1899 I.

150. l.

Római vajdkegy VI. 138.

9181 / ai.1905

A Muzeumok és Könyvtárak Nagytekintetü Országos Főfelügyelőségének

Budapest

/: VIII.Nemzeti Muzeum :/

A/ Kronberger János
kőfaragó MDK

A Ferenciek terén felállitandó kut pályázatán /1828/ a Kronberger-Bauer- Dunaiszky-együttes terve nyert, de kivitelre egy olcsóbb megoldás került Feszl József és Dunaiszky Lőrinc együttes terveként. /az un. Nereida kut Köbányára került/.
227-228.o.

Zádor Anna: Pollack Mihály. Bp. 1960.

Kronberger János

pesti kőfaragó mellett inaskodott Kassa-
lik Ferenc

Komárik Dénes: építészképzés és mesterfelvétel a XIX.században.Pesti mesterek és mesterjelöltek. Eptud, 1971 /III/, 4.sz. 379-418.l.

402.l

Kronberger János

MDK

A pesti Vigadó épitésénél 1829 ápr. 5-én Pollack a lágy kőfaragómunkára Fessl Józseftől és Kronberger Jánostól, a kemény kőfaragó munkára az emlitetteken kivül Lentz Jánostól kér is kér ajánlatot. Ápr. 12-én a kemény kőfaragó munkára Lentz Jánossal, a lágyra Fessl Józseffel állapodnak meg.

316.o. 51. jegyzet.

Zádor Anna: Pollack Mihály. Bp. 1960.

Kronberger

MDK

kőfaragó

A pesti Vigadó Kőpárkánya és hat szabadon álló kőtalpazatt munkáira. jelentkeznek:
Kronberger, Kauser és Fessl.
1829 jun 28.

317.o. 51. jegyzet.

Kronberger

Kőfaragó a detki hidon dolgozott

Dr. Gáll Imre: két híd jubilál - Heves m.-ben

Műemlékvédelem 1963. 2 sz. 89. l.

Ké

Név: . . . . . .

Születési év: . . . . . .Hely: . . . . .

Hol, mikor és kinél tanult: . . . . . .

Önálló kiállításai: . . . . . .

Mely kiállításokon vett részt: . . . . .

Hol jelentek meg kritikák vagy méltatá

MDK

Kronberger János kőfaragó

1828. résztvesz a kut terv pályázatán

Marczevicz E: A pesti Ferenciek terének kutpályázata. Bp. 1931. 35 l.

M.D.K.

Kronberger János, kőfaragó

nevét Czászka János kőművessel kapcsolatban emlitik

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső,
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 318. old.

MDK

Kronberger János

a józsefvárosi tpl tornyát csinálta

Pogány Ö.G: M. szobrászat a 19.sz. első felében.
Bp. 1939, 81 l.

MDK

Kronberger János kőfaragó m.

A kut pályázatára tervet és számadást nyujtott be.

Marczovicz E: A pesti Ferenciek terének kutpályázata. Bp. 1931. 16. l.

K. D. K.

KRONBERGER János kőfaragó

1807-ben Győngyösön szerepel

Agghány: Barokk szobrászat... Bp. 1959.

I. 230. l.

Kronenberger Franz

rézmetsző

a Zsolnay-gyár művészeti munkáiban közreműködött 1902-1917.

71.o.

NIKELSZKY GÉZA:A Zsolnay-gyár művészete.Pécs. 1959.

Kronberger Valéria

1908/9 II. Deák Elmerisk.

Ferképzomfoiskövk

106. l.

Kroner (Kramer)

Dániel

ötvös

l.

Korrespondenzblatt

1913. 24. l.

Kroner Daniel

ötv.

l. Kamaszötvi.

1425. st.

...bbra fordul~~va van a~~ és szembe néz ~~mu~~-
Piros ~~xxxxx~~ barettet és fehér kabátot visel. Rö-
...ajusza és szakálla barna; szeme szürke. Ingé-
...átja oldalzsebes és melleinge kissé kivágott.

...s sorban:

...yai Otto
f. 887.
= 898.
x.

...5
...leirattal 300 frton.

...ak adatott ugyanazon rendelettel.

...6-án (14/99), az elszámolás tudomá-
...én a 29855 sz. leirattal (277/99)

Vid. Mur.

Kroner Daniel

Otr.

1657. Nagyneben

ind

Allszeb 284 l

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása

Enged

.....

a műhelyfőnök
al

8. sorsz. Műhelyi minta.

M.D.K.

Króner Mária

az 1948/49 tanévben a Rákospalotai Munkás Képzőművészeti Szabadiskola kezdő tanfolyamának hallgatója.

szobrász

Képzőművészeti élet a felszabadulás után 354.1.
A MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOK. KÖZPONT FORRÁSKIADVÁNYAI II;

KRONFUSS *János*, építész és festő, Budapest 1872 júl. 19. Itt és Münchenben tanult, utóbb Bambergben telepedett le. K. tervezte és építette a bambergi Eckenbütter szeszgyárat, az izr. imaházat, a H. & C. Tietz áruházat és több lakóházat. K. tervei alapján épült a buenosairesi techn. főiskola palotája, melynek nemzetközi tervpályázatán 1908. nyert első díjat.

E. G. I. 601 l

é balra fordultan van ábrázolva. Jobb kezével
k, balját pedig tecsesztve tartja. Haja s körsza-
zú. Ingének gallérja és kézelői látszanak, kes-
orra kötötte s kettős elejű kabátját be
i alatt négy sorban:

T JÓZSEF

ráisos

országos kiállítás igazgatója
dalmi hivatal elnök-igazgatója.

„Veréby Sománé"
nás tilos."
ly Testvérek Budapesten".

az alak nagysága 27·4 cm.

~~56~~. (kor. ny.) 336/96. N°1.
~~63~~ (ch. pap.) 171/96 N°7.

Kronfusz János
épitész

Iród
2

Magyar Vihnos:
A Nemzeti Szinház
Terv pályázata. VI. közl.
Épitő Ipar. 1913. 9. 4.
képekkel.

díjat nem nyert

Kronfusz János
épitész.

irod.

Épitő Ipar. 1913. 135. l.
(Az új Nemzeti Szinház
biráló bizottságának
birálati jegyzőkönyve.)

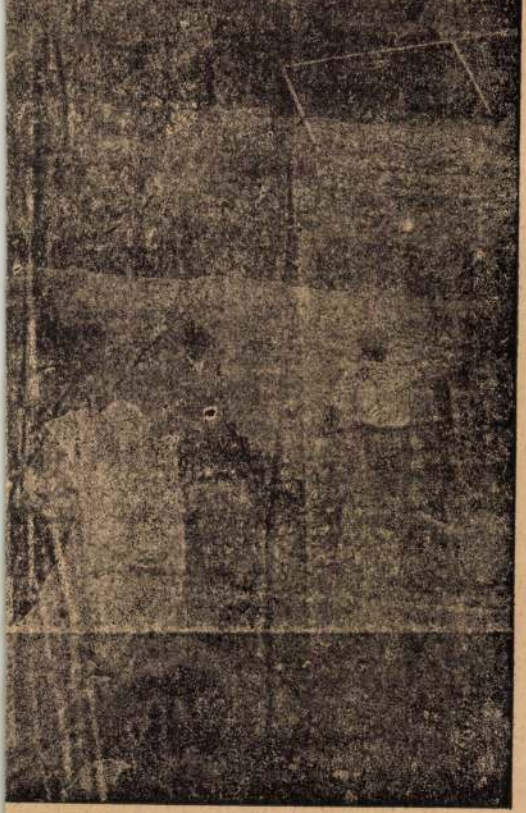

tván kápolna apszis-fala feltárás közben

Kronfuss János

festő Budapest.

Münchenben

1898/99. téli kiáll.

épitész és festő

szül. Budapest 1872.

jul. 19. Itt tanult azután

Münchenben tellepedett

le 1901. a Glaspalast-

ban épitészeti várlatokat

állitott ki. Azután Bam-

bergben elt. Itt épitette

az Eckenbüttner sörfőzőt,

az ezv. unaházat, a H. &

C. Tietz áruházat és több

lakóházat. K. tervei

alapján épult a buenos ai-

vesi techn. főiskola palo-

tája, melyek tervpálya-

zatán 1908. ugyan első

dijat.

Thieme – Becker 21. k. 576.

Kassai premontrei rend kortje

VI. 161

Kronfuss. János

festő

magyar ?

1899 - 3 db akvarellyét adta el a Szépm. Múzeumak, mesek lehet-képen az sparnú-vasszt Muzeumban vanak

1 Kapubejárat,

2 Kerti ajtó

3 Kerti ajtó ráccsal

Sarló bronzból IV.-131

MDK

Kronfuss János, München

Magyar kiállitó müvészek névsora. Mücsarnok. 1899. 22.sz. 346-348 l.

MDK

Kronfuss János

Tanulmányok, vf.-ek

Mücsarnok, 1899. 3.sz. 41 l.

Kronfuss János MDK

Tanulmányok, vizf.

Mücsarnok 1898/99. téli kiáll.

MDK

Kronfuss János

Tanulmányok, vizfestmény

KMT 1898/99. téli kiáll 35.lap

KRONFUSS János építész

RAUSCHER, Carlota - KLEIN, Dieter: Kronfuss János magyar építész munkái Argentinában. = Magyar Építőművészet, 83, 1992, 4. 54 -57,ill.

Krónits Miklós, festő

Meghalt. Temetése: 1972. jan. 21-én
a rákoskeresztúri köztemetőben.

— : Közlemények 6.

EST/ HIRLAP, Bp. 1972. jan. 18.

Krónitz Miklós, festő

Meghalt. Temetése jan. 21-én a
Rákoskeresztúri temetőben.

— : Halálozás

11.

Népszabadság, Bp. 1972. jan. 18.

Krongh Elek

festö

1903

Éimisk 1930.85.k.

Abel Márton.

Mellig és szem be ~~[illegible]~~
szakálla ősz. Ingének ga
tott galléri katátjának h
másakép:

Abel Má

s alól a jobb sarokban:
FÉNYKÉ
Bu

Fényképnyom

G

KROMPECHER GYÖRGY

13	Római renaissance és barok építészeti tanulmányok		I.
14	" " " "	"	II.
15	Római városkép	vizf.	Mgtul.
16	Róma. Isola Tiberiana	vizf.	40.—
17	Róma. S. Maria in Trastevere	vizf.	40.—
18	Róma. S. Maria degli Angeli	rajz	Mgtul.
19	Perugia. S. Francesco	vizf.	Mgtul.
20	Verona. Piazza delle Erbe. Sepia.		Mgtul.

Nemzeti Szalon 1931

máj-jún

Római magyar

intézet

A KIÁLLITOTT MŰTÁRGYAK JEGYZÉKE

Krompecher György
épületei
l.
MMÉEÉvk
1934. 223. l.

GIPSZ-, KŐ-, MŰKŐ-, STUCCATUR-,
t mindennemű

KERAMIT-KÖVEK ÉS LEMEZEK. —
ak, udvarok, járdák, folyosók stb. kövezéséhez.
Árjegyzékkel és keramitkövezésekről szóló költségvetésekkel készséggel szolgálunk.

sitások is nyerhetők

Budapest. (B á d j a v i t á s.) A m. k. pesti Fővámház h attikacsatornáinak szükséges munkák Felhivatnak pályáz kir. fővámigazgatóh 37. sz.) m á j u s 2

TELEFON 25—22. TELEFON
SSALEK BÉLA

b padlója !

es, melegtartó, tüz és viz
gombamentes, rendkivül
ithető és beereszthető mint a
dló.

esen baktériummentes és azért

padlózatok hézagai a leghathatósabb terjesz
lönféle fertőző betegségeknek, mint a dip
vörhenynek, tuberkulósisnak stb.
Régi kikopott fapadlók asbestburkolatta
teljesen uj és elegáns és hygienikus padlókk
Ugyszintén az asbestpadló a legalkalmas
burkolat üzletekben, gyárakban és minden
vános helyiségekben.
Olcsóság és kiváló tulajdonságai miatt
elterjedtségnek örvend.

**Prospektusokkal, mintákkal, k
munkák jegyzékével és árjegyzé
vánatra szolgálunk.**

épités). A bereg-
al junius 2-án d. e.
t tart a beregleánykai
natpénz 5%. A mü-
feltételek nevezett
etekinthetők.
m.] (Községház
és e.) Az ujszentpé-
ak épitése 16,955 kor.
tvén, e munkálatok-
ájus 30-án d. e 10
gház helyiségében tar-
és hirdettetik. Verse-
ogy az engedélyezett
%-nyi bánatpénzzel
időig nevezett köz-
k be. A műszaki
lek nevezett község
tők.
vitása.) A miskolci
gyelőség junius
jtés tart a miskolci
82 kor. 70 fill., a
ületben 643 kor. 58
ybeváltó épületben
retében teljesitendő
inden épületre külön
észletes feltételek a
yelőségnél betekint-

kitás és csősz-
f. egyház verseny-
temetőben ujonnan

az emeletes épület költsége 29724 ko
b) a korcsma átalakitási költsége 400
árlejtés a szelindeki községi irodában
20 án d. u. 3 órakor fog megtartatni
kozni kivánók felhivatnak, hogy az el
összeg 5%-át kitevő bánatpénzzel
ajánlataikat fenti időig nevezett köz
járóságához terjesszék be. Tervek, köl
valamint a feltételek a községi irodáb
tekinthetők.

Buza. [Szolnok-Doboka m.] (Iskol
tás). A buzai állami iskolánál a pinc
levezetésére szolgáló 50 m. hosszu lesz
egy 100 m. hosszu kőből készitendő j
egy tölgyfából készitendő bejáróhidra
1-én d. e. 11 órakor tartják meg a
helyiségében az árlejtést. Előirányzat
Ajánlatok a kikiáltási ár 10%-ával jun
d. e. 9 óráig nyujtandók be Kecskeméthy
gondnoksági elnökhöz.

Sarkad. [Bihar m.] (Kutfurás.)
nagyközség előljárósága a nagymalo
artézi kutjának kijavitására, kimosására
dugult kut vizének visszanyeréséhez s
esetleges egyéb munkálatokra, tovább
ség belterületén egy mélyfurásu kut,
létesitéséhez szükséges munkálatokra
tárgyalást hirdet. A két munkálatra csa
tesen tehető ajánlat. A feltételek, szerz
vezetek Sarkad nagyközség főjegyzői ir
megtekinthetők. Bánatpénz letétele nem
tatik. Vállalkozók az artézi kutat

171.

XII.

Kitűnő oklevelet nyertek az 1940/41. tanév folyamán:

a) *A mérnöki és építészmérnöki karon:*

sarkadi Szabó István okl. mérnök.

b) *A gépész- és vegyészmérnöki karon:*

Kovásznay László okl. gépészmérnök, Mészáros Jolán, Mezey Barna és Nagy Frigyes okl. vegyészmérnökök.

c) *A bánya-, kohó- és erdőmérnöki karon:*

Alliquander Ödön István és Gyulay Zoltán okl. bányamérnökök, Wiedner János okl. kohómérnök.

d) *A mezőgazdasági és állatorvosi karon:*

Balatoni Béla okl. mezőgazda.

Kitűnő doktori oklevelet nyertek az 1940/41. tanév folyamán:

a) *A mérnöki és építészmérnöki karon:*

Méhes György okl. mérnök és Gerő László okl. építészmérnök, mint műszaki doktorok.

b) *A gépész- és vegyészmérnöki karon:*

Gillemot László, Halácsy Endre, Komondy Zoltán, Magyari Endre okl. gépészmérnökök, Bognár Rezső, Tóth Jenő Balázs okl. vegyészmérnökök, mint műszaki doktorok.

c) *A mezőgazdasági és állatorvosi karon:*

Kovátsits László, Forrai László, Bogyó Tamás Péter okl. mezőgazdák, mint mezőgazdaságtudományi doktorok, Murányi Ferenc okl. állatorvos, mint állatorvostudományi doktor.

d) *A közgazdaságtudományi karon:*

Himfy József, Horváth Ferenc, Juba József, Lakner Marion Éva, Schindler Balbina, Szabadka István, Szendrei Lajos és Válóczi László Ervin okl. közgazdák, mint közgazdaságtudományi doktorok.

Kruspecher Győző

József nádor 1940/41.

171. l.

XIII.

Az 1940/41. tanévben felavatott doktorok.

Sorszám	Név	Születési hely	Születési év	A doktorrá avatás éve	Az oklevél száma
	I. Műszaki tud. doktorok.				
1	Benkovits Károly okl. erdőmérnök	Aranyosmarót	1892	1941	60
2	Bognár Rezső okl. vegyészmérnök	Hódmezővásárhely	1913	1941	53
3	Gerő László okl. építészmérnök	Szombathely	1909	1941	49
4	Gillemot László okl. gépészmérnök	Budapest	1912	1941	56
5	Groszmann Sándor okl. vegyészmérnök	Eger	1912	1941	58
6	Halácsy Endre okl. gépészmérnök	Budapest	1907	1941	57
7	Hertelendi László okl. vegyészmérnök	Budapest	1914	1941	59
8	Jávor Alajos okl. bányamérnök	Tatabánya	1910	1941	61
9	Magyari Endre okl. gépészmérnök	Arad	1900	1941	62
10	Komondy Zoltán okl. gépészmérnök	Sárvár	1892	1941	52
11	Krompecher György okl. építészmérnök	Budapest	1915	1940	47
12	Májay Péter okl. mérnök	Apáca	1894	1940	48
13	Méhes György okl. mérnök	Mohács	1893	1941	54
14	Regőcz Emil okl. mérnök	Székesfehérvár	1900	1941	51
15	Tóth János okl. építészmérnök	Zalaegerszeg	1899	1941	55

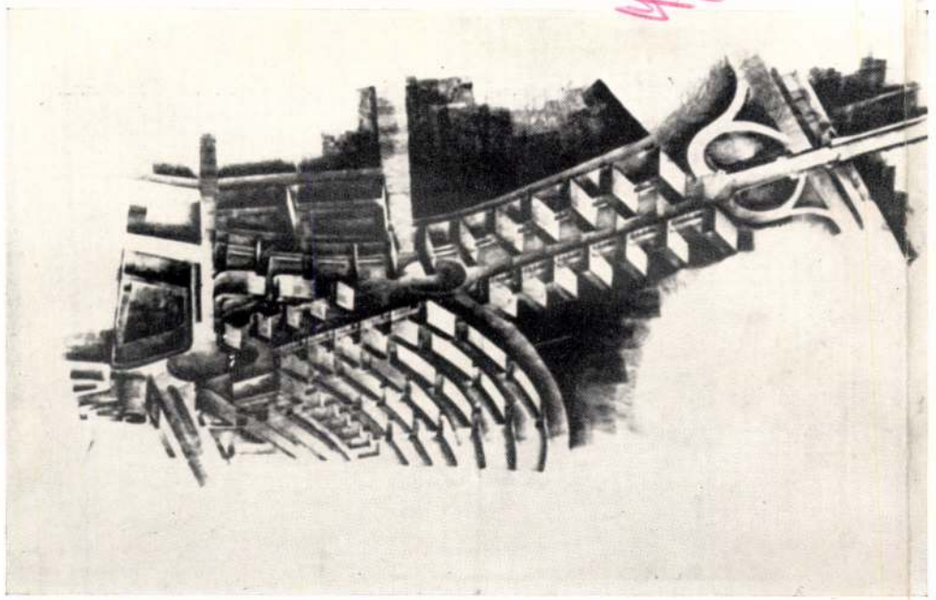

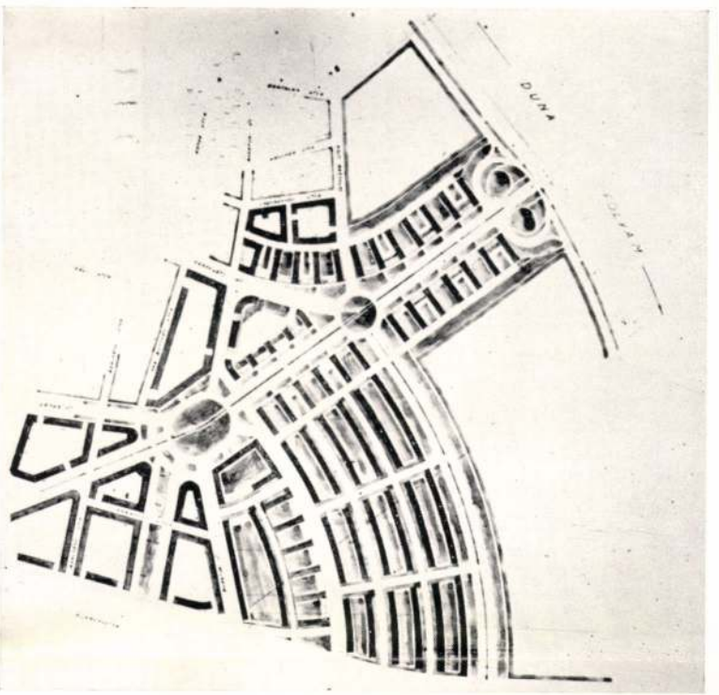

Heim Ernő, ifj. **Orczy Gyula** és **Rihmer László** terve.
Concours urbanistique pour un quartier de Budapest.

Tér és Forma 1936. 7. sz. 183.

(A budapesti Horthy Miklós –
Dunahíd budai hídfőjének rendezésére
(híd tervpályázat.)

A tervező írja:

Alapelgondolása az, hogy a sávos beépítés következetes alkalmazása mellett architektonikusan megoldja úgy a hídra felvezető útvonalat, mint az annak mentén keletkező tereket, s ugyanakkor a hídra irányuló forgalom két főirányát — a Szent István-utat és a Verpeléti-utat — a keletkező városképben kihangsúlyozza. A terület felhasználásánál vezető szempont volt, hogy az állandó kiállítás céljára minél kedvezőbb fekvésű, egységes terület biztosíttassék. Forgalmi szempontból pedig a terv igyekszik kilégiteni a gyors és zavartalan közúti forgalom követelményeit; ennek megfelelően gondoskodás történt a villamospályatestek elkülönítéséről, kerékpárutak beiktatásáról, a Dunapartnak (jövőbeni balatoni útnak) gyorsforgalmi autóút jellegű kiképzéséről s ugyancsak a zavartalan közúti forgalom célját szolgálja az az elgondolás is, hogy a híd teherforgalma a Stoczek- és Bertalan-utcákon át a felső rakpart szintje alatt, annak keresztezése nélkül jusson a teherforgalom és rakodás céljára fenntartott alsó rakpartra. Végül megemlítendő, hogy a beépítési magasság a főútvonalak mentén hat, egyébként öt emeletnek felel meg, az építési sávok távolsága pedig 31 méter.

Ennél a pályázatnál a helyzet aránylag igen egyszerű volt. Régi épületekkel, meglévő telekosztásokkal alig kellett törődni (bár ezekben a kérdésekben a programm meglehetősen félrevezető volt). A kevés megkötöttség mellett a következőkkel kellett számolni:

1. A forgalom levezetése a hídról a Dunapartra. Hasonló két szintben való kereszteződések összekötésére teljesen kialakult német és amerikai megoldások állnak rendelkezése,[1] melyeket itt egyszerűen alkalmazni kellett volna.

2. A Szent István-út és Verpeléti-út metsző-

[1] Elsősorban a szabad tájon átvezető autostrádákra vonatkozólag. (Szerk.)

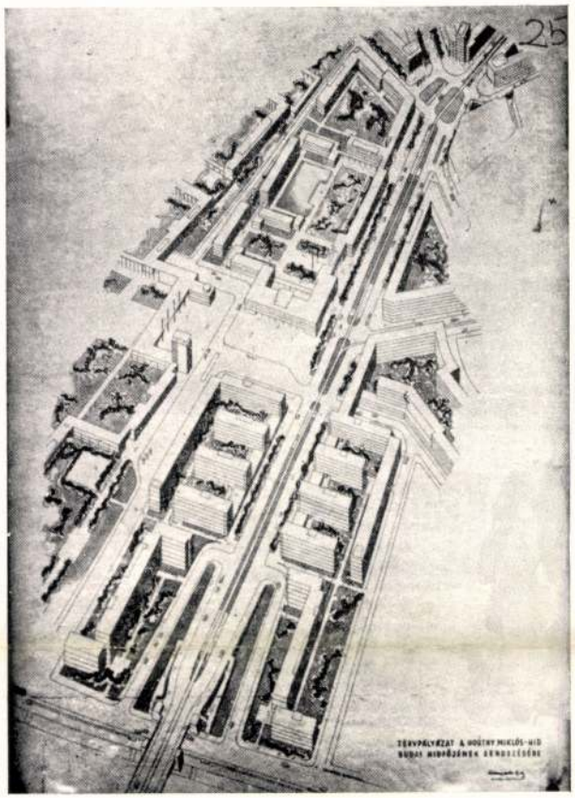

Krompecher György terve.

A tervező írja:

A hídról érkező forgalom 56 méter széles és 2.4%-os esésű lejtőn a Stoczek-utca torkolatánál éri el az általános terepszintet. Ezt a hídfeljárót alsó felében — utcaszerűen — kétoldalt földszintes üzletsor szegélyezi, mely harántsorban elhelyezett 55 méter mély és 21 méter magas egységes beépítésű lakóházakat köt össze. A hídfeljáró félmagasságából kétoldalt visszafordúló ellenirányú rámpaszakaszok szolgálnak a rakparti forgalom bekötésére. A harántsorok rendszerét a híd felől kétoldalt Z-alakú épülettömegek fejezik be. A hídfeljáró előtt a Verpeléti-út torkolatával szemben tervező architektonikus teret alakít ki, mely a tőle délre tervezett kiállítási terület északi bejáratának előtere. A tér sarkában elhelyezett torony — mint a kiállítás domináns motivuma — a Verpeléti-út vonalát zárja le. A tér egyben előtere a főútvonaltól délre elhelyezett egyetemi épületcsoport központi épületének is. A 70 méter széles főútvonal forgalma a külön pályán haladó villamossal közvetlenül vezet át a Lenke-út és Budafoki-út közös csomópontjának forgalmi terén keresztül a Fehérvári-út felé. Ezzel szemben a kisebb forgalmú utak körforgalomrendszerben kötnek be a térbe. Emellett a keletkező keresztezési pontok izolált elhelyezése a forgalom biztonságát és nagy forgalom esetén a fázisrendszer alkalmazásával a legnagyobb teljesítőképességet biztosítják. A kiállítási terület második főbejárata a Duna felől a nagy csarnokra nyílik. Mindkét bejárattal kapcsolatban bővíthető autóparkról történt gondoskodás.



dése, mely másként mint giratoire formájában helyesen el sem képzelhető.

A Verpeléti-út folytatása az összekötő-híd jövőben létesülő közúti pályájához. Ezzel a közúti forgalom, valamint vasút- és egyéb szempontokból fontos vonallal a legtöbb tervező nem számolt, holott egy pillantás Budapest térképére, meggyőzhetett volna bárkit, hogy a Hungária-körút tengelyében lévő összekötő vasúti híd előbb-utóbb közúti híd céljait is szolgálni fogja, tehát kell, hogy a Szent Imre-út—Verpeléti-út vonalán bekapcsolt vidékről megközelíthető legyen.

3. A harmadik főútvonal a külső Budafoki-út. Ezt felejtette el a pályázók többsége, pedig ez az út már most is tekintélyes forgal-

BRÜNDL JÁNOS udvari szállító **Budapest VII, Péterfi Sándor-utca 34.**
Telefon: József 315—19. — Vízvezetéki, egészségügyi berendezések és központi fűtések gyára.

Csütörtökön, *november hó 29-én d. u. 6 órakor az* **út-, vasút- és hídépítési szakosztály ülése.** Tárgyak: 1. Elnöki megnyitó. 2. *Ruzitska Lajos* előadása: *A sínhegesztések és használatuk a nagyvasúti pályákon.* 3. Folyóügyek, indítványok.

Szerdán, *december hó 5-én d. u. 6 órakor a* **geodéziai szakosztály ülése.** Tárgyak: 1. Elnöki megnyitó. 2. *Trájber István* előadása: *A nemzetközi földmérés és az új Nemzetközi Geodéziai és Geofizikai Unio megalakulása.*

Előadás előtt ½6 órakor a működőbizottság ülése a szakosztályi tisztújítás tárgyában.

Csütörtökön, *december hó 13-án d. u. 6 órakor az* **út-, vasút- és hídépítési szakosztály ülése.** Tárgyak: 1. Elnöki megnyitó. 2. *Nemcsek József* előadása: *A hosszú és hézagnélküli sínek elmélete.* 3. Folyóügyek, indítványok.

Szombaton, *december hó 15-én d. u. ½7 órakor a* **bányászati és kohászati, valamint a gépészeti, gyáripari és elektrotechnikai szakosztályok együttes ülése.** Tárgyak: 1. Elnöki megnyitó. 2. *Schmidt Sándor* előadása: *A bányák új vízlelenítési módja az esztergomi szénmedencében* (vetített képekkel).

Bejelentett előadások:

Vámos Ferenc: Építőművészeti lehetőségek Budapesten és a bürokrácia.

Dr. Bierbauer Virgil: A Theâtre des Champs Elysées és a Salle Pleyel.

Dr. Bierbauer Virgil: Capri építészete.

Hász Sándor: Útburkolati kérdésekről, különös tekintettel a betonutakra.

Árkay Aladár: Az európai templomépítés az elmult 10 esztendőben.

Lejáró tervpályázatok.

(Nyilvánosak.)

Figyelmeztetjük t. tagjainkat, hogy választmányunk határozata értelmében Egyletünk csak olyan pályázatok bírálóbizottságába küld ki bírálókat, amely pályázatok megfelelnek a tervpályázati szabályzat rendelkezéseinek. Egyszersmind elvárja a választmány tagjainktól, hogy mint pályázók, vagy mint másoktól felkért bírálók is csak az ilyen tervpályázatokon vegyenek részt.

A *győri evang.* egyházközségnek Győrött építendő *népiskola* terveinek elkészítésére hirdetett tervpályázata. Lejár december hó 22-én déli 12 órakor. (Lásd a Közlöny 1928. évi 41—42. számának XVII. lapját.)

A *Santo Domingói világítótorony* nemzetközi tervpályázata. (Lásd a Közlöny 1928. évi 11—12. számának VII. lapját.) A pályázat feltételei, eredeti angol nyelven, megtekinthetők a titkári irodában.

(Egyletiek.)

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet *1928/29. évi Kéler Napoleon-pályázata.* Lejár 1928. évi december hó 15-én este 7 órakor. (Lásd a Közlöny 1928. évi 33—34. számának 224. lapját.)

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet *1928/29. évi Kossuth-közgazdasági pályázata.* Lejár 1928. évi december hó 29-én délután 6 órakor. (Lásd a Közlöny 1928. évi 33—34. számának 224. lapját.)

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet *1928/29. évi építészeti nagypályázata.* Lejár 1929. évi január hó 15-én délután 6 órakor. (Lásd a Közlöny 1928. évi 33—34. számának 224. lapját.)

Tagul jelentkezők névsora: 1928. évi október hó 20-án. Rendes tagok: 1. Agotha Antal okl. építészmérnök, aj. Soltész József; 2. Balás Jenő okl. bányamérnök, aj. Marek László; 3. Bergmann Vilmos okl. gépészmérnök, igazgató, aj. dr. Thiering Oszkár; 4. Bónay Sándor okl. gépészmérnök, üzemmérnök (Pestszentlőrinc), aj. dr. Vér Tibor; 5. Deák Géza okl. gépészmérnök (Szeged), aj. Hosztiák János Antal; 6. Dr. Erdély Sándor okl. vegyészmérnök, aj. Thurner Béla; 7. Főző Márton okl. mérnök, a Szegedi Gazdasági Vasút üzletvezetője (Szeged), aj. H. Pap István; 8. Hajós Miklós okl. gépészmérnök, aj. Vida Arthúr; 9. Heinrich János okl. épí-

ALAPÍTVA · 1807.
M. V. G.
TELEFON: 390—07
Budapest 4 Fiókbérlő
Magyar Vegyipari Gépgyár Rt.
Mezőgazdasági szeszgyárak

SZERSZÁMGÉP ÉS GYÁRI BERENDEZÉSI TÁRGYAK ELADÁSA

A GANZ ÉS TÁRSA—DANUBIUS RT., BUDAPEST — SCHLICK-NICHOLSON RT., BUDAPEST — GÉP- ÉS VASÚTFELSZERELÉSI GYÁR RT., KISTARCSA — MAYER MOTORGYÁR, SZOMBATHELY ÉS DR. LIPTÁK ÉS TSA RT, PESTSZENTLŐRINC

gyárak egyesülése folytán felszabadult

néhány ezer szerszámgép és gyári berendezési tárgy

ú. m. mindenfajta esztergapadok, revolverpadok, síkeszterga-padok, fúrógépek, automaták, horizontális fúró- és maróművek, gyalugépek, shaping-gépek, vésőgépek, horizontál, univerzál és vertikális marógépek, fogaskerékmarógépek, csiszológépek, gőz- és légkalapácsok, lemez- és famegmunkálógépek, orsós-, excenter- és kovácsprések, teljes öntődeberendezések, darúk, tolópadok, tolatómozdonyok, kazánok, generátorok, valamint egyéb gyári berendezések és mindenféle gépek eladásra kerülnek. Kérdezősködések és megtekintés kizárólag csak a Központi eladási iroda útján

Maschinen-Verkaufsgemeinschaft

Rosenau A. G. Berlin-Düsseldorf, Hecht & Lewkowitz G. m. b. H. Berlin

Postacím: **Maschinen-Verkaufsbüro (Gépeladási Iroda) Pestszentlőrinc — Lipták-telep.** Telefon: Budapest József 408—57. Megtekintés céljából telefonhívásra mindenkor auto áll rendelkezésre. — Kívánatra részletes raktárjegyzéket küldünk

tészmérnök (Pécs), aj. Kőszeghy Gyula; 10. Herke Sándor okl. vegyészmérnök, kir. fővegyész (Szeged), aj. H. Pap István; 11. Jeszenszky László okl. gépészmérnök (Rákosszentmihály), aj. Sass Lóránt; 12. Jordan Vilmos okl. gépészmérnök, aj. Lechner Egon; 13. Kopasz Károly okl. gépészmérnök (Szeged), aj. H. Pap István; 14. Krompecher György okl. építészmérnök, aj. Schulek János. 15. Laubner József okl. mérnök (Debrecen), aj. I. Vágó Gyula; 16. Lázits János okl. gépészmérnök (Szeged), aj. H. Pap István; 17. Öri Róbert okl. gépészmérnök, aj. Strasser Miksa; 18. Quirin Leo dr. bányamérnök, igazgató, aj. dr. Bartel János; 19. Rotter Lajos okl. gépészmérnök, aj. Schulek János; 20. Theodorovits Iván okl. mérnök (Szeged), aj. H. Pap István; 21. Vécsei Béla okl. építészmérnök, nyug. vasgyári főmérnök, aj. vitéz Gálocsy Zsigm.; 22. Virágh László okl. építészmérnök, nyug. százados (Pécs), aj. Kőszeghy Gyula. Kültag: 23. Tóthfalussy Gyula m. kir. honvédszázados, aj. Zala Károly.

Állásközvetítés.

(E hirdetések egyszer jelennek meg.)

Munkát keres:

299. OKL. ÉPÍTÉSZ, 12 évi gyakorlattal, összeköttetésekkel, irodavezetői állást vállalna fix fizetés és jutalékkal, esetleg alvállalatba venne bankkölcsönös építkezéseket. Cím a titkári irodában.

300. Üzemvezetésben több évi gyakorlattal bíró OKL. MÉRNÖK, kinek műszaki és közigazgatási gyakorlata és nagy összeköttetései vannak, állást keres. Cím a titkári irodában.

301. Magyar és német nyelven perfektül, önállóan levelező, organizációban, adminisztrációban, kalkulációban és üzemvezetésben teljesen jártas OKL. GÉPÉSZMÉRNÖK, szerény fizetéssel állást keres. Szíves választ PERFEKT ÜZEMVEZETŐ jeligére a titkári irodába kér.

302. Önálló munkaerő, tervek költségvetése, leszámolása stb. készítésében huszonhétévi elsőrendű gyakorlattal állást keres, vidéken is. Cím a titkári irodában.

303. Fiatal ÉPÍTŐMESTERJELÖLT, 2 évi külső-belső gyakorlattal állást keres. Cím a titkári irodában.

MÉRNÖKMUNKATÁRSAT keresek tejgazdasági-, mosó-, emelőgépek, csuklósláncok, Martinolvasztók, gázgenerátorok, ipari kemencék elsőrangú gyárosai képviseletének ellátásához. Kitünő összeköttetésű saját irodával bíró agilis mérnökök ajánlatát „RENTABILIS" jeligével kiadóhivatalba kérem.

FIATAL MÉRNÖK

műhely- és üzletszerzői gyakorlattal, szerszámok és műszaki specialitásoknak a gyáriparnál való elhelyezésére kerestetik. Kezdetben csak jutalékos díjazást, eredményes működés esetén állandó fix alkalmaztatás.

CÍM A KIADÓHIVATALBAN!

BEMUTATKOZÁS DÉLUTÁN 4—6 ÓRA KÖZÖTT.

„Mérnök, vagy műszakilag képzett kereskedő"

egészségügyi és fütési vállalat részére mint akvizitőr kerestetik, ki a hatóságoknál és építészeknél jól be van vezetve. Urak, kik ezen szakmában már működ'ek, előnyben részesülnek. Ajánlatot a fizetési igény megjelölésével »Szép jövő« jeligére a kiadóba kérünk.

Mérnöki diplomát szerezhet!

(Ingenieur en construction civile et architecture) azaz dr. Ing. lehet európai külföldi egyetemen. Gyors, hatásos oktatás, különösen alkalmas idősebb és gyakorlatot folytató személyiségek részére. Irjon előtanulmányai feltüntetése mellett „Korrespondenz 8727." jeligére M. Dukes Nachf. Wien I/1. címre. (Levelezés francia, német, angol és olasz nyelven.)

A LEGJOBB ROZSDAVÉDŐ

hidak és vasszerkezetek részére — **MINIZÁLÁS NÉLKÜL** —

Dr. JÜRGENSEN-féle ANTOXYD

ROZSDAVÉDŐFESTÉK

Belföldön készült, garantált felülmúlhatatlan. Tartósság, kitűnő referenciák.

AZ IPARBAN ÉVEK ÓTA KIVÁLÓAN BEVÁLT!

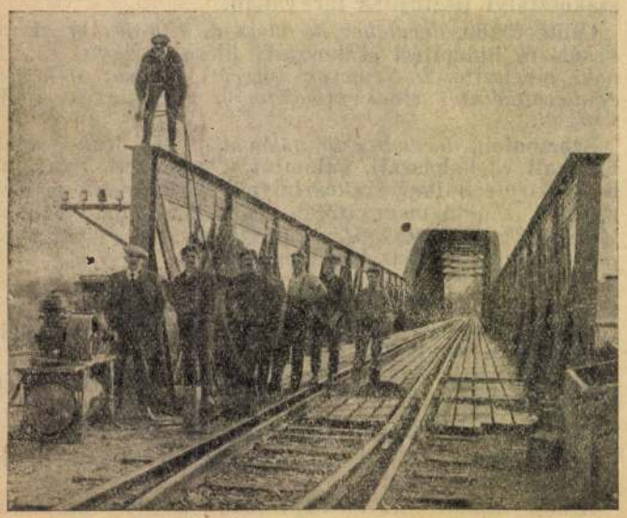

Hídfestés „ANTOXYD"-dal a legújabb pisztoly eljárással.

DR. JÜRGENSEN R. FESTÉKGYÁRA, BUDAPEST

V, Katona József-u. 23. Telefon: L. 969—82.

FAGYBAN 15°-ig veszélytelenül nyugodtan falazhat, vakolhat, ha a portland vagy hosszabbított habarcsba „BIBER"-t kever.

VASBETON tervező magánmérnöki iroda.

GERGELY JENŐ
okl. mérnök

GUT ÉS GERGELY
okl. mérnökök

Budapest V, Falk Miksa-u. 24.
Telefon: T. 105—58.



1908 óta terveink szerint

674 építmény:

gyárépület, műhely, silos, víztorony, híd, középület, bárház stb. vasbeton szerkezet épült meg.

BORA PNEUMATIKUS ÉS BÁNYAGÉP K. T.
BUDAPEST V, CSÁKY-U. 18/b. II. 4.
Telefon: L. 998—28. (Csécs)
Testvérvállalataink: Wien, Praha, M.-Ostrau, Dittersbach/SCH.

SZALLIT: Mobil-motoros kompressorokat, stabil kompresszorokat, pneum. betontörő-, fúró- véső-, döngölő-, hasító-, fejtő-, szegecselő-, csiszoló-, rozsda- és kazánkőleverő gépeket és tartozékaikat. Pneum. szállító-, szellőztető-, porszívóberendezéseket. — Szivattyúkat. Kőmegmunkáló-gépeket stb. stb. Modern gépi berendezéseket, ÚT-, VASÚT-, VIZMŰ stb. KŐ-, SZÉN- és ÉRCBANYÁK stb. számára.

Krompecher György

Három szepesi dijnyertes tervpályázó. Mint értesülünk, a mult hónapban a baranyamegyei Máriagyűd bucsujáró-kegyhely rendezésére kiirt tervpályázaton *mindhárom első* dijat szepesi származásu épitészek nyerték el. Az elsőt *Krompecher* György, müegyetemi tanársegéd, a másodikat ifj. *Nendtvich* Andor pécsi épitész (társával Weichinger K.-val együtt), a harmadikat *Kőszeghy* Gyula, ugyancsak pécsi épitész.

Szepesi Hiradó

1936. febr 1.

mia cé.

200 rd

Krompecher György

Krompecher György, okl. építész, egyetemi tanársegé
tan" című tárgy meghívott előadója. (L. az építészmérn
hívott előadóinál is.) XI., Nagyboldogasszony útja 19.

Programmja, A m.
kir. József nádor
műszaki és gazdasági
tud. egyetem — az
1937/38. tanév elő-
jelzésre. 68. l

BUDAPEST, 1937
MŰEGYETEM, MECH.
TECHN. INTÉZET

tosítani az építészmérnökök és építőmesterek rovására. Az építőipari törvény megvédheti az építészmérnököket, az építő- és kőművesmestereket a kontárokkal és illetéktelen befurakodókkal szemben, de nem nyithatja meg a kapukat olyan mérnökök előtt, akik a maguk munkaterületén már jogokkal rendelkeznek. *Az építészet az építészeké.* Ha nem így van, csukjuk be az építész-iskolákat, mert ha munkaterületüket szétparcellázzák, nincs értelme a nagy felkészülésnek. Még csak az kell, hogy a munkanélküli gépész- vagy erdőmérnököket is rászabadítsák az építészetre, ahol az erre hivatottak negyedrésze sem tud megélni a „sok" munkától. *v. K. v.*

*

A MÉRNÖKI Kamara tagdíjhátraléka 1932 végén 205.915.55 pengőt tett ki. Majdnem kétszerese az évi összbevételnek. A taglétszám 4411 ugyanebben az esztendőben, 200-zal kevesebb, mint az előző esztendőben. Szomorú adatok. Ugylátszik a tagok egy része kilép, a másik nagyobb része bennmarad, de nem fizet. Hol itt a hiba? Kétségtelenül a mérnöki kar elszegényedésében *is.* — Örömmel olvassuk a Kamara mult évi jelentésében azt a megállapítást, hogy a székesfőváros hatósági hivatalinak és üzemeinek igen sok olyan műszaki elemekkel telített osztálya van, amelynek vezetője nem szakember s ezzel kapcsolatban a harmadik, *műszaki-alpolgármesteri állás* megszervezését javasolják. Épen ideje volna, ha a főváros sok és nagyjelentőségű műszaki ügye szakember kezébe kerülne, akkor talán nem fordulnának elő *a városszéli telepítéshez* hasonló zavaros esetek. Érthetetlen például, hogy éppen a közelmultban miért neveztek ki a

Tisztában vagyunk azzal, hogy az elmondottak bizonyos fórumokon idegességet váltanak majd ki. Mégis vállalkoztunk a helyzet legkényesebb részleteinek feltárására is. Több okból:

— Lelkes hívei vagyunk a mai kormány által is képviselt nemzeti reorganizációnak és keressük az utat az alkotó szellem érvényesülése felé.

— Maga a Miniszterelnök kéri a becsületes kritikát. Az „Építőmunka" leszámolt az érdekszálakkal elnémíteott véleménytelen magatartással, amely minden haladásnak a megölője.

— Amíg a fent elmondott konkrét esethez hasonló módon folyik az építésrendészet, komoly alkotó munkáról szó sem lehet. —*r* —*r*

FEJLŐDÉSI PROBLÉMÁK A VÁROSÉPITÉSBEN

Városok fejlődésének természetes következménye az a változás, mely az egyes városrészek területi rendeltetésében, jellegében és külső megjelenésében előáll. Ez a változás sok nehéz problémát rejt magában, melyek helyes megoldása a városrendezés bonyolult feladatai közé tartozik. Minél inkább ugrásszerű és egyben sporadikus ez a változás, anélkül, hogy a befejezettség képét mutatná, annál heterogénebb az időközi állapot és annál kevésbbé beszélhetünk helyes városépítési elgondolásról. Éppen ezért ez a kérdés egyik kényes próbaköve a városépítési gyakorlatnak.

Ha nyomon kísérjük a problémák származását, melyek a városok fejlődésében felvetődnek a természeti körülményektől, úgy mint geológiai és földrajzi adottságoktól eltekintve, a város területének és testének erre a részleteiben és egészében változó szerkezetére, szerepére és jellegére kell jutnunk. Ami ugyanis megfelelhetett a fejlődés korábbi stádiumában, sokszor nem felel meg ugyanannak fejlettebb fokán. A fejlődés hozza magával a változást, de a változás nem lehet mindig organikus természetű és az előző állapotnak egyenes folytatása, hanem sokszor nagyszabású tulajdonjogi változások jogi műveletek, esetleg bontások előzik meg a városépítési munkák látható fejleményeit. Mindezek olyan nehézségekkel járhatnak, hogy gyakran csak megalkuvással valósíthatók meg, ha egyáltalán szóbajöhetnek. Az ilyen elkerülhetetlen kompromisszumok és elkésett esetek útján a tehetetlenséggel karöltve jutnak el a városok abba a végzetes állapotukba, mely lépten-nyomon elmúlt korok hibáit és tévedéseit idézi figyelmünkbe.

Vizsgáljuk meg közelebbről, milyenek is ezek az állapotok: például fejlődő városrészek kiépülése terén, milyen megoldásokkal találkozunk a multban és milyen felfogást vallhatunk ma a kérdés előbbrevitele tekintetében.

A nagyváros és vidék érintkezési zónáján az ideiglenesség leple alatt sokhelyütt olyan visszás beépítési állapotok uralkodnak, amelyekből csak nagy fantáziával lehet kiutat elképzelni. Semmilyen józan városépítési elgondolással nem magyarázható keveredését találhatjuk itt a városi bérházépítkezésnek és a városi jelleghez legalább két-három oldalon takaratlan tűzfallal alkalmazkodó úgynevezett családiház, illetőleg kertgazdasági településü építkezésnek. Itt a kialakulás módját és jellegét sem a gazdasági viszonyok nem szabályozzák, sőt éppen ellenkezőleg, sem az esetleges városrendezési

Építőmunka 1933. 4. szám

terv, mely legfeljebb a beépítés alaprajzi idomát korlátozzák; de ha félig-meddig szabályozná is az építésügyi szabályzat történetesen talán jórészt a telekminimumok által — mint ahogy az Budapesten megfigyelhető — semmi sem biztosítja az esetleg egészségesen kialakuló városépítési jelleget, amely helyzetet viszont hivatalosan az indokol, hogy az úthálózat rendszerint nagyobb felépítési arányokra lett méretezve. Ez a rendszer az eddigi utakon helyes megoldásokra nem vezetett.

A nagyvárosoknak fel kell oldódniok nehézkes, sablónos és sivár alakulatukból, mely a központtól a perifériáig mindenütt elsősorban a kiuzsorázott telekbeépítésnek kedvez és át kell térniök olyan rugalmas tagolt összetételre, melyben kisebb-nagyobb, különböző szerepű beépítési egységek olyan elosztásban fordulnának elő, amelyet a város gazdasági élete megkíván. Ne akarja a város a természeti organizmus minden irányban egyenletes fejlődési módját követni, mert tervszerű városfejlesztés csak konstruktiv úton lehetséges, nem az egész vonalon egyaránt, hanem koncentrálva bizonyos helyekre. Ellentmond minden városépítési elgondolásnak, ha a város mindenfelé rendszertelen, szétszórt építkezésnek ad helyet, mely bármily megfelelő, sőt helyénvaló legyen is, együttesen koncentrálva mégis csak egységes megoldást eredményezhetne s így a városnak nemhogy terhére, de előnyére válhatna. Az architektonikus városképi lehetőségekről nem is szólva, gondoljunk csak a közművek kiépítése terén elérhető megtakarításokra. De még ezen felül is a különböző korok változó városépítési, technikai és kulturális felfogásának surlódó felülete, mely a szétszórt építkezések teljes városi frontján előállna, koncentráltság esetén úgyszólván egyáltalában nem éreztetné káros hatását, amennyiben az utókor egy befejezett alakulattal állna szembe. Az itt mutatkozó nehézségeke elsősorban magánjogi természetűek, akár építési vagy parcellázási tilalom formájában, akár csekély — pl. 10 százalékos — legnagyobb beépítési arány engedélyezése formájában képzelnénk is a nehézségeket áthidalni.

De lássuk továbbá még azokat a szorosabb értelemben vett városfejlesztési problémákat, amilyenek például régi tervek reviziója során merülnek fel. E téren a túlhaladott és csupán félig megvalósított vagy még inkább végzetes állapotot teremthetnek, mint a tervszerűtlen parcellázások, vagy építkezések, hiszen egy jogerős tervvel és a tervnek minden látható és láthatatlan következményével felvett küzdelem még sokalta nehezebb. Ilyen esetek elkerülésére a városrendezés akkor felel meg hivatásának, ha részletkérdésekben szorosan a jelen belátható igényeihez igazodik és ezen felül inkább a szabad kéz politikáját folytatja, míg a jövő általános városépítési kérdésieben — legalább is az előmunkálatok terén — idejekorán biztosítani igyekszik fő elgondolásának kiviteli feltételeit.

Ezen a ponton szembetűnő ellentét állapítható meg a jelen és mult felfogása között. A multban, úgy mint a jelen század elején és a mult század végén úgyszólván minden külső tervszerű városfejlesztés egyben bizonyos megmerevedést hozott magával, mely területileg rendszerint jóval nagyobb körzetre terjedt ki, mint amekkorát a tényleges fejlődés igényelt, anélkül, hogy a részletkérdéseken túlmenő általános szempontoknak egyáltalán megfelelt volna. Ez az állapot azután egész sorát zárta ki a szóbajöhető egyéb lehetőségeknek, melyek aránylag csekélynek látszó egyirányú fejlődési nyomok mellett is tárgytalanná válhattak. Ilyen akadályt jelenthet pl. csupán egy alkalmatlan irányú útszakasznak közterület számára lejegyzett területe, vagy intenzívebb kiépülés reményében felemelkedett telekárak meglévő állapota. Ezzel szemben ma — mint láttuk — általánosságban olyan rugalmas keretmegoldásokra törekszünk, melyek a jövő számára csak

főváros vízvezeték és világítási ügyosztályának élére jogász-embert, aki eddig főjegyző volt.

*

EGYIK biztosító intézetünk tőkeállománya 1932. év végén 76 millió pengőre emelkedett. Egy év alatt közel 25 millió pengővel nőtt a tőkeállomány. Mit lehetne ilyen hatalmas tőkével csinálni, ha biztosításügyünk mai rendszerét megszüntetve megteremtenénk az *egységes magyar nemzeti biztosítást*. Megszüntetve a biztosító intézetek mai öncélú gazdálkodását, hatalmas tőkéket lehetne bekapcsolni a közgazdasági életbe és ezen az úton tekintélyes összegeket lehetne fordítani olyan célok megvalósítására, mint a telepítés. Persze óriási ellenállással kellene megbirkózni a kormánynak, ha a nemzeti biztosító gondolatát meg akarná valósítani. Mussolini le tudta győzni ezeket az akadályokat és nem hiába, mert az olasz nemzet ilymódon gazdag forrásokat nyitott meg a gazdasági élet felfrissítésére.

*

TALÁN nincs a földkerekségén még egy olyan tér, mint a budapesti Kálvin-tér. Idétlen és nyomorék. Ha robbantással hajigálták volna szerteszét rajta a házakat, még akkor sem tudtak volna nagyobb káoszt teremteni. A forgalmat úgyszólván csak drótsövényekkel lehet valahogyan szabályozni. Most lánckordonokkal aggatták tele, de a kisérlet teljesen csődöt mondott. A közlekedési rendőr, ha vért izzad, akkor sem képes rendet teremteni. Építészeti megformálása épen olyan zavaros, mint a forgalma. A köréje épített házak és templom úgy állnak ott, mintha erőszakkal odakényszerítette volna valaki egy alig elviselhető kényszerhelyzetbe. A templom

félvállal dől neki a térnek, a Gazdák Biztosító Intézetének palotája annál nagyobb nekidudorodással dülleszti ki mellét, a Pesti Hazai épülete a tér és a Múzeum körút között balanszírozza magát és a kettő közé odaszorul a Hollandi Biztosító cingár épülete. Sehol egy nyugodt, lezárt vonal, nyomát se látjuk megkomponált egységnek. Lehet-e ebből a zűrzavarból még teret alakítan. Kíváncsian várjuk a rendezésére kiírt tervpályázat eredményét. A zsüri nagy dilemmában lehet, mert egyre késik a döntéssel.

●

MILYEN JAVASLATOK ALAPJÁN KÉSZÜL A KŐZSZÁLLITÁSI SZABÁLYRENDELET MÓDOSITÁSA

A közszállítási szabályrendelet módosításának terve már az 1931-ik évben felmerült. Az érdekképviseletek hozzászóló javaslatainak lényege a munka odaítélésével foglalkozik. Ugyanis a K. Sz. revíziójának szükségességét a leromlott gazdasági helyzet tette sürgőssé. A válság következménye az volt, hogy a megcsökkent munkaalkalmak folytán a közmunkák terén a verseny hatalmasan megnövekedett, miből következett, hogy a vállalkozók egyre lejebb mentek az árakkal. A K. Sz. 29. §-ában ugyanis olyan rendelkezés van, hogy a munka a *legolcsóbb* megbízható ajánlattevőnek ítélendő oda. Ez az árak oly nagymértékű leszorítására vezettek. hogy nemcsak a polgári haszon marad el, de a munka legtöbbször ráfizetéssel végződik.

A munkakiadásra vonatkozó propoziciókon kívül figyelemre méltó a *Mérnöki Kamara* javaslata, amely 12 testület bevonásával készült. A Mérnöki Kamara javaslata azokat a területeket, ahol a jelen szükségletén túl az előrelátás általános kérdésekben az idején való intézkedést halaszthatatlanná teszik. Főleg itt ezekben az általános kérdésekben minden preventív intézkedésre annál inkább szükség van, minél nehezebben szerez érvényt magának a városépítés közületi érdeke a magnájogi fronton. Igy válnak szükségessé azok az intézkedések, amelyek forgalmi hálózatok területének, összefüggő szabad zöld-területek helyének, úgymint többek közt a város területének, ill. hatáskörzetének különböző rendeltetés szerinti felosztásának és ennek megfelelő jellegének biztosítását szolgálják, de legalább is minden változáson keresztül a tervszerű felhasználás lehetőségét fenntartani hivatottak. Ezt a célt szolgálják részben a területfelhasználási részben az általános települési tervek, melyek hiányában mindennemű változások a céltudatos fejlesztés nyomai helyett bizonytalan ingadozásokat mutathatnak. Ez a helyzet, ha például minden kor más és máskép rendelkezik egy ugyanazon terület sorsa fölött, amennyiben ennek maradandó városépítési jeleit is magukon hordják, — amikor is végeredményben nem képzelhető el más, mint egy kaotikus hibrid alakulat. Világos tehát, hogy egy eleve helyesen elképzelt megoldásra beállított egyértelmű, fokozatos érlelő folyamat hozhatja csak meg azt az egészséges és harmonikus kialakulást, mely a város testében és életében fontos szervi hivatást tölthet be. A városépítésnek ez a módja nem történhetik az élet igényeinek mellőzésével, mert hiszen akkor mi biztosítaná a fokozatos fejlődést, de nem történhetik az élet szükségletének kényekedve szerint sem, mert a különböző szükségletek mellett mi biztosítaná akkor az egyértelmű, egészséges és harmonikus fejlődést. Éppen ezért a különböző társadalmi osztályok és főleg nálunk ne mutolsósorban a kisexisztenciák osztályának különleges városépítési igényei szociális rendeltetésüknek és életfunkciójuknak megfelelő megoldást kell hogy találjanak olyan formában, amely elgondolásunk szerint véglegesnek felel meg.

Természetes dolog, hogy ilyen intézkedések az építési övezetek beosztásának, úgymint az építésügyi szabályzatnak új, mozgékonyabb átdolgozását kívánják, de szükségessé teszik az általános települési tervnek a bevezetését is, mely kijelölné többek közt a zavartalan lakóterületek helyét és megadná ezek általános települési jellegét és rendeltetését. E célból meghatározandók volnának a szociális jelleg, a laksűrűség, az ú. n. kihasználási tényező, vagyis a telekbeépítési százalék és emeletsorszám sorozata, továbbá az általános beépítési módok. Ez adná meg azután azt a keretet, amelyen belül a részletkérdésekben való döntés a kivitelezés idejére tolódna el, amikor is a városépítési közigazgatás alapjául szolgáló beépítési terv volna hivatott a konkrét kifejlődés útját megadni.

Krompecher György.

Miért nincs speciális statisztikája az építő munkának? Életbevágóan fontos volna tudni pl.: az üresen álló budapesti lakások közül hány lakásban nincs belső WC, vagy fürdőszoba? Ma az arány az üresen álló nagy- és kislakások között? — milyen az üres lakások topográfiai eloszlása? — Milyen értékű építkezés folyt az elmult esztendőben az egész ország területén? — ezzel szemben hány építőiparos és építész van az országban? — milyen az építkezések területi eloszlása? — hány esetben mutatható ki a kontárok működése? — milyen arányban oszlott el a munka az iparengedélyes vállalkozók és a hivatásos építőiparosok között? — stb., stb. Ezeknek ismerete nélkül nem lehet rendet teremteni az építőmunkában. Már pedig rendet kell teremteni!

SZERKEZET ÉS ANYAG

Az Építőmunka „Szerkezet és anyag" c. rovatában az építészet szerkezeti és anyagproblémáit tartja napirenden. Itt ismertetjük a legújabb szerkezeteket és anyagokat és az ezekkel kapcsolatos problémákat és eredményeket, amelyeknek ismerete minden gyakorlati és haladó építész számára ma már életbevágóan fontos. A modern szaksajtó egyre több helyet ad a szerkezeti kérdéseknek, ami természetszerűen következik a korszerű építészet lényegéből, amelynél tudvalevően a szerkezet és az anyag a legjlentősebb tényezők közé tartozik. 3. számunkban ismertettük a legújabb fából készült ablakszerkezeteket, most a még aktuálisabb acélból készült legújabb ablakszerkezetek rövid ismertetését adjuk.



1. ÁBRA

ACÉLBÓL KÉSZÜLT ÚJABB ABLAKSZERKEZETEK

Irta: **Széll László** okl. építész, műegyetemi tanársegéd.

A régebbi időben a vasablakot csak gazdasági és ipari célokat szolgáló épületeknél alkalmazták, mivel disztelennek és rideghatásúnak tartották, olyannak, ami egyáltalán nem alkalmas előkelőbb rendeltetésű épületek mint: templom, iskola, kórház, iroda, színház vagy pláne lakóhelyiség számára.

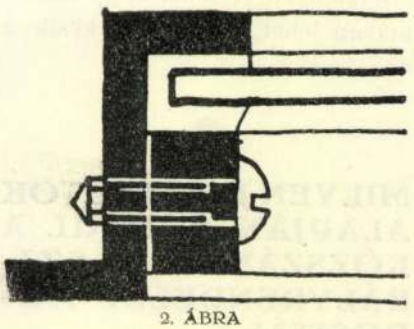

2. ÁBRA

Manapság, amikor a nagyközönség már a fémbutor alkalmazásával is kezd megbarátkozni, mindinkább előtérbe nyomul a fémajtók és ablakok felhasználásának létjogosultsága és egyes esetekben pedig szükséges volta. Ez magyarázza azt a körülményt, hogy a fémajtó és ablakszerkezetek külföldön, különösen Amerikában és Németországban igen elterjedtek.

A régebbi tipusu és újabb fémablakok között — eltekintve a felhasznált fémanyag és a szerkezet minemüségétől — igen sok lényeges eltérés van. — A leginkább ipari és gazdasági, vagy alárendeltebb jelentőségű építményeknél alkalmazott régebbi tipusu fémablakok — a célnak megfelelően: az üvegtörés okozta kár csökkentése miatt — apró mezőosztásúak voltak. Ezáltal elhanyagolták az anyag tulajdonságában rejlő nagyszerű lehetőséget: a faablakszárnyak maximális méreteinél sokkal nagyobb felületű üvegosztó-, bordanélküli szárnyak előállítását.

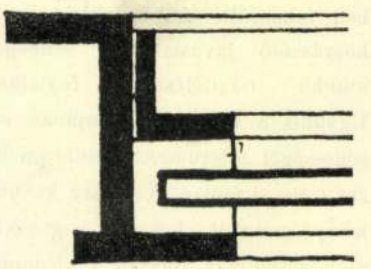

3. ÁBRA

A régebbi tipusú fémablakok anyaga a hengerelt vas volt; az újabb szerkezetek acélból hengerelve készülnek, ami lehetővé teszi az ablakszárnyak méreteinek eddig elképzelhetetlen mértékben való megnagyobbítását és ugyanakkor az ablaktokok és keretekhez szükségelt profilok keresztmetszetének — a modern esztétikai célokat kitünően szolgáló — lecsökkentését. A keresztmetszetek látható részeinek felületi kezelésében is újítást találunk: míg régebben a vasablakokat miniummal való alapozás után olajfestékkel mázolták, addig az acélprofilokat újabban már gyakran nikkelezik, kromozzák, oxidálják, miáltal nemes hatású felületeket nyernek. Az előkelő megjelenés céljából lehetséges a keresztmetszeteket bronz, aluminium vagy más nagy szilárdságú fehér fémötvözetekből készült profilokkal burkolni, esetleg az egész szerkezetet ily anyagból előállítani.

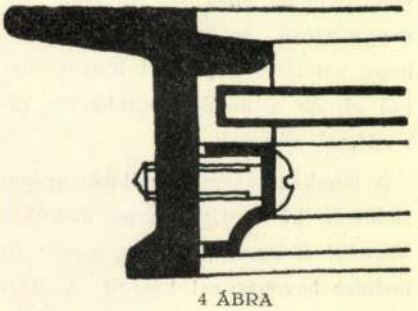

4 ÁBRA

Krompecher György

12. MEGHÍVOTT SZAKELŐADÓK.

Mérnöki és építészmérnöki kar.

MÉRNÖKI OSZTÁLY.

Krompecher György, okl. építész, egyetemi tanársegéd, a „Városépítéstan" című tárgy meghívott előadója. (L. az építészmérnöki osztály meghívott előadóinál is.) XI., Nagyboldogasszony útja 19.

Pr Józsefmüegy 1938/39. II.

77. l.

Max Maria Weber német vasúti mérnök és író: „Senki sem lehet valódi egész mérnök, aki nem volt egész talpig ember. Általános műveltségű egész embereket kell nevelni és ezekből mérnököket kiképezni."

Hazánk mérnökeire, mint minden magyar emberre még más feladat is jut. A sors állította a magyarságot erre a helyre, hogy fontos történelmi missziót végezzen. Mindenki, aki az ezeréves haza területén született, bármily nyelven énekelte is el anyja bölcsője felett az altatódalt, bármily nyelven beszéljen is hozzátartozóival, avagy végezte is tanulmányait, köteles hűséggel tartozik az ősi földnek és a magyar hazának; ne tekintsen tehát a határokon túl segítségért, ne akarjon mindent utánozni, ami kívülről jön; sorsa és boldogulása ide van kötve. Ne fussatok idegen jelszavak után; nem lehet a még oly jó külföldi eszmét maradéktalanul átvenni, mert a magyar sorskérdéseket csakis magyar módon szabad megoldani, szóval, tettel, szükség esetén vérrel. Ez nemcsak nekünk, de Európának is érdeke.

A magyar haza szolgálata tisztánlátást, sokszor nagy önfegyelmet, de mindig felelősségteljes lelkiismeretes munkát,

dettetik. Bérbe venni óhajtók felhivatnak, hogy szabályszerüen felbélyegzett és kellő bizonyit-

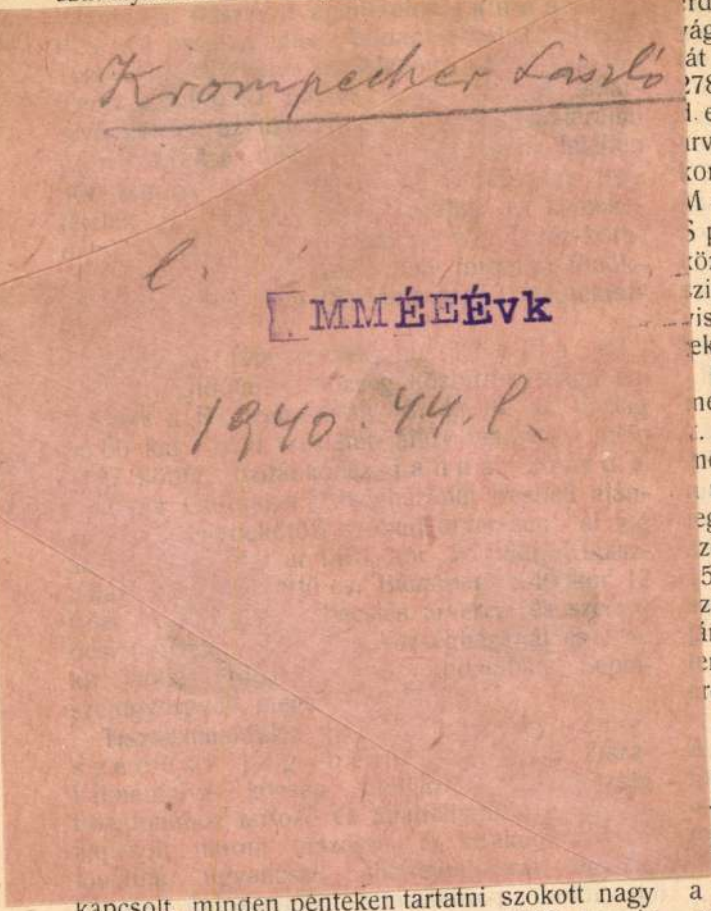

kapcsolt, minden pénteken tartatni szokott nagy hetivásár helypénzszedesi jogot 1909. január 1-től december 31-ig terjedő 1 évre j a n u á r 15-én d. e. 9 órakor a községház tanácstermében tartandó árverésen bérbeadja. Kikiáltási ár 1500 korona. Egyéb feltételek a jegyzői hivatalban tudhatók meg.

Repede. [Bereg m.] (T ü z i f a e l a d á s.) A repedei és dobrovicai urbéres közönségek eladják az 1907. évi erdejüknek kihasználásra

kor. ;

a kut készitésére: Kotsis Lajos (szabálytalan) 1000 koronával.

Az ajánlatok döntés alatt állanak.

Versec. (Patakszabályozás.) Versec varos tanácsa december 19-én árlejtést tartott a Meszics patak szabályozásánál végzendő s összesen 41,896 kor. 34 fillérrel előirányzott munkálatokra. Ajánlatot tettek:

Első temesvári cement és mozaikárugyár a Szántó-utcai Meszicshidra 12 tonnás vasbetonszerkezettel 6800 kor., a Molnár-utcai gyalogjáró hidra 2000 kor., az Alexi, Zlatna greda-utcai, a Fonó utcai és a Sterya-utcai hid melletti partfalmunkákra 7% engedéssel, a nyilt folyókáknak zárt csatornákká való átalakitására Zisseler csövek mellett 5% engedéssel;

Heinrich A. és fiai (Versec) az Alexi hid fölötti partfalazatra terméskőből 4·7%, verseci téglából 5% engedéssel, a Zlatna greda-utcai partfalazatra terméskőkől 3·2% engedéssel, I. oszt. téglából 8% felülfizetéssel, a Fonó-utcai partfalazatra 4·7% engedéssel, I. oszt. téglából 5% felülfizetéssel, a Sterya-utcai partfalazatra terméskőből 1·7% engedéssel, téglából 5% felülfizetéssel, a Szántó-utcai, valamint a Molnár-utcai Meszicshidakra 1·6% árengedéssel;

Fokter Vilmos a Molnár-utcai hidra 2% engedéssel:

Stark és Kullich (Versec) az Alexi hid fölötti partfalazatra terméskőből 3½% engedéssel, téglából 5% felülfizetéssel, a Zlatna-greda utcaira 1½% engedéssel, illetve 8% felülfizetéssel, a Fonó utcaira 3½%, illetve 5% engedéssel, a Sterya utcaira 4½%, illetve 3½% engedéssel, a Szántó utcai Meszicshidra 2·8%, a Molnár-utcai hidra 4·2%, a folyókák átalakitására 8 százalék engedéssel;

Kalupszky József (Versec) a Sterya-utcai partfalazatra, a Molnár-utcai Meszics-

vek, költségvetések hivatalban meg-
nytárgyalás mindkét
u. 3 órakor tartatik
jánlatok is elfogad-

égház épitési).
községház felépi-
égházához május
ki.
iro
a
-á
ná
bác
sóv
u. s
odr
2-
az
órá
nd
noz
i k
rt
ető
s t
lná
K ö
ő
est
air
azo
tni.

Az ajánlatok Sarkad nagyközség biró
elöljáróságtól dijmentesen kapható 1 kor
gel ellátandó ajánlati minta kitöltésével
28-án d. u. 5 óráig adandók be.

Dés. (Iskola épités.) Az ördöngö
áll. elemi népiskola épitése 16.952 kor
erejéig engedélyeztetvén, e munkának
tása céljából junius 7-én d. e. 10

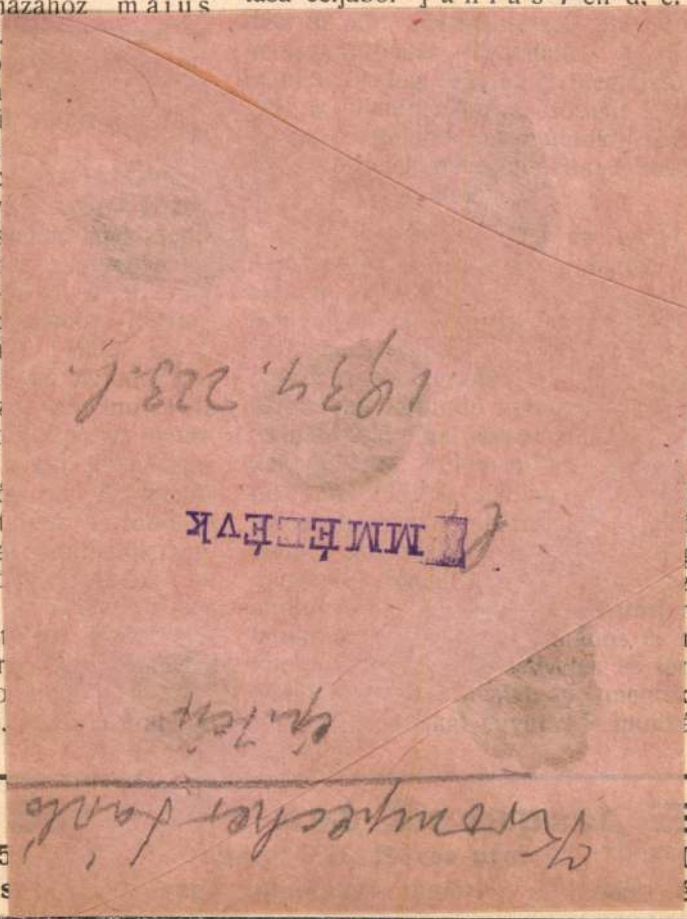

n
la
bá
lét
et
eti
ó i
lem
és
elé
d
ame
hi
tehe
ok
éret
ők.
g
z ar
nyug
részl
vek
tinth
álato

—5
ON I
és

=BUDAPEST,=
zent László-utca 52. sz. (Saját ház.)

senytárgyalási hirdetmények.

a) Építő munkálatokra.

est. (Hidépítés.) A máv. igazversenytárgyalást hirdet az arad—i vonal 31/36 szelvénye között építendő Maroshid alapozási és falazási munkáirehajtására. A tervek, költségvetés szerervezet, az ajánlati minta, az egységyzéke, valamint a pályázati feltételek a épitményi ügyosztályában (Teréz-körut em. 17.) megtekinthetők és a központi in 10 koronáért beszerezhetők. Az ajánniusz 15-én déli 12 óráig nyujtana máv. épitési és pályafentartási főban. Junius 14-én déli 12 óráig az végösszeg 3%-a teendő le bánatpénz a máv. központi főpénztáránál. A letétajánlathoz nem csatolandó.

est. (Vontatóvágány fekte-) A máv. igazgatósága versenyt hirdet a d állomásból kiágazólag az Andor-uton nai rakodóparton a téli kikötő felé ventatóvágány munkáinak végrehajtására. k, a költségvetés, a szerződési tervezet, csatolandó. A bánat pénztáránál teendő érdeklődők IX. k sz. alatt nyernek f lános és részletes

Budapest. (Moz felállításaNag A máv. igazgatósá szeben állomáson átmérőjü mozdonyf nek szállitására. A pályázati feltételek, és szállitási feltétele koronáért megvehet tárában (Teréz-körú május 28-án dél máv. épitési és pál ránál (Teréz-körut 5 tok egy kor., az ajá fill. bélyeggel ellátv tandók be: „Ajánlat szeben állomáson fe mozdonyfordító ko 27-én déli 12 óráig nek 5%-a mint bá központi főpénztárá földsz.). A bánatpén lathoz nem csatolan

Budapest. (Kerar A budapest-lipótm gyógyintézet két ko területen keramitta hirdettetik. Felhivat vállalni óhajtják, hog

IANTOS Testvérek festő
modern
gyobbitott külön osztály érczfényezésben és kávéházi terasz festésre.

Krompacher László

„A légvédelmi óvóhely építésének legújabb fejlődése" címen tartott előadást a mű.-é. középítészi szakosztály 1939. febr. 27-i ülésén

MMÉE Közl.

1939. 172. l.

mellképet ábrázol, kék mangánbarna, fekete és fehér
modorában.

zománcdisszel. Rövid zománcos láncrészlettel. Jelezve

foglalatban. Német, XVIII. sz. v.

s magyar cimerrel. „1849 SZABADSÁG . HARZ ." és
NEMZET ." felirással. 1849-ből.

l kapcsolt nyolcsoros láncból. Biedermeier.

vert domborművel. Felirata CORIOLAN . FLÉCHI .
ÈRE . VÉTURINE . Jelezve MOREL . F . Fakeretben.

diszitéssel. Hatkarélyos talpán kis festett zománckép:

gozott körvonallal, vésett, kék és fekete zománcos

ıy, peremén kettős apró gyöngysor és fekete zománc-
ezve: LEVY . HERMANOS HONG-KONG . XIX. sz.

AZ ÉSZAKAFRIKAI HÁBORÚ VEZÉREI:



Rommel vezértábornagy — *Arnim vezérezredes* — *Montgomery* — *Eisenhower* — *Leclerc tábornok a francia erők parancsnoka*

A Wilhelmstrasse Eden washingtoni tanácskozásairól

Berlin, március 30. *(TP)* A brit külügyminiszter washingtoni tárgyalásainak befejezésével kapcsolatban a *Wilhelmstrasse* illetékes szóvivője kijelentette, hogy a tárgyalások nyilván gyakorlati eredmények nélkül fejeződtek be. Most *Sumner Welles államtitkárnak Londonba kell utaznia* a tárgyalások folytatására.

A konferencia eredményéről nem adtak ki hivatalos jelentést, ehelyett a londoni *British Official Press négyoldalas kommentárt* közöl, amely semmitmondó szólamok ügyes hallgatásának mesterműve. Anglia és az USA közt nyilván nem sikerült megegyezést létrehozni abban a kérdésben, hogy *miként harcoljanak tovább és miért?*

A másik vitás kérdésben, nevezetesen az *Atlantic Charta felszámolásának kérdésében alapvető* megegyezés jött létre London és Washington között.

Az USA diplomáciája amellett döntött, hogy *az Atlantic Chartáról lassanként lemond egy tisztán hatalmi kombináció, nevezetesen egy négyes paktum javára.*

A II. felvonás Londonban folytatódik

Roosevelt mindenesetre *nehezebben mondhat le nyiltan* az Atlantic Chartáról, mint Churchill, mivel az amerikai államelnök humánus szólamokkal bírta rá az amerikai népet a háborúra és *sokkal inkább függő viszonyban áll az ilyen hangulatoknak alávetett néptől*, mint Churchill a politikailag iskolázottabb angol néptől, amely *hamarabb hajlandó áttérni a nyilt hatalmi politika útjára.*

Mindenesetre Rooseveltet sem nagyon érdekli az Atlantic Charta likvidálása, nevezetesen *Dél-Amerikára* való tekintetel.

Az *Atlantic Charta című vígjáték második felvonása Londonban fog lejátszódni* — jelentette ki végezetül a Wilhelmstrasse szóvivője.

Varga Józsefet búcsúztattása a két minisztériumban

A távozó *Varga* József minisztert az iparügyi minisztérium tanácstermében a tisztviselőkar élén *Kádas* Károly államtitkár búcsúztatta:

— Fájó szívvel veszünk búcsút — mondotta a többek között — és velünk mindazok a tényezők, amelyek a magyar ipari élettel kapcsolatban vannak. Áll ez elsősorban *a magyar munkásságra*, melynek kegyelmes uram igaz pártolója volt. Mi tudjuk, hogy mennyi tépelődés és töprengés után sikerült a magyar munkásság szociális helyzetét a nehéz háborús viszonyok közepette megerősíteni. Nálunk a kisiparosok műhelyeit nem csukták be, a kisiparosok dolgoznak, mert sikerült biztosítani számukra az anyagot és a hitelellátást.

Négy évvel ezelőtt...

Elmondotta az államtitkár, hogy amikor 1939 szeptember elsején ebben a teremben néhai gróf *Teleki* Pál vezetésével a gazdasági miniszterek először tanácskoztak az ipar helyzetéről, *senki sem gondolt arra, hogy négy év multán a háborús szolgálatban a magyar ipar ilyen töretlenül tud dolgozni és fejlődni.* Részletesen megemlékezett arról, hogy *Varga* József alkotó miniszterssége alatt mennyit fejlődött az *olajkutatás, a bauxit feldolgozása, a gázkutatás.*

Varga miniszter válaszbeszédében többek között a következőket mondotta:

— Ha van bennem fájdalomérzés, az nem a hatalom megszűnéséből fakad, amelyet minden miniszter érez, amikor tárcájától megválik, hanem azért hat át a fájdalom érzete, mert tőletek, munkatársaimtól kell megválni. Négy esztendő nehéz munkája után, amikor a magyar ipar termelését sikerült a mai színvonalra fejleszteni, ha valóban értem el eredményeket, akkor ezeket elsősorban nektek, odaadó munkatársaimnak köszönhetem.

— Az érdekek összefüggésében sokszor súlyos döntés előtt állottam, de most visszanézve úgy látom, hogy *a meghozott döntések túlnyomó részével sikerült a termelést fokozni és az ország teherbíróképességét fejleszteni.*

Varga miniszter ezután elmondotta, hogy távozása után *más feladatkörben hasonló energiával fog dolgozni*, arra kérte a minisztérium tisztviselőkarát, hogy munkáját továbbra is ügybuzgósággal és odaadással végezze az ország érdekében.

A kereskedelmi és közlekedésügyi minisztérium tanácstermében déli 1 órakor került sor a távozó *Varga* miniszter búcsúztatására. A minisztérium tisztviselőkara élén *Algyay* Pál kereskedelmi államtitkár mondott búcsúbeszédet.

— Kegyelmes uram iránt hálánkat és köszönetünket fejezzük ki azért a bölcs irányításért és alkotó munkáért, amelyre vissza nézve megállapíthatjuk, hogy áldásai kihatnak az ország jövőjére is. Mi kegyelmes uramban nemcsak a tehetséget, a tudást tiszteltük, hanem a szilárd jellemet, a törhetetlen akaratot és krisztusi lelkületű igaz magyar szellemet.

Beszédét azzal fejezte be, hogy a kereskedelmi és közlekedésügyi minisztérium tisztviselőkara igaz nagyrabecsüléssel vesz búcsút *Varga* Józseftől.

„Készüljünk a jövőre!"

A távozó miniszter válaszbeszédében elmondotta többek között, hogy a nemzet jövőjéért folytatandó munkában még további erőt kell gyüjteni a várható nagy feladatok megoldására. A minisztériumban ügybuzgó szakembereket, lelkes hazafiakat ismert meg, akik éjjel-nappal dolgoztak az ország megerősítésén.

— A mai vérzivataros idők után új Magyarország fog eljönni, *készüljetek fel a jövő munkájára, mert minden magyar embernek kötelessége gondolni a jövőre és munkáját úgy kell elvégezni, hogy utódjaink évtizedeken át is emlékezzenek majd reánk.*

Azzal végezte búcsúszavait, hogy ma az alkotások idejét éljük és minden erőt fel kell használni, hogy a keresztény Magyarország továbbra is a nyugati kultura védője legyen.

Fajgyalázásért egy év

A büntetőtörvényszék *Kristóf*-tanácsa zárt tárgyaláson *Singer* Béla kifutót fajgyalázás miatt nem jogerősen *egyévi fogházra* ítélte.

Gróf Almásy-Teleki Éva Művészeti Intézete
Budapest, VI., Nagymező-utca 8. (volt Ernst múzeum. Telefon: 224-008)



XI. nagy művészeti AUKCIÓ
Festmények, ékszerek, szőnyegek
valamint
ezüst, porcellán, bútor stb.
Kiállítás: április 1, csütörtöktől, április 5-ig naponta 9 ½-től 18 óráig.
Aukció: április 7, szerdától, naponta d. u. 3 ½ órától

A magyar-török kereskedelmi forgalom örvendetes fejlődése

Istanbul, március 30. *(MTI)* A magyar-török kereskedelmi forgalom örvendetes fejlődéséről az istanbuli lapok számos híradásban számolnak be.

A *Tasviri Efkiar* jelenti, hogy 1,200.000 méternyi magyar pamutáruból mintegy *hét vagón érkezett meg*, további *tíz vagón pedig legközelebb érkezik meg.* A hírről hasonlóan megemlékezik az *Aksam* és a *Tán* is.

Az istanbuli francianyelvű és több török lap jelenti, hogy *Magyarországról elindult az istanbuli villamosok részére ezer kerékkarima.* A lapok örömmel számolnak be a hírről, mert a karimahiány miatt a villamoskocsik zöme *forgalomképtelen.* A közlekedés tehát rövidesen megjavul.

Az istanbuli gáztársaság külön hirdetményben közli, hogy *Magyarországról 2000 gázmérő érkezett meg az istanbuli vámhivatalba.* Eddig ezernél több lakót tartottak nyilván, akik mérőhiány miatt gázt nem kaphattak.

Az új magyar-török kereskedelmi megállapodás értelmében a Törökország részére szállított fenti árucikkek, valamint számos egyéb, főleg ipari gyártmány ellenében, *Törökországból* jelentős mennyiségű fontos nyersanyagokat, így *nyerspamutot, cserzőanyagokat, olajosmagvakat, nyersvasat stb. importálunk.*

Istanbulba megérkezett az első dunai hajószállítmány

Istanbul, március 30. *(TP)* Az idei folyami hajózás megindulása óta most érkezett meg az első dunai hajószállítmány az istanbuli kikötőbe. A hajók kézipari cikkeket, villamossági anyagot, orvosságot és vegyszereket, továbbá vasárucikkeket vittek Törökországba.

Nyáron megnyílik a főváros új gyermeküdülője Bakonyoszlopon

A főváros társadalompolitikai ügyosztálya csütörtök délután érdekes napirenddel ülést tart. A polgármester az ülésen javaslatot tesz *a hamaraerdei szeretetotthon ingatlanának mezőgazdasági hasznosítására.* A szeretetotthon 25 holdas mezőgazdasági ingatlanát megfelelő módon akarja a polgármester megműveltetni, szakszerűen akarja kezeltetni s fokozni akarja a termelést, különösen a gazdaságnak *baromfitenyésztéssel, sertéshízlalással és esetleg tehenészettel* való kibővítése útján. A gazdaság fejlesztésére körülbelül *60.000 pengőre lenne szükség.* A polgármester ennek az összegnek megszavazását kéri a szakbizottságtól.

A másik figyelemreméltó előterjesztés a bakonyoszlopi gyermeküdülővel kapcsolatos. Megírta a *Magyarország*, hogy a főváros *Bakonyoszlop* községben egy nagyobb telket a rajtalévő emeletes kastéllyal megvásárol gyermeküdülő céljára. A közgyűlési határozat *miniszteri jóváhagyása megtörtént* s az ingatlan telekkönyvileg a főváros tulajdonában van. Közben elvégezték a számításokat: az átalakítás, a vízvezeték- és csatornaszerelés stb., továbbá az üdülőnek bútorokkal és edényekkel való felszerelése 150.000 pengőbe kerül. Ezt az összeget *póthitelként kéri megszavazni a polgármester a szakbizottságtól.* Utólagos jóváhagyás reményében a polgármester az épület átalakítási munkáinak elvégzésére már intézkedett is s az új gyermeküdülőt ez év nyarán üzembe helyezik.

Szerbiában is végrehajtják a gazdasági és munkaerő német rendszerű mozgósítását

Zágráb, március 30. *(MTI)* Belgrádi jelentés szerint Szerbia német főparancsnoksága felhatalmazást adott ki arra, hogy a gazdasági és munkaerők mozgósítás németországi rendelkezéseit a szükséghez képest Szerbiában *részben vagy teljesen alkalmazzák* és Szerbiát teljesen szervezzék át a különleges viszonyok kívánalmainak megfelelően.

Kik építhetnek óvóhelyet

A hivatalos lap mai száma az óvóhely építésével kapcsolatban a honvédelmi miniszter három rendeletét közli. Az első szerint dr. *Krompecher* László építészmérnököt a II. és III. légoltalmi csoporthelyi óvóhelyek építésének miniszteri biztosává kinevezi. *Óvóhelyet csak a kijelölt óvóhely-tervezők jegyzékébe felvett mérnök, vagy építőmester tervezhet.* Építési engedély alapjául csak ily terv fogadható el. A budapesti és vidéki tanfolyamok elosztásával és megtartásával az óvóhelyépítés miniszteri biztosát (Budapest, II., Szilágyi Dezső-tér 5.) bízta meg a miniszter. A kijelöléshez igényt tartó építészmérnökök, általános mérnökök és jogosított építőmesterek nevük, képzettségük és postacímük egyidejű közlésével a miniszteri biztosnál írásban jelentkezzenek.

A harmadik rendelet a kijelölt óvóhelytervezőkről szól és közli azoknak a névsorát, akiket a kijelölt óvóhelytervezők jegyzékébe, a budapesti tanfolyamon való részvétel kötelezettsége mellett, felvettek.

Pénzintézetek, iparvállalatok, közintézmények, áruházak, stb. részére nélkülözhetetlen a **Herczegh hangos hívó berendezés.** Már most kérjen ajánlatot! **Herczegh Rádió** hangerősítő osztálya, VI., Andrássy-út 14. Telefon: 113-710.

— **A MEDITERRÁN TÁRSASÁG** a Földközi-tenger vidékének gazdasági és kulturális vizsgálatára előadássorozatot rendez. Az első előadást szerdán délután ½6 órakor tartja Mosca Rudolf egyetemi tanár, a Kereskedelmi és Iparkamara Baross-termében (Szemere-u. 6.).

Tasnádi Nagy András avatja fel a Bethlen Gábor-serleget

Az Országos Bethlen Gábor Szövetség pénteken délután félhatkor a Gellért-szállóban tartja közgyűlését és utána szokásos emlékvacsoráját. *Tasnádi Nagy* András előbb a közgyűlésen mond bevezetőt, majd a vacsorán felavatja a szövetség új serlegét.

Győry Elemér püspököt behívják a felsőházba

A minap állásába iktatott új dunántúli református püspök, *Győry* Elemér legközelebb megkapja behívólevelét az országgyűlés felsőházába, amelynek új hivatala alapján tagjává lett. *(MÉ)*

Átadták az OTI tisztviselőinek a kormányzó kitüntetéseit

Az Országos Társadalombiztosító Intézet két alelnökének, valamint vezérigazgatójának és több intézeti tisztviselőnek, orvosnak, altisztnek hétfőn adták át a *Kormányzó Úr* kitüntetéseit. Vitéz *Huszár* Aladárnak, az intézet elnökének beszéde után a kitüntetettek nevében dr. *Lengyel* Ervin vezérigazgató köszönte meg a kitüntetéseket.

MAGYARORSZÁG KISKIRAKATA

KULACS
Viharkabát Hátizsák Kenyérzsák
MOLNÁR GYULA
VII., Károly-krt. 3/c. Saroküzlet. T: 427-575.

Használt férfiruhák vétele eladása. **Zálog**
tárgyért, egyenruháért, fehérneműért legtöbbet fizet GRÜN ruhaüzlet. Népszínház-u. 20. Tel.: 842-957.

Ezüstrókák
olcsón, Szemere szűcsnél, Erzsébet-körút 26.
MÁSODIK EMELETEN

Használt férfi, női ruháért, egyenruháért szenzációs árat fizetek. Gerstl, István-út 28. Tel.: 426-547

Csillárt vegyen, béreljen **Vogel** csillárüzemnél
Károly-körút 28 (Városháza), Mária Terézia-tér 1

Márkás festmények!
Magyar-Mannheimer, Katona Nándor, Komáromi-Kacz, Szüle Péter, Widovszky, Háry Neogrády, Herman, Polczer, Juszko, Náray, Fried, Udvary, Molnár C. Pál, Glatter Gyula, Gergely Imre, Murin, Pörge Gergely, Pólya, Csillag, Dudits, Pap Sándor, Nagy Zsigmond, Romek Árpád, Kaczián, Pálnagy, Kotász, Pályi-Carolus, Heller Andor és sok értékes festmény olcsón eladók. Winkler ker., VIII., Tisza Kálmán-tér hat, II. emelet huszonhat.

Bútorért, ruháért,
cipőért, szőnyeg és háztartási dolgokért legtöbbet fizet. Zsadányi, Szigetvári-u. 4. Tel.-hívó: 133-577

Bejáró nő
házaspárhoz jó fizetéssel azonnal felvételik szoba, hallos lakásba.
Vilmos császár-út 62, III. emelet 1. szám.

Mindenféle használt holmit
legnagyobb árban veszek. Telefon: 138-010.

Rövid időn belül lebonyolítható alkalmi üzlethez tőkés **társat keresek.**
»Serios 4000« jeligére kiadóba.

Könyvelését felfekteti: „Kontoservice" Telefon: 291-735.

Mikor kell házasodási kölcsönt kérni?

A *Magyar Távirati Iroda* jelenti:
Az érdekelt hatóságok és a sajtó is több ízben felhívta a házasulók figyelmét arra, hogy a házasodási kölcsönt *a házasság megkötése előtt kell kérni.* Nagyon sokan mégis csak hónapokkal a házasság megkötése *után* folyamodnak e kölcsönért. Minthogy a jövőben az ilyen elkésett kérelmek teljesítése *még kivételesen sem lehetséges,* az országos szociális felügyelőség újból felhívja a házasulók figyelmét, hogy kérelmüket saját érdekükben a házasságkötés tervbevett időpontja előtt — *lehetőleg hatvan nappal* — terjesszék elő.

Az afrikai hadjárat nyolcéves olasz hőse

Róma, március 30. *(TP)* A *Tribuna* szerint a legfiatalabb olasz frontkatona a nyolcéves Italo *Sabrata.* A gyermek, mint harcos, az északafrikai fronton *elvesztette egyik karját és egyik szemét* és a csatamezőn a hadosztályparancsnok *káplárrá* léptette elő.

Egy Libiában élt olasz család gyermeke Italo Sabrata, akit — miután árvaságra jutott — *a Sabrata-hadosztály örökbefogadott* és azután mint katona vett részt a hadosztály harci cseleményeiben. A gyermeket egy utászosztályhoz osztották be és az aknák lerakásában és felszedésében működött közre. Egyik ilyen vállalkozás alkalmával szenvedte azokat a súlyos sérüléseket, amelyek karjának amputálására és szemének elvesztésére vezettek.

A fiatal hős, akit a háború legfiatalabb harcosának kell tekinteni, most *Zárában* tartózkodik, ahol a Federale meghívására iskolába jár.

Dráma az elütött és kigyulladt autóban

Félévi fogházra ítélték a vasúti őrt Wagner Erzsébet haláláért

Vitéz *Gerinczy* Iván egyetemi hallgató szüleivel és *Wagner* Ádám földbirtokossal, annak feleségével és a földbirtokos lányával *Wagner* Erzsébettel. *Vácott* moziban volt. Az előadás után *két autón indultak el Gerinczy sződi lakására.* Az első kocsit vitéz *Gerinczy* Iván vezette, mellette ült *Wagner* Erzsébet, a társaság többi tagja a másik autón követte őket. Amikor az első kocsi *Vác* közelében át akart haladni a vasúti sineken, az arra haladó *villamosvonat mozdonya elütötte az autót, amely lerepült a sínekről és kigyulladt.* A benneülők súlyos sérüléseket és égési sebeket szenvedtek. A szerencsétlen fiatal lány néhány perc múlva *meghalt,* a fiatalembert pedig hónapokig tartó kezeléssel sikerült csak megmenteni. Az ügyészség a történtek miatt *a vasúti őr és vitéz Gerinczy ellen eljárást indított.*

A pestvidéki törvényszék *Boglutz* tanácsa tárgyalta az ügyet A tárgyaláson vitéz *Gerinczy* és vádlott társa, *Kozma* István MÁV üzemi altiszt, tagadta bűnösségét. A bíróság *számos* tanu kihaligatása után megállapította, hogy *Gerinczyt* nem terheli felelősség, ezért őt felmentette a vád alól. *Kozma* Istvánt közveszélyű cselekmény és gondatlanságból okozott emberölés vétségéért *hathónapi fogházra ítélték.*

Az ítélet indokolása szerint *Kozmának le kellett volna eresztenie a sorompót.* A bíróság nem fogadta el a vádlottnak azt a védekezését, hogy a vonat az eset alkalmával *6 perccel a szokásos idő előtt érkezett* és ez okozta a halálos szerencsétlenséget. Az ítélet *nem jogerős.*

„Bab" megjelöléssel többmázsa nullás liszt került a fővárosi feketepiacra

Eredményes razziákat rendeztek a közellátási detektívek

A feketepiac frontján újabb leleplezések történtek. A közellátási minisztérium rendészeti osztályának detektívjei *Csenelen* kenyérdrágításon érték *Bácskó* Illésné fűszerkereskedőnőt, aki *1.25 pengőért adta a kenyér kilóját.* Az egyik detektív maga is vásárlóként jelentkezett s miközben a kenyeret átvette, tapasztalta, hogy egy másik vásárlónak *a kristálycukor kilóját 7 pengőért, a nullásliszt 5 pengőért adta Bácskóné jegy nélkül.* A zsír kilója 16 pengő volt üzletében, a mosószappané 12 pengő.

A házkutatáskor 227 darab petróleumjegyet, 150 darab cukorjegyet, továbbá *nagymennyiségű cipőutalványt* találtak többféle más élelmiszerjegygyel együtt. Kiderült, hogy Bácskónénak a leánya, *Horváth* Józsefné szállította a jegyeket. *A jegyek lopott élelmiszerjegyek voltak,* ezekről azután könnyen kiutaltatta magának a nagymennyiségű élelmiszert a fűszeresnő. A detektívek mindkettőjüket átadták a pestvidéki ügyészségnek.

Leleplezték *Schneller* Zoltán bőrvegyészt, a Merkur bőrgyár vezetőjét, amikor 160 négyzetméter borjú boxbőrt zugban négyzetméterenként 12.50 pengőért értékesített. A vásárlók *Weisz* László bőrdíszművessegéd és *Abrahám* Károly kirakatrendezők voltak, akik azután már láncolva adták tovább a bőr kvadrátját *17.50 pengőért.* Schnellernél 211 négyzetméter bőrt foglaltak le. A Merkur bőrgyárban pedig, ahonnan az áru származott, az Anyaghivatal nagy vizsgálatot indított, hogy megállapítsa, *hogyan került a zárolt bőráru a gyár vezetőjéhez.*

A józsefvárosi pályaudvaron hét gyanus zsákot találtak a razziázó detektívek. A zsákok cimkéjén ez állt: *tartalma bab.* Amikor felnyitották, kiderült, hogy nullásliszt van bennük. A feladó *Ruzsvay* Bertalan *jászapáti* lakos volt, aki *Szabó* Gyula budapesti Gizella-út 33. sz. lakos címére küldte az értékes lisztmennyiséget.

A detektívek kiderítették, hogy *az áru jogtalanul érkezett Szabó címére.* Már korábban is több mázsa lisztet kapott hasonló módon Jászapátiból s a lisztből pogácsát süttetett a vele együtt élő *Nelsei* Mátyásnéval. *A pogácsa darabját 14 fillérért az utcákon árusíttatta* — nagy sikerrel. Az olcsó és ízletes pogácsa kelendő árucikk volt, a liszt pedig rendületlenül érkezett mindig bab megjelöléssel. Szabó Gyula és Nelseiné ellen, akikről az is kiderült, hogy a liszt egyrészét zugban értékesítették az ügyészség megindította az eljárást.

RÁDIÓMŰSOR

KEDD:

BUDAPEST I.: 17.00 Egészségügyi Kalendárium. 17.15 Magyar nóták. 18.00 Az ember tragédiája Svájcban. 18.15 Tánczene. 18.50 Hirek. 19.05 A Budapesti Könyvnyomdászok Dalkara. 19.30 Hegedüs Gyula. 19.50 Mozart—Schubert-est. 21.40 Hirek. 22.10 Szórakoztató zene. 23.00 Hanglemezek. 23.45 Hirek.

BUDAPEST II.: 17.00—18.00 Azonos Kassa műsorával. 18.00 Mezőgazdasági félóra. 18.30 A bolond Ásványné.

SZERDA:

BUDAPEST I.: 5.40 Üzen az otthon. 6.40 Ébresztő. Torna. 7.00 Hirek. Közlemények. Reggeli zene. 10.00 Hirek. 10.15 Szalonzene. 11.10 Nemzetközi vizjelzőszolgálat. 11.15 Fayl Erzsébet énekel. 11.40 Bodnár István elbeszélése. 12.00 Harangszó. Fohász. Himnusz. 12.10 Szórakoztató zene. 12.40 Hirek. 13.20 Időjelzés, vízállásjelentés. 13.30 Honvédeink üzennek. 14.00 A Folyamerők fúvószenekara. 14.30 Hirek. Műsorismertetés. Árfolyamhirek. piaci árak, élelmiszerárak. 15.00 Cigányzene. 15.30 Nagy magyar életek. 15.50 Csajkovszkij: Szerenád vonószenekarra (48. mű). Hanglemez. 16.20 Hirek német, román, szlovák és ruszin nyelven. 16.45 Időjelzés, hirek. 17.00 Siegfried Schultze zongorázik. 17.20 Parasztság és polgárság. 17.35 Artistavizsga. 18.00 Honvédműsor. 18.50 Hirek. 19.05 »A holicsi Cupido.« Vígjáték egy felvonásban. 20.00 Filmről filmre. 21.40 Hirek. 22.10 Magyar nóták. 23.00 Tánczene. 23.45 Hirek.

BUDAPEST II.: 17.00—18.00 Azonos Kassa műsorával. 18.00 Az Operaház előadásának ismertetése. 18.05 Az Operaház előadásának közvetítése. Set Swanholm vendégfellépésével. »Trubadur.«

MAGYARORSZÁG KISKIRAKATA

Keresek és kínálok
nagyszámú megbízóim részére Pest és környékén **ház- és telekingatlanokat,** továbbá az egész ország területén **mezőgazdasági és szőlőbirtokokat. Nagy iroda.** Baross-tér 17. sz. Telefon: 424-373.

FIGYELEM! Használt **ruhákért egyenruhákért legmagasabb** árat fizetem. — Győződjön meg és hívjon. **Schulz,** Népszínház-u. 21. Tel.: 140-667

Lakásában aludhat
közvetlen a féregmentesítés után.
Ujrendszerű gázzal tökéletesen irtunk. (Nem cián)
„Totál" vállalat, Révay-utca 25 (az Opera mellett). Tel.: 120-829
Takarítást is vállalunk!

Használt ruhát, cipőt fehérneműt, szőnyeget, hagyatékot, felosztott háztartást **veszek.** Tel. 144-739


Epedás fotelágy 88 P-től recamié..... 188 P-től
a készítőnél, Nagymező-utca 27, Kárpitos

Börzsönyligeten
a magyar Svájc új nyaralótelepén, újonnan tervezett, modern, forrás, strand mellett, a turisták paradicsoma, szép kilátással a Dunára
telkek
200—300 □-ölesek, ölerként 8—12 pengő, propagandaár mellett, készpénzért kaphatók. Parcellázási iroda, Budapest, Baross-tér 17, I. 9. Telefon: 424-373 Díjtalan kiszállás.

Használt ruhát, jeléírnemüt, hagyatékot, mindent **vesz,** 137-634

Festményeket Minden fajtát magas árban veszek.
Értesítést kérek, ki festette és hol nézhető meg. Winkler ker., Tisza Kálmán-tér hat, II. huszonhat

TELEK
2335 n. öl a Külső Bécsi-úton, déli fekvésű, áron alul, sürgősen eladó tulajdonostól. Besztery, III. kerület, Csemete-utca 3.

Strandbérlethez
PÉNZESTÁRSAT KERESEK, AZONNAL.
Markos, Kecskeméti-utca 8, földszint 10. szám.

Vakond kulikabát
¾-es, modell darab, eladó és egy ezüstrókakabát. Vilmos császár-út 7, IV. 31.
Özv. Parlagine (d. e. ½12-ig, d. u. ½5—8-ig).

Délután Technológiára járó, fiatal, nem árja, elektromos műszerész és villanyszerelő
félnapi elfoglaltságot
keres. Szíves megkeresést: Singer Sándor, XII. Széher-utca 9. kérek.

FÉREGIRTÁS
új, szabadalmazott gázzal (nem cián).
»Hungária«, Városmajor-utca 15. Tel.: 352-938.

Nagyothallók és süketek
figyelmébe! Minden készüléknél többet ér a szájról való leolvasás elsajátítása, melyet korkülönbség nélkül, bárki megtanulhat magánúton is az általam ismertetett módszer alapján. Felvilágosítást nyujt Simonyi Sándorné, IV., Veres Pálné utca 18. III, 2. Hétfőn és pénteken d. e. 10—1-ig, d. u. 3—8-ig.

Telefonáljon a leggyorsabb taxigépkocsinak! Telefon: 226-136

Csak privátnak, majdnem új, fekete, **legfinomabb gyapjú**
ÁTMENETI FÉRFIKABÁT
tiszta selyem béléssel, középtermetre, 650 P-ért **eladó.** Érdeklődni: T: 115-861 alatt

Budapest, 1944
július 8
SZOMBAT

Esti Ujság

ÁRA 16 FILLÉR

KILENCEDIK ÉVFOLYAM, 152. SZ. SZERKESZTŐSÉG, KIADÓHIVATAL, SZÍNHÁZJEGY- ÉS UTAZÁSI IRODA: BUDAPEST, VIII., JÓZSEF-KRT 5. POSTATAKARÉKPÉNZTÁRI CSEKK SZ.: 49.927.

Főszerkesztő: RAJNISS FERENC

ELŐFIZETÉSI ÁRA EGY HÓNAPRA 4 P 50 FILL., HÁROM HÓNAPRA 13 PENGŐ. EGYES SZÁM ÁRA HÉTKÖZNAP 16 FILLÉR. — A SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL TELEFONSZÁMA: *1—444—00.

PANASZ VAGY ÖNSEGÉLY?

*Dr. Krompecher László, az óvó*helyépítés miniszteri biztosa, alapos, értelmes és a nagyközönséget komolyan érdeklő nyilatkozattal ajándékozta meg az *Esti Ujság* olvasóit s a szerkesztőségünkbe érkező levelek sokasága azt bizonyítja, hogy a légi terror veszedelmeitől fenyegetett magyarság nemcsak hálás a szakember felvilágosításaiért, hanem szívesen is igazodik az észokokkal megmagyarázott bajtársi utasításokhoz. Mi pedig önként vállalt kötelességünknek tartjuk akár az unalomig hangoztatni állandóan *az önművelés szükségét az összes légoltalmi kérdésekben,* mert minden magyar tudása, meggondolt, bátor és leleményes viselkedése pusztulásra szánt életeket menthet meg! Határtalan közösségi nevelőértéke van a légoltalmi feladatok egységes teljesítésének s az ellenség gyilkos támadásainak célszerű kivédésében bizony csalhatatlanul megmutatkozik *az igazi népkultúra.* A halál kaszájának süvítő suhanása közben lepattog a lelkekről a mesterséges máz, haszontalan semmiség lesz a felszedett, előkelősködő forma s osztálytól, rangtól és elhelyezkedéstől függetlenül felragyog a lényeg, *a valóban legjobbak* ősi nemessége és tulajdonsága: *a szilárd jellem, az áldozatkészség és az öntudatos segítő akarat . . .* Aki figyeli a szirénazúgással megmozgatott óriás tömegeket, az tudja, hogy a közös szenvedés jótékonyan átalakította az emberek sokaságát. Az első légitámadásos napok pánikszerű kavargását kialakuló rend s fegyelem váltja fel. A tömegben megnyugtatják az ijedten sikoltozókat, segítenek a gyöngéken, előreengedik a gyermekes anyákat, az óvóhelyeken megerősödik a családi érzés, elcsendesül a zúgolódás s ahol lesújt a szerencsétlenség, ott a mentés gyors munkájában értelem és hősiség arat sikert. *Nem vagyunk mi rosszabbak egyetlen népnél sem, csak éppen egy maroknyi hitvány, nagyszájú, gyáva és fecsegő kisebbséget kell mindenütt s minden helyen megfékezni, ahol a közösségi érdek az erélyes fellépést megparancsolja!* A tétlen bírálat s az örökös siránkozás nem javítja meg helyzetünket. Ahogy az óvóhelyépítés miniszteri biztosa mondotta, *„a bomba ellen jobban véd a saját munka és áldozat, mint a panaszos beadvány . . .“ A magyar életmentés nagy műve akkor lesz tökéletes, ha a közösség és az egyén s az állam és a nép egymást túlszárnyalni törekvő versenyt kezd a légoltalmi kötelességek maradéktalan teljesítésére!*

Kinevezték Budapest lakásügyi kormánybiztosát

Londoni jelentés az V. 1. borzalmas pusztításairól

Újólag meg kell állapítani a zsidók vásárlási idejét

Itt az Aladár-rendelet!

Záros határidőn belül be kell jelenti a vállalati vezetőket
Messzemenően biztosítják a szakértelmet és a felkészültséget a vállalatok vezetésében

A kormány a hivatalos lap szombatreggeli számában *fontos és alapvető jelentőségű rendeletet adott ki a „nyilvános számadásra kötelezett vállalatokban a vezető állások, valamint az igazgatósági és felügyelőbizottsági tagságok betöltéséről“.* A rendelet címe mögött **azok az intézkedések találhatók, amelyeket a keresztény közvélemény évek óta sürget** és amelyeknek időszerűsége különösen a rendszerváltozás óta került megint fokozottabb mértékben és nagyobb súllyal a közvélemény érdeklődésének előterébe. A kormány mai rendelete az **úgynevezett Aladár-kérdést szabályozza** és olyan intézkedéseket tartalmaz, amelyek megteremtik a törvényes lehetőséget ennek a régen égető és nemzeti közvéleményt nyugtalanító kérdésnek a megoldásához.

Az *Esti Ujság* hónapok óta *az adatoknak és az eseteknek egész légiójával szállt síkra az Aladár-kérdés megoldása érdekében.* Éppen ezért **örömmel üdvözöljük a rendelet kiadását, de hangsúlyozzuk, hogy a rendteremtés mértéke és áldásos közgazdasági hatása a végrehajtástól függ és azoknak az általános szempontoknak világos kikristályosodásától, amelyek a magyar közgazdaságra kártékony, a termelés mértékét lecsökkentő és a nemzeti jövedelem tekintélyes hányadát igazságtalanul megszerző haszontalan elemeket a közgazdasági élet vérkeringéséből kizárja.**

A két zsidótörvény megszámlálhatatlan lehetőséget nyujtott a zsidóságnak arra, hogy anyagi érdekeit és tőkeérdekeltségét megvédelmezze a törvényes rendelkezésektől és **a vállalatokhoz szerződtetett keresztény igazgatósági, felügyelőbizottsági és ügyvezetőségi keresztényeket teljesen hatalmában tartsa.** De ezek a hiányosságok megadták a lehetőséget arra is, hogy a keresztények egyrésze a vállalatoknál kizárólag a nagy jövedelmeket élvezze, **de a vállalatoknak keresztény szellemben való átalakítását mellőzze** és ezzel kitermelje a közvéleményben egyre népszerűtlenebbé, a közgazdasági élet szempontjából pedig egyre veszedelmesebbé váló Aladárok típusát.

Amikor az államhatalom erélyes kézzel nyúl a zsidóvagyonokhoz és amikor azokat zár alá vette és állami fennhatóság alá helyezte, el kellett következnie annak a rendelkezésnek is, amely **a keresztény gazdasági gondolat vámszedőit, parazitáit és árulóit végérvényesen eltünteti a magyar gazdasági életből,** hogy tovább haladhassunk azon az úton, amely a mi keresztény felfogásunknak és a mi keresztény szellemtől áthatott törekvéseinknek felel meg.

A ma kiadott rendelet végrehajtásánál **annak a szellemnek kell érvényesülni pártatlanul és mellékszempontokra való tekintet nélkül,** hogy rendet teremthessünk a magyar életnek azon a döntő fontosságú területén, ahol *a dolgozók sorsát irányítja az államvezetés és ahol a jövőben nyomának sem szabad megmaradnia az elmúlt idők káros jelenségeinek.*

A felkészültség és szakértelem biztosítása

A rendelet a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok vezetőinek választása és javadalmazása szempontjából

lényeges újításokat tartalmaz.

A rendelet biztosítja, hogy az ország termelését, kereskedelmét és hiteléletét lebonyolító vállalatokban *azok jussanak irányítószerephez, akiknek felkészültsége és szakértelme biztosíték arra, hogy a vállalatok a közérdek szem előtt tartásával fejtik ki tevékenységüket és megfelelően illeszkedjek be a magyar gazdasági életbe.*

Minden olyan részvénytársaság vagy szövetkezet, valamint mérlegének közzétételére kötelezett minden olyan korlátolt felelősségű társaság, amelynek saját tőkéje 100.000 pengőt meghalad, vagy amelyben az értelmiségi munkakörben foglalkoztatottak száma tiznél több, továbbá a pénzintézeti központ tagjai, valamint a biztosító magánvállalatok kötelesek a szerződés tervezetének vagy a megbízásnak (előléptetésre) irányuló határozatnak bemutatása mellett

bejelenteni azokat, akiket elnöki, alelnöki, végrehajtóbizottsági elnöki vagy alelnöki, vezérigazgatói, vezérigazgatóhelyettesi, ügyvezetői igazgatói, ügyvezetői teendőkre vagy az üzlet vezetésére vagy irányítására egyébként alkalmazni vagy azzal megbízni kívánnak.

Előzetesen *be kell jelenteni azt is, akit az említett tennivalókra alkalmazni kívánnak, ha az illető évi összes javadalmazása eléri a 24.000 pengőt.*

Azok a vállalatok, amelyeknek saját tőkéje 500.000 pengőt vagy ezt meghaladja, 15 nap alatt, a 250.000—500.000 pengős alaptőkéjü vállalatok 30 nap alatt, a többi vállalatok pedig 45 nap alatt kötelesek a bejelentéseket megtenni. Minden olyan határozatot, megállapodást, amlynek tárgya az alkalmazott, vagy megbízott részére az illetékes miniszter hozzájárulásával megállapított javadalmazásnak emelése, vagy a vállalatoknál bármilyen alkalmazást betöltő személy évi javadalmazásának 24.000 pengőre vagy ennél magasabb összegre emelése, *a vállat köteles a határozat (megállapodás) végrehajtása előtt előzetesen bejelenteni.*

Nem lehet a vállalatokat egyéni előnyök kiaknázására felhasználni

A háború kitörése óta többirányú intézkedés történt, hogy a vállalatok legfőbb irányításában, valamint a közvetlen ügyintézésben résztvevők személyi kiválasztásánál

a közérdekű szempontok érvényesíthetők legyenek.

Rendelkezések történtek annak megakadályozására is, hogy a vállalati vezetők egyéni előnyök kiaknázására használják fel azt a hatalmat, amelyet a termelésben, kereskedelemben és hitelélet irányításában való részvétel kétségtelenül jelent. 1941-ben már szabályozták a vezető állások betöltését és az errevonatkozó rendeletet a most megjelent új rendelet módosítja. Az új rendelet hatálya alá eső vállalatok

körét kibővítették és így **szélesebb körben érvényesítik a közérdekű szabályozást.**

Ez a szabályozás mindenekelőtt a vállalati ügyintéző szervek személyi kiválasztása szempontjából alapvető jelentőségű, amennyiben arra kötelezi a vállalatokat, hogy az igazgatóság és felügyelőbizottság tagjait, valamint az összes vezetállást betöltő alkalmazottaikat (megbízottaikat) záros határidőn belül jelentsék be.

A bejelentett igazgatósági és felügyelőbizottsági tagok, valamint vezető tisztviselők további megbízatása, illetve alkalmazása ellen az illetékes miniszter kifogást emelhet, vagyis általános felülvizsgálatra kerül sor. Igazgatósági, valamint felügyelőbizottsági tagságot és vezető állást a jövőben is csak az foglalhat el, akinek ilyen alkalmaztatásához vagy megbízatásához az illetékes miniszter hozzájárulását megszerezték.

Az igazgatóság és felügyelőbizottság tagjainak száma legfeljebb húsz százalékkal haladhatja meg az alapszabályban megkívánt legkisebb létszámot, de legalább egy taggal meg kell azt haladnia.

A zár alá vett részvényvagyont az állam képviseli

Fontos intézkedése a rendeletnek az is, hogy a zsidótulajdonban lévő és az 1600/144. M. E. számú rendelet alapján letétbe helyezett részvényekkel kapcsolatban

az igazgatóság és felügyelőbizottság választására vonatkozó közgyűlési jogokat az illetékes miniszter gyakorolja.

Ekként megszűnik az a hatalom, amelyet a részvényvagyonon keresztül a zsidók gyakoroltak, vagyis a rendelet az általános személyi szelekció kapcsán a strómanrendszer felszámolását is biztosította.

Az illetékes miniszter **a bejelentett személyek alkalmazása, illetve javadalmazása ellen kifogást emelhet.**

Ha a kifogást a bejelentésre megszabott határidő lejártától számított 60, illetve 45 nap alatt nem közli a vállalattal, akkor a bejelentett szerződés megkötésének, az intézkedés foganatosításának, illetve az alkalmazás vagy megbízatás további fenntartásának a rendelet szempontjából nincs akadálya.

Mit ért a rendelet javadalmazás alatt

A rendelet alapján sor kerül a jelenleg vezetőállásban lévő alkalmazottak *javadalmazásának felülvizsgáltára is.* A bejelentéseket a közérdekeltségű vállalatok a Közérdekeltségek Felügyeleti Hatóságához, egyéb vállalatok pedig az Értelmiségi Munkanélküliség Kormánybiztosához tartoznak benyujtani.

A rendelet alkalmazásánál **javadalmazásnak kell tekinteni akár pénzben, akár természetben meghatározott minden juttatást,**

így különösen

1. minden rendszeresített és összegszerűen előre megállapított, akár pénzben, akár természetben járó illetményszerű szolgáltatást, ideszámítva a fizetésen felül esetleg külön fizetett lakáspénzt, külön munkadíjat, működési és egyéb pótlékot és más hasonló természetű javadalmazást, az időszakonként visszatérően fizetett rendszeresített jutalmakat, minden rendszeresített és összegszerűen megállapított mellékjavadalmazást;

2. nyereségrészesedést vagy bármely összegszerűen előre meg nem állapított juttatást;

3. segélyt, jutalmat;

4. költségmegtérítést;

5. az alkalmazott vagy megbízott helyett a vállalat által fizetett köztartozásokat, vagy bármely külön ellenérték nélküli szolgáltatást.

A javadalmazás 24.000 pengős értékhatárának megállapításánál **figyelembe kell venni azt a javadalmazást is, amelyben az alkalmazottat a vállalat érdekkörébe tartozó kereskedelmi társaság részesíti.**

Amennyiben a vállalat az alkalmazott vagy megbízott javára az 1910—1920. M. E. számú rendelet 9. *paragrafusa szerint járó végkielégítés mértékét meghaladó végkielégítést biztosít, a többletnek a végkielégítés szempontjából meghatározott legkisebb szolgálati dő egy-egy évre eső részét az évi javadalmazás összeg-hez hozzá kell számítani.*

Végül a rendelet meghatározza, hogy a már előbb említett vezető személyiségeken kívül *kiket kell még a vállalat működési körében jelentős ügykör vitelével megbízottaknak tekinteni.* Ezek a következők: a személyzeti, a munkás, az anyagbeszerzési, a gyártási, az eladási, a könyvelői, valamint a jogi osztályok vezetői, ezenfelül pénztárvezetőknél a hitelosztály, az ipari osztály, a fiókosztály vezetői, biztosító magánvállalatoknál ilyen osztályok nincsenek, az említett tevékenységek tényleges ellátására vagy irányítására alkalmazottakat vagy megbízottakat, végül a jogtanács sokat és szaktanácsadókat kell tekinteni.

*

A keresztény közvélemény *megelégedéssel fogadja a ma kiadott és életbeléptetett rendeletet és bízik abban, hogy ezekkel az intézkedésekkel a magyar közgazdasági élet évek óta vajudó problémái közelebb kerülnek a megoldáshoz és véglegesen eltűnnek a gazdasági életből azok, akik mindeddig nem akarták felismerni a zsidótörvények rendelkezéseinek fontos nemzetgazdasági vonatkozásait.*

A rendelet mielőbbi végrehajtásánál *a döntő szempont csak az lehet, hogy a vállalatok vezetésében érvényesüljön a nemzet és a dolgozó keresztény magyar társadalom érdeke és megszűnjenek mindazok a visszaélések, amelyekre a két zsidótörvény hézagos rendelkezései adtak lehetőséget.*

Olaszországban szakadatlanul támadó angolszászok sehol sem tudták áttörni a német vonalakat

Berlin, július 8.

Az Interinf jelenti az olaszországi harcokról:

Bár az angol—amerikaiak csütörtökön is rendkívül nagy anyagpazarlással hatalmas túlerőben levő kötelékeket vetettek harcba, mégsem sikerült az olasz arcvonal egy szakaszán sem áttörni a német vonalakat és ezzel teret nyerni nagyobbméretű hadműveletek számára. A német védelmi erők helyenként ugyan területeket adtak fel és állásaikat észak felé vették vissza, mégis a németek állandóan urai voltak a helyzetnek, mert védőerőik belső összefüggése sehalsem szakadt meg.

Csütörtökön délelőtt a Pogibonsitól északra és Arezzotól délre levő szakaszok voltak a harcok kétségtelen súlypontjai. *Az itt rohamozó amerikai és brit harci kötelékek, bár erős páncélos támogatásuk volt, véres veszteségeket szenvedtek.* 19 páncélkocsijuk elvesztése után végül is le kellett mondniok támadásaik folytatásáról. Este különösen Arezzotól délre további erős készenléti állásokat ismertek fel, úgyhogy pénteken e térségben azzal kell számolni, hogy áttörésre irányuló nagy támadásukat folytatják.

Késő délután, csütörtökön a britek az adriai körzetben is újra kezdték támadásaikat lengyel zsoldoskötelékeikkel. Az elkeseredett küzdelem egész éjszakán át tartott, a súlypont Osinónál és Filatranonál volt. Többórai heves birkózás után a támadó ellenséges kötelékek rendkívül súlyos véres veszteségek árán több helyen betörést értek el, amelyekért egész éjszakán hevesen folyt a harc. *A súlyos küzdelem pénteken délelőtt ismét teljes erővel fellángolt.*

Az angal—amerikaiak pénteken délelőtt újra kezdték heves, újonnan elörevitt páncélkocsikötelékeikkel támogatott támadásaikat az előző nap gyujtópontjaiban.

A Tirenei-tenger parti szakaszán a német elhárítás a déli órákig az amerikaiaknak Rossignano ellen intézett többszörös támadását verte szét, miközben az eddigi jelentések szerint a német páncélkocsi elhárító ágyuk gyortüzében 13 páncéloss vesztett el.

Castellinanál a reggeli óráktól kezdve heves harcok tombolnak erős amerikai páncélos alakulatokkal. A küzdelem kimeneteléről még nincs végleges jelentés. Arrezótól délnyugatra is elkeseredett küzdelemben állottak a német védelmi erők kora reggeltől kezdve angol-amerikai páncélos egységekkel, melyeknek támadásait délutánig mind szét lehetett verni.

A Trasimono-tótól északkeletre és az adriai körzetben a német vonalakat kemény elhárító harcok után néhány kilométerrel észak felé visszavették abból a célból, hogy az arcvonalak megrövidítése által új helyi tartalékokat képezhessenek. (MTI)

Esti Ujság szerkesztőségének telefonszáma: **14-44-00**

Londonban egész házsorokat dönt össze a repülőbombák légnyomása

London, július 8.

A Nemzetközi Sajtó Tudósító jelenti:

A „V. 1." bombák egyedül légnyomással egész házsorokat döntenek romba. Az egyik londoni külvárosban egy repülőbomba az aszfalton robbant s légnyomása oly hatalmas volt, hogy egyszerre három házat döntött romba. Egy amerikai gépkocsioszlop, amely éppen a közelben haladt, alig tudott elmenekülni a veszélyes körzetből. A katonák szeme tele lett porral s még félnappal a robbanás után sem lehetett látni semmit ezen a környéken, olyan hatalmas portenger terjengett a romok felett. Az amerikai katonák egyrésze életét vesztette, vagy súlyosan megsebesült.

Az Associated Press jelentése szerint az egyik repülőbombának áldozatul esett többek között William Hutley Sclater, közismert angol ornitológus is.

Tizenötezer gyermek hagyta el pénteken Londont

STOCKHOLM, július 8.

Az angol hírszolgálat jelentése szerint pénteken 15.000 gyermek hagyta el Londont. A gyermekeket olyan helyekre szállították, amelyek nem esnek a repülőbombák hatósugarába. (MTI)

Hivatalos jelentés a péntek délelőtti és az esti berepülésről

A Magyar Távirati Iroda jelenti:

Július 7-én a kora reggeli órákban erős ellenséges kötelékek lépték át az ország határát és a Dunántúl egész kiterjedésében átrepülve észak-északnyugati irányban hagyták el a magyar légteret. A légvédelmi tüzérség és a bevetett vadászok a támadás végrehajtásában az ellenséges kötelékeket megakadályozták és húsz ellenséges gép megsemmisítését jelentették. A visszarepülés a berepüléssel megegyező útvonalon a késő délelőtti órákban bonyolódott le. Bombázásról, anyagi károkról jelentés nem érkezett.

Július 7-én az esti órákban szovjetorosz gépek lépték át az ország keleti határát, majd az erdélyi és délmagyarországi területeket átrepülve, távoztak. Feltehetőleg ugyanezek a gépek július 8-án a kora hajnali órákban a berepüléssel azonos útvonalon repültek vissza. Az orosz berepülést követőleg angolszász gépek lépték át az ország határát s a Tiszántúlt széles kiterjedésben átrepülve, északi irányban távoztak. A visszarepülés hasonló útvonalon a kora hajnali órákban folyt le. Bombázásról és károkról jelentés nem érkezett. Légvédemi tüzérségünk úgy az orosz, mint az angolszász zavarórepülés során több helyen működésbe lépet.

A Műszaki Világ e heti száma

A *Műszaki Világ* e heti száma az első oldalon hosszabb tudósítást közöl arról, milyen védelmet nyujtottak Budapest lakosságának az óvóhelyek a légitámadások során. A lap munkatársa elkísérte dr. *Krompecher* Lászlót, az óvóhelyépítés miniszteri biztosát egyik szemleúton és a látottakról rendkívül érdekes tudósításban számol be. Behatóan foglalkozik a lap a magánépítkezések terén a legutóbbi kormányrendelettel kialakult helyzettel. Közli ezután *Kovatsek* Ferencnek, a Budapesti Kőműves-Kőfaragómesterek Ipartestülete elnökének cikkét a bombatámadásokokozta károk utáni romeltakarításról és helyreállítási munkákról. Rendkívül érdekes cikk számol be az ötventonnás német óriás repülőcsónak, a hatmotoros *Wiking* technikai részleteiről. Három oldal terjedelemben nagy részletességgel számol be a lap a közszállítások és közmunkák kiírásáról, valamint a pályázati döntésekről. A magyar mérnöktársadalom magasszínvonalú hetilapjának szerkesztősége és kiadóhivatala VII., Erzsébet-körút 5. III. alatt van, telefón: 227-697.

— **A KELETI NYELVEK KIVALÓ TUDÓSA KERÜLT A PÁZMÁNY EGYETEM REKTORI SZÉKÉBE.** Aistleitner József dr., a Pázmány Péter Tudományegyetemnek most következő tanévre megválasztott és a vallás- és közoktatásügyi miniszter által megerősített rektora 1883 május 2-án született Sopronban. 1925-ben került mint a keleti nyelvek kiváló tudósa a Királyi Magyar Pázmány Péter Tudományegyetem megfelelő tanszékére, ahol azóta oly kiválóan működik. A teológiai karnak dékánja is volt. Érdemei elismeréséül egymásután kapta meg a legmagasabb egyházi kitüntetéseket. Először pápai prelátus, majd legújabban apostoli protonotárius lett. Igen jelentős irodalmi munkát fejtett és fejt ki most is Aistleitner József dr. a Pázmány Egyetem új rector magnificusa, akinek több önálló könyve jelent meg, de ezenkívül még szak-folyóiratokban látnak napvilágot azok a cikkek, amelyekre mindig felfigyelnek.

Szent István Strand

ROMAIPARTON, NANASI-UT 97. 120 méteres medence, kristálytiszta víz. Közlekedés HÉV-vel, kombinált hajójegyekkel, jegyek a hajó pénztáránál és a helyszínen kaphatók. OLCSÓ ARAK!

MÁRKÁS PORCELLÁN

ÉTKÉSZLETEK

60 részes teljes 6 személyes . . . 192.10 P
122 részes teljes 12 személyes . . . 507.76 P

ÜVEG ÉS PORCELLÁN DISZTÁRGYAK!
Gyönyörű választék — meglepően olcsó árakon!

NAGYKOVÁCSY ÜZLETHÁZ
KOSSUTH LAJOS UTCA 9
Fióküzlet: XI., HORTHY MIKLÓS-UT 39.

Értesítjük nagyrabecsült vásárlóinkat, hogy a

Filléres Divatház

a Baross-tér 23 alatt

ujból megnyilt

Kirendelt vállalati vezető
Udvary Ferenc

ELBÁGYADT HUBAYZMUS

Vitát csak komoly és következetes érvelés érdemel. Hubay Kálmán azonban a politikai pletykák és a ficamindokolások felületes mesterségét űzi „megjegyzései"-ben s ezért vérszegény pontjaira komolyan már nem válaszolhatok.

Hogy a sok meg nem cáfolt és „nem igaz"-nak kijelentett Hubay-féle regényes állítások számát tovább növeljem, kijelentem, hogy nem igaz Hubay Kálmánnak az a meséje sem, hogy Gömbös Gyula vezette volna be a politikába a reformnemzedéket s még kevésbé igaz az, hogy a reformnemzedék vigadói gyülésén beszédet mondott, — mert ott sem volt! . . . Miért nem alkalmaz Hubay Kálmán maga mellé egy épemlékezésű ujságírót az ilyen visszataszító tényhamisítások megakadályozására? . . . Hiába olvassa Hubay Kálmán „meglepetéssel", hogy 1935-ben nem tartoztam a kormánypárthoz, mert az ilyen műcsodálkozás nem mentesíti őt attól a sajnálatos ténytől, hogy nem mondott igazat! Szándékosan rosszindulatú, kicsavart és korlátolt hamisításokkal próbálja Hubay Kálmán az Imrédy Béla megbuktatása idején előállott politikai helyzetet a maga beállítása szerint magyarázgatni. Hubay éppen úgy tudja, mint politikai életünk minden ismerője, hogy Imrédy Béla híveivel együtt bentmaradt a kormánypártban, amikor a válságot Teleki Pál miniszterelnökségével oldották meg.

Végül nem mond igazat Hubay Kálmán, amikor azt állítja, hogy én vele együtt tudom, hogy kik nevezték a nemzetiszocialistákat „sily lány szájaskodóknak". Elképesztő, hogy mi jogon mer Hubay Kálmán ilyet állítani?

Egyébként az itt felvetett kérdésekben egyedül és kizárólag Hubay Kálmán kockáztatott meg állításokat; ezekről én egy szót sem írtam a vitát kiváltó cikkemben, amelyet Hubay közben elfelejtett. Volt már ilyen vitamodor Magyarországon! Amikor mi felvetettük komolyan a zsidókérdést s a zsidók nem cáfoltak, nem feleltek, hanem azt állították, hogy zsebrevágtuk a guruló márkákat . . . Emlékszik az ilyen harcmodor miatt érzett közös felháborodásunkra Hubay Kálmán?

RAJNISS FERENC

Angóranyulak kezelésében

jártas fiatal leány nyárra ellátást és üdülést kaphat. Főiskolás lányok előnyben. XI., Bürök-u. 9. földszint.

TÖBB VÉSZÁTJÁRÓT AZ ÓVÓHELYEKEN...!

A BEOMLOTT PINCÉK VIZSGÁLATI TAPASZTALATAIRÓL NYILATKOZIK AZ „ESTI UJSÁG"-NAK DR. KROMPECHER LÁSZLÓ, AZ ÓVÓHELYÉPITÉS MINISZTERI BIZTOSA

Garmadával jönnek naponta a levelek: érdeklődnek, felvilágosítást kérnek, tanácsot és megnyugtatást várnak óvóhelyeik biztonságáról az emberek és *minden levél tele van aggódással, hogy talán épp az ő óvóhelye nem nyujt tökéletes biztonságot.* Vannak, akik azt kérdik, nem volna-e jobb a szomszéd házba menniök vagy nem kell-e még egy falat az ablak elé húzni, még néhány oszlopot beépíteni? Mások meg a néhány beomlott óvóhelyről szárnyra kelt rémhírektől megfertőzve, felelősséget és szakértelmet sürgetnek. Minden kérdés jogos, hisz

ma az óvóhely a terrorbombázások miatt mindennapi életünk egyik legfontosabb tartozéka lett.

Igy aztán egy összefoglaló kép a legutóbbi szörnyű bombázások után rendkívül tanulságosnak igérkezik s ezért *felkerestük dr. Krompecher László építészmérnököt, az óvóhelyépítés miniszteri biztosát,* hogy számoljon be óvóhelyi tapasztalatairól.

Dr. *Krompecher* László mérnök, Pest vármegye tb. főjegyzője — három év óta miniszteri biztosa az óvóhelyépítésnek — eleinte csak Budapest, most az egész ország óvóhelyeinek tervezői kérdését, iparoskérdését és anyagellátását intézi. A miniszteri biztos kérdésünkre egy táblázatot tett elénk:

tizenhárom beomlott budapesti óvóhelynek a helyszinen kiértékelt tapasztalatai.

Tizenhárom olyan óvóhely, amely több-kevesebb áldozatot követelt és amelyek összes vonatkozásait a miniszteri biztos maga tárta fel. Amit ő elmondott — fényképekkel, táblázatokkal támasztva alá állításait — szinte mindenre kiterjedő válasz az óvóhelyek jóságán és biztonságán töprengő tízezrek sok sok kérdésére.

A dongaboltozatos pincék majdnem minden esetben biztosabbak

— A pincei óvóhelyekről kell elsősorban beszélnünk, — feleite kérdéseinkre Krompecher László dr. — Ezek az óvóhelyek, ahol általában jogunk van a nagyfokú védelmet megkövetelni.

Ha több emelet véd, szinte minden esetben és a közvetlen telitalálat kivételével akkor is, ha csak földszint, vagy egy emelet van fölöttünk.

A miniszteri biztos itt most elmondotta, hogy a pinceóvóhelyek mennyezetük szerkezete szerint két csoportra osztható. Egyik a boltozatos, nagyives, dongás pince, a másik csoport az úgynevezett síkfödém, amely szerkezetnek a gerince lehet vasgerenda, vasbetongerenda, a gerendamezők közti anyag pedig vasbeton lemez, téglaboltozat, üreges tégla stb.

— A dongaboltozatos pincék majdnem minden esetben biztosabbak, — folytatta határozott hangon dr. Krompecher László, — mert rendszerint

sokkal erősebbek az eredeti rendeltetésüknél.

Pontos számítások szerint — s ezeket a számításokat a tapasztalatok teljes mértékben igazolták — a dongaboltozatos pincéknek legfeljebb felénél szükséges, hogy faszerkezettel még külön megerősítsük őket. A számítás szerint

a megerősítés nélkül engedélyezett dongaboltozatos pincék teljesen egyenértékűek azokkal a dongaboltozatos pincékkel, amely mai állapotukban a számítások folytán ács-szerkezetű alátámasztásokkal vannak kiegészítve.

Csak egynek kell utánajárni: a hatóság óvóhelynek engedélyezte-e a pincét? Nem fontos az, hogy az óvóhelyi okmányon szükségóvóhely, vagy régi házi óvóhely, vagy TGS (törmelék-, gáz- és szilánkbiztos) óvóhely van feltüntetve, ezeket a változó elnevezéseket inkább a mult kormányzat antimilitarista álláspontjával való bujócska okozta, mint maga a műszaki indokolás.

— Mégis ismerek több dongaboltozatos pince-óvóhelyet, amelyik beomlott.

Az összes beomlott dongaboltozatos pince-óvóhely nem a fölötte összeomlott ház súlya alatt omlott össze, hanem a felülről, az egyik magas ház esetében oldalról behatolt olyan bombarobbanástól, amely robbanás öt méternél közelebb volt magához a dongaboltozathoz.

A boltozatnak itt is csak 5—6 méter hosszú része omlott be közvetlenül a bomba robbanó hatására.

Az ilyen beomlás alatt természetesen csak legritkább esetben maradhatott meg élő ember, mert hiszen a boltozat téglái pokoli sebességgel csapódtak le a pince fenekére.

A beomlott dongaboltozatos pinceóvóhelyek esetét azonosíthatjuk azzal az esettel, amikor magában az óvóhelyben robban a bomba.

Az építkezési spekuláció bűne

A miniszteri biztos több óvóhely beomlását vizsgálta át, amikor síkfödémes, síkmennyezetes óvóhelyek pusztultak el. Ennek sokféle és egymással rendszerint szervesen összefüggő oka van.

Síkfödémes pincéket csak 40—50 év óta építenek s ezeknek egész falszerkezete már vékonyabb, hiszen nem a terhelés, hanem a boltozatok oldalnyomása okozta a méteres pincefalakat és a méteres pincefalaknak most sok egyéb hasznát is látjuk.

A méteres falú épületek mindig ellenállóbbak voltak, de az 1900-as évek eleje a síkfödémes pincék kezdeti kora, egyúttal a síkfödémes mennyezet találmányának a kora is volt. Salakbeton-födémek, Mátray-födémek és sok-sok elfelejtett nevü próbaszerkezet lappang a budapesti bérházakban.

Ezek a szerkezetek az épület felső részeiben is jobban omlanak össze.

Az 1910 körüli évek zsidó-spekulációja soha nem látott mértékben svindli-házakat alkotott, amelyeknek természetesen pinceszerkezete is gyengébb. A tervezők és a hatóság e svindliszerkezetek miatt nézte át annyiszor az óvóhelyeket és ezek miatt kellet szinte félévenként újabb pótlást elrendelni az óvóhelyeknél.

— A síkfödémeket minden esetben ács-szerkezettel fel kell támasztani és az ács-szerkezetü feltámasztás csaknem minden esetben teljesen megnyugtató eredményt ad.

Maguknál a facszlopoknál a számítás szerint olykor elég lett volna hat-nyolc centiméter vastagság és *csakis lélektani okokból kellett elrendelnem ilyen esetekben a tizenkét centiméteres átmérőt, mert az emberek fogpiszkálószerkezetekről beszéltek és idegesek voltak.*

Tehát az oszlopokkal nem szokott baj lenni, sokkal több baj van azonban és katasztrófát is okozott az, hogy a síkfödémet alátámasztó facszlopok egymáshoz képest kevéssé, vagy szakszerűtlenül vannak kimerevítve

és az épület első rázkódtatására helyükből könnyen kiesnek. Ezek a hibák voltak azok, amelyeket 1944 tavaszán az egész fővárosban végigvizsgáltunk, a javításokat végre is hajtottuk és a kiegészítéseket át is kényszerítettük. A beomló síkfödémes pincék közül egyetlen egy olyan helyet találtam csak, ahol az ácsszerkezet előbb említett merevítetlensége okozta, hogy az óvóhely az összedülő ház terhe alatt beomlott.

Ha 5 méternél közelebb robban a bomba — védelem nincs

— Az összes többi beomlott síkfödémek katasztrófáinak oka két csoportra osztható. Az egyik ok, hogy öt-hat méternél közelebb robbanó bomba, sőt két esetben egy földszintes és egy egyemeletes háznál magán az óvóhely födémén robbant a bomba. Ez ellen pedig lakóházi viszonylatban védelem nincs.

Olyan alátámasztó szerkezet, amely a közvetlen robbanás hatása ellen megvédené a síkfödémet, nincs.

Két zsidó házban a megszaporodott létszám többjetrésze a síkfödémü pince olyan részében keresett menedéket, amely aláducolva nem volt. *Mindkét megvizsgált esetben ez a kiegészítő rész omlott össze és temette maga alá az ott menedéket kereső zsidó lakókat,* viszont ugyanolyan teher alatt lévő és egyszerű faszerkezettel kitámasztott régi szükségóvóhely még észrevehető repedést sem kapott.

— Volt még két eset, ahol síkfödém esetében beomlott az óvóhely.

Az egyik esetben másfél méterre robbant a bomba az óvóhely utcai falától és benyomta magát az óvóhely falát is.

Az egész síkfödém egyben beomlott és *ráborult a fél óvóhelyre.* Külön szerencséje volt a lakóknak, hogy mind a tizenketten az óvóhelynek véletlenül a másik oldalán ültek és még felületes sérülést sem kaptak. A másik eset tragikus következményü volt, mert

az egészen közeli bombarobbanás szivó hatásánál fogva kihúzta a pince falát és a vasgerendák támasz nélkül maradva, lezuhantak az óvóhelyre.

Itt bizony csak azok menekültek meg, akik az óvóhely legtávolabbi túlsó részén maradtak.

— *Aligha van már Budapesten ember, aki ma fennmaradna az épületben vagy kiszaladna az udvarra, rétre.* Persze a sokszázas összeomlott házban — mindnyájan tudjuk, elpusztult óvóhely is van, de valamennyi eset leggondosabb tanulmányozása után ki kell jelenteni:

az óvóhely mindennél jobban véd.

Ahol az óvóhely is elpusztult, ott a ház és a környék is rommá, semmivé lett. De

a megmaradt óvóhelyen is elpusztult az a két-három kiváncsi ember, aki kisurran, ólálkodik, nézdegél, elszívja az elmaradhatatlan cigarettát

és legtöbbször véres testük volt az, amely miatt alig lehetett kinyitni az óvóhely ajtaját.

Sohasem elég a vészátjáró!

— Ne felejtsük azonban el, hogy az óvóhelynek nem egy, hanem két feladata van.

Az óvóhely nemcsak azért van, hogy a lakókat az összeomló ház terhe ellen megvédje, hanem azért is van, hogy a kimenekülést az összeomló ház alól már önmagában is biztosítsa.

Hiába hangoztattuk a kimenekülést biztosító vészátjárók fontosságát, a közönség még mindig nem eléggé veszi figyelembe. Soha sincs elég vészátjáró, soha sem elég a vészalagút, soha sincs elég alátámasztott vészkijáratú útvonal, — egészen a szomszéd vészátjárójáig. Az utolsó két hét tapasztalata alapján azonban magam

nyolc esetről tudok, ahol maguk a lakók munkájával, illetve a lakók költségén további vészátjárókat vésték a szomszéd felé.

Talán a jövő héten épp ennek fogják köszönhetni a maguk és családjuk életét. Ezek már rájöttek arra, hogy a bomba ellen jobban véd a saját áldozat, mint a panaszos beadvány.

A csatornacsövek nem jelentenek veszélyt

Megkérdeztük ezután az óvóhelyépítés miniszteri biztosát, hogy okozhatnak-e szerencsétlenséget az óvóhelyen látható csatorna-, víz-, gáz-, stb. csövek. A legtöbb panaszos levél ugyanis ezeket kifogásolja.

— *Valóban sok a panasz az óvóhelyi csövek ellen, — felelte a miniszteri biztos.*

Rendszerint annál nagyobb a félelem, mennél nagyobb a cső.

Megnyugtatom az aggályoskodókat, hogy fordítva van a dolog. Ha egyszer a cső átmérője húsz centiméternél nagyobb, akkor már biztosan csatornáról van szó. Ha pedig egy pincén átvezető csatorna eltörik, abból rendszerint csak néhány csepp fog kifolyni, hiszen *nincs aki fenn használja a fürdőkádat és egyebeket, legfeljebb az óvóhelyen kellemetlen szag lesz.*

Veszélyesebb a vízvezetéki nyomócső és a gázcső.

Tudom, hogy ilyen is sok átfut budapesti óvóhelyen s tudom, hogy ezeket sem lehet mindig biztosan elzárni. Ha azonban ezek a csövek eltörnek,

rendszerint az óvóhelyen kívül törnek el és akkor kevésbbé érdekelnek minket.

Eltörött vízvezetéki csövet két esetben és eltörött gázcsövet egy esetben találtam óvóhelyen. Mindkét esetben a beomlott óvóhelyen a törmelék legalján:

a törés pillanatában élő ember már ott nem volt.

A csövek látványa rossz hatást vált ki, sokkal rosszabbat, mint a vele járó tényleges veszély.

— Eddig is voltak és sajnálatosan ezentúl is lesznek óvóhely-beomlások. Ezek azonban a jövőben is olyan végtelenül elenyésző százalékát fogják tenni az óvóhelyeknek, hogy *egyetlen komoly érv sem hozható fel amellett, hogy az óvóhelyet bármely okból, akár magas házban, akár villanegyedben elkerüljük.*

Az óvóhely mindig jobb, mint az épületnek bármely más része és a pincei óvóhely mindig jobb, mint a legjobb udvari, kerti óvóhely.

Gondosan, leggondosabban végigvizsgáltuk és magam is végigvizsgáltam az összes beomlott óvóhelyet és

nincs okunk semmi új lényeges műszaki intézkedést tenni, mert a beomlást mindig a körülmények olyan szerencsétlen összejátszása okozta, ami ellen műszaki rendszabályokkal védekezni talán egyetlen egy esetben sem tudtunk volna.

A magyar katonai és polgári közigazgatás, mérnökök százai, ipa-

Nagy élmény.

Muzsikál a mult

Olga Cschova, Margot Hielscher, Ferdinand Marian.

Mától:

DUNA

Ülőbútor állványok

fényezetten és nyersen kaphatók.

Garcon Bútorgyár

Thék Endre-u. 6/8. III. em. Gyárépület. Telefon: 136-394.

rosok ezrei, — nem utolsó sorban pedig a lakosság pénzügyi ereje mérhetetlen áldozatot hozott az óvóhelyek ezreiért. Nyugodt lélekkel hirdetjük, hogy az óvóhelyek jók. Lehet bennük nedvesség, lehet víz, kevés köztük a barátságos berendezésű, de a műszaki követelmények terén sokkal kevesebb a hiba, mint a panasz. *Egyetlen téren lehet talán tennivaló: több vészkijárót, több megerősített vészátjárói vonalat.*

RÁTHONYI JÁNOS

Csak a szirénák feloldása után hagyjuk el az óvóhelyet

Illetékes hely eddigi közleményeiből megtanultuk, hogy a „Légoltalom vigyázz!" szavak felhangzása, amennyiben a mi riasztókörzetünket is megemlítik, légvédelmi riadót jelent, míg ugyanígy a riasztókörzetünk nevével együtt a „Légoltalom pihenj!" szavak a riasztás feloldását jelentik. Ezzel kapcsolatban azonban illetékes helyen mindig rámutattak arra, hogy ezek a jelzések Budapest I. rádió hullámhosszán elsősorban nem a nagyközönségnek, hanem elsősorban az arra illetékes légoltalmi szerveknek szólnak. Éppen ezért a honvédelmi minisztérium légoltalmi csoportfőnöksége ezúton is az alábbiakra hívja fel a lakosság figyelmét:

1. Különösen határmenti körzetekben előfordulhat, hogy a szirénák, illetőleg a hatósági riasztóeszközök előbb szólalnak meg, mint hogy a rádión keresztül a riasztás megtörténne, illetőleg hogy a rádió műsoradását beszüntetné. Ennek oka abban van, hogy a határmenti városok légoltalmi parancsnokai a kerületi légvédelmi központoktól előbb megkapják a riasztási parancsot, minthogy az országos légvédelmi központ arról értesülne és módja lenne a rádió műsoradásának beszüntetése és a rádióriasztás elrendelése iránt intézkedni. Ezért tehát ebben az esetben is, bár a rádió még műsort sugároz, a lakosság ezekben a városokban igazodjék a helyi gyorsabb intézkedéseken alapuló helyi riasztáshoz, mert késedelme éppen a határ közelsége miatt súlyosabb következményekkel járhat, mint az ország belsőbb részein.

2. Ugyanígy előfordulhat, hogy rádión keresztül a „Légoltalom pihenj!" szavakkal feloldják a riasztást a mi riasztókörzetünkben, ellenben a szirénák még nem szólalnak meg. Ennek oka vagy abban van, hogy a város légoltalmi parancsnokának előbb körül kell határolni a legsúlyosabb kárhelyeket, vagy pedig, hogy a város légoltalmi parancsnoka közvetlenül a kerületi légoltalmi központtól újabb riasztási parancsot kapott. Mindkét esetben beláthatatlan következményekkel járhat, ha a lakosság fegyelmezetlenül elözönli az utcákat s elhagyja az óvóhelyet. Éppen ezért várjuk meg nyugodtan, míg a szirénák jelzik a riasztás feloldását s csak azután hagyjuk el végleg az óvóhelyet. A légoltalmi őrség természetesen úgy, mint minden hullámszünetben, köteles átvizsgálni a ház vagy házcsoport területét.

Miért kell a légiriadókor egyes kapukat zárva tartani?

A legutolsó napok terrortámadásai olyan területeken sujtottak és olyan időben, amikor ott forgalmas élet bonyolódott le. A támadásoknak éppen az volt a céljuk, hogy a lakosságot békés otthonában, vagy a védtelen nyilvános területen félemlítse meg és okozzon sorukban pusztulást.

A közönség a riadójel után öntudatlanul szétnéz valami nyitott kapu után, több esetben azonban zárt kaput talál, amelyen az olvasható, hogy a kapu a honvédelmi miniszter rendelete alapján riadó alatt zárva van. Ezen egyesek megütköznek és érthetetlennek találják, hogy nem kereshetnek minden épület óvóhelyén menedéket. Ennek az intézkedésnek alapos oka van. Számos épület közhivatal, hadiüzem, vagy egyéb fontos intézmény elhelyezésére szolgál. Ezekben olyan értékek vannak, melyek pótolhatatlanok, tehát a pusztulásnak elől el kell azokat zárni.

Ezenkívül nincs mindegyikben a hivatalnok látogatására elegendő őrszemélyzet úgy, hogy a kapu nyitvatartása esetén ezeket az épületeket megbízhatatlan egyének is felzönölhetnék és ezáltal olyan károkat okozhatnának, amelyek a nemzeti vagyont, vagy a hadi érdekeket súlyosan sértenék. Sajnos, előfordultak olyan esetek, hogy hálátlan menekülök azzal fizettek a vendéglátóknak, hogy berendezéseiket megrongálták, vagy egyes tárgyakat eltulajdonítottak. Egyes kapuk zárvatartását tehát az ilyen károkozások megakadályozására rendelték el.

A közterületeken tartózkodó közönség, ha a riadó alatt ilyen kapuval találja magát szemben, elsősorban törekedjék a legközelebbi nyilvános óvóhelyen menedéket találni. Ezek jegyzékét már közölték a napilapok és mindenki jól teszi, ha ezt a jegyzéket az ujságból kivágva, magánál hordja. Meg kell tanulnunk, hogy a veszély pillanatában kellően fel legyünk készülve saját védelmünkre. Ha a nyilvános óvóhely már betelt, vagy nincs időnk annak elérésére, igyekezzünk lehetőleg mellékutcákban valamely nyitvaálló kapu aljába húzódni, amely legalább a repeszdaraboktól megvéd, vagy a ház óvóhelyére lejutni.

Minden ház, amely óvóhellyel rendelkezik, köteles az utcáról beérkezőknek azt a mennyiségét befogadni, amennyire az óvóhelyen — az ottlakókon kívül — hely van. Az óvóhely megtelése esetén a pincének egyéb részeiben is menedéket találhatunk. Szükség esetén a kapualj, vagy a leépcsőház földszintes része is menedéket nyújthat. Természetesen ebben az esetben is védekezni kell a rosszhiszemű emberek ellen, éppen ezért a kapualjakat őriztetni kell, hogy az idegenek a lakásokba be ne hatolhassanak.

A zsidók részére 2639 házban 47978 szobát jelöltek ki

A polgármester jelentése a főváros június havi helyzetéről

Doroghi Farkas Ákos polgármester ma hozta nyilvánosságra a főváros június havi helyzetéről szóló jelentését. Mindenekelőtt közli, hogy a városházán az elmult hónapban hat földszintes, három egyemeletes, egy ötemeletes és egy padlástér beépítésére adtak ki engedélyt. A közlekedési vállalatok teljesítménye a háborús nehézségek ellenére tovább emelkedett. A megrongálódott BSzKRt- és HÉV-vonalakat minden egyes esetben haladéktalanul helyreállították.

A közellátási helyzet általában zavartalan volt. Bár a légitámadások egyes zöldség- és főzelékfélék szállításában és elosztásában nehézségeket okoztak, a haladéktalanul megtett intézkedések nyomán a főváros ellátásában számottevő fennakadás nem mutatkozott. A liszt- és kenyérellátás teljesen kielégítő. A főváros javaslatára a közellátási kormány a 12 évet betöltött gyermekeknek 18 éves korukig és a testi munkásoknak nagyobb kenyérfejadagot biztosított. A gyermekek már 10 hónapos koruktól kapnak kenyérjegyet, ami lehetővé teszi a fiatalság erőteljesebb fejlődését. A marhavágás csökkent, a borjúvágás emelkedett és kisebb mértékben növekedett a levágott sertések száma is.

A polgármester közli, hogy Nagy-Budapest területén újabban 79.621 zsidó jelentkezett élemiszerjegycserére és így június közepéig a szabályszerű élelmiszerjeggyel ellátott zsidók száma 196.241-re emelkedett. Az élelmiszerjegyüket késedelmesen kicserélő zsidók őket meg nem illető élelmiszeradagokhoz jutottak és a jogtalanul felvett élelmiszermennyiségeket a polgármester utasítására az élelmiszerjegyközpont az újabb zsidójegyek kiosztásánál figyelembeveszi, illetve levonja és ugyanakkor a megtorló eljárás céljából ellenük feljelentést tesz.

A zsidóházak kijelölésével kapcsolatban közli a polgármester, hogy a fővárosban 2639 olyan házat jelölt ki, amelyben zsidók lakhatnak. Ezekben a házakban 33.294 lakás van, 70.197 szobával. Ebből 11.766 lakást, 22.219 szobát zsidónak nem tekinthető személyek, 21.250 lakást, 47.978 szobát pedig zsidók laknak. Hangsúlyozza a polgármester, hogy az újabb légitámadások ráutalt károsultjainak azonnali ellátása, elhelyezése és általában gondozásbavétele érdekében minden intézkedést megtett.

A nagyüzemek termelése tovább emelkedett, majd jelenti a polgármester, hogy a Faforgalmi Központ Nagy-Budapest tüzifaszükségletének fedezésére eddig kevés kötést hagyott jóvá és a polgármester értesülése szerint ennek oka egyrészt az, hogy az előírt famennyiséget nem termelték ki, másrészt, hogy a kereskedők a fakészletek felvásárlásától tartózkodnak. Ezért a főváros újra kérte a kormányt, hogy a tüzifaárának újbóli megállapítása iránt a legsürgősebben intézkedjék.

Végül beszámol a polgármester a lakásügyosztály működéséről és közli, hogy júniusban az ügyosztály 1088 lakást vett igénybe. A főváros üzemei és intézményei júniusban 18.3 millió pengő értékű közmunkát, illetőleg közszállítást adtak vállalatba.

Ma az elsötétítés:

22 órától 1/2 5 óráig

Csak megfelelő számú munkással lehet a mezőgazdasági termelés folytonosságát fenntartani

Az OMGE igazgatóválasztmánya tegnapi ülésén Mutschenbacher Emil ügyvezető igazgató bejelentette, hogy a terménybeszolgáltatási rendelet július elsejével már életbelépett és több pontban lényegesen eltér a tavalyi rendelettől, miután figyelembe vették a gyakorlati tapasztalatokat. A gazdák nem helyeslik a rendeletnek azt a pontját, amely szerint a tavalyi állapottal szemben, amikor az elemi károknak a beszolgáltatást mérséklő hatását úgy vették figyelembe, hogy az adóhatóságok milyen kártételt állapítottak meg, az idén nem a kármegállapítás, hanem az adóelengedés mérve az irányadó.

A munkaerő kérdésével kapcsolatban hangoztatta, hogy csak megfelelő munkáslétszámmal lehet a termelés folytonosságát fenntartani. A kormány határozott jóindulatot és segítőkészséget tanusított a mezőgazdasági munkásság ruha- és lábbeli-ellátásánál, a rendelkezésre álló nyersanyagkészletek határán belül.

A főváros gondoskodik hősi halált halt alkalmazottainak fiúárváiról

A főváros törvényhatósági bizottságának közgyülése legutóbb elhatározta, hogy a fővárosi üzemek és intézmények tanoncait rendszeresen továbbképezi és erre a célra külön tanoncotthont létesitett, amely a Munkácsi-utca 21. szám alatt működik. A tanoncotthon felállításával kapcsolatban felmerült az a kívánság is, hogy a főváros üzemeihez szerződtetett tanoncok számát állandóan emeljék.

A polgármester most felhívta az összes hivatalok, üzemek és intézmények vezetőit, hogy haladéktalanul jelentsék be mindazokat a 14—16 év között lévő fiúárvákat, akiknek szülei a székesfőváros alkalmazásában voltak és hősi halált haltak, vagy bombatámadás áldozatai lettek. Az ilyen árvákat képességüknek megfelelő szakmában a fővárosi üzemeknél, illetve intézményeknél tanoncul szerződteti a polgármester és ha teljesen árva, vagy szülője úgy kívánja, a fővárosi üzemek tanoncotthonában helyezi el, ahol díjmentesen teljes ellátásban részesül.

— A LUGKÖ TISZTA SÚLYÁNAK MEGALLAPITASA ÉS A TARTALYOKON VALÓ FELTÜNTETÉSE. Kereskedőnek lugkövet csak egy-, két- és ötkilogrammos tartályban szabad árusitania. A kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter legújabban kiadott rendelete szerint a lúgkő tiszta súlyának az egykilogrammos tartályban nyolcvan dekagrammot, a kétkilogrammos tartályban egy kilogramm hatvan dekagrammot, az ötkilogrammos tartályban négy kilogramm húsz dekagrammot kell kitennie. A lúgkő tiszta súlyát minden tartályon fel kell tüntetni.

Nagy hadiüzem keres megvételre.
V. 170 tipusu Mercedes
személygépkocsit
Ajánlatokat Haasenstein és Vogler r. t. Dorottya-utca 8. szám.

Orvos Urak!
Ritka **szülészeti és nőgyógyászati** szakkönyvek csak rövid ideig **Demeter Béla** antiquár könyvkereskedésében Budapest, I., IV. Béla-út 11. sz. Vidékre árjegyzék ingyen.

Elveszett
az 5-ös vagy 11-es villamoson egy üzleti könyv. Megtalálója magas jutalom ellenében adja le Király-fürdő pénztáránál, II., Fő-utca 84. sz.

Teherautó-fuvart
legolcsóbban vállal: 221-086.

Kalapját mesterre bizza!
Szakszerű tisztitás, formázás. Lampert, Jókai-tér 6. (udvarban).

BIM-BAM ÓRA
VARGÁTÓL, Üllői-út 9

BALLON
tiszti és egyéb esőkabát és gallér.
VALENTA
Nádor-utca 13. szám.

Háziállatokhoz
fejéshez értő mindenest, esetleg házaspárt keresek Budapesttől 30 km-re. Cim a kiadóban.

Biztositó intézet keres azonnali belépésre
könyvelőt
vagy segédkönyvelőt. Esetleg nyugdijast, vagy rokkant tisztet. És
gyors- és gépirónőt
Ajánlatokat fizetési igénnyel „Biztositó" jeligére a főkiadóba.

Sportöltöny P 346.18
NÁDOR RUHA
BUDAPEST, V., NÁDOR-U. 2

BŐRÖND RETIKÜL PÉNZTÁRCA
vitéz VIDA, VIII., Rákóczi-út 69. szám.

RÁDIÓK
GRAMOFONOK, HANGLEMEZEK, zenegépek — lemezváltók — alkatrészek
légo-lámpák
tölthetők, 72—100 óráig égnek, **zseblámpák Signal** tartalékelemmel nagy választékban
Akusztikánál
RÁKÓCZI-UT 49. TEL.: 144-939.

Ballonkabátok
és
sportmellények nagy választékban
KARDOS
JÓZSEF-KÖRÚT 25.

Lakkvásznak, műbőrt, hajnalt
minden szinben szállit
KERESZTES ZIPP Bőrönd és bőrdiszmű-KELLÉKEK szaküzlete VII., Dob-u. 31. T.: 422-487
húzózárak minden méretben és szinben.

Inasházaspárt
keresünk, kinek felesége elsőrendű franciakonyha vezetését vállalná, azonnali, vagy legkésőbb augusztus 1-i belépésre. Irásbeli ajánlatokat, bizonyitványmásolatokat gróf Pappenheim Sándor, Iszkaszentgyörgy, Fejér megye címre kérünk.

Szakácsnőt
keresünk elsőrendű franciakonyha vezetésére azonnali, vagy legkésőbb augusztus 1-i belépésre. Irásbeli ajánlatokat, bizonyitványmásolatokat gróf Pappenheim Sándor, Iszkaszentgyörgy, Fejér megye címre kérünk.

Thököly-út és Rőna-utca sarkán
1 női átmeneti kabát
elveszett. Kérem a megtalálót, jutalom ellenében a Kisipari Munkátvállaló Termelő és Értékesitő Szövetkezethez Szentkirályi-utca 6. szám alá hozza be.

Vidéken vendéglőt
joggal bérbe, vagy örökáron átveszem. **Budapest—Szolnoki vonalon, vagy Budapest—Vámosgyörk—Miskolci** vonalon. Kállay, Budapest, VII., Klauzál-utca 33.

Zseblámpákat
komplett, mindenféle kivitelben, **SIGNAL** tartalék elemmel, **SIGNAL** lég-oxigén 1½ és 2 voltos fűtőtelepekkel, acumulátoros **LÉGO-LÁMPÁK** 75 órás időtartam, raktárról szállit:
MAULIS RÁDIÓ
IX., Ráday-utca 11. sz. Telefon: 186-203

Irodabútort
Ifj. Martini Gyárból, XIV., Nagy Lajos király útja 108. T.: 497-534

A Magyar Optikai Müvek rt.
f. évi július hó 1-étől augusztus hó 15-ig minden hétfőn és csütörtökön délután 4 órakor tartja
tanonc felvételeinek
előjegyzéseit a (XII. ker., Csörsz-utca 35—43. szám alatti) gyártelepén. Felvételi vizsgálatokra előjegyzést kérhetnek a középfokú iskola IV. osztályát, vagy az elemi iskola VIII. osztályát jó eredménnyel végzett és a 16-ik életévüket még be nem töltött őskeresztény ifjak.

A Te látogatásodról, Iskarióles Aladár Jenő bátyám, lemondtam. A piacra dobott tábornoki cím könnyen kiteszi magát a piaci visszautasításnak.

Végezetül pedig, hadd álljon itt egy kedves, kétségtelenül mindig civilben megjelenő öreg katonatiszt szomorú kifakadása (a magyar nyelvet még ma se beszéli jól): „Tutod, Krompecher, én uty blamirozom magamat mindig otthon a sidóknál, mert azt montyák, hoty én mért fatyok igazgatósági tag, hotyha még katonai hifatalokban se tudok nekik kijárni semmit." A moral insanity csöndes áthajlása ez a szenilitásba.

Ez a néhány jellegzetes, kikapott eset ismétlődött meg Magyarországon százszámra és ezerszámra. Néhány száz gumigerincű szépfiú, néhány száz rugalmas elvű „gavallér". Ezek tették gyanussá, ha a hivatalfőnökhöz beküldött kártyán nyugalmazott előkelő állami hivatalnok neve állt, ezek miatt fogadott gyanus pillantás minden tisztességben és vitézségben megőszült nyugalmazott katonatisztet. Amire valamikor csak lecsúszott ripacsok és húszkoronás szépasszonyok voltak felbérelhetők, azt az utolsó 25 év alatt méltóságosok és úgynevezett úriemberek vállalták. A magyar gazdasági életnek néhányszáz selyemfiúja.

Rosszabb, mint lecsúszott ripacs; rosszabb, mint elküldhető szépasszony; rosszabb, mint selyemfiú: hiszen ők magyar ember létükre magyar érdeket árultak el idegen pénzért, idegen embereknek.

Most pedig: mi történjék velük? Lehetne nekik reámutatni az újtestámentum egyszerű megoldására. Júdásról, Júdás végéről így számol be Máté apostol: „Eltávozék és elmenvén, felakasztá magát". Ez az egyszer megtévelyedett Júdás újtestámentumi bűnhődése. Mi legyen veletek, nemzetet megmérgezett, társadalmi osztályokat nevetségessé tett, a munka hitelét annyiszor megcsúfoló kaszinófigurák.

Mi legyen veletek? Elvegyük mindeneteket? Prémes bundátokat, vasalt nadrágtokat? Elvegyük börös karosszékteket és utolsó fehérneműtöket? Hiszen semmi a tiétek, mert sohasem dolgoztatok érte? Hátsóudvari hivatalok megtürt írnokai volnátok, ha valamelyik ősötök több-kevesebb magyar érdemért nem hagyott volna rátok cifra nevet. Sose hívtak volna titeket a cérnagyár igazgatóságába, ha félesztendővel ezelőtt a hivatali íróasztal mögül nem simogattátok volna már eleve érdemgyűjtő puhasággal a cérnagyár kétes ügyeit.

Kezet fognak majd veletek egykori barátaitok, akik pihenőnapjaikban becsülettel megélegedtek a nyugdíj szűk kenyerével? Bajtársnak tekintenek-e ismét azok a bajtársak, akiket nem egyszer miattatok ért a zsidóbérenceknek kijáró gyanus fogadtatás? És nem fognak-e életük végéig utálni azok a nyugdíjas köztisztviselők, azok a szorgalmas nagyurak és azok a tevékeny nyugállományú katonatisztek, akik nem piacra dobott címük, rangjuk révén, hanem eszükkel és munkájukkal vereked-tek maguknak elismerést a kereskedelem és ipar mezején? Hova fogtok somfordálni, ti hopponmaradt alkalmi koppasztók?

Vége az árulásnak. Vége a koppasztásnak. Bezárták a boltot, nem lehet többé aprópénzre váltani a sokágú koronát, az előkelő névjegyet. Akik kibéreltek titeket, selyemfiúk, nadrágbabújt szépasszonyok, azok a ruhájukon viselik a sárgacsillagot. Azok testük szerint sárgacsillagosok. Tinektek a lelketek volt sárgacsillagos. Azt adtátok el. Most soká soká, nagyon soká ne nyissátok ki a szátokat,

Iskarióles Júdás, Aladár, Pista, Dönci, János bátyám: tűnjetek el! Mert ha nem tüntök el gyorsan, név szerint tüntetünk el titeket.

A magyar gazdasági élet átállításához jó magyar iparosok és jó magyar kereskedők kellenek — nem méltóságos selyemfiúk.

Iskarióti Aladárok! Tünjetek el gyorsan! Hiszen Iskarióles Júdás is: „Eltávozék és elmenvén, felakasztá magát".

Krompecher László

ŐSZINTE BESZÉD A RÁDIÓBAN A MAGYAR VADÁSZREPÜLŐK BUDAPEST FELETTI HARCAIRÓL

Egy névtelen vadászrepülőtiszt előadása a főváros ellen intézett terrortámadások pilótatitkairól

Megragadóan közvetlen, megelevenítő erejű előadást hallottunk vasárnap reggel a magyar rádióban, egy magát megnevezni nem akaró vadászrepülő-főhadnagytól, aki rajával résztvett minden fővárost ért légitámadás elhárításában. A repülőtérről jött a Stúdióba s az előadás után mindjárt autóval visszament őrhelyére, ahol a bemelegített motor várta. Egész előadásán hevenyészett közvetlenség érzett.

Most, amikor naponta itt keringenek fölöttünk hős vadászrepülőink, hogy nyugalmunkat védjék, kötelességünknek érezzük ezt az előadást majdnem egész terjedelmében közölni, — úgy, ahogy lehallgattuk —, hiszen a vadászrepülő élet igen sok, a közönség által nem ismert titka tárul fel benne:

Századunk sok haditapasztalattal jött haza — mondotta — a keleti harctérről, de amikor hazaérkeztünk, még nem gondoltuk, hogy hamarosan mi kapjuk azt a feladatot, hogy szülőföldünket védjük meg ellenséges gépek támadásaitól.

Közel egy év telt el minden harci cselekmény nélkül. Ez az idő azonban nem jelentett részünkre semmitevést. Ez alatt az egy év alatt komolyan dolgoztunk. Figyelemmel kísértük a légiharcok legújabban kitanult fortélyait. A német bajtársakkal állandóan érintkezésben voltunk, ők közölték velünk a harcokban szerzett tapasztalataikat. Mert a szovjet és angolszász repülők között bizony nagy minőségi különbség van.

Már a nagy átalakulás előtt két nappal amerikai terrortámadás indult Budapest ellen

Így *teljesen felkészülve érte századunkat az amerikaiaknak március 17-iki első támadási kísérlete. (A márc. 19-iki átalakulás előtt két nappal. Szerk.)* Azért mondom, hogy kísérlete, mert az tényleg csak kísérlet maradt a számukra... De annál nagyobb sikert jelentett ez a bevetés a mi számunkra...

Századunk első bevetésére nagy lelkesedéssel indultunk el. *Az indulás nagyszerűen sikerült,* — hamar együtt volt mind a kilenc gép és mintha csak gyakorlatra mentünk volna, — *olyan nevetve, nyugodtan néztünk át egymáshoz, amint gépeink egyre magasabbra emelkedtek...*

Puska, motor rendben! Közérzet nagyszerű! Néhány perc és magyar égen *az első légiharcunkat fogjuk vívni!*

Hatezer méter magasan voltunk, — *alattunk a Balaton.* Kerestük az amerikaiakat, — de egyelőre nem láttuk őket sehol sem. Végre aztán déli irányban megpillantottuk a sűrű rajokban közeledő ellenséget...

Elszánt rohammal csaptunk le rájuk! Az élen repülő egység felbomlott, a következők oldalt kanyarodtak, a legfőbb raj azonban egyszerűen visszafordult, — *arra, amerről jött...*

A déli irányból betörő erős kötelékét olyan eredményesen támadtuk meg a Dunántúlon, *hogy valamennyien még Budapest előtt visszafordultak, illetve kitértek más irányba.* Mindössze néhány helyen dobtak le bombát, célzás és eredmény nélkül. Harcászati eredményünket — sajnos —, két bajtársunk elvesztésével kellett megfizetnünk, őket a kialakult légiharc közben az amerikaiak lelőtték. A két hősi halott: Murvay János őrmester és Kiss-Benedek István tizedes.

Az április 3-iki bombázás: kisebbségben hatvan Lightning vadásszal szemben

Az április 3-iki támadás alkalmával az előbbinél jóval erősebb, többszáz gépből álló amerikai kötelékkel kerültünk szembe.

Ezt a kötelékét is megtámadtuk, *azonban behatolásukat a főváros légiterébe,* — éppen többszörös számbeli fölényük miatt — megakadályozni már nem tudtuk. *Ezek leküzdése már derék légvédelmi tüzéreinkre hárult.*

Amikor az amerikai bombázókötelékét megtámadtuk, nagy magasságból 50—60 Lightning-vadász csapott le ránk. Elkeseredett légiharc fejlődött ki köztünk. Számbeli fölényük nyomasztó volt. Ha körülnéztem a levegőben, mást nem láttam, mint ötágú amerikai csillagot.

Itt is, ott előbukkant egy saját Messerschmitt, amint 6—8 Lightninggel verekedett.

Egy óvatlan pillanatban sikerült kicsúsznom a kavarodásból és ismét rávetettem magamat a bombázókra. Alig *löttem ki az első rövid sorozatot,* — amikor füstölni kezdett körülöttem a levegő a számtalan foszforcsíktól.. *Hátra néztem...* Hat Lightning ült mögöttem és az első sűrű csíkokban öntötte felém az acélmagokat...

A győri támadás közben elfogy a benzinünk

Gépemet felrántottam és fordulóharcba kezdtem. *Tudtam, hogy az én gépem jobban emelkedik a Lightningeknél, ezért minden fordulónál feljebb és feljebb tornásztam magam...* Közben vadul lőttük egymást: *én hol az egyiket, hol a másikat a hat közül,* — ők hatan pedig felváltva engem... Csurgott rólam a verejték, *mire hétezer méterig feljutottam, pedig a levegő ugyancsak hideg volt odakint...*

Amikor az amerikaiak rájöttek hogy olyan magassági előnyre tettem szert, amit ők már behozni semmiképpen sem tudnak, — akkor hirtelen otthagytak és *a bombázók után iramodtak.* Boszszankodva kerestem meg én is az enyéimet, mert bár sok találatot figyeltem meg ellenfeleim törzsében, — mégis, úgy látszik, vitális részeket nem találtam, mert mind a hat odébb állt.

A legeredményesebb és legizgalmasabb az április 13-iki bevetés volt számomra.

Szép, napos időben már korán reggel kint ültünk gépeinknél a repülőtéren, ahol nagy élénkség volt. A többi század is rombolóival bevetésre készen állt.

A délelőtti órákban már nagy amerikai kötelékek közeledését jelezték a Balkán és az Adria felől.

Megjött a bevetési parancs!

Harsogott a repülőtéren a motorok tömege, egymásután indultak, nagy porfelhőt vágva a századok. Tizenöt perc mulva mind a levegőben volt, hogy különféle irányokban eléje repüljön az amerikai gépek százainak...

A Győr, Budapest irányába repülő amerikai bombázók közül mi a legtávolabbiak megtámadását kaptuk a parancsban.

A Győr elleni bombatámadásnál a kísérő amerikai vadászokkal súlyos légiharcokba keveredtünk.

3—8000 méter magasságban küzdött a rajokra osztott század az amerikaiak tűzerős gépeivel, *de a harcot abba kellett hagynunk, mert a benzin fogytán volt.* Az amerikaiak délre, mi pedig keletnek repültünk tovább. Parancsot kaptunk a leszállásra, hogy gyors feltöltés és lőszerpótlás után új bevetésre álljunk készen.

Én a második raj parancsnoka voltam és az első raj gépei már a földön gurultak előttünk, *amikor a fejhallgatóban ezt hallottam: „Bombázók Budapest felett!"*

Ugyanebben a pillanatban *hatalmas robbanásokat láttam* a gépem előtt felcsapódni, a levegő remegett mindenütt és nagy sűrű füstfelhő csapott a magasba, jelezve a ledobott bombák nyomát... Természetes, hogy a bombázott repülőtérre nem szálltunk le, hanem a levegőben maradtunk.

Amint a füstfelhőn átjutottam és felnéztem a magasba, — *hatalmas ellenséges kötelékét pillantottam meg a fejünk felett.* Jól láttam, *a bombasorozatok sűrűn hullottak ki a gépek hasából...* Bizony, kellemetlen volt azt látni, hogy a fejem felett bombák tömege hull alá...

Rádión parancsot adtam kísérőmnek; *zárkózzék mellém.* Elhatároztam, ezeket a bombázókat megtámadom!

Az üzemanyag fogyását *jelző piros lámpa már erősen villogott, de nem törődtem semmivel, csak a bombázókat láttam és a rombolásokat a földön.* Ezért fizetniök kell!

Sohasem felejtem el azt az érzést, ami a következő néhány percben lett rajtam úrrá...

Teljes gázt. A legmeredekebb szögben kezdtem emelkedni!

Szinte éreztem, *a gépem eggyé forrott velem!*

Éreztem, most ő is dühös a sűrű tömegben vonuló amerikai gépekre, — amelyek otthonainkat jöttek szétdúlni.

Amerikai pilóták ezek, akiknek eddig talán fogalmuk sem volt arról, *hogy van egy kis ország a Duna-Tisza közén, amit Magyarországnak neveznek,* — amely országnak dicsőségesebb és öregebb történelmi multja van, mint az ő rideg, nagy országuknak. Pilóták ezek, akikről később, amint olvastam, *ki is derült, hogy a legtöbbje semmit sem tud hazánkról. Piros ingben* és *rikító nyakkendőben* ülnek a gépükben és csak tíz bevetésre kötelezték magukat és hatalmas pénzösszegeket vágnak zsebre azért, hogy tonnás bombáikat ide szállítsák, amikkel halált, rombolást és pusztítást mérnek ártatlan magyar családokra...

Minden idegszálammal éreztem, *gépem ziháló motorja is teljes erőfeszítéssel igyekszik a magasba törni, hogy utólérje és megbüntesse ezeket a lelkiismeretlen gyilkosokat.*

Hamarosan mintegy 7.000 méteren

EGYEDÜL VOLTUNK...

Egy kis számvetés az utolsó két esztendőben folytatott harcainkról

Hányan lettek egyszerre most, hogy a nagy tisztogatás folyik, a fajvédelem és a nemzetiszocializmus legradikálisabb hacosai olyanok, akiknek eddig a hangját sem hallottuk? Igen-igen sokan verik most a mellüket, akiknek kiállására nem emlékszünk sem a sajtóban, sem a közéletben.

Azt hisszük, nem hiábavaló, ha a hangos állásfoglalásnak ezekben a napjaiban kicsit visszafelé lapozunk az **Egyedül Vagyunk** 1941 decembere óta kéthetenként megjelent példányaiban és végigszámoljuk, hányszor indultunk és kezdeményeztünk teljesen egyedül hányszor maradtunk kiállásunkkal, leleplezéseinkkel teljesen egyedül:

1. Egyedül voltunk tavaly júliusban, kísértetiesen egyedül, azzal **a vezércikkünkkel, amelyet Mussolini elfogatása után** az ő nagyságáról és emberi tragédiájáról írtunk. A Nemzetőr hosszabb Mussolini-életrajzán kívül az egész magyar nyelvű sajtóban csak a külügyi sajtóosztály által sugalmazott, húszharminc dermedt, udvariaskodó sor kommentálta mindenütt a roppant világeseményt.

2. Egyedül maradtunk azonban utána azzal az **Imrédy-nyilatkozatunkkal,** amelyben kijelentette, hogy az olasz összeomlás eseményei, hite szerint, **nem befolyásolhatják a fajvédelem, népi szocializmus győzelmes eszmeáramlatának útját.** Még bátrabban kell hitet tenni a fajvédő nacionalizmus és a szociális nemzeti átalakulás mellett! **Egyetlen lap nem emlékezett meg erről az interjúról.**

3. Egyedül voltunk, akik júliusi berlini előadása után Kállayék gombnyomására minden oldalról megrágalmazott **és megtámadott Rajniss Ferenc berlini előadását** két teljes oldalon, helyes megvilágításban közöltük.

4. Egyedül voltunk, teljesen egyedül akkor is, amikor a **Magyar Tudományos Akadémiát** megtámadtuk, mert mult évi nagydíját tüntetően a Népszavában cikkező **Szekfű Gyulának** adta s éppen egy olyan tanulmánykötetért, amely a Magyar Nemzetben és a Kornfeld-pénzen fentartott Magyar Szemlében megjelent baloldali világnézetű cikkeit tartalmazta. **Az Uj Magyarság** tudósításán kívül sehol jobbldali kommentár erről nem jelent meg.

5. Egyedül voltunk, amikor tavaly tavasszal több hosszú cikkben emlékeztünk meg a **magyar nemzetiszocializmus nagyra hivatott fiatal filozófusának, Bácskai Bélának** a kommunista délszláv partizánok által történt rémületes meggyilkolásáról. Csak a **Magyarság** és a **Magyar Szó** vette át első tudósításunkat. A mártírhalált halt jobboldali filozófus kettétörött életpályájáról és hagyatékáról szóló méltatásunkkal is egyedül maradtunk.

6. Egyedül voltunk a magyar sajtóban, akik a zsidó nagykapitalizmus fényűzően berendezett klubjáról, az **Unió Klubról** támadócikket mertünk írni. A magyar közönség egy szót sem hallott e klub igazi arcáról cikkünkön kívül egész addig, amíg most **fel nem oszlatták.**

7. Egyedül voltunk a magyar ipar koronázatlan királya, **Chorin Ferenc** ellen intézett támadásainkkal.

8. Egyedül voltunk, amikor az úgynevezett Karády-klubokat és a **Karády-kultusz beteges túlzásait** lelepleztük. Egy-két apró glosszán kívül hiába vártuk az egyetemes, nagy sajtófelháborodást. Igaz, hogy később minket is letiltott a cenzúra.

9. Egyedül voltunk tavaly április 9-én, amikor oldalas cikkben búcsúztattuk el az értelmiségi kormánybiztosságból **a zsidó nagyhatalmak kívánságára eltávolított Kultsár Istvánt.** A hivatalos közleményen túl egyetlen lap sem hozott méltatást a zsidóság e nagy ellenfelének akkori félreállításáról.

10. Egyedül voltunk a **Vasas** vörös futballcsapatról szóló támadócikkünkkel. Igen-igen sokáig nem emlékezett meg a magyar sajtó azokról a népfronttüntetésekről, amelyeket ezeken a mérkőzéseken a zsidók és marxisták rendeztek.

11. Egyedül voltunk tavaly március 18-án a „Demokraták a fedélzetre!" című tiltakozó vezércikkünkkel, amelyben nekirontottunk az Ullein-Reviczky Antal baloldali csatlósai által **a munkás-parasztszabad értelmiség** összefogása címmel megindított **népfrontos sajtópropagandának.** Két cikk jelent meg csak utána a nemzeti sajtóban ez ellen a nagy felvonulás ellen.

12. Egyedül maradtunk akkor is, amikor tavaly március 12-én a zsidó **Fellner operaházi mindenhatóságáról** leleplező cikket írtunk. Nem volt, aki Fellnerék ellentámadásával szemben védelmébe vett volna minket.

13. Egyedül voltunk, akik februárban azonmód megtámadtuk a **Magyar Nemzetet,** amikor nemzetiszínű **igazolványokat** osztogatott előfizetőinek, mintegy a jövő magyar katasztrófára szóló baloldali politikai tanusítványt.

14. Egyedül voltunk a Magyar Futárral és Nemzetőrrel, amikor a vigadói estünket legyalázó **Parragi György insultálása** után az egész baloldali sajtókórus terroristának és banditának **evezett** bennünket. Az E. V. és két testvérlapja minden védelem nélkül állta heteken át a baloldal gyalázkodó viharát.

15. Egyedül voltunk, amikor egy cikkünkben a **Magyar Zsidókérdéskutató Intézet** felállítását követeltük és annak élére Bosnyák Zoltánt ajánlottuk. Két jobboldali orgánum csatlakozott aztán hozzánk. A felsőbb jóváhagyás nélkül, lappangva működő intézet összes felhívásait is egy esztendőn át **teljes terjedelmükben csak mi közöltük.**

16. Egyedül voltunk a zsidóság egyik bértollnokának, Kunszery tanárnak elfelejtett plágiumügye leleplezésénél. A Kertész-Vasmacskakovácsy-féle plágium leleplezésénél csak ketten csatlakoztak hozzánk.

17. Egyedül voltunk, egyetlen orgánum kivételével, a **Fatornyok**-ról szóló színházi kritikánkkal.

18. Egyedül voltunk, akik a baloldal dicshimnuszai után a cipőzsinórgyárát munkásaira hagyatékozó nagyváradi zsidó Incze-Stein igazi arcát lelepleztük.

19. Egyedül voltunk, mikor **a szárszói ifjúsági konferencián** jelentkező baloldali népfrontos és bolsevista agitációt lelepleztük. Később az *Uj Magyarság, Magyar Ut* és a *Nemzeti Ujság* csatlakozott hozzánk.

20. Egyedül voltunk, akik a miniszterelnöki székből hirtelen a magánéletbe visszavonult **Bárdossy László** terveiről és munkájáról időnkint megemlékeztünk. Nagy diplomáciatörténeti munkájáról is egyesegyedül mi számoltunk be a fővárosi magyarnyelvű sajtóban.

21. Egyedül voltunk, amikor **„Ferikém, rosszul orientálódsz"** cikkünkkel a Kiss Ferenc ellen a Nemzeti Színházban intézett sorozatos baloldali támadásokról, a Jávor-féle szoborrombolásról és a különböző fenyegetődzésekről megemlékeztünk. Még ezután is akadt jobboldali lap, amely színházi rovatában ezután is rendületlenül dícsérte Jávort.

22. Egyedül voltunk, amikor a karcagi keresztény ifjúság és iparosság a zsidó könyveket megsemmisítő akcióját védelmünkbe vettük. *„Kultúrbarbárok"*-nak címezte őket a baloldali sajtó, egyedül harcoltunk, amikor könyvtárukból kétszász zsidó író könyveit kiselejtették, egyedül helyeseltük eljárásukat. Ma miniszterelnöki intézkedés semmisíteti meg a könyvtárak zsidó anyagát.

23. Egyedül voltunk, mikor **a Zeneszerzők Szövetkezetének** félelmetes elzsidósodását és évi 1,600.000 pengős, közadók módjára behajtott jövedelmével való bűnös gazdálkodását lelepleztük. Cikkeinket, **megnyert helyreigazítási perünket sem kisérte sajtókórus.** Ma oldalas cikkek tárják fel a szövetkezetben uralkodó állapotokat és az egész sajtó hosszú kommentárokkal közli Huszka lemondását.

24. De egyedül voltunk, majdnem teljesen egyedül, amikor az öreg **Jókai zsidó özvegyének, Grósz Bellának** Londonba szökését lelepleztük. Nem kísérte sajtóvisszhang cikkeinket, mikor kimutattuk, mennyire méltatlan Grósz Bella a nagy mesemondó hagyatékához. Csak Oláh György interpellációjának és Szinyei-Merse kultuszminiszter lényegében elutasító válaszának adott helyet a sajtó egy része.

25. Egyedül voltunk akkor is, amikor **Kaffka Margit** zsidókézre került hagyatékát, a **Tormay Cecil** ellen megindult egykori gyalázatos hajsza igazi hátterét lelepleztük.

26. Egyedül nyomoztuk ki a hazai marxizmus szájas vezérének, **Peyer Károlynak három ingatlan tulajdonát,** egyedül közöltünk részletes leírást a három burzsoá fényűzéssel berendezett házáról.

27. Egyedül voltunk az elmúlt másfél évben a sajtóban, akik az egyre jobban feledés homályába küldött **Gömbös Gyula emlékét** külön pályázattal, **hónapokon át folyó cikksorozatban tartottuk** ébren.

28. Egyedül irtunk a jobboldali sajtóban cikket azokról a drámai pillanatokról, amikor a 8 Órai Ujság ellen indított perben vitéz **Imrédy Béla** a bíróság előtt szembekerült **Bethlen István** gróffal és nyílt világnézeti párharcot vivtak.

29. Egyedül folytattuk egy időben heteken, hónapokon át a harcot **Egyed Zoltán: Film, Színház, Irodalom** című lapjának egyre jobban fokozódó baloldali destrukciója ellen. Most, hogy betiltották, többen megemlékeznek róla.

30. Egyedül voltunk, akik előre megjósoltuk, még a műteremben készülő **Harmincadik** nagy sikerét.

31. Egyedül voltunk, akik **a szociáldemokratáknak Erdély számára kiadott füzetét** lelepleztük.

32. Egyedül kezdtük meg a propagandát **Kémeri Nagy Imrének,** a magyar fiatalság hősének kultuszára és hamvainak hazahozatalára, csak a Magyarság támogatott minket ebben az akcióban.

33. Egyedül voltunk, mikor **Mályusz Elemér** népiségtörténeti irányát a hivatalos történetírással szemben méltattuk.

34. Egyedül voltunk, akik két év óta **minden új Páger-filmről, s Kiss Ferenc** minden alakításáról **vezércikket** írtunk.

35. Egyedül voltunk, akik **a címek és rangok elleni propagandát** hónapról hónapra folytattuk.

És Isten tudja, hányszor voltunk egyedül, amikor annyit támadtuk hol tréfásan, hol komolyan, keserűen a most megsemmisített zsidó könyveket.

Mindezt nem azért írjuk le, hogy jobboldali laptársainkat vádoljuk, tőlük bármit is számonkérjünk. Egy kéthetenként megjelenő lapnak könyebb dolga volt sokszor a cenzúránál, mint a napisajtónak. Csak a magunk harcát akarjuk az egész nemzetiszocialista közvélemény előtt helyes megvilágításba helyezni. És igazolni akarjuk, mennyire igazunk volt, amikor a lapunk címéül az **„Egyedül vagyunk"** kifejezést választottuk.

MI LEGYEN VELETEK ISKARIÓTI ALADÁROK?

Irta: Krompecher László*

Természetesen nem Iskariótes a neved, Bátyám uram, hanem valószínűleg valami jóhangzású, derék, ősű, magyar család piacra dobott neve. A keresztneved sem Aladár, mint ahogy biztosan nem Júdás — csak az értelme az; akkor is, ha szégyenlős, becsületes és szerény rokonaid eddig Pista bácsinak, Dönci bátyámnak vagy János apánknak szólítottak. Most azonban maradjunk a lényegnél. A lényeg pedig Iskariótes és Aladár.

Bevezetésül, Iskariótes Aladár bátyám, idézem Lukács apostol evangéliumának 22. részéből a következőket: „Beméne pedig a sátán Júdásba, ki Iskariótesnek neveztetik és a tizenkettőnek számából vala; — És elmenvén, megbeszélé a főpapokkal és a vezérekkel; — És azok örülnének és megszerződének, hogy pénzt adnak neki."

Eddig az Ige. Rólad írták ezt, 2000 évvel ezelőtt, Iskariótes Aladár bátyám, vagy Pista bácsi, Józsi bácsi, Dönci bácsi.

Felidézem néhány találkozásunkat. Kálmán bátyám és Sándor bátyám, két Iskariótes Aladár, rólatok szól az első történet. Az öreg zsidó pék cementárugyára nehezen kapta már a cementet, amikor duplanevű mindkettőtöket egy kedves öreg rokonom e szavakkal ajánlott be hozzám: „Lacikám, fogadd őket, mert nem zsidók". „Jancsi bácsi, mondd meg nekik, hogy nem szeretek olyan keresztény magyarokkal szóbaállni, akik évi két-háromezer pengőért minden munka nélkül csak arra vállalkoznak, hogy évente ötször-tízszer kijárnak a zsidó tulajdonosnak emezt vagy amazt régi hivataluk valamikor nélkik alárendelt mostani főnökeinél. Jancsi bácsi meg volt botránkozva, de a duplanevű Iskariótes Aladár Sándor és Kálmán nem jött el hozzám.

A rövidnevű héber vegyészeti gyárnak nem tiszta építkezési ügyében futkosott hozzám a gyár zsidaja. Megadtam neki az embertől embernek járó udvarias bánásmódot. Ő sem csodálkozott, hogy piszkos kis ügyükben nem sikerült zöld ágra vergődnie. Az ügyet lezártuk. Két hét mulva ismét megjelenik a kis zsidó és betessékeli a gyár elhelyezése szerint illetékes, nemrég nyugdíjba ment kerületi elöljárót, — a nyugdíjazás óta e gyár igazgatósági tagját. Iskariótes Aladár Alajos bátyám, tizenöt ember előtt tanitottalak ki, hogy keresztény magyar úr nem változtathatja meg a zsidó gyár kis piszkos ügyében elfoglalt álláspontját azért, mert a kis piszkos ügyet egy kijárásra kész, levitézlett köztisztviselő pengőkért kölcsönvehető kutyabőrjébe csomagolták. Óvatos és szerény Iskariótes Aladár, persze elfelejtettél provokálni. Általában az Iskariótes Aladárok keresztényi türelemmel viselték a meg-megvakargatást.

A vállalat zsidaja telefónon jelentett be Téged, csak név szerint ismert öreg Aladár Jenő bátyám, hogy tisztetedet óhajtod tenni nálam (rangod pontos megjelölésével, de nyugállományú minőséged szerény elhallgatásával), mint vállalatuk felügyelő bizottsági tagja és egy másik, túlmagyaros csengésű nevű úr, a vállalat ügyvezető igazgatója. Megkértem a telefonálót, hogy csak a túlmagyaros nevű műszaki igazgatóval kívánok tárgyalni, hiszen műszaki ügyben ő a műszaki szakember.

* E nyilt levél különös érdekessége, hogy azt az óvóhelyépítés-ügy kijárók által annyit ostromolt miniszteri biztosa írja az E. V. számára.

Származás igazolásához RÁD FOTOKOPIA! VI. ANDRÁSSY UT 52 (Mussolini-térnél) Telefon

Eleméri remek formában indul Berlinbe

Tátosé azonban nem megnyugtató



Február 1-én lesz Berlinben a „fiók-Európabajnokság" 400 méteres és 100 méteres gyorsúszásban. Nem kisebb Európa-nagyságok vesznek ezen a 400-as versenyen részt, mint

a svéd Borg, a német Plath és a magyar Tátos.

A 100 méteres versenyben

a svéd Olsson,

Európa ma egyetlen 1 percen belüli úszója a vitán felüli nagy esélyes. Ki tud ma Európában 1 percen belül úszni akkor, amikor akarja. Sőt 59 mp-en belül is! *Olsson* ellen is állítunk ellenfelet. A magyar szövetség bátor és benevezte *Elemérit*. *Eleméri* viszont nem szívbajos. Elkezdett komolyan készülni és vasárnap a kapitány vizsgáztatta. 100 métert úszatott vele a Fedettben. *Eleméri* a vizsgát remek idővel abszolválta. Hogy mennyi volt *Eleméri* ideje? Nem áruljuk el, mert ez „hadititok". Különben sem akarjuk elkiabálni azt a berlini százas versenyt.

Tátos is úszott vasárnap egy négyszázas „vizsgát".

Tátos ideje bizony nem oly örvendetes, mint Elemérié.

Dehát higyjünk a versenyzőnek, aki így panaszkodott utána:

— *Megfáztam és nem ment. Meg kell gyógyítani a náthámat, akkor Berlinben is jobban megy majd.*

Wannie András dr., az úszókapitány így vélekedett a „vizsga" eredményéről:

— Amennyire örülök Eleméri idejének, annyira aggaszt Tátos, akin van vagy 3 kiló téli felesleges súly is és valahogyan nem az, aminek lennie kellene. Ugy számitom, hogy Plath ellen elég lesz ez a forma is, de Borg ellen már nagy kérdőjel mered Tátos elé. Eleméri lelkiismeretesen készült és emberi számítás szerint nagyon jó eredményt fog elérni.

A magyar úszó-különítmény: *Tátos, Eleméri* és a vezetőjük *Wannie* András dr. elutazásáról Méray János főtitkár így beszélt:

— *Csütörtökön délután utaznak el Budapestről. A beutazási engedély már megérkezett, tehát az utazásuk elé semmi akadály sem gördülhet.*



FRIGYES DEZSŐ

a babérkoszorús magyar ökölvívók sorában

Egy ökölvívó versenyző, egy derék, kitünő sportember többet nem kívánhat, minthogy erőfeszítése, szorgalma, kötelességteljesítése és tudása jutalmául az Európabajnokság babérkoszorúja fonódjék homloka körül.

Magasztos érzés lehetett Boroszlóban vasárnap este, amikor Söderlund a nemzetközi szövetség elnöke átadta az Európabajnokság érmét a bajnoknak és az orgonán felcsendült a magyar himnusz hangja. A nemzeti imádságunk fenséges dallamának hallatára mindig elszorul a szívünk. Mily dicsőséges érzés volt ezt a templomi imádságos dallamot hallgatni annak, akinek munkája, tudása, küzdelme tette lehetővé ott az idegen tengerben azt, hogy sor kerülhetett a himnusz eljátszására. Frigyes is így lehetett, így is volt, mert hiszen utána elcsukló hangon csak annyit tudott mondani:

— *Életem legszebb pillanata ez!...*

Hisszük ezt és meg is értjük.

TIZ MAGYAR EURÓPABAJNOK

Frigyes Dezső méltó utóda az Európabajnokságot nyert babérkoszorús elődeinek. Eddig 9 magyar versenyzőt tüntettek ki az Európa-bajnokság díjával, most Frigyes a tizedik ebben a sorban. A magyar Európa-bojnokok a következők:

1928 Amsterdam légsúly: Kocsis.
1930 Budapest, légsúly: Énekes I., harmatsúly: Széles, pehelysúly: Szabó Gy.
1932 Losangeles, légsúly: Énekes I.
1934 Budapest harmatsúly: Énekes I., középsúly: Szigeti.
1936 Berlin, harmatsúly: Harangi.
1937 Milánó, légsúly: Énekes II.
1942 Boroszló, pehelysúly: Frigyes.

Frigyes tehát a tizedik Európa-bajnokunk, ha ezt a háborús bajnokságot is a többiekhez számítjuk.

Nemzetek szerint most a megnyert Európa-bajnokságok alapján ez a sorrend: 1—2 Olaszország és Németország 16—16. 3—4 Magyarország és Svédország 10—10 európabajnokkal.

FIATALOK, ELŐRE!

A magyar ökölvívóválogatott különítmény Boroszlóban 12 pontot szedett össze. Figyelemreméltó, hogy a 12 pont közül az első csapatnak tagja, Frigyes 5 pontot szerzett, míg a többi

hét pontot a második vonal, a második csapat versenyzői gyüjtötték össze. A hét pontból ötöt három fiatal: Szentgyörgy, Miriszlay és Csapogya szívének és tudásának köszönhetünk!

Ez a körülmény mindenesetre intő jel a szövetségi kapitány részére.

Staindl Antal, a szövetség főtitkára is hasonló véleményen van.

— *Fájdalmas csalódásokat hozott nekünk Boroszló, de kellemes meglepetésekkel is szolgált. Frigyes európabajnoksága a kitartó szorgalommal párosult tudás gyümölcse. Torma II veresége azonban lesujtó. Viszont a fiatalok, Csapogya, Miriszlay és főleg Szentgyörgyi a vártnál jobb szereplése örvendetes a jövő szempontjából. Nem voltam ott Boroszlóban, de képzelem, mit kapott a kis Torma az elnök úrtól! Rossz rá gondolni is.*

Az ökölvívó Európabajnokság befejezése után ünnepélyes vacsorán történt a díjak kiosztása. A legeredményesebben szerepelt olasz ökölvívó csapat a Vezér értékes ezüstserlegét, tagjai: *Paesani, Paoletti* és *Bianchini* a bajnoki övön kívül tiszteletdíjat is kaptak. Az olaszok mögött végzett két német együttes, valamint Raeschke és Ten Hoff szintén értékes tiszteletdíjat kapott. A további győztesek közül a svéd Noren Ribbentrop külügyminiszter, a dán Cristensen Hanke körzetvezető és Frigyes Rust birodalmi miniszter tiszteletdíját kapta.

A boroszlói magyar különítmény egyébként ma, kedden délután érkezik haza Budapestre a Keleti-pályudvarra.

ÉRDEKES...

AZ MLSZ BUDAPESTI KERÜLETE

január 27-én tartja rendkívüli évi közgyülését székházának nagytermében.

A budapesti kerület egyébként, mint a BLASz jogutóda, most adta ki jelentését az elmult 3 bajnoki évben kifejtett müködéséről. Barcsay János elnök vezetésével a legszilárdabb keresztény és nemzeti alapon áll és müködik az alosztály. A három évről szóló jelentést Nagy Zoltán, a kerület főtitkára állította össze.

*

LEVENTE-SIVERSENY. Miskolcon vasárnap rendezték a hadtest levente-síversenyt a Bükkszentkereszt határában lévő Bagolyhegyen. A versenyben 180 sízö indult. Eredmények: Futóversenyben: 1. Maluk Salgótarján, mülesiklóversenyben: 1. Krazsalbari Hámor, lesiklóversenyben: 1. Dániel, Balassagyarmat. A legjobban a diósgyöri, ózdi, hámori és balassagyarmati leventék szerepeltek.

*

A MAGYAR LOVASSPORT EGYESÜLETEK ORSZAGOS SZÖVETSÉGE január 31-én este 6 órakor tartja évi rendes közgyülését a szövetség hivatalos helyiségében (VIII., Szentkirályi-utca 29/31. szám, III. 1.).

HÚSZEZERPENGŐS öröklakások — NEGYVENEZERPENGŐS uzsoraáron

Köztudomású, hogy az utóbbi időben *bizonyos elemek spekulációs tevékenységüket az ingatlanfrontra tették át.* Garázdálkodásuk eredménye az, hogy

a lakbér az új házakban csillagászati magasságokba lendült, öröklakást pedig csak méregdrága áron lehet kapni.

A spekulációs elemek észrevették, hogy az árdrágításról szóló jogszabályaink az eddigi törvénymagyarázat szerint megtorpannak az ingatlan határán: *ingatlanban büntetlenül lehet drágítani és üzérkedni.* Mostanában tehát nem téglát, meszet, fát, vagy vállalkozási díjat drágítottak, hanem *mindezt ingatlanná építették össze és ingatlanalakban adták el másfélszeres, vagy dupla áron és büntetlenül.* Azt is észrevették ezek az elemek, hogy

az új házak vagy az átalakított házak bérét senki sem őrzi; ezen a téren is szabadon garázdálkodnak.

A vagyon három hónap alatt való megduplázásának lehetősége összetalálkozott a spekuláns zsidó pénzmentési törekvéseivel, amelynek jegyében szívesen megadják az ingatlan kétszeres és háromszoros pengő árát.

Figyelemreméltók ennek a szomorú folyamatnak kísérő jelenségei is. A pillanatnyi kereslet kielégítése címén

egészséges otthonépítés helyett aszociális legénylakások százait építették.

A családi élet lehetőségének biztosításánál *rentabilisabb volt a kapualjak bár-hangulata.* A helyzet odáig fajult, hogy életfontosságú objektumok, ipartelepek, középületek, óvóhelyek, árvízszabályozási műtárgyak, árvízsujtotta falvak építése hetekre megakadt, *de pesti spekulációs bérházépítés soha egyetlen percig sem állt.*

A magyar középosztálynak éveken keresztül összekuporgatott kevés tízezer pengői

elúsznak a húszezerpengős pesti öröklakások negyvenezerpengős uzsoraárában.

Ezeket a visszaéléseket meg kell akadályoznunk azzal, hogy *az árdrágítási jogszabályok hatályát kiterjesztjük az ingatlanfrontra is.* Erre minden jogi lehetőség és gazdasági szükségszerűség megvan.

Az öröklakások előállítási költségét pontosan meg lehet állapítani. Ismerjük a telek vételárát, vagy pontosan megbecsülhetjük annak értékét az építkezés idején,

fillérre kiszámíthatjuk az építés minden költségét is.

Számításunk alapja persze nem az anyagok és a bérek uzsoraára, hanem a hatósági ár, vagy a nyiltpiaci átlagár. Ehhez hozzá kell adni azt a megengedett hasznot, amelyet az uzsorabíróságok gyakorlata már pontosan kialakított. Ami ezen felül van, az illetéktelenül elért nyereség, amelynek összege a legtöbb esetben sokezer pengő!

A spekulánsok és azok védelmezői azt állítják, hogy az árdrágítási törvény „közszükségleti cikkről" szól, tehát az öröklakásra nem vonatkozik, ezt az okoskodást néhány felsőbirósági döntvény már eleve elintézi, mert

a közönséges öröklakás a döntvények szerint kétségkívül közszükségleti cikknek tekintendő.

Semmi akadálya nincs annak, hogy az árdrágítási törvényt a lakásspekulánsokra és drágítókra is alkalmazzuk.

*

A törvényes büntetés megnyugtatóan szigorú. Aki csak egyetlen öröklakást ad el jogtalanul magas áron,

egy évig terjedhető fogházzal büntethető,

az eladó azonban rendszerint több öröklakást szokott eladni. Ilyen esetekben árdrágításért már öt évig terjedhető börtönről lehet szó, mellékbüntetésként pedig hivatalvesztés, politikai jogok felfüggesztése, iparengedély megvonás, kiutasítás, kitiltás, stb. szerepelhet. A vagyoni elégtétel a cselekménnyel illetéktelenül elért, **vagy elérni kivánt nyereség többszöröse is** lehet és az elítélt egész vagyon értékének elkobzásáig terjedhet.

Arról is szó lehet, hogy

az irreális magas áron megvásárolt öröklakások árának jogtalan részét a vevő az egykori eladótól visszaszerezze.

Magánjogunk általános szabályai azt mondják: *oly szolgáltatás (jelen esetben a vételár egy részét), amelynek elfogadásával a másik fél a törvény tilalma ellen vétett, vissza lehet követelni.* Ez az összeg — építészmérnöki és ingatlanszakértői gyakorlatok tapasztalata szerint — igen sok esetben többezer pengőre, olykor tízezer pengő körüli összegre becsülhető. Meg fogja könnyíteni a visszaszerzést, ha az eladó az árdrágítást több házon, sorozatosan, hosszabb időn át végezte. Meggyőződésünk, hogy

feltétlenül sürgős szükség van ilyen-irányú intézkedésre,

a további spekulációs tevékenység megátlására és a retorzió biztosítására. A viszonyok között *a gazdasági életnek egy jelentős frontját nem hagyhatjuk védtelenül az árdrágítók és spekulánsok tevékenységével szemben,* különösen akkor, amikor valóban elsőrangú fontosságú közszükséglet ellátásáról, a lakásokról van szó.

Krompecher László
építészmérnök.

Megindult a szellemi élet is a felszabadított ukrán területeken

Rovnó, január 27.

Az ukrajnai birodalmi biztosság területén a kulturális élet fokozatosan ukrán nemzeti jelleget ölt. *A színházak, iskolák, tudományos intézetek stb. ismét megnyiltak.* Ujból megjelennek a napilapok is. A *Deutsche Ukraine Zeitung*-on kívül már több mint negyven ukrán napilap jelent meg. *Ujból megnyitották a kievi orvosi intézetet is.* A kievi akadémia szintén újra megkezdte tudományos munkálatait. Az akadémia új elnökséget választott, amelynek élén *Lyssenko* ukrán zeneszerző fia áll. Legközelebb *megnyitják a kievi egyetemet is.*

Pest vármegye igazoló választmánya befejezte a törvényhatósági bizottsági tagok származásának igazolását

Pest vármegye igazoló választmánya az elmult napokban fejezte be a törvényhatósági bizottsági tagok származásának igazolását. Az igazolás

ereményeként sok bizottsági tag vesztette el mandátumát.

Több tagot azért töröltek, mert nem tettek eleget adatszolgáltatási kötelezettségüknek, *másoknál viszont elégtelenek voltak a benyujtott okmányok.*

Megszüntnek nyilvánitották:

Székely György, *Friedmann* Dénes, *Tihanyi* Lajos, *Fadgyas* Gyula, *Fábián* Béla, *Hevesi* Andor, *Hetényi* Gyula, *Aradi* Béla, *Vámos* Gyula, *Palotai* Andor, *Donáth* István *Szende* Dezső és *Szende* Andor, továbbá *Bárdos* Ferenc, *Schöffer* Ferenc és *Schöffer* Pál, *Fried* Sándor és végül *Kelemen* Gyula bizottsági tagságát.

Önkéntes lemondás folytán megszűnt:

dr. *Bedő* Béla, *Halmi* Miklós, *Hajdu* Pál, *Kopa* Károly, *Mericzay* Aladár és *Sahin-Tóth* Rafael mandátuma.

A vármegye igazoló választmánya megtette az intézkedést a megüresedett helyek betöltésére és behívta Pest vármegye új törvényhatósági bizottsági tagjait.



BÁRDOSSY LÁSZLÓ ÉS A KÜLÜGYMINISZTÉRIUM VEZETŐI MA DÉLELŐTT GRÓF CSÁKY ISTVÁN SIRJÁNÁL

Felkelés Abesszíniában

Megrohantak egy angol helyőrséget és legyilkolták a katonákat

Róma, január 27. (NST)

Néhány nappal ezelőtt Adenből Ankarába érkező utasok arról számoltak be, hogy

Abesszínia egyrészében felkelés tört ki az angolok ellen.

A Giornal d'Italia különtudósítása szerint most *ezt a hírt más Keletafrikából Ankarába érkezett jelentések is megerősítik.* E jelentések szerint

a felkelés Szomália határán tört ki és más területekre is átterjedt.

A felkelést az angoloknak a négus nevében üzött elhibázott politikája robbantotta ki. Az angolok megszüntették a valásszabadságot és a lakosság ezt türhetetlennek találta. Az elkeseredés végül is

fegyveres lázadást idézett elő.

A felkelők megrohantak egy angol helyőrséget Dzsdzsiga és Aussza között.

Az angol katonákat meglepték és legyilkolták.

Az angol katonai parancsnokság azonnal megtorló intézkedéseket rendelt el. Számos falut felgyujtottak és a mecseteket lerombolták. Ez az intézkedése azonban éppen az ellenkező hatást váltotta ki, mint amit az angolok reméltek.

A felkelés tovább terjed Harrar irányában.

A bennszülött lakosság most azokkal a fegyverekkel harcol az angolok ellen, amelyeket tőlük kapott.

Az angol kormány közelkeleti képviselője Iránba ment

London, január 27. (NST)

Oliver Lyttleton, az angol háborús kormány közelkeleti képviselője az angol rádió jelentése szerint

elhagyta Kairot, hogy Iránban és Irakban tegyen látogatást.

Nemrég Iránt is a Lyttleton feladatkörébe tartozó országok közé osztották be. Azt hiszik, hogy utazása alkalmából az angol megbizott ezt az új helyzetet beszéli meg a bagdadi és teheráni angol hatóságokkal.

Evakuálják a polgári lakosságot Ujguinea északi részéből

Melbourne, január 27. (NST)

Frances Forde ausztráliai hadügyminiszter közölte, hogy Ujguinea ausztrállal részének északi partvidékén Port Madang városának polgári lakosságát eltávolították.

Megállapodás az ellenséges országok alattvalóinak védelme ügyében

Tokió, január 27.
(Német Távirati Iroda)

A hivatalos közlöny szerint a japán érdekeknek az ellenséges külföldi államokban való védelme ügyében megállapodás jött létre a japán kormány, az ellenséges országok és a semleges országok között.

Svájc veszi át a japán érdekek védelmét amerikai Kelet-Szamoán, Nagybritanniában, Ausztráliában és a hozzátartozó területeken, a Fidzsi-szigeteken és a Csendes-óceán más brit szigetein, továbbá Ujzélandban, valamint Nyugat-Szamoán a Straits-Settlements területén, a maláji államokban, Kenyában, Ugandában, Tanganyikán, Zanzibárban és a bombayi japán konzulátus működési területén.

Svájc veszi át a japán érdekek védelmét Holland-Keletindiában, Egyiptomban és Francia-Ujkaledóniában is.

Ugyancsak Svájc vállalja az Egyesült Államok, a Délafrikai Unio, Egyiptom, Panama, Kuba, Guatemala, Nicaragua, Columbia és Venezuela érdekeinek képviseletét Japánban.

Svédország vállalja a japán érdekek védelmét Kanadában, Délafrikában, Burmában, Ceylonban, Hawaiban, valamint a karachii és kalkuttai japán konzulátusok működési területén, valamint a mexikói érdekek védelmét Japánban.

Japán védelmét az Északamerikai Egyesült Államokban Spanyolország fogja képviselni, Irakban pedig Törökország, a Csendes-óceán keleti részén Argentina vállalja a japáni érdekek képviseletét. Ugyancsak Argentina vállalja Nagybritannia, Ausztrália, Panama és Görögország érdekeinek védelmét Japánban.

Az amerikai szolidaritás ürügye

Tokio, január 27. (NST)

A riói konferencia legutóbbi döntésével kapcsolatban Hóry, a japán kormány szóvivője, a sajtókonferencián Japán megelégedettségét fejezi ki afölött, hogy

Argentina és Chile az Egyesült Államok minden nyomása és csábítása ellenére nem volt hajlandó a tengelyhatalmakkal azonnal megszakítani a diplomáciai kapcsolatokat, hanem megtartotta saját szuverén állásfoglalását.

„Ezeknek az államoknak saját függetlenségükért vivott bátor harcára emlékezni fogunk — mondotta Hóry — és nagy tisztelettel viseltetünk önálló elhatározásuk bizonyítéka iránt."

A japán kormány szóvivője előzőleg számos beérkezett jelentés alapján rámutatott arra, hogy

az amerikai szolidarítás és a jószomszédi viszony ürügyével az Egyesült Államok a politikai, gazdasági és katonai nyomás minden eszközével megkisérelték rákényszeríteni akaratukat az ibero amerikai államokra

és saját érdekeik ellen egyetlen kézzelfogható ok nélkül háborúba akarták sodorni azokat.

Angliában újabb élelmiszerekre vezették be adagolást

London, január 27. (Bud. Tud.)

Angliában hétfőtől kezdve

bevezették a rizs, a borsó és a szárított gyümölcs adagolását.

Ezzel az adagolt fontos élelmiszerek száma huszonháromra emelkedett.

A brit élemezési minisztérium közlése szerint

a heti cukoradagot január 12-től kezdve személyenként 12 unciáról 8 unciára csökkentették.

Egyúttal a heti zsíradagot és vajadagot is arra a mértékre csökkentették, amilyen mértékű 1941 november közepén volt.

Azt a tényt, hogy az élelmiszeradagok csökkentését a tervezett időpontnál egy hónappal előbb kellett végrehajtani, a háboru alakulásával hozzák összefüggésbe. A háborunak új területekre való kiterjedése ugyanis hajótérben olyan mértékű szükségletet jelentett, hogy a közélelmezési minisztérium

a legközelebbi jövőben kénytelen az élelmiszerek importját csökkenteni,

hogy a hajók csapatszállításokra, hadianyag és lőszerszállításokra álljanak készen. Hogy az élelmiszerbehozatal milyen mértékben függ közvetlenül össze a távolkeleti háboruval, azt az is mutatja, hogy a brit kormány egyelőre csökkenti a buza behozatalát.

POLITIKAI NAPILAP
MEGJELENIK MINDEN HÉTKÖZNAP DÉLBEN
Felelős szerkesztő: MAKKAI JÁNOS
Szerkesztő: vitéz BÉRY LÁSZLÓ
Felelős kiadó: Dr. BATHORY-HUTTNER JÁNOS
Nyomatott a Stádium Sajtóvállalat körforgógépein
Felelős: Győry Aladár igazgató

Krompecher László

Légoltalmi felkészültségünk legkorszerűbb Európában

Hétfőn este a Magyar Mérnök- és Építészegylet *Reáltanoda*-utcai székházának zsúfolásig megtelt nagytermében *Krompecher* László tervező-építészmérnök »A végleges lakóházi óvóhelyrendelkezések végrehajtása a hatóság, a háztulajdonos és a műszaki körök szempontjából« címmel vetítettképes előadást tartott, melynek különlenyomata a honvédelmi miniszter minap kiadott legújabb óvóhelyépítési rendeletének félhivatalos magyarázatául fog szolgálni. Az előadáson, amelyen vitéz nemes *Jusztl* Emil országos légvédelmi parancsnok, a budapesti építészmérnöki kar nagyrésze és számos vidéki város kiküldött mérnöke is megjelent, *Krompecher* László a jó és a rossz példák nagy tömegének bemutatásával főként a korszerű óvóhelyépítés műszaki kérdéseivel foglalkozott.

Az előadásnak a háztulajdonosokat bizonyára leginkább érdeklő része szerint *a végleges óvóhely építési költségének egyharmadát az állam adókedvezmények formájában visszatéríti, másik egyharmada pedig négy évre arányosan elosztva a ház lakóira* háritható át. Ideiglenes szükségóvóhely építésénél a háztulajdonos ezeket

Pest, 1940. május: 28.

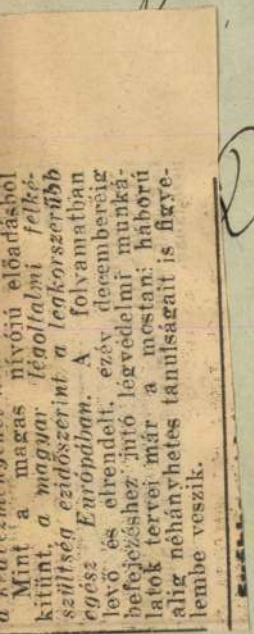

a kiadószerkesztés nívójú előadásból
Mint a magas légoltalmi felké-
kitünt, a magyar légoltalmi felké-
szültség ezidőszerint a legkorszerűbb
egész Európában. A folyamatban
levő és elrendelt, ezév decemberéig
befejezéshez jutó légvédelmi munká-
latok tervei már a mostani háború
alig néhányhetes tanulságait is figye-
lembe veszik.

BUDAPEST 1940 MÁR 25 4 Ft
ARADIÓ JÓ BARÁT
KESZPENZ-ZEL BERMEN-TESITVE

Dr. Szentiványi Gyula m

H

Lágymányosi - ut 16. félem

1.

MAGYARORSZÁG

A spanyol köztársaság elnöke elutazott Párizsból, de nem mondott le

A francia kormány ma délután elismeri Francót

Párizs, február 27.

Azana sógora, *Rivas Cherif* társaságában vasárnap este 22 óra 20 perckor elutazott Párizsból. Bellegardeben leszálltak a vonatról és onnan két gépkocsi szállította az elnököt és kíséretét Collonges sous Salévesbe, ahová *ma reggel 7 óra 15 perckor érkeztek meg.* Rivas Cherif ujságírók kérdésére kijelentette, hogy *a lemondás nem történt meg és megcáfolta azt a hírt, amely szerint a lemondólevelet benyujtották a párizsi spanyol követségen.* Hangsúlyozta, hogy Azana tartózkodott Franciaországban minden politikai ténykedéstől. Ha lemondásra kerülne sor, azt *először is Spanyolországban tennék közzé.* De lehet, hogy nem is lesz lemondás — mondotta Rivas Cherif. — Ki tudja? Vannak még más lehetőségek is; lehet például félreállni.

Hozzátette Rivas Cherif, hogy az elnök és kísérete néhány napig Collongesban szándékozik pihenni. Ha valami esemény történik, az ujságírókat majd értesítik.

Azana Mexikóba készül?

Bordeauxi jelentés szerint éjszakánkint nagy ládákban értéktárgyak érkeznek Madridból a bordeauxi kikötőbe. A ládákat azután a Vanadis jachtra viszik. Ez a jacht egy volt spanyol köztársasági miniszter tulajdona. Az értéktárgyakon kívül bútorok is érkeznek; ezek is *Azana tulajdonai.* A hajó *Mexikóba megy,* a spanyol marxisták utolsó menedékhelyére.

A sajtó nagy része úgy véli, hogy Azana elutazása a *spanyol köztársaság önálló életének megszünését jelenti.* A *Le Jour* értesülése szerint a francia kormány *hétfőn délután 16 órakor fogja nyilvánosan közölni Franco kormányának elismerését.*

A *Petit Parisien* helyesli Azana magatartását. Azana, akinek tetteit mindig viszonylagos mérséklet és békésebb szellem hatotta át, most is úgy viselkedett, amint azt tőle elvártuk. — írja a lap.

Mihelyt a burgosi kormány elismerését Franciaország hivatalosan nyilvánosságra hozza, a köztársasági spanyol nagykövet elhagyja a nagykövetség épületét és *szállodába költözik.*

Franco Don Juan infánst meghivja a spanyol trónra?

A *Matin* londoni értesülése szerint angol politikai körökben híre jár, hogy *Franco tábornok rövidesen visszaállitja Spanyolországban a királyságot.* Az uralkodó jogkörét bizonyos korlátok közé fogják szoritani. A trón visszaállítása esetén Franco *Don Juan* infánst fogja felkérni a trón vállalására.

Ma délután ismeri el az angol kormány is Francót

Megerősitik, hogy hétfőn délután közvetlenül az államtanács után nyilvánosságra hozzák a spanyol nemzeti kormány de jure elismerését a francia kormány részéről. Ugyanekkor az angol kormány is a francia kormányéhoz hasonló hangú nyilatkozatban ismeri el a Franco-kormányt.

Lehet, hogy már csütörtökön, de legkésőbb vasárnap megválasztják a pápát

Róma, február 27.

Már csak három nap választ el a pápaválasztástól és a Vatikánban már minden kész az új pápa megválasztására. A bíborosok már majdnem teljes számban Rómában vannak, *csak a délamerikai és a bostoni bíboros hiányzik,* valamint néhány olasz bíboros, akik azonban mindnyájan megérkeznek Rómába február 28-ára. A sixtusi kápolnát, ahol a szavazás folyik és amelybe a bíborosokon kívül nem léphet be senki sem, teljesen átalakították. A falak mentén hatvankét zölddel bevont asztalt és széket állítottak fel, amelyek fölé lila baldachin borul. A baldachinok felemelhetők és ha megtörtént a pápaválasztás, akkor *valamennyi baldachint felhajtják, csak az ujonnan megválasztott pápáé marad lehajtva.*

A sixtusi kápolnában egyébként több hatalmas asztalt helyeztek el, amelyen a bíborosok kitölthetik a szavazócédulákat. *Michelangelo* híres freskója alatt áll az az oltár, amelyen a szavazatgyüjtő kelyhet elhelyezték A hatalmas terem egyik sarkában van az az egyszerű vaskályha, amelynek füstje a választások eredményét jelezni fogja. *A konkláve területén minden ablakot homályos anyaggal vontak be,* hogy oda be ne tekinthessenek. *Az első szavazás csütörtökön délelőtt lesz,* úgyhogy a legkedvezőbb esetben *már csütörtökön délben* ismeretes lehet az új papa. A Vatikánban valószínűnek tartják, hogy *vasárnapon túl nem fog a választás elhúzódni.*

Göring, Ribbentrop és Funk visszautasította az angol kereskedelmi javaslatokat

Berlin nem vár sokat az angol-német tárgyalásoktól

London, február 27.

Ashton-Gwatkin, az angol külügyi hivatal gazdasági osztályának vezetője, berlini megbeszéléseinek befejeztével ma visszatér Londonba. Noha megelégedéssel nyilatkozott a Németországban talált barátságos légkörről, a Daily Mail úgy tudja, hogy javaslatait Göring tábornagy, Ribbentrop külügyminiszter és Funk gazdasági miniszter visszautasította.

Közölték vele többi között, hogy jelenleg szó sem lehet arról, hogy Németország csatlakozzék az angol-francia-amerikai valutacsoporthoz a nemzetközi kereskedelem könnyitése végett. Ribbentrop főkép azt ajánlotta, hogy Németország többet vásárolna Angliában, ha ennek ellenében nagyobb kiviteli lehetőségeket kapna a volt német gyarmatokban.

A News Chronicle levelezője szerint Berlinben nem sok haladást várnak az angol-német kereskedelmi tárgyalásoktól.

Bombák robbannak Palesztinában

25 halott egy nap alatt

Haifa, február 27.

Súlyos terrorista zavargások történtek ma reggel. Ismeretlen tettesek két bombát dobtak a tömeg közé; az egyiket az arab piac kellős közepén, a másikat a pályaudvar közelében. A két bomba 21 ember halálát okozta. A piacon robbant pokolgép jelentékeny anyagi kárt is okozott. A merénylet szinhelyét holttestek boritják. Mentőkocsik és önkéntes tehergépkocsik szállitják el a szivettépően jajgató sebesülteket. A pályaudvar közelében robbant bomba senkit sem sebesitett meg.

Jeruzsálemben a terroristák bombát dobtak, amely három arabot megölt és hat másikat megsebesitett. Rehovoth mellett egy bombarobbanás egy arabot megölt és egyet megsebesitett.

Haifában aknarobbanás két súlyos sebesülést okozott.

Csökkent a bankjegyforgalom

A Magyar Nemzeti Bank bankjegyforgalma a február 23-i kimutatás szerint, a február 15-i forgalommal szemben 18.6 millió pengővel 754 millióra csökkent. E csökkenést főként giroszámlákra történt befizetések idézték elő. Az állami giroszámlákra 14.7 millió pengő, egyéb számlákra pedig 3.2 millió pengő befizetés történt, úgyhogy a girokövetelések állománya összesen 17.9 millió pengővel növekedett.

A váltóbenyujtások összege a váltóesedékességek összegét 4.6 millió pengővel haladta meg. Az érckészlet 2.8 millió pengővel csökkent. A váltópénzkészlet 0.4 millió pengővel apadt. Az állami adósság törlesztésére 0.1 millió pengő folyt be. Az »Egyéb követelések« 0.6 millió pengővel, az »Egyéb tartozások« pedig 2.5 millió pengővel gyarapodtak.

Felelős szerkesztő:
Dr. MIHÁLYFI ERNŐ
Felelős kiadó: DIETZGEN GÁBOR
Szerkesztőség és kiadóhivatal: VII. kerület, Rákóczi út 54. szám
Jegypénztár, hirdetési-, előfizetési-, utazási- és könyvosztály: VII. kerület, Erzsébet körút 18–20
KIADJA A MAGYARORSZÁG NAPILAP R.-T.
Kéziratot nem őrzünk meg és nem adunk vissza

Az Athenaeum irodalmi és nyomdai részvénytársulat nyomása. Felelős nyomdavezető: Kárpáti Antal.

„Nem szabad vakon követni jött-ment álprófétákat és békebontó kalandorokat"

Glattfelder püspök nagyböjti szózata

A csanádi egyházmegye minden templomának szószékéről vasárnap olvasták fel dr. *Glattfelder* Gyula megyéspüspök nagyböjti szózatát.

— Ma már mindenki érzi, — mondja a főpásztori szózat — hogy az emberiség hajójának kormányrudja mellől olyan férfi távozott, aki a kormánykereket biztos kézzel tartotta s a célt világosan látta, mert *nem engedte magát befolyásolni törpe akarnokok és felelőtlen világboldogítók lármájától.*

A főpásztori szózat ezután azt fejtegeti, hogy ma is megingott minden és *veszedelem fenyegeti a népek békéjét épúgy, mint jólétét.* A népek élén sokfelé olyanok állanak, akik magukat a világ urának képzelik és téves gondolataikat s elfogult indulataikat az Isten szavával szemben kívánják érvényre juttatni.

A kereszténységet a maguk észjárása szerint forgatják, sőt kiforgatják, csak hogy belőle az ő hatalmuk igazolására kovácsoljanak hamis érveket. Mindaz, aki a maga céljára akarja kisajátítani a kereszténységet, vagy ugródeszkául akarja felhasználni embertársai rontására és kárára, csempészetet űz és a szent dolgokkal szentségtörő módon kereskedik. *Nem szabad vakon követni jött-ment álprófétákat és békebontó kalandorokat.* Arra kell hallgatni, aki egységre int s az emberek közt szükséges kölcsönös megértésre serkent, aki ajkán a béke szavával sírba szállt XI. Pius pápával és az ő utódának a lelki egység drága ajándékát őrizni kész buzgalmával lép majd a sikra. Akiket a hatalom vágya fűt, minig arra törekszenek, hogy az embereket egybefogják, de nem megértésre, hanem szolgaságra. O- és legujabbkori zsarnokok váltig hangoztatják, hogy egységre törekszenek, de mivel a célt téves eszközökkel szolgálják, ahelyett, hogy egyesitenének, a szüntelen elégedetlenség szellemét ápolják, mely csak a pillanatot lesi, amikor fellázadhat és az igát lerázhatja. *Egységet nem lehet kikényszeriteni,* hanem csak a lélek hódolatával elérni. Zsarnok uralomra törő hatalmasok fegyveres erővel vagy cselvetéssel vélik a népeket karámjukba terelhetni, de mivel csak az emberek nyakán s nem szivén tartják kezüket, kétes hódolat lesz csak osztályrészük.

Végül azt fejtegeti a böjti szózat, hogy míg tudósok cserbenhagyták elveiket, tízévenkint változtatták véleményüket, politikusok naponként forgatják köpönyegüket s azt kívánják a népektől, hogy mindezt rendben lévőnek vallják, egyedül a pápa tartott ki 2000 év óta következetesen és alku nélkül a védelmére bízott igazságok mellett.

Az „áramvonalas óvóhelyekről" tart ma érdekes előadást Krompecher László

Krompecher László műegyetemi tanársegéd rendkívül érdekes előadást tart ma este *»Az óvóhely létesítés gyakorlata, rendszerek, szerkezetek, költségek«* címen a Magyar Mérnök és Építész Egyletben.

Kérésünkre *Krompecher* László elmondotta, hogy mindenekelőtt *az óvóhelyek biztonságáról, olcsóbbá tételéről és gazdaságos kihasználásáról beszél.*

— Előadásomban javasolni fogom, hogy *több épület óvóhelyét összekapcsolják,* így ugyanis sokkal jobb és biztonságosabb óvóhelyeket lehet létesíteni. Meg fogom magyarázni a hallgatóságnak, hogy *azok az óvóhelyek, amelyeknek vészkijáratai a fal tövében vannak,* egyáltalában nem jók és nem biztonságosak. *Egészen új elgondolások alapján csináltam meg az óvóhelyek alaprajzát,* amelyeket vetített képeken mutatok be a hallgatóságnak délután.

— Úgynevezett *áramvonalas óvóhelyek rajzát ismertetem.* Ezekben az óvóhelyekben *teljesen hiányzanak az egyenes falak és a szögletek.* Az ilyen építésű óvóhelyeknél szinte *teljesen elkerülhetők azok az életveszélyes torlódások,* amelyek a régi rendszeren épített óvóhelyeknél előálltak, ha fejét vesztett lakosság tömegesen rohant le a pincébe. Az *áramvonalas ajtókkal és folyosókkal* megépített óvóhelyeknél a *torlódások simán elkerülhetők.*

— Előadásom végén arra fogom felhívni a szakhallgatóság figyelmét, hogy a lakosság bomba elleni biztosításáról a következő sorrendben gondoskodjék: előbb a vészkijárókat építse meg megfelelően, utána gondoskodjék az óvóhelyek mennyezetének megerősítéséről, harmadik feladata legyen a pincetér felosztása, negyedik a gázbiztos ajtók és előtér felszerelése.

Bomba robbant az irországi Belfastban egy szórakozóhelyen

London, február 27.

Belfastban egy szórakozóhelyen vasárnap este *bomba robbant.* A robbanás következtében *beomlott a táncterem teteje.* A teremben több mint százan tartózkodtak. Több ember, köztük négy fiatal leány, *megsebesült.*

GAZDASÁGI JELENTÉSEK, PIACOK, VÁSÁROK

Lanyha a határidőpiac

A nyereségbiztositó eladások következtében a határidőpiacon folytatódott az árlemorzsolódás. Rozsfelmondások ma nem voltak, de a piac további felmondásokat várt. A rozs mai árhanyatlása a márciusi terminusnál 10, a májusinál 11 fillér. A májusi tengerit is 11, a júliusit 15 fillérrel jegyezték alacsonyabban.

Rozs: márciusra: 13.72, 13.69, zárlat 13.62, májusra: 14.20, 14.08, zárlat 14.09—14.10.

Tengeri: májusra: 15.58, 15.55, 15.59, zárlat 15.55, 15.57, júliusra: 15.85, zárlat 15.83—15.84.

A készárupiac tartott

Tengeriből ma már vidékről is jobb kínálat jelentkezett, amelynek következményeként a kukorica további 5—10 fillérrel olcsóbbodott. A forgalom változatlanul mérsékelt, a piacra hozott áruból mindössze 450 métermázsát vettek át. 250 métermázsa *zab* változatlan áron kelt el, nem változott a rozs és az árpa névleges jegyzése sem. A *magpiac* forgalma 128 métermázsa lóhere, 31 mázsa lucerna és 150 mázsa csillagfürt volt.

Búza: tiszavidéki, fejérmegyei 77 kg-os 20.35—20.45, 78 kg-os 20.55—20.65, 79 kg-os 20.75—20.85, 80 kg-os 20.85—20.95, felsőtiszai, duna-tiszaközi 77 kg os 20.25—20.35, 78 kg-os 20.45—20.55, 79 kg-os 20.65—20.75, 80 kg-os 20.75—20.85, dunántúli 77 kg-os 20.35—20.45, 78 kg-os 20.55—20.65, 79 kg-os 20.75—20.85, 80 kg-os 20.85—20.95.

Rozs: pestvidéki 13.80—13.90, más származású 13.90—14.10.

Takarmányárpa: elsőrendű 16.00—16.30, középminőségű 15.75—16.00.

Sörárpa: kiváló 18.75—19.25, prima 18.00—18.50.

Zab: elsőrendű 19.45—19.60, középminőségű 19.35—19.45.

Tengeri: tiszántúli 14.35—14.50.

Őrlemények: korpa 12.90—13.10, 8-as liszt 15.90—16.20.

Tengeri: 150 mm Szolnokon át 14.50, 150 mm Szolnokon át 14.40, 150 mm Szolnokon át 14.40 budapesti paritásban.

Zab: 100 mm 19.45, 150 mm 19.35 budapesti paritásban.

Lóhere: 3 mm fehérbárcás 130.— Budapest, 18 mm minta szerint 98.— állomás, 3 mm fehérbárcás 138.— érkezési állomás, 4 mm fehérbárcás 130.—, 6 mm fehérbárcás 141.—, 50 mm fehérbárcás 130.50, 20 mm fehérbárcás 130.—, 12 mm fehérbárcás 130.— állomás, 12 mm fehérbárcás 130.— Budapest.

Lucerna: 3 mm kékbárcás 270.—, 4 mm fehérbárcás 292.— Budapest, 3 mm minta szerint 270.— állomás, 3 mm minta szerint 220.— Pécs, 15 mm minta szerint 200.—, 3 mm fehérbárcás 300.— Budapest.

Csillagfürt: 150 mm gömb 11.50 Szabolcs.

Magvak és hüvelyesek: köles fehér 18—22, vörös 17—18, egyéb 16.50—17, káposztarepce 25—25.25, tökmag nagyszemű 27—28, kisszemű 23—24, olaj dohos 20—21, kék mák 110—115, borsó Viktória sterilizált 18—19 zöld (express) sterilizált 18—19, lencse nagyszemű sterilizált 36—43, középszemű sterilizált 22—27, kisszemű sterilizált 20—22, fehér szokványbab dunai 25.25—25.75, dunántúli 24.25—24.75, felsőmagyarországi 23—24, lucernamag nyers arankás 175—215, ólomzárolt fehérbárcás 20 q-nál kevesebb 290—305, 20 q-nál több 280—295, lóheremag nyers arankás 80—100, ólomzárolt fehérbárcás 20 q-nál kevesebb 130—140, 20 q-nál több 128—133, bükköny tavaszi 17—18.50, szőszös 34—36, csillagfürt fehér lapos 11—11.50, szárított répaszelet 8.50—10.

A budapesti lisztárjegyzőbizottság árjegyzései (az 1938. évi gabonából készült őrlemények): búzaliszt: dara 37.25—38.50, 0gg 36.25—37.50, 0g 36.25—37.50, 0f 36.25—37.50, 2gg 35.50—36.50, 2g 35.50—36.50, 2f 35.50—36.50, 4-es 33.75—35, 5-ös 32—33.25, 6-os 28.25—30.25, 7-es 20—22; rozsliszt: 0-ás 28.50—29.25, 01-es 25.75—26.50, 1-es 20.50—21.50, 2-es 18.50—20.

Áradás-apadás

A FÖLDMIVELÉSI MINISZTÉRIUM vízrajzi osztálya jelenti:

A DUNA Oroszvárig árad, lejjebb apad; alacsony vízállású.

MAI DUNAI VÍZÁLLÁSOK: Schärding 84, Passau 201, Aschach 84, Struden 136, Stein —64, Bécs —86, Pozsony 67, Komarom 219, BUDAPEST 154, Paks 55, Baja 142, Mohács 168, Gombos 248, Ujvidék 190, Zimony 160.

A RÁBA Szentgotthárdnál —40.

A DRÁVA Barcsnál —126, Drávaszabolcsnál —14, Eszéknél 18.

A SZÁVA Bródnál 151.

A TISZA Tiszaujlaknál árad, lejjebb apad; alacsony vízállású.

MAI TISZAI VÍZÁLLÁSOK: Tiszaujlak —78, Vásárosnamény —76, Tokaj 30, Tiszafüred 34, Szolnok 40, Csongrád 10, Szeged 68.

A SZAMOS Csengernél 8.

A KÖRÖS Körösszakálnál —10, Békésnél 48, Gyománál 48.

A MAROS Makónál 4.

A BALATON Siófoknál 77.

A VELENCEI TÓ Agárdnál 36.

Keddi menü: Esterházy felsálszelet, burgonyapüré, sonkáskocka

A jó érett marhafelsálszeletet verjük ki, sózzuk be és kevés zsírban hirtelen süssük meg mind a két oldalán. Ha a hús megpirult, öntsünk rá hideg vizet, fedjük be és puhítsuk meg. Ha a levét elfőtte és nem elég puha, tehetünk alá friss hideg vizet. Vigyázni kell, nehogy sok levet eresszen. Kevés sárgarépát, gyökeret, gombát apró kockára vágva vele főzzük. Ha a főzelék puha, akkor tegyünk a levébe 1 deci tejfölt. Külön lábasban pirítsunk kevés reszelt vöröshagymát, keverjünk bele jó késhegynyi édes nemes csemegepaprikát és ha kitálaltuk a tejfölös pecsenyét, öntsük a paprikás levet a tetejére. Körítésbe burgonyapürét adunk.

25 deka füstölt tarját, vagy házi sonkát apróra vagdalunk, forró zsírba teszünk, belütünk 1 tojást és öntünk hozzá deci tejfölt. Jól elkeverve forraljuk, aztán ráöntjük a vízben kifőtt, hideg vízzel leöntött kockatésztát és elkeverjük. Kikenünk egy formát zsírral, behintjük zsemlyemorzsával és sütőben ropogásra sütjük.

Felhozatal. Vasúton: rakomány 45, darabáru 24, összesen 69 vagón. Rakományból: burgonya 23, káposzta 1, karfiol 1, hagyma 1, vegyes zöldség 5, barancs 11, mandarin 1, tojás 2, összesen 45. Őstermelő kocsi 10, rendelt áru kocsi 35, rendelt áru autó 12, kertészkocsi 7, élőbaromfi autó 2, vágottbaromfi autó 1, tojás autó 5. Élőbaromfipiacon a felhozatal 14 ketrec, tojás 206 láda. Vágottbaromfipiacon a felhozatal 21 q.

A csarnokban a forgalom lanyha, a felhozatal kielégitő.

A mai budapesti élelmiszerpiac fogyasztói (zárójelben nagykereskedelmi) árai kg-ként:

Húsok és hústermékek: Marhahús, rostélyos és felsál 128—180, leveshús (fartő, tarja, szegye) 128—160, borjúhús, comb 260—320, vesés 180—210, pörkölt 180, juhhús, hátulja 140—160, ele.e 100—150, sertéshús, karaj 120—140, tarja, comb 160—190, oldalas 120—164, zsírszalonna 150—152, sertésháj 150—160, sertészsír, budapesti 160—168.

Vad és vadhús: Szarvas 1 kg 40—400, őz 1 kg 40—500, fácán 1 drb 200—250, fenyvesmadár 1 drb 40—50.

Baromfi: Élő: tyúk 1 drb 200—350, 1 kg (150), csirke, rántanivaló 1 kg (200—240), ruca, hizott 1 kg (155—160), lúd, hizott 1 kg (140—155), pujka, hizott 1 kg (150). Vágott: tyúk 1 kg (110—140), csirke, rántanivaló 1 kg 160—320 (120—220), ruca, hizott 1 kg (160—165), lúd, hizott 1 kg 140—190 (100—160), pujka 1 kg (140—170).

Tojás: Teatojás válogatott drb 9—11, kg 140—156, ládaáru (120—140), kosáráru (130—140), főző- és aprótojás drb 6—7, kg 135—150.

Halak: Ponty, élő 100—150, szeleteit 95—140.

Tejtermék: Tejföl (90—92), teavaj, tömbben (290—310), pasztörözött (320—330), sovány tehéntúró (60).

Szárazfőzelék: Bab, fehér, aprószemű (26—30), nagyszemű (30—40), színes (34—40), borsó, hántolt, feles (26—38), lencse, hazai (28—60).

Zöldségfélék: Petrezselyem (9—12), sárgarépa (4—8), vegyes zöldség, zöldjével (8—10), kalarábé kg 8—24 (4—10), karfiol, külföldi tisztított kg 85—100 (75—85), vöröshagyma, érett, makói 20—24 (15—17).

Káposztafélék: Fejeskáposzta, hazai (6—10), kelkáposzta (5—9), fejessaláta, melegágyi (8—24).

Burgonya: Gülbaba (9—10.5), nyári rózsa (10—11), őszi rózsa (8—9.5), kifli (20—24), Ella (7.2—8.3).

Főzelékfélék: Sütőtök (10—12), csiperkegomba (140—220), paraj, tisztított 36—70 (18—50), gyökeres (30—40), sóska, melegágyi (160), közönséges (45—90).

Gyümölcs: Alma, nemesfaj (45—140), közönséges válogatott (40—95), körte, nemesfaj (100—140).

Déligyümölcs: Gesztenye, külföldi 100—640 (88—100), narancs, sárgabélű 60—88 (54—64), vörösbélű (68—100), mandarin 68—120 (70—90), citrom I-a (5—7), II-a (4—5).

Füszer: Paprika, édesnemes, csemege (400—420), édesnemes (360—380), félédes, gulyás (320), mák, kék (130), méz pergetett (170) bors (440—460), szegfűbors (640), köménymag (180), japán rizs (66—68), Karolin rizs (92—102).

A mai hivatalos valuta- és devizaárfolyamok

PÉNZNEMEK:		KÜLFÖLDI KIFIZETÉSEK:	
Angol font	16.—16.20	Amsterd.	181.40—183.—
Belga	57.30—57.90	Athén	3.025—3.055
Cseh kor.	7.50—11.80	Belgrád	7.82—7.88
Dán kor.	71.30—72.10	Berlin	135.70—136.70
Dinár	6.—7.50	Brüsszel	57.46—57.90
(500 és 5000 din. címletek kivételével)		Bukarest	3.41—3.44
USAdoll.	340.20—344.20	Kopenh.	71.525—72.125
Kanadai dol.	332—337	London	16.015—16.165
Francia fr.	9.—9.20	Madrid	—.—
Holl. frt	181.—183.—	Milánó	17.66—17.8864
Lengyel zl.	60.—61.40	Newyork	341.60—344.20
Leu	2.40—3.45	Oslo	80.50—81.20
Leva	3.—3.60	Párizs	9.04—9.14
Lira	16.90—17.90	Prága	11.79—11.93
(500 és 1000 lirás bankjegyek kivételével)		Szófia	4.11—4.15
Ném. márka	—.—	Stockholm	82.50—83.20
Norv. kor.	80.30—81.20	Varsó	64.25—64.75
Svájci fr.	77.40—78.30	Zürich	77.625—78.325
Svéd kor.	82.30—83.20	Isztanbul	268—271

Az amerikai építészet nagyszerű történetírója és filozófusa Lewis *Mumford*, az építőművészet társadalmi értékéről szólva, ezeket írja: *valamely emberi társadalom gazdasági életének erkölcsi színtjét nem lehet a termelés gazdasági nagyságával megmérni, hanem azt kell keresnünk, vajjon alkot-e az állandó és maradandó értékeket. A pazarlás és megsemmisülés elé azonban csak maradandó értékü művekkel állithatunk gátakat.*[24]

Az építészet társadalmi és nemzeti jelentőségéről való felfogásunkat ez a mondat szinte tökéletesen kifejezi. Sajnos ma nálunk kevesen érzik át ezt a gondolatot és mély örömmel kell elkönyvelni azt, hogy *Klebelsberg* Kuno gróf kultuszminiszterünk szóbeli és irott megnyilatkozásaiban milyen fontos helyet foglal el. E gondolat kitágítására, e hit kiszélesítésére és kimélyítésére elsősorban az építész társadalom hivatott. Mint e tanulmány során már többizben elmondottuk, az építésznek a mai helyzetben, a maga művészete érdekében, messzemenő felvilágositó munkára kell vállalkoznia. Igenis népszerűsítenünk kell azt és nem szabad abba belenyugodni, hogy a művészetünk nemzeti jelentőségét csak kevesen ismerik el, sőt a legtöbben szinte a meddő pénzpazarlás közé sorozzák az épitészetre fordított összegeket. Az építésznek kötelessége kiállítani a társadalom porondjára és minél tágabb körök tudatába belevinni az építészeti alkotás fontosságának átérzését. Alkalmunk volt a leglaikusabb közönség előtt szólani az építőművészetről, a lakásépítés nagy kérdéseiről és talán sehol sem találunk annyi megértésre, mint éppen ott. Minden mondatunknál éreztük, hogy az termékeny talajba eső mag. De persze egyvalakinek, egyszeri szava csak olyan, mintha a gazda minden földjébe csak egyetlen magszemet vetne. Széles vonalon kell felvonulnunk, s a napi kérdések hatalmas sorozatát maradandó következetességgel a magvető gondosságával kell megvitatnunk.

Meggyőződésünk, hogy az ilyen munka mesterségünknek fog hasznára válni. Nem abban az egyéni értelemben, hogy az előadót a megbízók seregei fogják felkeresni, hanem abban, hogy az építészhivatás megbecsülése erősen meg fog gyarapodni. Tudjuk, hogy keserű, kemény kenyérharcot kell vívnunk, és mégis ha elfogadjuk azt a tételt, hogy az építőművészet társadalmi fontossága vitán felül igaz, úgy a magunk mindennapi megélhetésén túl áldoznunk kell — és pedig sokat — hivatásunk egészéért is

Meggyőződésünk az, hogy ha felfogásunkban teljes korszerűségre törekedve ezt megtesszük, akkor az, amiért élünk és halunk, az *épitőmüvészet* jobban fel fog virágozni.

[24] Lewis Mumford: Von Blockhaus zum Wolkenkratzer. Berlin 1926.

A pilisi ciszterci apátság és a Szentkeresztnek szentelt pilisi pálos kolostor építészeti maradványai.

KROMPECHER LÁSZLÓ.*

Résumé: Les historiens de l'art ayant à leur tête l'abbé R. Békefi prétendaient que les ruines du couvent à Pilisszentkereszt, sont les débris d'une abbaye cistercienne à Pilis, établie d'Acey, en 1184. Sur la même montagne devraient être les ruines du premier couvent de l'ordre St. Paul l'Hermite. Ces ruines n'étaient pas encore retrouvé et les donnés de leur situation topographique manquaient.

L'auteur, après avoir examiné parallélement les circonstances de ces deux couvents, et contemplant leurs documents écrits et ce peu de fragments de mur qui étaient à sa disposition, prétend, d'une part: que les ruines connus à Pilisszentkereszt sont les restes du couvent de l'ordre St. Paul l'Hermite; d'autre part: que ce sont les vestiges, récemment découverts par lui à Pomáz, qui cachent les fondements du couvent cistercienne nommé plus haut.

Cette opinion est soutenue, par quelques pierres et carreaux, qui ont été découverts à Pilisszentkereszt et qui excluent la présence des moines-constructeurs français.

Ces pierres du XIIIe siècle et d'autres, à l'ornement d'entrelacs, trouvées également en Hongrie, éclaireront quelques problèmes de l'art hongroise fleurie au XI—XIIIe siècle.

* Szerző tanulmányát 1927 dec. kelettel küldte be. *Szerk.*

A Pilis-hegy tövében, a pestmegyei Pilisszentkereszt kisközség házaitól alig négyszáz méternyire földig elpusztult, de nagykiterjedésű falmaradványok vannak. Valamikor e romot Hunfalvy[1] és Rupp[2] még pálos emléknek tartotta. De újabb íróink (Csánki)[3] és összes műtörténészeink (Henszlmann, Arányi, Gerecze, Römer, Möller, Divald)[4] ciszterciteknek állítják, Békefi ily értelemben kétkötetes vaskos munkát[5] ir róla, építészeti műrészleteit jellegzetes ciszterci profilokként ismertetik, s mindnyájan úgy kezelik ez emléket, mint az *egykori pilisi ciszterci apátság* (Monasterium de Pilisio Ordinis Cisterciensis) romját. E feltevés hivatalos megkoronázása volna kultuszkormányunk az a lépése,[6] amely a rom területét a vallásalapítványtól megszerezve, a zirci apátságnak abban a reményben, hogy ott ásatásokat indit, tulajdonába kívánja átadni.

Érdekes lesz kimutatni, hogy e meggyökeresedett feltevést a legújabb kutatás miként dönti meg, miként agnoszkálja a romot az egykori *Szentkeresztnek szen-*

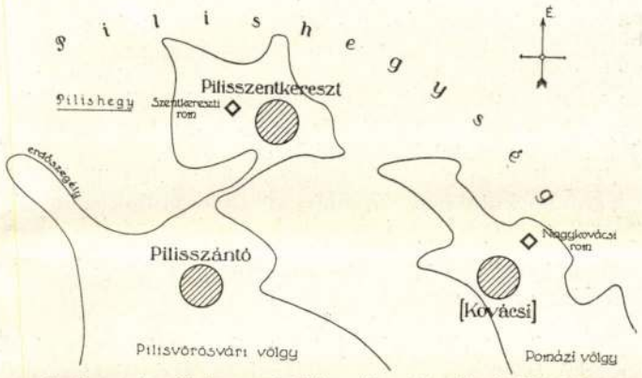

1. ábra. A pilisi romok környéke. Lépték 1 : 200.000.

telt pilisi pálos zárda (Conventus S. Crucis Ordinis S. Pauli I. Eremitae) maradványaként és a fentemlitett pilisi ciszterci apátság valódi romját miként találja meg tőle néhány kilométernyire, a mai *pomázi határ egy eddig fel nem fedezett romcsoportjában.*

Alábbiakban állandóan két romról lesz szó. Egyik a Pilisszentkereszt kisközség határában 487. és 488. hrsz.-ok alatt fekvő rom, mely eddig is ismert volt és a ciszterci kolostor maradványaként szerepelt.[7] Ezt a romot e cikkben *szentkereszti rom*nak fogjuk nevezni. A másik Pomáz nagyközség határának szélén van, közel Pilisszentkereszthez, 5772. és 5773. hrsz.-ok alatt s ez eddig ismeretlen volt. Rómer ugyan 1863-ban felvázolta, de rajzát eddig egész másra interpretálták.[8] E cikkben *nagykovácsi rom* néven idézzük, mert Pomáz nagykovácsi dülőjében fekszik.

1184-ben a franciaországi Acey kolostorából ciszterci szerzetesek telepedtek le a Pilis-hegységben és megvetették a pilisi apátság alapjait. Az apátság szép szerepet vitt hazánk egyháztörténetében. De 1358 óta erős anyagi, sőt erkölcsi hanyatlást mutat, 1526-ban pedig a török a kolostort felperzseli és a rendtagokat elűzi.[9] Hasonló ehhez a Szentkeresztnek szentelt pilisi pálos-kolostor története. Özséb esztergomi kanonok 1246-ban a Pilis barlangjaiba vonult vissza remeteéletre, oda társakat gyüjtött és megalapította a későbbi pálos remeterendet. Kolostoruk 1250-től 1300-ig a pálosrend akkori fejének, a tartományfőnöknek székhelye és az ország legfőbb kolostora volt; 1374 óta nem hallunk róla.[10]

A török kiverése után Szántó község felett romokat találtak: a mai szentkereszti romot. A pesti pálos kon-

vent elfoglalta ezt a területet azon a címen, hogy ezek a közben megszűnt, Szentkeresztnek szentelt volt testvér-zárda maradványai.[11] Nem volt, aki ellenkezzék. Később VI. Károly császár osztogatni kezdte a felszabadított magyar területeken élt egykori egyházi méltóságok címeit. Így kapta 1712-ben Nezorin Flórián wellehradi (morvaországi) ciszterci apát a pilisi apát címét azzal a kikötéssel, hogy feltámasztja az apátságot. 1712-ben Nezorin hivatalos közegek közbenjöttével a helyszínen beiktattatja megbízottját ugyanennek a szentkereszti romnak birtokába.[12] E másodszori beiktatásról a tulajdonos, a pesti pálos konvent csak utólag értesül és azonnal tiltakozik — egyelőre az egyházi hatóságok előtt. A két rend között tárgyalás következik, majd a ciszterciek perlik a birtokot, de eredménytelenül; végül a per ítélet nélkül megszakad s a pálosok birtokban maradnak.[13] II. József alatt a birtokot lefoglalják, majd a vallásalapítványhoz csatolják, amelynek máig is birtokában van.

A mult század hatvanas éveiben műtörténészek kezdenek újra foglalkozni a szentkereszti rommal; de a perről mitsem tudtak és egyszerűen, indokolás nélkül a nagymultú ciszterci kolostor maradványait vélték megtalálni.[14] A feltevést az utódok kritika nélkül átvették. Végre Békefi Remig értesült, hogy az eredet kérdése nem áll vitán felül; ezért könyveiben bőven tárgyalja a kérdést, míg végül ő is a fentemlített — szerintem téves — eredményre jut.[15]

Látható, hogy eddig két esetben volt vita tárgya a szentkereszti rom eredete: a ciszterci-pálos per folyamán és Békefi könyvében. A helyzet azonban azóta tetemesen változott, mert egyrészt a közelben másik, nagykiterjedésű romot találtunk, másrészt alaktani és alaprajzi ismereteink Békefi óta bővültek.

Vizsgáljuk meg újra a körülményeket, tegyük hozzá a legújabb kutatások eredményét és rajzoljuk meg végül azt a helyzetképet, amelyet mai ismereteink alapján elfogadhatunk. Tárgyalásunkat az eddigi érvek sorozatos kritikája és az újabban vizsgált körülmények csatolása alkossa.

*

I. Békefi azt állítja, hogy a szentkereszti rom a ciszterciek, mert a rom ma a székesfehérvári, tehát a régi veszprémiből kihasított püspökség területén van; amint hogy az összes oklevelek szerint az egykori ciszterci monostor veszprémi területen volt és a pálos idegen, esztergomi püspökség területén.[16] A mai székesfehérvári (veszprémi) sorolás azonban nem jelent semmit. A török után e lakatlan határerdőt azzal a szomszédos plébániával vonták egy egyházmegyei fennhatóság alá, amely éppen elsőnek vette az akkor alakult telep néhány lakóját lelki gondozásba. Ez pedig történetesen Szántó volt. Tehát a rengetegben alakult telep, Pilisszentkereszt is a veszprémi egyházmegyéhez tartozó lett[17] és senki sem törődött az erdei tisztás törökelőtti viszonyaival. A mai egyházmegyei hovátartozóság tehát csak törökutáni új körülmények következménye. Következtessünk. A két kolostorrom feltűnő nagyságából biztos, hogy itt a két fenti kolostorról lehet csak szó. Másrészt tudjuk, hogy esztergomi egyházi fennhatóság alatt kettejük közül a pálos zárda állott. Végül láttuk azt is, hogy a két rom közül a szentkereszti-nél tényleg lehetséges a határváltozás, vagyis egykori esztergomi illetékesség. Mindebből világos, hogy itt határváltozás tényleg történt és ez a szentkereszti romot érintette; és akkor a szentkereszti rom a pálos-kolostor maradványa.

II. Békefi a következőket írja: a ciszterci monostort így jelölték: Monasterium de Pilisio, tehát a mellette keletkezett község neve is Pilis.[18] És folytatja: Pilisszentkereszt egyenlő Pilis, mert 1. 1762-ben a pesti pálos konvent regesztrumának egy tétele a két jelölést azonosnak veszi. 2. 1889-ben a nép a községet röviden Pilisnek hívja. Tehát Monasterium de Pilisio egyenlő Pilissel és Pilis egyenlő Pilisszentkereszttel. Két történeti érvnek nem nevezhető, valószínűtlen vagy újkeletű analógiából azt a következtetést vonja le Békefi, hogy Monasterium de Pilisio azonos Pilisszentkereszttel. Békefi érvelése vagy megdől, vagy önmaga ellen fordul. Megdől azért, mert amíg bármelyik kolostor állt, akkor még nem létezett a község. A község a kolostorok pusztulása után legkorábban 226 év multán települt![19] Nevét pedig helybeli lakosok semmiképen, de még a szomszéd községek lakosai sem közvetíthették, mert azok is közben teljesen kipusztultak és új (nagyrészt tót) telepesekből alakultak. Csak a török utáni első birtokos, a pesti pálos konvent adhatta nevét, amely az igazságra ráhibázott és a saját rendjebeli, Szentkeresztnek szentelt pálos romot vélte megtalálni. Innen a melléje telepített és köveiből épült község *Szentkereszt* neve. Ha pedig elfogadnók Békefi téves érvelésének téves kiindulását az egyidőben fennálló község és monostorról, annak eredménye is csak az volna, hogy Szentkereszt község nevét a Szenkereszt-zárdáról kapta, amely mellette állt (tehát a mai szentkereszti rommal azonos), nem pedig a messze hegyen túl fekvő másik kolostorról. Békefi erőszakosan érvelt, amikor feltételezte, hogy a ciszterci kolostor mellé állítólag települt község nevét egy erdőrengetegen túl, más község mellett, más egyházmegyében fekvő idegen kolostorról vette volna. A község nevével a közbevetett törökuralom és népesség-csere miatt nem lehet egyik irányban sem érvelni.

III. IV. Béla király 1254. évi megerősítő oklevele[20] felsorolja a pilisi apátság birtokait; ezek között van *prope eandem ecclesiam villa Kuachi*, maga az egyház mellett Kovácsi falu. Kovácsi falu helye, ma Pomáz nagyközség nagykovácsi dülője, szomszédos Pilisszentkereszttel, tehát Békefi szerint[21] — nagyon helyesen — a szentkereszti romra jól illett ez a helymeghatározás. Ma azonban olyan romot találtunk, amely nem egy óra járásnyira szomszédja, hanem kellős közepén van a nagykovácsi dülőnek: a nagykovácsi romot. Ennek felelése után persze Békefi okleveles bizonyítása éppen a nagykovácsi romra fényesen illik.

IV. Békefi így érvel: *völgy, erdős terület, víz és zord vidék — és ezzel megvan a ciszterciek letelepedésére elégséges feltétel.*[22] Ez szóról-szóra ráillik a nagykovácsi romra és a Pilis sok más helyére.

V. Minden, bárhol felmerült érvvel foglalkozni kívánok. A szentkereszti romok ciszterci voltát védi H. T. S. O. Cist. a következőkkel: a szentkereszti rom kiásott kolostorudvara 21×25 méter[23] (tévedésből 24×28 métert írt). H. szerint egy pálos-, tehát remete-kolostor nem lehet ilyen nagyméretű.[24] Az érvelés feltétlenül megdől; a szentkereszti rom udvara t. i. 21×25 *m*, a nagykovácsié kb. 23×34 *m*,[25] vagyis már mindkettő feltűnően nagy. Tehát akármelyik volt is a pálos, annyi bizonyos, hogy a nagyméretűség már se nem bizonyító, se nem kizáró ok.

VI. H. T. S. O. Cist. azt írja, hogy kútkápolnát a pálosoknál sose látott, a szentkereszti romnál pedig van kútkápolna.[26] Azzal felelek, hogy Magyarországon száznál több pálos-kolostor volt, ezek közül pedig eddig vagy tizenöt igen jelentéktelennek alaprajzát ismerjük. E néhány apró romból nem lehet a rend egyik legfőbb monostorára kizáró érvet kovácsolni. Viszont pedig a ciszterci kolostoroknak egyáltalán nem szükséges tartozéka a kútkápolna. Csak a német kolostorokban gyakori, Franciaországban azonban — ahonnan Pilis is települt — éppen ritka.[27] Tehát a kútkápolna létezése a pálosok ellen nem kizáró ok, sem a ciszterciek mellett nem szükséges érv.

VII. A wellehradi ciszterci apátnak a pesti pálosok ellen folytatott pere két érvelés körül forgott.[28] Egyik körülmény IV. Béla király felmutatott megerősítő oklevele aktualitási kérdése volt; a pálosok e fiskális-fogását a bíróság nem tudta legyűrni; ma azonban kétséget kizáróan tudjuk, hogy az oklevél csakugyan a ciszterciekre vonatkozik, bár a *ciszterci* szó nincs benne kiírva. A per másik érve sokkal érdekesebb. Miért éppen ez a (szentkereszti) rom volna a ciszterci, mikor a Pilis-hegységben más romok is vannak? Azért, felelték a ciszterciek, mert IV. Béla király oklevele sze-

rint *prope eandem ecclesiam villa Kuachi.* Ezt az ismeretes körülményt — a per Achilles-sarkát — a III. fejezetben eredménnyel tárgyaltuk.

VIII. Forduljunk a pálosok évkönyveihez tanácsért. Ők is adnak némi felvilágosítást. A kolostorukra vonatkozó, itt-ott felbukkanó megjegyzéseik vajjon melyik romra illenek rá? A pálos-rendháznak ez a rendes megjelölése: Conventus S. Crucis in Pilisijs propè Szantò.[29] Szántó mellett. Vessünk egy pillantást a térképre és belátjuk, hogy ez bizony a szentkereszti rom helyére vonatkozik.

IX. Hogy írja le a pálos feljegyzés a helyet, ahol Özséb kanonok remetéskedett és később kolostort épített? *Juxta speluncam triplicem,*[30] egy hármas barlang mellett. A nagykovácsi romnál messze földön nincs semmi barlang; a szentkereszti rom mellett ott vannak a Pilis-hegy híres, barlangos sziklafalai, ott van az Ördöglyuk *háromágú hatalmas földalatti teremsora.* Tehát ez a leírás is a szentkereszti rom pálos voltára utal.

X. Meg kívánom említeni Hunfalvy adatát, aki az esztergommegyei Kesztölc kisközség feletti *Klastrompuszta*-majornál véli megtalálni a Szentkeresztnek szentelt pálos-kolostor helyét.[31] Hunfalvy azonban itt két hibát követ el: egyrészt újra megtalálja ugyanannak a Szentkereszt pálos-kolostornak a helyét, amelyet könyve első kötetében már Pilisszentkeresztre elhelyezett;[32] másrészt ide akarja temetni Gertrud királynét, aki pedig köztudomás szerint egyáltalában nem is pálos-templomban, hanem a pilisi ciszterciek egyházában nyugodott. Látható ezekből az elírásokból, hogy Hunfalvy nem foglalkozott alaposabban e kérdéssel. Érvet egyébként nem is említ. Leszögezem, hogy az esztergomi érseki levéltárban három hiteles határleíró oklevél van, amelyből kitűnik, hogy e tájékon a pilisi ciszterci apátság birtoka feküdt.[33] Nyilván innen ered a *Klastrompuszta* elnevezés. A pálos-zárdát viszont az oklevelek e vidéken nem ismerik.

XI. Dr. Arányi Alajos orvosprofesszor-archeológus 1881-ben azt javasolja a Műemlékek Országos Bizottságának, hogy *Pilis-Szt.-Kereszten: az egykori monostor helyén* fogjanak *római* tárgyak utáni ásatásba.[34] Valószínűen félrecsúszott a tolla.

XII. Nagyrészt újságcikkek nyomán ír Pámer László S. J., amikor a szentkereszti pálos-zárda helyét a Nyergesújfalu melletti Péliföldel azonosítja.[35] Ezen feltevés mellett mindeddig csak a név azonosságát hallottam megokolásul, s azt a körülményt, hogy Pilisszentkeresztet tekintélyes műtörténészek a ciszterciekneg foglalták le. A hely annyira távol esik a pilisi pálosok szóbahozható vidékétől, hogy nincs okunk Fuxhoffer és Czinár véleményét,[36] a péliföldi rom templárius eredetét pálosok ötletszerű feltételezésével vitatni.

XIII. A ciszterci rendházakat mindig a rend szigorú szabályai szerint és saját építőmestereikkel építették. Az egymásból település szerint, az egymáshoz való atya- és leányapátsági viszonyból megrajzolhatjuk a ciszterci apátságok családfáját. Az egymásból település e családfája pedig maga után vonta a szervezet, sőt bizonyos mértékben a szellemi és a gyakorlati irányok családfáját. Ilyen különböző irányok fedezhetők fel a ciszterci építészettörténet vizsgálata folyamán is. Értékes lehet tehát valamely kolostor vizsgálatánál alapítói és alapításai sorozatának ismerete.[37]

Clairvaux-(Clara-Vallis)-ból települt 1131-ben Cherlieu (Carus-Locus). Cherlieuből települt 1136-ban *Acey* (Locus-Acciactus, Aceyum). Aceyből 1184-ben *Pilis* (Pilisium). Pilisből 1190-ben *Pásztó* és 1232-ben *Bélháromkút* (Tres Fontes de Beel Cumanorum). Cherlieuből ezenkívül települt 1138-ban *Hauterive* (Alta-Ripa); Hauteriveből 1185-ben *Kappel* (Capella); mindkét utóbbi Svájcban. E csoportból ismerjük Clairvaux, Cherlieu, Acey, Bélháromkút, Hauterive és Kappel eredeti alaprajzait, ezenkívül Clairvaux és némileg Pásztó második alaprajzát. A templomok a fontenayi ciszterci típust követik, bár Clairvaux második alaprajza és Cherlieu elrendezése annak a XII. századvégi ciszterci építészeti irányzatnak a képviselői, amely a clairvauxi törzsben rövid néhány évig közbevetve uralkodván, egy-két csoportbeli nagyobb templomnál a kápolnakoszorús rendszert alkalmazta. Igaz ugyan, hogy Pilis és Pásztó éppen e kritikus időben épülhettek, mégis ez a kápolnakoszorús elrendezés Magyarország e sorozatbeli ciszterci kolostorainál nem érvényesült. Ezt a feltevést valószínűvé teszi az a tapasztalat, hogy kápolnakoszorús elrendezés csak nagyméretű templomoknál alkalmas és tényleg csak ilyeneknél ismeretes. Sőt a Pásztóról fennmaradt, bár hitvány, 1699-i felvétel[38] a kápolnakoszorút teljesen kizárja. Marad Pilis. Ezek után joggal várhatjuk Pilisen a sorozatba beleillő fontenayi háromhajós, kereszthajós, egyenes záródású, mellékoltársoros templomot és a hozzája csatlakozó, nem túlságosan nagyméretű kolostort.

A szentkereszti romnál ismerünk egy 24×28 *m* méretű kútkápolnás keresztfolyosót.[39] Körülötte bozótok és nagy földalatti romterület. Semmi meg nem állapítható, nem is sejthető; csak alapos, nagyarányú ásatás deríthet itt napfényt az alaprajzra. A nagykovácsi romot ábránk mutatja be. Föld felett alig egy két kő van, az alapfalak jórészére csak a föld púposodásából lehet következtetni. Felmérésemnél félve dolgoztam, nehogy

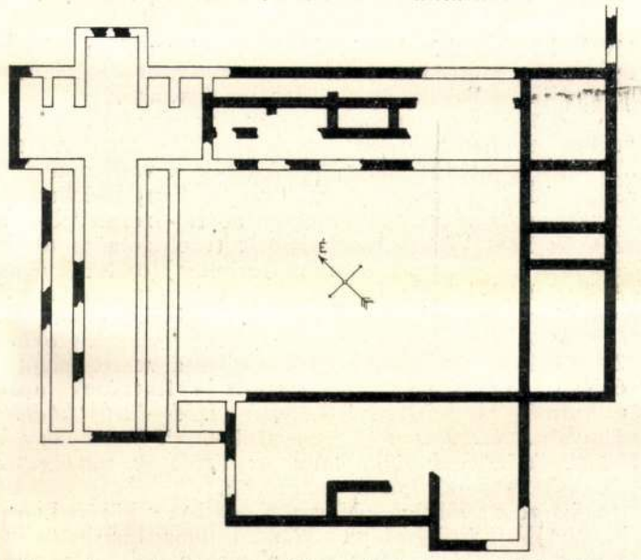

2. ábra. A nagykovácsi rom (Pomáz) alaprajzi vázlata. Römer 1863. évi, valamint Krompecher L., Benedek Fr., Kovács B. 1927. évi felvételeinek nyomán. A fehéren hagyott falak feltételezettek. Lépték 1: 400.

képzeletem többet láttasson a biztosnál. Felvételemét akkor láttam igazoltnak, amikor a két hónappal később fellelt Römer-féle 1863-as felvétellel[40] csaknem tökéletesen egyezőnek találtam.

A nagykovácsi alaprajz teljesen beleillik a ciszterci kolostorok szokásos elrendezésébe, egyháza falának fennmaradt részleteiből pedig egyértelműen rekonstruálható az előbbi sorozatból ismert és várt fontenayi típusú ciszterci-templom. Römer félszázada kallódó vázlatának helyes interpretálása és a nagykovácsi rom új felderítése döntő érvet hozott a pilisi monostorok kérdésébe. Acey utódjának, Pásztó és Bélháromkút elődjének alaprajzi felismerése után nem lehet kétséges, hogy a Pomáz határában lévő nagykovácsi rom az egykori nagynevű pilisi ciszterci apátság maradványaival azonos.

XIV. Békefi Remig érvelése folyamán nem feledkezik meg az építészeti részletek figyelembevételéről. És összehasonlítva az általa Pilisszentkereszten talált *egy-két emlékszerű részletet* a bélháromkúti faragványokkal, azt írja: *lelkem valósággal repesett örömében, midőn a bélháromkúti, másként apátfalvi templom megtekintésekor, ennek részei s az általam összeszerzett darabok között nagy rokonságot, sőt megegyezést találtam.*[41]

Ezzel szemben mindkét emlék ismeretében meg kell

állapítani, hogy közöttük *megegyezés, sőt rokonság* nincsen. Ellenkezően, a fennmaradt korrespondáló részletek (például a bárki által ellenőrizhető fejezetek) élénk tanui egy több évtizedes szembeötlő távolságnak; e két



3. ábra. Pilisszentkereszten talált díszes kapu-süvegkő.

távoli kor ezenkívül még fordított viszonyban is van egymással, mint azt a ciszterci kolostorok alapítási sorrendje és Békefi elgondolása megkívánná.

A szentkereszti romokból származó más faragott kövekből azonban nemcsak ezt az általános negatív megállapítást vonhatjuk le. Állítsuk össze a valószínű építési korokat és ezután nézzünk meg néhány érdekesebb szentkereszti követ.[42] A Fragmen adatai szerint[43] Özséb 1246 és 1250 között kis kápolnát (ecclesiola modica), 1250-ben kis rendházat (monasteriolum) épített, végül 1254 és 1270 között felépítette a végleges monostort. Kun László király serege 1278 és 1282 között felperzseli. De királyi parancsra és bőséges királyi adományokból 1282 és 1290 között újra épül. 1300 óta veszít jelentőségéből. Az 1254-ig végrehajtott építkezések apró faalkotmányok lehettek. *Az első (1254—1270) kőépítményből a Kun László-féle pusztítás miatt kevés maradhatott. Feltételezhetjük, hogy az épületek magva az 1287 és 1290 közti időből származik.*

A maradványok legérdekesebb darabja a közölt kapusüvegkő. Kirí a többi kövek közül. Egymagában is dokumentum a ciszterci feltevés ellen: semmiesetre sem aceyi települők 1200 tájéki francia-ciszterci munkája, hanem jellegzetesen magyar, bár nagyon késői és provinciális alkotás. *Egykor értékes dokumentum lesz az árpádokkorabeli önálló magyar kőfaragóiskola* kutatójának kezében! (E faragvány testvérét megtalálni a Nemzeti Múzeumban: XI. századi párkánytöredéknek datálva.)

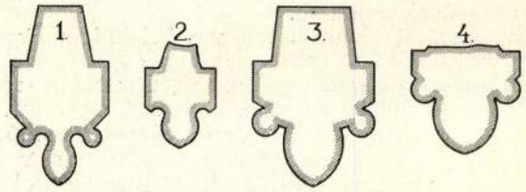

4. ábra. Pilisszentkereszten talált bordaszelvények. 1. Henszlmann 1872—73. évi rajza a Műeml. Orsz. Bizotts. rajztárában; nem hiteles, nem ellenőrizhető. 2. Békefi felvétele 1889-ből; nem ellenőrizhető. 3. Krompecher L., Benedek Fr., Matula I. felmérése 1926-ból; Békefi is közölte. 4. Krompecher L., Benedek Fr., Matula I. felmérése 1926-ból. Lépték 1:20.

A négy közölt bordaszelvényt ismerjük a szentkereszti romokból. Egyelőre biztosan csak annyit lehet róluk megállapítani, hogy nem lehetnek az aceyi települők faragványai: hiányzik róluk a ciszterci iskola jellegzetes sarkantyú-tagja.

A bordaszelvényekkel egykorúnak mondható a fennmaradt (kis részben Békefinél közölt) több lábazat és fejezetrészlet. Egy apró körablak töredéke a fenti kapusüvegkővel egyidős. Önálló munka volt a nagyrészt rekonstruálható, 2·35 *m* átmérőjű gyönyörű faragott hatpilléres-hatoszlopos *vörösmárvány* kútmedence. Egészen késői — talán az épülettől különálló — volt a talált díszes fiale-végződés.

A kövek — ha beszélnek — a ciszterciek ellen beszélnek.

XV. A közölt padozattégláról egyelőre csak annyit állapíthatunk meg, hogy e kisméretű, állatékítményes tégla nem lehet aceyi telepesek 1200 tájéki ciszterci munkája, mert azok az időtájt tudvalevőleg csak nagyméretű, növény- vagy mértani-díszes téglákat használtak.[45]

*

Végigfutva megállapításainkon, láthatjuk, hogy a legelől bejelentett új felfogás mellett több erős érv világosan bizonyít, viszont ellene nem maradt egyetlen helytálló vélemény sem.

Az egyházmegyei illetékességgel való érvelés ellenőrzése az új megoldást teszi valószínűvé (I.). IV. Béla király oklevelének és a Fragmen-Panisnak helymeghatározása két egymástól független határozott bizonyíték felfogásunk mellett (III., VII. és VIII.). A község nevéből — újkori és önkényes lévén — következtetni nem lehet (II.). A környék külsejével és a falmaradványok terjedelmével való érvelés az új rom megismerése óta



5. ábra. Pilisszentkereszten talált díszes vörös padozatburkoló tégla. Természetes nagyság: 17·5×17·5 *cm*.

elesik (IV.), a Kesztölccel, Péliföldde1 való kísérletezés, a római nyomok feltételezése laikus írogatás vagy sajtóhiba (X., XII. és XI.). A kútkápolna létezésével nem érvelhetünk (VI.). A mi nézetünket teszi erősen valószínűvé a környékbeli barlangok fekvése (IX.).

Hiányosak a romokra vonatkozó építészeti ismereteink. A nagykovácsi romnál ismerjük az alaprajz néhány vonását és ez nagyon lehetségessé teszi a ciszterci eredetet (XIII.), viszont a szentkereszti rom részletei kizárják a ciszterci építést és helyenkint különleges magyar kezekre vallanak (XIV. és XV.).

Ismereteink mai állásában arra az eredményre jutunk, hogy a mai Pilisszentkereszt mellett a pálos-rend első, Szentkeresztnek szentelt kolostora állott és a ciszterciek egykori pilisi apátságának romjai Pomáz nagykovácsi dülőjében fekszenek.

Nem tudjuk, hogy a Szentkereszt-páloskolostort lakói mikor hagyták el. A talált késői fiále-végződésből valószínű, hogy a XV. század közepe felé még lakott volt a hely, bár írott adataink 1374-gyel megszűnnek. A romok törökutáni történetét a bevezető részben megismertük. Pilisszentkereszt község 1752 és 1770 között települt és összes házai a kolostor és templom anyagából épültek. A heverő kövek közül néhányat 1863-ban Römer Flóris, 1872—73-ban Henszlmann Imre lerajzolt. Békefi Remig 1889-ben egy-két faragott részletet összegyüjtvén, Zircre vitte és könyvében közölte. A kövek Zircen

megtalálhatók. 1913-ban Gerecze Péter a Műemlékek Országos Bizottságának tetemes költségén kiásta a keresztfolyosó szélső falait és a talált *több fuvarra való* díszes faragott követ a pilisszentkereszti állami iskolában halmozta fel és lajstromozta.[46] Elszomorító tény, hogy e lajstrom nem maradt ránk és a kövek közül is már csak egy-kettő található meg az iskola körül — változatos alkalmazásban. Remélem azonban, hogy a régiségek legújabb vándorlását nyomon követve, néhány értékesebb példány még ki lesz nyomozható.

A pilisi ciszterci kolostornak (nagykovácsi rom), Gertrud királyné nyughelyének története megszűnik a mohácsi vésszel. Csak Römer vázolja fel 1863-ban alapfalait. Megmaradt köveiből épültek a környékbeli puszták, s néhány éve állítólag sokat aprítottak az alatta vezető kocsiútra. Ez év tavaszán a tulajdonos Teleki József gróf készségesen engedett nekem néhány nyomnyi ásást; komoly eredményt azonban itt csak tervszerű nagyobb földmozgósítás hozhat.

A két pilisi kolostor kutatása nincs befejezve. A levéltárak további anyaga és a feltárandó alapfalak tanusága még új fényt vethet a kérdésre. De addig is korrigálnunk kell a régi nézeteket és el kell fogadnunk az új kutatások megállapításait.

A tanulmányommal kapcsolatos időtrabló külső kutatásokat és a felmérési munkákat Benedek Frigyes és Matula István építészhallgatók, valamint a 307. sz. *Esze Tamás* cserkészcsapat néhány tagjának önzetlen segítségével végeztem.

Irodalom.

1. Magyarország és Erdély eredeti képekben. Írta Hunfalvy János. I. kötet. Darmstadt, 1863, 202. old. — 2. Magyarország helyrajzi története. Írta Rupp Jakab. I. kötet. Pest, 1870, 244. old. és nyomában Ádám Iván cikke, Egyházművészeti Lap, Budapest, 1883. évf., 69. old. — 3. Magyarország történelmi földrajza a Hunyadiak korában. Írta Dr. Csánki Dezső. I. kötet. Budapest, 1890, 14—15. old. — 4. Műemlékek Országos Bizottsága rajztárának „Pilisszentkereszt" borítékában Henszlmann, Arányi, Gerecze rajzai; u. o. Römer 12. számú jegyzőkönyvében 31—32. old.; Oesterr. Revue, III. Jahrg., II. Bd., Wien, 1865, 200. old. és nyomában Möller István, Technika, Budapest, 1926. évf., 10. sz., 250. old., valamint Magyar művészettörténet. Írta Divald Kornél. Budapest, 1927, 35., 37. old. és Magyarország művészeti emlékei, Írta: Divald Kornél. Budapest, 1927, 48., 49. old.; Archeológiai Értesítő, Budapest, 1885. évf., XIX. old. — 5. A pilisi apátság története. 1184—1541. Írta Dr. Békefi Remig. Pécs, 1891; A pilisi apátság története. 1541—1814. Írta Békefi Remig dr. Pécs, 1892. — 6. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztérium 131.017/1923. sz. ügyirata, annak utóiratai és vele kapcsolatos magánlevelek. — 7. Magyarország műemlékei. II. kötet. A műemlékek helyrajzi jegyzéke és irodalma. Összeállította Dr. Gerecze Péter. Budapest, 1906, 632. old. „Pilis." — 8. Gerecze i. m., 630. old. „Nagy-Kovácsi." — 9. Békefi i. m.: Pilis 1184—1541, 125., 128., 158., 256., 275. old. — 10. Fragmen panis corvi proto-eremitici. Vienna, 1663, 71—76., 80—83., 88—89., 97., 101—103., 155. old. — 11. Békefi i. m.: Pilis 1184—1541, 120. old. — 12. Békefi i. m. Pilis 1541—1814, 109., 520—522. old. — 13. Békefi i. m.: Pilis 1541—1814, 144—151., 523—524. old. — 14. Lásd: 4. jegyzet. — 15. Lásd: 5. jegyzet. — 16. Békefi i. m.: Pilis 1184—1541, 121. old. — 17. Pilisszentkereszti plébánia historia domusa. — 18. Békefi i. m.: Pilis 1184—1541, 122. old. — 19. Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye levéltára. Az 1752. évi conscriptióban nem szerepel, az 1771. éviben előfordul Pilisszentkereszt (Szent-Kereszt). Az 1770. évi urbarialis összeírás is megvan a községről. — 20. Eredetiben: zirci apátsági levéltár D. 1.; közölve: Békefi i. m: Pilis 1184—1541, 316. kk. old. és u. o. facsimile. — 21. Békefi i. m.: Pilis 1184—1541, 123. old. — 22. Lásd: 21. jegyzet. — 23. Műemi. Orsz. Bizotts. rajztárának „Pilisszentkereszt" borítékában Gerecze rajzai. — 24. H. T. hozzám intézett, birtokomban levő, 1927 március 25-én kelt levelében. — 25. Lásd: 2. ábra. — 26. Lásd: 24. jegyzet. — 27. Sigurd Curman. Cistercienserordens byggnadskonst. I. Kyrkoplanen. Stockholm, év nélkül. — 28. Orsz. Levéltár, curiai oszt. 4·19. csomag. — 29. Fragmen (i. m.), 85. oldal. — 30. Fragmen (i. m.), 73. oldal. — 31. Magyarország és Erdély eredeti képekben. Írta Hunfalvy János. II. kötet. Darmstadt, 1863., 20. old. — 32. Lásd: 1. jegyzet. — 33. Monumenta Ecclesiae Strigoniensis. L. Crescens Dedek. Tom. III. Strigonium, 1924., 7., 104—106, 246—248. old. — 34. Archeológiai Értesítő, Budapest, 1881. évf. XXV. old. — 35. Katholikus Szemle. XX. kötet. Budapest, 1906., 418. old. — 36. D. Fuxhoffer. Monasteriologia. Recogn. M. Czinár. Tom. II. Vindobona et Strigonium, 1869. 142. old. — 37. Lásd: 27. jegyzet. — 38. Descriptio Monasterii B. M. V. de Pásztó, 602—627. old., zirci apátság kézirattára 207. — 39. Lásd: 23. jegyzet. — 40. Műeml. Orsz. Bizotts. rajztárában. Römer 12. sz. jegyzőkönyvében 25—26. old. — 41. Békefi i. m.: Pilis 1184—1541., 123—124. old. — 42. Nagyrészt a pilisszentkereszti áll. elemi iskola épületében és udvarán. — 43. Lásd: 10. jegyzet. — 44. Nemzeti Múzeum Történeti Osztály, 95—926. sz.; közölve Magyarország művészeti emlékei. Írta Divald Kornél. Budapest, 1927. 15. old. — 45. Manuel d'archéologie française. 1-ére partie. Par Camille Enlart: I. Arch. rel. Paris, 1902. 6. old.; Magyar művészettörténet. Írta Divald Kornél. Budapest, 1927. 37. old. — 46. Műeml. Orsz. Bizotts. irattárában 40/1914. sz. ügyirat: dr. Gerecze Péter 1913 december 23-i jelentése.

SZEMLE.

A Bem-mauzoleum Tarnowban. A lengyel nemzet nagyszabású, hatalmas mauzoleumot épít Bem tábornoknak, a ic-

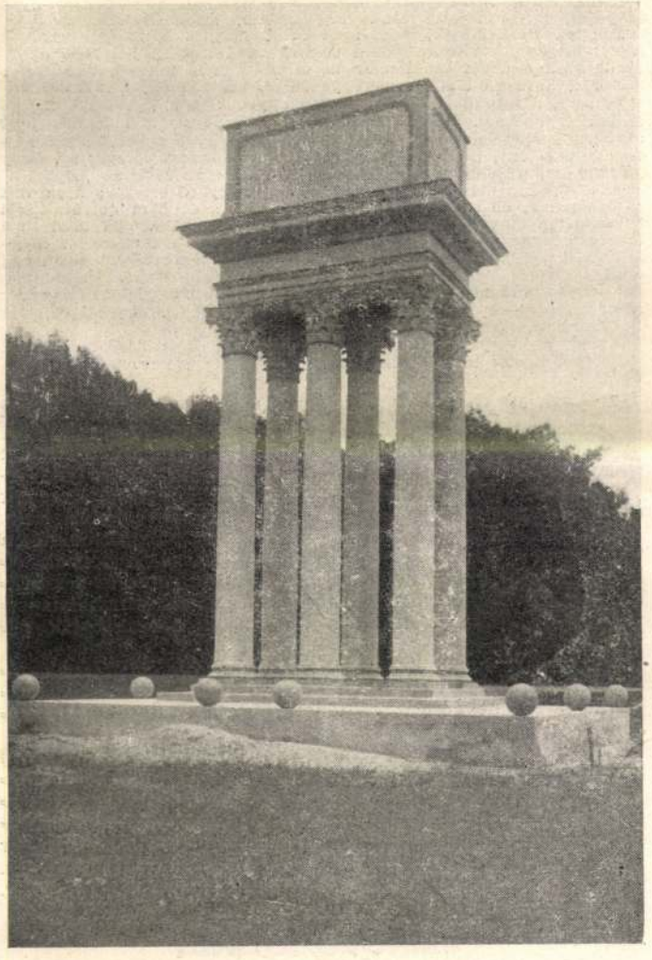

1. ábra. Bem tábornok síremléke.

gendás hősnek hazaszállításra váró hamvai számára szülővárosában, Tarnowban.

Képünk a síremlék általános képét mutatja, mely *Dr. Szyszkó-Bohusz Adolf*nak, a krakkói szépművészeti akadémia rektorának tervei szerint készül.

A mauzoleum a tarnowi városi parknak, az úgynevezett lövészkertnek a kis szigetén fog állni. A hős hamvait magába foglaló szarkofág hat hatalmas korintusi oszlopon nyugszik. Az oszlopzat négy lépcsőjű talpazaton áll, melyet kőgolyók között átvezetett bronzláncok fognak körül. A talapzat első lépcsője kiemelkedik a vízből. A mauzoleum csak csónakon közelíthető meg, mert híd oda nem vezet. A szarkofág két szélesebb oldalára magyar- és lengyelnyelvű feliratot, az egyik keskenyebb oldalára pedig török feiratot vésnek be, míg a szarkofág másik keskenyebb oldalára a hős születésének és elhalálozásának az évszámai kerülnek. A mauzoleum magassága 12 *m*, az oszlopoké 8 *m* s a szarkofág pedig 4·6 *m* hosszú és 2·4 *m* magas. A tervező építész a neoklasszikus stí-

lusra támaszkodott, amely Lengyelországban Bem tábornok működési idején uralkodott s amely stílusban a tervező a lembergi Ossolineumot, az Ossolinczki-intézet épületét is tervezte. A terv stílusa egyébiránt a sziriai Palmyra és Balbeki romjaihoz is alkalmazkodik, hol a hős életét befejezte.

A hős hamvainak hazaszállítására alakult lengyel bizottság a befejezéshez közel álló mauzoleum török és magyar feliratainak megszerzése végett a varsói török követhez és a magyar Bem-bizottsághoz fordult.

E sorok írója, mint a magyar bizottság elnöke a bizottság részéről elfogadott következő szövegű sírfeliratot küldötte meg a lengyel bizottságnak:

BEM APÓ

A Magyar Szabadságharc Legnagyobb Hadvezére

1848—49.

E sírfeliratot a krakkói *Kuryer Codzienny* 1928. évi május 20. számában magyarul és lengyel fordításban is közli és a következőképen kommentálja:

„A fenti szavakat valóságos meghatottsággal olvassuk. Ha meggondoljuk, hogy a sírfelirat szűkszavú kereteiben bennfoglaltatik *mindaz, amit a magyar nemzet az ő hősének a sírkövére akar helyezni*, akkor látszik csak meg igazán, hogy ki volt Magyarországnak Bem József, Bem apó! Mint tudjuk, a magyar ezredek a haremezőn ezzel a kiáltással mentek rohamra: *„Éljen Bem apó!"* Ez a kiáltás nevét csakhamar népszerűvé tette Magyarországon, s mikor a harc elbukott, Bem egyénisége, kit a magyar nemzet szívébe zárt, a legendába ment át. A magyar ember gyermekkora óta hallva a katonanótákban Bem nevét emlegetni, a legendás hőst annyira a magáénak tartja, hogy minden érzését egyetlen, szeretetteljes szóba önti bele: *Apó!* A magyaroknak nem volt elég az, hogy *„a miénk"*, nem elég, hogy *„Apa"*, ő most már csak az *„Apó"*.

A magyarok dicsőséges multjában sok nagy és érdemes apja volt a nemzetnek, de apó csak egyetlenegy volt, s ez Bem József. Ezzel a címmel a magyar nemzet egyszersmind a szívét is oda teszi Bem szarkofágjára. És a szívek hódolatát kiegészíti a történelem hódolata: *„A magyar szabadságharc legnagyobb hadvezére."* Bem, aki mint hadvezér egész géniuszával beragyogta a 48 hőskölteményét, *ma szimbolikus zászlóként lebeg az oly súlyosan megbántott magyar nemzet előtt* — s ez a nemzet e két mozzanatot összekapcsolva, írja Bem sírjára a sokatmondó szavakat.

Ennek a magyar sírfeliratnak a fényében Bem Józsefnek, mint a lengyel hadak tábornokának alakja, a legfigyelemreméltóbb jelentőségű."

A talapzat sarkaira kegyeletföldet tartalmazó négy urnát helyeznek el és pedig két magyar és két lengyel urnát.

A két magyar urnában Erdélynek, illetve Magyarországnak (Bánság) azokról a helyeiről származó földet fogják elhelyezni, hol 28 ütközetben a hős mint hadvezér szerepelt és életét a magyar ügyért mindannyiszor kockáztatta. A magyarországi földhöz Bem magyar őseinek birtokáról, a tolnamegyei Cosban várból származó földet is fognak elhelyezni, míg a két lengyel urna egyikében *Iganie* és a másikban *Ostrolenka* földjét helyezik el. A magyar urnák talapzatai a 28 ütközet, valamint a Cosban-vár nevét fogják feltüntetni.

Bem mauzoleumát dr. *Szyszko-Bohusz Adolf* lembergi műegyetemi tanár tervezte, ki a Wawel helyreállítási munkálataival s főként építészettörténeti kutatásaival szerzett magának érdemeket és nevet.

Habár a magyar nemzetnek az a kívánsága, hogy *Bem József* magyar földben aludja örök álmát, a Gondviselés kifürkészhetetlen akarata folytán nem is teljesülhetett, megnyugtató elégtételül szolgál nekünk az a tudat, hogy feledhetetlen hősünknek szülővárosában emelt síremlékén magyar szó fogja hirdetni a világnak a magyar nemzet örök háláját.

Báró Balás György.

Szakirodalom.

Könyvismertetések, bírálatok.

Rovatvezető: Dr. LÓSY-SCHMIDT EDE, egyleti könyvtárnok

(Az ismertetésre szánt könyveket lehetőleg két példányban, úgyszintén az ismertető kéziratokat is szíveskedjenek a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Könyvtára, illetőleg a rovatvezető címére: IV, Reáltanoda-u. 13—15. sz. II. em. küldeni.)

A Vasúti Magasépítmények. I. rész, Építési anyagok. Írta: *Bertalan Imre*, okl. mérnök, máv. főfelügyelő. Budapest, 1928. 8°, 140 l. 12 szövegábrával. Kiadta a Magyar Királyi Államvasutak Igazgatósága. Stephaneum nyomda és könyvkiadó r.-t. nyomása.

Bertalan Imre a „Vasútépítés" című művét, melynek első két kötete 1911-ben az „Építő Munkavezetők könyvtárában" jelent meg, a Magyar Királyi Államvasutak Igazgatóságának kiadásában megjelenő harmadik résszel, a „Vasúti Magasépítmények"-kel egészítette ki. Az új mű maga is három részből áll, ezeknek elseje, az „Építési Anyagok", most került ki a sajtó alól. Szerző e munkájában a gyakorlat igényeit minden tekintetben teljesen kielégítő részletességgel ismerteti nemcsak a magasépítés, de általában az összes építő munkálkodás folyamán felhasználásra kerülő anyagoknak fizikai, kémiai, technológiai és szilárdsági tulajdonságait, előfordulásukat, termelésüket, illetőleg gyártásukat, alkalmazhatásukat és gazdasági alapon való összehasonlításukat. Kiterjeszkedik a legutolsó időben felmerült és jól bevált anyagokra és az azokon alapuló új eljárásokra. Eddig nagyon nélkülözött, hasznos segédeszközt ad az építési és a pályafenntartási szolgálatot végrehajtó pályafelvigyázók, munkavezetők és az ezek munkáit irányító mérnökök kezébe, akik e műben megtalálhatják az anyagok helyes megválasztására, a velük való szakszerű és gazdaságos bánásra vonatkozó mindazokat az útmutatásokat, amelyekre tevékenységük egyes ágazataiban napnap után szükségük van. Adatai alapos, gondos tanulmány és fölülbírálás eredményei s ezért igényt tarthatnak a megbízhatóságra.

Rövid osztályozás és az építési anyagok főbb általános és közös tulajdonságait ismertető bevezetés után sorba veszi a föld- és kőnemű anyagokat, a mesterséges építő- és kötőanyagokat, a betont és vasbetont, a vasat és az építésben szereplő fémeket, a fát, a festő- és óvóanyagokat, az üveget s a segédanyagokat. Külön fejezetben ismerteti végül a víznek, mint a technológia fontos elemének szerepét.

A könnyen áttekinthető és kezelhető segédkönyvet mind a pályafenntartási mérnökök, mind az építéssel foglalkozó többi technikusok is, bizonnyal szívesen fogják üdvözölni.

Rédl Sándor.

Magyar szerzők irodalmi munkássága 1927/28-ban a technikai és ipari irodalom, valamint az ezekkel rokon tudományágak területén.

Közli: Dr. LÓSY-SCHMIDT EDE, egyleti könyvtárnok.

X. közlemény. (CI.)

A) KÖNYVÉSZET. (Bibliográfia.)

Divald Kornél: Magyarország művészeti emlékei. Budapest, 1927. Nagy 8°, 256 l., 267 képpel. A Kir. Magyar Egyetemi Nyomda nyomása és kiadása.

Ungarisches Wirtschafts-Jahrbuch. IV. Jahrgang, 1928. Unter Mitwirkung von Fachmännern des Wirtschaftslebens und der Verwaltung herausgegeben von *Dr. Gustav Gratz* wirkl. Geh.-Rat, königl. ung. Minister a. D. — Verantwortlicher Redakteur: *Dr. Gustav Bokor.* Budapest, 1928. 8°, 393 l., a szöveg közé nyomott számos táblázattal. Selbstverlag der Redaktion: II, Báró Lipthay-utca 7. Druck der Hungaria Zeitungsdruckerei A.-G.

Vig Emil, az O. K. H. ny. igazgatója: *Az Alföld öntözése és egyebek.* („Házad udvaráról ne ereszd ki az eső vagy hó levét; úgy határodból, vármegyédből, országodból haszontalanul ki ne bocsássad, mert ez ingyen az Isten becses ajándéka." Beszédes József 1830. Gr. Széchenyi István vízimérnöke.) H. és é. n. 8°, 88 l., 5 melléklettel. Biró Miklós nyomdai műintézetének nyomása.

Pécsi Imre: Gyáripari vállalatok kereskedelmi szervezete és számtartása. Magyaróvár, 1928. 8°, VII+127 l., számos, a szöveg közé nyomott táblázattal. A Mosonvármegye könyvnyomdájának nyomása.

Makay István vasúti és hajózási biztos: *Adalék a hidak gazdaságosságához.* (Különleny. a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönyének „Technika és Közgazdaság" című lapmelléklete 1928. évi 11. számából.) 4°, 8 l., egy ábrával. Kir. Magyar Egyetemi Nyomda nyomása.

Dr. Lósy-Schmidt Ede: Beszámoló a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet könyvtárának és technikatörténeti gyüjteménytárának 1927. évi gyarapodásáról, valamint a technikai szakirodalom 1927. évi fejlődéséről. Az 1928. évi közgyűlés elé terjesztett X. évi jelentés. Budapest, 1928. Kis 8°, 11 l. Királyi Magyar Egyetemi Nyomda nyomása.

Kenessey Béla nyug. földmívelésügyi miniszteri tanácsos: *Az árvizek számítása csapadékból* (Különleny. a Vízügyi Közlemények 1928. évi július—decemberi számából.) Budapest, 1928. Lex. 8°, 32 l., egy melléklettel. Királyi Magyar Egyetemi Nyomda nyomása.

Dr. Pogány Béla műegyetemi nyilv. rendes tanár, a Magy. Tud. Akadémia lev. tagja: *Kisérleti fizika.* Budapest, 1928. Nagy 8°, 383 l., 372 szövegábrával. Németh József technikai könyvkiadóvállalatának kiadása. Élet irodalmi és nyomdai r.-t. nyomása. Bolti ára fűzve 20 pengő.

Barna Gábor okl. gépészmérnök: *Vas- és fémipari kézikönyv.* Második, lényegesen bővített és javított kiadás. Budapest, é. n. (1927). Kis 8°, 299 l., 222 szövegábrával és számos szövegtáblázattal. (Műszaki Könyvtár, XIV. kötet.) A Népszava-könyvkereskedés kiadása. Világosság-könyvnyomda nyomása.

Szuppán Imre okl. gépészmérnök: *Bádogosok kézikönyve. Szakrajzok.* Budapest (1928). Kis 8°, 151 l., 255 szövegábrával. (Műszaki könyvtár, LXVII. köt.) A Népszava-könyvkereskedés kiadása. Világosság-könyvnyomda nyomása.

Egyleti közlemények.

Halálozás. Székelyföldvári *Szilágyi Lajos* ny. miniszt. tanácsos okl. építészmérnök, a Ferenc József-rend lovagja, több hazai és külföldi rendjel tulajdonosa, Egyletünknek 58 éven át tagja, f. évi december hó 1-én 78 éves korában Budapesten elhunyt.

A mű- és középítési szakosztályok 1928. évi október hó 29-én tartott együttes ülésének jegyzőkönyve. Elnök: L. Fritz Oszkár, jegyző: Müller Pál. — Jegyzőkönyvet hitelesítik: Hoepfner Guidó és Schulek János. — Elnök megnyitja az ülést és a megjelentek sorában üdvözli Herrmann Miksa kereskedelemügyi minisztert és Solty Lajos, valamint Liber Endre fővárosi tanácsnokokat. Kecskemét városa levélben

Feltűnő hozzászólás Bajcsy-Zsilinszky Endre vitájához

Az Esti Ujság, a kormány déli lapja mai számában »*Elfajult vita*« címmel érdekes hozzászólást közöl *Bajcsy-Zsilinszky* Endre legutóbbi cikkeihez és az őt ért támadáshoz. A »*(T. T.)*« jelzésű cikkből közöljük a következőket:

Nem akarunk beleszólni a nagyon is elfajult mérkőzésbe és igazán távoláll tőlünk, hogy a nyilvánosság előtt mérkőző politikusok bármelyikét is megintsük, modorra tanítsuk, vagy tanácsokkal ellássuk. Csupán a vitának egyoldalúan személyeskedő részéhez volna egy-két szavunk. *Mi Zsilinszky Endrével sem külpolitikai, sem belpolitikai téren nem értünk egyet.* De véleményünk az, hogy Zsilinszky Endre a keresztény magyar ujságírás *elvitathatatlan és jelentős értéke, akinek egyéni kvalitásait és közéleti szereplését bírálni lehet, sőt kell is, de becsmérelni nem illik. Zsilinszky Endre vitézül megállotta a helyét a világháború harcaiban* és a napi politikán túl a polgári életben, *a szellemi bajvívás küzdőterén is* mindig, mindenkor puritán egyéniségnek és elfogultságában is nemes ellenfélnek bizonyult.

Zsilinszky Endrének kétségkívül voltak politikai tévelygései, mint ahogy kevés politikus dicsekedhetik csalhatatlansággal, kevés embernek adatott meg, hogy álláspontját vagy világnézetét egyik-másik részletben nem kellett revideálnia. És amint nincs ember, aki életében kis vagy nagy tévedéseket ne követett volna el, úgy Zsilinszky Endrének is súlyosabb tévedése vitathatatlanul *külpolitikai orientációjában* rejlik. Emiatt számos indokolt támadásnak lett céltáblája. Politikus-sors.

Egyet azonban nem lehet tőle elvitatni s ez az, hogy helyes úton, vagy téves csapásokon, célszerüen, vagy célszerütlenül, hasznosan, vagy feleslegesen, de mindenkor emberi meggyőződése szerint cselekedett. És még egyet: hogy minden cselekedetét, minden akcióját, támadását és állásfoglalását immáron hosszú-hosszú esztendők óta *a tiszteletreméltó szegénység kíséri!* Ha van valaki ebben a magyar politikában, akit anyagi érdekkel megvádolni nem lehet: Zsilinszky Endre az. Ellene lehet legkevésbé emelni azt a vádat, hogy valaha is eladta volna magát és meggyőződését bármelyik nyilt, vagy titkos hatalmi érdekszférának. Sőt: nem egyszer, amikor jóhiszemü baráti oldalról akarták őt anyagi javakat is jelentő tisztes stallumba meghívni, elutasította az ajánlatot, hogy a függőséget elkerülje, Igy maradt Zsilinszky Endre idővel egymagára s ma a politikai rengeteg ősbölényeként csapázik erre, amarra.

3000 embert tartóztattak le tegnap a szófiai monstrerazzián

1000 embert internáltak

Szófia, október 14.

A Szófiában csütörtökön megtartott nagyarányú razzia során több mint háromezer embert letartóztattak, akik közül később kétezret ismét szabadonbocsátottak. Több mint ezer embert internáltak. Az internáltak között van hat baloldali képviselő és a volt radikális-macedon szervezet több vezető tagja és sok baloldali ujságiró.

A razzia minden bizonnyal kapcsolatban volt Peev tábornok vezérkari főnök és segédtisztje meggyilkolásával, mert a merénylet hátterét még mindig nem derítették fel.

200 pengőbe kerül személyenként az ideális óvóhely,

amely tökéletesen véd 300 kilós bombák ellen is

Fábry tábornok és Krompecher László tanársegéd érdekes előadása

Tegnap este a *Zeneakadémia* nagytermében rendkívül érdekes előadást tartott *Krompecher* László építészmérnök, műegyetemi tanársegéd a *lakóházak légoltalmi óvóhelyeiről.* A nagytermet zsúfolásig megtöltötte a közönség, mérnökök, háztulajdonosok és rendkívül sok laikus érdeklődő hallgatta végig vitéz dr. *Fábry* Dániel tábornok, országos légvédelmi parancsnok bevezető szavait és Krompecher tanársegéd fejtegetéseit.

Fábry tábornok fontos bejelentései

— Ha erre az előadásra én mint *hallgató* jöttem volna el, — kezdte nagy érdeklődés mellett beszédét vitéz dr. *Fábry* Dániel tábornok — három kérdésre vártam volna feleletet. *Először is, miért van szükség arra, hogy erről a kérdésről beszéljünk?* A müncheni tárgyalások után mindenki azt gondolta, hogy most a *teljes világbéke* állapota következett be. Azt láttuk azonban, hogy alig egy-két nap mulva *az egyik nagyhatalom bejelentette, hogy tovább fegyverkezik,* a másik nagyhatalom pedig közölte, hogy *saját országának és a békének biztosítására továbbra is katonailag mindent meg fog tenni.* Ez azt jelenti, hogy pillanatnyilag *nem következett be a leszerelés* és a fegyverkezés bizonyos mértékben tovább is fenn fog állni, bár csak védekezés szempontjából. *Tehát Magyarországnak is növelni kell honvédelmét és a légvédelmet sem hagyhatja figyelmen kívül, tehát a kérdéssel foglalkozni kell.*

— Második kérdésem az lenne, hogy *mik a műszaki követelmények az óvóhelyekkel kapcsolatban.* Erre a kérdésre az előadó fog választ adni, aki a *legkitünőbb szakértője* nemcsak itthon, hanem külföldön is ennek a kérdésnek.

— A harmadik kérdés, hogy *kinek a költségén kell az óvóhelyeket megcsinálni?* Azoknál az épületeknél, amelyek az államnak, üzemeknek, intézményeknek, gyáraknak tulajdonai, tehát hivatalok vannak benne, vagy pedig olyan házaknál, amelyekben egyedül a háziúr lakik, a kérdés egyszerű. Itt önmagától adva van, hogy *ki fizeti az óvóhely építési költségét: az állam, az intézmény, a gyár, vagy pedig a háztulajdonos.*

— *A bérházaknál már nehezebb a helyzet.* Azonban ez a kérdés *egész rövidesen magánjogilag* szabályozva lesz. Hogy milyen módon, arra még nem tudok konkrét választ adni, mert most tanulmányozzák az ügyet. Mégis azt mondom, hogy azok a háztulajdonosok, akiknek teherbíróképessége megengedi, helyesen cselekszik, ha hozzákezd az óvóhely építéséhez, mert hogyha a kérdés kormányzatilag szabályozva lesz, akkor visszakapja pénzét. Ha azonban a szükséges pénzt nem tudja előteremteni, akkor legalább *műszakilag vizsgáltassa meg a házát, tegye meg az előkészületeket, készítsen tervet az óvóhely építésére,* hogy ha megjelenik a rendelet, ezzel ne kelljen időt veszíteni.

— Végül köszönetet mondok — fejezte be nagy taps közben előadását *Fábry* tábornok — a *hatóságoknak* az anyagi áldozatokért és a nagy munkáért, amelyet az ország és főleg Budapest légoltalma érdekében hoztak. *De köszönöm a nagyközönségnek is azt az érdeklődést, segítést és támogatást, amellyel a légoltalom ügyét és a légvédelmi parancsnokság munkáját kíséri.*

Krompecher László építészmérnök bevezető szavaiban arról beszélt, hogy az ideális óvóhelynek *szilánkbiztosnak, gázbiztosnak, bedülés és bombabiztosnak* kell lenni. Ezenkívül *lelki biztonságot* is kell nyujtani a bentlévőknek. A meglévő rendeletek megadják a lehetőségét, hogy a budapesti bérházak *szük, nehéz és zsúfolt pinceviszonyai között is megtaláljuk az ideális óvóhelytipust.*

Hogy dől el a ház?

— Az egyik legfontosabb kérdés *az óvóhely vészkijáratának* biztosítása, — mondotta az előadó — ezt műszaki nyelven úgy nevezik, hogy *túlvezetés.* Még ha az óvóhelyet a bedülés szempontjából legkevésbé veszélyes helyre építjük, még ha eljutunk az épület sarkáig, vagy szabad helyre is, *még mindig megvan az a veszély, hogy az összedülő ház törmelékei betemetik a vészkijáratot.*

— A Rakóczi úti házbeomlásból a laikus közönség is meggyőződhetett arról, amit műszaki emberek már régen tudnak, hogy *a ház nem úgy dől el, mint egy szekrény, hanem összeomlik, szinte összefolyik önmagával.* A törmelékek teljesen befedik a portálokat és a pinceablakok környékét, *de már a járdára alig jut belőlük.* Ha minden ház óvóhely rendszeréhez építünk egy *csatornát,* amelyen keresztül legalább mászni lehet, az utca vagy udvar felé és nyolc-tiz méterre vezetjük ezt a háztól, *akkor a bedőlés ellen teljes biztonságot tudunk adni.*

Krompecher tanársegéd ezután arról beszélt, hogy a pincék megerősítése aránylag egyszerű volt a *régebbi házaknál,* amelyeket *dongaboltozattal* építettek. A legnehezebb és legdrágább a megoldás a nemrégen épült *vasbeton pincéknél volt.* Uj ház építésnél óvóhely felállítása csak két-három százalék költségtöbbletet jelent. Persze sokkal drágább az óvóhely, *ha utólag építik.*

— A gázbiztosság szempontjából fel kell szerelni az óvóhelyeket — magyarázta az előadó — *szivó-szűrő berendezésekkel.* A gázmentesen elzárt óvóhely levegője csak *korlátolt* ideig elég. Ha bedől a ház, akkor ezalatt a korlátolt idő alatt esetleg nem tudnak *kiszabadulni az emberek az óvóhelyről.* A szivó-szűrő berendezés felállítása ezt a veszélyt kiküszöböli, mert ekkor az idő már *nincs korlátozva,* nagyon hosszú ideig maradhatnak az emberek az óvóhelyen, anélkül, *hogy a levegőt elhasználnák.*

Régebbi számítás szerint egyénenként *25—30 pengőbe került a bedőlésbiztos óvóhely fejenként, 300—500 pengőbe a bombabiztos óvóhely.* Az utóbbi időben azonban sok új műszaki felfedezés történt, a kalkulációkat is átvizsgálták és megállapították, hogy a ház kedvező adottságai mellett és felszerelés nélkül *40—50 pengő személyenként az óvóhely,* az általános kedvezőtlen pinceviszonyok mellett *100 pengő. Körülbelül 200 pengős személyenkénti költséggel már olyan óvóhelyeket lehet építeni, amely 100, sőt 300 kiló bombák telitalálata ellen is védelmet nyujt.*

A nagy tapssal fogadott előadás végén *Krompecher* László eddig épített óvóhely-tervrajzain magyarázta el, hogy sokszor milyen meglepetések érik az óvóhely-készítő építészt, a ház adottságai sokszor olyanok, hogy egészen kis költséggel meg lehet építeni az óvóhelyet.

x **Ha folytonos bélpangástól és túlsók gyomorsavától okvetlen meg akar szabadulni,** úgy ne mulassza el reggelenként egy negyed, esetleg fél pohár természetes »*Ferenc József*« keserüvizet éhgyomorra inni. **Kérdezze meg** orvosát.

MINDEN ÖTÖDIK NYER

E heti rejtvényeinkben egy-egy ötbetüs minden ötödik definiált szavának kezdőbetüiből állítható össze. (Pl.: vizsz. 1, 10, szó van elrejtve. A szó az illető rejtvény 15, 20 26. Vagy: függ. 7, 19, 30, 35, 40.) Ez a 6 szó küldendő be szerdáig (okt. 19.) s melléklendő 6 »Minden ötödik nyer« cim.

Jutalmak: 4 darab 10 pengős.

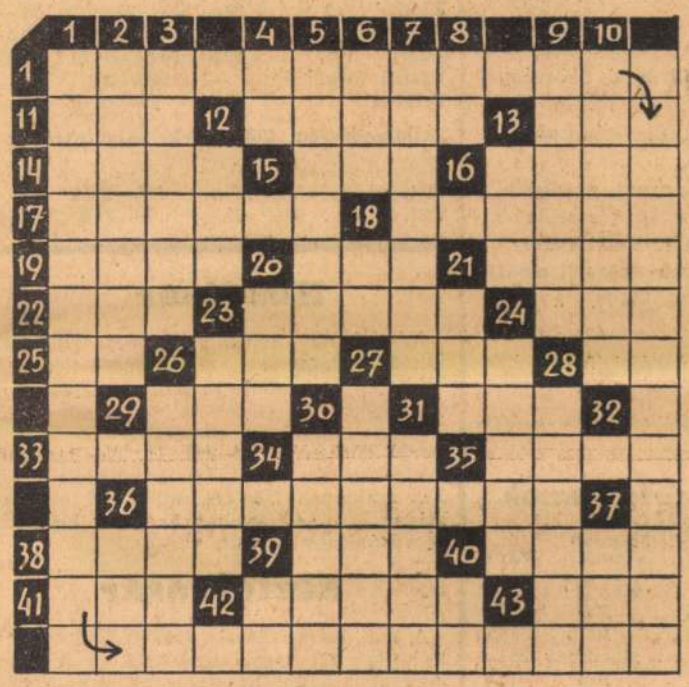

VÍZSZINTES:

1. »Az ember tragédiája« első felvonásában fordul elő
11. Vissza: angol sör
12. Selyemfajta
13. Kutya viseli
14. Csatár tette — labdával
15. Idegen női név
16. Intette vala
17. Itt posztol a rendőr
18. Beszéled
19. Nagyon régi
20. Fázó ikerszava
21. A magasban
22. H. H. H. H. (fon.)
23. Azonos betük
24. R. A. E.
25. Arzén vegyjele
26. Óta — keverve
27. O. A. N.
28. Prém — határai
29. Érc — latinul
31. Testrész
33. Nincs hely
34. Tóga — vége
35. Vásárló
36. Letérdepelt
38. Kérdés ismeretlen tárgyra vonatkozóan
39. ... pici
40. Vissza: nagy hideg
41. Felfog
42. Ruine
43. Régi magyar név

FÜGGŐLEGES:

1. Idézet báró Eötvös »A megfagyott gyermek« c. versből
2. Színház tartja
3. Gonoszok
4. De
5. Nagy vihar. Nálunk nincs
6. Római hetes
7. Elinaló
8. Folyadék
9. Haj lehet ilyen
10. Pusztító nap — másképpen
12. T. K. N.
13. Fin — keverve
18. Z. D.
20. Német névelő
21. Vissza: sereg
23. Rárak még valamit a tetejére
24. Képviselő volt. Meggyilkolták
26. Altatta vala
27. Vissza: sánta vagy megsérült a lába
28. Nagy víz
30. Ismert latin szó
31. Stájerlak-.....
36. Irén — nemesi becézése
37. Varrószerszám — névelővel
39. Görög betü
40. Betü (fon.)

Súlyosan elítéltek ma öt zsírdrágítót

A büntetőtörvényszék uzsorabírósága *Lengyel* Ernő tanácselnök elnöklésével ma délelőtt is több árdrágítási ügyben tartott főtárgyalást.

Sipos Károly hentesmester szeptember utolsó napjaiban a zsír kilóját 1.86 pengő helyett 2 pengőért árusította. Azzal védekezett, hogy az üzleten jóformán semmit sem keresett, olyan magas volt a beszerzési ár.

Szmerth István árkormánybiztossági előadó szakértői véleménye szerint legfeljebb 1.84 pengőt kérhetett volna a zsír kilogramjaként *Mankovits* Antal ügyészségi alelnök vádbeszédében rámutatott arra, hogy a vádlott olyan időben követte el a bűncselekményt, amikor a háborús hírek miatt a társadalom szegényebb rétegei *éppen ezen árdrágító elemek miatt nehéz helyzetbe kerültek.* A vádlott cselekménye alkalmas volt arra, hogy *pánikot keltsen* és a közellátás érdekeit súlyosan veszélyeztette.

A védő felmentő ítéletet kért. Az uzsorabíróság *Sipos* Károlyt árdrágító visszaélés vétségéért három hónapi fogházra, 100 pengő pénzbüntetésre ítélte és 50 pengő vagyoni elégtétel megfizetésére kötelezte. Az ítéletet jogerőre emelkedése után saját költségén hirlapokban és falragaszok útján közzé kell tennie. A felek semmiségi panaszt jelentettek be.

Eller Gyula 55 éves hentesmester a szeptember 23-ika körüli időben a sertészsír kilóját 1.76 pengő helyett 2 pengőért árusította.

A vádlott azzal védekezett, hogy a 2 pengős árnál éppen csak hogy rá nem fizetett az üzletre.

Wachtl árkormánybiztossági szakértő véleménye szerint a vádlott a megengedettnél magasabb árat kért a zsírért.

A perbeszédek után az uzsorabíróság bűnösnek mondotta ki *Eller* Gyulát árdrágító visszaélés vétségében és *négyhónapi fogházra és 150 pengő pénzbüntetésre ítélte, továbbá 100 pengő vagyoni elégtétel megfizetésére kötelezte.* Elrendelte, hogy az ítéletet jogerőre emelkedése után hírlapokban és falragaszok útján tegye közzé a vádlott.

Ebben az ügyben is semmiségi panaszt jelentettek be a felek.

Szuverka Györgyné született *Gerendi* Katalin hentesmesterné a disznózsír kilóját 1.85 pengő helyett 2 pengőért árusította.

A szakértő meghallgatása után az uzsorabíróság *Szuverka* Györgynét *3 hónapi fogházra és 150 pengő pénzbüntetésre* ítélte, azonfelül *100 pengő vagyoni elégtétel* megfizetésére és arra kötelezte, hogy az ítéletet annak jogerőre emelkedése után hírlapok és falragaszok útján tegye közzé. A felek semmisségi panaszt jelentettek be az ítélet ellen.

Ritter Ede nagyvágó 1.36 pengő helyett 1.80 pengőért árusította a szalonnát. Ritter azzal védekezett, hogy főleg zsír eladással foglalkozott és a zsír kilójáért számított 1.80 pengőt, jóformán semmit sem keresett rajta. Elmondotta, hogy három év alatt majdnem 100.000 pengőt vesztett a zsírüzleten.

Mankovics Antal ügyészségi alelnök a szakértő meghallgatása után a szakvélemény alapján a vádat *zsírdrágításra is kiterjesztette.* A bizonyítási eljárás lefolytatása után Mankovics Antal ügyészségi alelnök vádbeszédében hangoztatta, hogy *Ritter, mint nagyvágó,* tulajdonképpen oka volt annak, hogy kiskereskedők, hentesek kerültek a vádlottak padjára.

— Nem csoda, — mondotta az ügyészségi alelnök, — hogy pánik keletkezett, amikor a nagyvágók olyan árat szabtak a zsír kilogramjáért, amilyet a vádlott nagyvágó.

Kérte, hogy a törvényszék az *enyhítő szakasz mellőzésével a legsúlyosabb büntetést szabja ki.* Indítványozta, hogy a törvényszék *10.000 pengő vagyoni elégtétel megfizetésére* kötelezze a vádlottat, az iparengedélyét vonja el és *foglalkozásának gyakorlásától örök időkre tiltsa el.*

A védő azt fejtegette, hogy a vádlott semmiféle büntetendő cselekményt nem követett el és ezért *felmentő ítéletet kért.*

Az uzsorabíróság bűnösnek mondotta ki *Ritter* Edét árdrágító visszaélés büntettében és ezért *8 hónapi börtönre és 300 pengő pénzbüntetésre ítélte.* Kötelezte *300 pengő vagyoni elégtétel* megfizetésére, valamint arra, hogy az ítéletet hírlapokban és falragaszokon tegye közzé. *Az ügyész súlyosbításért, míg a védő a bűnösség megállapítása miatt semmiségi panaszt jelentett be.*

Ritter József belvárosi hentesmester ügye következett ezután. Szeptember 22-én *2 pengőért árusította a zsír kilóját.* Azzal védekezett, hogy *rossz üzletet kötött,* ezért kénytelen volt a zsírt magasabb áron árusítani.

— *Ha maga rossz üzletet köt, a veszteséget nem háríthatja át a fogyasztóra.*

A szakértő véleménye szerint Ritter legfeljebb *1.72 pengőt* kérhetett volna a zsír kilójáért.

A perbeszédek elhangása után a törvényszék bűnösnek mondotta ki árdrágító visszaélés vétségében és ezért *4 hónapi fogházra és 150 pengő pénzbüntetésre ítélte,* kötelezte *100 pengő vagyoni elégtétel* megfizetésére, valamint az ítéletnek jogerőre való emelkedése után hirlapokban és falragaszokon való közzétételére. *Az ítélet nem jogerős.*

12.000 darab sertés telhajtását várják az irányárak megállapítása után

Az árkormánybiztos és a hentesipartestület között létrejött a megegyezés: *irányárakat állapítottak meg az úgynevezett fehérárukra.* Tegnap óta a zsír irányára 1.70, a hájé 1.76, a szalonnáé 1.64 fillér kilónként. Ezek az árak *a detailforgalomban érvényesek* és ha ezeken a hentesek változtatni akarnak, akkor ki kell kérniök az árkormánybiztos előzetes hozzájárulását. *Az irányárakat ma a sertésvásáron mindenütt kifüggesztették,* az áralakulás terén pénteken nem történt változás.

Ezen a héten csak *8100 darab sertést hajtottak fel a budapesti vásárra,* holott *a rendes heti felhajtás 12.000 darab szokott lenni.* Az irányáraktól a *forgalom megélénkülését várják a jövő hétre,* most már a hentesek az irányárak tudatában inkább vásárolnak és azt hiszik, hogy erre való tekintettel *a normális felhajtással lehet majd számolni.* Zsírkivitel Németország felé folyik. *október végéig még 70 vagont szállítunk a németeknek,* ezzel az 1938-as 1100 vagonra tervezett kontingens kimerül.

TŐZSDEI ÁRFOLYAMOK AZ EGÉSZ VILÁGBÓL

GYENGÉBB A TŐZSDE

Az értéktőzsdén a vállalkozási kedv csak szórványosan jelentkezett. *A tőzsdeidő elején lanyha volt az irányzat,* később *átmeneti javulás* mutatkozott, de zárlat felé *ismét a kínálat volt túlsúlyban,* úgyhogy a legalacsonyabb árfolyamokat ebben az időtájban jegyezték. A Bauxit 5, a Kőszén 8, a Tröszt 4.7, a Gschwindt 3, az Első Budapesti Gőzmalom 0.5, a Salgó 1.6, az Urikányi 0.75, a Fegyver 1.25, a Ganz 0.5, a Rima 1.7, a Nasici 1.25, a Magyar Cukor 1, a Pamut 1, a Gumi 1.25 pengő *veszteséget tüntetett fel.*

Az általános lanyhaságban feltűnő volt a Délcukor 2.5 és a Flóra 1.25 pengős *javulása.*

A *fixpiac* irányzata egyenetlen, az *1914-es* kibocsátású fővárosi kötvények ½ pengővel drágultak, az *1927-es* kötvények 0.625 százalékkal *olcsóbbodtak.*

A *bankpiac* gyenge.

Az *utótőzsdén* az irányzat gyengébb, a forgalom szűk keretek közé szorult kisebb lemorzsolódásokkal. *Félkettőkor:* a Bauxit 220—221, a Rima 83.75—84, a Salgó 30—30.10, a Kőszén 316—316.10, a Ganz 21.30—21.40 pengő.

A *Nemzeti Bank* a svájci frank árfolyamát 5, a hollandi forintét 15 fillérrel felemelte, a dollár árfolyamát 50 fillérrel leszállította.

Értéktőzsdei árfolyamok

	Előző zárlat	Előforduló kötések	Zárlat
Első M. Bizt.	—	480—475	475.—
Békéscsabai	10.5	10.5	10.5
Első Bp. malom	11.5	10.75	10.75
Bauxit	226.—	215—222.5	221.—
Beocsini	—	16.5	16.5
Borsodi szén	10.5	—	10.5
Kohó	23.—	22—23.5	23.5
Aszfalt	8.5	8	8.—
Kőszén	325.—	312—320	317.—
Nagybátonyi	43.75	43.25	43.25
Salgó	31.9	31—30	30.3
Urikányi	42.75	40—42	42.—
Fegyver	52.5	52—51	51.25
Ganz	22.1	21.3—21.8	21.6
Acél	32.—	—	31.5
Rima	85.5	84.5—83.25	83.8
Schuller	—	—	36.—
Ofa	18.—	17.5	17.5
Nasici	66.5	65—66	65.25
Duna-Száva	5.25	—	5.—
Nova	14.25	—	14.—
Tröszt	64.4	59—61.25	59.7
Államvasút	—	7.5	7.5
Délcukor	67.—	70—69	69.5
Magyar cukor	102.—	105—101	101.—
Georgia	19.9	—	20.—
Izzó	—	140	140.—
Dreher-Haggen.	138.—	138	138.—
Gschwindt	683.—	680	680.—
Polgári sör	—	108	108.—
Gyapjúmosó	4.2	4	4.—
Pamutipar	31.5	—	30.5
Danica	3.—	—	3.—
Flóra	12.75	—	14.—
Klotild	23.—	23	23.—
Wander	—	10.5	10.5
Gumi	69.5	69.25—68.25	68.25
Vasuti forg.	—	20.5—20	20.—
Telefon	10.5	9.6—10	10.—

Államadósság, kötvények, záloglevelek:

1938. évi ptjegy	100.—	—	100.—
1914. évi főv. 4.5%	297.5	296—298.5	298.—
1927. évi főv. 6%	79.—	79—78.5	78.875

Húsvásár

Készlet: nagymarha 9 (9), borjú 391 (371), juh 20 (12), kecske 1 (—), sertés lehúzott 233 (233), szalonnás 24 (24), süldő 24 (24). (Zárójelben az eladottak száma.)

Árak: marhahús csontoznivaló 76—80, borjú bőrben I. 146—152, II. 128—144, juh lebőrözött II. 80—90, sertés lehúzott 120—152, szalonnás 136—142, süldő 146, marhazsiger 70, sertészsiger 90 fillér kg-ként. A vásár lanyha volt.

Sertésvásár

A mai ferencvárosi sertésvásárra felhajtottak 524 darab sertést. A vásár állományából angol hússertés 256 drb. Árak: I. uradalmi zsírsertés párosaként 340 kg-on felül 114—116, 300 kg-on alul 112—113, prima szedett 112—114, II. 105—107, III. 98—102, angol tőkesertés 107—110 fillér kilogramonként.

Dr. Engländer Árpád
Lúdtalp, bokasüllyedés és egyéb lábbajdalmak P 1.80
Visszeres láb. Visszértágulat ..... P 1.60
Ischias és derékfájás ..... P 1.80
Kapható Az Est könyvkereskedésében, Erzsébet körút 18

Javult a londoni tőzsde

London, október 14.

(A Magyarország külön tudósítójától.) A mai tőzsde *szilárdabb* irányzattal indult mivel a tegnap esti newyorki áremelkedések kedvező hatással voltak. Az árfolyamok nyitáskor általános javulást tüntettek fel.

Mai árfolyamok (zárójelben az előző zárlat): Royal Dutch 38.375 (38.25), Rio Tinto 15.125 (14.75), Anaconda 8.50 (8.25), Tanganyika 6.50 (—), Central Mining 23.75 (23.50), Canadian Pacific 7.125 (7.50).

A *nemzetközi devizaforgalomban* az *angol font* ismét gyengébb irányzatot mutatott, de a *hollandi forint* is lanyhulásra hajlott. A *svájci frank* jegyzése az előző napihoz viszonyítva kisebb változásokat mutatott, míg a *francia frank* ismét nyugodtan alakult.

LIVERPOOL: javuló

Liverpool, október 14. *(A Magyarország tudósítójának távirata.)* Búza októberre (5 sh 1.75 : 13.80 P) —, 5 sh 1.875 : 13.83 P; decemberre (4 sh 9.25 : 12.79 P) —, 4 sh 9.75 : 12.90 P; márciusra (4 sh 7.875 : 12.48 P) 4 sh 8 : 12.51 P, 4 sh 8.375 : 12.60 P; májusra (4 sh 7.875 : 12.48 P) 4 sh 8 : 12.51 P, 4 sh 8.375 : 12.60 P.

ROTTERDAM: nyugodt

Rotterdam, október 14. *(A Magyarország tudósítójának távirata.)* Búza novemberre (3.525) 3.60, januárra (3.625) 3.65, márciusra (3.775) 3.825, májusra (3.85) 3.925 holland forint 100 kg-ként; tengeri novemberre (87.50) 86.75, januárra (83.50) 83.25, márciusra (84) 84, májusra (84) 82.75 holland forint 2000 kg-ként.

A kiejtés megjelölésével idegen nyelveket magánúton a legjobban tanulhat
SCHIDLOF
1000 szó módszeréből
Angol nyelvtan ára fűzve 4.—, kötve 6.—
Francia nyelvtan ára fűzve 4.—, kötve 6.—
Olasz nyelvtan ára fűzve 6.—, kötve 8.—
Német nyelvtan ára fűzve kötve .—
Spanyol nyelvtan ára fűzve 6.—.
Ungarisch (németre magyarul) ára fűzve .—
Kapható Az Est könyvkereskedésében, Erzsébet kör 20

LONDONI FÉMTŐZSDE

Vörösréz barátságos, ón barátságos, ólom barátságos, horgany barátságos

London, október 14.

Jegyzések (zárójelben az előző zárlat): vörösréz standard (46¹¹/₁₆—46¾) —, 3 hónapra (46¹⁵/₁₆—47) 47½, elektrolyt (52—53) 53, ón 3 hónapra (208¼—208½) 211, ólom külföldi prompt (16⁹/₁₆—16¹¹/₁₆) 16¾, későbbi (16⅝) 17, horgany prompt (15¹/₈—15¾) 15⅝, későbbi (15¹/₈) 15⅞.

Az arany Londonban

Londoni aranyárfolyam: 146/10 sh.

Londoni devizák

London, október 14.

NewYork 4.7425, Montreál 4.80, Párizs 178.84, Brüsszel 28.0575, Milánó 90.12, Zürich 20.9275, Amszterdam 8.7175, Berlin 11.83.

Alacsony vízállás mellett végig apad a Duna

A FÖLDMIVELÉSI MINISZTÉRIUM vízrajzi osztálya jelenti:

A DUNA végig apad; alacsony vízállású.

MAI DUNAI VÍZÁLLÁSOK: Schärding 112, Passau 200, Aschach 92, Struden 145, Stein —65, Bécs —92, Pozsony 70, Komárom 244, BUDAPEST 148, Paks 47, Baja 128, Mohács 154, Gombos 247, Ujvidék 173, Zimony 122.

A DRÁVA Barcsnál —86, Drávaszabolcsnál 28.

A SZÁVA Bródnál 168.

A TISZA Szolnokig apad, lejjebb árad; igen alacsony vízállású.

MAI TISZAI VÍZÁLLÁSOK: Tiszabecs —39, Vásárosnamény —88, Tokaj 0, Tiszafüred 14, Szolnok 14, Csongrád —68, Szeged —20.

A SZAMOS Csengernél —24.

A KÖRÖS Körösszakálnál —26, Békésnél —60, Gyománál —46.

A MAROS Makónál —28.

A BALATON Siófoknál 60.

A VELENCEI TÓ Agárdnál 23.

Az amerikai építészet nagyszerű történetírója és filozófusa Lewis *Mumford*, az építőművészet társadalmi értékéről szólva, ezeket írja: *valamely emberi társadalom gazdasági életének erkölcsi színtjét nem lehet a termelés gazdasági nagyságával megmérni, hanem azt kell keresnünk, vajjon alkotóe az állandó és maradandó értékeket. A pazarlás és megsemmisülés elé azonban csak maradandó értékü művekkel állithatunk gátakat.*[24]

Az építészet társadalmi és nemzeti jelentőségéről való felfogásunkat ez a mondat szinte tökéletesen kifejezi. Sajnos ma nálunk kevesen érzik át ezt a gondolatot és mély örömmel kell elkönyvelni azt, hogy *Klebelsberg* Kuno gróf kultuszminiszterünk szóbeli és irott megnyilatkozásaiban milyen fontos helyet foglal el. E gondolat kitágítására, e hit kiszélesítésére és kimélyítésére elsősorban az építész társadalom hivatott. Mint e tanulmány során már többizben elmondottuk, az építésznek a mai helyzetben, a maga művészete érdekében, messzemenő felvilágositó munkára kell vállalkoznia. Igenis népszerűsítenünk kell azt és nem szabad abba belenyugodni, hogy a művészetünk nemzeti jelentőségét csak kevesen ismerik el, sőt a legtöbben szinte a meddő pénzpazarlás közé sorozzák az építészetre fordított összegeket. Az építésznek kötelessége kiállítani a társadalom porondjára és minél tágabb körök tudatába belevinni az építészeti alkotás fontosságának átérzését. Alkalmunk volt a leglaikusabb közönség előtt szólani az építőművészetről, a lakásépités nagy kérdéseiről és talán sehol sem találunk annyi megértésre, mint éppen ott. Minden mondatunknál éreztük, hogy az termékeny talajba eső mag. De persze egyvalakinek, egyszeri szava csak olyan, mintha a gazda minden földjébe csak egyetlen magszemet vetne. Széles vonalon kell felvonulnunk, s a napi kérdések hatalmas sorozatát maradandó következetességgel a magvető gondosságával kell megvitatnunk.

Meggyőződésünk, hogy az ilyen munka mestergünknek fog hasznára válni. Nem abban az egyéni értelemben, hogy az előadót a megbizók seregei fogják felkeresni, hanem abban, hogy az építészhivatás megbecsülése erősen meg fog gyarapodni. Tudjuk, hogy keserű, kemény kenyérharcot kell vívnunk, és mégis ha elfogadjuk azt a tételt, hogy az építőművészet társadalmi fontossága vitán felül igaz, úgy a magunk mindennapi megélhetésén túl áldoznunk kell — és pedig sokat — hivatásunk egészéért is

Meggyőződésünk az, hogy ha felfogásunkban teljes korszerűségre törekedve ezt megtesszük, akkor az, amiért élünk és halunk, az *épitőmüvészet* jobban fel fog virágozni.

[24] Lewis Mumford: Von Blockhaus zum Wolkenkratzer. Berlin 1926.

A pilisi ciszterci apátság és a Szentkeresztnek szentelt pilisi pálos kolostor építészeti maradványai.

KROMPECHER LÁSZLÓ.*

Résumé: Les historiens de l'art ayant à leur tête l'abbé R. Békefi prétendaient que les ruines du couvent à Pilisszentkereszt, sont les débris d'une abbaye cistercienne à Pilis, établie d'Acey, en 1184. Sur la même montagne devraient être les ruines du premier couvent de l'ordre St. Paul l'Hermite. Ces ruines n'étaient pas encore retrouvé et les donnés de leur situation topographique manquaient.

L'auteur, après avoir examiné parallélement les circonstances de ces deux couvents, et contemplant leurs documents écrits et ce peu de fragments de mur qui étaient à sa disposition, prétend, d'une part: que les ruines connus à Pilisszentkereszt sont les restes du couvent de l'ordre St. Paul l'Hermite; d'autre part: que ce sont les vestiges, récemment découverts par lui à Pomáz, qui cachent les fondements du couvent cistercienne nommé plus haut.

Cette opinion est soutenue, par quelques pierres et carreaux, qui ont été découverts à Pilisszentkereszt et qui excluent la présence des moines-constructeurs français.

Ces pierres du XIIIe siècle et d'autres, à l'ornement d'entrelacs, trouvées également en Hongrie, éclaireront quelques problèmes de l'art hongroise fleurie au XI—XIIIe siècle.

* Szerző tanulmányát 1927 dec. kelettel küldte be. *Szerk.*

A Pilis-hegy tövében, a pestmegyei Pilisszentkereszt kisközség házaitól alig négyszáz méternyire földig elpusztult, de nagykiterjedésü falmaradványok vannak. Valamikor e romot Hunfalvy[1] és Rupp[2] még pálos emléknek tartotta. De újabb iróink (Csánki)[3] és összes műtörténészeink (Henszlmann, Arányi, Gerecze, Römer, Möller, Divald)[4] cisztercinek állitják, Békefi ily értelemben kétkötetes vaskos munkát[5] ir róla, épitészeti műrészleteit jellegzetes ciszterci profilokként ismertetik, s mindnyájan úgy kezelik ez emléket, mint az *egykori pilisi ciszterci apátság* (Monasterium de Pilisio Ordinis Cisterciensis) romját. E feltevés hivatalos megkoronázása volna kultuszkormányunk az a lépése,[6] amely a rom területét a vallásalapitványtól megszerezve, a zirci apátságnak abban a reményben, hogy ott ásatásokat indit, tulajdonába kivánja átadni.

Érdekes lesz kimutatni, hogy e meggyökeresedett feltevést a legújabb kutatás miként dönti meg, miként agnoszkálja a romot az egykori *Szentkeresztnek szen-*

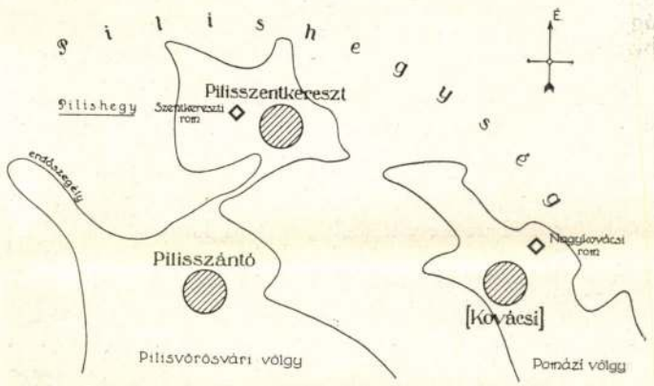

1. ábra. A pilisi romok környéke. Lépték 1 : 200.000.

telt pilisi pálos zárda (Conventus S. Crucis Ordinis S. Pauli I. Eremitae) maradványaként és a fentemlitett pilisi ciszterci apátság valódi romját miként találja meg tőle néhány kilométernyire, a mai *pomázi határ egy eddig fel nem fedezett romcsoportjában.*

Alábbiakban állandóan két romról lesz szó. Egyik a Pilisszentkereszt kisközség határában 487. és 488. hrsz.-ok alatt fekvő rom, mely eddig is ismert volt és a ciszterci kolostor maradványaként szerepelt.[7] Ezt a romot e cikkben *szentkereszti rom*nak fogjuk nevezni. A másik Pomáz nagyközség határának szélén van, közel Pilisszentkereszthez, 5772. és 5773. hrsz.-ok alatt s ez eddig ismeretlen volt. Römer ugyan 1863-ban felvázolta, de rajzát eddig egész másra interpretálták.[8] E cikkben *nagykovácsi rom* néven idézzük, mert Pomáz nagykovácsi dülőjében fekszik.

1184-ben a franciaországi Acey kolostorából ciszterci szerzetesek telepedtek le a Pilis-hegységben és megvetették a pilisi apátság alapjait. Az apátság szép szerepet vitt hazánk egyháztörténetében. De 1358 óta erős anyagi, sőt erkölcsi hanyatlást mutat, 1526-ban pedig a török a kolostort felperzseli és a rendtagokat elűzi.[9] Hasonló ehhez a Szentkeresztnek szentelt pilisi pálos-kolostor története. Özséb esztergomi kanonok 1246-ban a Pilis barlangjaiba vonult vissza remeteéletre, oda társakat gyüjtött és megalapította a későbbi pálos remeterendet. Kolostoruk 1250-től 1300-ig a pálosrend akkori fejének, a tartományfőnöknek székhelye és az ország legfőbb kolostora volt; 1374 óta nem hallunk róla.[10]

A török kiverése után Szántó község felett romokat találtak: a mai szentkereszti romot. A pesti pálos kon-

vent elfoglalta ezt a területet azon a címen, hogy ezek a közben megszűnt, Szentkeresztnek szentelt volt testvér-zárda maradványai.[11] Nem volt, aki ellenkezzék. Később VI. Károly császár osztogatni kezdte a felszabadított magyar területeken élt egykori egyházi méltóságok címeit. Így kapta 1712-ben Nezorin Flórián wellehradi (morvaországi) ciszterci apát a pilisi apát címét azzal a kikötéssel, hogy feltámasztja az apátságot. 1712-ben Nezorin hivatalos közegek közbenjöttével a helyszínen beiktattatja megbízottját ugyanennek a szentkereszti romnak birtokába.[12] E másodszori beiktatásról a tulajdonos, a pesti pálos konvent csak utólag értesül és azonnal tiltakozik — egyelőre az egyházi hatóságok előtt. A két rend között tárgyalás következik, majd a ciszterciek perlik a birtokot, de eredménytelenül; végül a per ítélet nélkül megszakad s a pálosok birtokban maradnak.[13] II. József alatt a birtokot lefoglalják, majd a vallásalapítványhoz csatolják, amelynek máig is birtokában van.

A mult század hatvanas éveiben műtörténészek kezdenek újra foglalkozni a szentkereszti rommal; de a perről mitsem tudtak és egyszerűen, indokolás nélkül a nagymultú ciszterci kolostor maradványait vélték megtalálni.[14] A feltevést az utódok kritika nélkül átvették. Végre Békefi Remig értesült, hogy az eredet kérdése nem áll vitán felül; ezért könyveiben bőven tárgyalja a kérdést, míg végül ő is a fentemlített — szerintem téves — eredményre jut.[15]

Látható, hogy eddig két esetben volt vita tárgya a szentkereszti rom eredete: a ciszterci-pálos per folyamán és Békefi könyvében. A helyzet azonban azóta tetemesen változott, mert egyrészt a közelben másik, nagykiterjedésű romot találtunk, másrészt alaktani és alaprajzi ismereteink Békefi óta bővültek.

Vizsgáljuk meg újra a körülményeket, tegyük hozzá a legújabb kutatások eredményét és rajzoljuk meg végül azt a helyzetképet, amelyet mai ismereteink alapján elfogadhatunk. Tárgyalásunkat az eddigi érvek sorozatos kritikája és az újabban vizsgált körülmények csatolása alkossa.

*

I. Békefi azt állítja, hogy a szentkereszti rom a ciszterciek, mert a rom ma a székesfehérvári, tehát a régi veszprémiből kihasított püspökség területén van; amint hogy az összes oklevelek szerint az egykori ciszterci monostor veszprémi területen volt és a pálos idegen, esztergomi püspökség területén.[16] A mai székesfehérvári (veszprémi) sorolás azonban nem jelent semmit. A török után e lakatlan határerdőt azzal a szomszédos plébániával vonták egy egyházmegyei fennhatóság alá, amely éppen elsőnek vette az akkor alakult telep néhány lakóját lelki gondozásba. Ez pedig történetesen Szántó volt. Tehát a rengetegben alakult telep, Pilisszentkereszt is a veszprémi egyházmegyéhez tartozó lett[17] és senki sem törődött az erdei tisztás törökelőtti viszonyaival. A mai egyházmegyei hovátartozóság tehát csak törökutáni új körülmények következménye. Következtessünk. A két kolostorrom feltűnő nagyságából biztos, hogy itt a két fenti kolostorról lehet csak szó. Másrészt tudjuk, hogy esztergomi egyházi fennhatóság alatt kettejük közül a pálos zárda állott. Végül láttuk azt is, hogy a két rom közül a szentkereszti-nél tényleg lehetséges a határváltozás, vagyis egykori esztergomi illetékesség. Mindebből világos, hogy itt határváltozás tényleg történt és ez a szentkereszti romot érintette; és akkor a szentkereszti rom a pálos-kolostor maradványa.

II. Békefi a következőket írja: a ciszterci monostort így jelölték: Monasterium de Pilisio, tehát a mellette keletkezett község neve is Pilis.[18] És folytatja: Pilisszentkereszt egyenlő Pilis, mert 1. 1762-ben a pesti pálos konvent regesztrumának egy tétele a két jelölést azonosnak veszi. 2. 1889-ben a nép a községet röviden Pilisnek hívja. Tehát Monasterium de Pilisio egyenlő Pilissel és Pilis egyenlő Pilisszentkereszttel. Két történeti érvnek nem nevezhető, valószínűtlen vagy újkeletű analógiából azt a következtetést vonja le Békefi, hogy Monasterium de Pilisio azonos Pilisszentkereszttel. Békefi érvelése vagy megdől, vagy önmaga ellen fordul. Megdől azért, mert amíg bármelyik kolostor állt, akkor még nem létezett a község. A község a kolostorok pusztulása után legkorábban 226 év multán települt![19] Nevét pedig helybeli lakosok semmiképen, de még a szomszéd községek lakosai sem közvetíthették, mert azok is közben teljesen kipusztultak és új (nagyrészt tót) telepesekből alakultak. Csak a török utáni első birtokos, a pesti pálos konvent adhatta nevét, amely az igazságra ráhibázott és a saját rendjebeli, Szentkeresztnek szentelt pálos romot vélte megtalálni. Innen a melléje telepített és köveiből épült község *Szentkereszt* neve. Ha pedig elfogadnók Békefi téves érvelésének téves kiindulását az egyidőben fennálló község és monostorról, annak eredménye is csak az volna, hogy Szentkereszt község nevét a Szenkereszt-zárdáról kapta, amely mellette állt (tehát a mai szentkereszti rommal azonos), nem pedig a messze hegyen túl fekvő másik kolostorról. Békefi erőszakosan érvelt, amikor feltételezte, hogy a ciszterci kolostor mellé állítólag települt község nevét egy erdőrengetegen túl, más község mellett, más egyházmegyében fekvő idegen kolostorról vette volna. A község nevével a közbevetett törökuralom és népesség-csere miatt nem lehet egyik irányban sem érvelni.

III. IV. Béla király 1254. évi megerősítő oklevele[20] felsorolja a pilisi apátság birtokait; ezek között van *prope eandem ecclesiam villa Kuachi*, maga az egyház mellett Kovácsi falu. Kovácsi falu helye, ma Pomáz nagyközség nagykovácsi dülője, szomszédos Pilisszentkereszttel, tehát Békefi szerint[21] — nagyon helyesen — a szentkereszti romra jól illett ez a helymeghatározás. Ma azonban olyan romot találtunk, amely nem egy óra járásnyira szomszédja, hanem kellős közepén van a nagykovácsi dülőnek: a nagykovácsi romot. Ennek felelése után persze Békefi okleveles bizonyítása éppen a nagykovácsi romra fényesen illik.

IV. Békefi így érvel: *völgy, erdős terület, víz és zord vidék — és ezzel megvan a ciszterciek letelepedésére elégséges feltétel.*[22] Ez szóról-szóra ráillik a nagykovácsi romra és a Pilis sok más helyére.

V. Minden, bárhol felmerült érvvel foglalkozni kívánok. A szentkereszti romok ciszterci voltát védi H. T. S. O. Cist. a következőkkel: a szentkereszti rom kiásott kolostorudvara 21×25 méter[23] (tévedésből 24×28 métert írt). H. szerint egy pálos-, tehát remete-kolostor nem lehet ilyen nagyméretű.[24] Az érvelés feltétlenül megdől; a szentkereszti rom udvara t. i. 21×25 *m*, a nagykovácsié kb. 23×34 *m*,[25] vagyis már mindkettő feltűnően nagy. Tehát akármelyik volt is a pálos, annyi bizonyos, hogy a nagyméretűség már se nem bizonyító, se nem kizáró ok.

VI. H. T. S. O. Cist. azt írja, hogy kútkápolnát a pálosoknál sose látott, a szentkereszti romnál pedig van kútkápolna.[26] Azzal felelek, hogy Magyarországon száznál több pálos-kolostor volt, ezek közül pedig eddig vagy tizenöt igen jelentéktelennek alaprajzát ismerjük. E néhány apró romból nem lehet a rend egyik legfőbb monostorára kizáró érvet kovácsolni. Viszont pedig a ciszterci kolostoroknak egyáltalán nem szükséges tartozéka a kútkápolna. Csak a német kolostorokban gyakori, Franciaországban azonban — ahonnan Pilis is települt — éppen ritka.[27] Tehát a kútkápolna létezése a pálosok ellen nem kizáró ok, sem a ciszterciek mellett nem szükséges érv.

VII. A wellehradi ciszterci apátnak a pesti pálosok ellen folytatott pere két érvelés körül forgott.[28] Egyik körülmény IV. Béla király felmutatott megerősítő oklevele aktualitási kérdése volt; a pálosok e fiskálisfogását a bíróság nem tudta legyűrni; ma azonban kétséget kizáróan tudjuk, hogy az oklevél csakugyan a ciszterciekre vonatkozik, bár a *ciszterci* szó nincs benne kiírva. A per másik érve sokkal érdekesebb. Miért éppen ez a (szentkereszti) rom volna a ciszterci, mikor a Pilis-hegységben más romok is vannak? Azért, felelték a ciszterciek, mert IV. Béla király oklevele sze-

rint *prope eandem ecclesiam villa Kuachi.* Ezt az ismeretes körülményt — a per Achilles-sarkát — a III. fejezetben eredménnyel tárgyaltuk.

VIII. Forduljunk a pálosok évkönyveihez tanácsért. Ők is adnak némi felvilágosítást. A kolostorukra vonatkozó, itt-ott felbukkanó megjegyzéseik vajjon melyik romra illenek rá? A pálos-rendháznak ez a rendes megjelölése: Conventus S. Crucis in Pilisijs propè Szantò.[29] Szántó mellett. Vessünk egy pillantást a térképre és belátjuk, hogy ez bizony a szentkereszti rom helyére vonatkozik.

IX. Hogy írja le a pálos feljegyzés a helyet, ahol Özséb kanonok remetéskedett és később kolostort épített? *Juxta speluncam triplicem,*[30] egy hármas barlang mellett. A nagykovácsi romnál messze földön nincs semmi barlang; a szentkereszti rom mellett ott vannak a Pilis-hegy híres, barlangos sziklafalai, ott van az Ördöglyuk *háromágú hatalmas földalatti teremsora.* Tehát ez a leírás is a szentkereszti rom pálos voltára utal.

X. Meg kívánom említeni Hunfalvy adatát, aki az esztergommegyei Kesztölc kisközség feletti *Klastrompuszta*-majornál véli megtalálni a Szentkeresztnek szentelt pálos-kolostor helyét.[31] Hunfalvy azonban itt két hibát követ el: egyrészt újra megtalálja ugyanannak a Szentkereszt pálos-kolostornak a helyét, amelyet könyve első kötetében már Pilisszentkeresztre elhelyezett;[32] másrészt ide akarja temetni Gertrud királynét, aki pedig köztudomás szerint egyáltalában nem is pálos-templomban, hanem a pilisi ciszterciek egyházában nyugodott. Látható ezekből az elírásokból, hogy Hunfalvy nem foglalkozott alaposabban e kérdéssel. Érvet egyébként nem is említ. Leszögezem, hogy az esztergomi érseki levéltárban három hiteles határleíró oklevél van, amelyből kitűnik, hogy e tájékon a pilisi ciszterci apátság birtoka feküdt.[33] Nyilván innen ered a *Klastrompuszta* elnevezés. A pálos-zárdát viszont az oklevelek e vidéken nem ismerik.

XI. Dr. Arányi Alajos orvosprofesszor-archeológus 1881-ben azt javasolja a Műemlékek Országos Bizottságának, hogy *Pilis-Szt.-Kereszten: az egykori monostor helyén* fogjanak *római* tárgyak utáni ásatásba.[34] Valószínűen félrecsúszott a tolla.

XII. Nagyrészt újságcikkek nyomán ír Pámer László S. J., amikor a szentkereszti pálos-zárda helyét a Nyergesújfalu melletti Péliföldde l azonosítja.[35] Ezen feltevés mellett mindeddig csak a név azonosságát hallottam megokolásul, s azt a körülményt, hogy Pilisszentkeresztet tekintélyes műtörténészek a ciszterc ieknek foglalták le. A hely annyira távol esik a pilisi pálosok szóbahozható vidékétől, hogy nincs okunk Fuxhoffer és Czinár véleményét,[36] a péliföldi rom templárius eredetét pálosok ötletszerű feltételezésével vitatni.

XIII. A ciszterci rendházakat mindig a rend szigorú szabályai szerint és saját építőmestereikkel építették. Az egymásból település szerint, az egymáshoz való atya- és leányapátsági viszonyból megrajzolhatjuk a ciszterci apátságok családfáját. Az egymásból település e családfája pedig maga után vonta a szervezet, sőt bizonyos mértékben a szellemi és a gyakorlati irányok családfáját. Ilyen különböző irányok fedezhetők fel a ciszterci építészettörténet vizsgálata folyamán is. Értékes lehet tehát valamely kolostor vizsgálatánál alapítói és alapításai sorozatának ismerete.[37]

Clairvaux-(Clara-Vallis)-ból települt 1131-ben Cherlieu (Carus-Locus). Cherlieuből települt 1136-ban *Acey* (Locus-Accinctus, Aceyum). Aceyből 1184-ben *Pilis* (Pilisium). Pilisből 1190-ben *Pásztó* és 1232-ben *Bélháromkút* (Tres Fontes de Beel Cumanorum). Cherlieuből ezenkívül települt 1138-ban *Hauterive* (Alta-Ripa); Hauteriveből 1185-ben *Kappel* (Capella); mindkét utóbbi Svájcban. E csoportból ismerjük Clairvaux, Cherlieu, Acey, Bélháromkút, Hauterive és Kappel eredeti alaprajzait, ezenkívül Clairvaux és némileg Pásztó második alaprajzát. A templomok a fontenayi ciszterci típust követik, bár Clairvaux második alaprajza és Cherlieu elrendezése annak a XII. századvégi ciszterci építészeti irányzatnak a képviselői, amely a clairvauxi törzsben rövid néhány évig közbevetve uralkodván, egy-két csoportbeli nagyobb templomnál a kápolnakoszorús rendszert alkalmazta. Igaz ugyan, hogy Pilis és Pásztó éppen e kritikus időben épülhettek, mégis ez a kápolnakoszorús elrendezés Magyarország e sorozatbeli ciszterci kolostorainál nem érvényesült. Ezt a feltevést valószínűvé teszi az a tapasztalat, hogy kápolnakoszorús elrendezés csak nagyméretű templomoknál alkalmas és tényleg csak ilyeneknél ismeretes. Sőt a Pásztóról fennmaradt, bár hitvány, 1699-i felvétel[38] a kápolnakoszorút teljesen kizárja. Marad Pilis. Ezek után joggal várhatjuk Pilisen a sorozatba beleillő fontenayi háromhajós, kereszthajós, egyenes záródású, mellékoltársoros templomot és a hozzája csatlakozó, nem túlságosan nagyméretű kolostort.

A szentkereszti romnál ismerünk egy 24×28 *m* méretű kútkápolnás keresztfolyosót.[39] Körülötte bozótok és nagy földalatti romterület. Semmi meg nem állapítható, nem is sejthető; csak alapos, nagyarányú ásatás deríthet itt napfényt az alaprajzra. A nagykovácsi romot ábránk mutatja be. Föld felett alig egy két kő van, az alapfalak jórészére csak a föld púposodásából lehet következtetni. Felmérésemnél félve dolgoztam, nehogy

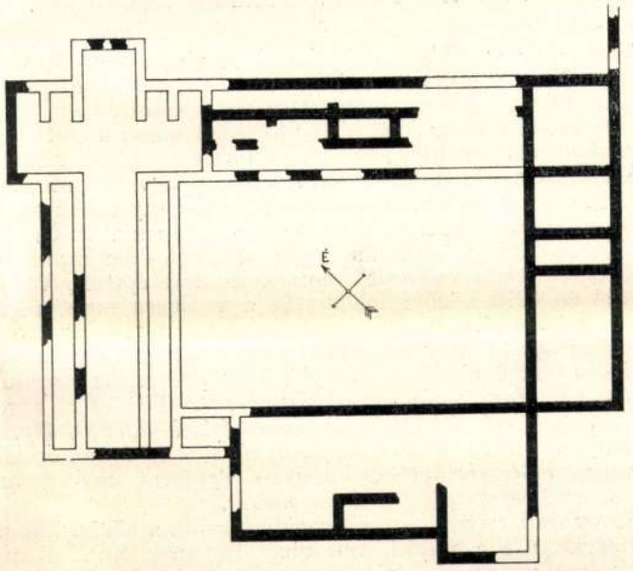

2. ábra. A nagykovácsi rom (Pomáz) alaprajzi vázlata. Römer 1863. évi, valamint Krompecher L., Benedek Fr., Kovács B. 1927. évi felvételeinek nyomán. A fehéren hagyott falak feltételezettek. Lépték 1: 400.

képzeletem többet láttasson a biztosnál. Felvételemet akkor láttam igazoltnak, amikor a két hónappal később fellelt Römer-féle 1863-as felvétellel[40] csaknem tökéletesen egyezőnek találtam.

A nagykovácsi alaprajz teljesen beleillik a ciszterci kolostorok szokásos elrendezésébe, egyháza falának fennmaradt részleteiből pedig egyértelműen rekonstruálható az előbbi sorozatból ismert és várt fontenayi típusú ciszterci-templom. Römer félszázada kallódó vázlatának helyes interpretálása és a nagykovácsi rom új felderítése döntő érvet hozott a pilisi monostorok kérdésébe. Acey utódjának, Pásztó és Bélháromkút elődjének alaprajzi felismerése után nem lehet kétséges, hogy a Pomáz határában lévő nagykovácsi rom az egykori nagynevű pilisi ciszterci apátság maradványaival azonos.

XIV. Békefi Remig érvelése folyamán nem feledkezik meg az építészeti részletek figyelembevételéről. És összehasonlítva az általa Pilisszentkereszten talált *egy-két emlékszerű részletet* a bélháromkúti faragványokkal, azt írja: *lelkem valósággal repesett örömében, midőn a bélháromkúti, másként apátfalvi templom megtekintésekor, ennek részei s az általam összeszerzett darabok között nagy rokonságot, sőt megegyezést találtam.*[41]

Ezzel szemben mindkét emlék ismeretében meg kell

állapítani, hogy közöttük *megegyezés, sőt rokonság* nincsen. Ellenkezően, a fennmaradt korrespondáló részletek (például a bárki által ellenőrizhető fejezetek) élénk tanui egy több évtizedes szembeötlő távolságnak; e két

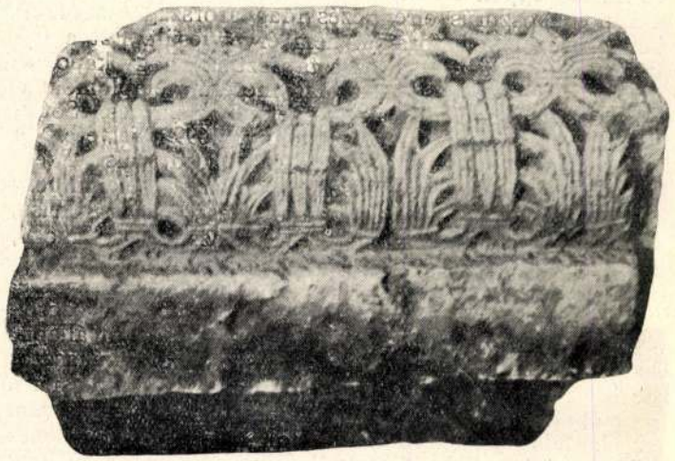

3. ábra. Pilisszentkereszten talált díszes kapu-süvegkő.

távoli kor ezenkívül még fordított viszonyban is van egymással, mint azt a ciszterci kolostorok alapítási sorrendje és Békefi elgondolása megkívánná.

A szentkereszti romokból származó más faragott kövekből azonban nemcsak ezt az általános negatív megállapítást vonhatjuk le. Állítsuk össze a valószínű építési korokat és ezután nézzünk meg néhány érdekesebb szentkereszti követ.[42] A Fragmen adatai szerint[43] Özséb 1246 és 1250 között kis kápolnát (ecclesiola modica), 1250-ben kis rendházat (monasteriolum) épített, végül 1254 és 1270 között felépítette a végleges monostort. Kun László király serege 1278 és 1282 között felperzseli. De királyi parancsra és bőséges királyi adományokból 1282 és 1290 között újra épül. 1300 óta veszít jelentőségéből. Az 1254-ig végrehajtott építkezések apró faalkotmányok lehettek. *Az első (1254—1270) kőépítményből a Kun László-féle pusztítás miatt kevés maradhatott. Feltételezhetjük, hogy az épületek magva az 1287 és 1290 közti időből származik.*

A maradványok legérdekesebb darabja a közölt kapusüvegkő. Kirí a többi kövek közül. Egymagában is dokumentum a ciszterci feltevés ellen: semmiesetre sem aceyi települők 1200 tájéki francia-ciszterci munkája, hanem jellegzetesen magyar, bár nagyon késői és provinciális alkotás. *Egykor értékes dokumentum lesz az árpádokkorabeli önálló magyar kőfaragóiskola* kutatójának kezében! (E faragvány testvérét megtalálni a Nemzeti Múzeumban: XI. századi párkánytöredéknek datálva.)

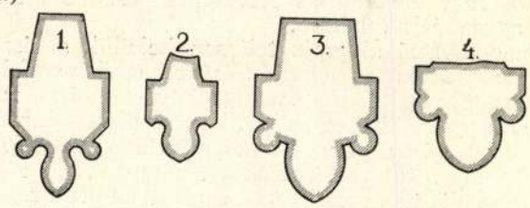

4. ábra. Pilisszentkereszten talált bordaszelvények. 1. Henszlmann 1872—73. évi rajza a Műeml. Orsz. Bizotts. rajztárában: nem hiteles, nem ellenőrizhető. 2. Békefi felvétele 1889-ből; nem ellenőrizhető. 3. Krompecher L., Benedek Fr., Matula I. felmérése 1926-ból; Békefi is közölte. 4. Krompecher L., Benedek Fr., Matula I. felmérése 1926-ból. Lépték 1:20.

A négy közölt bordaszelvényt ismerjük a szentkereszti romokból. Egyelőre biztosan csak annyit lehet róluk megállapítani, hogy nem lehetnek az aceyi települők faragványai: hiányzik róluk a ciszterci iskola jellegzetes sarkantyú-tagja.

A bordaszelvényekkel egykorúnak mondható a fennmaradt (kis részben Békefinél közölt) több lábazat és fejezetrészlet. Egy apró körablak töredéke a fenti kapusüvegkővel egyidős. Önálló munka volt a nagyrészt rekonstruálható, 2·35 *m* átmérőjű gyönyörű faragott hatpilléres-hatoszlopos *vörösmárvány* kútmedence. Egészen késői — talán az épülettől különálló — volt a talált díszes fiale-végződés.

A kövek — ha beszélnek — a cisztercieket ellen beszélnek.

XV. A közölt padozattégláról egyelőre csak annyit állapíthatunk meg, hogy e kisméretű, állatékítményes tégla nem lehet aceyi telepesek 1200 tájéki ciszterci munkája, mert azok az időtájt tudvalevőleg csak nagyméretű, növény- vagy mértani-díszes téglákat használtak.[45]

*

Végigfutva megállapításainkon, láthatjuk, hogy a legelől bejelentett új felfogás mellett több erős érv világosan bizonyít, viszont ellene nem maradt egyetlen helytálló vélemény sem.

Az egyházmegyei illetékességgel való érvelés ellenőrzése az új megoldást teszi valószínűvé (I.). IV. Béla király oklevelének és a Fragmen-Panisnak helymeghatározása két egymástól független határozott bizonyíték felfogásunk mellett (III., VII. és VIII.). A község nevéből — újkori és önkényes lévén — következtetni nem lehet (II.). A környék külsejével és a falmaradványok terjedelmével való érvelés az új rom megismerése óta



5. ábra. Pilisszentkereszten talált díszes vörös padozatburkoló tégla. Természetes nagyság: 17·5 × 17·5 *cm*.

elesik (IV.), a Kesztölccel, Péliföldde1 való kísérletezés, a római nyomok feltételezése laikus írogatás vagy sajtóhiba (X., XII. és XI.). A kútkápolna létezésével nem érvelhetünk (VI.). A mi nézetünket teszi erősen valószínűvé a környékbeli barlangok fekvése (IX.).

Hiányosak a romokra vonatkozó építészeti ismereteink. A nagykovácsi romnál ismerjük az alaprajz néhány vonását és ez nagyon lehetségessé teszi a ciszterci eredetet (XIII.), viszont a szentkereszti rom részletei kizárják a ciszterci építést és helyenkint különleges magyar kezekre vallanak (XIV. és XV.).

Ismereteink mai állásában arra az eredményre jutunk, hogy a mai Pilisszentkereszt mellett a pálos-rend első, Szentkeresztnek szentelt kolostora állott és a cisztercick egykori pilisi apátságának romjai Pomáz nagykovácsi dülőjében fekszenek.

Nem tudjuk, hogy a Szentkereszt-páloskolostort lakói mikor hagyták el. A talált késői fiále-végződésből valószínű, hogy a XV. század közepe felé még lakott volt a hely, bár írott adataink 1374-gyel megszűnnek. A romok törökutáni történetét a bevezető részben megismertük. Pilisszentkereszt község 1752 és 1770 között települt és összes házai a kolostor és templom anyagából épültek. A heverő kövek közül néhányat 1863-ban Rómer Flóris, 1872—73-ban Henszlmann Imre lerajzolt. Békefi Remig 1889-ben egy-két faragott részletet összegyüjtvén, Zircre vitte és könyvében közölte. A kövek Zircen

megtalálhatók. 1913-ban Gerecze Péter a Műemlékek Országos Bizottságának tetemes költségén kiásta a keresztfolyosó szélső falait és a talált *több fuvarra való* díszes faragott követ a pilisszentkereszti állami iskolában halmozta fel és lajstromozta.[46] Elszomorító tény, hogy e lajstrom nem maradt ránk és a kövek közül is már csak egy-kettő található meg az iskola körül — változatos alkalmazásban. Remélem azonban, hogy a régiségek legújabb vándorlását nyomon követve, néhány értékesebb példány még ki lesz nyomozható.

A pilisi ciszterci kolostornak (nagykovácsi rom), Gertrud királyné nyughelyének története megszűnik a mohácsi vésszel. Csak Römer vázolja fel 1863-ban alapfalait. Megmaradt köveiből épültek a környékbeli puszták, s néhány éve állítólag sokat aprítottak az alatta vezető kocsiútra. Ez év tavaszán a tulajdonos Teleki József gróf készségesen engedett nekem néhány nyomnyi ásást; komoly eredményt azonban itt csak tervszerű nagyobb földmozgósítás hozhat.

A két pilisi kolostor kutatása nincs befejezve. A levéltárak további anyaga és a feltárandó alapfalak tanusága még új fényt vethet a kérdésre. De addig is korrigálnunk kell a régi nézeteket és el kell fogadnunk az új kutatások megállapításait.

A tanulmányommal kapcsolatos időtrabló külső kutatásokat és a felmérési munkákat Benedek Frigyes és Matula István építészhallgatók, valamint a 307. sz. *Esze Tamás* cserkészcsapat néhány tagjának önzetlen segítségével végeztem.

Irodalom.

1. Magyarország és Erdély eredeti képekben. Írta Hunfalvy János. I. kötet. Darmstadt, 1863, 202. old. — 2. Magyarország helyrajzi története. Írta Rupp Jakab. I. kötet. Pest, 1870, 244. old. és nyomában Ádám Iván cikke, Egyházművészeti Lap, Budapest, 1883. évf., 69. old. — 3. Magyarország történelmi földrajza a Hunyadiak korában. Írta Dr. Csánki Dezső. I. kötet. Budapest, 1890, 14—15. old. — 4. Műemlékek Országos Bizottsága rajztárának „Pilisszentkereszt" borítékában Henszlmann, Arányi, Gerecze rajzai; u. o. Römer 12. számú jegyzőkönyvében 31—32. old.; Oesterr. Revue, III. Jahrg., II. Bd., Wien, 1865, 200. old. és nyomában Möller István, Technika, Budapest, 1926. évf., 10. sz., 250. old., valamint Magyar művészettörténet. Írta Divald Kornél. Budapest, 1927, 35., 37. old. és Magyarország művészeti emlékei, Írta: Divald Kornél. Budapest, 1927, 48., 49. old.; Archeológiai Értesítő, Budapest, 1885. évf., XIX. old. — 5. A pilisi apátság története. 1184—1541. Írta Dr. Békefi Remig. Pécs, 1891; A pilisi apátság története. 1541—1814. Írta Békefi Remig dr. Pécs, 1892. — 6. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztérium 131.017/1923. sz. ügyirata, annak utóiratai és vele kapcsolatos magánlevelek. — 7. Magyarország műemlékei. II. kötet. A műemlékek helyrajzi jegyzéke és irodalma. Összeállította Dr. Gerecze Péter. Budapest, 1906, 632. old. „Pilis." — 8. Gerecze i. m., 630. old. „Nagy-Kovácsi." — 9. Békefi i. m.: Pilis 1184—1541, 125., 128., 158., 256., 275. old. — 10. Fragmen panis corvi proto-eremitici. Vienna, 1663, 71—76, 80—83., 88—89., 97., 101—103., 155. old. — 11. Békefi i. m.: Pilis 1184—1541, 120. old. — 12. Békefi i. m. Pilis 1541—1814, 109., 520—522. old. — 13. Békefi i. m.: Pilis 1541—1814, 144—151., 523—524. old. — 14. Lásd: 4. jegyzet. — 15. Lásd: 5. jegyzet. — 16. Békefi i. m.: Pilis 1184—1541, 121. old. — 17. Pilisszentkereszti plébánia historia domusa. — 18. Békefi i. m.: Pilis 1184—1541, 122. old. — 19. Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye levéltára. Az 1752. évi conscriptióban nem szerepel, az 1771. éviben előfordul Pilisszentkereszt (Szent-Kereszt). Az 1770. évi urbarialis összeírás is megvan a községről. — 20. Eredetiben: zirci apátsági levéltár D. 1.; közölve: Békefi i. m: Pilis 1184—1541, 316. kk. old. és u. o. facsimile. — 21. Békefi i. m.: Pilis 1184—1541, 123. old. — 22. Lásd: 21. jegyzet. — 23. Műemi. Orsz. Bizotts. rajztárának „Pilisszentkereszt" borítékában Gerecze rajzai. — 24. H. T. hozzám intézett, birtokomban levő, 1927 március 25-én kelt levelében. — 25. Lásd: 2. ábra. — 26. Lásd: 24. jegyzet. — 27. Sigurd Curman. Cistercienserordens byggnadskonst. I. Kyrkoplanen. Stockholm, év nélkül. — 28. Orsz. Levéltár, curiai oszt. 4·19. csomag. — 29. Fragmen (i. m.), 85. oldal. — 30. Fragmen (i. m.), 73. oldal. — 31. Magyarország és Erdély eredeti képekben. Írta Hunfalvy János. II. kötet. Darmstadt, 1863., 20. old. — 32. Lásd: 1. jegyzet. — 33. Monumenta Ecclesiae Strigoniensis. L. Crescens Dedek. Tom. III. Strigonium, 1924., 7., 104—106, 246—248. old. — 34. Archeológiai Értesítő, Budapest, 1881. évf. XXV. old. — 35. Katholikus Szemle, XX. kötet. Budapest, 1906., 418. old. — 36. D. Fuxhoffer. Monasteriologia. Recogn. M. Czinár. Tom. II. Vindobona et Strigonium, 1869. 142. old. — 37. Lásd: 27. jegyzet. — 38. Descriptio Monasterii B. M. V. de Pásztó, 602—627. old., zirci apátság kézirattára 207. — 39. Lásd: 23. jegyzet. — 40. Műeml. Orsz. Bizotts. rajztárában. Römer 12. sz. jegyzőkönyvében 25—26. old. — 41. Békefi i. m.: Pilis 1184—1541., 123—124. old. — 42. Nagyrészt a pilisszentkereszti áll. elemi iskola épületében és udvarán. — 43. Lásd: 10. jegyzet. — 44. Nemzeti Múzeum Történeti Osztály, 95—926. sz.; közölve Magyarország művészeti emlékei. Írta Divald Kornél. Budapest, 1927. 15. old. — 45. Manuel d'archéologie française. 1-ére partie. Par Camille Enlart: I. Arch. rel. Paris, 1902. 6. old.; Magyar művészettörténet. Írta Divald Kornél. Budapest, 1927. 37. old. — 46. Műeml. Orsz. Bizotts. irattárában 40/1914. sz. ügyirat: dr. Gerecze Péter 1913 december 23-i jelentése.

SZEMLE.

A Bem-mauzoleum Tarnowban. A lengyel nemzet nagyszabású, hatalmas mauzoleumot épít Bem tábornoknak, a ie-



1. ábra. Bem tábornok síremléke.

gendás hősnek hazaszállításra váró hamvai számára szülővárosában, Tarnowban.

Képünk a síremlék általános képét mutatja, mely *Dr. Szyszkó-Bohusz Adolf*nak, a krakkói szépművészeti akadémia rektorának tervei szerint készül.

A mauzoleum a tarnowi városi parknak, az úgynevezett lövészkertnek a kis szigetén fog állni. A hős hamvait magába foglaló szarkofág hat hatalmas korintusi oszlopon nyugszik. Az oszlopzat négy lépcsőjű talpazaton áll, melyet kőgolyók között átvezetett bronzláncok fognak körül. A talapzat első lépcsője kiemelkedik a vízből. A mauzoleum csak csónakon közelíthető meg, mert híd oda nem vezet. A szarkofág két szélesebb oldalára magyar- és lengyelnyelvű feliratot, az egyik keskenyebb oldalára pedig török feiratot vésnek be, míg a szarkofág másik keskenyebb oldalára a hős születésének és elhalálozásának az évszámai kerülnek. A mauzoleum magassága 12 *m*, az oszlopoké 8 *m* s a szarkofág pedig 4·6 *m* hosszú és 2·4 *m* magas. A tervező építész a neoklasszikus stí-

lusra támaszkodott, amely Lengyelországban Bem tábornok működési idején uralkodott s amely stílusban a tervező a lembergi Ossolineumot, az Ossolinczki-intézet épületét is tervezte. A terv stílusa egyébiránt a sziriai Palmyra és Balbeki romjaihoz is alkalmazkodik, hol a hős életét befejzte.

A hős hamvainak hazaszállítására alakult lengyel bizottság a befejezéshez közel álló mauzoleum török és magyar feliratainak megszerzése végett a varsói török követhez és a magyar Bem-bizottsághoz fordult.

E sorok írója, mint a magyar bizottság elnöke a bizottság részéről elfogadott következő szövegü sírfeliratot küldötte meg a lengyel bizottságnak:

BEM APÓ
A Magyar Szabadságharc Legnagyobb Hadvezére
1848—49.

E sírfeliratot a krakkói *Kuryer Codzienny* 1928. évi május 20. számában magyarul és lengyel fordításban is közli és a következőképen kommentálja:

„A fenti szavakat valóságos meghatottsággal olvassuk. Ha megondoljuk, hogy a sírfelirat szuszszavú kereteiben bennfoglaltatik *mindaz, amit a magyar nemzet az ő hősének a sírkövére akar helyezni*, akkor látszik csak meg igazán, hogy ki volt Magyarországnak Bem József, Bem apó! Mint tudjuk, a magyar ezredek a harcmezőn ezzel a kiáltással mentek rohamra: *„Éljen Bem apó!"* Ez a kiáltás nevét csakhamar népszerüvé tette Magyarországon, s mikor a harc elbukott, Bem egyénisége, kit a magyar nemzet szivébe zárt, a legendába ment át. A magyar ember gyermekkora óta hallva a katonanótákban Bem nevét emlegetni, a legendás hőst annyira a magáénak tartja, hogy minden érzését egyetlen, szeretetteljes szóba önti bele: *Apó!* A magyaroknak nem volt elég az, hogy *„a miénk"*, nem elég, hogy *„Apa"*, ő most már csak az *„Apó"*.

A magyarok dicsőséges multjában sok nagy és érdemes apja volt a nemzetnek, de apó csak egyetlenegy volt, s ez Bem József. Ezzel a címmel a magyar nemzet egyszersmind a szivét is oda teszi Bem szarkofágjára. És a szivek hódolatát kiegészíti a történelem hódolata: *„A magyar szabadságharc legnagyobb hadvezére."* Bem, aki mint hadvezér egész géniuszával beragyogta a 48 hősköltemányét, *ma szimbolikus zászlóként lebeg az oly súlyosan megbántott magyar nemzet előtt* — s ez a nemzet e két mozzanatot összekapcsolva, írja Bem sírjára a sokatmondó szavakat.

Ennek a magyar sírfeliratnak a fényében Bem Józsefnek, mint a lengyel hadak tábornokának alakja, a legfigyelemreméltóbb jelentőségü."

A talapzat sarkaira kegyeletföldet tartalmazó négy urnát helyeznek el és pedig két magyar és két lengyel urnát.

A két magyar urnában Erdélynek, illetve Magyarországnak (Bánság) azokról a helyeiről származó földet fogják elhelyezni, hol 28 ütközetben a hős mint hadvezér szerepelt és életét a magyar ügyért mindannyiszor kockáztatta. A magyarországi földhöz Bem magyar őseinek birtokáról, a tolnamegyei Cosban várból származó földet is fognak elhelyezni, míg a két lengyel urna egyikében *Iganie* és a másikban *Ostrolenka* földjét helyezik el. A magyar urnák talapzatai a 28 ütközet, valamint a Cosban-vár nevét fogják feltüntetni.

Bem mauzoleumát dr. *Szyszko-Bohusz Adolf* lembergi műegyetemi tanár tervezte, ki a Wawel helyreállítási munkálataival s főként építészettörténeti kutatásaival szerzett magának érdemeket és nevet.

Habár a magyar nemzetnek az a kívánsága, hogy *Bem József* magyar földben aludja örök álmát, a Gondviselés kifürkészhetetlen akarata folytán nem is teljesülhetett, megnyugtató elégtételül szolgál nekünk az a tudat, hogy feledhetetlen hősünknek szülővárosában emelt síremlékén magyar szó fogja hirdetni a világnak a magyar nemzet örök háláját.

Báró Balás György.

Szakirodalom.

Könyvismertetések, bírálatok.

Rovatvezető: Dr. LÓSY-SCHMIDT EDE, egyleti könyvtárnok

(Az ismertetésre szánt könyveket lehetőleg két példányban, úgyszintén az ismertető kéziratokat is szíveskedjenek a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Könyvtára, illetőleg a rovatvezető címére: IV, Reáltanoda-u. 13—15. sz. II. em. küldeni.)

A Vasúti Magasépítmények. I. rész, Építési anyagok. Irta: *Bertalan Imre*, okl. mérnök, máv. főfelügyelő. Budapest, 1928. 8°, 140 l. 12 szövegábrával. Kiadta a Magyar Királyi Államvasutak Igazgatósága. Stephaneum nyomda és könyvkiadó r.-t. nyomása.

Bertalan Imre a „Vasútépítés" című művét, melynek első két kötete 1911-ben az „Építő Munkavezetők könyvtárában" jelent meg, a Magyar Királyi Államvasutak Igazgatóságának kiadásában megjelenő harmadik résszel, a „Vasúti Magasépítmények"-kel egészítette ki. Az új mű maga is három részből áll, ezeknek elseje, az „Építési Anyagok", most került ki a sajtó alól. Szerző e munkájában a gyakorlat igényeit minden tekintetben teljesen kielégítő részletességgel ismerteti nemcsak a magasépítés, de általában az összes építő munkálkodás folyamán felhasználásra kerülő anyagoknak fizikai, kémiai, technológiai és szilárdsági tulajdonságait, előfordulásukat, termelésüket, illetőleg gyártásukat, alkalmazhatásukat és gazdasági alapon való összehasonlításukat. Kiterjeszkedik a legutolsó időben felmerült és jól bevált anyagokra és az azokon alapuló új eljárásokra. Eddig nagyon nélkülözött, hasznos segédeszközt ad az építési és a pályafenntartási szolgálatot végrehajtó pályafelvigyázók, munkavezetők és az ezek munkáit irányító mérnökök kezébe, akik e műben megtalálhatják az anyagok helyes megválasztására, a velük való szakszerű és gazdaságos bánásra vonatkozó mindazokat az útmutatásokat, amelyekre tevékenységük egyes ágazataiban napnap után szükségük van. Adatai alapos, gondos tanulmány és fölülbírálás eredményei s ezért igényt tarthatnak a megbízhatóságra.

Rövid osztályozás és az építési anyagok főbb általános és közös tulajdonságait ismertető bevezetés után sorba veszi a föld- és kőnemű anyagokat, a mesterséges építő- és kötőanyagokat, a betont és vasbetont, a vasat és az építésben szereplő fémeket, a fát, a festő- és óvóanyagokat, az üveget s a segédanyagokat. Külön fejezetben ismerteti végül a vizet, mint a technológia fontos elemének szerepét.

A könnyen áttekinthető és kezelhető segédkönyvet mind a pályafenntartási mérnökök, mind az építéssel foglalkozó többi technikusok is, bizonnyal szívesen fogják üdvözölni.

Rédl Sándor.

Magyar szerzők irodalmi munkássága 1927/28-ban a technikai és ipari irodalom, valamint az ezekkel rokon tudományágak területén.

Közli: Dr. LÓSY-SCHMIDT EDE, egyleti könyvtárnok.

X. közlemény. (CI.)

A) KÖNYVÉSZET. (Bibliográfia.)

Divald Kornél: Magyarország művészeti emlékei. Budapest, 1927. Nagy 8°, 256 l., 267 képpel. A Kir. Magyar Egyetemi Nyomda nyomása és kiadása.

Ungarisches Wirtschafts-Jahrbuch. IV. Jahrgang, 1928. Unter Mitwirkung von Fachmännern des Wirtschaftslebens und der Verwaltung herausgegeben von *Dr. Gustav Gratz* wirkl. Geh.-Rat, königl. ung. Minister a. D. — Verantwortlicher Redakteur: *Dr. Gustav Bokor.* Budapest, 1928. 8°, 393 l., a szöveg közé nyomott számos táblázattal. Selbstverlag der Redaktion: II, Báró Lipthay-utca 7. Druck der Hungaria Zeitungsdruckerei A.-G.

Vig Emil, az O. K. H. ny. igazgatója: *Az Alföld öntözése és egyebek.* („Házad udvaráról ne ereszd ki az eső vagy hó levét; úgy határodból, vármegyédből, országodból haszontalanul ki ne bocsássad, mert ez ingyen az Isten becses ajándéka." Beszédes József 1830. Gr. Széchenyi István vízimérnöke.) H. és é. n. 8°, 88 l., 5 mellékletttel. Biró Miklós nyomdai műintézetének nyomása.

Pócsi Imre: Gyáripari vállalatok kereskedelmi szervezete és számtartása. Magyaróvár, 1928. 8°, VII+127 l., számos, a szöveg közé nyomott táblázattal. A Mosonvármegye könyvnyomdájának nyomása.

Makay István vasúti és hajózási biztos: *Adato a hidak gazdaságához.* (Különleny. a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönyének „Technika és Közgazdaság" című lapmelléklete 1928. évi 11. számából.) 4°, 8 l., egy ábrával. Kir. Magyar Egyetemi Nyomda nyomása.

Dr. Lósy-Schmidt Ede: Beszámoló a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet könyvtárának és technikatörténeti gyüjteménytárának 1927. évi gyarapodásáról, valamint a technikai szakirodalom 1927. évi fejlődéséről. Az 1928. évi közgyülés elé terjesztett X. évi jelentés. Budapest, 1928. Kis 8°, 11 l. Királyi Magyar Egyetemi Nyomda nyomása.

Kenessey Béla nyug. földmüvelésügyi miniszteri tanácsos: *Az árvizek számítása csapadékból* (Különleny. a Vizügyi Közlemények 1928. évi julius—decemberi számából.) Budapest, 1928. Lex. 8°, 32 l., egy melléklettel. Királyi Magyar Egyetemi Nyomda nyomása.

Dr. Pogány Béla műegyetemi nyilv. rendes tanár, a Magy. Tud. Akadémia lev. tagja: *Kisérleti fizika.* Budapest, 1928. Nagy 8°, 383 l., 372 szövegábrával. Németh József technikai könyvkiadóvállalatának kiadása. Élet irodalmi és nyomdai r.-t. nyomása. Bolti ára füzve 20 pengő.

Barna Gábor okl. gépészmérnök: *Vas- és fémipari kézikönyv.* Második, lényegesen bővített és javított kiadás. Budapest, é. n. (1927). Kis 8°, 599 l., 222 szövegábrával és számos szövegtáblázattal. (Müszaki Könyvtár, XIV. kötet.) A Népszava-könyvkereskedés kiadása.

Szuppán Imre okl. gépészmérnök: *Bádogosok kézikönyve. Szakrajzok.* Budapest (1928). Kis 8°, 151 l., 255 szövegábrával. (Müszaki könyvtár, LXVII. köt.) A Népszava-könyvkereskedés kiadása. Világosság-könyvnyomda nyomása.

Egyleti közlemények.

Halálozás. Székelyföldvári *Szilágyi Lajos* ny. miniszt. tanácsos okl. építészmérnök, a Ferenc József-rend lovagja, több hazai és külföldi rendjel tulajdonosa, Egyletünknek 58 éven át tagja, f. évi december hó 1-én 78 éves korában Budapesten elhunyt.

A mü- és középítési szakosztályok 1928. évi október hó 29-én tartott együttes ülésének jegyzőkönyve. Elnök: L. Fritz Oszkár, jegyző: Müller Pál. — Jegyzőkönyvet hitelesítik: Hoepfner Guidó és Schulek János. — Elnök megnyitja az ülést és a megjelentek sorában üdvözli Herrmann Miksa kereskedelemügyi minisztert és Solty Lajos, valamint Liber Endre fővárosi tanácsnokokat. Kecskemét városa levélben





KROMPECHER LÁSZLÓ:
PUSZTASZABOLCSI REF. TEMPLOM
ÉS BELSEJE
L. KROMPECHER: EVANGELISCHE KIRCHE
MIT INNENANSICHT — ÉGLISE REFORMÉE
ET SON INTÉRIEUR — PROTESTANT CHURCH

Győrszi újmagyar. II.



MÁLIK JÓZSEF : CSALÁDI LAKÓHÁZ AZ ORBÁNHEGYI-ÚTON
J. MÁLIK : FAMILIENWOHNHAUS —
MAISON DE FAMILLE. — DWELLING HOUSE

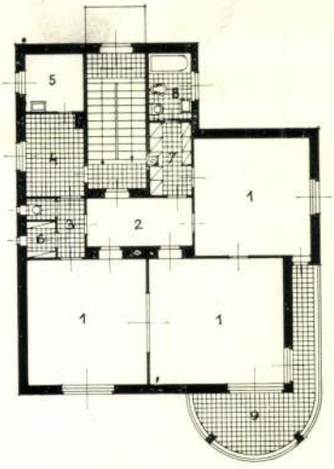

Krompholcz Mátyás

Ötvös

XVII. sz. Kassa.

Lásd. Kecskemét Ötvös Pétert

Arch Ert. 1894 évf. 152. l.

M. kir. adóhivatal Eperjesen
ERK: 1904. SEP. 15
9131 sz.

II

24090 Községi nyomda Budapest.

Krompholer ötvös Mátyás.

1653–1688.

Imasul 1653. jun. 16 áll be Kassán Hurni Kristófhoz. Apja K. Jakab. Ismeretlen helyeken bujdösik, majd Krakóban telepszik meg, ott beáll a céhbe, megesmálja a remeket és mesterré lesz. Dolgai azonban nem jól folynak, mivel ott sok az aranymíves s 1673-ban visszavágyódott Kassára. Előbb tehát a Kassai céhhez fordul, mintán azonban ez remek nélkül nem hajlandó öt felvenni, 1673-ban a tanácshoz fölebbez, meg szept 1-én azt határozza, hogy hozzon bizonyítákot arról, hogy Krakóban céhbeli volt s becsülettel vált meg tőlük. 1676. jun. 16 án beáll a a Kassai céhbe s 24 ft remek büntetést fizet. 1678-ban valami kihágásért 40 ft pénzbírsággal sujtják, de ezt a büntetést később többszöri kérelmére 10 ft-ra szállítják le. 1681-ben épitőtiszt. Ugyanekkor a IV. fertályos és IV. ikgyalog fertályos kapitányi tisztet is reá ruházzák. 1682-ben és 1688-ban egyházfivá, 1687- és 88-ban pedig második céhmesterré választatott. Halála 1688-ban következhetett be. Özvegye 1689-ben Simon Andráshoz megnőül.

Mihalik József Kassaváros ötvösségének tört. Bpest. 1900. 283–285. l.

Keményffy Jenő
pstó.

Kassai Mihály
ötvös.
XV. 7

Krompholz Mátyás

ötvösnias.

Mestere Fluzin Kristof Kassán. 5 évre szegődött 1653. junius 16a. Apja Zakab

Mihalik József. Kassavaros ötvösségének története. Bpest. 1900. 321. l.

Balkay Pál

festő.

nyssai Krompholcz Miklós
építész.

A kassai Szent Erzsébet egyház egyik építője a XV és XVI században.
Említve: Arch. Ért. 1897. 43. l.

Krompholtz
Crompholer Miklós

épitész

irod

Aj. Kemeny Lajos: A kassai sz. Erzsébet templom történetéhez. Tört Tár 1897. 567 l.

Krumpholtz Zoltán

Új Magyarság
1940 febr. 27.

Krumpholtz Zoltán építész 54 éves korában február 24-én Budapesten meghalt. Február 27-én, kedden délután fél 4 órakor temetik a Kerepesi-úti temető halottasházából.

Krumpholtz Zoltán építész 54 éves korában váratlanul meghalt. Özvegye, fiai és kiterjedt rokonság gyászolja. Temetése kedden délután fél 4 órakor lesz a kerepesi temető halottasházából.

Pesti Hírlap
1940 febr. 27.


BUDAPEST
40 11. 25 23
112

LŐCSEI ... K. ADÓHIVATAL
ÉRK: 1904 DEC. 14
15009 szám

I

Előiratott a vall. és közokt. vált. illetm. Szfejtőkönyv 162ik lapján.

Kv.

1904 XII/15

Kriskó
Rajkonts
Bardossy

24090 Községi nyomda Budapest.

Krón Jakab

ötvös

Zolyomban tanult, 1732-ben Selmecbányán élt.

Dr. Illésy János: Alagparosszági ötvösök 1732-ben. Arch. Ért. 1904 évf. 395 l.

Kron János

ötvös

1715 ben Selmecbányán élt.

V. Illésy János: Magyarországi ötvösök 1732 ben. Arch. Ért. 1904 évf. 395. l.

* **(Az Omnia ujdonságai.)** Három uj filmet is bemutat hétfön az *Omnia*. Mindenekelött sor kerül *Az öreg malom*-ra, *George Eliot* világhirü regényének filmváltozatára. A klasszikus hirü regény mindenképen méltó formában jutott filmre. A nagyszabásu kiállitás, a fölényes rendezés szinte mindent a filmre mentett, ami a regényben a nagyközönség számára értékes. Különösen az árvizjelenetek sikerültek nagyszerüen; ezek a scénák felejthetetlen látványosságszámba mennek. Ugyszintén nagy-nagy érdeklödésre számithat az *Uralkodunk a tengeren* c. film, mely egy napra *Póla hadikikötöjébe* viszi a nézöt. Most, amikor a tengeralattjárók harca minden más világháborus jelenséget háttérbe szorit, szenzációs sikerre számithat ez a film, mely csatahajók védekezését a tengeralatti támadások ellen, hidroplánok utját, óriási páncéltornyokat, tengeralattjáróinkat, amint a viz alatt cikáznak, torpedók lanszirozását ép ugy bemutatja, mint minden sok mást, ami a tengeri haderö ismertetéséhez hozzájárul. És végül bemutatja az *Omnia* a *Vadvirágok* c. filmet, mely 3 felvonásban két leánynak fölötte megkapó regényét adja.

* **(Csortos — filmen — az Urániában.)** Hétfötöl kezdve Budapest közönségének kedvence, *Csortos Gyula*, jelenik meg filmen. Ezt a szinházi szenzációt fokozza még az, hogy a megfilmesitett darab, melynek föszerepét *Csortos* játssza, maga is szenzációja volt annak idején a szinpadnak — a száznál többször adott *Szerencsefia* c. vigjáték, melylyel *Drégely Gábor* világhirt szerzett. A kacagtató szatira reprezentativ müve bizonyára a zsufolt házak egész sorát jelenti az *Uránia-szinháznak*, mely hétföi müsorát ezzel a *Csortos*-filmmel nyitja meg.

* **(Mozielőadás az ifjuságnak)** csütörtökön d. u. fél 4-kor lesz az *Urániában*.

* **(Magyar filmek.)** Fentebb hiradás van arról, hogy az *Uránia Szinház* hétfön bemutatja a *Szerencse fiát*, ami *Drégely Gábor* világhirü szatirikus komédiájából, a *Szerencse fiából* készült. Készült pedig az *Uher-filmgyárban*, a már emlitett *Csortoson* kivül *Forray Rózsi*, *Lenkeffy Ica*, *Vágó Béla*, *Hajdu*, *Kemenes*, *Makay Gabrielle*, *Körmendy*, *Margitay* közremüködésével. A filmről kitünö hirek vannak forgalomban, amiket alaposnak mutat nemcsak a fenti együttes, hanem az *Uher-gyár* jó hire is, amit nehány korábbi, határozottan sikerült filmje révén szerzett. Az *Uher-filmgyár* a közel jövöben egyébként fokozott mértékben igyekszik majd a *magyar* piacot *magyar* filmekkel ellátni. Máris munkában van *Ambrus Zoltánnak*, az illusztris irónak egyik pompás regényéből, a *Gyanu*-ból készült film, melynek föszerepét *Fenyvesi Emil*, a *Vigszinház* kiváló müvésze játszsza. Azután sor kerül *Herceg Ferenc*, *Ignotus*, *Hevesi Sándor*, *Faragó Jenö*, *Vajda Ernö*, *Bónyi Adorján* egy-egy szindarabjából, illetve regényéből készült filmre. E kiválóan jó sorozatból mintegy izelitöt ad az *Uher-gyár* a *Szerencse fiá*-val, mely valószinüleg követni fogja szinpadi elödjét a külföldi sikerek utjára, miután itt Budapesten és a vidéken sikert sikerre halmozott.

* **(A Corso gyermekelöadása)** iránt ma is rendkivül nagy az érdeklödés. Ez az elöadás délelött fél 12 órakor kezdödik. A müsor rendkivül változatos.

* **(A frakkos haramia a Tivoliban.)** A *Királytigris III.* a most jövö hétfötöl a *Tivoli* közönsége elé kerül. *A frakkos haramia* teljes egy héten át vonzotta a zsufolt házak szakadatlan sorát az *Omniának*. Bizonyos, hogy a *Tivoli* közönségének is elsörangu szórakozást szerez majd Jimmi Valentinek ezen harmadik, rendkivül izgalmas kalandjai. Mellette még a *Lobogó szerelmek* c. 4 felvonásos regény tarthat igényt a közönség érdeklödésére.

* **(Gunnar Tolnäs)**, az eleganciájáról hires svéd filmszinész, aki a Maharadzsa gyöngye c. filmjáték föszerepét adta, hétfötöl kezdve uj szerepben mutatkozik be az *Uránia-szinházban*, melynek uj müsorában — a *Csortos*-filmen kivül — *Testvérek* cimmel mesterien felépitett Svenska-film is szerepel. E filmjátékban még *Carlo Wieth* és *Clara Wieth* is szerepelnek: három hires filmszinész egyszerre egy filmen.

Kereskedök.

Két régi, de különböző okok miatt mellözött pályát emelt ki a háboru a közöny kátyujából. Egyik a kereskedö, másik a katona pálya. Egyiket a társadalmi fokozatok iránti téves és ostoba felfogások sülyesztették lefelé, másikat a megélhetés abszolut lehetetlensége. Egyik anyagi elönyökkel és társadalmi hátrányokkal járt, a másik társadalmi elönyökkel, de lehetetlen existenciát helyezett kilátásba. Akik mégis közeledtek e pályákhoz, egyik részről az okos szemita faj volt, másik részről a nem okos gentri és az az uriosztály, aki az anyagi viszonyok legreménytelenebb szálai között evickél, annyira, hogy gyerekeinek neveltetése is alig megfejthetö problemával ijesztgeti. Ez az elem a katonaiskolákra bizta fiának neveltetését és jövöjét.

A háboruból mindkét rossz hitelü pálya fényes elégtétellel került ki. A katona utján nemcsak babér, hanem olajág is terem és a kereskedö ama boldog halandók közé emelkedett, kire a legavasabb hun-észjárás is irigykedve gondol.

A kereskedö, hacsak egy csöppnyi életrevalóság, elörelátó judicium volt a káputjában, a legmakulátlanabb máltai-lovagerények mellett is ugy megtollasodott, hogy istene, a nem tulságosan kényes izlésü Merkur, oda lehet a boldogságtól. Azok pedig, kiknek kisebb gondjuk is nagyobb annál, hogy a kereskedöi máltai-lovagrend nagykeresztjére pályázzanak, azoknak még a hajukszála is aranynyá változott a háboru alatt, mint a mesében a becstelen kis malacé, aki olyan sárban fürdött meg, amelybe nem lett volna szabad mennie, de ez a fürdés azzal az elönnyel járt, hogy minden szál szöre aranynyá változott és belöle lett ama bizonyos: aranyszörü malac.

Azon farizeus, aki követ dob eme aranyszörü malacra, kissé meggondolatlanul cselekszik. A tisztességet ellenlábasától csak egy hajszál választja el és az az anyától született fajzat, aki ugy táncolja végig ezt a hajszálat, hogy egy lépést se csuszik balra, annak a pápa aranyrózsája: silány erénydij.

A nagyszabásu kereskedö nem az az ötven év elötti ferencvárosi grájzler, kinek a küszöbére lópatkó van szögezve, a pultja tetején örökmécses ég és ötven esztendös munkásságát csupán egy tizezer forintos házzal zárja le, valahol a régi Zuglóban, vagy a régi Tabánon. A nagyszabásu kereskedö ugy manipulál mint a hadvezér, mindenét ráteszi a játszmára s ha veszit, maga is utána bukik. Ennek a kereskedönek pedig szabad nyerni még a háboruban is, söt ép itt szabad nyerni, csak ép nem annyit szabad nyerni, amennyi neki jól esik. Minthogy e pontnál kezdödik a kereskedöi tisztesség és a hazafiság kodexe. E pontnál, hogy *háboru van*. E két szóhoz pedig alig kell kommentár. A háboru közös ügye a nemzetnek és a kereskedö is a nemzethez tartozik, az a sok millió nyomorgó existencia is, aki semmit sem nyer a háboruban, csak mindenét elveszíti. A kereskedö azonban nyer és leginkább e nyomorgó existencián nyer. Ami nem baj. A kereskedö nem vegyész és fizikus, hogy a kezeügyébe esö dolgokat elemeire bontogassa és az élet nem Egy szegény ifju története, amit vasárnap délutánonként érzékeny szivü nök néznek végig harminc esztendeje a Nemzeti szinházban. Az életben egyik ember aktot áll a másik embernek, hogy ez nyuzza le öt és ebböl az is él aki nyuzza és az is, aki állja, csak ép ott találkozik az emberi szolidaritás a kereskedöi tisztességgel, hogy a másikról ne nyuzza le az utolsó bört is, hanem ezt hagyja rajta.

A kereskedö-pálya, ha ügyes, rátermett ember kezében van, nagyszerü pálya. Aranysarkantyus vitézek is ráléphetnek, mert meg lehet rajta gazdagodni háboru nélkül is. Csak ép van egy emberien kötelezö szigoru szabálya: hogy a háboru alatt meddig lehet belöle meggazdagodni? Torkig, az utolsó börig bizonyára nem, minthogy akkor a kereskedö hasonlatos lenne a mesebeli aranymalachoz, kinek minden szál szöre aranynyá változott. Csakhogy elöbb egy igen mocskos kis sárban kellett megfürödnie.

L. T.

Fövárosi ügyek.

— **A villamos vasuti megállóhelyek csökkentése.** Szombaton délben a kereskedelmi miniszteriumban hosszabb ankétet tartottak és azt beszélték meg, hogy miképen lehetne a mai nyomoruságos és botrányos villamos vasuti közlekedést enyhiteni. Érdemleges határozatot nem hoztak. Sokat vitatkoztak arról is, hogy milyen mértékben csökkentsék a megállóhelyek számát. Az a nézet alakult ki, hogy átlag minden harmadik megállóhelyet megszüntetik. Végleges döntés e kérdésben sem történt. Az ankétet hétfön folytatják.

— **A közuti megváltása ellen.** Nagy érdeklödés mellett tartotta Kelemen Móric fömérnök elöadását a föváros közlekedési politikájáról. Rámutatott elöadásában arra, hogy a közuti vasutak teljesitöképességének növelése egyik legsürgösebb tennivalója és hogy e célra a megállóhelyek redukálása, elkülönitett pályatest, megfelelö kocsiszerkezet, külön ki- és beszálló ajtókkal, jó fogantyukkal és kényelmes lépcsökkel, azonkivül jól fizetett és jól kiképzett személyzet szükséges. 1916-ban az utasforgalom közel 320 millió és ez a szám 1920-ban ötszáz millióra fog felszaporodni. Ennek az aránylag igen nagyszámu utasforgalom lebonyolitásának a meglévö eszközök nem elégségesek, nem szabad tehát a vasutak ügyét elhanyagolni, okvetlenül szükséges, hogy 1925-re a létesitendö gyorsvasutaknak a gerince ki legyen épitve. Sürgette az autobuszforgalom kiterjesztését, amely az utak kiépitésével van szoros kapcsolatban. Szólt végül az egységes tarifáról és a közuti vasut megváltásáról, mindkettöt a jelenlegi viszonyok mellett károsnak jelentette ki és a külföldi példák sorával bizonyitotta, hogy a föváros a forgalmi követelményeknek a megváltás nélkül is eleget tud tenni, ha az uj vonalakat maga épiti meg.

— **A legközelebbi közgyülés.** A föváros törvényhatósági bizottsága e hó 14-én tartja legközelebbi közgyülését.

— **Az egészségörök munkaköre.** A háboru okozta viszonyok közepette többször megtörtént, hogy a kerületi tisztiorvosokhoz beosztott egészségöröket olyan ténykedésekre vették igénybe, amelyek nem tartoznak szorosan véve munkakörükhöz. Minthogy a tiszti föorvos nézete szerint a közegészségügyi szolgálat érdekei megkövetelik, hogy az egészségörök minden idejüket kizárólag a rájuk bizott feladatoknak szenteljék, a ker. elöljárók legutóbb tartott értekezletükböl intézkedtek aziránt, hogy ezek az egészségörök minden, nem a szakmájuk körébe vágó munka alól mentesittessenek.

— **A föváros kukoricalisztje.** Az Országos Közélelmezési Hivatal a fövárosnak bizonyos mennyiségü kukoricalisztet utalt ki. A föváros ennek a lisztnek felhasználása tekintetében még semmiféle irányban sem döntött.

— **Ingatlanok forgalma.** A mult héten a fövárosban az ingatlanok forgalma a következö volt:

Pesten: Borhegyi Ferenc V., Gizella-tér 4. sz. házának egynegyed része 124.287 korona 77 fillérért Czobor Bélára. — Szenes Ede V., Dorottya-utca 2. sz. háza Szenes Ede és Máriára (öröklés). — Dr Hermann Adolf és neje V., Báthory-utca 3. sz. háza 640.000 koronáért özvegy Berger Gizellára. — László Lajos VI., Angyalföldön fekvö 1529., 30., 32., 1539—124—a) hrsz. ingatlana 27.000 koronáért Fellner Izsóra. — Dr Virava János és neje VI., Felsöerdösor 48. sz. háza 429.391 korona 26 fillérért özv. Breuer Edénére. — Özv. Boros Lipótné VI., Dalnok-utca 5. sz. háza 406.626 korona 93 fillérért Löbl Károly és nejére. — Szenes Ede VI., Andrássy-ut 29. sz. háza Szenes Ede és Máriára (öröklés). — Masza János és neje VII., Bosnyák-utca 5. sz. háza 30.000 koronáért Forgó Károly és nejére. — Schmidt Károly és neje VII., Izabella-utca 29. sz. háza 215.127 korona 10 fillérért Miczi Kálmán és nejére. — Probáld Ferencné VII., Király-utca 83. sz. háza 548.000 koronáért Szegö Miksa és nejére. — Török Istvánné VII., Sip-utca 8. sz. házának egynyolcad része Weitzenhoffer Kálmánra (vételjogcim). — Horváth Gáspár és társa VIII., Vig-utca 25. sz. háza 61.000 koronáért Deutsch Albertre. — Dr Neumann Zsigmondné és gyermekei VIII., Üllöi-ut 62. sz. házának százegyvenkilencszázhatvannyolcad része 155.000 koronáért Paschalek Györgyné és társára. — Kiss Ernö IX., Üllöi-ut 61. sz. háza 363.042 korona 86 fillérért Spolarits Györgyre és nejére. — Prokesch testvérek IX., Gyep-utca 54. sz. háza 42.000 koronáért Bittner János és nejére. — Payer Jánosné IX., Tompa-utca 10. sz. házának öttized része Payer testvérekre (öröklés). — Özv. Stegmann Károlyné X., Ligetteleki dülöben fekvö 7388—90. hrsz. ingatlanának egytizenketted része Hermann Antalra (vételjogcim). — Zeitler Mártonné és gyermekei X., Szlávy-utca 15. sz. háza 20.625 koronáért Richter Gedeonra. — Kőbányai Takarékpénztár r.-t. X., Kelemen-utca 13. sz. háza 5000 koronáért Hauber János és nejére. — Brodesser János és társai X., Maláta-utca 19.

sz. házának négyötöd része 17.681 korona 92 fillérért Székány Ferenc és nejére.

Budán: Christofoli Frigyesné és Kauderer Gusztávné III., Filatori-dülőben fekvő 6772. hrsz. ingatlanának egyharmad része 9332 korona 80 fillérért Borsa Jánosra. — Stemmer Jánosné III., Kálvin-utca 9. sz. háza 21.800 koronáért Brandits Andrásnéra. — Kehli József és neje III., Lőpormalom-dülőben fekvő 7975. hrsz. ingatlana 24.035 koronáért Berger Dezsőnére. — Dr Eigner Tivadar és neje III., Drugeth-utca 23. sz. háza 7762 korona 50 fillérért Srenger Ervinre. — Watsek Ignác III., Csucshegyen fekvő 3928. hrsz. ingatlana dr Pollacsek Károly és Seidler Stellára — Laurum István és neje III., Mátyáshegyen fekvő 4904—4—b) hrsz. ingatlana 9000 koronáért Kulcsár József és nejére.

Képzőművészet.

A legujabb hadikiállitás.

A hadikiállitások végtelennek igérkező sorozatából ujabb adagot kapunk ma a Nemzeti Szalonban. Ez a hadikiállitás a sajtóhadiszállás második szereplése. Hibája ennek is ugyanaz, mint az elsőnek. A grandiozitás hiányzik belőle. És nekünk különösen fáj az, hogy amikor *a magyar honvédség heroikus szereplésével ujra beirta nevét a világtörténelembe*, a sajtóhadiszállás még mindig alig vesz tudomást honvédségünkről.

Történelmi adatgyüjtésnek elég volt már az első kiállitás is. De ebből az adatgyüjtésből még nem látjuk megszületni a *nagy haditettek képeit*, azokat a nagyszerü kompozicióakat, melyek lélekemelő vagy szivetrázó képét adják a mi világháborus szereplésünknek is. Pedig a képzőmüvészet epen erre hivatott.

Lövészárkokat, drótakadályokat, kisebb és nagyobb mozsárágyukat, hadiszereplőket és tábori életet, trénfelvonulásokat és frontmögötti szórakozást, halottakat és hadifoglyokat, temetőket és összelődözött házakat, élethiven megörökit a fényképező lencse is. Müvészeinktől mást várunk, *legfőképen a magyarság szereplésének megörökitését, dicsőségünk nagyszabásu dokumentumait, a világháboru lezajlott eseményeiből a magyar vitézségre vonatkozó történelmi mozaikok összegyüjtését.*

De, sajnos, a sajtóhadiszálláson magyar müvész csak a kvóta arányában van s ezek közül is a fele alsóbbrendü dolognak minősiti a nemzeti érzést. Hogy mégis lesznek majd értékes magyar csataképeink és hadiemlékeink, azt főképen annak köszönhetjük, hogy a magyar ezredekben a harctéren sok jeles müvészünk küzd, sőt titkos pártfogások révén — alkothat is.

Igy aztán a sajtóhadiszállás kiállitásai fölött is megkönnyebbült szivvel térhetünk napirendre.

Szereplői a jelen kiállitásnak majdnem ugyanazok, mint tavaly. Első sorban jeles osztrák müvészek, akik sokat tudnak. Ilyen mindjárt *Adams John Quinay*, aki fiatal uralkodónk képmását festette meg, amint kedvenc paripája előtt áll. Sajnos, ez a ló skurzban elrajzolt s igy élvezetünk sem teljes. — Jeles szereplő *Schattenstein Miklós*, aki József Ferenc főhercegről és Boroevic generálisról festett jó képmásokat, *Hammer Viktor*, aki József főherceg arcképét festette meg igen gondosan. Komoly müvész *Fahringer Károly*, aki friss gouache-vázlatokkal, *Staeger Ferdinánd*, aki pompás harctéri rajzokkal, *Pautsch Frigyes*, aki ragyogóan szines, szinte rakétaszerü vázlatkollekcióval tereli magára a figyelmet. Monumentális tájképekkel lép fel *Prinz Károly Lajos*, különösen a „Col di Lana“ és az „Előörsök a Lafraunon“ cimü vásznain. Bizarrabb, de igazán érdekes vásznak *Basel Alfréd* és *Laske Oszkár* csataképei. Basel japán és ó-hollandi impressziókkal festi apró tömegfiguráit a nagyszerü havasi tájakba. Igy született meg a bécsi népfelkelő gyalogezred két kárpáti csataképe, — Laske a gorlicei áttörés képét festette meg, inkább kinai módra, igen élénk, sőt groteszkül mulatságos részletekkel. — *Janesch Albert* „Árkászmunkások az Isonzo-fronton“ c. festménye és *Pock Sándor* „Osztrow—Rádimno“ c. csataképe még a feltünőbb osztrák vásznak.

Magyar müvészeink közül az elsőség *báró Mednyánszky Lászlóé*, aki poétalelkével legjobban kiérzi a háboru drámai hangulatait. Nem is egyebek azok, mint igen szép, misztikus impressziók. *Vaszary János* ugyancsak sok benyomásáról ad számot müvészi szén- és tuss-vázlatain. Az „*Üszkü*“ cimü remek vizfestménye és a „*Sejeb-hágón menekülő szerb csapatok*“ elsőrangu leszürődései az ő nagy impresszióinak. A drámai erő ilyen hatalmas kitörését óhajtanánk látni minél több magyar vásznon. Két stilizált képe: az „Ipeki utcai jelenet“ és a „Bolgár tevetrén“ már sokkal szárazabb dolog. Értékes drámai erő lüktet még *Márton Ferenc* „Pergőtüz a Monte S. Michelen“ c. nagyobb szines szénrajzában is, mely a földfeletti pokol borzalmasságát idézi elénk.

A nagyobb stilü magyar hadi pikturával ezzel végeztünk is, de hátra vannak még *Zádor István* és *Vadász Miklós* szép rajzai; ez utóbbiak között müvészi ujdonságok a bolgár király, Hazai honv. miniszter és Belitska ezredes képmásai. Müvészi becsü vázlat *Vidovszky Bélától* a románok által feldult alsó-bollói gör. k. templom belsejének képe, *Frank Frigyestől* a „Tábori konyha Chorlupyban“, *Déry Bélától* az oroszlengyel harctér néhány képe, *Basch Andor*, *Baló József*, *Maróti Géza*, *Pogány Gyula*, *Hesshaimer* több müvészi jegyzete.

Szobrászati része is van a kiállitásnak. *Horvai Jánostól* két remek szépségü hadi siremlék-terv, az egyik a „Karánsebesi hősök emléke“, a másik egy hős siremlékére szánt pompás férfiakt, aki a háboru hydráját legyőzte. Feltünik *Sidló Ferenc* két gyönyörüen mintázott portraitja (József főherceg és Kratochwill képmása), végül *Kisfaludi-Strobl Zsigmond* szobor-galleriája, melyben legsikerültebb József Ferenc főherceg és Boroevics szobormása.

(Kézdi.)

—

* (Képzőmüvészeti Szabadiskola.) Alig két hete nyilott meg, ez a modern szellemü müvésziskolánk és szükségessége, létjogosultsága, legjobban beigazolódott azzal, hogy naponta már is 70—80 müvésznövendék látogatja a nappali és esti tanfolyamokat. Különösen az esti tanfolyamokra tömeges a jelentkezés és erre való tekintettel az igazgatóság, e héttől kezdődőleg külön teremben helyezte el a gyakorlókat, akik a modellt három órán keresztül egy pózban és külön teremben a müvészeket, akik félóránként változó pózokban rajzolják a modellt. Az esti aktrajzoláson, amely mindennap este 6—9 órák között van, a felmerült kivánságokhoz képest, *ezentul hetenként kétszer korrigálás is lesz* külön dijazás nélkül, ugy hogy 1 korona napi, vagy 25 korona havi tandij mellett vehet bárki részt bármelyik esti tanfolyamon. Azok részére, akiknek napközben nincs idejök, vagy akik müterem, modell hiányában igazán olcsón akarnak rajzolni tanulni, vagy magukat gyakorolni, kiváló szolgálatot tesz ez a müvésziskola. Ugy a nappali tanfolyamokra, mint az estiekre, beiratás egész nap a IV., Váci-u. 30. Haris-barár 2. alatti félemeleti helyiségekben.

* (A sajtóhadiszállás kiállitása.) A cs. és kir. sajtóhadiszállás kiállitásának ünnepélyes megnyitása február 4-én, vasárnap, délelőtt 11 órakor lesz a Nemzeti Szalonban. A megnyitáson a király képviseletében *Miksa* főherceg fog megjelenni, akit a sajtóhadiszállás részéről lovag *Hoehn Miksa* vezérőrnagy, a Nemzeti Szalon részéről pedig az elnökség és az igazgatóság élén gróf *Andrássy Gyula* elnök fog fogadni. A megnyitáson az urak fekete ruhában, katonatisztek tábori öltözetben jelennek meg. A kiállitó müvészeket kérik, hogy már tiz órakor jelenjenek meg a Nemzeti Szalonban.

* (Magyar grafikus sikere.) *Krón Bélát*, ismert fiatal grafikus müvészünket, aki jelenleg Albániában teljesit katonai szolgálatot, az a kitüntetés érte, hogy szépmüvészeti muzeumunk két sikerült *plein air* vázlatát a Ludovika Akadémiával kapcsolatos magyar hadi muzeum részére megvásárolta.

* (Müvészeti előadások.) Az Ernst-muzeum nagyszabásu csoportkiállitása Szinyei Merse Pál, Csók István és Iványi-Grünwald Bélával az élén e hónap 18-ig marad nyitva, közben a muzeum megtartja Braun troppaui muzeumigazgató már hirdetett előadását a porcellánról 10. és 11-én, mig 18-án, vasárnap, délelőtt Schubring Pál berlini egyetemi tanár fog előadást tartani „Shakespeare és Rembrandt“ cimmel. Mind a három előadást vetitett képek kisérik.

—

Esti levél.

„Az éjjel havon aludtunk! . . .“ —

. . . Rózsaszin papiron csak pár szó. S bennök egy egész külön világ. Valamikor a régi csöndes időkben a szerelem szine volt a rózsaszin. Szerelmes szép ifju lányka irt rózsaszinü papiron a kedvesének. Most a leghidegebb világból vértől pirosló erős férfikezek irnak ilyen rózsaszinü tábori kártyákon. S a szivünk erőset dobban, mikor betüzzük rajtok az elmosódó plajbászos irást, — akárcsak szerelmes levelet kapnánk. Majd mindegyikünk hord egy-egy rózsaszinü tábori lapot tárcájában a szive fölött s asszonyok a retiküljökben; de minden szót tudnak róla emlékezetből. Ez a háboru igazi értékpapir-gyüjteménye. Az ilyen értékpapirból a szegényeknek jut a legtöbb. Hófuvásos fehér utakon lassan szállnak most hazafelé a rózsaszinü levelek. Álljunk meg hát az utolsónál; olvassuk el ujra meg ujra, mit ir a gyerek, ki tizennyolc éves fővel önként jelentkezett a lövészárokba, egy egész jövőt hagyva hátra s miről regél az öreg népfölkelő, ki egy egész multat hagyott itt. Fagyott kezekkel csak pár szót lehet irni: „. . . *Piros-fehér világ van itt! . . . A századunk föloszlott . . . Az éjjel havon aludtunk! . . .*“

A szerető sziveknek külön szótáruk van. A tábori lapok szövege ugy komprimálva van, mintha diplomáciai siffre-es irás volna. A szerető sziv megtalálja a kulcsát. „A századunk föloszlott“: ez a három szürke szó hosszu harcnak históriája, mely azt adja hirül az otthonvalóknak, hogy szétlőtték a század nagy részét, az életben maradtakat beosztották más századba, s a levéliró még él! . . . „A piros-fehér világ“: fehér hómezőn embervér pirosságát hirdeti. És ebben a rémvilágban az a tizennyolc éves fiu s az az öreg családos népfölkelő ott feküsznek a hideg havon egymás mellett s a fagyos éjszakában az Isten szabad ege alatt alusznak . . . *a havon alusznak!* . . .

Ezt a pár szót föl kellene irni a falakra, a boltokra, a kirakatokba, a mulatóhelyek szinpadi függönyére, a pezsgős üvegek vignettájára, a kifestett nők orcájára, beleirni a szivekbe, belekiáltani a süket fülekbe s égő betükkel fölirni az éjszaka égboltozatára, hogy soha egy percre se feledjük el: „Az éjjel havon aludtunk!“

Milyen gyengék vagyunk mi, kik fütött szoba meleg párnái között veronállal, trionállal keressük az álmot, mig ők a hideg havon alusznak. Milyen kicsinyek vagyunk mi, kik itthon kicsinyes dolgokon marakszunk, veszekszünk s egymást gyilkoljuk, mig ők, a nagyok, ellenségeinket gyilkolják s a fehér hómezőt festik pirosra. Milyen hitványak vagyunk mi, kik muzsikaszó mellett dőzsölünk az éjszakában, mig ők a havon alusznak.

Valami csodás varázslattal kellene e szavakat szétszórni a világban, hogy mindenütt megjelennének a kellő pillanatban, midőn az itthonmaradtak méltatlanok az értük harcolókhoz. Mikor a háboru-rendező Lloyd George, a francia fiskális-cár és vérszopó cinkostársaik a tömeggyilkolás folytatására lázitanak, meg kellene hogy jelenjék egy lángoló irás szobájuk falán, mintha több százezer angol és francia panasza szólna: „A havon alszunk piros-fehér mezőben! . . .“ Egekbe nyuló palota pazar fényü lakásában Európa könyeiből leszürt aranyait számolgatja az amerikai municiókirály s nem hallja, mint csendül ki az egymásra hulló aranyak jajgatása: „Egy világrész fiatalsága véres havon alszik! . . .“ Méltatlankodó panaszban tör ki az itthonmaradt civil fájdalom: „Nincs elég szivar! Ehen kell halni, hisz már a pezsgő is drágul! Micsoda hatalmaskodás, hogy a kávéházból kizavarják az embert éjfélkor!“ — És éjfélkor odakünn a messzeségben havon alszik a fiunk, a testvérünk, az apánk . . . Zsémbes zsörtölődésben veszekszik a család, szavak hasogatásán zördülnek össze férj és feleség, kicsinyes élet mosdótáljában viharokat rendeznek, hogy levébe egymást belefojtsák, irók, müvészek, politikusok önhitt-

Krón Jenő /Szobránc,1882.máj.1. -/: grafikus.

1907-1914 között a budapesti Képzőművészeti Főiskolán tanult Zemplényi Tivadarnál és Olgyai Viktornál.

1920-1928 A Magyar Tanácsköztársaság bukása után Kassán élt. Magán rajziskolát vezetett, tanítványai voltak: Feld Lajos, Jakoby Gyula, Collinásy György,Koloman Sokol, Orvace Imre.

1928-1956 ig Olaszországban élt.

1956- tól Magyarországon él.

Kiállításai: Olaszország 1930,1947,1955.
Budapest /Derkovits terem/,1963.
Kassa: Eugen Krón a jeho škola, Východoslovenská galéria, 1964.
Budapest /Magyar Nemzeti Galéria/,1972.

Rajzainak,litográfiáinak, rézmetszeteinek fő témája az ember életkörülményei, viszonya a modern technikai eszközökhöz. 1913-ban készíti a "Diósgyőri vasgyár" tíz lapból álló rézmetszet-ciklusát, amellyel első díjat nyert az országos pályázaton. Könyvillusztrációit bemutatták Párizsban,Londonban,San Franciscoban. A Kassán töltött évek életének legaktívabb időszakát képezik. 1921-ben jelenik meg a 12 lapból álló "Öreg Kassa"c. sorozata és a "Nap fiai"ciklusa 1924-ben. A kelet-szlovákiai avantgard művészet egyik megteremtője és vezetője volt.

Irodalom: Váross M.:Slovenské výtvarné umenie,1918-1945.SVKL. Bratislava,1960.
Zádor Anna és Genthon István: Művészeti Lexikon.Budapest, 1965.II.köt.724.old.
Straus Tomás:Anton Jasuch a zrod východoslovenskej avantgardy dvadsiatych rokov.SFVU.Bratislava,1966.

Kejlová V.-Eugen Sabol: Krón a jeho škola /Kiállítási katalógus/
Východoslovenská galéria.Košice,1964.sept.
Soós Klára:Krón Jenő /kiállítási katalógus/ Magyar Nemzeti Galéria.
Budapest,1972.jún.

KRÓN JENŐ

KRÓN Jenő grafikusművész kiállitása

Bp, Magyar Nemzeti Galéria, 1972.
Rend. és kat. Soós Klára
Bp, 1972. /12/ lev.ill., 22 x 2o cm.

[névsorban nincs
Lexikon adatjai: ?]

KRÓN JENŐ

Antal Bauer Konštantínnal kapcsolatban említi.

Tomáš Štraus: Anton Jasusch a vznik východoslovenskej avantgardy dvadsiatych rokov. Bratislava, 1966. 33. l.

KRÓN EUGEN (JENŐ)

1900 – 1954 közötti kelet-szlovákiai mű-
vészek közt említi a nevét. Iskolájával kap-
csolatban Kontuly, Kmetty és Szokol nevét
is.

Pomáš Štrauss: Anton Jasusch a zrod východoslovenskej
avantgardy dvadsiatych rokov. Bratislava, 1966. 35. l.
széljegyzet.

KRÓN JENŐ

Tanitványaival, Collinásy Jenővel, Jakoby Gyulával és Feld Lajossal kapcsolatban emliti:

Tomáš Štrauss: Antón Jasusch a vzrod východoslovenskej avantgardy dvadsiatych rokov. Bratislava, 1966. 36. l.

KRÓN EUGEN (JENŐ)

1927-ben Olaszországba megy.

Tomáš Štraus: Anton Jasusch a zrod východoslovenskej avantgardy dvadsiatych rokov. Bratislava, 1966. 36. l.

KRÓN JENŐ

Sančin L., E. Halász-Hradil a umenie jeho doby, Bratislava 1962. c. könyvében utal iskolája, valamint Halász-Hradil és Csordák iskolája közötti kapcsolatokra

Tomáš Štraus: Anton Jasusch a zrod východoslovenskej avantgardy dvadziatych rokov. Bratislava, 1966. 30. l. nélj.

KRÓN JENŐ

maján
~~Személyes~~ levelét említi a szerző
1932 márciusi monográfiájából.

Tomáš Štraus: Anton Jasusch a zrod východoslovenskej avantgardy dvadsiatych rokov. Bratislava, 1966. 27. l. nélj.

KRÓN JENŐ

Prvorba východoslovenských výtvarných umelcov 1900–1954. Krajská galéria Košice 1954. – utal umřeszetére.

Tomáš Štraus: Anton Jasusch a zrod východoslovenskej avantgardy dvadsiatych rokov. Bratislava, 1966. 35. l.

KRÓN JENŐ

Iskolájával kapcsolatban a Slovenský východ 1927. 9. 14-i számára utal.

Tomáš Štraus: Anton Jasusch a zrod východoslovenskej avantgardy dvadsiatých rokov. Bratislava, 1966. 29. l. vidj.

KRÓN ZENŐ"

Iskolájával kapcsolatban a Slovenský východ 1923. 8. 24-i számára utal.

Tomáš Štraus: Anton Jasusch a zrod východoslovenskej avantgardy dvadsiatych rokov. Bratislava, 1966.
28. l. zélj.

KRÓN JENŐ

Művészetére utal: A magyar Tanácsköztársaság ~~dokumentációs~~ képzőművészeti élete. A művészettörténeti dokumentációs központ fonáskiadványai. Budapest 1960.

Tomáš Štrauss: Anton Jasusch a zrod východoslovenskej avantgardy dvadsiatych rokov. Bratislava, 1966. 27. l. szélj.

KRÓN JENŐ.

(1)

Művészetének buzgó propagálója Lyka K.

Nem csak a háború előtti művészetét propagálja, amelyet a Budapest-i körönségnek is bemutatkozott, de melegen üdvözölte kassai idejéből származó műveit is. (Lásd pl. A nap fia – „Syn slunca" c. ciklust a kassai helyi újságokban: „Krón Jenő most megjelent grafikai albuma" – Kassai napló 25. 6. 1927, és másutt).

Tomáš Štraus: Anton Jasusch a zrod východoslovenskej avantgardy dvadsiatych rokov. Bratislava, 1966. 25. l. szélj.

KRÓN JENŐ (2)

Ez a visszhang (Krón művészetén) felkeltette a figyelmet a háború előtti külföldi magyar kiállításokon, London, Zürich, Lipsze stb. városokban is. (Ungarische graphik. Züricher Volkszeitung 1914. 6. 7 és 6. 23.)

Tomáš Štraus: Anton Jasusch a zrod východoslovenskej avantgardy dvadsiatych rokov. Bratislava, 1966. 27 l. szélj.

Krón Jenő (3)

művei a háború utáni kiállításokon és sorozatosan megjelennek, a műcsarnok termeiben, 1925-ben a nemzeti Szalonban, stt.

Tomáš Štraus: Anton Jasuch a zrod východoslovenskej avantgardy dvadsiatych rokov. Bratislava, 1966. 27. l. rélj.

KRÓN JENŐ

Csordák L.
iskolája, és Halász-Hradil iskolája körötti
kapcsolatokra utal Sančin L., E. Halász-Hradil
a munkája jeho doby. Bratislava, 1962. c. munkája

Tomáš Štraus: Anton Jasusch a zrod východoslovenskej avant-
gardy dvadsiatych rokov. Bratislava, 1966. 30. l. szélj.

KRÓN JENŐ

Iskolájától kikeinlő Bauer Kálmánnal kapcsolatban említi:

Pomáš Štrauss: Anton Jasusch a zrod východoslovenskej avantgardy dvadsiatych rokov. Bratislava, 1966. 30. l. nélj:

K

EUGEN KRÓN (JENŐ)

Polák meghívására hat évig Kassán ma-
rad, ahol a Kelet-Szlovákiai múzeum éjszé
alatt 1921-ben megnyitják az első nyilvános
művészeti iskolát, amelynek vezetője lesz.
1927-ben az iskola alapítója és vezető tanítója
szeptemberben már nem jelent meg az iskolában.

Tomáš Štrauss: Anton Jasusch a zrod východoslovenskej
avantgardy dvadsiatych rokov. Bratislava, 1966. 29. l.

KRÓN JENŐ

Pánitványaival kapcsolatban említi:

Pomáš Štrauss: Anton Jasusch a zrod východoslovenskej avantgardy dvadsiatych rokov. Bratislava, 1966. 31. 4.

KRÓN JENŐ

Szkolájából kikerülő szemléletek Sipos munkásszelének is új nagyt szabnak.

Tomáš Štrauss: Anton Jasusch a zrod východoslovenskej avantgardy dvadsiatych rokov. Bratislava, 1966. 31. l.

KRÓN FENŐ

a Krón-i rónel és tanítványaival kapcsolatban említi:

Tomáš Štraus: Anton Jasusch a zrod východoslovenskej avantgardy dvadsiatych rokov. Bratislava, 1966. 31. l.

KRÓN EUGEN (JENŐ)

Iskolájával kapcsolatban említi:

Tomáš Štraus: Anton Jasusch a zrod východoslovenskej avantgardy dvadsiatych rokov. Bratislava, 1966. 30. l.

KRÓN JENŐ"

A Kassai napló 1927. 6. 25-i és más számokban megjelent a „Nap fia" c. grafikai sorozat: Krón Jenő grafikai albuma címen.

Pomáš Štrauss: Anton Jasusch a zrod východoslovenskej avantgardy dvadsiatych rokov. Bratislava, 1966. 25. l. széljegyzet.

KRÓN, EUGEN (JENŐ)

1

Kiváló avantgardista grafikus. Zempléni születésű. A budapesti iparművészeti iskola elvégzése után a Bp.-i akadémián és a Kires Hajzbánya-i iskolában tanult tovább (Zempléni Tivadar, Réti István és mások). A tavassi és őszi szalonok kiállítási katalógusában 1910, 1911, 1912, 1913 és tovább, 1919-ben vannak megjelölve a kiállításai.

1912-ben a diósgyőri vasgyár munkásairól készített grafikai ciklust könyvben is kiadták. Ez a könyv

Tomáš Štrauss: Anton Jasusch a zrod východoslovenskej avantgardy dvadsiatých rokov. Bratislava. 1966. 2 5. l.

KRÓN, EUGEN (JENŐ)

(2)

Olyan vizhangot keltett külföldön is 1914-ben, amely a magyar kiállítók figyelmét is Krón felé fordította s szórványosan a Műcsarnok termeiben is kiállítottak műveit, 1925-ben a Nemzeti Szalonban, stb.

Tomáš Štraus: Anton Jasusch a zrod východoslovenskej avantgardy dvadsiatych rokov. Bratislava, 1966. 27. l.

KRÓN, EUGEN (JENŐ)

(3)

A háború éveit Párol-Keleten töltötte. Ez az időszak csak még jobban megerősítette elemi, néha absztrakt fonadalmi humanizmusát. Elsőként hozta a közép-európai művészetbe a proletár solidarizmus motívumait.

Az első emigránsok között volt, akik nem magyarországról menekülni kellett. Itt találkozott újra volt budapesti iskolatársával Halász-Hradil Elemérrel, aki ~~[illegible]~~ megismertette a Kelet-Szlovákiai múzeum igazgatójával Polákkal.

Tomáš Štraus: Antra Jasarek a zrod východoslovenskej avantgardy dvadsiatych rokov. Bratislava, 1966. 27. l.

Krón Jenő

Nagybánya művészete (katalógus)
Magyar Nemzeti Galéria, 1996

Szöveg : 256, *264/97*,

Kron Jenő

–lay. sign.-val /Szokolay Béla/ "A Nemzeti Szalon két kiállitásáról" cimmel számol be. A "Szövetség" kiállitásán szerepelnek: Boruth Andor, Barkász Lajos, Brüll Aladár, Éder Gyula, Merész Gyula, Major Jenő, Kacziány Aladár, Edvi Illés Ödön, Győrffy István, Moldován Béla, Baksányi Dezső, Horvay János és Tarján Oszkár.
A Szalon 44. csoportkiállitásán: Bardócz Árpád, Kron Jenő, Marsovszkyné, Turán Hacker Mária és Győry Aranka vettek részt.

ÉLET, Bp. 1925. május 24. XVI. évf. 11. sz. a 223. és a 244. lapok között található a kritika.

Kron Jenő

A Szalon 44. csoport kiállitásán bemutatott müveiről mondja Szokolay Béla:
"képei németesen racionális formák." Magyartalanoknak véli, melyeknek stilusa szorosan a német expresszionizmushoz füződik.

Az /1/ sz. cédulán, a két kiállitáson felsorolt müvészek értékeléséről, nevek szerint külön számol be a kritika.

ÉLET, Bp. 1925. május 24. XVI. évf.
11. sz.

KRON JENŐ

Jerrö Kron: Aus der Werft Hamburg.
Bleistiftzeichnung auf Papier,
38x27,5 cm. Sign. und dat.: 1914.

Aukción: WIEN, DOROTHEUM
446. Kunstversteigerung
Jänner 1980.
Katalogus 1043.sz., 109.old.

KRÓN Jenő festő

ABELOVSKY, Ján: K pociatkom slovenskej maliarskej moderny (1890-1935). = Ars, 1992. 1. 40.

KRON JENŐ

Jerrö Kron: Aus der Werft Hamburg.
Bleistiftzeichn. auf Papier, 38x27,5 cm.
Sign. und dat.: 1914.

Aukción: WIEN, DOROTHEUM
623. Kunstauktion, 1979.
Katalogus 1171.sz., 134. old.

Krón Jenő grafikus

(Szobránc, 1882 – Bp. 1974)

A bp-i Képzőművészeti Főiskolán tanult 1911-12-ben Olgyay és Zemplényi növendékeként.

Művei szerepeltek a „Mai ylovák grafika" c. kiállításon a bélesnabai Munkácsy Mihály Múzeumban 1978. aug.-szept.

– katalógus a könyvtárban –

Krón Jenő

„Sötét kalapos – női fej" – 1941
(rézkarc)

Irodalmi Szemle 1974/8

KRÓN Jenő

Balážová, Eva: Eugen Krón, kresba, grafika.
= Múzeum, 30, 1985, 1. 56-~~57~~. ill

A körzet szerint idetartozó gyerekeket továb
járó gyermekeknek továbbra is biztosítjuk a

Kik jelentkezhetnek:

Mindazon 6. osztályt végzett tanulók, akik
folytatásához és vállalják a felvételi vizsgá

Mivel az iskolatípus tanterve 6 éves folyam
den felvett gyermek a teljes iskolát végigjár
megfelelő felvételi követelmények teljesítés
akik az általános iskolában legalább az erő

Kron Kristóf

ötvös.

1720-ban Selmecbányán élt.

Dr. Illésy János, Magyarországi ötvösök 1732-ben. Arch. Ért. 1904 évf. 395. l.

97



97. A MAGYARORSZÁG MŰEMLÉKEI C. MŰ BEKÖTÉSI TÁBLÁJÁNAK PÁLYÁZATA.

II. 200 KORONÁS DÍJJAL JUTALMAZOTT MŰ. TERVEZTE VESZELY VILMOS.

98

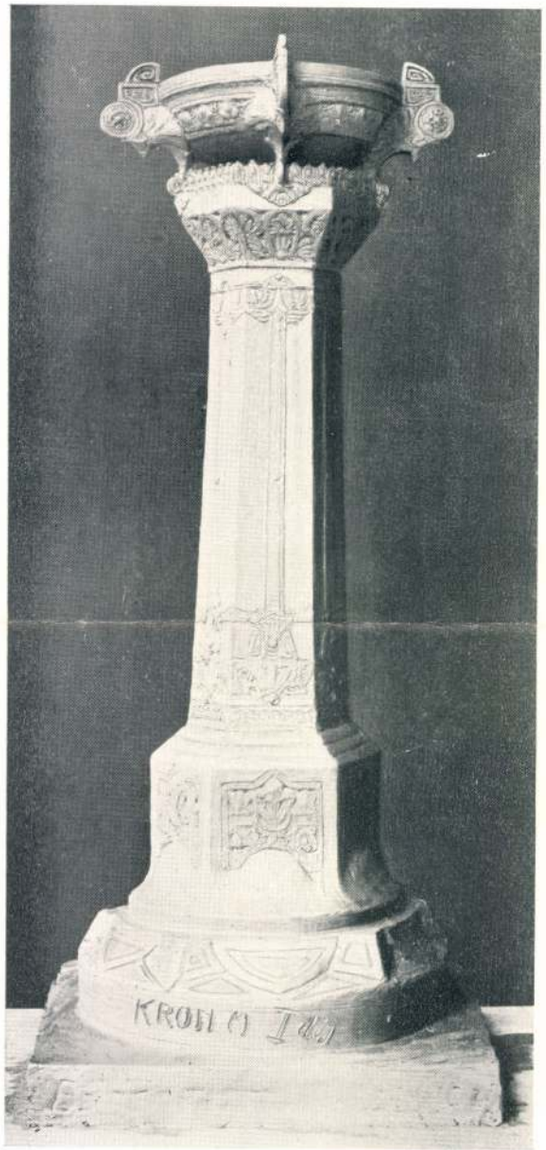

98. I. DÍJ : KRÓN MIHÁLY MŰVE.
TANÁR MÁTRAI LAJOS GY.

99

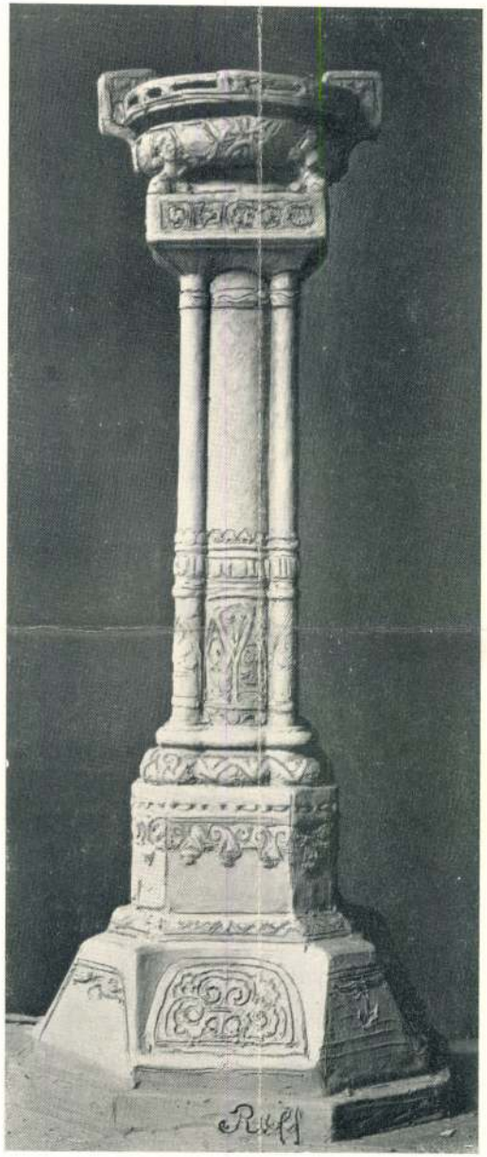

99. RUFF ANDRÁS MŰVE.

100

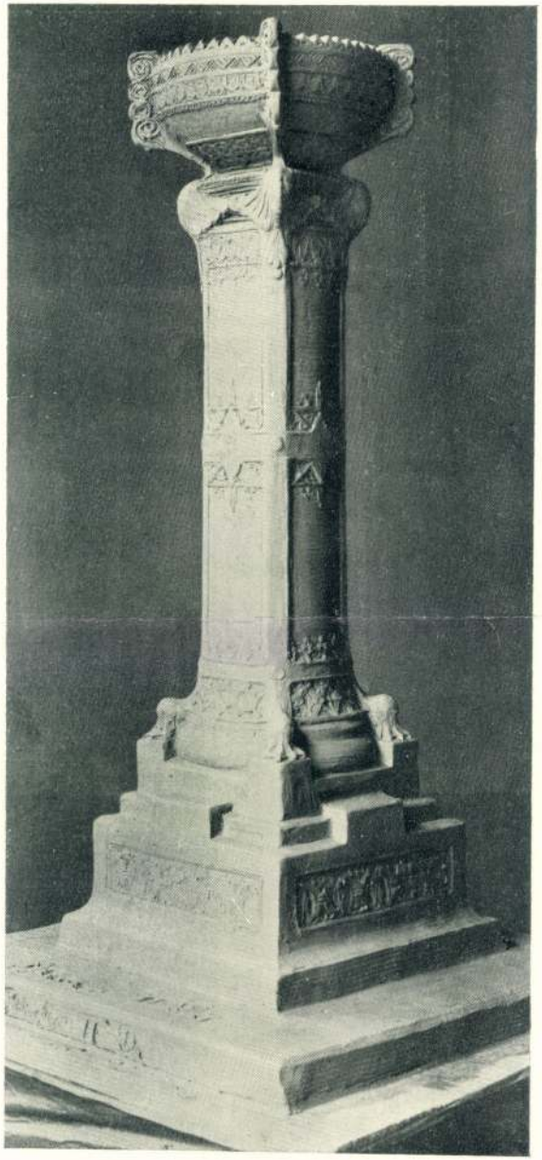

100. II. DÍJ : PFLIGLER JÁNOS MŰVE.

Magyar Iparművészet 1906. 88. l. [illegible]

Kronavetter Gábor
perko

1753-tól választott
polgár Pesten

Schmall
I. 150. l.

felé fordul, szeretettel ölel fel minden tö
munkásság jegyét ismeri fel. Kezdi becsülni

ebb rétegek is értelmi okok erejével *intellektuális*
el a jó tanácsokat, a helyes útbaigazításokat.
, mely mindent le akar rombolni, mit a nép-
ete, boldogsága legfőbb kincsének tart, min-
pusztába kiáltó szó marad. Ha pedig a könyv
kben a haladás közszelleme az emberiség sor-
zeket az igazságokat erőszak vagy gyámkodás
neg nem szüntetheti.

nodern magyar könyvtárt a minden kicsinyes-
a magyar olvasónevelés termékeny munkáját,
endíthetlen pillérekhez, melyeken nemzeti erőnk
etem általános műveltsége *a föl nem tartóztat-*
l, a meg nem szüntethető emberi és nemzeti érzé-

összekapcsoló, a nemzeti erő egységét és hatal-
n meg a Múzeumok és Könyvtárak Országos

Kronbach

litogr.

l.

Gil Ran

832. v.

15.376/1936.
---------- szám.
III.

Folyó évi
kelt felterjesztésére tudo
gett értesitem a tek. Elnö
és egyéb alkalmazottai rés
alábbi összegeket engedély
dalmának keretében, a lelt
nél elérendő megtakaritás
Dr. Gentho
Lux Kálmán müszaki tanácso
részére egyenként 90 P-t,

Kronbach

festö 1840

l. Gilkan

750. n.

100 Ft-t.

en: 200 Ft-t, azaz: Kettőszáz forin-
ben éspedig azonnali, augusztus 8-i,
tus 24-i esedékességgel utaljon át.
6.évi augusztus hó 5-én.

A miniszter rendeletéből:

Dr. Pogány Károly s. k.

miniszteri tanácsos.



510		**Fridericus Kronberger,** c. 1814—1828.
	Nr. 394 +460	*a)* Borszóró hordócska. — *Pfefferbonne.* Mus. Nat. Hung. Expos. 1935: 59.
	Nr. 394 +461	*b)* Kanna. — *Kanne.* *b)* Főv. Múzeum — *Hauptst. Museum,* Bp. Expos. 1935: 66.
	Nr. 400	*c)* Szavazó urna. — *Wahlurne.* *c)* Chevra Kadisa, Óbuda — *Alt-Ofen.* Expos. 1935: 40.

T. 4266.

etet látjuk, midőn Pálffy Miklós
niszerekkel és pénzzel érkező tö-
és elfoglalta; az előtérben pe-
n osztozkodnak, mig balra a béget
rázó szöveg kezdete A. Hie seind
esessen vnd haben den Feind an-
onau. A kép alatt pedig a 49 jel-
lvasható e szöveggel:

ndert der Heyducken,
vnder Ofen rucken,
selben Beegen fangen,
grosses Gut erlangen,
d, vnd Munition,
nt Türcken schlagen thon.

15.4 : 25.7 cm.

53.

Kronberg Frigyes

Pest. Ez.

Szül.: Pest, 1811. Valószínűleg Kronberger Frigyes fia. 1837. jún. 18-án a bécsi Akadémián hallgató. 1848. IV. 9-én mester. Műhelye 1852-ben a Grünbaum-gasse 274. sz. házban volt.

Művei:
Nem ismertek.

Irodalom:
BFL IX. V/14 Meisterbuch 1848. IV. 9.; Horváth H.: I. 250. p.; Wegweiser 1852.

278

Pest-Buda 1977

Pest - Buda 1977

Kronberger Frigyes Pest. Ez.

1812—1828-ig említve. 1812. VIII. 25-én Fischer Lipót özvegye férje iparát neki adja el. 1814. XI. 26. pesti polgárjogot kap. 1829. I. 11-én a céh jelzőmestere. *Inasa:* 1816. I. 28. Weinbrenner Károly 6 évre és Penkovits Sándor 6 évre. Műhelye 1825-ben Grünbaumgasse 274. 1830-ban már nem él.

Művei:

 263	 119		Borsszóró 1810 körül Iparm. M.
 120		„O" 202	Tejszíneskanna 1810. körül Iparm. M.
 121		„P" 203	Gyertyatartó 1815 körül M. Nemz. M.
 121			Kanna, ezüst 1815 körül Sziráki ev. templom (javítás) (?)
 124			Gyertyatartópár 1818 M. Nemz. M.
 124		„A" 205	Kanna 1820 körül Bp. Tört. M.
 130			Szavazóurna (óbudai Chevra Chadisa számára) 1824 Lappang
 140			Kehely Felirat: „1833. Administratore Sacelli O.: Annae R.P. Stephaino Czegledy e Scholis Püs. Veszprémi. H. M. Szent Anna templomának." 1833 Veszprémi piarista templom

Irodalom:

Bp. Tört. M. Haubt-Protocol 1829. I. 11.; Horváth H.: I. 250. p.; Illyefalvy—Pallós; Kapossy: I.; Wegweiser 1852.; Kőszeghy; Expos 1935; 40, 59.; M. Nemz. M.; Iparm. M.; Bp. Tört. M.; Szerző saját kutatásai a veszprémi templomokban; A. B.: 27. p.; Földes.

Kuhnert (Kunnert) Mátyás — Pest

Prágából költözött Pestre. †1795. 1788. aug. 24-én vették fel a pesti ötvöscéhbe. 1790. ápr. 4-én kapott pesti polgárjogot. 1789—1792-ig látómester. 1794. alcéhmester. *Inasa:* 1789. XII. 6. Raisch József 5 évre; 1793. I. 1. Greifinger Mátyás 6 évre.

Művei:

MK 264	116	„K“ 198	Cukortartó 1787 körül Bp. magántulajdonban
	116	„K“ 198	Fedeles kanna 1789 körül Bp. Tört. M.
	116	„K“ 198	Misekannácskák 1787—1792 Bp. Tört. M.
	116	„K“ 198	Cukortartó 1787—1792 Debrecen, Déry M.
	116	„K“ 198	Evőeszközök 1789 özv. Nánásyné tul., Eger
	116	„K“ 198	Fedeles kancsó 1789 körül Iparm. M.
	116	„L“ 199	Gyertyatartópár, ezüst 1792—97 Iparm. M.
	116		Pohár, talpas, ezüst 1795—97 Bp. Tört. M.
	116	„L“ 199	Sótartóállvány 1795 körül M. Nemz. M.

FÉNYES ÜNNEPSÉGEKKEL KÉSZÜL SZÉKESFEHÉRVÁR A KONGRESSZUST KÖVETŐ EUCHARISZTIKUS NAPRA

Dr. *Hóman* Bálint vallás- és közoktatásügyi miniszter, Székesfehérvár országgyülési képviselője nagyszerdán este Székesfehérvárra érkezett, hogy elnököljön azon az ülésen, amelyet a junius 1-én megtartandó Eucharisztikus nap programjának megállapitására a székesfehérvári polgármesteri hivatalban tartottak. Megbeszélték az intézkedéseket is *Prohászka* Ottokár hamvainak átszállitására az emlékére épült hatalmas templomba.

A rendezőbizottsági ülés véglegesen megállapitotta a kettős ünnepség programját, amely az ország egyik legnagyobb eseménye lesz a Szentév folyamán. Junius 1-én reggel az ország minden részéből eucharisztikus-vonatok érkeznek Székesfehérvárra, amelyek félkilenc óráig futnak be az ünnepélyesen feldiszitett pályaudvarra. Pontosan 9 órakor érkezik az *Aranyvonat*, amely Szent István király Budavárban őrzött ereklyéjét, a Szent Jobbot hozza. A Szent Jobbot a pápai nuncius fogadja, akinek kiséretében 27 külföldi érsek és a magyar püspöki kar tagjai foglalnak helyet. A Szent Jobbot az e célra készitett *hatfogatu diszkocsira helyezik* és ünnepélyes menetben viszik be a városba. Az utvonal mentén mintegy 120 ezer főnyi tömeg helyezkedik el, mig a vármegye fiatalsága, *2000 falusi leány és 2000 legény népviseletben sorfalat áll.*

A Szent Jobb diszmenete előtt lovas fullajtárok nyargalnak, majd a bábolnai lovas leventezenekar következik, utána *a fejérmegyei mágnások és nemesek főuri diszmagyaros, lovasbandériuma József Ferenc* főherceg vezetésével, nagyobb távolságra pedig a Szent Jobb fogata következik. A hatfogatu diszkocsit a pápai nuncius és a többi főpap négyes fogatai követik és a menetet az ünneplő közönség zárja be.

Amikor a menet a Boldogasszony-térre érkezik, a *Szent Jobbot* elhelyezik az óriási Eucharisztikus-oltáron, ahol Angelo *Rotta* pápai nuncius eucharisztikus misét mond nagy papi segédlettel. A mise zenei részét a MÁV egyesitett zenekarai szolgáltatják, mig a népéneket *hatszáz tagu kórus vezeti.*

A nunciusi mise után a Szent Jobbot ismét kocsira emelik és körmenetben a kiásott Szent István Bazilika felett épült Szent István-mauzoleumhoz viszik és elhelyezik Szent István kőkoporsója felett. Ezen a körmeneten a székesfehérvári székesegyházban őrzött *Szent István-koponyaereklyét* is körülhordozzák. Végül a két ereklye előtt elvonul az egész ünneplő tömeg, majd egésznapos hódoló tisztelgés fejezi be a délelőtti ünnepségeket.

Délután 4 órakor kezdődik Prohászka Ottokár hamvainak átszállitása az emlékére épitett templomba. Mai nyugvóhelyéről a Szentháromság temető kápolnájából *a papság szállitja be a koporsót a Városház-térre*, ahol óriási katafalk fog állani. Az itt tartandó rövid szertartást hangszórók közvetitik a Nagyboldogasszony-téren elhelyezett tömegeknek. Ez után megindul a temetési menet, amely elvonul *Prohászka* Ottokár püspök koporsója előtt a Bazilika-tértől az Ottokár emléktemplomig. Amikor a tömeg elvonult a koporsó előtt, megindul a papsággal az élén a koporsót kisérő előkelőségek menete is. A templom előtt rövid beszéd fejezi be a temetési szertartást, amely után elhelyezik a koporsót a már készen álló szarkofágba.

A husvéti ünnepek után különben megkezdődik Székesfehérváron a különböző ünnepségek sorozata, amely a junius elsejei ünnepségekkel éri tetőpontját. Április 24-én a Magyar Nőegyesületek Országos Egyesülete gróf *Apponyi* Albertné elnökletével tartja meg székesfehérvári vándorgyülését. Április 28-án kezdődik az ovónői kongresszus, amelyet dr. *Johan* Béla belügyi államtitkár nyit meg. Május 1-én az állami polgári fiuiskolában leleplezik gróf *Klebelsberg* Kunó emléktábláját. Ugyanekkor a székesfehérvári polgári iskola rendezi zászlóavatási ünnepségét, amelyen *Hóman* Bálintné tölti be a zászlóanyai tisztet. Május 1-én tartják országos vándorgyülésüket, illetőleg kongresszusukat a polgári iskolai és a testnevelési tanárok. Ezeket a tanügyi kongresszusokat méltóképpen fogják keretezni a KISOK bajnoki mérkőzései. Május 5-én alakul meg *József* főherceg elnökletével a Légoltalmi Liga felsődunántuli kerülete. Május 8-án Székesfehérvárott rendezi vándorgyülését a Katolikus Tanárok Országos Szövetsége s ezen a napon mutatkozik be az 1500 főnyi fejérmegyei gyermekkórus a városházán rendezendő hangverseny keretében. Május 15-én a *Magyar Statisztikai Társaság* látogat el az ősi koronázó városba, majd a *Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara* rendezi meg diszgyülését s ekkor mutatkozik be a „*Székesfehérvári Éneklő Ifjuság*" ötszólamu, 900 tagból álló kórusa. Május 19-én ünnepli a város a török hódoltság alól történt felszabadulásának 250-ik évfordulóját. Május 21-ikére rendezik meg *a vitézi avatás főpróbáját*. Május 22-én tartják meg a vitézi avatást, amelyen *Horthy* Miklós, Magyarország kormányzója és felesége, valamint a magyar kormány tagjai is megjelennek. Az 1600 vitézi városmányos avatása *Szent István kőkoporsója előtt megy végbe.*

Izen a kongresszusi iroda

1. Utazási irodánk, az IBUSz kongresszusi kirendeltsége a kongresszusi filléres különvonatok I. és II. csoportjában jelentkezett résztvevők létszámának megfelelő menetdijösszegek megjelölésével körlevelet küldött ki a Fdő Plebános uraknak.

2. A megjelölt menetdijak mielőbbi befizetését kérjük.

3. Mint azt a Katolikus Akció április 1-én megjelent számában már közöltük, a MÁV igazgatósága bizonyos távolsági öveknek megfelelően állapitotta meg a kongresszusi filléres vonatok menetdijait, éppen ugy, mint ez a rendes filléres vonatoknál szokás. Ebbe bele kell nyugodni, mert a kongresszusi filléres vonatoknál szereplő mintegy 1800 állomás mindegyikéről menetdijat megállapitani nem lehet akkor, amikor csak kongresszusi filléres vonatokra mintegy 150.000 drb. jegyet kell előre elkésziteni és kiküldeni.

4. Figyelmeztetünk mindenkit, hogy a kongresszusi különvonatokra jegy nélkül felszállni nem lehet. A különleges menetértí jegyeket kizárólag az IBUSz kongresszusi irodája küldi szét. Állomások ezekre a vonatokra nem adhatnak ki jegyeket.

5. A különvonati felszálló állomásokat a MÁV igazgatósága a forgalmi helyzetnek megfelelően állapitotta meg. Ettől eltérni nem lehet.

6. A MÁV igazgatósága a kongresszus hetében 146 vidéki filléres kongresszusi vonatot, Budapest környékéről 65 egynapos különvonatot, külföldről mintegy 60 különvonatot, tehát összesen 271 különvonatot hoz Budapestre és indit vissza Budapestről. Ezenkivül a rendes menetrendszerinti vonatok is közlekednek.

Ez az óriási forgalom különös forgalmi rendet követel ugy a vonatok inditásánál, mint a menetdijak megállapitásánál.

Az IBUSz kongresszusi irodája által a plebániákhoz továbbitott MÁV-intézkedéseket tehát nyugalommal kell fogadni és minden lehető módon teljesiteni.

A pápa husvéti rádiószózata elmarad

A bredai C. P. hirszolgálati ügynökség alapján közöltük, hogy XI. Pius pápa Husvét vasárnap 12 óra 30 perckor a vatikáni rádión keresztül szózatot intéz a világhoz. Most vatikáni munkatársunkkal illetékes helyen tudatták, hogy *a pápa nem mond rádiószózatot.* Husvét vasárnap három szenttéavatás lesz a Szent Péter templomban s mint szokásos, a pápa erről a három szentről, azoknak hősi erényeiről mond homiliát. Ezt azonban *a rádió nem közvetiti.*

A jezsuiták római rendkivüli közgyülése. A Nemzeti Ujság beszámolt a jezsuiták római rendkivüli kongregációjának ülésezéséről s a cikkben P. *Csávossy* Elemér, mint tartományfőnök szerepelt. Helyesbitésül meg kell állapitanunk, hogy a magyar jezsuiták részéről Rómában tartózkodik P. *Somogyi* Jenő magyarországi tartományfőnök, ezenkivül P. *Csávossy* Elemér és P. *Bangha* Béla.

Siessünk az Eucharisztikus Kongresszus belépőjegyeinek megváltásával! A 34. Eucharisztikus világkongresszus ünnepségeire megkezdték a belépőjegyek és ülőhelyjegyek árusitását és rövid pár nap alatt a bérlet-jegyek el is fogytak. Minden ünnepségre *kaphatók* azonban *napijegyek.* Igy a május 25-én szerdán d. u. 6 órakor a Hősök-terén megnyitó ünnepségre, május 26-án, Áldozócsütörtökön reggel 9 órakor ugyancsak a Hősök-terén tartandó ifjusági szentmisére, este 7 órakor a Dunaparton a hajókörmenetre, május 29-én, vasárnap d. e. 9 órakor a Hősök-terén lezajló legátusi szentmisére, d. u. 4 órakor az ugyanott megtartandó záróünnepségre. A *kordonon át csak 1 pengős tagsági jeggyel*, vagy utazási igazolvánnyal lehet belépni, ezek azonban csupán állóhelyre jogositanak. *Tribün- és ülőhelyekre külön kell a jegyeket megváltani*, amelyek 50 fillér—3 pengő közötti napiáron *kaphatók a kongresszusi jegyirodában* (IV., Ferenciek-tere 7., földszint) a hivatalos órák alatt, d. e. 9—1, vagy d. u. 4—6 óra között. Csoportosan a plebániákon is megválthatók a jegyek. A kongresszus figyelmeztet mindenkit, hogy jegyeket kizáróan a kongresszus hivatalos szervénél lehet váltani.

Felvétel

az esztergomi
Szent Antal Kollégium
és Gimnázium I. osztályába
a pesti ferenceseknél hétfőn d. u. fél 4-kor és kedden d. e. fél 8-kor, Esztergomban május hó folyamán naponta 10-kor. — Prospektus.

Figyelem! Figyelem! Figyelem!

A husvéti ünnepektől kezdve minden katolikus hivő büszke öntudattal viselje

az Eucharisztikus jelvényt!

A mai napig 900 ezer jelvényt viselnek a hivek belföldön és 60 ezret a külföldön.

A budapesti és környéki Credók április 24-én Máriaremetére zarándokolnak. Gyülekezés Máriaremetén 10 óra előtt. Tiz órakor nagymise, szentbeszéd és a máriaremetei Credo zászlószentelése, utána közös ebéd, majd gyülés a szabadban. Mindenki ugy érkezzék, hogy tiz óra előtt Máriaremetén legyen.

Előadások a kinai missziókért. Április 24-én délután 5 órakor a Kongregációs Otthonban, Horánszky-utca 20-ban a Kalocsai Iskolanővérek és az Egyetemi Hallgatónők Mária-kongregációja a sokat szenvedő és nélkülöző kinai magyar missziók és keresztények javára előadást rendeznek. Müsoruk: *Jézust várjuk.* Kinai missziós jelenet. Előadják: Dr. Dienes Valéria orkesztikai mozdulatkórusa. Vetitettképes előadás a kinai missziók életéből. Az előadást személyes tapasztalatai alapján Schiavon Enricóné tartja. A képek vetitését Schiavon Enricó végzi.

Tanit az élet. Az egyházi szónoklatnak, hitoktatásnak s általán a lélek vezetésének rendkivül hatásos segitőeszköze az olyan példával való illusztráció, amely a való életből vett események tükrében bontja elemeire és szemlélteti az isteni tanitást. Az ilyen példák akkor hatnak a lélekre maradandó módon, ha ujak, időszerüek és találóak. Bokros elfoglaltságu lelkipásztornak azonban példák gyüjtésére kevés az ideje, nincs tehát a lelkipásztor számára hasznosabb, jobb szolgálat, mint az élénk erővel ható s a képzeletet munkáló okos példatár. Ebben a tekintetben hires munka a linzi Fattinger József háromkötetes példatára, amelynek első kötete öt kiadást ért meg s angol, francia, lengyel nyelven is megjelent. A történelemből és a közvetlen jelen eseményeiből vett okulásoknak ez a szines és ötletes gyüjteménye ma már nemcsak a szószékről hinti szét varázsát, hanem az iskolában, a gyóntatószékben, a vallásos egyesületekben és a vasárnapi ájtatosságra készülő családban is. Kitünő munkát végzett tehát *Solymoss* Vendel bencésatya, amikor a német szerző művét a magyar igényeknek megfelelően lefordította s a példák pazar bőségét áttekinthető rendszerbe foglalva, az egészet a katolikus közönség kezébe adta. A forditónak gondja volt arra, hogy a spanyol, orosz és mexikói vallásüldözés egyes momentumait, valamint a világháboru megrendítő epizódjait is felhasználja, viszont óvatosan került olyan csodásnak látszó, ujszerü eseményeket, amelyek még nélkülözik az egyház végleges itéletét. A forditás munkájában *Solymoss* Vendel hibátlan fényben csillogtatja a magyar nyelv minden szépségét. A nagy népszerüségre hivatott munka, amely gyönyörködtető olvasmánynak is nagyon beválik, a Korda kiadásában jelent meg, igen izléses, finom, művészi külsőben. Ára 6.80 P.



IDŐBENI KORLÁTOZÁS NÉLKÜL.

A pápa adománya a gödöllői premontrei templomnak

XI. Pius pápa Őszentsége ismét ékesen szóló jelét adta a magyarok iránt való szeretetének, amidőn egyik érdemes tanitórendünket, a gödöllői premontreieket értékes atyai ajándékával tisztelte meg. Köztudomásu, hogy a jászói rendnek ez a közelmultban önállósitott tagozata mily óriási erőfeszitések között kényszerült elvesztett régi intézetei helyett a csonkaházában uj otthont alapitani. Bármily szép és virágzó is gödöllői gimnáziuma és konviktusa, ezek a közbejött gazdasági válság miatt még ma is nélkülözik a léleknevelés legfőbb intézményét, a templomot. Mivel a rend minden anyagi erejét még hosszu évekre lekötik az épitkezésből eredő terhek, igy csak külső segitséggel képes megépiteni templomát, amelyre pedig égetően szüksége van: félezret meghaladó létszámu diákjai, továbbá papnövendékei, sőt a környékbeli hivek lelkigondozása érdekében. Mindez tudomására jutott Őszentségének, aki ehhez a nehéz feladathoz atyai áldásával együtt egy diszes szentségmutatót küldött a gödöllői premontrei rendnek, felépitendő temploma részére.

Az adományozott monstrancia önmagában is kiválóan becses müalkotás. A [illegible] művészet egyik mesteri darabja ez a XVIII. századból való, minden részében ezüstből kézzel kalapált, 65 cm. magassága és tekintélyes sulya mellett is kecses megjelenésü, sugaras szentségmutató. A barokk stilusnak virágzó, de még tulzásokba nem eső formáit mutatják finom diszei, melyeknek kézzel való domboritása és nemes izlésü csoportositása ritka művészi tehetségről tanuskodik. Kár, hogy alkotójának kézjegye sehol sem fedezhető fel rajta. Az ujabb keletü lunulát ausztráliai zafir és brilliánsok diszitik.

A pápa Őszentségének ez a nagyértékü adománya bizonnyal széles körökben kelt élénk örömet és uj lendületet fog adni a gödöllői premontrei templomért, vitéz nagybányai *Horthy* Miklós, Magyarország kormányzója feleségének fővédnöksége alatt évek óta kitartóan folyó akciónak.

A Klaver Szent Péter-társulat, amely az afrikai kat. missziós támogatására alakul, április 26-án, kedden, Jó Tanács Anyja tiszteletére az Egyetemi-templomban, reggel 9 órakor szentmisét mondat, amely alatt a társulat tagjai megáldoznak. Ugyanaznap, este 6 órakor dr. *Röss* Bertalan kapucinus teol. tanár mond szentbeszédet, amelyet ünnepélyes áldás követ.

Szentirástudományi előadások. A kassaitéri kulturházban a nagyböjt folyamán szentirástudományi előadássorozatot tartott dr. *Bartl* Lőrinc, amelyben felölelte mindazokat a kérdéseket, amelyek a modern embert érdeklik. Alapos megtárgyalást nyert a Szentirás isteni eredete, a teremtéstörténet, az Ujszövetség kérdései, Szent Pál személye és végül a keresztrefeszités a mai tudomány világánál. A Szentirás a politikai viharok pergőtüzében is áll és a mindvégig zsufolt terem mutatta a tárgy modernségét és az előadás értékét. Az előadássorozatot a *herminamezei egyházközség* rendezte.

Felvétel a szervita-rendbe. Azok a róm. kat. ifjak, akik hivatást éreznek Szüz Mária rendjének kötelékében tökéletesebb és Istennek tetszőbb életet élni és mint szerzetes-papi apostolok a lelkek megmentésén fáradozni s a Mária-kultusz terjesztésével a boldogabb világ megalapitásán fáradozni, azok nyujtsák be kérvényüket: Budapest, IV., Szervita-tér 6. szám alá, a tartományfőnökségnek. Mellékelni kell: kereszt- és bérmalevelet, szülői beleegyezést, illetékes lelkész ajánlatát, orvosi és középiskolai érettségi vagy a VI. osztályu legalább jó eredménnyel végzett bizonyitványt.

Szülők figyelmébe!

Nyergesujfalun az Isteni Szeretet Leányai vezetése alatt álló, gyenge és vérszegény gyermekek számára különösen alkalmas **internátus,** gyönyörü erdős parkban, **nyilvános polgári iskolával.** Bőséges, kitünő ellátás, elsőrangu, szeretetteljes gondozás, zene- és nyelvtanitás. Vasut, Bécsi autobusz és hajóállomás mellett. **Teljes ellátás havi 55 P.** Válaszbélyeg ellenében prospektust küld a Szent Szív zárda igazgatósága, Nyergesujfalu, Esztergommegye.

Szentimrések Lengyelországban

A magyar-lengyel barátság ma már nemcsak a mult történelmi reminiszcentiájának elegiája, hanem jelen és jövő, aminek realitását az európai történelem uj távlatai eléggé sejtetik. Személyes érintkezés, egymás hazájának kölcsönös látogatása és értékeinek megismerése az a talaj, amelyen az akademikus ifjuság egyelőre a jövő kialakulásán dolgozhat.

Nagyrészben ezért látogatott el a nagyhéten a budai Szt. Imre Kollegium husz növendéke igazgatójuknak vezetésével Lengyelhonba.

Az első állomás Krakó volt, ez a királyi város, Polonia Rómája, mely 58 templomával, gótikus, reneszánsz és barok gazdag művészetével, csodás királyi várával (Wawel) és királysirjaival rengeteg megtekintenivalót kinál. Wawel remek reneszánsz udvara Budáról hivott olasz épitész munkája. Az osztrák uralom kaszárnyának használta és rémesen megrongálta, de a Polonia restituta hihetetlen lelkesedése már javarészt visszaállitotta régi fényébe. 122 csodaszép és hatalmas gobelinje, Dürer-freskói, kordován bőrtapétái, danzigi műbutorai, százfajtáju ajtó-faragásai, berakott famennyezetei egymagukban megérik a krakói utat és fáradalmait. Nagy lelkesedéssel mutatták azokat a termeket, amelyekben kormányzónk lakott krakói látogatása alkalmával.

A királyi vár gótikus alsó részei mellett a legrégibb művészeti érték a nemrégen feltárt Cyrill és Methód alapitásu első krakói katolikus román stilü templom.

A katedrális valóságos királyi muzeum. Áhitattal és meghatottsággal áll meg a magyar ember Hedvig királyné és *Báthory* király szarkofágjánál, mindketten Lengyelország multjának legfényesebb alakjai és dicsősége. Egész Lengyelország szive dobog *Pilsudszky* sirjánál és Kosciuszkó Tádé és a nagy marschall kézzel összehordott dombjainál. A lengyel történelem másik tanuja a Máriatemplom, melynek *Stoss Veit* oltára páratlan a világon. Megkoronázott tornya esti világitásban egészen eredeti. Krakó legjellegzetesebb épülete a főtér közepén elnyuló *Ryack*, egy gyönyörü renesz- [illegible] földszintje vásár, [illegible] muzeum. A lengyelek ujból átélik történelmüket most ujraébredésük mámorában és lendületében s elevenen lüktetnek ereikben a kiváló, nemzetük fényét jelentő, magyar kapcsolatok. Ez minden magyar embert, ki ellátogat hozzájuk, rendkivül meglep és kellemesen érint, mert itthon alig élnek a tudatban és ez a magyarázata annak az örömnek és lelkesedésnek, amelylyel a magyart fogadják és dédelgetik.

Többen *már magyarul is megtanultak*. A művészet városa után a lengyel sportcentrum: *Zakopane* következett, melyen meglátszik, hogy egy nagy nemzet dobog mögötte. Egyébként népmüvészeti centrum is. Utunk hazafelé a Magas Tátrán át vezetett. A másfélméteres friss hó csodás látványt nyujtott.

A szepesi fensik mélabus hangulatából a kassai gyors a gyönyörü *Hernádvölgyön* vitt keresztül. Az ifjuságot mélyen megrenditette annak a meglátása, hogy mit birt és mit veszitett a történelmi Magyarország! Legtöbben most döbbentek rá először és mélységesen. És a nem nem soha tartalmat nyert. A Tátra bércei ezer éven át állottak őrt észak felé — rendületlenül és most nem is láthatók uj szük határainktól.

Vajjon a lengyel-magyar barátság és a lengyel-magyar közös határ vágya visszaszerezné-e őket?

Dr. Tiefenthaler József.

A lőcsei középkori misekönyvről irt igen érdekes és kulturtörténeti szempontból figyelemreméltó cikket *Hajnóczy* Iván a „*Theologia*“ most megjelent számában. Rámutat arra, hogy a könyvnyomtatás korszakalkotó jelentőségét a pápai kuria hamar felismerte. Belátta, hogy mig az egyházi könyvek kéziratos példányai többé-kevésbé eltérnek egymástól, addig a könyvnyomtatás utján tökéletesen egyező szövegeket lehet mindenfelé adni. Igy már az 1470-es évektől kezdve hozzáfogott a liturgikus könyvek nyomtatásához és az egyelőre csak Itália területén megjelent példányok nyomán nyomatta ki az esztergomi érsekség a misekönyvet Nürnbergben és Velencében 1484—1524 között összeseen 25 kiadásban. Ezeknek egyik példánya megvan a lőcsei ágostai evangélikus egyház könyvtárában. A szerző részletesen leirja ezt a könyvet bibliografiai szempontból, majd foglalkozik azokkal a bejegyzésekkel, amelyek mutatják a reformáció fokozatos érvényesülését a lőcsei egyházban. Kezdetben a misézés összes külsőségeivel latin nyelven megmaradt, mellőzték azonban a szentek közbenjárását és tiszteletét, majd hangsulyozták a hit egyedüli üdvözitő voltát és végül a két szinben osztott urvacsorát a nép nyelvén tartott hálaimával és áldással kisérték. A katolikus egyházzal azonban a szervezeti egység hosszu időn át fennállt, mert még a reformáció beállta után is uj katolikus imákkal bővitették a misekönyvet. — A Theologiának ebben a számában cikket irtak még *Schütz* Antal, *Pataky* Arnold, *Ibrányi* Ferenc, *Kontor* Lajos, báró *Brandenstein* Béla, *Móra* Mihály, *Tóth* Tihamér. Gazdag „Szemle“ és irodalmi rovat egészíti ki a számot. A Theológiát a Pázmány Péter Tudományegyetem hittudományi karának megbizásából *Pataky* Arnold, *Schütz* Antal, *Baranyay* Jusztin és *Tóth* Tihamér közreműködésével *Iványi* János egyetemi tanár szerkeszti. Évi előfizetési ára 10 pengő. (IV., Pázmány Péter-tér 1/3.)

Az egyházi ének- és zenekultura korszerü, tisztán egyházi és igazán magyar harcosa az

Alleluja

EGYHÁZZENEMÜVÉSZETI FOLYÓIRAT

Minden szakembernek nélkülözhetetlen! Minden hivőnek pótolhatatlan.

Megjelenik kéthetenként
Előfizetési ára: évi 8.- pengő
Egyes szám ára: 40 fillér

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, I., Fészek-utca 6. sz.
Telefon: —640—45.

Rendelje meg még ma!

Látogatás egy jubiláló cégnél, ahol az Eucharisztikus Világkongresszus óriás-szentségtartója látható . . .

Világszerte gazdasági válságról és üzleti pangásról panaszkodnak és sajnos, nem tartozik a ritkaságok közé, hogy egyik-másik nagymultu régi cég kénytelen bezárni üzemét és szélnek bocsátani alkalmazottait. Kutatják, keresik az okokat, amelyek az üzleti válságot okozzák, patinás cégek bukását előidézik, de legtöbbször hiába. Ma már ritka az évszázados, de még az évtizedes jubileum is...

Ebben a sulyosnak látszó helyzetben szinte üditően hat, amikor hirt hallunk egy-egy patricius cég jubileumáról. Éppen most, Szent István esztendejében üli meg háromnegyed százados jubileumát egy ismert keresztény cég, az Oberbauer A. Utóda, amely fogalom a maga szakmájában és világszerte ismert.

Alajos fiatalon meghalt 1883-ban, a tizennyolc esztendős *Kronberg* József állott az akkor már két évtizedes virágzó vállalat élére. Szülőföldjéről, Kassáról magával hozta nemcsak a művészetek szeretetét, hanem az iparos patriciusok tisztes erényeit is. Istenbe vetett hittel, lelkes szorgalommal és — hála kiváló mesterének — nagy hozzáértéssel szolgálta Egyháza, hazája, városa és családja ügyét.

Amig *Oberbauer* Alajos úttörő, megalapitója, ugy *Kronberg* József az alapitóhoz méltó tehetséges és kiváló továbbfejlesztője volt cégének. *Negyvennégy éven keresztül vezette vállalatát, amelyet ismertté tett az ország határain tul is ugy, hogy a céget egyre-másra*



A jubiláló bolt 1863-ban. (Egykori kép.)

Nem érdektelen betekinteni az ilyen cég titkaiba, fejlődésének és alapitásának történetébe.

Az elmult század hatvanas éveiben tünt fel Budapesten Oberbauer Alajos, az alig husz esztendős fiatalember. Rövid néhány év alatt ismert alakja Pest-Budának és — úttörője szakmájának, az egyházfelszerelési cikkeknek és magyarországi meghonosodásának, gyártásának. 1863-ban szánta el magát üzletnyitásra Oberbauer Alajos, a Váci-utca 15. számu házban nyitott üzletet és a kirakat a benne felsorakoztatott szebbnél-szebb művészi kiállitásu munkával a Belváros látványosságai közé számitott.

Oberbauer Alajos a katolikus, honszerető és mindenben becsületes pesti polgárnak mintaképe volt. *Simor* János káplán, a későbbi hercegprimás részesitette őt a keresztség szentségében 1838-ban és *Oberbauer* Alajos a katolicizmusnak mindenkor példaadó hive és szolgálója maradt, egész életében a katolikus szellem hatotta át munkájának minden vonatkozásában.

Érdekes egyéniség volt *Oberbauer* Alajos. Annak idején egész Pest és Buda beszélt róla és még évtizedekkel a halála után is az anekdoták serege tartotta fenn emlékezetét — maradandó és örökértékü munkáin kivül.

A cégalapitó Oberbauer megelőzte korát és bátran lehet mondani róla, hogy „*modern iparos*“ volt. Külföldről hivott meg műhelyébe a mesterségüket tökéletesen értő ötvösöket, bronzműveseket és ezekkel tanittatta, oktattatta a műhelyében dolgozó magyar fiatalembereket, akik ilyenmódon az ötvösművészet évszázados kulturáját sajátithatták el az úttörő magyar műhelyben.

A Váci-utcai üzletében dolgozott többed magával *Kronberg* József is. A fiatalember kiváló tanitvány volt és tehetséges, főnökéhez méltó ember, aki hamarosan elsőrendü szakembere lett szakmájának és amikor *Oberbauer* *keresték fel olasz, osztrák és más külföldi megrendelők*. A belföldön ugyszólván a „vándorforgalom“ irányitója volt évenként kiadott árjegyzékével, mert az áruk inálat mellett pontos és részletes tájékoztatót és utmutatást is adott, hová szálljanak meg, hova forduljanak a Pestre érkező idegenek és vidékiek.

Most *háromnegyedszázados jubileumához érkezett el a patricius cég, a magyar egyházművészet előharcosa*. A cég vezetői, a néhai *Kronberg* József fiai, *Kronberg* József fővárosi bizottsági tag és dr. *Kronberg* László emlékezetessé akarták tenni ezt a ritka magyar jubileumot és olyan cselekedetre határozták el magukat, amely csaknem *példátlanul ritka* a kereskedelmi és ipari életben.

„Oberbauer A. utódai“ elkészitették teljesen önzetlenül és dijtalanul az Eucharisztikus Világkongresszus szentségtartóját. Nem a szokásos méretekben, hanem hatalmas példányban: *egy méter husz centiméter magas az Eucharisztikus Világkongresszus szentségtartója. Tiszta ezüstből készül és benne elhelyezhető egy kisebb, hordozható szentségtartó*, amely magában foglalja a földgömbön álló, drágakövekkel, brilliánsokkal kirakott trónust, a világ trónusát, benne az Eucharisztiával.

Az Oberbauer-cég áldozatkészen, ajándékként vállalta a szentségtartó elkészitésének, kivitelezésének munkáit *Meyer Meyer* Antal főiskolai tanár ugyancsak önzetlenül és dijtalanul felajánlott tervei alapján. Az anyagot, az ezüstöt, az aranyat és a drágaköveket pedig az oltáregyesületi tagok gyüjtötték össze...

A hatalmas szentségtartó, amely egyedülálló ebben az óriás méretében és művészi kivitelezésében az egész világon, az Eucharisztikus Kongresszuson a Hősök-terén felállitott főoltáron fog állani, majd a kongresszus után a budapesti Örökimádás-templomban őrzik meg.

Az *Oberbauer* A. utóda cég a háromnegyed évszázad alatt többször költözködésre kényszerült. A Belváros öreg Váczi-utcáját annakidején kikezdték a kőművesesákányok, megváltozott az utca és a városrész, de magának a városnak a képe, berendezkedése is. Mindannyiszor azonban megmaradt abban az utcában, a Váczi-utcában, ahonnan elindult diadalmas utjára és most is ott van az üzlethelyisége a Váczi-utca 41. számu házban. Szerényen meghuzódva és európaszerte ismert hirnevén kivül csak a pompás kirakatok hivják fel a figyelmet a nagyszerü ötvösmunkákra, kegyszerekre, egyházi disztárgyakra.

Az üzletben órákig el lehet nézegetni, csodálni a pompás ötvösmunkákat, az *egyházművészet remekeit, a pompázó selymeket, aranybrokát palástokat, miseruhákat, zászlókat*. De órákig elböngészhet az érdeklődő a cég gazdag multját hirdető és bizonyitó dokumentumok között is. Az 1865-ös ujságokban már ott szerepel az *Oberbauer* A. cég hirdetése, amelyben felajánlja elsőrendü kitünő anyagból készült készitményeit az egyházi és világi vásárlóknak... Azután ott van *Kronberg* József *munkájának dicsérete:* a királyi Vár és várkápolna berendezéséért kapott elismerő levelek sokasága, amelyek közül az egyiket Ferenc József császár és király és a személye körüli miniszter, gróf Zichy Aladár irta alá... *A királyi Vár és a várkápolna berendezéséért kapta meg Kronberg József a Ferenc József-rend lovagkeresztjét!* A királyi Vár épitési bizottsága nagy elismeréssel ir *Kronberg* József és cégének munkájáról és köszönetet mond neki a „bizottságilag felülvizsgáltatott és átvétetett, a kitünő anyagból szakszerüen és kifogástalanul készült“ pluviálék, casulák, dalmatikák, gremiálék, imfulák, továbbá gyertyatartók, pulpitusok, misekönyvek, szőnyegek, szekrények, asztalok és zsámolyokért és aranytárgyakért.

Háromnegyed évszázad ipari és kereskedelmi történetét adja ez a dokumentum-sorozat, a keresztény, a katolikus ipari és kereskedői tehetség fényes bizonyitékát. És ezekhez méltán sorakozik a közelmult egyik eseményét jelző irás és kép: *az Oberbauer A. Utóda cég elefántcsontfaragásu ezüstkelyhét a római nemzetközi egyházművészeti kiálliláson megvásárolta Benito Mussolini, Olaszország miniszterelnöke . . .*

Amikor pedig megtekintjük a rendszeres látogatók névsorát, ott látjuk a kormányzó felesége, *Horthy* Miklósné, *Anna* főhercegasszony, *Erzsébet* főhercegnő és mások neveit.

Ime: egy keresztény cég, amelynek alapitója és vezetői megmutatták a magyar kereskedő példaadó utját és bizonyságot szolgáltatnak amellett, hogy becsületes munkával, Istenbe vetett hittel és áldozatkészséggel is lehet — *jövendőt épiteni.*

(p. a.)

Az Americana hirei

A Foederatio Americana Diákjóléti Intézményének Americana Bolt-ja az Eucharisztikus Világkongresszus és a Szent István Jubileumi Esztendő kapcsán egy művészi kivitelü szentévi emléktárgyat hoz forgalomba. Az emléktárgyat a rendező főbizottság mint hivatalos emléktárgyat ismerte el és annak darabonkénti árát egy pengőben állapitotta meg. Ezen az uton biztositva van, hogy a művészi kivitel, a hasznosság és olcsó ár együttességével az *Americana Bolt* általa forgalomba hozott szentévi emléktárgy hatalmas mennyiségben kerül vidéken és a fővárosban is eladásra. A fenti szentévi emléktárgy egy préselt műanyagból készült, 53 cm. átmérőjü rózsafüzér tartó doboz, melynek egyik oldalán a hivatalos szinezetü kongresszusi jelvény, a másik oldalán kék alapon feketén szinezett Szent István-lovasszobor látható. A dobozkában egy rózsafüzér van. Csomagolás átlátszó papirral, lezárás egy americanás jelvénnyel történik. Az *Americana Bolt* által kibocsátott szentévi emléktárgy ugy egyházi, mint művészi körökben a legtoljesebb tetszést váltotta ki s mint értesültünk, annak ellenére, hogy csak cca három nappal ezelőtt készült el az első ezer darab, máris tömegesen érkeznek be a megrendelések az Americana Bolt elosztóhelyére (VII., Rákóczi-ut 73, IV. emelet 12/a), illetve az Americana Bolt üzlethelyiségébe (Budapest, IV., Bástya-utca 11. Americana-Ház. Telefon 18—95—36.).

KRONBERGER JÁNOS (? 18. sz. II. fele? – Pest, 19. sz. negyvenes évei)

Életéről és tevékenységéről keveset tudunk. Nagy kőfaragóműhelyt vezető kőfaragómester, aki 1809-ben Pesten dolgozik és kérvényt nyújt be a Szépítő Bizottmányhoz, hogy az épülő Német színház kőfaragó munkáira költségvetést készíthessen. 1812-ben merül fel újból a neve a Szépítő Bizottmányi iratokban, amikor kéri, hogy a Hatvani utcában épülő házának tervét a Bizottság bírálja felül, továbbá pályázik a kőműves céh elöljárói állására.

1828-ban részt vesz a kút pályázaton. 1829 és 1831 között a Vigadón, 1835–1837 között a józsefvárosi plébániatemplom belső munkálatainál végez kőfaragó munkát. Műhelyében szabadult fel Kasselik Ferenc, a későbbi neves építészmester. Nem azonos a gyöngyösi illetőségű Kromberger János kőfaragóval.

286 A pesti Ferenciek terére szánt közkút terve 79. TÁBLA

tus, 22 x 46 cm
Jelezve: Johann Kronberger 1828.
BFL. Int. 4919.

A pályázat egyik legikserültebb terve. Egylépcsős, hengeres oszlopokkal határolt talapzatból kettős osztású kútház emelkedik. Alul krétaalakú vízmedence, felül palmettával díszített kifolyó. Feljebb hasábalakú tömbön a palástos, szigonyos tengeristen, Neptun szobra áll, lábára delfin tekeredik. A terv egységes felépítésű, csupán a szoboralak anatómiai hiányosságai jelzik, hogy a művész erejét meghaladó feladatra vállalkozott.

Irod: Marczevich 1931, 33–35, 57; Czétényi 1977, 15–20.

Művészet Magyarországon 1780-1830
MTA MRCS - MNG 1980 Gy.

részre bontja, az alsó kockaalakú tömb, tulajdonképpen a kút magva, a felső részt két oszlopon nyugvó tetőzet alkotja. Az alsó részen kanellurás borítás fut végig körbe, a középrészen ajtónyílással. A négyzetalakú szabad felületet, levegősen elosztott dombormű-ves dekorációk – trófeumok, tengeri csikók, maszkok – töltik ki. Lezárópárkányát tojáslécsor díszíti. Oldalhomlokzatokon maszkos vízköpők helyezkednek el. A felső rész dór oszlopokkal alátámasztott párkányzat, szélein kagylódísszel, középrészén szalaggal átkötött babérkoszorú. A szabadon hagyott részbe lámpatest lóg. Szembetűnő a naiv elgondolás és a tisztán rajzolt díszítőelemek egyszerűsége. A szerkesztés tulajdonképpeni értelme homályos marad. Az összefüggés az alsó és felső rész között laza, a két rész önálló életet él. A térbeliség érzékeltetésének hiánya miatt, hatása túlzottan síkszerű.

Irod: Marczevich 1931, 21–22.; Czétényi 1977, 15–20.

MESSERSCHMIDT, FRANZ XAVER (Wiesensteig, 1736 – Pozsony, 1783)

Német származású osztrák szobrászművész, aki életének utolsó hét évét Pozsonyban töltötte.

Fiatalon árvaságra jutott, apja halála után 1741-ben családjával együtt Münchenbe költözött. Messerschmidt anyja annak a Johann Baptist és Jakob Philip Straubnak a testvére, akik közül az előbbi a bajor, utóbbi pedig a steiermarki rokokó plasztika ismert szobrászegyénisége volt. 9 éves korától Münchenben, az udvari szobrász J. B. Straub műhelyében van, majd 15 éves korában másik nagybátyjához, J. Ph. Straubhoz költözik Grazba, ahol 5 évet tölt. Megalapozott szobrászi alapképzéssel kerül 1752-ben Bécsbe, az Akadémiára, ahol tanárai Mathäus Donner és Jacob Schletterer. Elsajátítja a szobor-öntés fogásait is. Először a bécsi Zeughausban ágyúrajzoló volt. Egyes források szerint a M. Donner mintázta Mária Terézia mellszobor kiöntésében Messerschmidtnek nagy ré-sze volt. (Seipp: Reisen von Pressburg ... Frankfurt, Leipzig, 1973, 499.)

78. tábla



79. tábla



286

Kroneis, J. Ph

festo

l. Coat-Frey Öst. Kunst

XXIV. K.

239. l

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
VEGYES MÜVEK.
268

Mortillet, G. Fonderie de Larmont.
Lyon, 1876.

q. col.

Kroner Daniel

ötvös Nagyszeben

Kőhnagyötvj. 252. l

252 Nagyszeben

F. sz *Lf. Nr.*	Mesterjegy *Meisterzeichen*	Mester — tárgy — tulajdonos — irodalom *Meister — Gegenstand — Eigentümer — Literatur*
1425	DK	**Daniel Kroner,** M 1655, † 1686. Kehely hatkaréjos talppal. — *Kelch m. Sechspaßfuß.* M—*H* 27 Ev. egyház, Romosz — *Ev. Kirche, Rumes.* Expos. 1913 : 137. Roth : 126, 284.

1 Újév	Első negyed 16 óra 15 pk. h 1/2	Izraelita Tebeth 6. 5695
CSÜTÖRTÖK 2 Makár	2. h. 1. l n. 1/2	Protestáns Ábel Görög Szilveszter Izraelita Tebeth 7
PÉNTEK 3 Genovéva sz.	2 h. 1/4 1 l. 1/2 n. 1/2	Protestáns Benjamin Görög Malakiás Izraelita Tebeth 8
SZOMBAT 4 Titusz pk.	2 kg 2 l. n. 1/2	Protestáns Leona Görög 70 apostol Izraelita S. Vajigas

1936 Január 31 nap

1-ső hét

Nap kelte 7 óra 48 pk. — Nyugta 16 óra 22 pk.

Krónfusz János, építész 1.) Folytatás
Gerle János: a magyar századfordulós építészet emlékei V. kér.
Krónfusz János.

4. *Bamberg, Ottostrasse 26. Lakóház, 1906*
(Krónfusz János)



Magyar Építőművészet, 1987. 2., 54-old.

Krónfusz János, építész 2.) Folytatás.

Szerle János: A magyar szárad bordulós építésnet emlékei, V. kor.

6. Tietz áruház, Bamberg 1910
(Krónfusz János)



Bamberg. Warenhaus H. & C. Tietz.

Magyar Építőművésnet, 1984. 2, 57-old.

KRONFUSZ **János** építész, festő (1872.VI.19. - Cordoba,1944)

GERLE János - KOVÁCS Attila - MAKOVECZ Imre: A századforduló magyar építészete. Bp. : Szépirodalmi, 1990
lo8-lo9.p. ill.

1021

1 Krónits Miklós festőművész és 20 főből álló társasága megállapodott a Dunakorzó kávéház vezetőjével, hogy minden hét szerdáján összeülnek beszélgetni, vitatkozni. Az első háromnégy héten nagyon udvariasan és kedvesen szolgálták ki őket a pincérek. Aztán egyszerre megváltozott minden. Különösen egy magas szőke felszolgálónő, és egy 40 év körüli férfi pincér bántóan, gorombán kezdtek viselkedni. A hangulat hétről-hétre romlott, olyannyira, hogy már székeket sem engedtek az asztalhoz tenni, holott igen sok hely volt a kávéházban. Ez odáig fajult, hogy a társaság két tagja a panaszkönyvet kérte, majd Krónits Miklós telefonon a Panaszirodának is bejelentette, miként bántak velük a Dunakorzó kávéházban.

Az V. kerületi Vendéglátóipari Vállalat az ügyet kivizsgálta, és a panasz alapján utasították az üzletvezetőt, valamint az ott felszolgáló pincéreket, hogy a jövőben a társaság valamennyi tagját, tekintet nélkül a fogyasztás mértékére udvariasan és előzékenyen szolgálják ki. A fenti utasítás betartását ellenőrizni fogják.

A Dunakorzó pincéreinek bántó és udvariatlan viselkedését az V. kerületi Vendéglátó Vállalat ugyan nem dícsérte meg, de különösebb megrovásban sem részesítette a hibák elkövetőit. *Az ilyen felelősségrevonással nem értünk egyet*, mert csak rontja a magyar vendéglátóipar jó hírnevét és lazítja a munkafegyelmet.

2 „A rozsdafoltok eltávolítása néhány évvel ezelőtt nem okozott különösebb gondot, mert az üzletekben rozsdatisztító rudacskákat árultak. Az egészségügyi szervek ezeket a rudacskákat az egészségre ártalmasnak minősítették és a gyártását betiltották.

A minisztérium válaszol

Nem mintha a rozsda egészségesebb lenne, de így történt. Egészségügyi szerveink előrelátó gondoskodása mélyen meghatott. Közismert ugyan, hogy a jelenleg is fogalomban levő háztartási vegyszerek között igen sok ártalmas, az egészségre veszélyes tisztítószer kerül forgalomba. Mert például sósavat akár literszámra is ihat a dolgozó, de rozsdatisztító rudat nem szopogathat. Tekintettel arra, hogy megfelelő tisztítószer hiányában az evőeszközökről és egyéb háztartási cikkekről a rozsdát eltávolítani nem lehet, azt megenni sem hasznos, kérem az illetékeseket, hogy valamit találjanak ki ebben az ügyben. Dr. Turán László Bp., VIII. Karácsony Sándor utca 21."

Virág Mihály, az Élelmiszer-Háztartási és Vegyi Főigazgató-



Kinyitott napellenzők, betakart kirakatok

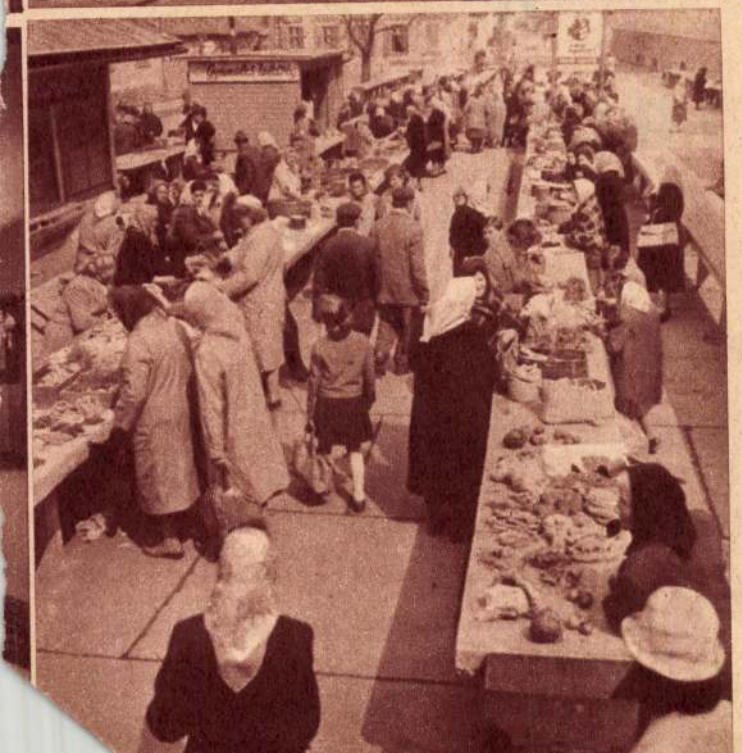

A zalaegerszegi piac

rom étterem, két vendéglő, nyolc eszpresszó, hét italbolt és 18 büfé képviseli a vendéglátóipart.

— Az 1964-es forgalmunk 7,4 százalékkal magasabb, mint az 1963-as. Ezen belül az élelmiszer 10,3, a ruházaté 1,1, a vegyiáru 10,6, a vendéglátó 9,9 százalékkal növekedett. Ami figyelemreméltó, hogy Zalaegerszeg városának bolthálózata az egész megye kereskedelmi forgalmának 60 százalékát bonyolítja le. Ez annyit jelent, hogy Zalaegerszeg szívóhatása igen nagy, és különösen az iparcikk boltok látogatottak.

A hálózatfejlesztés hiányos. Különösen az új lakótelepeken nem tudják biztosítani a zavartalan élelmiszer- és zöldségellátást.

konfekcióboltban a vásárolt férfi ruhákat díjmentesen testhez igazítják. Az itt dolgozó eladó egyben szabó is, s ha nincs igazítanivaló munkája, akkor a boltban árusít. A bőrdíszműbolt elfogad kisebb javításokat, mint pl.: zipzár, táskafogó és egyéb apró bőráru javítást. Ezt a kezdeményezést nagy örömmel fogadták Zalaegerszegen, és nem ártana, ha a fővárosban is bevezetnék, (erről már szóltunk lapunk hasábjain). A házhozszállítás főleg az iparcikk szakmában honosodott meg, de az élelmiszer előrendelés is, egyre inkább terjed, és ha a fővárosi viszonyokhoz hasonlítjuk, akkor Zalaegerszeg sokkal jobban áll.

Külön téma piac. Ez két részből áll, egyik a mezőgazdasági termelők sora, a

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Kiomits Miklós
KIRAKAT
1965 MAJ

ság főosztályvezetője elmondotta, hogy a Belkereskedelmi Minisztérium több ízben kérte az Egészségügyi Minisztériumot, engedélyezze valamilyen rozsdatisztító szer forgalombahozatalát. Sajnos ma sincs ilyen az üzletekben, és egyre gyakoribbak a panaszok, a reklamáló levelek. Ismételten felkérték az Egészségügyi Minisztériumot, hogy vizsgálják felül a tiltó rendelkezést és esetleg más anyagösszetétel meghatározásával engedélyezzék az új termék gyártását. Valóban megengedhetetlen, hogy a fogyasztók bosszankodjanak az annyira fontos hiánycikk miatt.

3 Németh Józsefné alsónemespáti lakos ez év januárjában a Rákóczi úti bútorboltban vett négy darab sötétzöld kárpitozású széket. Az árát kifizette és megállapodott a boltvezetővel, hogy csak néhány nap múlva jön a székekért. Így is történt Két hét múlva el is szállította a négy darab széket, annak rendje és módja szerint becsomagolva. Otthon vette észre, hogy nem azokat a székeket kapta, amiket kiválasztott, vagy legalábbis, fele arányban, mert a kárpitozás különböző színű volt.

—Férjem azóta is veszekszik velem, és én nem tudok mit tenni, mert az üzlet nem akarja kicserélni a székeket.

Nádai György, a Bk. M. Kultúrcikk Főigazgatóság főosztályvezetője, miután az ügyet kivizsgálta a következő választ adta:

„Megállapítottuk, hogy az üzlet vezetője nem követett el hibát, mert a székeket átadáskor Németh Józsefnénak megmutatták, amit aláírása is bizonyít. Ennek ellenére felhívtuk a Bútor-Hangszer-Sportszer Kiskereskedelmi Vállalat figyelmét, hogy intézkedjék, miszerint, az 1. sz. Rákóczi úti bútorbolt a székeket visszaszállítás esetén cserélje ki, ha pedig nincs megfelelő raktáron, akkor Németh Józsefnénak a vételárat adja vissza."

4 Dr. Vörös Istvánné panasza sem új keletű. A sajtó is írt már erről az ügyről: a Rapid mosópor súlyáról.

— Magam és háziasszonytársaim nevében fordulok Önökhöz, mert a Rapid mosópor dobozán feltüntetett súly nem egyezik a doboz tartalmával. Az eddigi tapasztalatok alapján néha 12 dkg-os hiányt is észleltem. Miután egy 30 dkg-os csomagnál ez a súlycsonkítás nagyon is soknak mondható, kérem az ügyet kivizsgálni, mert nemcsak nekem, de a többi háziasszonynak is sok bosszúságot okoz.

Virág Mihály, a Bk. M. Élelmiszer, Háztartási és Vegyi Főigazgatóság főosztályvezetője elmondotta, hogy a Rapid mosópor gyártási technológiája megváltozott. Az ipar áttért egy korszerűbb hőporlasztó eljárás alkalmazására. Az ily módon készült mosópor előnye, hogy a felhasználáskor gyorsan és maradéktalanul oldódik a vízben. Az új technológia következtében a mosópor nedvességtartalma majdnem a nullára csökkent, hatóereje azonban jobb, mint a régié. Ez a vízmentesség azonban tényleges súlycsökkenést jelent. A gyakorlatban tehát azonos mennyiségű, de jobb minőségű mosóport kap a vásárló, még akkor is, ha annak súlya kevesebb a réginél. Viszont a dobozok maradtak a régi felírással, bár nagyon sok esetben a dobozon feltüntetik a névleges tiszta súly 300 g mellett, a tényleges tiszta súly 180 g-ot is. A 300 g-os Rapid mosópornál súlyhiány nem keletkezett, mivel a jelenlegi 180 g-os mosópor egyenértékű a korábbi 300 g-ossal.

Szinte mindennapivá vált, hogy a napilapokban, szaklapokban tudósítások jelennek meg egy-egy jólsikerült üzlet, ABC áruház, étterem, eszpresszó vagy éppen nagykereskedelmi raktár elkészültéről, megnyitásáról. Többször hallunk arról is, hogy az elkészült üzlet, áruház, vagy étterem sok százezer, vagy éppen több millió forintba került. Arról azonban ritkán beszélünk és írunk, hogy egy évben az ország egész kereskedelmében milyen összegeket fordítunk új üzletek, éttermek, raktárak építésére, korszerűsítésére, felújítására, tatarozására. Pedig ez az összeg ma már igen számottevő. 1964. évben pl. ilyen célokra az állami és a szövetkezeti kereskedelem kb. 1360 millió Ft-ot költött.

Mire költöttük az összeget

Érdemes ilyen jelentős összeg felhasználásáról számvetést készíteni, elemezni, mire fordítottuk a rendelkezésre bocsátott pénzügyi forrásokat; hogyan gazdálkodtunk ezekkel, milyen hatékonyság jellemzi felhasználásukat. A minisztérium Kollégiuma ezért tűzte napirendre az 1964. évi fejlesztési és fenntartási tervek végrehajtásáról készített jelentést.

A tárcaközvetlen kereskedelem fejlesztésére és fenntartására 600 millió, a tanácsi kereskedelemre 630 millió, a szövetkezeti kereskedelemre (felújítás nélkül) pedig 133 millió Ft-ot fordítottunk. Ennek eredményeként több száz helyen folyt építési, felújítási, korszerűsítési, karbantartási munka, melynek eredményeként tovább nőtt kereskedelmi hálózatunk színvonala, korszerűsége.

Új raktárak, üzletek, éttermek

E munka eredményeként 23 000 m² alapterületű új raktár került átadásra. Befejeződött többek között a budapesti ruházati raktárkombinát első 10 ezer m²-ének építése. Országosan kb. 730 szállodai férőhely létesült. Több éves munka eredményeként megnyílt az új budapesti Szabadság Szálló és a salgótarjáni Karancs Szálló. Üzembeléptek a siófoki szállodasor II. ütemének szállodái a „Lidó" és a „Hungária" is.

A balatoni kereskedelmi és vendéglátóipari hálózat további jelentős változáson ment keresztül. Az 1964. évben épült ABC áruházak és önkiszolgáló éttermek tapasztalatai nyomán indult meg a nagyarányú és az 1965. évi szezonra belépő campingek és ehhez kapcsolódó kereskedelmi, vendéglátó létesítmények építése is. A nemzetközi útvonalakon és más idegenforgalmat érintő helyeken a szövetkezeti

zeti
dég
bog
Vel
lato
egé
hog
kez
veni

Sz ment keresztül a szövetkezeti bolti kiskereskedelem és vendéglátóipari hálózat is. A fejlesztés irányát az ellátási körzetek elve alapján nem kizárólag a hálózat számszerű növelésével, hanem döntően a meglevő kapacitások bővítésével határozták meg. A szövetkezeti bolti kiskereskedelem területén ennek keretében 20 000 m² új eladótérrel, 27 000 m² raktártérrel és a vendéglátó egységek vonatkozásában 35 000 m²-rel növekedett a hálózat alapterülete. Ennek nagy része az elöregedő, használhatatlanná váló, kieső boltok (vendéglátóhelyek) pótlását, valamint az ellátatlan területek bolthálózatának kiépítését célozta.

A zöldség-gyümölcs boltok hálózatfejlesztése és elmaradottságának felszámolása is az év egyik fontos feladatát képezte. Budapesten 28 új egységgel bővült a zöldség-gyümölcs bolthálózat, csaknem 200 bolt berendezésének cseréjét végezték

1021 Kőfaragó

A „Najádok kútja" a Felszabadulás téren

A kútszobor a helyszínre érkezik (A szerző felvétele)



1835-ben állították fel először a Belvárosban a régi Pest első szobrászati díszítésű közkútját. A klasszicizmus e jellegzetes alkotása több évtizedes hányattatás után, 1976-ban került újra helyére, az egykori Barátok, illetve Ferenciek terére.

Úgy él tudatunkban a kút, mint a Nereidák kútja. Nem tudni, hogy ez a név mikor és hogyan ragadt rá, mert eredeti és szabatos neve: Najádok kútja. Ha a mitológia hagyományos elnevezéseit kutatjuk: a nereidák vagy néreiszek — a tenger nimfái, jóságos tengeri istennők, a tengerek leányai, akik a tenger hullámait személyesítik meg. Játékosan lovagolnak a tengerek hullámain, és elkísérik a hajósokat hosszú útjaikon, Amfitrité vezetésével énekelve.

A najádok ellenben, akik szintén vízi nimfák — a szárazföld folyóinak, valamelyik folyóistennek a leányai. Pest város esetében is a nagy folyó élménye, a Duna meghatározó jelenléte adta az ötletet a kútszobor megformálásához.

*

A XIX. század első évtizedeinek városfejlesztését a Szépészeti Bizottmány munkássága határozta meg, melyben irányító és meghatározó szerepe volt József nádornak. A város újjáformálását bizonyos takarékossági, gazdasági szempontok alapvetően meghatározták. Mint jellemzőt idézzük *Schams* leírását a nádor udvaráról, 1822-ből:

„*Meglepő az a nemes egyszerűség, amely a főherceg és magas élettársa tulajdonképpeni lakószobáiban uralkodik, ahol tékozlásnak éppenséggel nincs helye, a gazdagság pedig csak a használhatóság és ízlés formájában kapott helyet.*"

Ez a nádori udvar, ez a klasszicizmusra oly jellemző „takarékos egyszerűség" határozza meg Pest XIX. század eleji városképét.

*

1828-ban határozták el Pest város vezetői, hogy a Barátok terére, a deszkával kerített kút helyére, mely a régi időkből maradt fenn (sajnos ennek eredetéről, kialakításáról semmit sem tudunk) új, művészi kutat terveztetnek.

Pályázatot hirdettek a kút tervének elkészítésére, melyre felkérték a város valamennyi tekintetbe vehető céhének kétkét képviselőjét, név szerint: *Landau Lénárd* városi rajztanárt, *Pollack Mihály* és *Kasselik Ferenc* építészt, *Dunaiszky Lőrinc* és *Bauer Mihály* szobrászokat, *Kronberger János* és *Kauser József* kőfaragókat. A pályázatot a Kronberger—Dunaiszky—Bauer együttes terve nyerte.

Érdekes Pollack Mihály építésznek a pályázatról fennmaradt terve. Az építészet eszközével, a klasszicizmus monumentális egyszerűségével fogalmazta meg a városi közkutat. Pollack Mihály tervét Zádor Anna méltatta, s egyben magyarázatot próbált adni arra a kérdésre is: miért nem ez valósult meg a Ferenciek terén.

„*Úgy tűnik, hogy ez a kút valóban hatásos központja lehetett volna egy intimebb városrésznek, dísze egy hasonló stílus jegyeit oly gazdagságban felmutató városrésznek. Kétségtelenül a legkülönb a beérkezett tervek közül, nem társainak kispolgári, kis tehetségre valló felfogását tükrözi, hanem abból a nagyvonalúságból áraszt valamit, ami a forradalom körüli francia építészetet jellemezte. Ez viszont nehezen illeszkedett volna a szűk és kicsiny Ferenciek teréhez.*"

Hasonló intenciójú kút látható ma is a Népligetben, mely formálásában rokonságot mutat a Pollack-féle tervvel. Hogy a kapcsolat milyen közöttük, arra választ az idézett mű nem adhatott, adatok híján.

*

Az első ilyen köztéri kút felállítására meghirdetett és lezajlott pályázat mégsem hozott azonnali megoldást: a kút és a szobor kivitele, a tervek költséges volta miatt, egy időre elmaradt. Csak 1835-ben állították fel — nem a pályázat győzteseinek alkotását, hanem *Uhrl Ferenc* és *Feszl (Mihály) József* művét — a Najádok kútját. A szobrász és a kőfaragó, Uhrl és Feszl, a pályázati terveknél lényegesen olcsóbb megoldással állott elő, melyet a városi tanács elfogadott és megépíttetett. A szobor kőanyaga pesti mészkő, az alapzat pedig kétféle homokkőből készült: váci és csobánkai kőből. A helyi anyagok valóban lehetővé tették az olcsóbb kivitelt.

A kút elhelyezéséről a korabeli sajtó dicsérettel emlékezik meg. A *Honművész* 1835-ben így méltatta az alkotás jelentőségét:

„*Ez az első közkút, mely Pest város terein szobrászati művel ékesíttetett.*"

A kortársak dicséretét a következő időszak nem méltányolta oly mértékben, mint ahogy az a jelenlegi helyreállításkor megnyilvánult. Erre *Frantisek Uhrl* személye is okot adott, aki a



Tamássy József

A földszinti páholysor jobb oldalán úgyszólván csupa tudós ült, csupa öreg akadémikus. A második emeleti páholyokat a színészek töltötték meg. Külön páholya volt Hollósy Kornéliának és Laborfalvy Rózának.

Egy-egy darabot többször nézett meg mindenki, nem is a darab, hanem inkább a színészek kedvéért, persze olyankor, amikor új erő játszott vagy énekelt egy szerepet. A karzat kedélyes volt. Nyáron ingujjra vetkezve könyököltek a férfiak a 20 koronás helyeken, s a szünetben fel-felhangzott: „Friss vizet tessék!", „Ropogós pereczet!". Claque nem volt, de a kedvenczeknek tombolt az ifjúság az állóhelyeken s a karzaton. Tombolt, kézzel-lábbal, torokkal. Ha valaki búcsúzott, vagy jutalomjáték alkalmával (mikoris a tiszta jövedelem egy része az övé volt), verseket szórtak le a karzatról. Egy-két ilyen, ún. „szórövers"-et találtam is Mama papírjai között. A színész, a színésznő a publikummal egy családot alkotott, rendszerint személyes ismeretségben is volt velük.

A színház kicsi, de csinos, a 70-es évekig piros, arany díszítéssel, majd Erzsébet királyné tiszteletére kék, ezüsttel és fehérrel. Utóbbit az asszonyok nem szerették, mert halványította őket a világoskék keret, mégis tagadhatatlanul kedvesen hatott ez a szokatlan színű terem. A színpad kicsiny volt, de primitív gépezetével is minden színpadi trükköt meg lehetett rajta oldani. Ezt legjobban a „*Faust*" című opera bizonyította, amelyet hallgatva csodáltuk, hogyan lesz az öreg Faustból fiatal gavallér, hogyan gyullad meg poharában a bor, jön fel a süllyesztőn Mephisto; hogyan jelenik meg ködfátyol-képben, rokkájával Margaréta, és viszik végül őt az égbe az angyalok; hogyan jut Faust a pokolba, stb., stb. A díszletek szépek voltak. A kitűnő, kis púpos Lehmann mester művészi munkái. Róla mondották, hogy csizmával festett. Azokat felhúzva ugyanis, bemártotta festékbe s úgy tánczolt velük a földre terített vásznon. A táncz után a legszebb lombos erdők, tájképek, paloták bontakoztak ki messziről a vásznon.

A zenekar nem volt nagy, vagy 40 emberből állott. Sok ismerős közöttük. Az öreg Erkelt, az első karnagyot s Huber Károlyt, a másodikat, ismertük otthonról. Az Erkel fiúkat, a Huber (most Hubay) fiúkat, lányokat, mind gyógyította Papa. Az első csellista Szuck Lipót volt, Szuck Róza kegyelmes asszony apja. Az első hegedűs Ellenbogen Adolf, aki szabad óráiban a czigányok kottistája (betanítója), s a remek fuvolás Doppler Károly, aki zeneszerző is egyszersmind és sok népszínmű zenéjének összeállítója. A nagyobb operákat Erkel, a kisebbeket — pl. olasz vagy franczia könnyebb dolgokat — Huber dirigálta. A népszínműveknél hiányzott a dirigens, mégis, ha Tamássy, Blaháné, vagy a kar rágyújtott egy jó magyar nótára, Ellenbogen bácsi a vonójával verte a taktust az első hegedűs helyéről.

A Nemzeti minden nap tartott előadást. Bennünket mindenféle darabba elvittek már kisiskolás korunktól; negyedik gymnasiumtól kezdve pedig magunk is válogathattunk már a műsorban. Mint kis gyerekek, persze a magyar, hazafias darabokat és népszínműveket szerettük. *Dobó Katicza*, Tóth Kálmán hazafias darabja volt a kedvencz színházi esténk, s meg voltunk hatva, mikor Balassa Bálint, a lantos szavalta: „Szomorú az özvegy asszony, fekete a ruha rajta, hej de sokkal feketébb még bubánatja." A haza akkori gyászát (az 50-es években írta Tóth a darabot) akarta a költő e költeménnyel szimbolizálni. Élvezettel láttuk, hogy Dobó Katicza hogyan kaszabolja le a várfalakra felmászó törököket, s hogyan öntik nyakon forró szurokkal a lelkes egri nők a mégis feljutott muzulmánokat. Nagy „halló" volt, mikor Dobó Katicza magyarjai Eger várába becsalogatták a törököket, akik egyenként másztak be az ablakon, de azonnal megfogták, és kráglijuknál fogva a süllyesztőn át bedugták őket a vár pinczéjébe. Persze kevés volt a kórista, akit töröknek lehetett öltöztetni, mivel magyar vitéznek is kellett egynéhány. Így azután az elébb már a pinczébe tuszkolt törökök ismét megjelentek az ablakban s másztak be azon. Mi persze azonnal észrevettük a csalást s nagyot mulattunk rajta. ... *Rákóczi Ferencz fogsága*, Szigligeti bácsitól, szintén kedvencz darabjaink közé tartozott, s Lehmann kapitány, aki megmenti Rákóczyt, ideálunk lett (Paulay játszotta); pater Knitteliuson pedig pompásan mulattunk.

Sajtó alá rendezte: Dr. Bókay János

Hollósy Kornélia



szabadságharcban ellenségeink oldalán állt. Az olmützi származású szobrász bécsi tanulmányai után Pesten telepedett le. A pesti szobrászok 1827-ből fennmaradt névsorában már szerepel, azzal a megkülönböztető jelzővel, hogy „akadémiai szobrász". A pesti nagyobb középítkezéseknél, melyhez hírnevét éppen a Najádok kútja teremtette meg — díszítő jellegű szobrokat készített a Ludoviceum, a Redoute azaz a régi Vígadó és a régi Nemzeti Színház belső tereiben. Lyka Károly közepes klasszicista szobrásznak mondja, akinek tehetsége nagyon mérsékelt. Hasonlóan említi a Művészeti Lexikon és Budapest várostörténeti monográfiája is.

Miben kereshetjük mégis e mű értékét, helyi, egyedülálló jelentőségét?

Elsősorban abban, amire a korabeli értékelés is rámutat: az első olyan pesti közkút, mely szobrászati díszítést kapott. Ezt megelőzően köztéren szobrászati művet csak egy-egy pestis-oszlopon vagy szentháromság emlékművön láthattunk, az egyházi hatalom művészi megnyilvánulásaként. Hasonlóképpen kaptak díszítést a főúri paloták.

A lassan polgárosodó és fejlődő Pest az igen költséges szobrászati munka megrendelésének igényével valóban csak a XIX. század első harmadának végén léphetett fel. Akkor is a takarékos egyszerűség volt alapvető követelmény. Pollack Mihály költséges, márványból tervezett műve talán éppen ezért nem valósulhatott meg. A reális lehetőséget kínáló Uhrl szerényebb, mérsékeltebb költségű kútja így lehetett és válhatott szükségszerűen korának egyik reprezentáns és úttörő alkotásává. Művészi kvalitásában valóban a klasszicizmus átlagán mozog, de a polgárosodó Pest szellemiségét magában hordva, korának kifejezőjévé vált.

Mai szemléletünk a műalkotásokat a művészi elemzésen túlmenően mindig kiegészíti a történetiségében rejlő érték felkutatásával és elemzésével. Kisebb értékű alkotások így lesznek a hazai adottságok miatt viszonylag jelentősebbek. A műemlékvédelem általános gyakorlatának megfelelően a kút és szobor megóvása és helyreállítása, a műalkotáson túlmenően, egy várostörténeti érték megóvását jelentette. A reformkorban igazán várossá váló Pest-Buda egyik történetileg egyedülálló alkotása a Felszabadulás téren felállított és helyreállított Najádok kútja.

*

A Felszabadulás tér forgalmi tervezésekor az alapvető szempontok között szerepeltek, korszerű közlekedés megteremtésének igénye mellett, a műemléki és várostörténeti szempontok, köztük a Najádok kútjának elhelyezése. A tervezés minden stádiumában szerves része volt a programnak a kút visszaállítása és rekonstrukciója.

A kiinduló programban még nem szerepelt a süllyesztett közút terve a Károlyi és a Petőfi Sándor utca között. Ekkor a szobor számára lehetőségként felmerült a Belvárosi Kávéház és a légitársaságok irodái előtti teresedés. A süllyesztett út azonban sokkal kedvezőbb lehetőséget hozott: felállítani eredeti helyén a kutat! Ez a szándék természetesen csak elméleti lehetett, hiszen a tér valamennyi épülete — a Ferenciek templomának kivételével — megváltozott a kút megépítése óta eltelt időszakban, 1870 körül átépítették és új rendezési vonalba iktatták a Ferenciek-bazárát. A századforduló városrendezési terve merőben új koncepciójú és más nagyságrendű városközpontot alkotott a középkori városszerkezetre épült barokk és klasszicista épületek helyén az Erzsébet-híd megnyitásával egyidőben. Még a Ferenciek templomának lebontása is felmerült ebben a tervben, s végső soron a korabeli műemlékvédelem közbelépéseként, a műemléki védettség elrendelésével maradhatott meg. Ez az új nagyvárosi központ forgalma, és nem utolsósorban a kor esztétikai elképzelései miatt sem hagyhatta meg a klasszicista Pest közkútját. Így került 1899-ben Kőbányára. 1944-ben a kutat díszítő szobor szinte teljesen elpusztult. A restaurálást végző szobrász, Győry Dezső feladata volt a régi rajzok és fotók alapján újrafaragni a szobrot.

A kút helyreállításának építészeti tervezése egyben városképi újrafogalmazást is jelentett: a kutat hozzá kellett illeszteni a városrendezési tervhez. A díszburkolat és szobor kapcsolatát a *Budapesti Városépítési Tervező Vállalat*, *Szenczi Ottó* építészmérnök és a kút helyreállítási tervét készítő *Schall József* és *Kapsza Miklós* a BME Lakóépülettervezési Tanszék docensei odották meg.

A kivitel és a szakszerű helyreállítás a Képzőművészeti Kivitelező Vállalat munkáját dicséri.

Vizy László

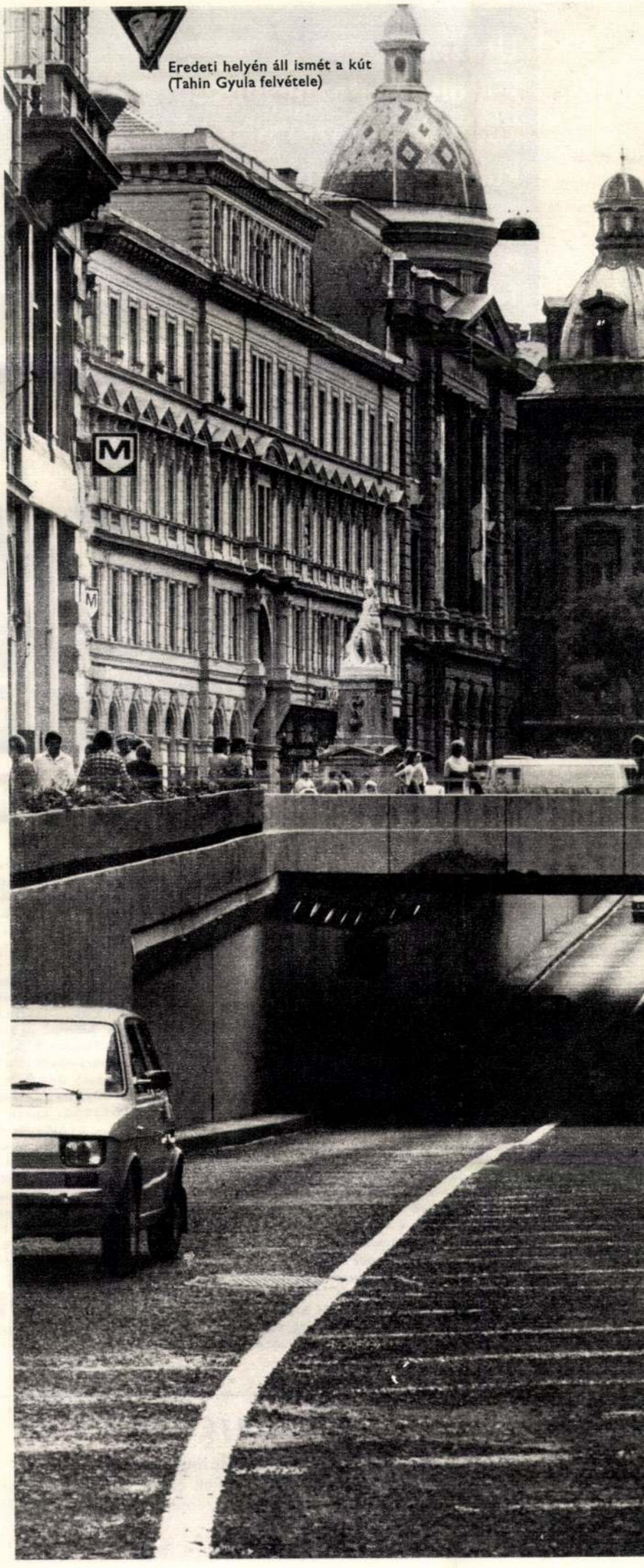

Eredeti helyén áll ismét a kút
(Tahin Gyula felvétele)

Utazni jó,
külföldre utazni jobb,
külföldre utazni olcsón még jobb,
külföldre utazni olcsón a BUDAPEST TOU

V., Roosevelt tér 5.
Telefon: 186-167

VI., Bajcsy-Zsilinszky út 55.
Telefon: 314-545

VIII., Baross tér 3.
Telefon: 336-934

IV., Árpád út 75.
Telefon: 492-332

XII., Magyar Jakobinusok tere
(Déli pu-nál)
Telefon: 154-296

Budapest TOURIST
A FŐVÁROS UTAZÁSI IRODÁJA

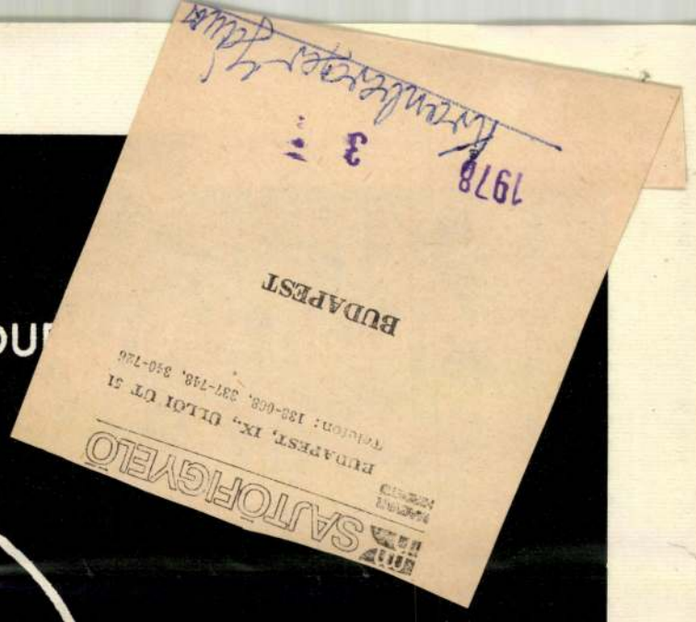

Kedves Olvasónk!

Felhivjuk szíves figyelmét, hogy lapunk előfizethető külföldön is. A szocialista országokban a helyi postahivataloknál (ott kaphat felvilágositást az előfizetési dijra vonatkozóan), nem szocialista országokban: a KULTÚRA Külkereskedelmi Vállalatnál *(H–1389 Budapest P.O.B. 149)*. Az előfizetési dij egy évre 17 dollár (postaköltséggel együtt). Az összeg átutalható a Magyar Nemzeti Bankhoz *(H–1850 Budapest)* a *KULTÚRA* 024–7 számú számlájára, vagy elküldhető csekken a KULTÚRA címére. A dollárt a hivatalos árfolyamon számitják át más konvertibilis valutára.

Külföldön élő olvasóink helyben is előfizethetnek a BUDAPEST-re, a KULTÚRA Külkereskedelmi Vállalat alábbi partnereinél:

ANGLIA: The Danubia Book Company, B. I. Iványi 58 Chatsworth Road, London NW2 4DD. — AUSZTRÁLIA: Cosmos Book and Record Shop, 145 Acland St. St. Kilda, Vic. 3182. — Globe Book Co. 694—696 George St. Sydney, N. S. W. 200. — AUSZTRIA: Rudolf Novák GmbH Köllnerhofgasse 4 A–1011 Wien 1. — BELGIUM: „Du Monde Entier" S. A. Rue du Midi 162. 1000 Bruxelles. — BRAZÍLIA: Livraria D. Landy LTDA. Rua 7 de Abril, 01000. Sao Paulo. — DÁNIA: Hunnia Books and Music, Norrebrogade 182. I. tv. Kobenhavn. — FINNORSZÁG: Akateeminen Kirjakauppa Keskuskatu 2. Sf- 00100 Helsinki 10. — FRANCIAORSZÁG: Société Balaton, 12. Rue de la Grange Batelière, Paris IXe. — HOLLANDIA: Club Qualiton. Prinsenstraat 26., Amsterdam. — IZRAEL: Gondos Sándor, Béth Hakranot, Herzl 10. Haifa — „Hadash" Kölcsönkönyvtár. Nesz Ciona St. 4. Tel-Aviv (Kod No. 63904). — JUGOSZLÁVIA: Forum. Vojvode Misica broj 1. Novi Sad. — KANADA: Délibáb Film and Record Studio. 19. Prince Arthur Street West Montreal 130. Que. — Pannonia Books, P. O. Box. 1017 Postal Station „B" Toronto. Ont. M5T 2T8. — Hungarian Ikka and Travel Service. 1234 Granville Street. Vancouver 2 BC. — Europa Agency, 501–38 Avenue S. W. Calgary 6. Alberta. — NORVÉGIA: A/S Narvesens-Litteratur Tieneste P. O. Box 6140 Etterstad, Oslo. — NSZK: Újváry—Griff, 8000 München 81. Tituretstr. 2. — W. E. Saarbach GmbH. Follerstrasse 2. 5. Köln 1. —, Musica Hungarica 8. München 40. Agnestrasse 45. — OLASZORSZÁG: Licosa, Via Lamermora 45, 50121, Firenze. — SVÁJC: Szerday Sándor, Metropolitan Verlag, Teichweg 16. CH–4142 Münchenstein. — SVÉDORSZÁG: Almqvist and Wiksell Subscription Agency-26. Gamla Brogatan, S–101 20 Stockholm. — USA: Magyar Áruház, 11802 Buckeye Road. Cleveland, Ohio 44120. — Center of Hungarian Literature 4418. — 16 Avenue Brooklyn N. Y. 11204. — Hungarian Bookshop, 42. Montroe-Street, P. O. Box. 1455. Passaic, N. J. 07055, — Hungarian Books and Gifts Shop, 216 Somerset Street, New Brunswick, N. J. 08901. — Otto's Import Store, 2320, W. Cla k Ave-Burbank, Ca. 91506. — Püski-Corvin, 1590—2nd Ave. New York, N. Y. 10028. — VENEZUELA: Luis Tarcsay, Calle Iglesia Ed. Villoria. Apt. 21–105. C. 24. Caracas

ÉRTESÍTÉS

Értesítjük a honismereti pályázat íróit, hogy a dolgozatok nagy száma és a hosszú nyomdai átfutási idő miatt a pályaművek értékelését a márciusi helyett az áprilisi számunkban közöljük. Egyben megköszönjük a pályázók érdeklődését, munkáját.

A szerkesztőség

MOZAIK A FŐVÁROS MÚLTJÁBÓL

A Koch-gyógymód szabályozása

A múlt században a gümőkór (tuberkulózis) szerepelt a halálozási okok közül az élen. Rendkívüli feltűnést keltett ezért annak bejelentése, hogy Koch Róbert berlini egyetemi tanár felfedezte e betegség kórokozóját, sőt eljárást is dolgozott ki a gyógyításra. Tódultak Berlinbe az orvosok a szükséges ismeretek és a — kezdetben még titkos összetételű — Koch-féle gyógyító oldat megszerzésére. Budapest is kiküldte tiszti főorvosát, *dr. Gebhardt Lajost* tanulmányútra.

1890. december 1-én kelt jelentésében dr. Gebhardt arra mutatott rá, hogy a Koch-féle eljárás még a kísérleteknél tart. Előfordulhat, hogy alkalmazásánál a betegség tünetei súlyosbodnak. Ezért az eljárás (oltás) alkalmazásának általános eltiltását javasolta a magánorvosi gyakorlatban. Ha pedig a magánorvosok vagy magánintézetek mégis foglalkozni kívánnak e gyógyeljárással, külön engedélyt legyenek kötelesek kérni a főváros tiszti főorvosi hivatalától; nyilvántartás vezetésére legyenek kötelesek, az elért eredmény, de elsősorban az esetleges haláleset bejelentési kötelezettségével.

A tiszti főorvosi javaslat nagy vihart kavart a főváros 1890. dec. 23-i közgyűlésén. A polgármesterhez intézett interpellációjában *dr. Adler Zsigmond* avval vádolta meg dr. Gebhardtot, hogy „pellengérre állítja Magyarország magánorvosait", működésüket „preventiv ellenőrzés és gyámkodás alá akarja helyezni". *Kamermayer* polgármester a felvetett kérdést országos érdekűnek ítélte és bejelentette, hogy a belügyminiszterhez terjeszti döntésre. A belügyminiszter 1891. január 9-én küldött leiratában nem kívánt előzetes hatósági engedélykérést a Koch-féle folyadékot alkalmazó magánorvosoktól, de szükségesnek tartotta az oldattal kezelt betegek nyilvántartását.

Dr. Gőbel József

Kronberger János
köfaragó

1829-től választó
polgár Testen

Schmall

I. 150 l.

két. Mindenkinek számot kell vetni azzal, ho
sében kerülje el azt az utat, melyen jelen m
értékei porba hullanak.

Nem szabad ezeknek porba hullniok
nyugvással hinni is lehessen. De viszont el n
észszerütlenül érzéketlenné válik azon nagy i
sának feladata az, hogy ne kevesen, de minél
osztálykülönbség nélkül érezze a társadalmi é
tikai élet jótékony kibékítő, megnyugtató öss

A nagy társadalmi reform különféle mó
kell merev gőggel visszautasítani. De keresni
denek fölött azonban nem szabad erőszakkal
gyökerező, az emberi természettől elválasztha
hazaszeretet. Miért ezeket ostromolni — hisz
szebb haladásnak sem állják útját. Ezért min
nem tartóztatható haladás és a meg nem szünt
ját lehessen elérni. Épen abban magaslik ki
egyik legalaposabb búvárlója — hogy a *fel*
szüntethető nemzeti érzést összhangba tudta ho
eszmeáramlatban: mi legyen az, ami a fel ne
ami a meg nem szüntethető nemzeti érzés
fölismerhessék, ezek azok a nagy czélok, n

Kropf

festő.

1836 ben Pesten a Duna partjan 114 sz. alatt nyomna épült háza volt, amelyben ez évben a Honmüvész szerkesztősége költözkedőtt.

utasító.

Honmüvész 1836. 504. l

SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
1984 ÁPR 01

SOMOGYI NÉPLAP

1021 Krossz Özséb, vasszobrászművész

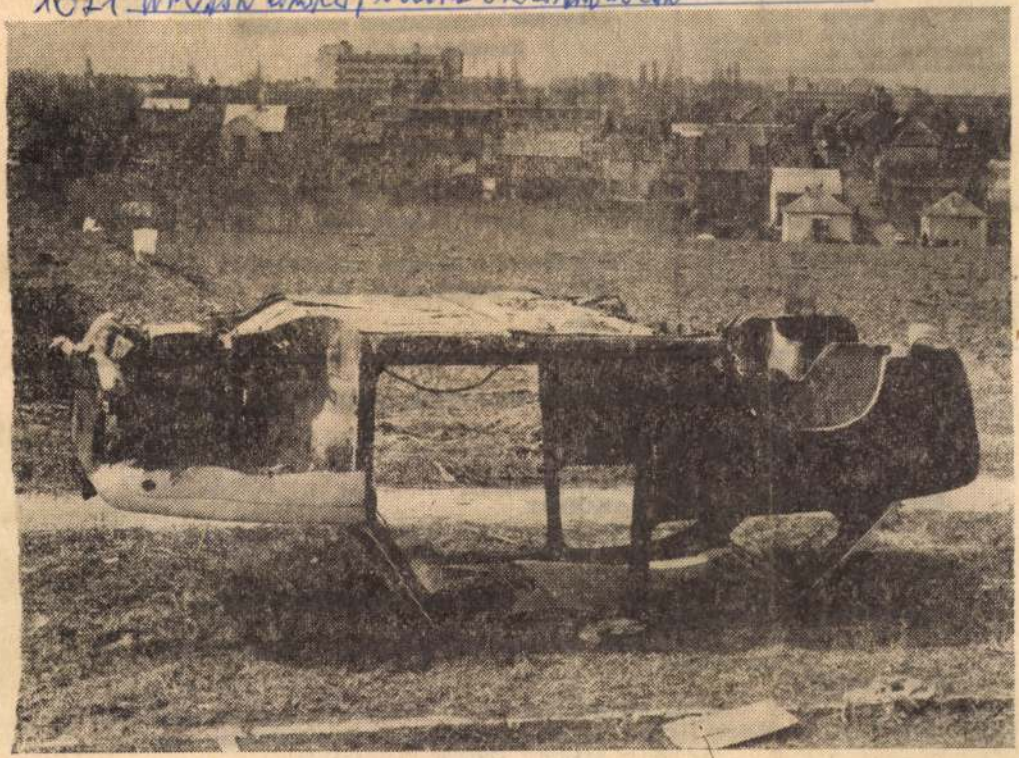

Új köztéri szobor. Kaposvár határában állították fel Krossz Özséb somogyi vasszobrászművész legújabb alkotását. A neopingvinisztikus stílusban készült remekművet egy társasjátékról nevezte el az örökifjú (91 éves) mester. A Ne nevess korán! című köztéri szobrot az Állami Biztosító helyi vezetője avatta fel

vezetői állásának betöltésére pályázatot hirdet, azonnali belépéssel. Bérezés a kollektív szerződés szerint. Mindhárom állásra jelentkezni lehet az Afész ig. elnökénél 8676 Karád, Semmelweis tér 4. (69937)

Ruházati kereskedelmi raktárházunk felvételre keres gépírni tudó számlázókat. Dél-dunántúli Rövikötöttáru Kereskedelmi Vállalat, Kaposvár, Jutai út. (235246)

Az EPFU Cementrelé Állomására azonnal felvételre keres 1 fő gépkezelőt, telepített kompresszorhoz, valamint 3 fő gépkocsitöltő segédmunkást. Bérezés a kollektív szerződés szerint. Jelentkezés: a cementrelé vezetőjénél, (a SAEV telepen belül) Kaposvár, Tüskevár.

közgaz
könyve

pénzüg
könyve

érettsé

Jelentk
osztály

A MAHART BALATON

fölvesz

szakmai gyakorlattal rendelkező

ASZTALOST, GÉPJÁRMŰ-RAKODÓT

és 8 általános iskolai végzettséggel, lehetőleg szakmával rendelkező, úszni tudó, 18. életévet betöltött férfiakat

MATROZ munkakörbe,

valamint villamos vagy gépipari szakképesítéssel, hajóra

GÉPKEZELŐ munkakörbe,

alapbér gyakorlattól, valamint szakképesítéstől függően kerül megállapításra.

JUTTATÁSOK:

MÁV arcképes utazási igazolvány, munkaruha, étkezési ellátás. Vidéki férfiak részére szükség esetén munkásszállást biztosítunk. Iskolai és szakmai képzést támogatjuk.

JELENTKEZNI LEHET:

személyesen a MAHART munkaügyi és szociálpolitikai csoportjánál.

CÍM: Siófok, Krúdy sétány (hajóállomás). Telefon: 10-044. (235182)

Krosnarik Endre

könyvkötő

Szava,

l.

Budakönyvkötők

21. l.

SCHULEK JÁNOS
ÉPITÉSZ-TANÁR

TELEFON 88–53.

Tekintetes

Műemlékek O

fent megjelölt alnaplójában kiad

A hivatalos má

Ebergény

igazga

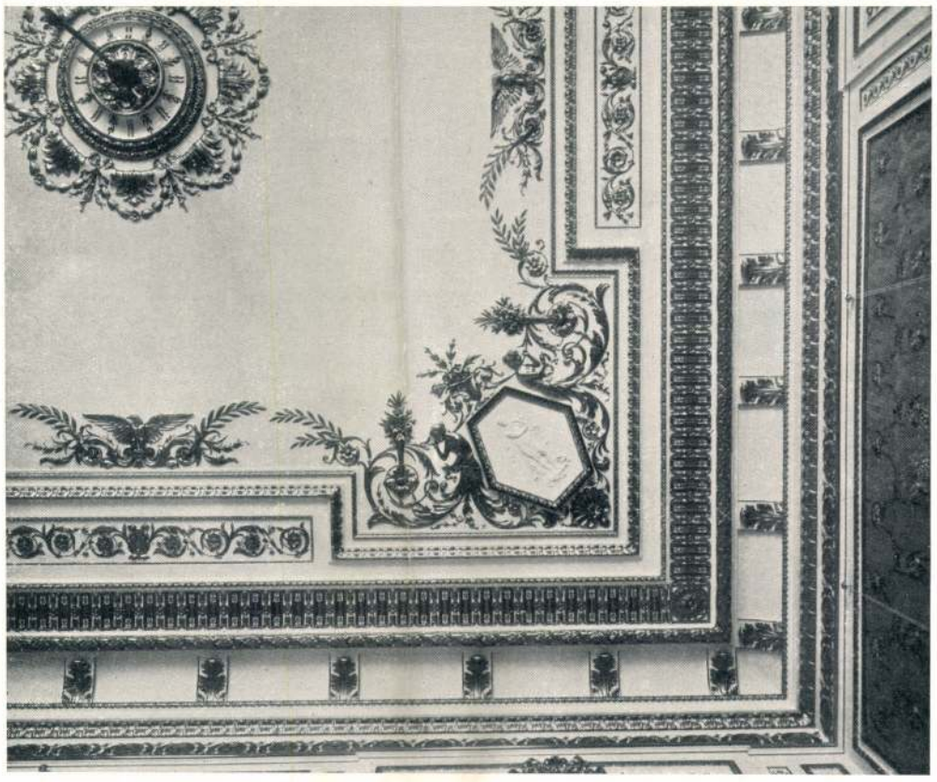

A LOUIS XVI. TEREM MENYEZETÉNEK RÉSZLETE. SZABÓ ANTAL SZOBRÁSZTÓL.

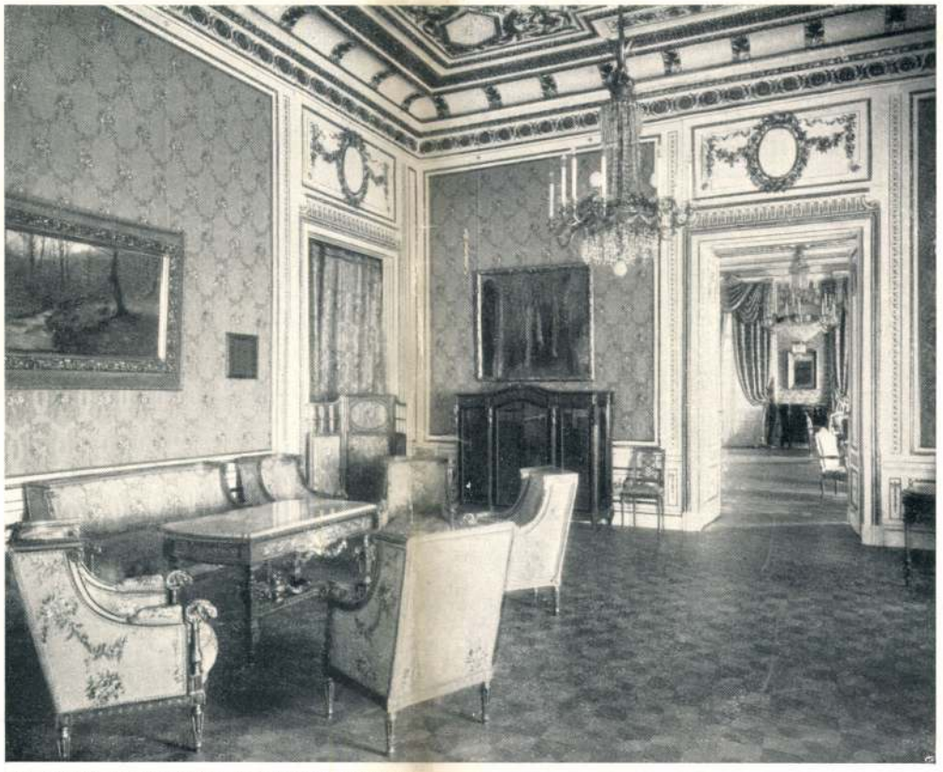

FEJEDELMI LAKOSZTÁLY. KIS FOGADÓ-TEREM.
LOUIS XVI. STYLUSBAN.

BUTORZATÁT KÉSZÍTETTE
KRŐSZL JÁNOS.

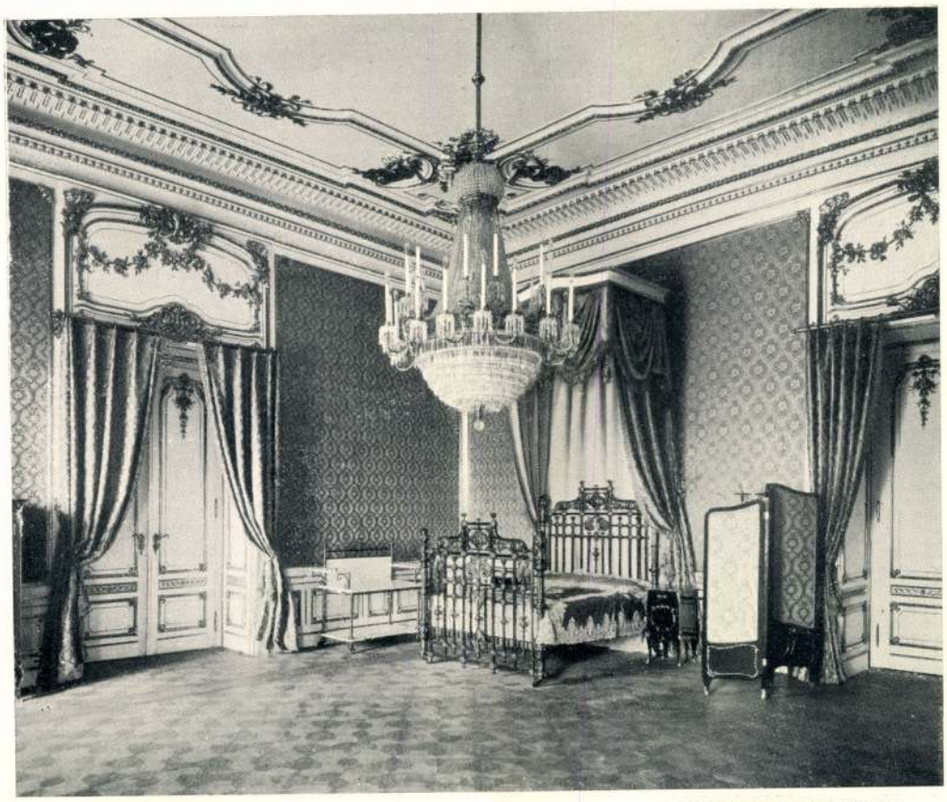

AZ ELSŐ FEJEDELMI LAKOSZTÁLY
HÁLÓSZOBÁJA.

A BUTOROKAT KÉSZÍTETTE
THÉK ENDRE ÉS KRÖSZL JÁNOS



A II-DIK FEJEDELMI LAKOSZTÁLY
HÁLÓSZOBÁJA.

A BUTOROKAT KÉSZÍTETTE
THÉK E. ÉS GELB M. ÉS FIA.

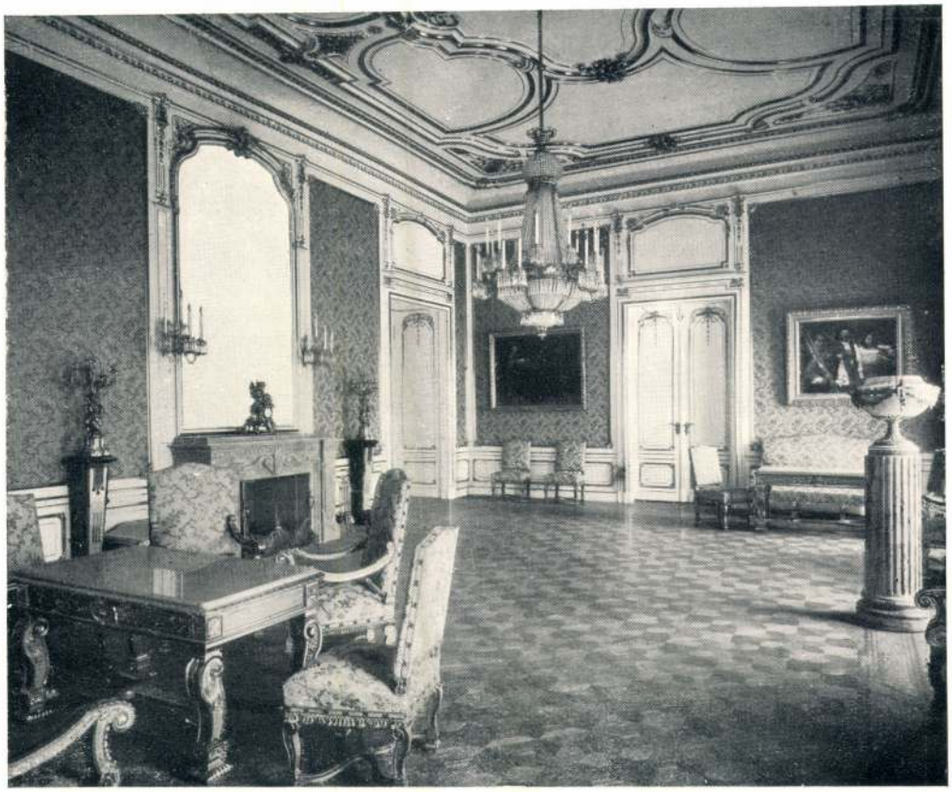

ELŐTEREM
AZ I. FEJEDELMI LAKOSZTÁLYHOZ.

BÚTOROZTA
KRÖSZL JÁNOS.

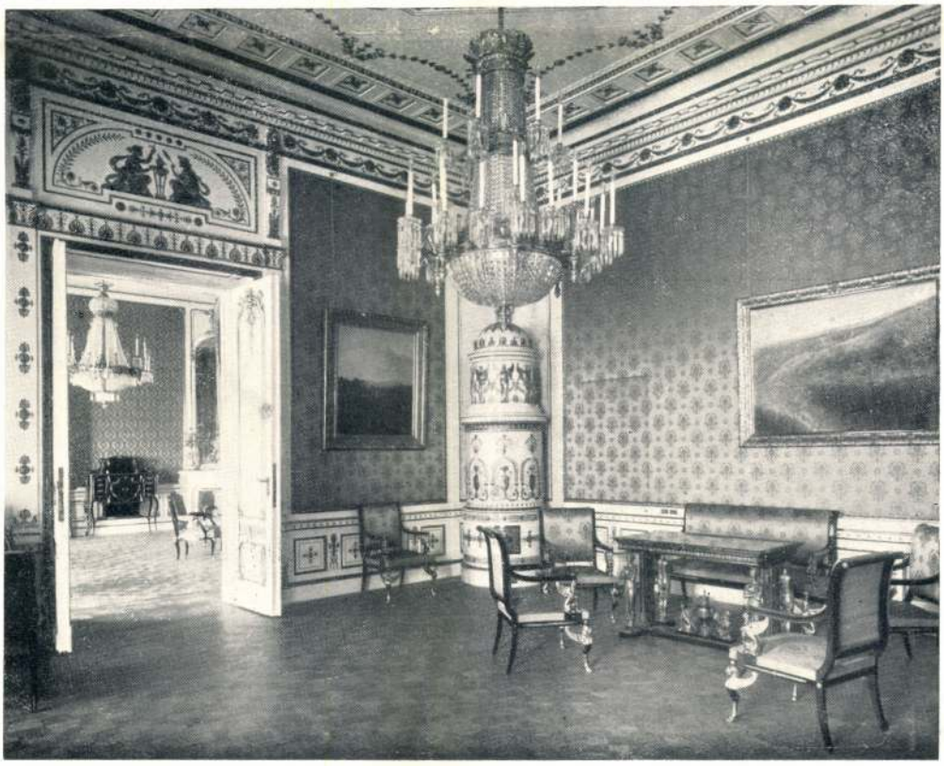

FEJEDELMI LAKOSZTÁLY,
IRÓSZOBA EMPIRE STYLUSBAN.

BÚTOROZTA
GELB M. ÉS FIA.

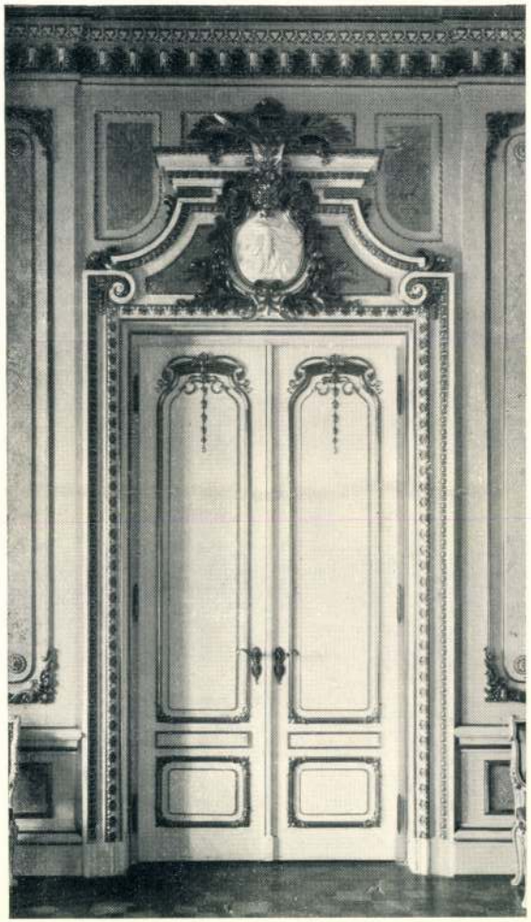

Ő FELSÉGÉNEK EBÉDLŐTERMÉBŐL.

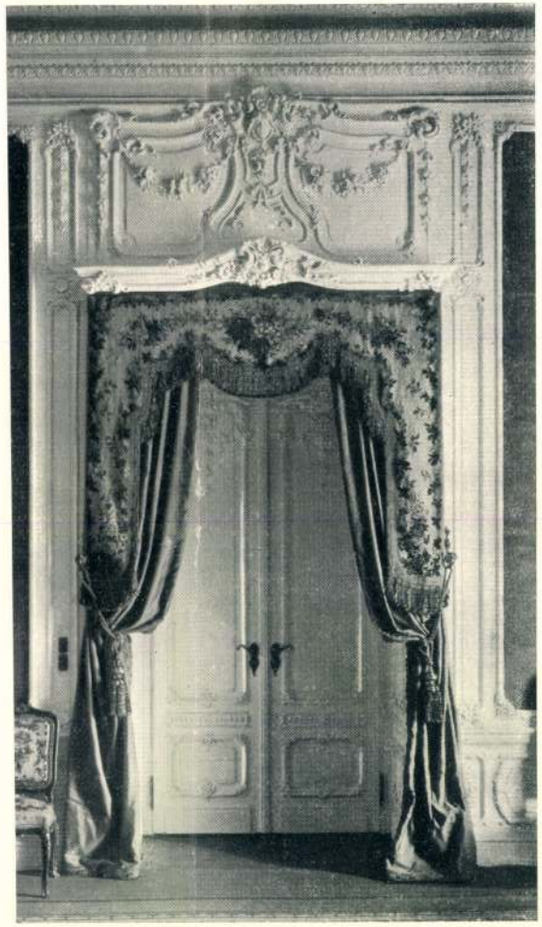

AJTÓK.
A GOBELIN TEREMBEN.

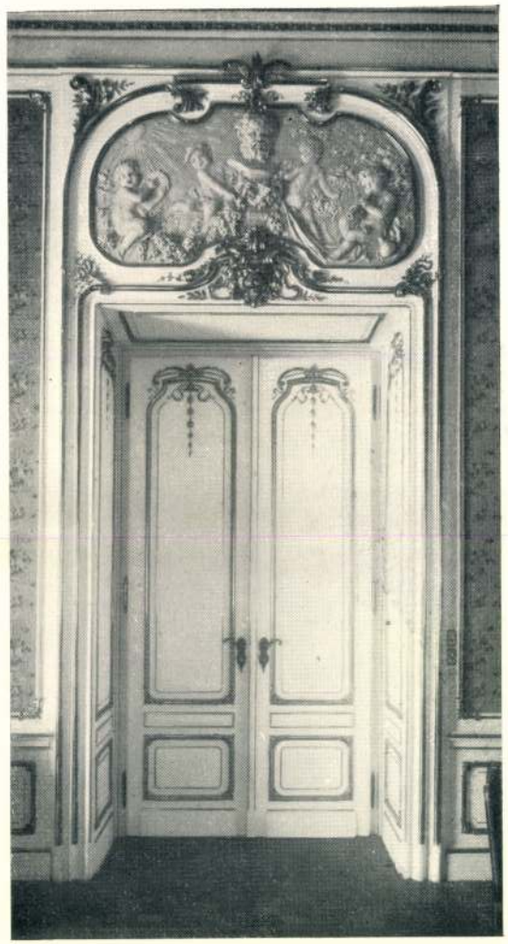

AZ I. FEJEDELMI LAKOSZTÁLY FOGADÓ TERMÉBŐL.

lében részesíteni kegyes volt és aki az udvari kívánságok és szokások ismerésével, valamint kiváló ízlésével irányította működésemet. Kedves kötelességemnek tartom végül köszönetet mondani mindazon művészeknek és szellemi munkatársaknak is, kik a tervezés és ellenőrzésben részt vettek és művészi tehetségükkel ennek a nagy munkának szolgálatába állva, támogatóim voltak.

Kiválóan pedig Györgyi Géza építész barátomnak és munkatársamnak rovom le köszönetemet, aki jórészt az összes részletrajzokat készítette és művész-képességét érvényesítette. Fogadja úgy ő, valamint művezetőségem minden tagja köszönetem kifejezését.

Budapest, 1903. julius havában.

Hauszmann Alajos.



EMPIRE STÍLŰ KÁLYHA A FEJEDELMI LAKOSZTÁLYBAN

Társulat kiállításaiból is vásároltunk, jó részt Zsolnaytól is szereztünk be, valamint a fővárosi és külföldi antiquáriusok is szolgáltattak sok értékes oly műtárgyat, melyeket hazai műiparosainknál megrendelni, vagy rajz után készíttetni nem lehetett. Különösen régi girándolokat, órákat, vázákat, kandalló díszeket stb., úgy, hogy a kir. vár új helyiségei a legszükségesebb iparművészeti tárgyakkal voltak elláthatók. — Ő Felsége legkegyelmesebben engedélyezni méltóztatott, hogy a bécsi Burgban őrzött kiváló szépségü gobelin-gyűjteményből 8 drb a budapesti királyi várnak átengedtessék, melyből 2 drb a főlépcsőházban, kettő az új Buffet-galériában lesz elhelyezve, négy egyenlő nagyságu gobelin pedig egyik terem faldíszítéséhez fog felhasználtatni.

A képzőművészi munkákat illetőleg e helyen csak felemlíteni kivánom, hogy az építési alap, a festő- és szobrászművészet alkotásaira eddig már 1.000,000 koronánál többet költött, ami kétségbevonhatatlanul bizonyítja, hogy Ő Felsége a magyar művészetnek legkiválóbb pártfogója.

A királyi vár fejedelmi vendég-lakosztályainak terjedelmét következőkben ismertetem.

Egy-egy koronás vendég lakosztályához tartozik: egy előterem, egy nagy és egy kisebb fogadó-, iró-, háló- és toilette-szoba. Ehhez járul fürdő, garderobe, teakonyha, komornyik-, vadász- és a huszár szobája, végül 3—4 testőrnek vagy inasnak szobái. Továbbá a kiséret személyzetének lakásai, nevezetesen a főudvarmesternek 3—4 szoba, a kisérő főúrnak vagy udvarhölgynek és hadsegédnek egyenkint 3—3 szoba, titkároknak 2—2 szoba, a katonai vagy politikai kiséret számára 5—6 szoba és mindezekhez még a szolgaszemélyzet szükséges helyiségei.

Ilyen lakosztály van a kir. várban három, melynek egyikét — még egyéb helyiségekkel kibővítve, jelenleg József Ágost cs. és kir. főherceg Ő Fensége és családja foglalja el. — A rövid idei tartózkodásra érkező főhercegek részére hasonló, csak nem oly nagy terjedelmü lakások állanak rendelkezésre, úgy, hogy a magyar király új otthona alkalmat szolgáltat nemcsak a legnagyobb ünnepségeknek, hanem fejedelmi vendégének méltó fogadására és elhelyezésére is.

Mindezeket a lakosztályokat rangjuk és rendeltetésük szerint kellett kiképezni. A fejedelmi vendég appartement egyike nagy fénynyel és pompával lett tervezve. Nehéz selyem brokát-szövetek burkolják a falakat, a mennyezet stukko-díszítése, valamint a falkeretek, ajtók és lamberiák aranyozva lettek; a bútorok vagy aranyozott vagy mahagoni és bronz-díszítésü állványnyal bírnak, gazdag selyem függönyök keretelik az ablakokat és ajtókat, és vastag, művésziesen szövött szőnyegek borítják a padlót, míg a mesterséges világítást részben elektromos üvegcsillárok, részben pedig falikarok szolgáltatják.

A többi két fejedelmi lak, valamint a főhercegek lakosztályai ugyanily kiképzéssel, de az aranyozás teljes mellőzésével készült.

A kiséreti helyiségekben a modern ízlésnek már nagyobb tért lehetett engedni. Itt a berendezés és bútorzat főúri előkelőséggel, de nem fejedelmi dísszel készült. A falakat többnyire egyszerü selyem vagy kreton-szövet borítja, hasonlóképen a bútorokat is, melyek angol mintára egyszerü és faragvány nélküli mahagonifából készültek.

A bútorokat és egyéb részleteket még bővebben leírni talán céltalan volna és ez ismertetés keretét túllépné, — és azt hiszem, hogy az eddig elmondottak, valamint a közölt számos ábra elég tájékozást nyujt arra, hogy a budai királyi vár belső felszereléséről képet lehessen alkotni.

Soraim zárásakor köszönetet kell mondanom gróf Apponyi Lajos magyar kir. udvarnagy úrnak azért a nagybecsü támogatásáért, melyben e munka kivite-

Krsnyadi

Vas. Ujs. 1875. 22. l.

— **Nagy adományozás.** Strossmayer diákovári püspök zágrábi lapok szerint, az ottani képcsarnokra 40 ezer frtot ajánlott föl. Az olasz renaissance-stylü diszépület, melynek tervét dr. Krsnyadi készitette, a Strossmayer-sétány plateauján fog felállittatni. Az épület közepén nagy, üveggel fedett terem lesz márványszobrok, faragványok és a szobrászat egyéb termékei számára, köröskörül pedig a festmények számára rendeltetett termek lesznek. A püspök által felajánlott összeg természetesen még nem elegendő a terv valósitására, hanem ahoz még a horvát nemzet áldozatkészségének is hozzá kell járulnia.

a legegy-
l a legmo-
kivitelben;
/ saját terv
akarék- és
zhelyeket.
etésekkel
szolgálunk



KRSTIĆ, MILORAD

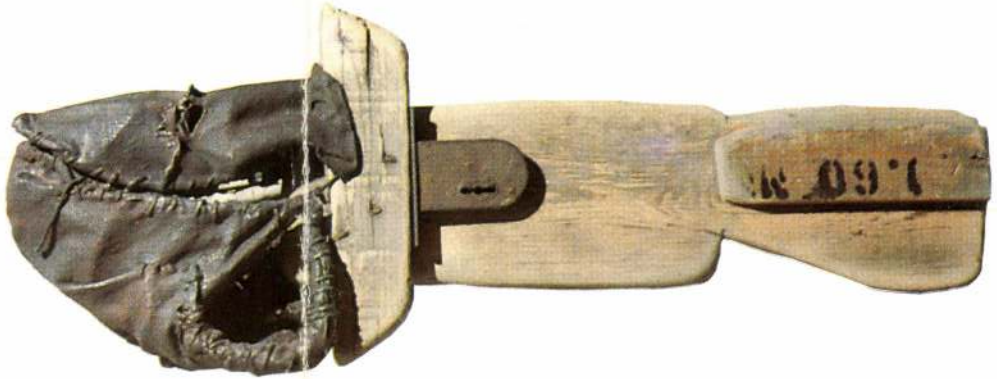

ROCZKOV GALÉRIA 1061 BUDAPEST, ANDRÁSSY ÚT 1.

KRSTIĆ, MILORAD



MEDITERRANEAN VARIATIONS - MEDITERRAN VÁLTOZATOK

MILORAD KRSTIĆ WAS BORN IN DORNBERK, YUGOSLAVIA, IN 1952. HIS FIRST PERSONAL EXHIBITION TOOK PLACE IN NOVI SAD, YUGOSLAVIA, IN 1982. SINCE THAT HE HAS PRESENTED HIS WORKS IN YUGOSLAVIA (BELGRADE, ZAGREB, SARAJEVO, NOVI SAD, DUBROVNIK), IN WEST GERMANY (WALDENBUCH, STUTTGART, NÜRNBERG, FRANKFURT) AND IN HUNGARY (BUDAPEST). SINCE 1989 MILORAD KRSTIĆ LIVES AND WORKS IN BUDAPEST.



MILORÁD KRSTIĆ 1952-BEN DORNBERK-BEN (JUGOSZLÁVIA) SZÜLETETT. NOVI SADON 1982-BEN VOLT AZ ELSŐ ÖNÁLLÓ KIÁLLÍTÁSA. AZÓTA JUGOSZLÁVIA (BELGRÁD, ZÁGRÁB, SZARAJEVÓ, NOVI SAD, DUBROVNIK) ÉS NSZK (WALDENBUCH, STUTTGART, NÜRNBERG, FRANKFURT) TÖBB VÁROSÁBAN ÉS BUDAPESTEN IS BEMUTATKOZOTT.
1989 ÓTA BUDAPESTEN ÉL ÉS DOLGOZIK

VÁLLALKOZÓK KÖZLÖNYE

ÉS

MAGYAR ÉPITŐK LAPJA

Tizenötödik évfolyam. 16. szám. Budapest, 1909. április 21-én.

MAGYAR ÉPITŐMŰVÉSZEK SZÖVETSÉGE.

Meghivó.

A Magyar Építőművészek Szövetsége folyó hó **21-én, szerdán este fél hét órakor**, saját helyiségében (IV., Ferenciek-tere 7. I. em. 6.)

:: rendkivüli egyetemes ülést ::

tart.

Az ülés tárgyai:

1. Az ez évi Wellisch-pályázat eredményének kihirdetése és a dijak ünnepélyes kiosztása.
2. A Marosvásárhelyi Kereskedelmi és Iparkamara székháza terveinek biráló-bizottságába 1 tag választása.
3. A Rákóczi-emlékmű biráló-bizottságába 1 tag választása.

Palóczi Antal — I. mester.

Fleischl Róbert — ü. v. titkár.

Ülés után a szövetség helyiségében társasvacsora.

A vidék épitészete.

Régen, mikor még javában virágzott a kisipar, a kőmüvesmesterség terén is volt egy megrögzött, de egészséges tradicio, az uj mester ugyanazokat a szerkezeteket és ugyanazokat a formákat alkalmazta, a minőket tanuló idejében s esetleg még vándorlásai közben itt-ott látott. Igy azután természetes, hogy ugyszólván sohasem vétkeztek a klima vagy a szokás ellen, idegen elemek pedig nagyon nehezen érvényesülhettek a konzervativ viszonyoknak megfelelően átdolgozva s nemcsak egyszerüen értelmetlenül lemásolva, mint az ma széltében szokásos.

Manapság ez a helyzet alaposan megváltozott. Tradicio olyan értelemben, mint régen ugyszólván nincsen, s adja isten ne is legyen a mostani vidéki épitőiparból sohase tradicio. Az épitő ipariskolákban rendesen az ugynevezett oszloprendek és mai klasszikus formák betanulásán tul már az idő rövidsége miatt sem igen jutnak. Csoda-e ha manapság mindenütt ugyanazt az egy rettenetes épitésmódot találjuk, mihelyt a kisebb városok városok és falvak épitkezéseit szemügyre vesszük.

Mindenütt ugyanazokat a rettenetes egyenes vagy háromszögü, unos untig ismételt ablakpárkányokat találjuk, melyeken kivül sokszor az egész épületen nem látunk több tagozást, ellenben jobbra-balra ég felé merednek a többé-kevésbbé magas tüzfalak, mert feleslegesnek tartja az épitő a környezetet tekintetbe venni. A legritkább esetekben tudja, hogy miért alkalmaztak elődeink oly magas házfedeleket, az ablakokat pedig nem a struktiv szükség szerint rendezi el, hanem ugy, hogy a homlokzat lehetőleg simmetrikus elrendezésü legyen, s ha ily módon egy ablaktengely választófallal találkoznék, az ily esetekre találta ki az ördög a vakablakot.

Ezt tovább részletezni teljesen felesleges. Ma már némi változatosság kedveért e sablonos régi formák közé begyurják a modern tervezők félremagyarázott detailjait is, melyek reprodukciók révén kezükhöz jutnak. Mindenki, aki némi müérzékkel bir, keservesen tapasztalhatja ezeket a dolgokat uton-utfélen.

Ez a sablon és ez az éretlen másolás az, amely ellen körömszakadtig kell küzdeni minden esztetikus embernek, laikusnak, épitésznek egyaránt.

Ha egy épületet kell emelni, mely szomszéd házaktól van környékezve, sőt, mint legtöbbször előfordul, zárt sorban épül s igy meglevő épületek közé ékelődik, a tervező legtermészetesebb eljárása az, hogy kitanulmányozza a helyet, ahová épiteni fog. Tekintetbe veszi a szomszédházak magassági méreteit s a mennyire csak lehet, a „szép“ követelményeit kielégiti, a külső kiképzés megkoncipiálásánál. Szóval arra fog törekedni, hogy háza környezetében otthonosan érezze magát, különösen szükséges ez akkor, mikor a miliő, melybe az épület kerül, történelmi hangulatu, régi házcsoportok fogják környezni, melyek ama városnak, utcájának, terének különös karaktert adnak.

Legtöbben azonban sokkal kényelmesebben dolgoznak. Elmennek a városházára helyszinrajzért, vagy a telekkönyvi hivatalban megkeresik a szükséges adatokat, megkérdezik az épittetőt, hogy mire van szüksége, s azután otthon a rajztáblán megcsinálják a belső beosztást, a külsőre több-kevesebb megállapodott formát ragasztanak s kész az uj ház. Az ő dolga azután, hogyan barátkozik meg szomszédaival.

Nem lehet szó nélkül hagyni, az állami és megyei épitészeti hivatalok szerepét sem. Mondhatni, hogy ezek példája okozta végeredményben a mai állapotot, hiszen a polgár mindig hajlandó volt a hatósági müizlést szankcionálni, az izléstelen munkavezetőknek és iparosoknak is mindig ez a példa lebeg a szemük előtt, mikor épitenek.

Itt vannak például a felsőmagyarországi és erdélyi régi szász városok hatósági épitkezései, melyek valóban elrettentő példákul szolgálhatnak, noha el kell ismerni, hogy sok helyütt volt meg a tendentia a dolog művészies felfogása felé. Egészen elfogadható homlokzattervek a kivitelben egész a felismerhetetlenségig el lesznek rontva, az illető épitésvezető vagy épen mérnök lagymatag felügyelete vagy hanyagsága következtében. Tudniillik a pályázat feltételeiben van egy pont, mely ugy szól, hogy a vállalkozó köteles magát szorosan az épitésvezető részletterveihez tartani, ezt most a konvencionalis slendrián ugy értelmezi, hogy a vállalkozó köteles a részletterveket maga elkésziteni. Ezt a kellemetlen állapotot talán nem is kell egyéni hibákban keresni, kutforrása a bajnak itt az épitészeti hivatalok tulságos decentralizált volta. Különösen egy-egy kisebb erdélyi megyének épitészi hivatalában nem fordul elő annyi magasépitményi tervszükséglet, hogy tanult épitészt lehetne oda kiküldeni, s igy az alkalmazott mérnöki kar rendkivül sokoldalu igénybevétele természetesen teljesen lehetetlenné teszi az egyes architektonikus épitkezések szakszerü vezetését.

Dacára annak, hogy a müegyetemről kikerült mérnök az épitészetnek csak épen a legszükségesebb elemeit ismerte meg a főiskolán s a klasszikus formákon tul nem igen jut, széltében divatos vidéken, hogy a hatósági épitkezéseket összeköttetéseik révén ezek nyerik el. Képzett épitész azért vidékre le sem telepszik, s tán az egész országban együtt nem működik annyi épitész, mint egyedül a fővárosban.

Érdemes felemliteni, hogy nemrégiben egy esetben községháza épitése alkalmával majdnem feláldozták a falu történelmi nevezetességü templomerődjét, az erdélyi falvak emez egyik sajátos specialitását, mert utban volt. Ha a véletlen szerencse folytán az erdélyi sajtó fel nem kapja az ügyet, elveszett volna egy müemlék, amelyet a tervezett tákolmány lett volna hivatva pótolni.

Uj eszmék terjedését nagyban gátolják még a fennálló vidéki épitési szabályrendeletek is. Több városban kezdik már ezek korszerü átdolgozását. Sajnos, az eddigi tapasztalatok szerint e tervezetek jóváhagyásánál bizonyos fennálló sémák irányadók. Tehát megint itt a sablon. Szerény kis vidéki városokban ily módon ugyanazon szobamagasságokat kell alkalmazni, mint Budapesten s e tekintetben mindegy, uj épitkezésről van-e szó, vagy pedig öreg épület restaurálásáról.

A tüzbiztonsági szabályok vidéken a földszintes és egyemeletes házakra tulszigoruak. Igy azután nagyon is érthető, ha a kis vidéki központokban, más mérték nem lévén, az épittető közönség a hatósági, főleg állami épitések után formálja a maga eszméjét az architektonikus szépségről.

Mindezen visszás állapotok ellen kétféleképen védekezhetünk. Az államépitészet ujjászervezésével, s az épitőrendszabályok individualis kiképzésével egyrészt, a közönség müizlésének fejlesztésével másrészt. Ami utóbbit illeti, vannak már városaink, ahol szépészeti egyesülések őrködnek a jó izlés és a traditiók megóvásán, nem kicsinyelhető eredménynyel. A legnagyobb hiba ott van, hogy a mérnökök igen sokan az épitészet terén a vidéken folytatott munkásságukkal tullépték szakuk tág határait, s olyasmiben konkurrálnak az épitészekkel, amelyben szakképzettséggel csak hézagos módon birnak.

A vállalkozás körében előforduló jogesetek.

Helyiérdekü vasuthoz való hozzájárulás.

Midőn a kormány valamely községnek a helyiérdekü vasuthoz való hozzájárulási határozatát akként hagyja jóvá, hogy a hozzájárulás fedezése céljából kötendő kölcsönügylet kormányhatósági jóváhagyás végett felterjesztessék és annak elnyerése előtt a hozzájárulási határozat végre ne hajtassék, a községi képviselőtestület által megszavazott hozzájárulási összeg a fedezeti kölcsön kormányhatósági jóváhagyása előtt nem követelhető.

(Curia 849. 908—909. I. 14.)

Külföldi jogeset.

Ingatlan vétele körüli tévedés.

Egy ingatlanon lévő jelzálogkölcsönt vevő átvett azon hiszemben, hogy az egy meghatározott időpontig felmondhatatlan. E tekintetben azonban tévedt, mert a jelzálogkölcsön a kérdéses időpont előtt volt felmondható. Erre a

„ASBESTIT“

a jelenkor egyedüli nézagtalan, állandóan pórusmentes felületü, tetszőleges szinben készithető, ugy a műszaki mint gazdasági, de főképen **hygienikus** szempontból

a TÖKÉLY MAGASLATÁN ÁLLÓ

ASBESTPADLÓ- és FALBURKOLAT

LEGMESSZEBBMENŐ JÓTÁLLÁS!

LEGOLCSÓBB KÖLTSÉGVETÉSSEL ÉS MINTÁKKAL AZONNAL BÉRMENTVE SZOLGÁL A

MAGYAR ASBESTIT MŰVEK R.-T.

Igazgató: **POLGÁR P. LAJOS**

TELEFON 63—24. **BUDAPEST, VII., ELEMÉR-U. II.** TELEFON 63—24.

Szabadalmakat, védjegyeket és minta oltalmat megszerez
Szabadalmakat Értékesitő Vállalat
Pásztor (bej. cég)
Budapest, VII., Erzsébet-körut 17. sz.
Telefon 24—20. Telefon 24—20.
Felvilágositás dijtalan.

vevő *tévedés* cimén visszalépett az ügylettől és igy eldöntendő volt az a kérdés, vajjon egy jelzálogkölcsön felmondhatatlanságára vonatkozó tévedés ok-e a visszalépésre? A Reichsgericht e kérdést semlegesen döntötte el, abból indulván ki, hogy a jelzálogkölcsön felmondhatatlansága *nem tulajdonsága* a jelzálogkölcsönnel megterhelt ingatlannak és hogy a jelzálogkölcsön nem dolog, miután csak testi dolgok esnek ezen fogalom alá. Ha vevőnek a felmondhatatlanság véleményezése révén volt hajlama a vételhez, ugy *indokban való tévedés* forog fenn, mely azonban jelen esetben figyelembe nem jöhet.

Szakbavágó szabadalmi feljegyzések.

Megadott szabadalmak.

Az alábbi cimü találmányra a megjelölt naptól számitva a megnevezettnek szabadalom adatott, mely a szabadalmi lajstromban a megnevezett számot kapta. A szabadalmi leirásokra a Szabadalmi m. kir. állampénztárnál teendők meg a megrendelések.

44954. lajstromsz. Roggero Enrico gyáros Genuában. — Kazán fütőberendezésekhez. (Képv.: Harsányi és dr. Messinger.)

—

44963. lajstromsz. Roggero Enrico gyáros Genuában. — Tagolt kazán. (Képv.: Harsányi és dr. Messinger.)

—

44957. lajstromsz. Jouard Emile gyáros Clichyben. — Eljárás vas, lágyacél és folytacél cementelésére. (Képv.: Neufeld.)

—

44967. lajstromsz. Kovács Béla Kálmán mérnök Budapesten. — Vasuti talp vasbetonból. (Képv.: Kelemen.)

—

44970. lajstromsz. Rosenthal Kurt Erdmann mérnök Berlinben. — Eljárás sinfejeknek kijavitására. (Képv.: Adler.)

—

44980. lajstromsz. Paludan Hother August épitész Copenhágában. — Erkélylyé átalakitható ablak. (Képv.: dr. Wirkmann, Meller és Bérczi.)

—

44982. lajstromsz. Schaller Ottó mérnök Berlinben. — Ajtózár vasuti kocsikhoz és hasonlókhoz. (Képv.: Kalmár.)

—

44993. lajstromsz. Zák Alajos épitész Ujpesten. — Vasbeton keritésoszlop. (Képv.: Török.)

—

45004. lajstromsz. Szász István gépész és Kuzmányi György mozdonyvezető Marosvásárhelyen. — Vasuti kocsikapcsoló. (Képv.: dr. Hebelt.)

—

45068. lajstromsz. De Lesseps Paul magánzó Párisban. — Sinkapcsolás. (Képv.: Harsányi és dr. Messinger.)

—

45069. lajstromsz. Martini Péter fodrász Jánosföldön (Torontálm.). — Tetőcserép. (Képv.: Schön.)

—

45070. lajstromsz. Reis Alfonz magánmérnök Capellen-lex-Anversben. — Csöveskazán. (Képv.; Weisz Sándor.)

—

45013. lajstromsz. Teudloff K. és Dittrich T. gépgyár r.-t. Budapesten. — Beállitható hosszuságu kiömlési csővel ellátott vizdaru. (Képv.: Neufeld.)

—

45017. lajstromsz. Hemscheidt Johann Hermann mérnök Mülheim-Ruhrban. — Berendezés a homoknak csőöntő mintákba való csömöszölésére. (Képv.: Takács.)

—

45037. lajstromsz. Hering János földbirtokos Tiszaigaron. — Talajmegmunkálógép. (Képv.: dr. Hebelt.)

—

45058. lajstromsz. Heinrich Lapp Aktiengesellschaft für Tiefborungen cég Aschersleben. — Mélyfuró vésőkészülék. (Képv.: Schön.)

—

45059. lajstromsz. Mylius Ä Maas gyári cég Berlinben. — Satubefogóberendezés. (Képv.: Weisz Sándor.)

—

45073. lajstromsz. Vass József mérnök és Geszti József okl. gépészmérnök Marosvásárhelyen. — Eljárás falak vakolására, illetve azok előállitására. (Képv.: Bernauer.)

—

45086. lajstromsz. Dobsa Miklós földbirtokos Rákosszentmihályon. — Ujitás műmárványköveknek hideg uton való előállitására szolgáló eljáráson. (Képv: dr. Kralovánszky László ügyvéd.)

—

45090. lajstromsz. Lohwasser József mázoló és cimfestő Aussigban. — Eljárás uj festőanyag előállitására. (Képv.: dr. Hebelt.)

—

45091. lajstromsz. Nicholson Gépgyár Részvénytársaság cég Budapesten. — Ujitás közuti lokomotivokon. (Képv.: Kelemen.)

Szabadalmak gyakorlatba vételére vonatkozó ajánlatok.

Brunswick Refrigerating Company cég New-Brunswickben

„Gázszivattyu“

cimű, 37050. számu, 1906. április 7-diki keletü magyar szabadalmának belföldi gyakorlatbavétele tárgyában hazai gyárosokkal összeköttetést keres.

Bővebb felvilágositást nyujt **edvi Illés és Janssen** szabadalmi ügyvivői iroda Budapest, VI., Eötvös-utca 9.

Fulton Ottó fényképész Chiswickben és **Mounsteven Vilmos** fényképész Twickenhamban

„Eljárás duplex fényképek előállitására“

cimű, 31211. számu 1904. március 30-diki keletü magyar szabadalmuknak belföldi gyakorlatbavétele tárgyában hazai gyárosokkal összeköttetést keresnek.

Bővebb felvilágositást nyujt **edvi Illés és Janssen** szabadalmi ügyvivői iroda Budapest, VI., Eötvös-utca 9. sz.

Sté. Automobiles Charron, Girardot & Voigt cég Puteauxban

„Páncéltoronykupola hadászati célokra“

cimű, 37126 számu 1906. február 19-diki keletü magyar szabadalmának belföldi gyakorlatbavétele tárgyában hazai gyárosokkal összeköttetést keres.

Bővebb felvilágositást nyujt **edvi Illés és Janssen** szabadalmi ügyvivői iroda Budapest, VI, Eötvös-utca 9. szám.

The Vacuum Brake Company Limited in London Generalrepräsentanz in Wien cég, Wien-ben

„Berendezés hangadó jelzőkészülékeknek vacuum-fékeket hajtó légszivattyuk kipuffogó levegőjével való müködtetésére“

cimű, 37041. számu 1906. március 26-diki keletü magyar törzsszabadalmának és

„Berendezés vacuum-fékek hangadó jelzőkészülékeihez“

cimű, 40412. számu 1907. január 24 diki keletü magyar pótszabadalmának belföldi gyakorlatbavétele tárgyában hazai gyárosokkal összeköttetést keres.

Bővebb felvilágositást nyujt **edvi Illés és Janssen** szabadalmi ügyvivői iroda, Budapest, VI., Eötvös-utca 9.

The Toledo Glass Company cég mint Owens Mihály József üvegmunkás jogutódja Toledóban.

„Javitás az üveggyártásban“

cimű, 29397. számu 1903. junius 16-diki keletü magyar szabadalmának belföldi gyakorlatbavétele tárgyában hazai gyárosokkal összeköttetést keres.

Bővebb felvilágositást nyujt **edvi Illés és Janssen** szabadalmi ügyvivői iroda, Budapest VI., Eötvös-utca 9. sz.



Magánépitési engedélyek Budapesten.

A fővárosi magánépitési albizottság 1909. április hó 19-én Kun Gyula tanácsnok elnöklete mellett a következők részére hozta javaslatba az épitési engedély kiadását:

a) **nagyobb és kisebb épitkezésekre:**

30810. Fodor Adolf nev. Porgesz József (VIII., Népszinház-u. 40.) az I., Bercsényi-utca 13311. hrsz. a 4 em ház.

30818. Fischer és Detoma (I., Átlós-ut 8.) az I., Átlós-ut 13866. hrsz. a. 3 em. ház.

30819. Fischer és Detoma (I., Átlós-ut 8.) az I, Budafoki-ut 13476. hrsz. a. 3 em. ház

29448. Skót egyesült szabad egyház (V., Hold-utca 17.) a VI., Vörösmarty-u. 3314. hrsz. a. 3 em. épület, ép. Krticka Ferenc

27787. Strausz Sándor (VI., Hajós-utca 12.) az V., Személynök-utca 1099. hrsz. a. 4 em. ház, ép. Böhm Henrik

29458. Szilas Nándor (V, Lipót-körut 15.) az V., Visegrádi-utca 1275 hrsz. a. 4 em. ház, ép. Messinger Alajos.

29595. Weinreb Bernátné (VII., István-ut 18.) a VII., Ilka-utca 2625/2. hrsz. a. 3 em. ház, ép. Krticka Ferenc.

26864. Büchler Ármin (X., Jászberényi-ut 41.)

Szabadalmakat, védjegyeket és minta oltalmat megszerez
Szabadalmakat Értékesitő Vállalat
Pásztor (bej. cég)
Budapest, VII., Erzsébet-körut 17. sz.
Telefon 24—20. Telefon 24 20.
Felvilágositás dijtalan.

„Phönix“ fémárugyár
Mechanikai találmányokat gyártó iparvállalat.
Gyár: Budapest, X., Román-u. 22. Telefon 64—19.
Iroda és raktár: VII., Baross-tér 15. Telefon 28—18.
Kárpitos szögek, fémgombok, kisebb tömegcikkek gyártása.
Pártoljuk a magyar ipart!

Krticka Ferenc

MAGYAR ÉPITŐMESTEREK EGYESÜLETE.

Az épitőmesteri szakosztály ülése április 22-én. Elnök: előbb *Kunfalvi* Nándor, majd *Sziklai* Zsigmond; jegyző: *Pásztor* Béla.

Az *elnök* megnyitja az ülést. Felolvastatja az előző két ülés jegyzőkönyvét, amelyet a szakosztály változtatás nélkül tudomásul vesz. A mai jegyzőkönyv hitelesítésére *Mihályfi* József és *Ziegler* Géza kérettek fel.

Az *elnök* rámutat az egyesület által a legutóbbi időben tárgyaltakra. Kiemeli ezek közül az ipartörvény módosításainak tervezetét. Ismerteti az ipartörvény tervezeteinek letárgyalására egybehivott ankét eddigi munkáját, különös tekintettel az épitőmesteri képesítés kérdésére. A *jegyző* indítványozza, hogy *Kunfalvi* Nándor egyesületi és *Sziklai* Zsigmond szakosztályi elnöknek az egyesület álláspontja igen értékes tolmácsolásáért a szakosztály hálás köszönetét jegyzőkönyvileg fejezze ki. A szakosztály a *jegyző* inditványát egyhangúlag és élénk helyeslléssel fogadja el.

Sziklai Zsigmond átveszi az elnöklést és bejelenti a szakosztálynak, hogy a pénzügyminister e héten egy olyan elvi döntést hozott, amely szerint a munkaadó csak azoknak az alkalmazottainak adójáért szavatol, akik heti, havi vagy évi fizetést kapnak, de nem felelős azoknak a munkásainak adójáért, akik órabért vagy napszámbért kapnak. Örvendetes tudomásul szolgál.

Kunfalvi Nándor a szakosztály határozatát provokálja a tárgyalás alatt levő ipartörvény tervezetének két sérelmes pontja tekintetében. Ezek egyike az iparengedélynek telepváltozások esetén újból való kiváltásának, a másik a tervezetben a vállalkozók terhére megállapított 10%-os cautio letételének kötelezettsége.

A szakosztály az *elnök*, *Ziegler* Géza, a *jegyző*, *Székely* Marcell hozzászólása után megbízza az anketen résztvevő tagjait, hogy a szóbahozott sérelmek ellen állást foglaljanak.

Az *elnök* bejelenti hogy az ankettel párhuzamosan hétről-hétre előre ismertetni fogja a szakosztályban a tervezetnek a tárgyalás alá kerülő részeit. Örvendetesen tudomásul vétetik.

Kunfalvi Nándor bejelenti, hogy egy alapitandó pénzintézet tárgyában indítvány érkezett hozzá és azt javaslattétel végett *Katona* Béla levelező tagnak adta ki. Tudomásul vétetik.

Graf Lajos bejelenti, hogy *Barcsai* Lajossal eljárt *Báthory* István szakosztályi elnöknél a szakosztály megbízásából, de nem találta otthon. A szakosztály felkéri *Graf* Lajos és *Barcsai* Lajos tagokat, hogy *Báthory* elnököt újból keressék fel.

BUDAPESTI ÉPITŐ-, KŐMŰVES-, KŐFARAGÓ- ÉS ACSMESTEREK IPARTESTÜLETE.

Elvi határozatok a kereskedelemügyi ministerium köréből: *Ellenszolgáltatással*, tehát keresetszerűleg folytatni kívánt foglalkozás iparűzésnek tekintendő. (K. M. 21157/1909. sz.)

Részvénytársaság főkönyvelője abban az esetben is kereskedősegédnek tekintendő, ha egyúttal a részvénytársaság igazgatóságának is tagja.

A kereskedősegédnek nyugdíjra vonatkozó igénye, ha a munkaadó részéről el nem ismertetik, a szolgálati viszony megszűnéséből keletkező vitás követelést képez, melynek elbírálása az 1884. évi XVII. t.-c. 176. §-a szerint első sorban az iparhatóság hatáskörébe tartozik. (K. M. 1909. III. 18. 185.535. sz.)

Iparos (kereskedő-) tanoncoknak egyesületekbe való belépése, vagy egyesületek alakítása nincsen megengedve. (K. M. 101.213. ex 908/VI. A.)

Tanoncok szabadítása. Az előljáróság f. hó 13-án a tanoncok szabadítása végett *Horváth* József ipartestületi alelnök elnöklésével ülést tartott, melyen a következő tanoncokat avatta segédekké; és pedig *kőmívesek: Greskovics* Béla, *Hofer* Alajos, *Kohut* Gyula, *Loos* Alajos, ifj. *Maczur* Ferenc, *Nagl* József, *Strebek* Mihály, *Weisz* Ferenc, ifj. *Zsilla* János, *Behringer* György, *Otrubni* Mihály, *Otrubni* Béla, *Tóth* János, *Moszt* Antal, *Moszt* György, *Rasch* József, *Hrncsár* András, *Lichtenbergel* Károly, *Macsura* József, ifj. *Somogyi* András, ifj. *Fischer* Ignác, *Straub* Péter, *Krajicsek* Alajos, *Marecsek* Antal, *Mundi* István, *Hinkó* Ignác, ifj. *Vály* János, ifj. *Klein* József, *Tagscherer* Ferenc, *Klein* Béla, *Gieszer* Ferenc, *Korényi* Mihály, *Sosovicza* János, *Pfiszter* István, *Nikl* Ferenc, *Konfal* János, *Stoff* Béla, *Kónya* József, *Molnár* József, *Sáfár* Ferenc Miklós, *Skopecz* Rezső, *Ritzl* Antal, *Tomis* György, ifj. *Barancsik* András, *Hieber* Béla, *Jurek* Antal, *Czauner* Antal, *Esknlits* Péter, *Öller* József, *Weisz* Károly, *Herczig* Pál, *Mélay* József, *Perschi* Lénárd, *Pflum* Márton, *Kovács* Sándor, *Tupi* István, *Fitos* Károly, *Bodai* György, *Bergmann* József, *Frián* József, *Guricza* József, *Tury* Péter, *Blazsek* Ferenc, *Golder* Ferenc, *Pflum* Ferenc, *Ring* Frigyes, *Bukadén* Árpád, *Strebl* Ferenc, *Schulcz* János, *Heincz* Mihály, *Imre* János, *Szilágyi* János, *Valentin* János, *Vánkus* Rezső, *Farkas* József, *Sloboda* Béla, *Zatykó* István, *Magyar* Imre, *Kovács* Zsigmond, *Merber* Mátyás, *Torma* Ferenc, *Pap* József, *Boross* Alajos és *Német* Gyula; — *kőfaragók: Horváth* Gyula és *Dörflinger* István; — *ácsok: Neichel* József, *Greksa* József, ifj. *Kuzma* János, *Zlatnik* Mátyás, *Paple* József, *Móczár* Gyula, *Zeiler* Márton és *Ilavszki* Árpád; — *bétoncémentesek: Molnár* Ferenc és *Siroki* István.

Fentnevezett tanoncok közül *jeles* iskolai előmenetelük miatt egy-egy ezüst Szent-László-érmet és egy-egy szakkönyvet nyertek jutalmul: *Sáfár* Ferenc Miklós, *Magyar* Imre, *Torma* Ferenc, *Pap* József, *Boros* Alajos és *Német* Gyula. *Jó* iskolai előmenetel miatt egy-egy szakkönyvet kaptak jutalom gyanánt: *Behringer* György, *Korényi* Mihály, *Kovács* Zsigmond, *Merber* Mátyás és *Horvát* Gyula.

FŐVÁROSI ÜGYEK.

A fővárosi középitési bizottmány

f. hó 16-iki ülésén a Németvölgy-délő szabályozásának megállapítása végett vegyes bizottság alakítását javasolta; megsürgette a városrendezésre vonatkozó és már 1900. év óta a belügyministeriumban levő szabályrendeletet; a váciutcai Nagy-Kristóf telkének szabályozásakor hozzá veendő, illetőleg az utca területére eső résznek értékét négyzetölenkint 4000 koronában állapította meg.

A magánépitési bizottságnak április 19-én tartott ülésén *új építkezésre nyert engedélyt:*

30810. Fodor Adolf, Bercsényi-u. 13311. hrsz. négyemeletes ház; terv. Porgesz József.

30818. Fischer és Detoma, Átlós-út 13866. hrsz. háromemeletes ház; terv. Fischer József.

30819. Fischer és Detoma, Budafoki-út 13476. hrsz. háromemeletes ház; terv. Fischer József.

29448. Skót egyesület szabad egyház, Vörösmarty-u. 3314. hrsz. háromemeletes épület; ép. Krticka Ferenc.

27787. Strausz Sándor, Személynök-u. 1099. hrsz. négyemeletes ház; terv. Böhm Henrik.

29458. Szilas Nándor, Visegrádi-u. 1275. hrsz. négyemeletes ház; terv. Messinger Alajos.

29595. Weinréb Bernátné, Ilka-u. 2625/2. hrsz. háromemeletes ház; terv. Bán Dezső.

26864. Büchler Ármin, Nyitra-u. 8416. hrsz. emeletes ház; ép. Schöntheil Richard.

31187, Weisz G. Géza, Zsolt-u. 1349/1. hrsz. emeletes ház; terv. Székely Dezső.

28958. Christian Béláné, Kolumbos-u. 24. emeletes ház; ép. Gerstenberger Emil.

28033. Milis András, Németvölgy 12733. hrsz. nyaraló.

28948. Ortmann Károly, Remetehegy 1915. hrsz. földszintes ház.

28412. Rauscer Antal, Zápor-u. 1645. hrsz. földszintes ház; ép. m. Schafflér István.

30829. Hetyei Pál, Apaffy-u. 33- toldalék; ép. m. Sorg Antal.

30828. Sorg Antal, Ihász-u. 7994/3. hrsz. földszintes ház.

31161. Hatvany Pálné, Hajtsár-út 22.; terv. Wargha István.

28939. Első magyar csavargyár r. t., Váci-út 168. toldalék.

Átalakításokra:

31405. Kann és Heller, Váci-körút 62.; terv. Molnár Gyula.

31302. Mauks Samuné, Levente-u. 10.

31147. Loser Mátyás, Thököly-út 51.

29334. Steiner Adolf, Dob-u. 8.

30336. Dr. Szelényi Aladár, Király-u. 27.

30809. Kramer Jakab, Nagykorona-u. 24.

31191. Hubner Imre, Andrássy-út 64.

25762. Klein H. János, Soroksári-út 144.

26783. Soretz Endre, Gyep-u. 41.

29881. Schneider György, Albert-u. 86.

29181. Lenarduzzi Jánosné, Ürömi-u. 22.

29188. Pacholek György, Balassa-u. 5.

28963. Dr. Mérő Samu, Rózsa-u. 22.

29419. Földessy Aranka, Hunyadi-tér 7.

31382. Vajda Márton, Lovas-út 17.

Jóváhagyásra ajánlttattak:

27283. Krén István, Városkuti-út 9042. hrsz.
30716. Grosz Jenő, Baross-u. 6686. hrsz.
26133. Kriegler Sándor, Bálvány-u. 13.
28501. Kránitz József, Sasad-dűlő 12397. hrsz.
28944. Berger Dezső, Kondorosi-út 13725. hrsz.
30445. Stein József, Kálvin-tér 2.
28997. Gottschlig Ágoston, Martinovits-tér 7.
28050. Sztehló Kornél, Orbánhegy 10058. hrsz.
28069. Weisz József, Csörsz-u 1.
30830. Sorg Antal, Gergely-u. 1.
29910. Risztó Nikakó, Hajcsár-út 1944. hrsz.
29908. Salzer Ignác, Aréna-út 4207. hrsz.
30467. Kolarits József, Miskolci-u. 37.
25602. Lőw Károlyné, Egressy-út 2594. hrsz.
29586. Neumann-Henrik, Pasaréti-u. 6870. hrsz.

Gépekre és felvonókra:—

29624. Balogh és Baráth, Alkotás-u. 9.
27951. Engelsmann Antal, Török-u. 3608. hrsz.
30999. Bedő Béla, Honvéd-u. 3.
3099. Propper Samu. Váci-körut 56.

Elutasíttatott:

28804. Özv. Kürti Lajosné, Mozsár-u. 9.
29194. Kelemen István, Marcibányi-tér 2.
28410. Rieder Márton, Körte-u. 1680. hrsz.
11264. Szerényi Béla, Költő-u. 9542. hrsz.
31142. Pollák Ferenc, Kisfaludy-u. 34.
27955. Dr. Steiner Samuné, Logody-u. 77.
27918. Szász Farkas, Ranolder-u. 8955. hrsz.
28036. Stern és Steiner, Károly körút 464. hrsz.
31176. Marillavölgyi betéti társaság, István-út 2868. hrsz.

TERVPÁLYÁZATOK.

ápr. 27. M. Műhely- és Raktártelep R. T. telepének lakóházzá való átalakítása; díjak: 1500, 1000 és 800 k.
„ 30. Keresk. min.: szegedi ipariskola tervei; díjak: 3600, 2400 és 1200 k.
máj. 1. Marosvásárhelyi keresk. és iparkamra székházának tervei (70000 k.); díjak: 500, 300 és 200 k.
„ 10. Csíkmegyei alispán: pénzügyigazgatóság épülete (200000 k.) díjak: 2400, 1200 és 600 k. (lásd lapunk 7. számát).
„ 15. Kossuth-szobor Debrecenben (150.000 k.); díjak: I. a megbízás, II. 6000 k., III. 3000 k.
„ 21. Hódmezővásárhelyi ref. egyház: templomterv (orgona és harang nélkül 75,000 k.); díjak: 400 és 200 k.
jún. 1. Igazságügymin.: Kézdivásárhelyen törvényszék és fogház (l. a f. é. 14. számban).
„ 1. Miskolci görög katholikus egyház: templom terve (70000 k.)
júl. 1. Karcag város: a városház újjáépítésének tervei; díjak: 1200, 800 és 400 k.
szept. 30. Vallásmin.: Rákóczi-síremlék (250000 k.); díjak: 6000, 5000, 2×3000 és 2000 korona. (L. lapunk 1908. 39. sz.)
1910. jan. 3. Magyar Mérnök- és Építész-Egylet: nagy árúház tervei; díjak: aranyérem és 1200 k.
júl. 1. Zalaegerszegi szoborbizottság: Csányi László szobrának tervei (30—50 ezer k.); díjak: I. megbízás, II. 500 k., III. 250 k.

VERSENYTÁRGYALÁSOK.

ápr. 25. Talpasi (Arad m.) gör. kel. lelkészi hiv.: **templomépítés** (42754·49 k.); bp. 4275·45 k.
„ 25. Hódmezővásárhelyi betegsegélyző pénztár: **székházátalakítás**; bp. 5%.
„ 25. Veszprém város polgármestere: **házlebontás.**
„ 26. Zaránk község (Heves m.) elülj.: **községház és jegyzőlakás építése** (14947·90 k.); bp. 5%.
„ 26. Felméri (N.-Küküllő m.) g. k. egyházközség: **iskolaépítés** (15988·87 k.); bp. 5%.
„ 26. Lugosi m. kir. pénzügyigazgatóság: **pénzügyőri laktanya építése**; bp. 5%.
„ 26. Marosvásárhelyi á. é. hiv.: 30·0 *m* **maroshid vasszerkezettel.**
„ 26. Temesvári dohánygyár igazg.: **szellőzők építése**; bp. 5%.
ápr. 26. Brassói m. kir. pénzügyigazgatóság: **épülettatarozás** (2003·74 és 6020·07 k.); bp. 5—5%.
„ 26. Pozsony város tanácsa: **munkáslakóház építése.**
„ 27. Nagyvárad város tanácsa: **uteacsatornázás**; bp. 5%.
„ 27. Nagyvárad város polgármestere: **vashídépítés**; bp. 5%.
„ 27. Madaras (Bács m.) közs. elölj.: **vágóhídépítés** (3563·14 k.); bp. 10%.
„ 27. Fogarasi á. é. hiv.: **hídjavítás**; bp. 5%.
„ 28. Lugosi á. é. hiv.: az orsovai **vámház vízvezetéke és csatornája** (3083·39 k.).
„ 28. Újvidéki kir. törvényszék elnöki hiv.: **épülethelyreállítás**; bp. 5%.
„ 28. Főszolgabírói hivatal Tabon (Somogym.): **betonhid építése** (3029 k.); bp. 5%.
„ 28. Magyaróvári á. é. hiv.: elemi **iskola építése** (23947·52 k.).
„ 29. Beregszászi á. é. hiv.: **vasszerkezetű híd építése**; bp. 5%.
„ 29. Alispáni hivatal Veszprém: **útépítés** Balatonfőkajázon (13587·42 k.); bp. 5%.
„ 29. Szerencs (Zemplén m.) közs. elülj.: **fürdő- és uszodaépítés** (magasépítkezés, föld-, béton-, alapozási, valamint gépészeti, csővezetéki, vízvezetéki és szerelőmunkák.)
„ 29. Homolic község (Torontál m.) előlj.: **orvosi lakás építése** (19784·76 k.); bp. 5%.
„ 29. Alispáni hiv. Arad: **műtárgyak javítása**; bp. 5%.
„ 29. Máv. kolozsvári üzletvez.: Tövisen **három épület** és melléképületek (l. a hirdetések közt).
„ 30. Nagyenyedi á. é. hiv.: **műhelyépítés** Zalatnán; bp. 5%.
„ 30. Alispáni hiv. Lugoson: **kaviesszállítás** (81238 k.); bp. 5%.
„ 30. Budapest székesfőv. IV. ker. elülj.: **lakatos- és üvegesmunkák** az 1909—1911. évre.
„ 30. Hidaskürt közs. előlj.: **községháza átépítés** (20444·15 k.); bp. 5%.
„ 30. Dohányjövedéki igazg.: **dohányraktár építése** Kassán (161128·36 k.); bp. 5%.
„ 30. Kaposvár város polgármestere: **hidak építése**; bp. 5%.
„ 30. Székelyudvarhelyi á. é. hiv.: **bétonáteresztők építése** (11250·64 k.); bp. 5%.
„ 30. Máv. kolozsvári üzletvez.: Tövisen **szivattyúk, vízvezeték** (l. a hirdetések közt).
május 1. Budapest székesfőv. tanácsa: **üveges- és faburkolómunka** a községi kenyérgyárban; bp. 100 és 150 k.
„ 2. Székesfehérvári izr. hitközség: **templom- és iskolajavítás**; bp. 5%.
„ 3. Szentesi alispán: 14·245 *km* **útépítés.**
„ 3. Brassói á. é. hiv.: faipari szakiskolában **víz-gázvezetés,** olajvizeldék, kazánház, villamos óra és villámhárító.
„ 3. Déli vasútigazg.: **magasépítések** Balatonkeresztúr, Gjulaves és Sirac állomásokon (l. a hirdetések közt).
„ 3. Ilmic község (Moson m.) elülj.: **óvodaépítés** (18313·85 k.).
„ 3. Magyaróvári á. é. hiv.: **óvoda építése** (18313·85 k.).
„ 3. Sátoraljaújhelyi pénzügyigazgatóság: **épülethelyreállítás.**
„ 3. Vásáros dombói (Baranya m.) rk. iskolaszék: **iskola- és tanítolakás-építés** (24000 k.).
„ 3. Lőcse város tanácsa: **csatornaépítés** (5147·19 k); bp. 5%.
„ 3. Ungvári á. é. hiv.: **méntelepi épületek tatarozása** (3745·02 k.)
„ 3. S.-A.-Ujhelyi pénzügyigazg.: **tokaji adóellenőri lakás építése.**
„ 3. Nagyváradi á. é. hiv.: **két műtárgy építése.**
„ 4. Budapesti á. é. hiv.: 6786 *m* hosszú **útépítés**; bp. 5%.
„ 4. Pápai honvédhuszárlaktanya felügy.: **istáló- és lovardaátalakítás** (19924·40 k.); bp. 5%.
„ 4. Alispáni hiv. Zilah: 11 **műtárgyépítés** (25757·46 k.).
„ 4. Ságvár község (Somogy m.) elülj.: **koesmaépítés** (7214·69 k.); bp. 5%.
„ 5. Nyirmada község (Szabolcs m.) előlj.: **községház és jegyzőlakás-építés** (23577·70 k.); bp. 5%.
„ 6. Máv. igazg.: **postaépület** a budapesti ny. p. u. (l. a hirdetések közt).
„ 7. Péterréve (Bács m.) közs. előlj.: **iskolaépítés** (14480·18 k.); bp. 5%.
„ 7. Bogya község (Komárom m.) elülj.: **iskola és tanítólakás építése** (11900 k.); bp. 5%.
„ 7. Arad város gazdasági széke: **útaszfaltozás**; bp. 5%.
„ 7. Földmüv. min.: **a budapesti állatorvosi főiskola élettani és vegytani épületének kibővítése** (l. a hirdetések közt).
„ 8. Máv. aradi üzletvez.: Jászberényben a fölvételi **épület kibővítése** (l. a hirdetések közt).
„ 8. Sopron város polgármestere: **siketnéma-iskola építése** (180000 k.): bp. 5%.
„ 8. Szentesi m. kir. adóhivatal: **épületátalakítás** (9000 k.).
„ 8. Alispáni hiv. Esztergom: **útépítés** (13925 és 12102 k.).
„ 8. Szolnok á. é. hiv.: **laktanyatatarozás** (3590·82 k.).
„ 8. Győr város mérnöki hivatala: **útasphaltozás**; bp. 5%.
„ 8. Dicsőszentmártoni á. é. hiv.; **híd- és útépítés** (36865·46 k.).
„ 8. Szekszárdi á. é. hiv.: **selyemsodrógyár építése** Tolnán (57414·90 k.) bp. 5%.

Krubicza József

Vas. Ujs. 1901. 60. l.

oklevelés gyógyszerész, 31 éves, Budapesten. — KRUBICZA JÓZSEF, építész, Kecskeméten, 42 esztendős korában. — ARNSTEIN MÓR, fogorvos, 63 éves,



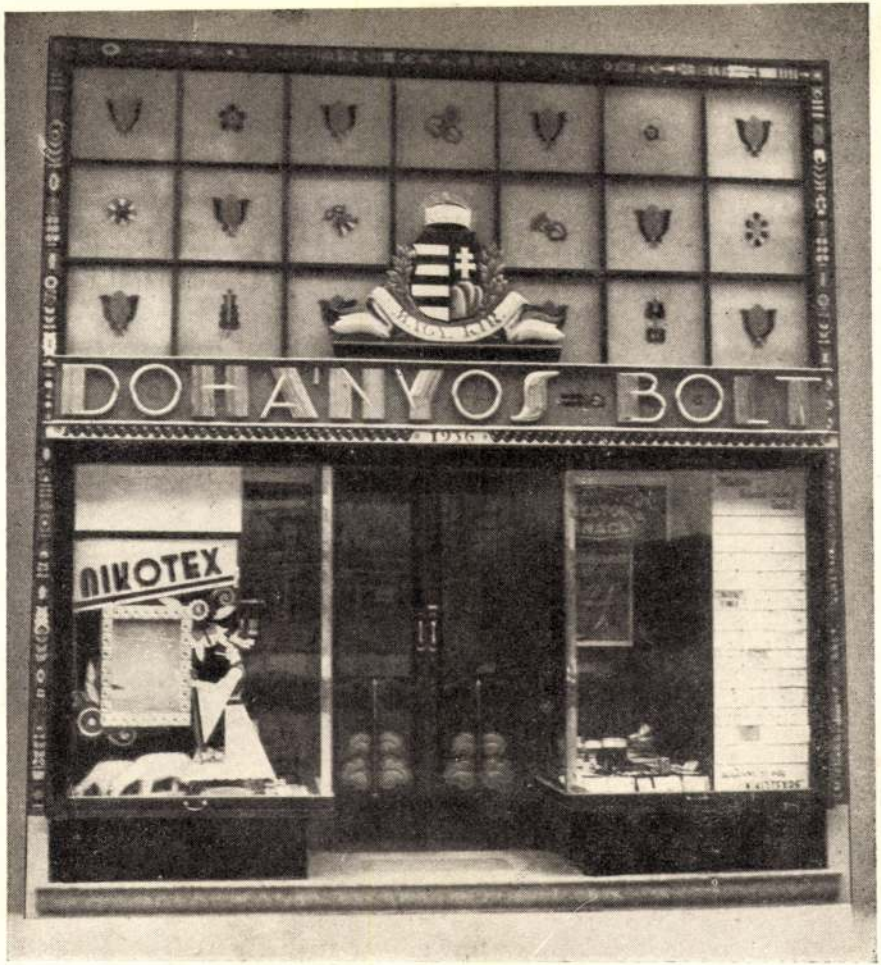

Portál

Tervezte : Krucsák Gergely

Kivitelezte : Simay László

Művészet 1936. 3-4. sz.
27-1.

lyen komoly kultuszt csinálnak a csehek az ő Smetanájukkal, Dvorákukkal? Hol vannak pedig ezek a kiváló szerzők Liszttől?

A mi fiatal esztétáinknak nagy része azonban beleesett abba a túlmelegített Bartók vagy Kodály-féle bűvkörbe, melyből a mult nagy romantikus értékeit és különösen a regényes Lisztet, dölyfösen kizárták. Molnár Antalra remélhetőleg nem hatott e fanatikus fiatal rohamcsapat művészi politikájának ez a totalitása? Az új magyar zenemozgalom vezetői ugyanis igen őszinte és lelkes Liszt barátok, másrészt pedig művészetük sem áll oly messze Liszttől, mint ahogy ezt a fiatal magyar esztéták hol nyíltan, hol a sorok között bizonyítgatják. Hálás téma lett volna ép ezért most a Liszt-jubileumkor a fiatal Bartók viszonyának elemzése Liszthez, vagy rámutatni arra a kapcsolatra, mely a Danse macabre démonizmusa és Bartók későbbi rokonlelkű művei között megtalálható Kodály Háry Jánosának nem népies számai, azután a Marosszéki és különösen a Galántai táncok világának is sok érintkező pontja van Liszt magyaros zenéjével.

Kritizálni minden művészt szabad. Még Bachot is, az egyetlent, aki előtt szigorú zenebírálók ma korlátlan hódolattal hajolnak meg. Liszt is bírálható természetesen, hiszen oly rengeteget írt s persze nem csupa h-moll szonátát és Faust szimfóniát... Gyorsan is dolgozott s egyik-másik nagyobb ópuszának megszerkesztése bizony alig okozott neki nagyobb gondot, mint ma sok úgynevezett nagy zeneszerzőnek egy nyolc-ütemes önálló téma kitalálása. Liszt el is bírja a legerősebb kritikát, ha másik oldalon viszont kivételesen nagy értékeit sem hagyjuk figyelmen kívül. De miért állunk éppen mi magyarok Liszt kritilázóinak sorába ahelyett, hogy *alaposabban ismernők meg ennek a szinte egyedülállóan átütőképes magyar szellemi nagykövetnek életművét?*

Azt hisszük, hogy a modern magyar zene páratlan gazdagságát, óriási kultúrális jelentőségét csak alá húzná az, ha bizonyos vonatkozásban közvetlen kapcsolatba hoznók Liszt munkáival. Bartók és Kodály forradalmi és újító dicsősége pedig inkább megfog nőni, mint szenvedni. Éppen ezért bízunk abban, hogy Molnár Antal újra revideálni fogja álláspontját és azután nem fog adósunk maradni az új magyar zene Liszthez való viszonyának teljes esztétikai, zeneelméleti és formai feltárásával. Ilyen monográfia bizonyára rá fogja vezetni a legkényesebben romantikus fiatal esztétákat, Bartók és Kodály lelkes és tehetséges pretoriánusait is ahhoz a tisztultabb felfogáshoz, hogy Liszt nem volt zseniális illuzionista s művészete sem csupa parádé, díszes kösönyű, elnagyolt görög-tűz. Ha magyar kultúrfölény után áhítozunk, akkor nemcsak az idősebb nemzedéknek, de a fiatalságnak is meg kell győződve lennie arról, hogy Liszt volt a magyar géniusz, a magyar föld egyik legnagyobb szülötte s az összes nemzetek művészei közt is olyan szédületesen nagy alkotóelme, akitől a mai sokszor sivár és elrugaszkodott, romantikanélküli világban is csak hódolattal, hálával és büszkeséggel emlékezhetünk meg.



K r u t s a y Ferenc iparművész

M Ű V É S Z E T
I.évf. 1902.
354.
"Pályázatok"

Krucsay Ferenc festő

Népszava XXXVII.1909 dec.10
292 sz. 5 lap.

Jubiláris tárlat a Nemzeti Szalonban.

Krucsay Ferenc
Jestő

l. Művészi Ipar

1891. 217 l.



Az épületek tisztántartása a bentlak
szolga vagy kapus feladata, a ki természe
beli lakásán kívül heti 25—30 sh. bérbe
részesül.

A személyzet fizetése tetemes összegeke
emészt föl: a westminsteri könyvtárakban
czimen 1907-ben 4118 £-ot, Finsburybe
856 £-ot, Chelseaben 1216 £-ot fizettek k

III.

A londoni városi közkönyvtárak épülete
rendesen az illető városrész egyik főutczájá
ban, vagy központi fekvésű mellékutczájába
vannak elhelyezve. Teljesen szabad téren
csak igen kevés áll közülük (pl. a lambeth
központi Tate könyvtár), gyakrabban saro
telken (pl. a clerkenwelli központi könyvtá
Finsburyben), de még inkább egyéb épületek
közé ékelten nyertek elhelyezést. Külsejük
ben valami egységes könyvtárépület-stílus
nem nyilatkozik meg: a legkülönfélébb tör
téneti stilusok felhasználtatnak a könyvtár
építkezéseknél: de főleg a reneszánsz és a
görög. Például álljon itt a hammersmith
Carnegie-könyvtár épülete. (1. kép.) Egyik-
másik épület diszesebb kivitelű, falait az

Krudy Ádám

A HADIFOGOLY MESÉL* . . .

Írta: Zámbory Antal főhadnagy, a Leventekör örökös tagja.

A legjobb barátom volt. Szavak víg zenéjével kolompoló, kísérő hívem. Ha bajom volt, százfele elkacarászó jó szavakkal dobálta meg a sorsomat. Ha elkeseredtem, megtanított nevetni, valami csöndes, békéltető jósággal. Könyveket, verseket adott olvasni, hogy szegény szomorú embervoltom megmaradjon az irdatlan embertelenségben.

A legjobb barátom volt. És meg akart ölni.

Ugy volt, hogy kitört a háború. Én ujjongtam, lelkesedtem, ugráltam, mundérba öltöztem, utaztam, sorakoztam, meneteltem, hasra feküdtem, rohantam, a puskámat előrevágtam, lőttem. Aztán golyótól találva elestem . . .

Öt-hat hónap mulva a barátomat szintén elfogták. Az Ural tövében találkoztunk. Jöttek. Hosszú embersor. Katonák. Szemetszúró vad szakállal, száz lyukkal szellőző csukaszürkék, irdatlan bocskorok újságpapírból. De hang nem hallatszott, csak a rongyok sercegtek a kemény havon. Különben csend és némaság. Ő nevetett. Ugy, ahogy régen. Együgyű, csöndes, titkos részvétű mosollyal a saját sorsán.

A táborban összetalálkoztunk sétán, munkán. Örültünk egymásnak. Néha beszélgettünk is Pestről, vagy a hernádmenti ibolyák drága illatáról, könyvekről, háborúról, mindenről, — csak a magunk bajáról nem.

Később ideges lett. Rászokott a dohányzásra. Komisz muszkadohányt szívott, ami reszelt, vágott, csípett, de íze, bűze, színe volt a füstjének. Egyik újságpapírcigarettát a másik után szítta. Az ujjai már egészen barnák voltak, mint a múmiáké. Aszott, ráncos és reszkető. A szemében néha idegen, mérges tüzek villantak . . .

Télen lázadás tört ki. Büntetésből egy bányába kerültünk szenet fejteni. Tilos volt a dohányzás, de ő mindig szerét ejtette, hogy titokban sodorjon egyet. Néha beszélgettünk az agyat őrlő csöndben, amit csak a kalapácsok csattogása és a lehulló kődarabok hangja élénkített. Tolsztojról, Krisztusról, a világbékéről és sok minden békés és bölcs belátáshoz érkezett témáról. Mivel már minden mindegy volt, hát beszélgettünk. Napról-napra idegesebb lett. Ha nem volt cigarettája, kiütközött a nyál a szája szegletén. Mogorva lett, érzékeny, megsértődött a legártatlanabb tréfán is. Egyszer megütötte az őrt. Elítélték érte két hétre. Elvitték valami Nagy Pétertől öröklődött kazamatába. Mikor visszajött, nem ismertem rá. Valami mélyen ülő, vad, beteg fény villódzott a szemei mélyén és a szája szeglete ideges grimaszokba torzult.

Már nem beszélt semmiről. A tüdővérzés két véres vörös rózsát rajzolt ki az arcára. Egyik délután, amikor úgyis nehéz, lélekzetfojtó levegő volt már csak a szénporos tárnában, megint cigarettát kért.

Néhány volt nálam, de nem akartam odaadni. Sajnáltam. Gondoltam, hátha még nincs vége. Féltettem a tüdejét.

Kirobbant belőle a gyanú. Nincs? A tüdeje úgy sipolt, mint az ócska mozdonyé, ha hegynek fujtat.

— Nincs ! — válaszoltam. Egy ideig még fürkészte a szemem mélyén a hazugságot, aztán elfordult. Nem szólt többet semmit.

Kis idő mulva hatalmas szikladarab indult már majdnem a fejére. Odaugrottam, de a következő pillanatban közénk vágódott. Porfelhő, kőszilánkok, apró kis hegyes kőkristályok repültek a szemünk közé, aztán csend lett.

Egypár percig lihegve álltunk. Mikor eltisztult a por, lehajoltam a sapkámért. Fölemeltem. Kiesett belőle a cigaretta.

Egy percig néztünk egymásra. Bután és idegenül, mint két egysorsú szomorú állat. Aztán felhördült.

— Nyomorult ! — kiáltotta és a szívem felé döfött a bicskájával, pont a szívem felé. Hátraugrottam. A döfés lendületétől megbicsaklott a két lesoványodott lába és előrevágódott. Az iszonyú indulat és a zuhanás ereje a bomlott tüdő ereit felszakította, mint részeg ököl a cimbalom húrjait — és görcsbe rángó száján vastag sugárban ömlött a vér.

Csend volt — egy-két hörgés — két lába, mint két vitustáncba bomlott kérdőjel, a levegőbe rándult, aztán egymásra esett, furcsa, halálos ritmusba torzulva, mint két esővert, csatakos őszi ág . . .

* Mutatvány a szerző készülő regényéből.

1930.

Irta: Panyigay Sándor, a Leventekör örökös tagja.

Amim van: a dal, az ima, az ének,
Sohsem áll be lakájnak-cselédnek.
Én mindörökké azok mellé állok,
Akiknek az éjjel nem hoz boldog álmot.

És ha lesz egy falat kenyere másnak,
Gondoljon rájuk, kik hetekig se látnak —
Egy kortynyi jó italt osztozzon azzal,
Aki tikkadt, aki tán szomjan hal.

Óh, mert sok az utcákon a koldus,
A béna, a rongyos, a szegény, a bus —
S a város él, csupa kincs — vágyat hajtó,
Míg a kövezeten koppan a famankó . . .

Mindenki látja, de senki sem érzi,
Hogy a virágokat le kellene tépni
És a földre szórni mind — mind le szépen,
Hogy a rokkant ne göröngyre lépjen.

Látják és mégse veszik észre,
Hogy magyarul koldulni — hullni térdre
Mennyivel nehezebb és milyen-milyen szégyen,
Hogy rokkant áll az utcák szögletében . . .



Ludovikás Levente
1930. IX.

Krudy Ádám

kell odaadni a törvénynek. Csak szántott vígan, ősmagyar kedvvel.

Észre sem vette, hogy túlnan a másik úton egy szekér közelget s két izzó gyűlöletű szempár nézi. Egy oláh férfi és nő. Azután a férfi valamit súgott az asszonynak s az futva megy a falu felé, a szekér pedig újból elindult.

Erre már felemelte a fejét. A Pop Dimitru. Ismerte, rusnya oláh volt, meg is verte párszor fiatalkorában. Azután felötlött neki valami. Az ám! Hisz erre nem volt neki földje... De azért csak jön. Egyenesen erre.

Csak megáll a föld végén. Nem szót egy szót sem. Leveszi az ekéjét, befog és elkezd szántani.

Szabó Péter szemét vörös fény borította el. — Hallod-e,— mondta neki csöndesen,— ez az én földem!

Az oláh nem szól semmit, tovább szánt.

Erre odamegy, megrázza a vállát: — Nem hallod? Vagy nem akarsz magyarul érteni? Ez az én földem!

A másik kissé elsápadt, lenézett a falu felé. Valamit láthatott, mert arca földerült.

— Értek magyarul, de te nem beszélsz jól! Ez az én földem!

Szabó Péter megremegett s kezében gyanusan rezgett az ösztökevas.

— Azt mondom neked, hogy elmenj innen! Ez a föld sohasem volt a tied, nem is lesz. Már az öregapám is itt szántott, míg te még nyolc éve is kecskét őriztél. Takarodj innen! — Hangja mindinkább erősödött, míg körül rengve-bongva adták vissza a hegyek.

Az oláh ijedve lépett vissza, de megint láthatott valamit, mert visszalépett. Odaállt Szabó elé:

— Mit kiabálsz! Azt hiszed, megijedek egy rongyos magyartól! Most mi vagyunk az urak! A föld az enyém, te meg az anyád menjetek koldulni.

Újból lehajolt az eke szarváért, hogy tovább szántson, de ez volt az utolsó mozdulata. A székely agya, szíve, nem bírta tovább, a lelke mélyén szunnyadó vulkán teljes erővel kirobbant. Egyszerre szétfoszlott benne minden: hit, megnyugvás, szeretet, fogadalom, csak a magyar föld védőfarkasa üvöltött fel a lelkében.

Kezében megsuhant a gyertyánnyelű ösztöke, mint sújtó villám, vagy a végzet ostora és az oláh holtan bukott a földre.

Szabó Péterben meghalt az öntudat. Rekedten felkacagott, szemében különös fények lobogtak, megragadta az ekét és vadul verve a sárgát, mindent legyőző erővel nyomta bele a vasat a földbe, hogy széles ívben hasadt a háta. Homlokán az izzadtság csorgott, a napfény mintha glóriává szőné. Az eke nyögött, amint szántott a bús magyar, mintha a göröngytúró ekében egy nemzet fájdalma sírt volna...

— Ott az uram, jaj megölte, gyilkos, gyilkos! — kiáltozta oláh nyelven egy asszony a mögötte jövő két csendőrnek.

— Add meg magad! — s lövésre lendültek le a fegyverek.

A székely megállt. Mint egy óriás tilalomfa. Hová lett a szelíd fény, a mosoly az arcáról? Most olyan mint az oroszláné! Szeme sárga, haját, szakállát szétfújta a szél!

— Ez az én földem! — ordított fel és kezébe kapta újból a rudat, feléjük rohant. A vész, az átok, a magyar kirobbanás elsöprő haragja.

Az egyik csendőr megrántotta a ravaszt. Elbukott, melléből magasra szökkent a vér. Szeméből eltünt a harag, a sárga fény s újra Krisztus-szemekké váltak, nagy, barna, mélytüzű szemekké.

Keze megmarkolt egy hantot... Nedves, puha... széles karéjban hasítja az eke... feketén, zsírosan... az erdő zöldel... virágok nyílnak... áldott a napsugár melege... Az eke előtt két szép ló halad... hogy dalol a pacsirta... kedvet kapott ő is a dalolásra...

... De a dal már mint piros szökőkút buggyant ki a torkán...

VIGYÁZZATOK!

Irta: Técsői Móricz Béla fhgy, a Leventekör örökös tagja

Napégett arca hamuszín fakó,
Szemében izzó szenvedély,
Feje dacosan hátra vetve,
— Nem riasztja meg a veszély:
A pallost tartó óriás bakó!

Két keze vasba, bilincsbe verve.
Derekát ólmos lánc köti,
Ruhája rongyolt, szennyes, tépett;
Testét tajtékzó hab födi,
Szines szivárgó vérrel keverve.

Körülötte szerte mind ott hevernek
A glóriát hozó fegyverek,
A puska, pisztoly, kard, vasfokos...
— Száz halál, mely most szendereg,
De, vigyázzatok — életre kelnek!

...És újra kardot markol a karja,
Meg nem rettenti száz veszély...
Gyúlad a bosszú, a gyűlölet!
Véged bakó, — ha hadra kél
Egy tépett ország minden magyarja!

A VÉNÜLŐ KERESZT

Irta: Reidner László akadémikus

Pozsony határában sokszor vezetett el utam egy útszéli fakereszt mellett. Rozoga fáján az enyészet látszott már diadalmaskodni. Sorsüldözöttek, keserűséggel telt szívek panaszos imáiról sokat beszélhetne, hisz hányszor hallotta már az élet zivataraiból kidőltek zokszavát. Rendületlenül hirdette sok idő óta már a békét és a feltámadást s enyhítő írt nyujtott azok sebére, kik már máshol nem tudtak menedékre lelni. Hányszor láttam itt siránkozó anyókák töpörödött alakjait, amint átszellemülten mormolták imáikat. Az út porában bandukoló parasztnak, ha elment előtte, imára nyíltak ajkai s az éjszakai utonálló is ijedten emelte meg előtte kopott süvegét, ha bűnös útján arra bujdokolt . . . Pedig csak az ács rótta össze darabjait. Dísztelen volt, csupán egy mezei virágokból kötött régi bokrétának maradványait zörgette rajta a szél . . .

Sokszor megcsodáltam ezt az útszéli keresztet, s egyszer egy őszi nap alkonyatán úgy véltem, regélni kezd :

— Nézd . . . ott . . . azt a várost ! Látod-e a gomolygó fellegeket az ősi vár porladó kövei felett? — (Összerezzentem. Kisgyermek koromban mindig félve ragadtam meg anyám karjait, valahányszor az ódon utcák házai felett elém tárult a régi vár. Ez a megmagyarázhatatlan ösztönös félelem vett rajtam most is erőt, midőn a leáldozó nap vésztjóslóan pirosra színezte a szürke falakat.)

— Pedig sokan isznak ott most győzedelmi áldomást. Idegen dalnak lármás hangjai szállnak onnét, mikor a »győzők« rekedten kiáltják : Éljen a felszabadulás ! Éljen a béke !

— Óh, én láttam, mikor jöttek ők. — Nem voltak sokan. Félve vonultak erre s ujjuk reszketett a puska ravaszán. Azután többen és többen jöttek az . . . »igazság harcosai« . . . akik a béke eljövetelének napját s Szvatopluk birodalmának újjáébredését ünnepelték.

— Sóhajom akkor felszállt az Urhoz. Én, a korhadt fakereszt, vénségemnek napjaiban örülni tudtam, mert hittem nekik. Itt lábaim előtt sok anya sírt, kivánva a békét, mely megenyhíti a szenvedést és visszahozza a harcok zajában elveszett fiát . . . És ezek a béke jelszavával jöttek . . . Óh, hogy örültem akkor. Azután mult az idő. Egyszer szomorú hang ütötte meg ismét fülemet. Egy fáradt férfiú állt meg itt előttem és tisztelettel megemelte fövegét.

— Isten veled, te vén kereszt. Szeretném, ha a viszontlátás nem késne sokáig. Te légy a tanu, hogy a büszke fő, mely soha nem hajolt meg a zsarnok felsőbbség előtt, most sem tagadta meg magát ! — Ez volt az első, aki megnyitotta a száműzöttek szomorú menetét. S csakhamar az emberek végeláthatatlan sokasága tolongott itt az országút porában. Láttam itt sok büszke arcot bánatra törve, férfiút, nőt és gyermeket . . .

— Most néha egy tót koldusasszony is meglátogat. Valaha földjét mívelte kérges kezével. Mióta más világ van itt, elnyűtt rongyaiban alamizsnát kéreget s ha valakit meglát ez úton haladni, zokogva kíván szerencsét reá, mert ő is amonnan várja a feltámadást, amerre ez út vezet . . .

— Lásd — szólt a vénülő kereszt — mióta megláttam a jövevényeket, keservesebben zúg a szél is felettem. Vadul csapkodja hozzám e száraz kórót, az emberek könnyei kiapadhatatlanok, sóhajaik kétségbeesetten keresik az Istent . . .

— Hol van a béke? Im, testemben a szú tanyáz, az enyészet hatalma diadalmaskodni fog felettem : Tudom, hogy közeledik a végórám. De amíg állok, hirdetni fogom a szebb jövőt, Isten igazságát és a béke eljövetelének dicsőséges napját.

Azután megszünt beszélni a vén kereszt. Nemsokára én is elindultam a Csonka-Ország felé . . .

*

Néhány év mulva meglátogattam szülővárosomat. A keresztet már majdnem el is felejtettem. Egyszer mégis elindultam felkeresésére.



Krúdy Ádám akadémikus linoleummetszete

Emlékszem még arra az őszi alkonyatra. Minden úgy volt, mint régen, csak a fellegek valahogy haragosabban gomolyogtak felettem s a fák levelei egy árnyalattal sárgábbak voltak, mint azon az őszi estén. A vénülő kereszt pedig nem volt sehol . . . Az enyészet vasfogát megelőzte a »felszabadítók« berendezkedő munkája . . .

Hazafelé indultam. Fejem felett ijesztően kavargott a lég, az őszi szél szennyes felhőket kergetett s az avart sikoltva dúlta szét. A régi vár komor kövei felett pusztulásról beszélt az ég. És . . . arra . . . messze, ahol az út porát elnyelte a messzeség ködfellege, messze Magyarország felé, úgy véltem, derülni kezd . . .

Ludovikás Levente
1928. VII. évf. 1. sz.

GRÓF HALLER ALFRÉD AKADÉMIKUS VERSEIBŐL.

VONATON.

Belerohanunk a hóesésbe,
A gép sikolt, a föld dobog
S megdöngeti a szélvihar
A jégvirágos vonatablakot.

Hull a hó, fütyül a szél
S az ajkunk félve belekacag
És hideg, havas szívünkbe zárunk
Minden ittmaradt napsugarat.

A csókunk is fehér, mint a hó
És hideg, mint a Tiszán a jég . . .
Jaj, ha megéreztünk valamit a télből,
Mikor az ajkunk összeért.

S a vonatunk a hóesésben
Már hófehér köntöst kapott
És mi könnybetűkkel írjuk tele
A jégvirágos ablakot.

A NYÁR JEGYESE.

Milyen különös:
Jegyben járok a nyárral.

Az utam tele van rózsavirággal
És bódult, illatos hangulatok
Borulnak a szívemre.

Ma valahogy a vérem is lángol
S valami új dal üteme is lüktet benne,
Ma valami varázs van a szememben,
Ma én vagyok az álomkirály!

S a nyár
Két fehér karjával lágyan átölel.
Mélyen a szemembe néz.
Egybe olvadunk valami babonás vággyal
És a szerelmünk álom, messzeség.

A fejem összeborul száz virágos ággal . . .
Milyen különös:
Ma jegyben járok a nyárral.

MARCSEK LÁSZLÓ AKADÉMIKUS VERSEIBŐL.

NEM SZERETLEK VÁROS.

Nem szeretlek meg tán soha város.
Csupa-kő vagy: — az utak, — a házak és a szívek.
Hiába jön felém kacér, kalandos lányod.
Nem. — Város én nem leszek soha a híved.

A fiad is, — valahogy más nekem, csak-én ember,
Csak-mát-élő, se holnapja, se multja,
De aki a mában elé áll,
Azt mint a kutyát durván félrerúgja.

Hideg szépség vagy, szemnek-fénylő
Csillogó dér, ragyogó arany.
Nem hevít a nap égető fénye
S hamis élet-meleged, ha sötétség takar.

Az életed tipró, mindent legázló.
Tarka mult, szivárvány-remények.
Ha kihül bennem is az érzés,
— Város kőházaid közé talán visszatérek.

ESTE.

Felpillant az utcák lámpa-szeme.
Süket csendben hallgat a föld, . . . hallgat a gyár.
Remegő gázfényen át-átröppen egy-egy bútépte ember-bogár.
Megtört fejjel megbújnak az esti árnyék lombja alatt.
Üres a szemük, a lelkük — s a ruhájuk tépett-szakadt.
Kívül-belül rongyos, életvert bánatot-élők.
Csak hurcolják az életet, mint az igát a barom.
A holnap csak munka-holnap nekik, az éj alagút a halál-utakon.

Szemükből rámcsordul a bánat, — a semmi —
Csak a halál tud beléjük életet verni.
S amint az éjben elsuhannak,
Megcsörrennek a fagyott téli gallyak.

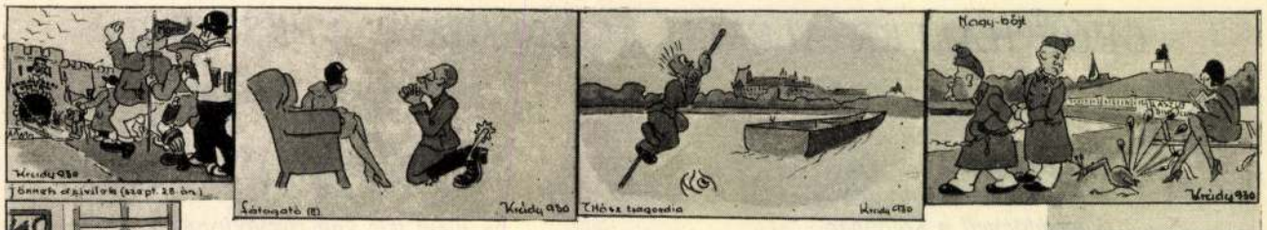



A 68—71. és 74. oldalon levő karikaturákat Krúdy Ádám akadémikus rajzolta.



ARY BÁCSI, A NAZARÉNUS.

Írta: Molnár Pál főhadnagy, a Leventekör örökös tagja.

Ary bácsi nazarénus volt. Mégpedig vérbeli. Káromló szó soha el nem hagyta ajkát. Mindig megtartotta vallásának szigorú törvényeit.

Egyik nyári délelőtt pirosra gyulladt arccal nyitott be a rendőrkapitányi szobába s nem annyira a keresztényi türelem, hanem inkább valami pogány harag sugárzott le róla.

A rendőrkapitány kérdésére, hogy mi járatban van, a következőket mondotta el, meglehetős bőbeszédűen.

— Kedves tekintetes uram! Noha Krisztus urunk minden cselekedetével a keresztényi türelem útját jelölte meg számunkra, hogy azt követnénk, mégis kizúdult az én haragom ma délelőtt.

— Amint tetszik látni, munkából jöttem, hogy elmondjam a tekintetes úrnak az én nagy bajomat. Kinn arattunk ma délelőtt a Csőreg tanyán. Én, Kovács János, néhai Hegedüs Pál meg Nagy Imre, a kis köpcös. Hisz ismeri a tekintetes úr. Egyszercsak egy rossz bocskor került a kaszám elé. Belevágtam. Nem szoktam én hagyni magam után araszos torzsot. Félredobtam a bocskort, megfentem a kaszámat, azzal tovább vágtam a búzát. Alig vágtam hármat-négyet, hát megint csak ott feketéllik a bocskor a búzában. Félredobtam megint. Tán egy fél perc se telt el, hát újra megreccsen a kaszám alatt, mert tetszik tudni, nagyon kiszítta már a nap. Fogtam a bocskort, azután újból arrébb hajítottam a tarlóra. Vallásom tiltja, hogy babonában higyjek, meg aztán azt se hihettem, hogy az őszön a búza közé bocskort is vetettek. Ezért, amikor félrelöktem, szétpislantottam egy cseppet s akkor láttam, hogy néhai Hegedüs Pál felkapja a bocskort és elibém lódítja a búzába.

— Felforrt bennem a vér! Fejembe tódult. Káromló szó, — Uram bocsá' — káromló szó hagyta el a számat. Hej, hogy mi, nem akarom én azt kimondani. Odafordultam néhai Hegedüs Pálhoz és azután azt mondottam neki:

— Ember, ember. Te Istentől elrugaszkodott, elbizakodott ember, elmenj előlem, mert megtévesztem magam!

— Tekintetes uram! Vádolom néhai Hegedüs Pált, mert ő az oka annak, hogy megszegtem a vallási törvényemet, ő az oka, hogy káromló szó hagyta el a számat.

A kapitány csak mosolygott. Hisz erre nincs földi törvény, hogy ilyesmiért valakit megbüntessenek. Az öreg észrevette a mosolyt.

— Már pedig tekintetes uram, néhai Hegedüs . . .

— Jó, jó bátyám, — vágott közbe a kapitány — de hát mért mondja mindig, hogy néhai?

Ary bácsi lassan lehajtotta a fejét.

— Megtévesztettem magam, tekintetes uram. Leütöttem azt az embert . . .

. . . Mert Ary bácsi nazarénus volt, de egyben kún is volt, mégpedig vérbeli.

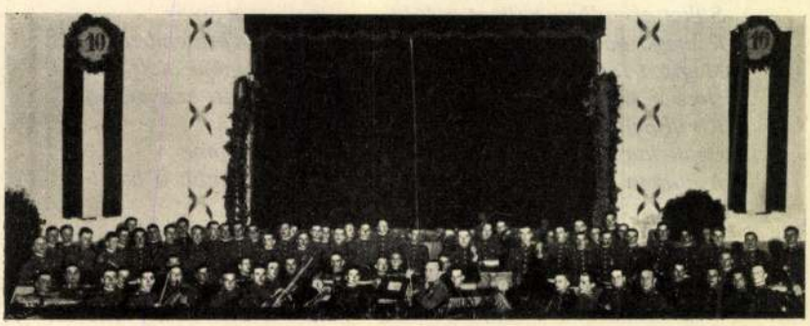

Az ének- és zenekar

a Leventekör 10 éves évfordulóján.

Ludovikás Levente 1930. IX. évf

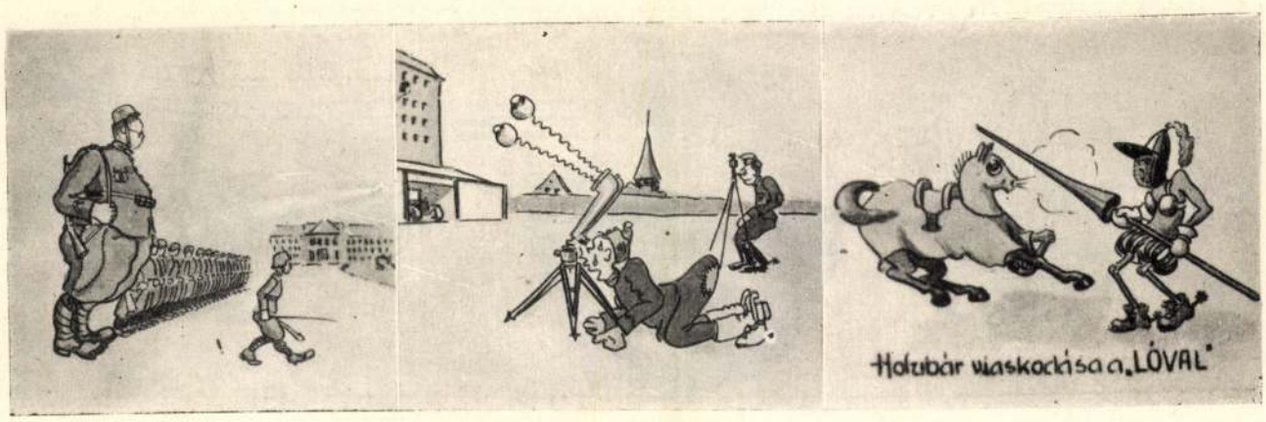

PÁRVIADAL.*

Írta: Erdélyi Tibor főhadnagy, a Leventekör örökös tagja.

Ellibbent a sarok mögött Gilitkai Boris piros szoknyája, de meglátta már Szőcs Gergely. Utána eredt nyomban. Pengett ezüstös sarkantyúja futóléptének nyomán, tudta is Egerben mindenki, hogy ő szalad. Tán azt is, hogy Boris után. A sarkon trombitát csinált tenyere öbléből. Belekiáltott. Boris megállt, megfordult. Selyemcipője majd elveszett a porban.

— Aj be jó, hogy jön kigyelmed. Levelet küldött nékem a budai basa. Azt írja benne, apámuramat meghurcolta a pogány rabság. Ideje már az estvéhez közelget. Azt írja, nem jó rab, dolgozni már nem tud.

— Igaz, nehéz agg fából guzst tekerni.

Boris szeme héján megpillent a könny.

— Azt írja Musztafa, menjek fel Budára. Bántódásom nem leszen, csak nézni akar engem, simogatni kissé. Csak annyi ideig, míg a hold sarlója egyszer meg nem fordul. Ha elmegyek, kiadja apámat. Ha nem megyek, háromezer forint a kiváltás díja.

Csipkés keszkenője felszívta könnyeit. Szőcs Gergely csizmája sarkával kavicsokat tördelt apróra. Megfogta kardját marokján, csakúgy reccsent belé.

— Figyeljen kigyelmed. Inkább akarom holtomat, hogynem mint éltemet, de a magam tisztességét megcsúfítani nem hagyom soha! Szegény apám . . .

— Boris, én kiváltom!

— Régóta is kívánja már, tudom. Hitvány török rabok sínylődnek csak itten, ezekért nem adják, mert én kellek nekik. Kigyelmed tudhatja. Kun Péter szintúgy.

Szőcs Gergely huszárfőlegény szaporán rángatta bajuszát e szóra. A lelkéből fölviharzott szó utat tört a torkán.

— Boris, hát már megint a Kun Péter? Engem is hiteget, amazt is. Avagy őt szereti jobban . . .

— Nem úgy, Gergely! Kegyelmedet se jobban őnála, őt se jobban kegyelmednél. Ez az igazság. Mondtam is már párszor.

— Megvívok vele. Kopját török.

A déli sáncok felől megindult a szél, felkavarta az út porát és nekivágta a mohos várfalaknak. A Dobóbástyánál kandikált ki éppen a figyelő strázsa. Belefujt a kürtbe, hadd tudják, hogy éber az őr. Boris megindult, küzdve a széllel és könnyekkel.

— Azé leszek, aki apámat kiváltja a török rabigából . . .

*

Nagy mulatozás folyt a fegyverteremben. Fodoróczky György meg Nádasdi János toborzót jártak a terem közepén önmulatozásra. Félkörben a nemes lovagok és vitéz főlegények. Balassa Bálint új nótát csinált. Ezt danolta mostanában valamennyi. Horpadt ónkupák ütődtek egymáshoz. Szilaj volt a jókedv. A nótához topogtak. Vitéz Forgách Simon nagyokat kurjantott és falhoz vágta az üres kupát. Csörrenve hullott le egy címeres pajzs, meg néhány fringia. Pásztóty Gergely átszólt Balassának.

— Hallod-é, te Bálint! A bujáki rét alján még látszik Kun Péter tizenkét huszárral. Nótázzad meg őt is.

A vasveretes nagyajtó fordult a sarkában és megette megállt Szőcs Gergely. Csapongott a jókedv, szárnyalt a víg dana, kongott a sok kupa, csak Szőcs Gergely volt csendes, ráncos, mogorva. Az ajtóban úgy állt, mint valami élő szobor. A vár kapitánya, vitéz Forgách Simon meg is szólalt menten.

— Ajnye a nemjóját, mi bánt téged Gergely? Dícsérd a végeket jókedvvel, nótával. Csapd a süvegedet a fejed búbjára és állj közénk nótázni.

— Kun Pétert keresem.

A végházi vitézek majd mind összenéztek. Megakadt a tánc is.

— Elment portyázni. Ha sora úgy hozza, utat állni, vásárt ütni, vagy lest vetni Csongorád táján. Ottantájt berzenkedik újfent a török. Gilitkai Boris leányasszony küldte. Hitvesül megy hozzá, ha apját kiváltja. Foglyokért megyen. A kótyavetyén is szerez talán néhány forintokat. Eriggy a bástyára, onnan még meglátod.

* Forrás: Takács Sándor: Régi magyar kapitányok és generálisok. Stadium, 1930.



Szőcs Gergővel fordult a világ. Balassa Bálint vitézlő dala se tetszett néki, mert Kun Pétert dícsérte.

Odakint az idő alighogy kinyílott. A füvelő lovak már a rétet járták. A nyitva hagyott ajtót becsapta a szél és ettől felugrott a kandalló lángja. A piros parázsmáglya pisszegve dűlt össze. Pengett a lant, és úszott a nóta. Balázsdeák István Szőcs Gergelyhez lépett.

— Hallod-e, te Gergely! Ti most Kun Péterrel párviadalt vívtok. Igaz, nem szablyával, se nem kopjával, de nagy agyafúrtsággal, sorsos szerencsével, fortéllyal, furfanggal. Aki Gilitkait hazahozza, az hitvesül kapja Boris leányasszonyt. Miért nem indulsz hát?

Szőcs Gergely leöntött a torkán egy kupa bort és az üres kupát a sarokba vágta.

— Hajhó vitézek! Boris leányasszony énnékem is kell. Ki fogad vélem, hogy enyém leszen?

— Vivát, vivát!

A száz torokból kiszakadt szó végigrohant a termeken, a súlyos falakon megtorpanva százszor ordította vissza önmagát.

— Vivát, vivát! Ez már viadal. Addig nem az, amíg csak egy küzd a lányért. Gyere ide, Bálint, vedd a pennát, kalamárist, írd a fogadást. Merthogy fogadni, az is viadal. És a viadal vitézhez való. — Igy szólt Forgách Simon.

Szőcs Gergely melle dagadt és majd szétszaggatta dolmányát.

— Ugy vagyon. Magam is igyekszem a viadalt megnyerni. Azt is Kun Péterrel, emezt is Forgáchcsal. Gilitkai Boris leányasszony pedig az enyém leszen. Ezért viaskodunk. Nem úgy, mint Kun Péter. Azt se tudom, a török merre jár. Adót se szed semerre, kikeletkor se, mert elvenném tőle, mire megszedte magát. Sokadalom sincsen a hódoltsági részen. Énnékem más módom van. Im halljátok meg: Elcsalom Musztafa mellől és felhozom Egerbe a leggazdagabb budai zsidót.* Ugy segítsen Isten!

Bálint deák írta...

*

* 1567. évben Szőcs Gergely egri huszárfőlegény Musztafa budai basa panaszlevelének tanusága szerint Mojzes zsidót Budáról ellopta és érte 10.000 forint váltságdíjat kapott. Az összegen Forgách Simon egri várkapitánnyal — a Nemzeti Múzeum Forgách-levéltárában előtalálható szerződés szerint — osztozott.

Héjavisítás tépte meg az éjjeli csendet. Lusta hullámokat csapott a parthoz az északi szél és mindmegannyi után a visszafutó víz tépett egy darabot a ráckevei partból. A kis kavicsok susogva szaladtak a szaladó vízzel.

Megint a héja szólt a Duna árja felől. A part felől a válasz. Fészkelő helyét kereste talán.

Serény evezők csónakot húztak. A hajnalodó holdfény csak erőtlen sávot mutatott a csónak után. Két sötét árny állva evezett. Turbánjuk megingott a gyors evezésben. A csónak alján lomha tömeg feküdt. Ujra víjogott a rablómadár és a füzesek felől válasz sivított. A csónak irányát arra felé vette. Kis idő mulva megzökkent a parton. Szarkacsörgésre ugyanolyan válasz.

Süveges huszárok ugrottak elő. Huszár és janicsár gyorsan kezetráztak.

— Vedd át a Mojzest, ott vagyon a zsákban és kötözd a nyereghez. Én meg Dóczy Gábor azonnal itt leszünk. — És eltűntek nyomban.

Az éj leple alatt folyt a serény munka. Lovakat nyergeltek. A füzes eleven élet volt. Veresedett az ég alja. Pitymallott. Szőcs Gergely és Dóczy Gábor általvedlettek huszárruhába. Kunkororrú papucs, bőszárú bugyogó, turbán és egyebek eltűntek egy zsákban.

— Nyeregbe vitézek!

Aranyszegélyű felhők úsztak már az égen, de a nap még nem kelt fel. Buda felől szélsebesen siklott egy csónak a vízen. Mintha kísértet állt volna benne őrt. Habfehér ruhája úszott a szélben. Evezés nélkül a parthoz siklott. Akkor vágott be lova vékonyába kis csapata élén Szőcs Gergely. Az evezős erőtlen teste a nagy zökkenéstől végig esett a vizes fövenyen és mozdulatlan maradt. Dóczy észrevette.

— Megálljatok!

Odaugrott mellé. Fiatal leány volt. Török. Meseszép arcáról lehullott ezüstcsipkés fátyla.

*

Égető napfény perzselte a sarjadzó füvet. Szél sem rezdült a végtelen rónán, amelyet egyfelől már dombok zártak le. Kihalt pusztaság. Se tanya, se város... Török hódoltság. Nem vet a paraszt, nehogy török arasson. Gólyát, fecskét semerre se látni... Nincs eresz és nincsen kémény...

A távoli dombok alján imbolygó pontok. Libasorban. Napnyugta felől napkelte felé. Kocogó lova-

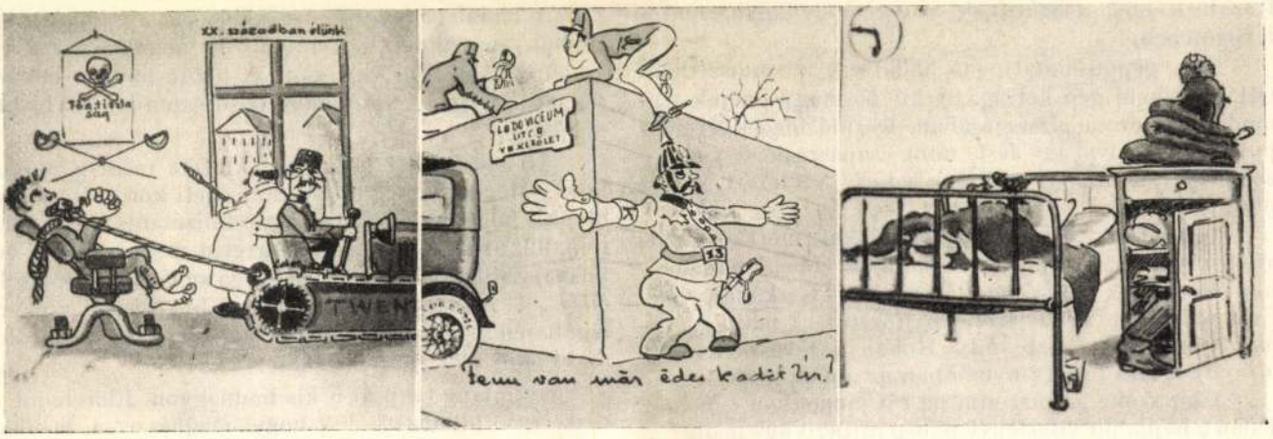

sok. Szőcs Gergely meg kicsiny hada. Marcona huszárok közt két idegen. Egyik a Mojzes. Csakúgy ránézésre megér tán tízezer forintot. Huszár lett. Sarkantyút is raktak tömpe papucsára és hogy a lova ne ugráljon miatta, a lábát levegőben tartja.

Másik a Nárcisz. A neve is, maga is az. A kis török lány. Oldalán Szőcs Gergely. Éppen meg is szólalt.

— Itt a vége a hódoltsági résznek. A hegyek mögött nem messze Eger. Alkonyatra haza is érünk. De jó lesz. Otthon vár Boris. Tíz napja nem láttam.

— Szép?

— Nagyon.

— Szolgálója leszek, hogy melletted lehessek.

— Nem úgy, Nárcisz. Feleségül mégy majd Bóka Tamáshoz. Ugyis itt settenkedik mindig melletted. Szeret. Aztán nézd, Nárcisz, olyan helyre legény.

A kis török leány lopva odanézett.

— Nem. Csak a tied akartam lenni. Miattad szöktem meg, magyar vitéz.

Estére a palánkokhoz értek. Nagy vigasság nyoma látszott mindenfelé. Tán biz a berzenkedő törököt ütötték meg a véghelyi legények és most a kótyavetyén mulatoznak szörnyen.

— Héjhó, legények, mi történik itthon?

— Kigyelmed nem tudja, Szőcs Gergely uram? Gilitkai Boris esküszik a várban.

Szőcs Gergely megszédült.

— A Boris?

— Az. Kun Péter urunkkal. Négy nap előtt tért meg a várba és magával hozta Boris leányasszony öreg édesapját . . .

A kis török leány nem értett meg semmit. Csak látta Szőcs Gergely nagy szomorúságát.

És Szőcs Gergely uram elfogadta Nárcisz vigasztaló csókját.

Megbotlott a nap és leszakadt a mélybe.

A TALIZMÁN.

Írta : Jakabos Rezső akadémikus.

A Piave völgyében hajnalfelé alászállott a vihar dühe és az ólmos zápor is felhagyott. Enyhe, szitáló esővé válva pergett a hangárok ereszein alá . . . A kis repülőhadnagy nyugtalanul aludt. Kábult reggelre ébredt.

Ködfoszlányok kergették egymást odakint. Az a jellegzetes piavementi köd, amely néha napfölkeltekor percek alatt eloszlik, de néha napokig is rajtafekszik a tájon.

A hadnagy előveszi tegnapi postáját : egy kis gyűrött levelet. Gratulálnak neki otthonról a 20. születésnapjára. A gyöngybetűs sorokból sok szeretet, de még több aggodalom sugárzik ki . . . Égni kezd a hadnagy keze : úgy érzi, mintha a meleg anyai szív a keze közt verne . . . De van a levélben keserű hír is. A kis húga nagyon beteg. Többet nem írnak róla.

. . . Hirtelen motorzaj berregése üt át a reggeli ködfoszlányokon ; utána pedig suhanó sárga csíkok süvítenek el a hangár felett s nagy robajjal csapódnak a szemközti hangár falába. A foszforszagos géppuskasorozat felrázza a hadnagyot gondolataiból. Ellenséges repülő járt a közelben ! Az ajtóhoz ugrik és úgy ahogy van : pizsamában a szomszédos hangárhoz rohan.

A riadóztatott legénység már kitolta a gépét, a kis karcsú kétfedelűt. Az ikercsövű géppuskákba foszforos lőszert hevedereztek. A műszerfalon az olajmanométer alatt lopva húzódik meg egy szőke hajfürt. A kis húgáé, beteg húgocskájáé . . . Gyengéden végigsimít rajta. Ez az ő talizmánja, mindene.

Pillanatok alatt kész indulásra a gépe. Mire a karcsú madár a hangárból kisiklik, a ködnek már semmi nyoma. A hadnagy ráhajol a gépre. Búgva, remegve

feszülnek meg a szárnyak a reggel gyöngyharmatos levegőjében.

Erős géppuskakattogás hallatszik a szomszédból. Ott két angol gép kering. A kis hadnagy feléjük iramodik. Könnyű pizsamájában, feszülő idegekkel géppuskáira hajolva úgy fest, mint csapásra kész vékony acélpenge szemben a bukósisakos, vértezett angol pilótákkal.

Ugy látszik, meglepte az angolokat, mert az egyik kifelé veszi útját. Üldözésére indul, de ebben a pillanatban veszi csak észre, hogy a másik a sarkában van. Egy pillantást vet a szőke hajfürtre . . . majd előrehajol és »teljes gázt« ad. Rohan eszeveszetten 40 m-nyire a föld felett : nyomában az angol.

A kis szőke hajfürt mintha rőt lángokban égne . . . Talán a hajnalpír visszfénye remeg rajta? Vagy pedig?. .

A repülőtér szélén, szűk háromszögben három terebélyes tölgy ékeskedik. Ahogy a hadnagy az első mellett elbúg, bedönti gépét és merész ívben megkerüli a facsoportot. Az angol is kemény legény : merész fordulattal követi vakmerő ellenfelét. A hadnagy gépe azonban gyorsabb s így a harmadik fordulóban az üldözőből üldözött lett. Kis német gépével az angol nyomában van, de túlerőltetett motorjának olajmanométerénél egyszer csak megreped a vezetékcső. Fekete, forró olaj szivárog a szőke hajfürtre, amely lassan-lassan korommá ég . . .

A hadnagy feszült idegekkel nézi az angolt. Még jobban meg akarja közelíteni. Az angol gép szárnyai szélén két halálfej vigyorog. A pilóta mélyen behúzza magát az ülésbe. Sisakjának felsőrészén is ott vigyorog a halálfej.

Az élet-halál hajszában tekintete ráfut a műszerfalra. Megdöbbenve látja, mint égeti korommá a forró olaj kis húgának hajfürtjét, az ő talizmánját. Fájdalom nyilallik át rajta, de aztán hirtelen megnyomja a géppuskája billentyűjét . . . Két sárga sugár csap zakatolva előre . . . sisteregve koppan a bukósisak vigyorgó halálfején . . . Az angol gép orrára áll, a földbe fúródik, majd nagy robajjal felrobban . . .

Örömláng csap át a kis hadnagyon. Előrehajol, — csak egy pillanatra — hogy megnézze a lezuhant angolt . . . Ekkor hull le talizmánjának utolsó kormos fürtje a műszerfalról . . . De elővigyázatlanul hajol előre : az ikergéppuska elosztója, a két nehéz lengőkar hatalmas ütést mér homlokára . . . Megtántorodik . . . s vele együtt a karcsú kétfedelű . . . Lezuhant !

Holtan emelték ki gépjének romjai alól tiszttársai, akik ennek a néhány perces, megrendítő légi párbajnak néma szemtanúi voltak.

Odahaza kis húgát éppen aznap temették . . . Az Ur trónusa előtt már várta a bátyját, hogy zúzott homlokára tehesse a hősök babérkoszorúját . . .

ŐSZI HANGOK . . .

Írta : JÓS FERENC akadémikus.

Harmatos reggel,
Mellettem bólong a kert vén fája,
Sápadt lombú már —
Az ősz bús ruhát terített rája.
Minden halk — néma.
Zizegve — csendben hull a falevél —
S amint itt ülök,
Lábam elé is vet egyet a szél.
Levél — elsárgult —
Elfonnyadt. Az ősz kergette elém
És itt van búsan —
Letörve, árván — úgy, amint most én.

BESZÉLTEM A FÁKKAL.

Írta : ROEDIGER ENDRE akadémikus.

Én értettem, mit mondott a puszta
És értettem, hogy mit mondott a város,
De hallgattam, mert beszéltem a fákkal,
Utakkal, felhőkkel, tóval és mocsárral
És hallottam, mit titkolt a táltos.

Én tudom már, mit jelent a semmi
S tudom, hogy az erdő miért mosolyog,
Mert találkoztam s álmodtam a tűzzel . . .
Valami elégett, kis, kócos füsttel
És én láttam . . . a táltos áldozott.

Budanovich Béla főhadnagy, a Leventekör örökös tagjának rajzai.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÓGRÁD
Salgótarján

1971 JUL 4

1021

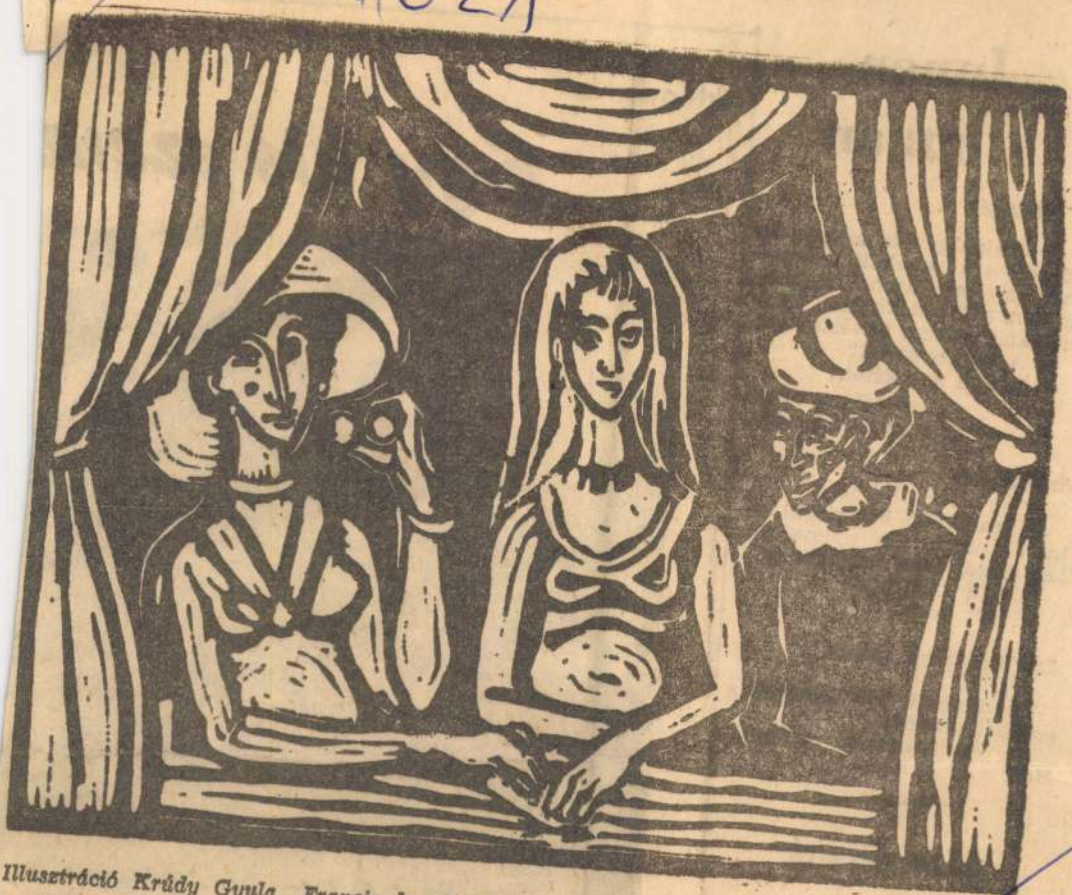

Krúdy Gyula

Illusztráció Krúdy Gyula „Francia kastély" című művéhez (Jánossy Ferenc metszete)

Innen-onnan

A kiadónál

— Csak úgy tudok írni, ha közben a megszokott szivaromat szívom. Sajnos, újabban annyira felment az ára, hogy meg kell magam tartóztatnom.
— A dohányzástól?
— Nem a munkától.

(Egy párizsi kiadó visszaemlékezéseiből)

Szerzői jog

A zeneszerző barátjával sétál az utcán. Egy nyitott ablak mögül zene szűrődik ki.
— A te dalod ez?
— Még nem.

Szerkesztőségi üzenet

Gondterhelt: Mit csináljak a szakadt ernyővel?
A szerkesztőség válasza: Hordja el otthon.

Mondások

Az emberek nem érzelmeket várnak, csak udvariasságot.

Goethe

Autógyártás

Egy kis szen

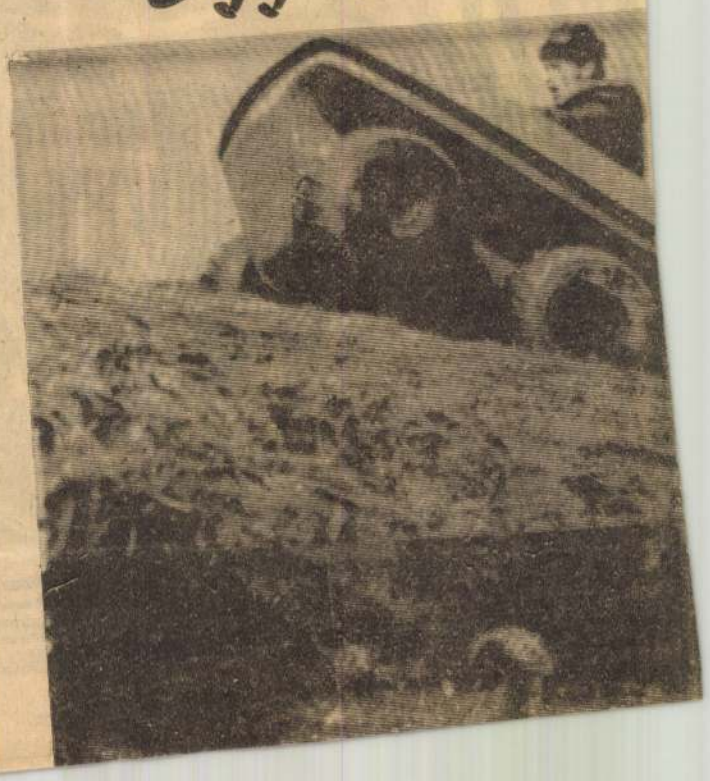

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NÓGRÁD

1963 APR 21.

Krúdy Gyula



Krúdy Gyula mellszobra Szécsényben

hatatlan szerencse, *nagyritkán* ájához a kérlelhetetlen halál. ezt nem hangsúlyozhatjuk 2. számú főközlekedési úton os módon kegyes volt a sze- l Rekord utasai közül csupán rence édesapja szenvedett je- llést. *A családi autón kelatke- zeliti a húszezer forintot.*

szemügyre venni a megyei szet baleseti járóre parancs- *rdi Istvánnak* — a felvételét, an elgondolkodni a történte- lül azon is, hogy *két ember tőtlen szabályszegése igen ke- ember életébe került.*



Kruger, Thomas

könyvkötő

l.

Csat-Frey Öst. Kunstt.

XXIV. K.

152 l.

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
VEGYES MŰVEK.
111

Hampel, Joseph. Catalogue de l'exposition préhistorique des Musées de province et des collections particulières de la Hongrie. Bpest, 1876.

füz.

1 drb.

Kruj Éva

bb 68. kiosztották a tokióban rendezett nemzetközi gyermekrajz kiállitás magyar dijait

1021

tf/tr/s sr /3/ ta 1967. február 10.

péntek délután a kulturális kapcsolatok intézetének diszteremében demeter sándor, a kki alelnöke átadta a dijakat és kitüntetéseket azoknak a magyar gyerekeknek, akik tavaly a tokioban megrendezett nemzetközi gyermekrajz kiállitáson nyertek kitüntetést. fővárosi és vidéki általános iskolásaink összesen 80 szines rajzot küldtek ki japánba, ahol a kiállitást a ,, művészeti oktatásért,, nevezetü társaság rendezte az ottani oktatásügyi minisztérium, a külügyminisztérium, valamint az unesco támogatásával. ez a nemzetközi hirü japán egyesület 1935 óta foglalkozik rendszeresen az iskoláskoru gyerekek esztétikai és müvészeti nevelésével. évenként rendez nemzetközi kiállitást a kis művészek rajzaiból és festményeiből : 68 országgal tart állandó kapcsolatokat.

a dijakat most ichiro higashi, a budapesti japán nagykövetség kulturális attaséja jelenlétében vették át a nyertes fiatalok. első dijat kapott kruj éva / bakáts téri általános iskola / és engelsz zsuzsa/ ~~átkötás~~ utcai általános iskola /. második dijjal jutalmazták hét, harmadik dijjal tüntették ki három gyermekrajzoló munkáit./mti/

bb. 66. jövőre megnyitják a látogatóknak a helyreállított diósgyőri várat - kiállítás nyílik nagy lajos hajdani palotájában az ásatások során előkerült régészeti leletekből

vid/szf/tné/e ká la /5/ 1967. február 10.

az észak-magyarországi intéző bizottság miskolci albizottsága pénteken megtartott ülésén diósgyőr becses műemlékének, a várnak sorsáról tanácskozott. az egyik legszebb, aránylag épségben megmaradt árpádkori vár helyreállítását 1953-ban kezdték meg, azóta 10 millió forint költséggel helyreállították a négy saroktornyos belső várat, s megkezdték a külső vár feltárását. a következő években konzerválják majd az egykori vizesárkot és az árkot körülvevő várfalat. az országos műemléki felügyelőség irányításával a négyszögletes soktornyos belső várban, amely hajdan nagy lajos király palotája volt, befejeződtek az állagmegóvási és ujjáépítési munkák, az épület felhasználása művelődési, valamint idegenforgalmi célra időszerűvé vált.

a megjelent szakemberek javaslatokat terjesztettek elő az elkészült palotarész felhasználására. a javaslatok alapján kidolgozzák az eddig helyreállított várrészek bemutatásának tervét. az értékes műemlék látogatói a várárok fölött megépülő 30 méter hosszu hidon jutnak majd a külső várba, onnan pedig a már elkészült palotába. a négy saroktorony [illegible] nyitnak az ásatások alkal-

1749. ápr. 18. máj 1.

Kruja Kupferverzinner
(Szabadka)

Baróti, Adattár V–IX. 323, [illegible].

Herzog

Kruja

SUTANKÓ ISTVÁN
Könyvkereskedése
ALSÓLENDVA

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Kruelik Frigyes

Komárom Megyei Dolgozók Lapja
1966 MÁJ 18

HÍREK — ESEMÉNYEK — H
MÉNYEK — HÍREK — ESEMÉ

— **Korszerű lakáskultúra** címmel sorozat indult az esztergomi Petőfi Művelődési Ház munkatársak akadémiáján. A három témát felölelő sorozat előadója Krulik Frigyes festőművész, belsőépítész. A berendezésről szóló téma után legközelebb május 20-án A lakás kiképzése címmel hangzik el előadás.

egy akcionál. S az átütő erő, lövő-pontosság is talán javul-e csapatrésznél.

A tatabányai szakvezetők egyébként nem terveznek változást az összeállításban. Bíznak az együttesben — mely

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1972 FEB 27

NÉPSZABADSÁG

Krulik Frigyes

1021

IPARMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁST nyitottak Oroszlányon, ahol a Komárom megyei Krulik Frigyes és Hoffman Klára mutatják be alkotásaikat.

— **Száz kiló ciánkálitabletta** eltűnését jelentette egy linzi vegyi cég, s ezért a rendőrséget riadókészültségbe helyezték. A halálos mérget tartalmazó két doboz a linz—salzburgi országúton esett le egy teherautóról.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DOLGOZÓK LAPJA
Tatabánya

1972 MÁR 5

Krulik Frigyes

1021

K LAPJA — 1972. március 5. vasárnap

Funkció és forma egyensúlya

Krulik Frigyes és Hoffmann Klára kiállításáról

Az oroszlányi városi tanács nagytermében láttuk az elmúlt héten Krulik Frigyes és Hoffmann Klára iparművészek kiállítását.

Néhány szót az alkotókról. Krulik Frigyes Tatabányán született, 1934-ben, itt is nőtt fel. 1959-ig a Magyar Iparművészeti Főiskolán belső-építész diplomával tanársegéd volt. Különböző tervezésekkel bízták meg, tűzzománccal, faplasztikával foglalkozott. Az 1970-ben kivitelezett tűzzománc kompozícióval, amelyet a csepeli szerszámgépgyár irodaépületében helyeztek el, első díjat nyert a meghírdetett pályázaton. Munkájának címe: A szerszámgépgyártás története. Nyugat-Németországban, Franciaországban, Olaszországban, Finnországban és a Szovjetunióban járt tanulmányúton.

Felesége, Hoffmann Klára Gyulán született, 1937-ben. Az Iparművészeti Főiskola textil tanszékén végzett, 1960-ban. Azóta gobelin tervezéssel és készítéssel foglalkozik, s tanít. Kísérletezik a tűzzománccal is, 1971-ben részt vett a salgótarjáni zománc bienálén.

S most sétáljunk végig a tárlaton. A zománc alkalmazásának lehetőségeire korunk ébredt rá ismét, s a műfaj az utóbbi években nálunk is közkedveltté vált. (Bizonyára többen hallottak már a pécsi műhely kísérleteiről, amelyek a zománctábla architekturális felhasználására irányulnak.) Krulik Frigyes nem a „szájbarágó" művészek közé tartozik, nála a direkt funkció nem ennyire egyértelmű. Zománctáblái nem tagadják az architektúrát, de a táblakép funkciós igényét sem. Nem kompromisszum ez, hanem a belső-építész-művész körültekintéssel mérlegelt kompozíciójának realizálása. A zománctábla nem csak külső falfelületen találhat magának helyet, illeszkedhet kapuzatra is, mint A nap kapuja című alkotás, ez a négyrészes tábla. Belesimul a belső térbe; sommás eljárással, grafikus módon, a műfajból és technikából közvetlenül adódó lehetőségek felhasználásával készült. Ez a fajta megoldás ugyanúgy az autonóm értékekre apellál, mint a geometrikus elemeket felhasználó hardedge-szerű felületek, vállalva a kockázatot, hogy kiütközik az architektura absztraktnak értelmezett formarendjéből. Mégis, úgy véljük, ezzel a szabadabb és kötetlenebb megjelenéssel adhat melegséget, közvetlenséget, otthonos intimitást az egész belső térnek, arról nem is szólva, hogy szerencsés esetben — az elvontabb közlés szimbólumalkotó erejénél fogva —, az asszociáció megindításával az érzelmet és a gondolkodást egyaránt próbára teheti. Igaz, hogy az ilyen modulelemek nagyipari gyártásáról szó sem lehet, nem állíthatók elő tetszés szerinti sorozatban és variációban. Itt végső soron művészetről, egyedi alkotásokról van szó, ezt tehát nem is kérheti számon senki az alkotótól. Minden egyes variáció mindig újat és mást eredményez. Bizonyítja ezt a Napcsalád sorozat. Krulik Frigyes az elején áll ezeknek a kísérleteknek, érdemes továbblépnie.

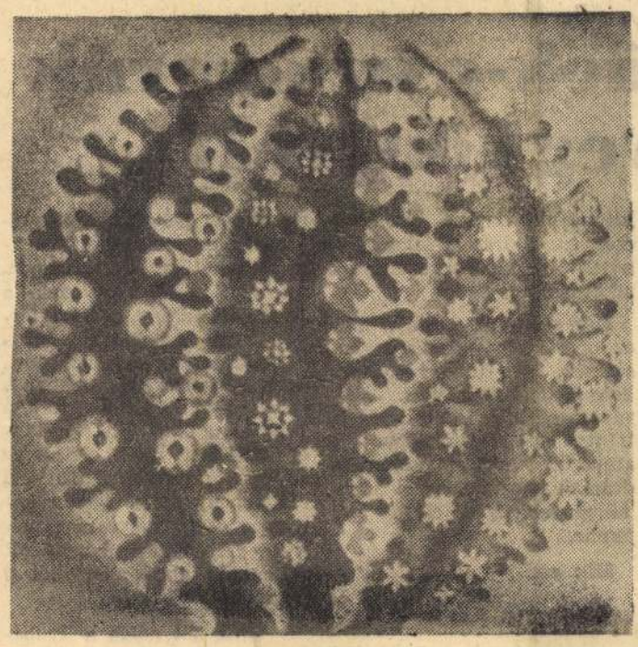

Hoffmann Klára ÉLETFA című gobelinje

Hoffmann Klára gobelinjéből sző, ezek közül mutat be néhányat az oroszlányi tárlaton, az eredeti, az ősi funkció ráérzésével. Őt sem vonzza a látványosság, a tematikus bőbeszédűség. Megmaradt az igények és funkciók olyan értelmezésénél, amely éppen szerénységével kelti fel a szemlélő érdeklődését. A két művész rokonsága, házasságuk „közös művészete" a fentiekben fogalmazható meg. Napjainkban a népművészet újra értelmezésének lehetünk tanúi, s ennek a képzőművészet valamennyi ága hasznát látja. Művészeink, különösen a fiatalok, mintha ízekre szednék a belőle levonható tanulságokat, az ornamens szerkezetet, ősi funkcióját éppúgy „vizsgálat tárgyává teszik", mint a különféle anyagokat és technikákat, a modern művészeten nevelt szemlélet „kigazító" és alakító ösztönzésétől vezéreltetve. Hoffmann Klárában — talán nem is végiggondoltan — hasonló törekvés élhet, amikor motívumaiban, egyes elemekben, sőt a funkció hangulatteremtő értelmezésében a maga útját kezdi járni. Gobelinjei előtt állva a népköltészet jut eszünkbe, a népmesék és népdalok világa. A fa- és a madármotívumokra gondolunk, a hozzájuk fűződő képzettársítások gazdagságára, amit különben a részletekbe menően követhető kidolgozás is jelez. Ez az egyszerű és tiszta hangon szóló költészet — Az életfa, Egyenes repülés — színeivel ugyanazt a melegséget, közvetlenséget sugározza, egyúttal helyüket is megjelölve, a hasonló hangulatú környezetben, ahová esetleg kerülhetnek. A funkció és forma így kerül egyensúlyba, az ősi és az új ötvöződik össze e művekben.

Wér Vilmos

FILM, KÉPZŐMŰVÉSZET, ZENE

A DOLGOZÓK LAPJA VASÁRNAPI MELLÉKLETE

A zene világa (4.)

Együgyűek-e az operák szövegkönyvei?

Leo Slezakot, a kitűnő humorú osztrák tenoristát egyszer megkérte valaki, mesélje el, miről is szól tulajdonképpen Verdi Trubadur című operája. „Bár számtalanszor énekeltem a főszerepet, Manricót" — válaszolta a művész — „be kell vallanom, hogy én sem értem az egészet!" A felelet kétségtelenül szellemes, ha nem is feltétlenül igaz.

A köztudatban általánosan elterjedt vélemény, hogy az operák cselekményei együgyűek és ellentmondásosak, drámai fordulataik indokolatlanok és kiagyaltak. Ezzel a váddal szembe kell nézni. Valóban ilyenek lennének az úgynevezett librettók?

Ha önálló prózai színműveknek tekintjük őket, akkor általában tényleg ilyenek. Maradjunk csak a Trubadurnál. Maga az alaphelyzet is hihetetlen; még legnagyobb felindultságában sem vetkőzhet ki valaki annyira önmagából, hogy a bosszúból elrabolt csecsemő helyett saját gyermekét vesse tűzbe. Azután: Azucena már a második felvonás első képében elmeséli Manricónak származása titkát, majd pár szóval érvényteleníti, visszaszívja az egészet, hogy az opera végén, meglepetésként, most már nyíltan újból bevallja: a vérpadra küldött Manricó nem az ő fia, hanem Luna gróf öccse volt!

Még sok hasonló következetlenséget találhatnánk. Rossz hát a Trubadur szövegkönyve? Ha a cselekményt a zenével együtt vizsgáljuk — és a librettót csak így szabad megítélni, — akkor nyugodtan megállapíthatjuk, hogy a szövegkönyv Verdi számára kitűnő ihletőnek bizonyult, mert zenei-drámai képességei teljes kibontakoztatására adott módot.

Már maga az a tény, hogy az operákban énekelve beszélnek, arra utal, hogy ebben a műfajban más törvényszerűségek uralkodnak, mint a prózai színházban; a szövegkönyvnek nemcsak a drámai, hanem a zenei követelményeknek is eleget kell tennie.

Mik ezek?

Maradjunk továbbra is a Trubadur példájánál, annál is inkább, mert — noha sok másfajta opera is létezik — a közvélemény általában a XIX. századi olasz dalműveket tekinti a műfaj legjellegzetesebb megtestesítőinek és ezeknek a szövegét is éri a legtöbb támadás. Nos az ilyen fajta operák kerek, zárt számokból állnak. Ezek a számok: áriák, együttesek, kórusok a maguk rövidebb, 2—10 percnyi időtartamával egy-egy érzelmet, hangulatot, indulatot fejeznek ki.

Ide kívánkozik három megjegyzés:

1. Előfordulnak kétrészes áriák is, ezekben az első rész után az előadó szereplőnek olyan dolog jut a tudomására, amely gyökeresen megváltoztatja az érzelmeit és ezzel az ária második részének jellegét is.

2. A drámai együttesek résztvevőinek igen ellentétes lehetnek az indulatai és a jól felépített tercettek, kvartettek zenéjéből ezt bárki kihallhatja, de az együttes egészének mégis van valamilyen egységes hangulata.

szerelmet, gyötrő féltékenységet, nemes barátságot, engesztelhetetlen bosszúvágyat, másrészt pedig, hogy ezek a hangulati körök, a zene törvényeinek megfelelően időnként felváltsák egymást, amiként a zenekari szvittekben a lassú tételt követi a gyors, a lírai hangulatú tételt a táncos lüktetésű. Ez az oka, hogy az ilyen fajta operákban a cselekmény szélsőségesen kanyarog és szeszélyesen ráncigálja szereplőinek hangulatát pillanatok alatt mennyből a pokolba és vissza.

Íme két példa a Trubadurból: Leonóra holtnak hiszi Manricót és kolostori életre készül, ám a gyűlölt Luna gróf orvul rátör, magával akarja ragadni. Ám ekkor, az érzelmi mélyponton, megjelenik a holtnak hitt Manricó, s megmenti Leonorát.

Található a Trubadurban ellenkező irányú hirtelen érzelmi váltás is: Manrico és Leonora esküvőjükre készülnek, a férfi gyengéd szerelmi áriát énekel menyasszonyának. Ekkor hírnök érkezik, jelenti, hogy Manrico anyját élfogták és máglyahalálra ítélték. A Trubadur, tüzes Strettában, megfogadja, hogy bármi áron kiszabadítja Azucenát és elrohan — a végzetébe.

Összefoglalva: láthatjuk, hogy a romantikus operaszerzők könnyen megbocsátották a szövegkönyveknek együgyű cselekményüket és indokolatlan fordulataikat, ha erőteljes és változatos hangulatú, drámai muzsika komponálására adtak módot.

Később, amikor a fejlődés túllépett a zárt számokból álló operákon, a romantikus témák felett eljárt az idő, a

1952. CSILLÁR, köszörült üveg, 20 karral, csüngőkkel. XVIII. sz. — Luster, geschliftenes Glas mit 20 Armen und Gehänge. XVIII. Jh.

1953. CSILLÁR, köszörült üveg, husz karral, csüngőkkel. — Luster, geschliffenes Glas mit 20 Armen und Gehänge.

1954. NAGY CSILLÁR, faragott és aranyozott fa, 15 karral. — Grosser Luster, geschnitzt und vergoldetes Holz mit 15 Arme.

1955. NAGY CSILLÁR, faragott és aranyozott fa, barok disszel. XIX. sz. e. f. — Grosser Luster, Holz vergoldet, mit Barockdekor. E. H. XIX. Jh.

1956. NAGY CSILLÁR, 28 karral, köszörült üveg csüngőkkel. Velence. — Grosser Luster, mit 28 Arme, geschliffenes Glas mit Gehänge. Venedig.

1957. BRONZCSILLÁR. Bronzeluster.

1958. SZÉLES ÁGY, egy éjjeliszekrény, diófa. XIX. sz. — Breites Bett, ein Nachtschrank, Nussholz. XIX. Jh.

1959. KANAPÉ, két karosszék, két zsámolyszék, vörös ripszkárpitozással. XIX. sz. — Kanapee, zwei Armstühle, zwei Hocker mit roter Ripstapezierung. XIX. Jh.

1960. NAGY KANAPÉ, KÉT KAROSSZÉK, vörös bőrkárpitozással. XIX. sz. — Grosses Kanapee, zwei Armstühle mit rotem Leder tapeziert. XIX. Jh.

1961. NAGY KANAPÉ, NYOLC KAROSSZÉK, zöld, arany szinezésü fa, sávos damaszt kárpitozással. Louis XVI. — Grosses Kanapee, acht Armstühle, grün, goldfarbiges Holz mit gestreiftem Damast tapeziert. Louis XVI.

1962. CHAISELONGUE ÉS KÉT KAROSSZÉK, zöld aranyfestésü fa, sávos selyemkárpitozássa'. Louis XVI. stilus. — Chaiselongue und zwei Armstühle, grün, gold bemalt, mit gestreifter Seide überzogen. Louis XVI. Stil.

1963. CHAISELONGUE ÉS KÉT KAROSSZÉK, sávos damaszt kárpitozással. XIX. sz. — Chaiselongue und zwei Armstühle, Nussholz, und Damast. XIX. Jh.

1964. ÜVEGSZEKRÉNY, faragott és aranyozott fa, kétajtós. Louis XVI. stilusban. — Vitrine, zweitürig, mit Schnitzerei, vergoldet. Stil Louis XVI.

1965. NAGY FALITÜKÖR, faragott és aranyozott, rokokódiszü fakeretben. — Grosser Wandspiegel in vergoldetem Rokokorahmen.

1966. NŐI IRÓSZEKRÉNY, diófa, felső része tükrös ajtóval. Német, barokstilus. — Damenschreibtisch, Nussholz, mit Spiegeltüre. Deutsch, Barockstil.

1967. KANAPÉ ÉS KÉT KAROSSZÉK, diófa, kretonkárpitozással. Bidermeyer. — Kanapee und zwei Armstühle, Nussholz. Biedermeier.

1968. KANAPÉ, KÉT KAROSSZÉK, barna bőr kárpitozással. XIX. sz. — Kanapee, zwei Armstühle, mit braunem Leder. XIX. Jh.

1969. NAGY TÜKÖR, szövetkerettel. — Grosser Spiegel, in Stoffrahmen.

1970. SZÉLES ÁGY, faragott fa, sárga, zöld aranyozással. Olasz ‚rokokó. — Breites Bett. Italienisch, rokoko.

1971. SZALON BUTORKÉSZLET, faragott és aranyozott fa sávos zöld damasztkárpitozással. Egy kanapé, két karosszék, egy asztal, egy konzól tükörrel. Francia, Louis XVI. stilus. — Salongarnitur, geschnitzt, vergoldet, mit grün gestreiftem Damastüberzug. Ein Kanapee, zwei Armstühle, ein Tisch, ein Konsolspiegel. Französisch, Louis XVI. Stil.

1972. KÉTAJTÓS KÖNYVSZEKRÉNY, cseresznyefa. Biedermeyer. — Zweitüriger Bücherschrank, Kirschenholz. Biedermeier.

1973. ÁGY, cseresznyefa. Magyar, Bidermeyer. — Bett, Kirschenholz. Ungarisch, Biedermeier.

1974. ÜVEGSZEKRÉNY, diófa, hajlott felülettel, egyajtós. Rokokó stilus. — Vitrine, Nussholz, eintürig. Rokokostil.

1975. ÜVEGSZEKRÉNY, diófa, egyajtós. Bidermeyer. — Vitrine, Nussholz, eintürig. Biedermeier.

1976. ASZTALI ÜVEGSZEKRÉNY, faragott és aranyozott fa, üveglapokkal. Rokokóstilus. — Tischvitrine, geschnitzt und vergoldet. Rokokostil.

1977. KANAPÉ, KÉT KAROSSZÉK, faragott és aranyozott fa, virágos Aubusson kárpitozással. Francia, rokokóstilus. — Kanapee, zwei Armstühle geschnitzt, vergoldetes Holz, mit Aubusson überzogen. Französisch, Rokokostil.

1978. LÁBAS ÓRA, diófagyökér, trébelt rokokódiszü számlappal. Barokstilus. — Standuhr, Nusswurzel, das Zifferblatt mit getriebenem Rokokodekor. Barockstil.

1979. KANAPÉ, KÉT KAROSSZÉK, faragott és aranyozott fa, Louis XVI. diszitéssel, virágkosaras gobelin kárpitozással. Francia. — Kanapee, zwei Armstühle, mit Louis XVI. Schnitzerei, vergoldet und Gobelintapezierung. Französisch.

1980. KANAPÉ, NÉGY SZÉK, EGY OVÁLIS ASZTAL, diófa. 1860 k. — Kanapee, vier Stühle, ein ovaler Tisch, Nussholz. Um 1860.

1981. HARMONIUM, diófa, neobarok. Jelezve: *Jos. Dürr in Wien.* — Harmonium, Nussholz, Neobarock. Wien.

1982. KANAPÉ, diófa, faragott diszitéssel, nádfonattal. XVIII. sz. — Kanapee, Nussholz mit Schnitzerei und Rohrgeflecht. XVII. Jh.

1983. NÉGYSZÖGÜ ASZTAL, diófa, hajlott lábakkal, berakott lappal. XVIII. sz. — Viereckiger Tisch, Nussholz, mit intarsierter Platte. XVIII. Jh.

1984. ALACSONY SZEKRÉNY, felnyitható lappal, tölgyfa, rokokófaragással. Magyar, XVIII. sz. — Niedriger Schrank mit aufklappbarer Platte, Eiche, mit Rokokoschnitzerei. Ungarisch, XVIII. Jh.

1985. ASZTAL, szétnyitható lappal, mahagoni, virágos berakással. Holland. — Tisch, aufklappbar, mit Blumenintarsia. Holländisch.

1986. ASZTAL, diófa, négy hajlott lábon, berakott lappal. XVIII. sz. — Tisch, Nussholz, mit intarsierter Platte. XVIII. Jh.

1987. LÁBAS ÓRA, tölgyfa, rokokófaragással. Magyar, XVIII. sz. — Standuhr, Eichenholz, mit Rokokoschnitzerei. Ungarisch, XVIII. Jh.

1988. LÁBAS ÓRA, diófa, tetején Kronosz alakja. Jelezve: *Fecit Jean Gottlieb Krum Uhrmacher Meister in Neusohl.* Magyar, XVIII. sz. — Standuhr, Nussholz, obenauf Cronos. Ungarisch, XVIII. Jh.

Ernst Múzeum aukcioi XLIII

RÉGISÉGKERESKEDÉS,
LAKÁSBERENDEZŐ RT.
BUDAPEST, VII., HÁRSFA-UTCA 42. TEL: J. 380—90
Antik bútorok, régiségek, teljes antik stílű berendezések.

		Kikiáltási ár pengőben
2608.	EGYAJTÓS KÖNYVSZEKRÉNY, fényezett diófa. Biedermeier	110
2609.	KÖNYVSZEKRÉNY, fényezett diófa. Empire	90
2610.	ÍRÓASZTAL, fényezett diófa. Barok	120
2611.	FIÓKOSSZEKRÉNY, fényezett diófa, berakott dísszel. Biedermeier	180
2612.	KONZOLASZTAL, fényezett mahagonifa, bronzveretekkel. Empire	80
2613.	ASZTAL, fényezett diófa, faragott lábakkal. Biedermeier	200
2614.	PIPERETÜKÖR, fényezett diófa. Biedermeier	28
2615.	SZÉLES ÁGY, fényezett diófa, berakott és faragott díszszel. Biedermeier	40
2616.	FIÓKOSSZEKRÉNY, fényezett diófa, berakott dísszel. Biedermeier	180
2617.	FIÓKOSSZEKRÉNY, fényezett diófa, berakott dísszel. Louis, XVI.	150
2618.	ÁLLÓ VILLANYLÁMPA, faragott diófa	100
2619.	ASZTAL, fényezett diófa. Uj-barok	65
2620.	ASZTAL, fényezett diófa, berakott dísszel. Uj-barok	85
2621.	CSILLÁR, négyágú, bronz	45
2622.	SZALONBÚTORKÉSZLET, zöldre festett fa. Magyar, XVI. Lajos korabeli. (Pamlag, asztal, 4 karos- és 2 támlásszék)	400
2623.	GYERMEKSZOBA-BÚTORKÉSZLET, fényezett bükkfa. (Asztal és 6 támlásszék)	150
2624.	ÜLŐBÚTORKÉSZLET, diófa, sávos ripsszel kárpitozva. Biedermeier modorban. (Pamlag, asztal, 2 karos- és 2 támlásszék)	600
2625.	FIÓKOSSZEKRÉNY, fényezett diógyökérfa. Biedermeier modorban	160
2626.	KREDENC, fényezett diófa. Biedermeier modorban	220
2627.	KÉTAJTÓS KÖNYVSZEKRÉNY, fényezett diófa. Biedermeier modorban	260
2628.	FIÓKOSSZEKRÉNY, négy fiókkal, fényezett diófa	120
2629.	ÁLLÓTÜKÖR, fényezett topolyafa. 1850 körül	200
2630.	HEVERŐ, ülőke és éjjeliszekrény, diófa, brokáttal kárpitozva	380
2631.	FIÓKOSSZEKRÉNY, négy fiókkal, fényezett diófa. Biedermeier	180
2632.	SAROKSZEKRÉNY, fényezett mahagonifa, berakott díszítéssel. Biedermeier	180

		Kikiáltási ár pengőben
2633.	ÜLŐBÚTORKÉSZLET, fényezett diófa. (Pamlag és 4 karosszék). Ujbarokk	150
2634.	KAROSSZÉK, faragott diófa, olasz reneszánsz modorban	60
2635.	NAGY CSILLÁR, csiszolt üveg és bronz	500
2636.	NAGY KAROSSZÉK, faragott diófa, domborított bőrrel kárpitozva. Reneszánsz modorban. Hozzá lábzsámoly	300
2637.	SZOBORÁLLVÁNY, faragott diófa, csavart oszlopú	65
2638.	ÁLLÓ VILLANYLÁMPA, far. diófa. Ernyő és szerelés nélkül	85
2639.	SZOBORÁLLVÁNY, faragott diófa, csavart oszlopú	65
2640.	BŐRBÚTORKÉSZLET, Pamlag és két karosszék	750
2641.	BŐRBÚTORKÉSZLET, Pamlag és két karosszék	720
2642.	RUHAFOGAS, fán mászkáló medvék. Faragvány	120
2643.	DOHÁNYZÓASZTAL, alakos kivitelben. Faragvány	60
2644.	TÁMLÁSSZÉK, diófa, berakott dísszel. Biedermeier. 2 drb	40
2645.	TÁMLÁSSZÉK, diófa. Biedermeier	20
2646.	ZSÚRKOCSI	35
2647.	NAGY KAROSSÉK, faragott hársfa, reneszansz modorban	170
2648.	KAROSSZÉK, fényezett cseresznyefa. Biedermeier modorban. 2 drb	150
2649.	TÁMLÁSSZÉK, fényezett cseresznyefa. 2 drb. Biedermeier	90
2650.	KEREKASZTAL, fényezett diófa	60
2651.	KEREKASZTAL, fényezett diófa	40
2652.	OVÁLIS ASZTAL, fényezett cseresznyefa	20
2653.	TÁMLÁSSZÉK, fényezett cseresznyefa. 2 drb. Biedermeier modorban	70
2654.	ÍRÓSZEKRÉNY (Secretaire), fényezett diófa. Biedermeier	180
2655.	ASZTAL, fényezett diófa, berakott dísszel. Biedermeier	170
2656.	KEREKASZTAL, fényezett diófa, rézveretekkel	70
2657.	KAROSSZÉK, diófa, berakott díszítéssel. Arab	80
2658.	TÁMLÁSSZÉK, diófa, berakott díszítéssel. Arab	60
2659.	JÁTÉKASZTAL, fényezett diófa, forgatható játéklappal	50
2660.	KONZOLSZEKRÉNY, feketére fényezett fa, réz és teknőcberakással. Boulle	400
2661.	MAGAS SZEKRÉNY, diófa, berakott díszítéssel. Arab	100
2662.	FALIPOLC, diófa, berakott díszítéssel. Arab	60
2663.	LÁBASÓRA, fényezett diófa-tokban, hasábos talapzaton lantalakú szekrény, fönt üvegezett óraház, tetején Kronosz. Jelezve: Fecit Jean Gottlieb Krum in Neusohl. XVIII. sz.	500
2664.	KÉTAJTÓS KÖNYVSZEKRÉNY, fényezett diófa. Empire	180
2665.	FIÓKOSSZEKRÉNY, öt fiókkal, diófa, bronzveretekkel	80
2666.	KONZOLASZTAL, fényezett mahagonifa, szfinkszlábakkal, tükrös hátlappal. Empire	120
2667.	KIS ASZTALI SECRETAIRE, fényezett kőrisfa	80
2668.	VITRIN, fényezett mahagonifa, tetején aranyozott sas, hozzá állvány	100
2669.	MENYASSZONYI LÁDA, diófa, faragott díszítéssel, XVIII. sz.	120

Árverési Korlony 1932. 1-rk.

1908. évf 43. 14.

Ha cigány-gyermekek ma visszatérnek szüleikhez, akkor az öreg dádé megelégedve dörzsöli tenyerét. Mert ő nem ugy szereti a purdét, mint apa a gyermekét!

Szó sincs róla. Sokkal jobban! Mint a tolvaj iskola tankerületi főigazgatója, az iskola szemefényét, legtehetségesebb tanitványát! Tr.

Párisban letartóztatott magyar épitész.

Kémkedéssel vádolják.

— Az *Aradi Közlöny* távirati értesülése. —

Arad, február 19.

Ma éjjel Párisból érkezett távirat szerint ottan kémkedés gyanuja alatt letartóztatták *Krumholz* Ágoston budapesti épitészt, akinek Budapesten még most is gyára van, az egész világon elterjedt aszbesztpadlónak feltalálója, több budapesti középületnek tervezője, igy többek között az Athenaeum épületét is ő tervezte.

Párisi letartóztatása alkalmából letartóztatták a vele lévő leányt is, állitólag szeretőjét.

Krumholz Ágostonnak Budapesten és Bécsben volt aszbesztpadlógyára. Találmánya az egész világon elterjedt, a gyárak forgalma nagy volt, de Krumholz mégis a tönk szélére jutott.

Három évvel ezelőtt a bécsi gyárat, amely a Neuen Marktplatz 15. szám alatt létezett, feloszlatták és áthelyezték Párisba.

A budapesti gyárat ugyanakkor átirták a felesége, *Krumholz* Franciska nevére, *Krumholz* Ágoston pedig elköltözött Párisba, ahol azóta állandóan tartózkodott és csak ritkán jött Budapestre; legutóbb szeptemberben négy napon át itt tartózkodott.

Utolsó bejelentett lakása a gyárban volt, Hungária-körut 157. szám alatt, innen 1906 augusztus havában ismeretlen helyre távozott. Értesülésünk szerint azonban később is volt Budapesten lakása a Szervita tér 10. szám alatt.

Az utóbbi években többször kereste a rendőrség, a VII. kerületi előljáróság és a büntetőjárásbiróság.

Miután található nem volt, a rendőrségen 51319—fk.—906. szám alatt ugynevezett figyelőt kapott, ami annyit jelent, hogy Budapestre érkezése esetén sürgősen kihallgatásra idézték volna.

A rendőrségen egy ellene tett feljelentés alapján nyomozást is folytatott *Sándor* László rendőrkapitány.

Hogy a párisi kémkedési ügy miben áll, azt a budapesti Krumholz gyárban nem tudják, de azt hiszik, valaki boszuból hazug följelentést tett Krumholz ellen.

Párisból jelentik: Krumholznak, a kémkedés gyanuja alatt letartóztatott mérnöknek lakásán különböző terveket és iratokat találtak, amelyek azt igazolják, hogy Krumholz különösen a kormányozható léghajók szerkezetei iránt érdeklődött és ismételt kisérleteket tett arra, hogy Juillottal, Lebaudy léghajóépitőműhelyének mérnökével érintkezésbe léphessen. Juillot mérnök volt az, aki a Patrie nevü kormányozható léghajót vezette. A vizsgálóbiró a kémkedés tárgyában ma Juillot mérnököt kihallgatta.

Budapesti tudósitónk jelenti: A letartóztatott épitész felesége, Krumholz Franciska, aki a napokban Bécsből Budapestre jött üzleti ügyei elintézése végett, ma egy hirlapiró előtt kijelentette, hogy a legnagyobb mértékben meglepte férje letartóztatásának hire és nem tudja elképzelni, mi történhetett vele. Valami szörnyü félreértésről lehet szó, mert férjének nincs szüksége arra, hogy ilyen aljas dologra vállalkozzék, miután anyagilag nincs ráutalva. Azt a nőt, akiről a Párisból érkezett első sürgönyben szó van, nem ismeri. Ő férjével évek óta teljes boldogságban él, nem hiszi, hogy megcsalta volna. Egyébként táviratozott férjének Párisba, de eddig választ nem kapott.

Párisból jelentik: Az eddigi nyomozások Krumholz ellen semmiféle pozitiv adatot nem eredményeztek arra nézve, hogy valóban kémkedést üzött volna. Juillot mérnök kihallgatása alkalmával azt vallotta, hogy Krumholz vele egy Ausztriában tartandó felolvasás tárgyában tanácskozott. Valószinü, hogy a nagy port felvert dolog csak egy jelentéktelen korcsmai tartozás ügyére fog összezsugorodni, hacsak a Krumholz lakásán eddig még át nem kutatott kofferek rá nézve kompromittáló adatokat nem tartalmaznak.

A gáláns állam.

A tisztek adósságát kifizetik. Ha az állami tisztviselők ugyanezt fogják kérni, — legyenek nyugodtak — őket is kifizetik.

TARKASÁGOK.

A pezsgő. A Hunyady József tiszteletére rendezett banket minden tekintetben kitünően sikerült. Nemcsak számos szónok emelkedett szólásra, hanem a hangulat is emelkedett volt, különösen éjfél felé, amikor a boros üvegeket az elegánsabb pezsgő váltotta fel és a cigány lelkesedéssel huzta a *homáj* cimü angol dalt. Mindenütt folyt már a pezsgő, csak éppen azon a részen nem, ahol a város főtisztviselői, *Varjassy*, *Reicher*, *Lőcs*, stb. és *Nagy* Sándor ültek. A nagylaki kerület bohémlelkü képviselője, mint mindig, ugy tegnap is rózsás hangulatban volt; jókedvében — dudolt, sőt majdnem énekelt. A társaság egyik fiatal tagja oda szólt Nagy Sándornak:

— Nézze képviselő ur, már mindenki pezsgőzik. Eressze meg az első üveget. Ön gazdag ember hát megteheti.

A mindig elmés Nagy Sándor egy német szó viccel válaszolt:

— Jó, jó. Hiszen elismerem, hogy elég gazdag vagyok, de hozassa csak a pezsgőt a főügyész, ő — *reicher*.

*

A tánc. Ez is a banketen történt. A fiatalság éjfél után táncra akart perdülni. *Rónai* János, a figyelmes vendéglős nyomban befütette a táncteremet és felgyujtotta a csillárokat. Csakhamar megindultak a párok a táncterem felé, közöttük *Varjassy* Lajos polgármester, aki mesés kedvben volt. A táncteremben nevetve jelentette ki, hogy ő is táncolni szeretne. A cigány azonban még nem volt a teremben.

— Táncolnék, de zene nélkül csak nem táncolhatok — mondta Varjassy Nagy Sándornak.

— Parancsolsz zenét? kérdezte a képviselő.

Varjassy igenlőleg bólintott. Nagy Sándor ekkor odafordult Grósz Samuhoz, a fiatal város számtiszthez:

— Kedves Samu, fütyüljön a polgármester urnak. Máskor ugyis ő fütyül és maguk táncolnak.

*

Az utolsó toaszt. Ez az epizód is a Hunyady tiszteletére rendezett banketen történt. Az első felköszöntőt tudvalevőleg Lőcs Rezső mondta és utána éjfélig a toasztok egész árja hangzott el, de jó magyar szokáshoz hiven csak reggel felé fogytak el a szónokok. Még ekkor is maradt egy: *Végh* Pista, a szinház diszletfestője, aki verses felköszöntőt mondott. Ő volt az utolsó. *Lukácsy* Lajos a sikerült tószt után hozzálépett:

lek, sok baja volt már kedves könnyelmüsége miatt az ügyvédekkel, bíróságokkal és — végrehajtókkal. Mindez azonban épen nem zárja ki, hogy jó barátságban álljon az ifju jogaszgeneráció számos tagjával.

A napokban Kállay a korzón sétálva találkozott egy ügyvédjelölt ismerősével, akit szeretetreméltóan megszólított:

— Doktor ur, ott lesz a banketen?

— Ha megengedi, elmegyek, válaszolt az.

— Hogyne engedném meg, felelt dévajkodva a müvésznő, bár én nem szeretem a végrehajtó jogászokat. Sőt, többet mondok, annyira irtózom a végrehajtóktól, hogy még a Hunyady jubileum *végrehajtó bizottságának* üléseire se mentem el.

R—r.

Kávéházi beszélgetés.

— Én nem megyek el Márki Sándor felolvasására, mert arról tart előadást, hogy miképen lehet csődbe jutni.

— ??

— Felolvasásának ez a cime: Amire Arad tanit.

Aktuális problémák.

*

Tolvaj egyetem.

Arad, február 19

Az aradi gyermekmenhely cigánypurdéi a belügyminiszter rendeletére kiszabadulnak s visszatérnek a sátoraljába. A kis füstös szemü, göndör haju apróságok, akik predesztinálva vannak arra, hogy életük egy részét börtönben töltsék el, bizony nem a legjobb iskolában vannak a vén dádék oldalán.

Azaz, hogy mégis. A legjobb iskolában arra, hogy már gyermekkorukban perfekt tolvajok legyenek. A cigány ugy neveli a gyermekét, mint a spártai, azt vallván: hogy lopni nem bün, csak rajta ne kapjanak.

De nemcsak a magyarországi kóbor cigányok *nevelik rendszeresen* tolvajjá a gyermeket.

Londonban például valóságos tolvajiskolák vannak, melyeknek *„professzorai"* a kontinensről Londonba szakadt cigányok, és ahol csak apró gyermekek részesülnek oktatásban.

Általános megdöbbenté t keltett egy tizenegy éves gyermek vallomása, aki egyik londoni törvényszék előtt bevallotta, hogy már hét éves korától kezdve jár olyan iskolába, ahol szisztematikusan tolvajjá neveltek. Nem akartak hitelt adni szavainak. A nyomozás azonban kideritette, hogy tényleg vannak ilyen iskolák. Hét hónap alatt a londoni rendőrség tizenöt *„tanintézetet"* kutatott fel, amelyeket kiszabadult cigány-fegyencek vezettek.

Bethual Greenben ráakadtak olyan iskolára, ahol fiatal betörőket, zsebtolvajokat és csalókat képeznek ki s akik a „gyakorlati oktatás" eredményéből mindig kaptak jutalmat is. Ez az iskola két házból állott, amelyek földszintjén kiadott lakások voltak, az emeleteiben a lopás különböző nemeinek begyakorlására szolgáló tantermek voltak elhelyezve. Egyik szobában az egyik jómadár naponta azt tanitotta, miként kell a nők zsebeiből lopni. Minthogy kevés olyan nő fordult meg a termekben, kiknek ruhái alkalmasak lettek volna a gyakorló oktatásra, maguk a tanitók öltöztek női ruhákba és szobáról-szobára jártak. Ha a tanitvány ugy tudott lopni, hogy a tanitó ur észre nem vette, akkor megkapta a női kosztümöt, melyet a zsibvásáron eladhatott. Megtanitották itt arra is, miként kell a házakba észrevétlenül besurranni. Ebből a tantárgyból olyan házakban tették le a vizsgálatot, ahol betörők szoktak lakni. A gyermekeknek az ilyen házakban szemléletileg megmutatták, miként kell ablakvasalást leszerelni, ajtózárt eltávolitani, s mint kell a lépcső karfáján ugy felkuszni, hogy a házbeliekeket ne zavarják.

Egy ékszerlopáson rajtakapott gyermek, aki a tanitója nevét a világért el nem árulta volna, bevallotta, hogy évekig napnap után kellett a legmagasabb házak ereszein járkálnia, hogy megtanulja a kéménybe mászást.

Évekkel ezelőtt a párisi rendőrség elfogott egy embert, aki hosszu vallatás után elmondotta, hogy foglalkozására nézve: fiatal betörők nevelőművésze. Szóról-szóra igy nevezte meg magát.

Negyvenhét derék betörő került ki a keze alól, akik közül egy sem volt idősebb tizennégy évesnél s mind büszkén vallotta, mind mestere a müvészetének. Megkérdezték tőle, hogy mennyit keresett a tanitással évenkint?

— Rossz esztendő volt, ha tizennyolcezer frankot vettem be?

A fegyházból kiszabadulta után három nappal később ujra megnyitotta tanintézetét.

Természetesen egy másik városrészben.

Az első nap már tizenöt tanitványa volt. Egyik tanitványát akkor csipték meg a detektivek, mikor egy házból akart távozni, ahol ezüstnemüeket lopott. Ebbe a házba a professzor vezetésével gyakorta szoktunk betörni, mondta a legtermészetesebb hangján a fiatal Manoleszku, mert ő volt az, akit a detektivek az első ezüstkanál lopásnál rajta csiptek s mégis a tolvajok koronázatlan királyává küzdötte fel magát, mint nemrég megjelent emlékirataiban ezt elmondja.

A tanitvány buzgalmát busásan jutalmazzák a tanitók, mert a szorgalmas ifju egyszersmind fejedelmi jövedelmet jelent a magiszternek.

Ha ezer korona árát lop az ifju tolvaj, akkor kap 100 korona jutalmat és — egyheti szabadságot, melyet szeretőjénél tölt. Mert szeretője már van a 15 éves börtönvirágnak!

A rendőrség nehezen akad rá ezekre az iskolákra, mert gyakran változtatják a tanhelyiséget.

Rendesen olyan házakban helyezkednek el, melyeknek külseje nem is sejteti, hogy belül mi történik. Ezt azért teszik, mert félnek a spiciktől.

A kilencvenes évek végén, a millenáris kiállitás után, a budapesti rendőrséghez is érkezett egy névtelen feljelentés, mely azt mondotta, hogy a Ferenc-városban tolvajiskola van. A fővárosi rendőrség azonban nem tudott nyomára akadni.

Varga Ferenc dr. koronaügyész-helyettes *„Az ifju bünösök"*-ről irt gyönyörü monografiájában, a gyermek-tolvajok szaporodásának számából a külföldön, arra következtet, hogy a tolvaj-iskoláknak is el kellett szaporodniok és ha a nagyközönség erről nem tud, akkor ezt arra kell magyarázni, hogy a társadalom egyik fele nem tudja, miből él a másik.

Kraumholz Ágoston

Tér és Forma, 1928

II. évf. 258-261.

Kaffka Péter: Az Erzsébet-ut Forkolata.

1270. KIS ÓNHORDÓ, husvéti bornak, ón, diófaállványon, csappal és dugóval. Elején vésett zsidó felirat, 1763. évszámmal. Magyar, XVIII. sz. 100.—

1271. FIGURES DE LA BIBLE. B. Picart Amsterdam, 1720. Rézmetszetű képekkel. 35.—

1272. DIE MINIATÜREN-SAMMLUNG DES GROSSHERZOGS ERNST LUDWIG VON HESSEN. Kurt Wolf kiadása, 69. sz. Leipzig, 1917. Több szines képpel. 60.—

1273. KIS KEHELY, vörösréz aranyozva. Hatkarélyos talppal, gerezdes nodussal. Magyar, XVI. sz. e. 100.—

1274. IKON, faragott és szinezett fa, Krisztust ábrázoló, trébelt ezüst reliefes mellképpel, részben aranyozva. Orosz, XVIII. sz. 450.—

1275. PIETA, faragott fa. Magyar, XVII. sz. 300.—

1276. OROSZLÁN-SZOBOR, öntött bronz. XIX. sz. 280.—

1277. NAGY ÁLLÓÓRA, nyárfagyökér és fekete fa, bronzverettel. Empire-stilus. 280.—

1278. KÉT TINTATARTÓ, hatszögü alak, aranyozott réz, gazdag ezüst és korall diszitéssel. Velence, XVII. sz. 140.—

1279. KÉTFÜLES MÉLY TÁL, ón. Magyar, 1814. 40.—

1280. TÁLKA ÉS ÖT TÁNYÉR, ón, felhajló peremmel. Magyar, XVIII. sz. 60.—

1281. FÜLES VÖDÖR, vörösréz, trébelt övvel, kovacsolt vas kengyellel. Magyar, XVIII. sz. 20.—

1282. FÜLES EDÉNY, vörösréz, zöldes patinával. Olasz. 30.—

1283. ASZTALDISZ, plaited, négyoszlopos kerek szentélyt ábrázol, tetején karcsu kosár. Angol, XIX. sz. 80.—

1284. RENAISSANCE ÁLLÓÓRA, tagozott fekete fatalapzaton, aranyozott bronz, fekvő oroszlánnal, amely az óraütéskor száját tátogatja. Német, 1600 k. 180.—
Illusztr. XXVII. tábl.

1285. SÉTABOT, fogantyuja elefántcsontkéz, oldalon vadász alakjával. Biedermeier. 40.—

1286. SÉTABOT, nád, elefántcsontfogantyuja szirén félalakját ábrázolja. Biedermeier. 32.—

1287. SÉTABOT, elefántcsontgombja 3 elefántot ábrázol. XIX. sz. 30.—

1288. SÉTABOT, gótíves elefántcsontgombján emberfejek vannak ábrázolva. 1830 k. 35.—

1251. SZENT MIHÁLY ARKANGYAL, szinezett faszobor. Osztrák, XVIII. század. 150.—

1252. KANDELÁBER, aranyozott bronz, 20 karral, márványtalapzaton. XIX. sz. 150.—

1253. ÁLLÓ ÓRA, aranyozott bronz, áttört neogot tokban. Jelezve: „Mathias Krumm in Neusohl". Magyar (Besztercebánya), 1830 k. 100.—

1254. SZABLYA, aranytausirozásu, arab feliratos dömöckölt acélpengével, szarumarkolattal és ezüstveretes bőrtokban. A penge török, XVII—XVIII. sz. 100.—

1255. DISZKARD, arany tausirozásu acélpengével, aranyozott rézveretekkel. Török, XVIII. sz. 100.—

1256. KÉT NAGY DISZEDÉNY FEDŐVEL, öntött bronz, dombormüves jelenettel, födelén cimertartó oroszlán. Német, XIX. sz. 120.—

1257. SZARVAS, öntött bronzszobor, ovális talpon. Jelezve: CHEMIN. (Joseph, Francois, Victor Chemin, 1824—1901). Francia, XIX. sz. 1500.—

1258. KANDALLÓ-KÉSZLET, aranyozott bronz, az órán Ámor és Psiche álló alakja, a karos kandeláberek földgolyón álló angyal. Francia, Louis Philippe. 2000.—

1259. KÉT FALITÜKÖR, faragott és aranyozott barok fakeretben. Magyar, XVIII. sz. 50.—

1260. DANTE MELLSZOBRA, fehér és sárga alabástrom. Olasz, XIX. sz. 10.—

1261. CSÜNGŐ ÖRÖKMÉCS, ón, barok forma. Magyar, XVIII. sz. 15.—

1262. KÉT FALIKAR, kovácsolt vas, kartussal és 2 karral. Barok-stilus 30.—

1263. BŐRÖV, piros ékkövekkel. Balkán. 10.—

1264. KIS ELLENZŐ, fekete faállványon, zsenilia-himzésü csokorvázával. Magyar, biedermeier. 10.—

1265. HATSZÖGÜ CSOBOLYÓ, csavaros kupakkal, ón, oldalán vésett virágdisz és 1731. évszám. Magyar, XVIII. sz. e. f. 35.—

1266. HATSZÖGÜ CSOBOLYÓ csavaros, kupakkal, ón, oldalán vésett-rajzu alakok. Magyar, XVIII. sz. e. f. 35.—

1267. MELLSZOBROCSKA, öntött bronz. Római császárt ábrázol (Augustin); orsós bronztalapzaton. Olasz, XVI. sz. 450.—

1268. MELLSZOBROCSKA, öntött bronz, szakállas római császárt ábrázol. Fatalapzaton. Olasz, XVII. sz. 450.—

1269. ASZTALDISZ, aranyozott bronzállvány, gyöngyházkagyló. Talapzatán négy ülő egyiptomi alak. Francia, empire. 80.—

Ernst Museum
aukciója
1937

1270. KIS ÓNHORDÓ, husvéti bornak, ón, diófaállványon, csappal és dugóval. Elején vésett zsidó felirat, 1763. évszámmal. Magyar, XVIII. sz. 100.—

1271. FIGURES DE LA BIBLE. B. Picart Amsterdam, 1720. Rézmetszetü képekkel. 35.—

1272. DIE MINIATÜREN-SAMMLUNG DES GROSSHERZOGS ERNST LUDWIG VON HESSEN. Kurt Wolf kiadása, 69. sz. Leipzig, 1917. Több szines képpel. 60.—

1273. KIS KEHELY, vörösréz aranyozva. Hatkarélyos talppal, gerezdes nodussal. Magyar, XVI. sz. e. 100.—

1274. IKON, faragott és szinezett fa, Krisztust ábrázoló, trébelt ezüst reliefes mellképpel, részben aranyozva. Orosz, XVIII. sz. 450.—

1275. PIETA, faragott fa. Magyar, XVII. sz. 300.—

1276. OROSZLÁN-SZOBOR, öntött bronz. XIX. sz. 280.—

1277. NAGY ÁLLÓÓRA, nyárfagyökér és fekete fa, bronzverettel. Empire-stilus. 280.—

1278. KÉT TINTATARTÓ, hatszögü alak, aranyozott réz, gazdag ezüst és korall diszitéssel. Velence, XVII. sz. 140.—

1279. KÉTFÜLES MÉLY TÁL, ón. Magyar, 1814. 40.—

1280. TÁLKA ÉS ÖT TÁNYÉR, ón, felhajló peremmel. Magyar, XVIII. sz. 60.—

1281. FÜLES VÖDÖR, vörösréz, trébelt övvel, kovacsolt vas kengyellel. Magyar, XVIII. sz. 20.—

1282. FÜLES EDÉNY, vörösréz, zöldes patinával. Olasz. 30.—

1283. ASZTALDISZ, plaited, négyoszlopos kerek szentélyt ábrázol, tetején karcsu kosár. Angol, XIX. sz. 80.—

1284. RENAISSANCE ÁLLÓÓRA, tagozott fekete fatalapzaton, aranyozott bronz, fekvő oroszlánnal, amely az óraütéskor száját tátogatja. Német, 1600 k. 180.—
Illusztr. XXVII. tábl.

1285. SÉTABOT, fogantyuja elefántcsontkéz, oldalon vadász alakjával. Biedermeier. 40.—

1286. SÉTABOT, nád, elefántcsontfogantyuja szirén félalakját ábrázolja. Biedermeier. 32.—

1287. SÉTABOT, elefántcsontgombja 3 elefántot ábrázol. XIX. sz. 30.—

1288. SÉTABOT, gótíves elefántcsontgombján emberfejek vannak ábrázolva. 1830 k. 35.—

1251. SZENT MIHÁLY ARKANGYAL, szinezett faszobor. Osztrák, XVIII. század. 150.—

1252. KANDELÁBER, aranyozott bronz, 20 karral, márványtalapzaton. XIX. sz. 150.—

1253. ÁLLÓ ÓRA, aranyozott bronz, áttört neogot tokban. Jelezve: „Mathias Krumm in Neusohl". Magyar (Besztercebánya), 1830 k. 100.—

1254. SZABLYA, aranytausirozásu, arab feliratos dömöckölt acélpengével, szarumarkolattal és ezüstveretes bőrtokban. A penge török, XVII—XVIII. sz. 100.—

1255. DISZKARD, arany tausirozásu acélpengével, aranyozott rézveretekkel. Török, XVIII. sz. 100.—

1256. KÉT NAGY DISZEDÉNY FEDŐVEL, öntött bronz, domborműves jelenettel, födelén cimertartó oroszlán. Német, XIX. sz. 120.—

1257. SZARVAS, öntött bronzszobor, ovális talpon. Jelezve: CHEMIN. (Joseph, Francois, Victor Chemin, 1824—1901). Francia, XIX. sz. 1500.—

1258. KANDALLÓ-KÉSZLET, aranyozott bronz, az órán Ámor és Psiche álló alakja, a karos kandeláberek földgolyón álló angyal. Francia, Louis Philippe. 2000.—

1259. KÉT FALITÜKÖR, faragott és aranyozott barok fakeretben. Magyar, XVIII. sz. 50.—

1260. DANTE MELLSZOBRA, fehér és sárga alabástrom. Olasz, XIX. sz. 10.—

1261. CSÜNGŐ ÖRÖKMÉCS, ón, barok forma. Magyar, XVIII. sz. 15.—

1262. KÉT FALIKAR, kovácsolt vas, kartussal és 2 karral. Barok-stilus 30.—

1263. BŐRÖV, piros ékkövekkel. Balkán. 10.—

1264. KIS ELLENZŐ, fekete faállványon, zsenilia-himzésü csokorvázával. Magyar, biedermeier. 10.—

1265. HATSZÖGÜ CSOBOLYÓ, csavaros kupakkal, ón, oldalán vésett virágdisz és 1731. évszám. Magyar, XVIII. sz. e. f. 35.—

1266. HATSZÖGÜ CSOBOLYÓ csavaros, kupakkal, ón, oldalán vésett-rajzu alakok. Magyar, XVIII. sz. e. f. 35.—

1267. MELLSZOBROCSKA, öntött bronz. Római császárt ábrázol (Augustin); orsós bronztalapzaton. Olasz, XVI. sz. 450.—

1268. MELLSZOBROCSKA, öntött bronz, szakállas római császárt ábrázol. Fatalapzaton. Olasz, XVII. sz. 450.—

1269. ASZTALDISZ, aranyozott bronzállvány, gyöngyházkagyló. Talapzatán négy ülő egyiptomi alak. Francia, empire. 80.—

		Kikiáltási ár pengőben
2372.	TEAFŐZŐ. Sárgaréz	2.—
2373.	ASZTALDÍSZ. Aranyozott bronz, alakos díszítéssel, üveg betétekkel	160.—
2374.	TEAFŐZŐ. Ón. Angol. (Hibás.)	4.—
2375.	COLOREDO ALTÁBORNAGY, MINT A MÁRIA TERÉZIA REND KÖZÉPKERESZTESE. Viaszdombormű bronz keretben. 1800 körül	20.—
2376.	POHÁRTARTÓ. Alpakka, porcellán betéttel. Pirkenhammer. 6 darab	5.—
2377.	LEÁNYKA VIRÁGGAL. Faragott fa és elefántcsont	9.—
2378.	TEATARTÓ DOBOZ. Teknőcborítással	10.—
2379.	VÁZA. Zománcozott réz	10.—
2380.	KERTI GYERTYATARTÓ. Ezüstözött vörösréz. (Plated.)	3.—
2381.	KAROS GYERTYATARTÓ VILLANYRA. Bronz, alakos díszítéssel. Egy pár	105.—
2382.	TEAFŐZŐ. Ón. Angol. (Hibás.)	4.—
2383.	ABDUL HAMID KÉPMÁSA. Óndomború, keretben. 1790 körül	4.—
2384.	ÚTI TEAFŐZŐ. Sárgaréz	2.—
2385.	GYERTYATARTÓ. Faragott és aranyozott fa. Barokk. (Hibás.)	18.—
2386.	POHÁRTARTÓ. Alpakka. 6 darab	2.—
2387.	GYERTYATARTÓ. Faragott és aranyozott fa. 19. század. 2 darab. (Hibásak.)	12.—
2388.	POHÁRMELEGÍTŐ. Ón. 18. század	5.—
2389.	FALIÓRA. Fényezett diófatokban. 19. század eleje. (A mellékelt bizonylat szerint gróf Leinigen Károly aradi vértanu tulajdona volt.) Apró hibákkal	120.—
2390.	LEGYEZŐ. Teknőc és fehér strucctoll	8.—
2391.	SZAVAZÓDOBOZ. Fényezett diófa. Biedermeier. (Hibás.)	20.—
2392.	NAGY TÁL. Ón. 18. század. Később bevésett címerrel	25.—
2393.	TAJTÉKPIPA, faragott alakkal. 19. század	16.—
2394.	SZÉDERTÁL. Ón. 1789. évből	16.—
2395.	KÁVÉFŐZŐ VILLANYRA. Nikkel	24.—
2396.	TÁNYÉR. Öntött vas, áttört dísszel. Munkács	6.—
2397.	TEAFŐZŐ, VILLANYRA. Nikkel	20.—
2398.	TÁNYÉR. Ón. 19. század eleje	5.—
2399.	FALIÓRA. Faragott díszű fatokban. (Hibás.)	16.—
2400.	NÉVJEGYTARTÓ. Gyöngyház. (Hibás.)	5.—
2401.	NŐ KORSÓVAL. Műalabástrom	10.—
2402.	ÉKSZERSZEKRÉNYKE. Diófa, gazdag réz és gyöngyházberakással	72.—

		Kikiáltási ár pengőben
2345.	KANDALLÓKÉSZLET. Aranyozott bronz, alakos dísszel. Empire stílus. (Nagy állóóra és két nagy karosgyertyatartó. Hibás.)	520.—
2346.	KAROSGYERTYATARTÓ. Bronz, Empire stílus. 2 darab. (Hibás.)	120.—
2347.	NAGY GYÜMÖLCSÁLLVÁNY. Aranyozott bronz, alakos kivitelben. Empire stílus . . .	65.—
2348.	PÁLMATARTÓ. Réz, gerezdes domborítással .	45.—
2349.	ÁLLÓÓRA. Sárgaréz tokban, üveg burával. 400 napig jár. (Hibás, burája repedt.)	22.—
2350.	SAS. Faragott és aranyozott fa. (Hibás.) . .	20.—
2351.	UTITÁSKA. Borjúbőr, piperefelszereléssel. Vászonvédővel. (Az egyik üveg repedt.)	22.—
2352.	SAS. Faragott, aranyozott és festett fa. (Hibás.) Régi cégér	25.—
2353.	TAJTÉKPIPA. Faragott díszítéssel és ezüst fedővel	9.—
2354.	GYERTYATARTÓ. Bronz, domború díszítéssel, ernyővel. Empire stílus. 2 darab. (Hibás.) . .	80.—
2355.	NAGY OVÁLIS TÜKRÖS ASZTALDÍSZ. Aranyozott bronz foglalatban	36.—
2356.	KORSÓALAKÚ VÁZA. Bronz, részben aranyozva. 2 darab. Empire stílus. (Hibás.) . . .	90.—
2357.	ÁLLÓÓRA. Aranyozott bronz, ütőszerkezettel. Neogotikus stílus. Készítette: Mathias Krumm in Neusohl. (Hibás.)	64.—
2358.	SÉTABOT. Faragott elefántcsontgombbal . .	11.—
2359.	ÁLLÓÓRA. Bronz, alakos díszítéssel	320.—
2360.	LÁMPAÁLLVÁNY villanyra. Bronz. 2 darab	40.—
2361.	SÉTABOT. Faragott történelmi alakokkal . .	12.—
2362.	OVÁLIS HALTÁL. Alpakka, domborított díszű peremmel, melegítő berendezéssel. Angol . . .	50.—
2363.	SÉTABOT. Az aradi vértanuk faragott képeivel. Népies	12.—
2364.	ÁLLÓÓRA. Feketére fényezett fatokban, ütő- és naptárszerkezettel. 18. század. Készítette: Leopold Träxinger, Wien	80.—
2365.	SÉTABOT. Népiesen faragva	9.—
2366.	KANDALLÓKÉSZLET. Állóóra és 2 karosgyertyatartó. Bronz	195.—
2367.	KÁVÉSKANNA FEDŐVEL. Ón. 19. század . .	16.—
2368.	FÜLES TÁL. Ón. 19. század	6.—
2369.	ÁLLÓÓRA. Aranyozott sárgaréz, torony alakjában. 17. század. (Kiegészítésekkel.)	160.—
2370.	KAROSGYERTYATARTÓ. Ezüstözött vörösréz. (Plated.) Bádog ellenzővel	10.—
2371.	VÁZA. Márvány, bronz díszítéssel	32.—

Árverési Körlevél 1938. 4-ik sz.

Eva Krump

Il vedere come donna, questa globalità immaginifica del « corpus » muliebre posto ad emblema, sono le dimensioni che l'artista definisce essenziali nei cicli della sua opera. Per evidenziarne sufficientemente i contenuti rammentiamo all'osservatore quali componenti si allineano nella ricerca che la Krump effettua da tempo; è necessario rifarsi alle provocatorie definizioni pittoriche centro-europee che hanno necessariamente influito sul costrutto propedeutico di una giovane pittrice ungherese educata nella Budapest tardo romantica.

Dalla città danubiana non poteva trapelare che un'arte sostanzialmente espressionistica, scientemente introspettiva per la ricerca manifesta dedicata alla Donna come oggetto-soggetto.

È la donna che domina la composizione ed in questa figurazione trascendente dalla struttura realistica, ritroviamo quei significati, come nebulosi nel tempo, del Klint nella « Vergine » di Praga decisamente immaginifica nel suo espressionismo florealistico.

Dobbiamo quindi parlare di un ricordo unicamente culturale che la Scuola di Vienna difficilmente può far dimenticare all'artista. Eppure la sua opera non è « viennese », non concede alcuna cosa alla licenza compositiva fondamentale del racconto espressionista. Sono preferenze di immagini che non sono figurazioni, globalità sceniche che transitano oltre la luce della tela, ritmiche muliebri dalle diafane membra composte in atteggiamenti che non sono pose.

È la donna che si pone in complessi giochi di cobalti e turchesi intensi, anch'essa cobalto e turchese liberamente posta in trasparenza alle sconfinate profondità spaziali.



La visione espressionistica è quindi la metamorfosi della donna-spazio, della donna-pavone, della donna-lacrima, immerse tutte in una esegesi floreale che nulla concede alla logica della natura. Ora osservo lo stelo di un fiore poggiato nel nulla di una mano, il tutto è ancora la donna anti-femmina che aleggia nel turchese. Ora il diafano fiore è solamente di un rosato lieve e racconta di un'offerta gentile. Forse proprio in questa opera, ritroviamo il tentativo di una narrazione descrittiva, ma è una ipotesi appena; è ciò che l'occhio abituato al reale ricerca affannosamente da sempre come facciamo quando il « Volo degli Innamorati » di Chagall potrebbe concederci una vittoria estetica e l'ardire di comprendere in parallelo il « Volo » presentato dalla Krump.

Certamente tale opera evoca il surrealismo chagalliano, ma in essa troviamo qualcosa di più, la donna-fiore-cuore in antitesi alla fuga aerea dei due neo innamorati.

Ella rappresenta ciò che l'infedeltà e l'abbandono carpisce all'Amore emblematico mutato in volo; è il cuore come racconto-immagine che trattiene la donna-ventricolo avvinghiata ai tessuti.

Ciò è descrizione, ma la ricerca immaginifica si limita alla realtà brutale del muscolo-cuore-donna posto in primo piano al Volo lontano dei due corpi avvinti nell'amplesso.

Torniamo all'espressione in questo caso descrittiva ma edificante di un sentimento umano, al surreale concediamo il ricordo chagalliano, ma appena quello.

Mi fermo al descrivere l'essenzialità di due opere, le altre giungono parallele nell'armonia costante di « donna nel tutto » che il Trascendente Femminile dell'artista vuole fare sua come contenuto fondamentale. L'uomo non appare se non come elemento compromettente, fattore materiale da tenere lontano e diverso dal diafano femmineo. Ciò lo accettiamo dalle asserzioni dell'artista che sente la donna sua simile, decisamente ostacolata dal maschio prorompente.

La sua donna non è quindi la femmina che il mondo ha destinato all'uomo, è altresì un qualcosa di garbatamente etereo, quasi efebo asessuato; eppure traspare un certo trionfalismo femmineo che riscatta molte parole espresse tra di noi.

È l'intendimento dell'essere donna antiemblema che non accetterà mai il conflitto massificato dell'impeto femminista, concedendo in cambio al proprio Essere l'immagine peculiare di se stessa.

DONATELLO VALENTE

« Senza titolo » cm 120x80

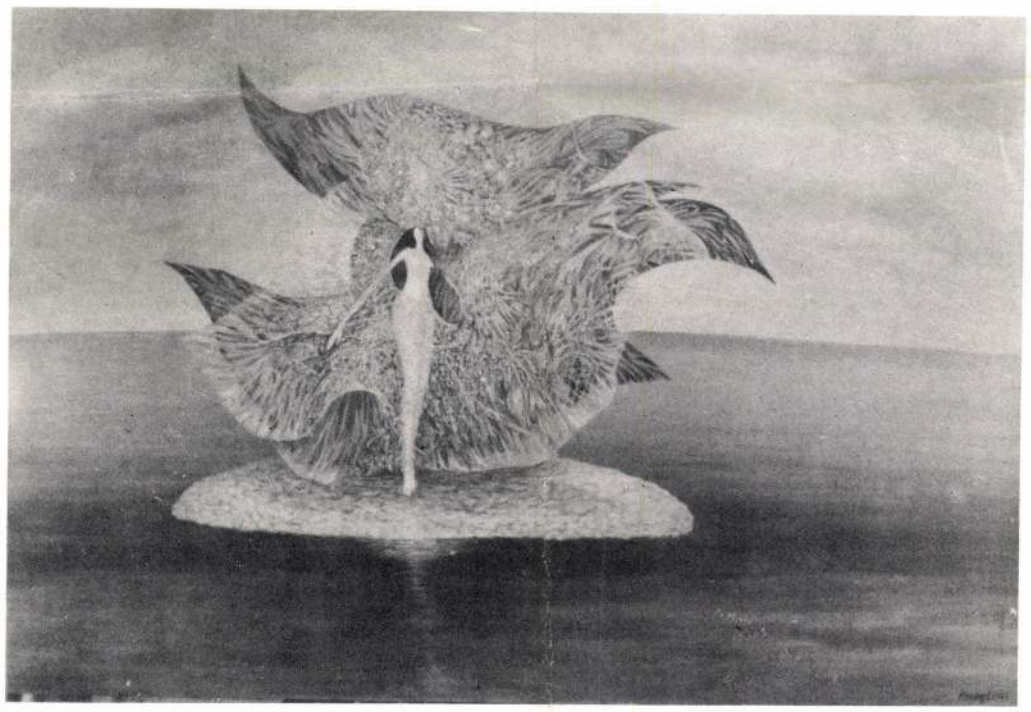

Eva Krump è nata a Székesfehérvar (Ungheria). Diplomata presso l'Accademia d'Arte di Budapest e di Szeged, ha insegnato a Budapest, inizia la sua attività artistica in Italia nel 1968. *Attualmente vive e lavora a Riccione, viale Emilia,* 60.

Komal

« Moto nello spazio », 1974



LUG. 1974 - SET. 1974
L'ECO DELLA STAMPA MILANO
LE ARTI
20122 MILANO
PIAZZA BERTARELLI 4
DIR. RESP. GARIBALDO MARUSSI
LEGGASI A TERGO
Telefono 723.333 - Casella Postale 349
Telegr.: Ecostampa-Milano - C/C/Postale 3/2674
20129 MILANO
VIA GIUSEPPE COMPAGNONI, 28
Direttore: Ignazio Frugiuele
UFFICIO DI RITAGLI DA GIORNALI E RIVISTE
FONDATO NEL 1901 - C.C.I.A. MILANO N. 77394
L'ECO DELLA STAMPA
(L'Arco della Stampa: 1912 - L'Informatore della Stampa: 1947)
74° Anno
N. .....
LEGGASI A TERGO

« Corpi dello spazio », 1973

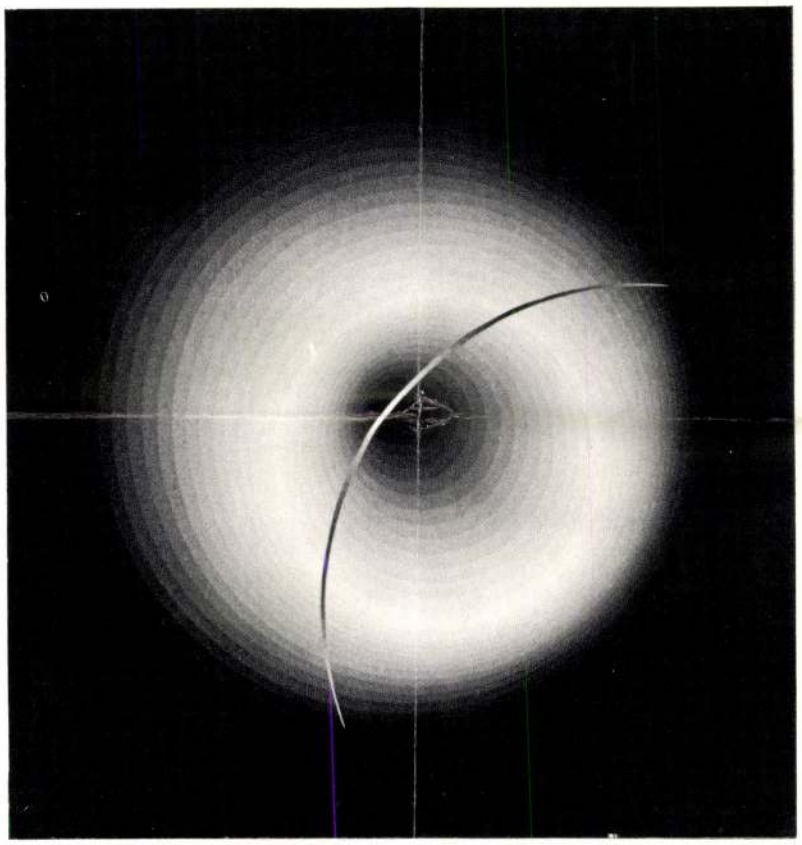

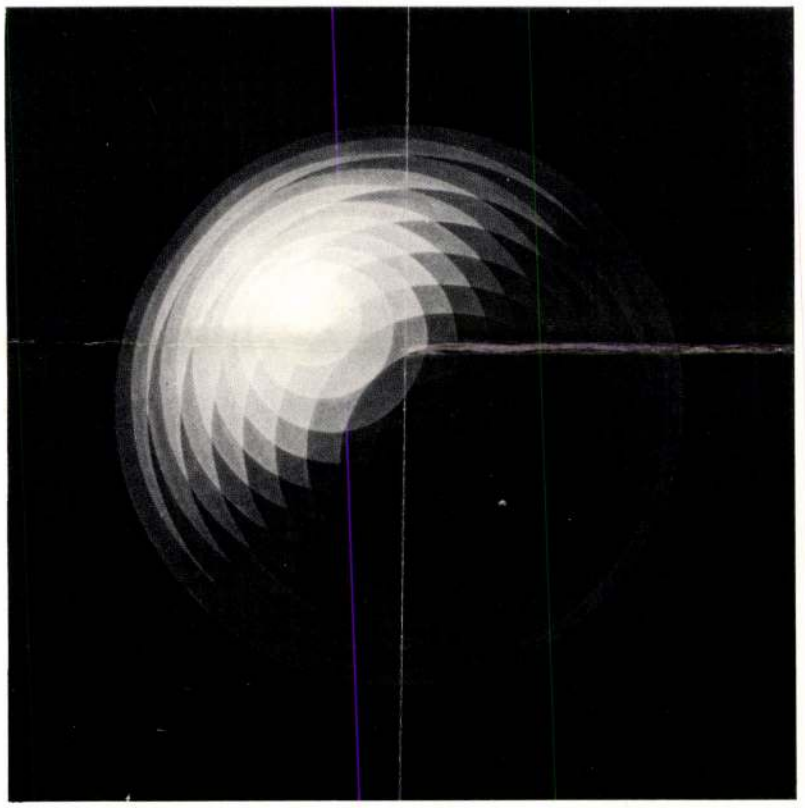

« Corpi dello spazio », 1974

Sfere monocrome che si sovrappongono creando lo sviluppo quasi fisico della profondità, colore, dimensione, realtà oggettuali che escono dalla tela per l'impossibilità di contenere la materia nei limiti dello spazio, riconoscono al linguaggio pittorico di Komal il duplice recupero del movimento e della sostanza ed un progresso continuo nella ricerca. Le sfere, che rappresentano l'oggetto geometrico di questo studio, con la superficie ora rotta da un vortice profondo ora dalla « ondulazione » dei diversi piani, sembrano piegare lo spazio nella drammaticità del movimento. E nella creazione di un mondo a sè, quasi trascendente, si riflette la forza e la consistenza della materia nella sua purezza immateriale.

L'originalità dell'artista consiste, oltre che nella perfezione formale della espressione matematica, nel non essere mai programmata né calcolata come studio.

Komal mi disse infatti, che il punto di partenza nel creare le sue opere viene sempre rinnovato per l'insufficienza di risolvere sino in fondo il problema in sè, così, senza abdicare dallo studio precedente ci si ritrova a realizzare una nuova esigenza.

« Il mondo materiale costituisce una realtà la cui interna attività, il movimento, è la causa dei fenomeni ».

Avere, in un certo senso, superato le difficoltà delle determinazioni materiali delle dimensioni, ha portato l'artista alla elaborazione di un nuovo contenuto e ad una nuova conquista.

La materia appare con un fondamento non più fenomenico, al di fuori dell'immanentismo; si può parlare, ora, di sostanza perché il problema del reale e della natura viene superato dal concetto dell'immaterialismo.

Un'altra prospettiva si pone Komal: la materia, il moto considerati in un primo momento con tutte le specificazioni reali, diventano forme della realtà. La sfera, come figura perfetta, è l'unico corpo capace di trasmettere il primitivo dualismo, quindi il superamento con l'affermazione della « materia pura » rappresentata dal cristallo, disancorata dal limite immobile dello spazio.

Questo moto circolare, che può essere eterno, con una profondità sempre maggiore per l'impostazione quasi matematica della prospettiva dell'unico colore nelle diverse tonalità, abbandonando il moto naturale, diviene metafisico al punto di porre la domanda sull'incorruttibilità della materia nella sua essenza.

ROSINES FERRANDO

68° Anno N. .....

L'ECO DELLA STAMPA

(L'Argo della Stampa: 1912 - L'Informatore della Stampa: 1947)

UFFICIO DI RITAGLI DA GIORNALI E RIVISTE
FONDATO NEL 1901 - C.C.I.A. MILANO N. 77394

Direttori: Umberto e Ignazio Frugiuele

VIA GIUSEPPE COMPAGNONI, 28

20129 MILANO

Telefono 723.333

Casella Postale 3549 - 20100 Milano
Telegr.: Ecostampa - Milano - C/C/Postale 3/2674

LEGGASI A TERGO

LEGGASI A TERGO

1021

IL RESTO DEL CARLINO - Bologna

18 MAG. 1968

da Macerata

L'ECO DELL
DELLA STA
STAMPA - M
MILANO - M
L'ECO DEL
DELLA STA
STAMPA -
MILANO -

DA EKHARD ALLA KRUMP nelle gallerie maceratesi

Tra i due artisti stranieri si inseriscono il pittore Vincenzo Guidotti e la portorecanatese Angela Grilli

Le rassegne personali di disegno, incisione e pittura, si rincorrono per le gallerie maceratesi a ritmo serrato e costante. Queste manifestazioni però cominciano ad accusare una particolare stanchezza soprattutto sul piano dei valori. Nelle mostre d'arte, infatti, è facile più che mai il dissidio fra quantità e qualità, quel dissidio che, talvolta, riesce a mettere nell'imbarazzo perfino il cronista più smaliziato, il quale, per dirla in gergo calcistico, spesso preferisce rifugiarsi in corner.

Fra le mostre di questa settimana ci sembra di poter menzionare, per la sua validità, quella allestita alla Galleria « L'Arco » in via Crescimbeni, con opere di G. Ekhard.

Acqueforti e litho di questo pittore straniero, ora residente a Roma, dimostrano chiaramente che l'artista non ha mai ceduto alla moda e che, nella sua umiltà, è rimasto costruttivo, icastico, e liberamente figurativo.

Tutto ciò per un'innata predisposizione al disegno e per la chiara capacità tecnica attraverso la quale il linguaggio dell'artista si snoda libero da ogni gratuito esibizionismo e ricco di freschezza creativa.

Segno, costruzione e colore — alcune lastre infatti sono diversamente inchiostrate e colorate — pur forzando verso accostamenti simbolici, ci presentano un Ekhard raffinato che riesce a tradurre in immagini il senso della vita contemporanea e le evidenti disarmonie morali che la contraddistinguono, operando nella costruzione di ogni opera un inserimento tecnico e materico vario, al quale risponde un accostamento, volutamente antitetico, dei simboli che l'opera stessa contiene.

La costruzione inoltre si avvale di un segno libero e preciso, di una grafia spesso reticolare, che sfrutta con particolare efficacia le ampie zone bianche di respiro, armonizzate da zone intense di materia quasi pittorica.

Alla « C. 29 », in corso della Repubblica, è di turno un pittore di Savona: Vincenzo Guidotti. Questo artista presenta tele piuttosto diverse, nelle quali è difficile individuare una personalità ben definita.

Incerto infatti fra una figurazione essenzializzata e ricomposta, una concezione materica talvolta informale, un groviglio di linee aggomitolate che, alla Tobey, tracciano spesso itinerari spaziali puri e movimenti nei quali la forza del segno si attenua e si rafforza all'insegna di una calligrafia orientalizzante (il tutto corredato talvolta dalla grafiatura della materia o dalle libere evoluzioni filiformi conseguite con la tecnica dello « sgocciolamento » o del « dripping » alla Pollock) Vincenzo Guidotti ci appare piuttosto frammentario e disunito, non solo sul piano della ricerca poetica ma anche su quello immediatamente avvertibile della definitiva acquisizione tecnica.

Le opere di Guidotti ci sono comunque sembrate un lodevole tentativo di realizzare quello che i francesi chiamerebbero un traguardo neo-figurativo attraverso un « coleur active ».

Alla galleria « Scipione », la cui sede si è momentaneamente trasferita da via S. Maria della Porta al n. 23 di corso della Repubblica, personale a due delle pittrici Angela Grilli, portorecanatese, e dell'ungherese Eva Krump.

La Grilli, almeno negli olii, ci è parsa legata ancora alla tradizionale composizione di derivazione evidentemente neolastica, nella quale l'artista attraverso pennellate larghe e decise, si sforza di inserire motivi personali, sia coloristici che architetturali. Ad essere sinceri preferiamo quelle sue tavolette incise, quali i rossi e gli ori smorzati riescono a rafforzare l'armonia del-

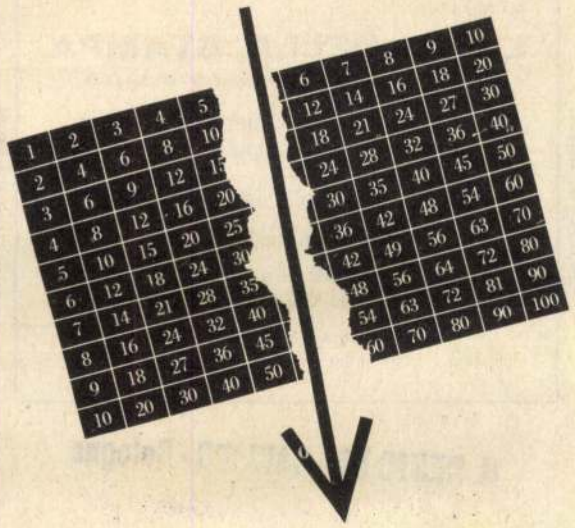

OLIVETTI CALCOLATRICI

La gamma più completa esistente sul mercato mondiale. Macchine a tre e a quattro operazioni, a totalizzatore singolo, a due totalizzatori, a due e a tre memorie. Dispositivi automatici per i calcoli delle potenze e delle percentuali, per scarti, arrotondamenti, trattamento dei decimali. Tutte le calcolatrici Olivetti sono calcolatrici scriventi.

IATO

Per l'elezione dei senatori, la provincia di Macerata è divisa in due collegi: quello di Macerata (38 Comuni) e quello di Fermo - Civitanova (19 Comuni maceratesi, più quelli di una parte dell'Ascolano).

In ciascun collegio sarà eletto un senatore. In base ai risultati delle elezioni politiche del 1963, è facile rilevare che questi sono i collegi marchigiani in cui la percentuale dei voti democristiani è più forte: Carelli (Macerata) e Tupini (Fermo) occupano infatti i primi due posti nella graduatoria dei senatori regionali dello scudo crociato.

In ogni collegio si presentano sei candidati.

Quelli del collegio di Fermo - Civitanova sono: l'ex ministro Umberto Delle Fave per la DC, lo on. Ezio Santarelli per il PCI-PSIUP, Nazario Sauro Ramadori per il PSU, Livio Tosoni per il PLI, Raffaele Lucentini per il PRI e Franco Romagnoli per il MSI.

Ed ecco i candidati del collegio di Macerata, quello che interessa la grande maggioranza dei Comuni della nostra Provincia.

DC

On. Elio Ballesi, 48 anni, Macerata, avvocato. Fu deputato alla Camera per due legislature consecutive ed è da lunghi anni una delle figure più rappresentative della Democrazia cristiana provinciale, di cui è stato, fino a tre mesi fa, segretario. Due volte Sindaco di Macerata, egli è tuttora presidente della Società sportiva « Maceratese ».

PCI-PSIUP

Prof. Umberto Magrini, 54 anni, Recanati, preside del locale Liceo



NICOLA RINALDI



RODOLFO TAMBRONI



RENZO TOMBOLINI



RUGGERO BARTOLUCCI

DC

CAPILISTA: on. Arnaldo Forlani, vicesegretario nazionale del partito, e on. Dario [illegible]

dell'ex presidente dell'Eni Enrico Mattei.

PCI

L'ECO DELL
DELLA STA
STAMPA -
MILANO -

DA EKHARD ALLA KRUMP nelle gallerie maceratesi

Tra i due artisti stranieri si inseriscono il pittore Vincenzo Guidotti e la portorecanatese Angela Grilli

Le rassegne personali di disegno, incisione e pittura, si rincorrono per le gallerie maceratesi a ritmo serrato e costante. Queste manifestazioni però cominciano ad accusare una particolare stanchezza soprattutto sul piano dei valori. Nelle mostre d'arte, infatti, è facile più che mai il dissidio fra quantità e qualità, quel dissidio che, talvolta, riesce a mettere nell'imbarazzo perfino il cronista più smaliziato, il quale, per dirla in gergo calcistico, spesso preferisce rifugiarsi in corner.

Fra le mostre di questa settimana ci sembra di poter menzionare, per la sua validità, quella allestita alla Galleria « L'Arco » in via Crescimbeni, con opere di G. Ekhard.

Acqueforti e litho di questo pittore straniero, ora residente a Roma, dimostrano chiaramente che l'artista non ha mai ceduto alla moda e che, nella sua umiltà, è rimasto costruttivo, icastico, e liberamente figurativo.

Tutto ciò per un'innata predisposizione al disegno e per la chiara capacità tecnica attraverso la quale il linguaggio dell'artista si snoda libero da ogni gratuito esibizionismo e ricco di freschezza creativa.

Segno, costruzione e colore — alcune lastre infatti sono diversamente inchiostrate e colorate — pur forzando verso accostamenti simbolici, ci presentano un Ekhard raffinato che riesce a tradurre in immagini il senso della vita contemporanea e le evidenti disarmonie morali che la contraddistinguono, operando nella costruzione di ogni opera un inserimento tecnico e materico vario, al quale riscontra un accostamento, volutamente antitetico, dei simboli che l'opera stessa contiene.

La costruzione inoltre si avvale di un segno libero e preciso, di una grafia spesso reticolare, che sfrutta con particolare efficacia le ampie zone bianche di respiro, armonizzate da zone intense di materia quasi pittorica.

Alla « C. 29 », in corso della Repubblica, è di turno un pittore di Savona: Vincenzo Guidotti. Questo artista presenta tele piuttosto diverse, nelle quali è difficile individuare una personalità ben definita.

Incerto infatti fra una figurazione essenzializzata e ricomposta, una concezione materica talvolta informale, un groviglio di linee aggomitolate che, alla Tobey, tracciano spesso itinerari spaziali puri e movimenti nei quali la forza del segno si attenua e si rafforza all'insegna di una calligrafia orientalizzante (il tutto corredato talvolta dalla graffiatura della materia o dalle libere evoluzioni filiformi conseguite con la tecnica dello « sgocciolamento » o del « dripping » alla Pollock) Vincenzo Guidotti ci appare piuttosto frammentario e disunito, non solo sul piano della ricerca poetica ma anche su quello immediatamente avvertibile della definitiva acquisizione tecnica.

Le opere di Guidotti ci sono comunque sembrate un lodevole tentativo di realizzare quello che i francesi chiamerebbero un traguardo neo-figurativo attraverso un « coleur active ».

Alla galleria « Scipione », la cui sede si è momentaneamente trasferita da via S. Maria della Porta al n. 23 di corso della Repubblica, personale a due delle pittrici Angela Grilli, portorecanatese, e dell'ungherese Eva Krump.

La Grilli, almeno negli olii, ci è parsa legata ancora alla tradizionale composizione di derivazione evidentemente scolastica, nella quale l'artista attraverso pennellate larghe e decise, si sforza di inserire motivi personali, sia coloristici che architetturali. Ad essere sinceri preferiamo quelle sue tavolette incise, quali i rossi e gli ori smorzati riescono a rafforzare l'armonia della composizione, che si serve di elementi simbolici e totemistici capaci di risultati decorativamente suggestivi.

Per Eva Krump il discorso è alquanto diverso, soprattutto se si ignorano i modesti tentativi con il pastello, per soffermarsi invece sulla produzione grafica. Questa artista infatti ci sembra molto più grafista che pittrice. Mentre il segno scivola libero sulla lastra (a punta di pennino e non di bulino) il colore ad olio denota tentennamenti.

Nelle incisioni la Krump dimostra ritmo armonico compositivo, senso quasi plastico delle forme, ricchezza di segno rigoroso e filiforme, spesso impegnato nella costruzione minuziosa di particolari preziosamente bizantineggianti, capaci di rendere veramente suggestive quelle sue composizioni descrittive nelle quali, spesso, la gentilezza muliebre si confonde con la raffinatezza dell'artista.

Marino Mercuri

Concorso ordinario

IL RESTO DEL CARLINO - Bologna
8 MAG. 1963
LEGGASI A TERGO
L'ECO DELLA STAMPA
N. .....
(L'Archivio della Stampa: 1912 - L'Informatore della Stampa: 1947)
UFFICIO DI RITAGLI DA GIORNALI E RIVISTE
FONDATO NEL 1901 - C.C.I.A. MILANO N. 77394
Direttori: Umberto e Ignazio Fruguiele
VIA GIUSEPPE COMPAGNONI, 28
20129 MILANO
Telefono 723.333
Casella Postale 3549 - 20100 Milano
Telegr.: Ecostampa-Milano - C/C/Postale 3/2674
LEGGASI A TERGO
68° Anno

IATO

Per l'elezione dei senatori, la provincia di Macerata è divisa in due collegi: quello di Macerata (38 Comuni) e quello di Fermo - Civitanova (19 Comuni maceratesi, più quelli di una parte dell'Ascolano).

In ciascun collegio sarà eletto un senatore. In base ai risultati delle elezioni politiche del 1963, è facile rilevare che questi sono i collegi marchigiani in cui la percentuale dei voti democristiani è più forte: Carelli (Macerata) e Tupini (Fermo) occupano infatti i primi due posti nella graduatoria dei senatori regionali dello scudo crociato.

In ogni collegio si presentano sei candidati.

Quelli del collegio di Fermo - Civitanova sono: l'ex ministro Umberto Delle Fave per la DC, lo on. Ezio Santarelli per il PCI-PSIUP, Nazario Sauro Ramadori per il PSU, Livio Tosoni per il PLI, Raffaele Lucentini per il PRI e Franco Romagnoli per il MSI.

Ed ecco i candidati del collegio di Macerata, quello che interessa la grande maggioranza dei Comuni della nostra Provincia.

DC

On. Elio Ballesi, 48 anni, Macerata, avvocato. Fu deputato alla Camera per due legislature consecutive ed è da lunghi anni una delle figure più rappresentative della Democrazia cristiana provinciale, di cui è stato, fino a tre mesi fa, segretario. Due volte Sindaco di Macerata, egli è tuttora presidente della Società sportiva « Maceratese ».

PCI-PSIUP

Prof. Umberto Magrini, 54 anni, Recanati, preside del locale Liceo classico. Appartiene al Partito socialista di unità proletaria, ma in questo collegio, a causa del ben noto accordo fra i due Partiti su scala nazionale, rappresenta anche il PCI. Fra le sue cariche politiche, ricordiamo quelle di consigliere provinciale e di consigliere comunale a Recanati.

PSU

On. Giacomo Brodolini, 48 anni, Recanati. E' uno dei maggiori esponenti del Partito, essendo vicesegretario nazionale. Deputato uscente, ha fatto parte dal 1955 al 1960 della segreteria centrale della Cgil. E' laureato in lettere. Passò al Partito socialista nel 1946, dopo essere stato dirigente del partito d'azione. E' membro del direttivo del « Movimento della sinistra europea ».

PLI

Alfredo Arrà, 72 anni, Sarnano. E' presidente del Partito liberale della provincia di Macerata, consigliere provinciale e

NICOLA RINALDI



RENZO TOMBOLINI

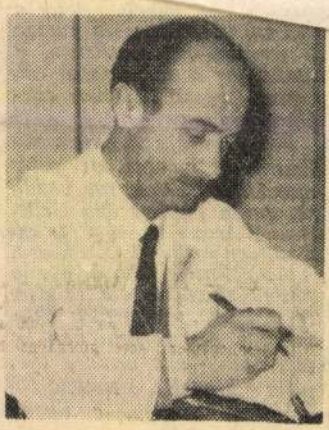

RUGGERO BARTOLUCCI

DC

CAPILISTA: on. Arnaldo Forlani, vicesegretario nazionale del partito, e on. Dario [illegible]

dell'ex presidente dell'Eni Enrico Mattei.

PCI

Krump Mária Éva



Székesfehérváron született. Művészeti tanulmányait a Képző és Iparművészeti Főiskolán kezdte, rajztanári diplomát a szegedi Pedagógiai Főiskolán szerzett, rajztanárként Budapesten tanított. 1967-ben Olaszországban telepedett le, az urbinói művészeti akadémián sokszorosító grafikai tagozaton nyert diplomát. Luganóban, Svájcban él. Teljes odaadással vett részt a 70-es évek olaszországi művészeti életében, kollektív és egyéni kiállításokkal. Irodalmi és verseskönyveket is illusztrált, nagyméretű falfreskót a calabriai Diamanta tengerparti városban, Riccionéban a Szakszervezeti székház homlokzati falára, a luganói paradisoi középiskola aula falára nagyméretű olajvászon festményt készített. A luganói múzeum, a málta múzeum tulajdonában vannak a múzeum pályázatát megnyert alkotásai. Számos művészeti elismerésben, kitüntetésben részesült.

Örök utazás (olaj, vászon)



Közös kiállításaink

1995
július 28. Budapest, Gellért Szálló
1996
október 17. Budapest, OTP Galéria
október 31. Jászapáti, Vágó Pál Múzeum
december 2. Jászkisér, Művelődési Ház
december 14. Jászárokszállás, Művelődési Ház
1997
január 18. Jászdózsa, Művelődési Ház
május 14. Budapest, XVIII. Rózsa Művelődési Ház
június 30. Jászapáti, Vágó Pál Múzeum - I. Művésztelep
július 16. Budapest, I. Magyar Kultúra Alapítvány
július 21. Budapest,XVIII. Kondor Béla Közösségi Ház
szeptember 16. Budapest, XVIII. Pestimrei Közösségi Ház
október 21. Budapest, XIV. Nemzeti Tankönyvkiadó Galériája
1998
február 19. Budapest, XVIII. Lőrinci Nemzetközi Művésztábor
július 5. Jászapáti, Vágó Pál Múzeum - II. Művésztelep
1999
augusztus 20. Jászapáti, Vágó Pál Műterem - III. Művésztelep
szeptember 15. Budapest, VIII. Közszolgálati Dolgozók Klubja
2000
július 13. Jászapáti, Vágó Pál Műterem - IV. Művésztelep
július 29. Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó Galériája
szeptember 14. Budapest, VIII. Közszolgálati Dolgozók Klubja

Újabb forrásmegosztási reform készül

A külső kerületek, a szocialisták és az ellenzék a forrásmegosztás reformját sürgetik. Többségük úgy gondolja: a közös kalapból az infrastrukturálisan elmaradottakat kellene erőteljesebben segíteni. Az igazságos elosztáshoz az MSZP szerint szükség lenne a számviteli szabályok egységes alkalmazására is. A Fővárosi Közgyűlés egyébként csütörtökön fogadta el az idei megosztás korrekciójáról szóló rendeletét.

Az évközi forrásmegosztási felülvizsgálat nyomán összesen négymilliárd forintot kap a fővárosi önkormányzattól a huszonhárom kerület – döntött csütörtöki rendkívüli ülésén a Fővárosi Közgyűlés. A kerületek részesedése így 89,2 milliárdról 93,2 milliárdra emelkedik. A javaslat szerint a februárban elfogadott elosztási arányokhoz képest minden önkormányzat pluszforráshoz jut. Legkevesebbhez az V. kerület, valamivel tízmillió forint alatt. Őket az I. kerület követi harmincmillió forinttal. A szakértők ezt azzal magyarázzák, hogy az idén vették először figyelembe az elosztásnál a fejlesztési szükségleteket. A gazdagabb, jobb infrastruktúrával rendelkező önkormányzatok igényeit így már a februárban elfogadott rendeletben figyelembe tudták venni. A legjelentősebb eltérés az év elején számított és a korrigált részesedés között a XVII. kerületnél van: több mint négyszázmillió forint pluszhoz jutnak. Második a XII. kerület, amely több mint háromszázhatvanmilliót kap.

Az ülésen *Perlaki Jenő* (Fidesz–MDF–MKDSZ) szorgalmazta, hogy először szüntessék meg a kerületek működési hiányait, s csak a maradék forrást költsék fejlesztésre. Számításai szerint a működtetésre így 2,6 milliárdot kellene fordítani. Tizennégy külső kerület közül ez nyolcnak lenne hátrányos, de emellett minden belső kerület is jobban járna a jelenlegi korrekcióhoz képest.

A Külső Kerületek Szövetsége is szorgalmazza a forrásmegosztás új alapokra helyezését – tudtuk meg *Mester Lászlótól*, a szervezet soros elnökétől, a XVIII. kerület szocialista polgármesterétől. Véleményük szerint az idén nagyon eltorzult a rendszer, amikor arányaihoz képest túlzottan vették figyelembe az elosztásnál az önkormányzati ingatlanok felújítását. A belső, gazdagabb önkormányzatokkal szemben az inkább infrastrukturálisan elmaradott külső kerületek így a korábbi évekhez képest még rosszabbul jártak. Ezek az önkormányzatok azt szeretnék – mondta a soros elnök –, ha elsősorban a hiánnyal küzdő önkormányzatokat segítenék pluszforrással. Nem azoknak van ugyanis hiányuk, amelyek rosszul gazdálkodnak – indokolta –, hanem azoknak, amelyeknek erejüket meghaladó feladatokat kell megoldaniuk. Többek között útépítéseket, csatornázást, egyéb szolgáltatások kiépítését. Ezt pedig nem tudják megtenni kizárólag saját forrásból.

A fővárosi önkormányzat pénzügyi bizottságának szocialista elnöke korábban úgy nyilatkozott: a forrásmegosztás számítási rendszere már teljességgel áttekinthetetlen. Egyszerűsíteni kell azért is, hogy a kerületek bizalmatlanságát eloszlassák. *Moskovits Péter* kérdésünkre elmondta: ennek érdekében javasolni fogják, hogy minden önkormányzat egységesen alkalmazza a számviteli szabályokat. Csak így lehet pontos, átlátható a rendszer, és igazságos az elosztás. Most ugyanis ahány önkormányzat, annyiféle könyvelés.

E. N.

A RÉSZESEDÉSEK VÁLTOZÁSA

Kerület	Eredeti részesedés az összes forrásból	Korrigált részesedés az összes forrásból	Változás
I.	1 570 236	1 600 580	30 344
II.	3 916 669	4 111 759	195 090
III.	6 611 052	6 905 227	294 175
IV.	5 424 453	5 659 745	235 292
V.	1 240 130	1 249 249	9 119
VI.	2 587 321	2 638 603	51 282
VII.	3 889 904	4 044 070	154 166
VIII.	4 327 072	4 483 282	156 210
IX.	3 586 562	3 705 103	118 541
X.	4 425 211	4 573 761	148 550
XI.	5 959 760	6 096 589	136 829
XII.	2 676 539	3 038 592	362 053
XIII.	5 593 967	5 790 356	196 389
XIV.	5 522 592	5 688 518	165 926
XV.	4 532 273	4 650 487	118 214
XVI.	3 354 596	3 615 611	261 015
XVII.	4 121 870	4 525 111	403 241
XVIII.	5 165 721	5 353 404	187 683
XIX.	3 078 020	3 342 381	264 361
XX.	3 131 551	3 260 412	128 861
XXI.	4 576 882	4 826 560	249 678
XXII.	2 712 226	2 802 363	90 137
XXIII.	1 213 364	1 272 330	58 966
Összesen	89 217 971	93 234 093	4 016 122

Városi agora épül a BS-nél



Egyelőre a munkagépeké a főszerep FOTÓ: TEKNŐS MIKLÓS

Átmenetileg a Népstadionnál lévő Volánbusz-pályaudvart is el kell költöztetni a Budapest Sportcsarnokkal (BS) együtt megépülő, mintegy háromhektáros magaskert kialakítása miatt. Még nem tudni, mikor, de várhatóan egy éven belül – nyilatkozta *Fürjes Balázs* miniszteri biztos.

Hangsúlyozta: óriási logisztikai és szervezési feladatról van szó, amelynek részletei még kidolgozásra várnak. Hozzátette: októberre készül el a BS mellett, a forgalom szintje felett hat méterrel kialakítandó városi agora engedélyezési terve. Az elképzelések szerint a Népstadion metróállomásnál lévő, jelenleg rendezetlen és őrizetlen P+R parkoló helyén 1200 férőhelyes, kétszintes parkolóház épülne. Ezt lemeztetővel borítanák, amely félkörív alakban lefedné az Ifjúság útja–Stefánia út–Kerepesi út közötti területet, így részben a buszpályaudvart is. A tetőn létrejövő, mintegy harmincezer négyzetméteres téren úgymond eleven városi fórumot alakítanának ki, szökőkutakkal, zöldfelülettel és kávézókkal. A magaskert építésének több milliárd forintra becsült költségét az állam és a BS-t építő magáncég állná, még tárgyalások folynak arról, hogy milyen arányban. Szintén megbeszélések zajlanak arról, hogy a főváros és a XIV. kerület – mint a terület tulajdonosai – áldásukat adják a beruházásra. A miniszteri biztos szerint az egyeztetések ősszel zárulnak le, és minden remény megvan arra, hogy a Városháza és Zugló rábólint a javaslatra.

A tervek szerint a magaskert a BS-sel együtt, 2002-ben készülne el.

S. G.

Máshonnan indulnak a Volán-járatok

Szeptemberig tart a zsúfoltság az Erzsébet téren

Tegnap megkezdődött az Erzsébet téri beruházáshoz kapcsolódóan a Volán buszpályaudvar előtt a vezetékek cseréje, ami július 15-ig fog tartani – tudatta lapunkkal *Jordán Péter*, beruházási irodavezető.

Megváltozott a buszpályaudvar és a tér körüli forgalmi rend, ezért a Volánbusz Rt. kéri, hogy az utasok a pályaudvar információs szolgálatánál tájékozódjanak a járművek indulási helyéről – tájékoztatta közleményben lapunkat *Sohár István*, szakosztályvezető. A távolsági busszal utazók zsúfoltságra számíthatnak szeptemberig, amíg az új buszpályaudvar a Népligetnél elkészül. A Volán-társaságok buszai ez idő alatt a Kempinski szálló elől, a Harmincad utcából indulnak, és oda érkeznek – ugyanúgy, mint amikor az Erzsébet téri építkezés elkezdődött.

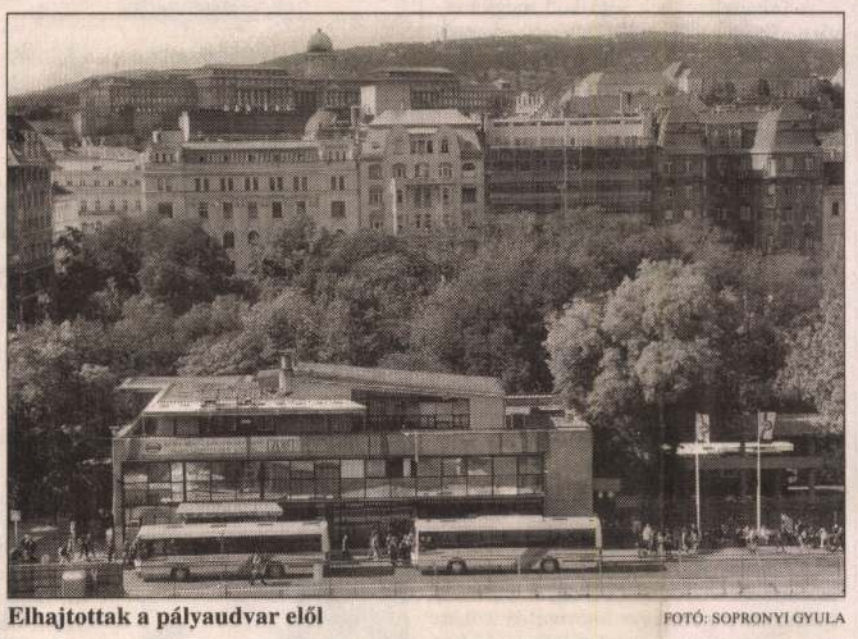

Elhajtottak a pályaudvar elől FOTÓ: SOPRONYI GYULA

Az Erzsébet téren a közpark és az alatta elhelyezkedő kulturális központ építése jövő április közepén fejeződik be, és hozzávetőleg két és fél milliárd forintba kerül. A tér „főbejárata" a Deák tér felőli oldalon lesz, két hangsúlyos eleme pedig a bazilikához vezető, valamint a buszpályaudvar mögött lévő sétány. Kétméternyi talajréteg alatt kétszintes zenetermet és egy konferenciatermet alakítanak ki. A pinceszinten százharmincnégy férőhelyes parkolót építenek, amely a József Attila utca felől lesz megközelíthető.

A tér közepén tizenháromszor tizenhét méteres medencét építenek, a kulturális központ előcsarnoka felett. A Bajcsy-Zsilinszky út felőli részen fasort és pihenőteret alakítanak ki, és kerékpárutat építenek a Duna, valamint a Deák tér irányába. A Bajcsy-Zsilinszky-szobrot eredeti helyére állítják vissza.

S. G.

Terézváros visszakéri az 1-es buszt

MUNKATÁRSAINKTÓL

Az 1-es buszjárat újraindítását kérik a Terézváros önkormányzati képviselői a Főváros Közgyűléstől. Nem ez az első eset, hogy a kerület az 1-esért lobbizik: a városrész polgármestere, *Farkas György* az elmúlt fél évben kétszer is levelet írt a járat visszaállításért *Demszky Gábor* főpolgármesternek, eredménytelenül. Az előterjesztést készítő alpolgármester, *Zettner Kovács Krisztián* közölte lapunkkal: ha ismét negatív választ kapnak, egyeztetnek a másik öt érintett kerülettel – a XIV.-kel az V.-kel, a VII.-kel, a IX.-kel és a XI.-kel –, remélve, hogy közösen nagyobb eséllyel léphetnek fel.

Farkas tavaly leveleiben közölte Demszkyvel: a járat megszüntetése óta olyan változások mentek végbe a városban, amelyek nyomán egyre erősödik a tömegközlekedés, ezen belül a megszüntetett 1-es busz iránti igény. A díjfizetős parkolási övezetek bővülése, az épülő és tervezett sétálóutcák, a meglévő járművekre jellemző zsúfoltság és az egyre elviselhetetlenebb gépjárműforgalom egyaránt indokolja a Dél-Budát, a Belvárost és Közép-Pestet összekötő járat visszaállítását. Zettner-Kovács mindehhez hozzáteszi: a járat megszüntetése annak idején széleskörű társadalmi elégedetlenséget váltott ki, városszerte, annál inkább, minthogy a döntés előtt nem volt egyeztetés, és közvélemény-kutatást sem végeztek.

Demszky Gábor év eleji válaszlevelében rámutatott: az 1-est a kilencvenes évek elején tapasztalt utasszám-csökkenés nyomán, a párhuzamos közlekedés felszámolása és az üzemeltetési költségek csökkentése érdekében szüntették meg. Az érintett területek tömegközlekedési ellátását a megmaradt BKV-járatok megfelelő színvonalon megoldják. A belső városrészekben a közutak kapacitásának további növelésére a városszerkezet adottságai miatt nincs lehetőség, ezért a közúti közlekedés helyzete a közeljövőben várhatóan tovább nehezül. Demszky, hozzátette: az 1-es járat visszaállítása a Szabadság híd leromlott állapota miatt sem lehetséges.

Információink szerint a Városháza álláspontja az üggyel kapcsolatban nem változott. Mivel a VI. kerületiek levele egyelőre nem jutott el a főpolgármesteri hivatalba, nem is kommentálták az újabb próbálkozást, illetve annak várható eredményét. Az biztos, ha a terézvárosiak kérése eljut a hivatalhoz, az illetékes ügyosztályoknak – közlekedési, városüzemeltetési – és a BKV szakértőinek is állást kell foglalniuk az ügyben.

A közlekedési társaság szakértői indokolatlannak tartják az 1-es újraindítását, azok a körülmények – párhuzamosság, kihasználatlanság és a közúti forgalmi dugók okozta állandó késés stb. –, amelyek miatt évekkel ezelőtt megszüntették, továbbra is léteznek – tudtuk meg *Fajcsák Lajostól*, a BKV Rt. forgalomszervezési főosztályvezetőjétől. A járat megszüntetése óta eltelt hat évben sokat javult a tömegközlekedés színvonala, ami, éppen a VI. kerületben közvetlenül érezhető. A térségben élők gyorsan, kényelmesen juthatnak Budára a két-három percenként induló 47-es, 49-es villamossal, vagy a 7-es, piros 7-es buszjárattal. Utóbbi a fővárosban a legsűrűbb követési idővel közlekedő járat. Akik még utaztak az 1-essel, emlékezhetnek, hogy a közúti forgalomban araszolgató buszok mellett akadály nélkül robogtak a villamosok, s ez – ha a járatot újra indítanák – ma sem lenne másként. A főváros és a BKV ezért elsősorban a kötöttpályás közlekedés fejlesztését, s a kihasználatlan párhuzamos járatok megszüntetését támogatja.

Jaj a firkálóknak?

Graffitiellenes akciósorozatot indít a fővárosi közterület-felügyelet: a szervezet emberei a város legkülönbözőbb pontjain csapnak majd le a falfirkálókra, többnyire éjszakánként, és erősen konspirálva. A részletekről a felügyelet igazgatóját, Varsányi Pétert faggattuk.

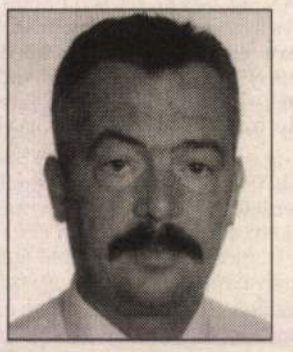

– Az elmúlt hetekben körbejártuk a várost, és listát készítettünk a házfalakat rondító firkákról. Nagyjából kétszázat találtunk. Ez persze csak töredéke az összesnek, hiszen magánterületen – és például a BKV-hoz vagy a MÁV-hoz tartozó részeken – is rengeteg van. A mi tisztünk az, hogy az utcán próbáljunk rendet tenni.

– *Falfirkálót fogni nem könnyű: fiatalok, gyorsak, rutinosak...*

– Változtatunk a módszereken. Az éjszakai őrjáratokon civil ruhás kollégákat küldünk előre, ők derítik fel a terepet, és jelentik, ha firkálókat látnak. Az egyenruhások akkor lépnek közbe, ha biztosnak tűnik a tettenérés. Persze számolunk azzal, hogy a firkálók egy része gyermekkorúak, tehát nem büntethető, ezekben az esetekben a törvényes gyámnak – a szülőnek – kell vállalnia a felelősséget.

– *Mi a tetten ért falfirkáló büntetése?*

– A helyszínen tízezer forintig büntethetők, ha pedig feljelentjük őket – tehát az önkormányzat szabálysértési eljárást indít ellenük – elérheti a bírság a harmincezer forintot. A szankció azonban ennél is súlyosabb lehet, ha védett vagy városképi szempontból fontos épület falát fújkálják össze. Ez ugyanis már rongálásnak minősül, és akár egyévi szabadságvesztéssel is büntetheti a törvény.

B. T.

Bedugult a Hegyalja út

MUNKATÁRSUNKTÓL

A felújítás miatt kétszer két sávról irányonként egy-egy sávra szűkült tegnap reggel a Hegyalja út, ennek következtében hatalmas torlódás alakult ki a BAH-csomóponttól az Erzsébet hídig. Ezen az útvonalon délelőtt 40 perc alatt lehetett végighajtani gépkocsival, számolt be *Csordás János*, a Fővinform ügyeletese.

A Rákóczi úton is újabb lezárást tett szükségessé az útrekonstrukció, ezért ott is nagyobb volt a forgalom a szokottnál. Ugyanakkor az elmúlt napokban az Erzsébet hídon Buda irányában, valamint az Attila úton enyhült a zsúfoltság, mert az autósok megtalálták az elkerülő utakat. Mivel az Erzsébet híd forgalmának egy része áttevődött a Szabadság hídra, és némileg a Petőfi hídra, gyakran hosszú sorok alakultak ki a Múzeum körúton, valamint a Ferenc körúton is.

A Rákóczi út felújítása augusztusban fejeződik be: addigra tizenhétezer négyzetméternyi út- és hatezer négyzetméternyi járdafelületet hoznak rendbe. A faltól falig történő felújítás során új, teherbíróbb útfelületet építenek, kicserélik a közműveket, a villanyoszlopokat pedig virágkosarakkal díszítik.

Az Erzsébet híd budai lehajtójának rendbetétele – a kapcsolódó útépítésekkel együtt – augusztus közepéig tart. E hónaptól a Szent Gellért rakpart egy szakaszát is lezárják, ott összesen tizenháromezer négyzetméternyi utat újítanak fel.

Ellenőrzött közterek

Közbiztonsági megállapodást írt alá tegnap Óbuda-Békásmegyer önkormányzata, a III. kerületi rendőr- és tűzoltó-parancsnokság, valamint a fővárosi közterület-felügyelet. Céljuk, hogy lehetőleg minden közterületi bűncselekmény és szabálysértés elkövetője kézre kerüljön – jelentette be *Tarlós István* polgármester. Hamarosan újabb nyolc helyszínen figyelik kamerák az utcákat, szeptembertől pedig három, erre a tevékenységre specializálódott járőrkocsi is cirkál majd a városrészben.

A Fővárosi Közgyűlés csütörtökön négyszázmillió forintot szavazott meg a békásmegyeri tűzoltóőrs létesítésére. A munka jövő nyáron fejeződik be.

V. M. P.

UTAK ÉS UTASOK

❶ Ma délelőtt 11 órától Bessenyei Péter műrepülő néhányszor átrepül a Lánchíd alatt. A mutatvány idejére a hidat lezárják a közúti és a gyalogosforgalom elől.

❷ Ma reggel 7 órától 11-ig lezárják a forgalom elől körben a Hősök terét, az Olof Palme sétányt, az Állatkerti körutat (az Állatkerti úttól a Hősök teréig), valamint a Kós Károly sétányt (a Hermina út és a Hősök tere között). 9–11 óráig tartják lezárva a Dózsa György utat (a Városligeti fasor és a Szondi utca között), az Andrássy utat (a Rippl-Rónai utca és a Hősök tere között), valamint a Felvonulási tér Műcsarnok melletti szakaszát. 7–13-ig a 75-ös és a 79-es troli elkerüli a Hősök terét, valamint a Felvonulási tér környezetét a Stefánia út–Hermina út–Állatkerti körút–Állatkerti út útvonalon.

❸ A Hegyalja út Erzsébet híd felé vezető útpályáját a Sánc utcától egészen a hídig lezárták. A forgalom a másik oldalon, irányonként egy-egy sávban haladhat. A BAH-csomópont felé tartók a Citadella felé csak az Avar utcánál tudnak balra nagy ívben bekanyarodni!

● Az Erzsébet híd budai hídfőjét érdemes elkerülni, mert a felújítás miatti korlátozás állandó torlódásokkal jár együtt. A budai hídfőben irányonként két sávban lehet csak közlekedni. A Buda felé tartók a bal oldali sávból a Hegyalja útra, a külsőből az Attila út, illetve a Szent Gellért rakpart felé juthatnak el. A Budai alsó rakpartról az Erzsébet hidat kis kerülővel, a Szarvas téren át lehet elérni. A hídon külön buszsávot jelöltek ki.

● A Rákóczi út felújítása az Erzsébet híd felé vezető két sávban folytatódik. Irányonként egy-egy sáv használható a Blaha Lujza tér és a Baross tér között. A 7-es, a 7/A jelzésű, a 78-as és 78É jelzésű buszok nem állnak meg az Erzsébet híd irányában a Huszár utcai megállóban.

● Az Attila úton csak az Alagút felé lehet haladni a Mikó utcától, illetve a Dózsa tértől. A terelőút a Krisztina körút, arra jár az 5-ös, a 78-as és a 49-es éjszakai busz is.

● Ma reggel 7 órától vasárnap kb. 13 óráig toronydaru építése miatt lezárják az I., Vérmező utat a Várfok utcától a Széna térig. A 39-es buszok a Batthyány tér felé módosított útvonalon járnak.

● Ma 10 és 11 óra között a Clark Ádám tér–Fő utca–Jégverem utca–Bem rakpart–Árpád fejedelem útja–Ürömi utca–Szépvölgyi út–Virág Benedek utca útvonalon kerékpáros fölvonulás lesz.

● Utcai futóversenyt tartanak ma este 7 órától a következő útvonalon: Szentmihályi út–Bánkút utca–Széchenyi utca–Kolozsvár utca–Erzsébet királyné útja–Amerikai út–Mexikói út–Kacsóh Pongrác úti felüljáró–Kós Károly sétány–Hősök tere–Dózsa György út–Podmaniczky utca–Ferdinánd híd. A 74-es troli 19.15–19.40-ig a Károly körút és az Aluljáró vá. között jár, a 76-os troli 19.00–20.20-ig a Bethlen utca és az Arany János utca, illetve a Jászai Mari tér és a Lehel tér között jár.

● Ma és holnap este lezárják a Bakáts teret és környékét. 20 órától a 15-ös busz a Lehel térről csak a Fővám térig jár.

● A Szent Gellért rakparti vágányépítés miatt a 18-as villamos este 9 óra után a Móricz Zsigmond körtérig közlekedik, a 19-es pedig fél tíztől nem jár, pótlóbuszokkal lehet utazni.

Forrás: Fővinform

A várhatóan leginkább zavaró útakadályok



Forrás: Fővinform NÉPSZABADSÁG-grafika

BUDAPEST LEVEGŐMINŐSÉGE MA

Az Országos Meteorológiai Szolgálat előrejelzése alapján*

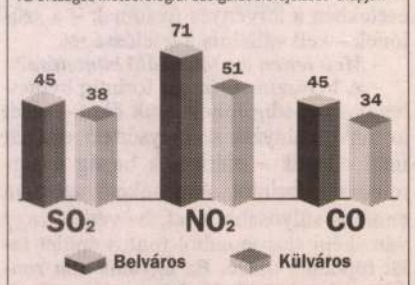

A napos, meleg, fülledt időjárás következtében emelkedik a légszennyező anyagok koncentrációja. Vasárnaptól ismét változékonnyá és csapadékossá válik időjárásunk, tehát jelentősen javulni fog a főváros levegőminősége.

A minősítés négy fokozata: **alacsony, mérsékelt, szennyezett, erősen szennyezett.**

* Előrejelzés a napi átlagokra a levegőminőségi határérték százalékában.

Munkatanácsok fiataloknak

Néhány héten belül megérkeznek a felvételi eredmények az egyetemekről, főiskolákról, s ha a válasz elutasító, sok volt diák munka után néz. Ebben segít a Fővárosi Munkaügyi Központ Ifjúsági Irodája a pályakezdőknek.

Az ifjúsági iroda a munkaügyi központ feladatait látja el a pályakezdő fiatalok részére, ezért tanácsolják a fiataloknak, hogy ne a kerületi munkaügyi kirendeltségnél, hanem egyenesen a Gyáli út 33–35. szám alatti irodában kopogtassanak, ha segítségre szorulnak. Az iroda szolgáltatásai iránt érdeklődőknek először egy csoportos tájékoztatón kell részt venniük hétfő, kedd, szerda vagy péntek reggel kilenc vagy délelőtt tizenegy órától. A jelentkező nem lehet 25 évesnél idősebb, vagy ha felsőfokú diplomával rendelkezik, kora a 30 évet nem haladhatja meg. A tájékoztató után kerül sor a regisztrációra, amelyhez a személyi igazolványra, bizonyítványokra, taj-kártyára és az adószámra van szükség.

Egyéni és csoportos tanácsadással segítik álláshoz jutni a munkanélkülieket, videofilmek, szakemberek mutatnak utat a képzettségnek, érdeklődésnek megfelelő munka megtalálásához, és álláskereső klub is várja az érdeklődőket. Képességszint-felmérés, alkalmassági vizsgák, önismereti tréning, jogi tanácsadás is várják a fiatalokat. A szakmai végzettséggel nem rendelkezőknek háromnapos pályaorientációt segítő programot szerveznek, a nem piacképes szakmával rendelkezők pedig pályakorrekciós képzésen vehetnek részt. Álláskeresési technikákkal segítenek azoknak, akik választott szakmájukban könnyen juthatnak munkához, ám tanácstalanok a felvételi beszélgetés trükkjeiben vagy a munkakeresés praktikáiban. Tavaly négyezer-ötszáz érdeklődő fordult meg az irodában, idén eddig körülbelül ezren keresték fel a szakembereket.

– Legtöbben a sikertelen egyetemi, főiskolai felvételi után jönnek hozzánk, hogy munkát vagy továbbtanulási lehetőséget találjanak. A nyári programjaink is ezekre az igényekre épülnek. Augusztus 22-én képzési börzét tartunk, a pályaválasztási nyílt napra pedig augusztus 23–24-én és 27–28-án várjuk a középiskolásokat és szüleiket. A pályaválasztási napon karrier-tanácsadó, grafológus áll a tanácsra várók rendelkezésére, a fiatalok szakkönyvek és szakmabemutató filmek segítségével ismerhetik meg az általuk elképzelt szakmát – beszélt a lehetőségekről *Hágen Tímea,* az iroda munkatársa.

A felvételizőknek sem kell megvárniuk a vizsga eredményét, hiszen a szerződésben rögzítik azt is, hogy sikeres vizsga esetén a tanulmányok idejére szüneteltetik a regisztrációt, ha a diák értesíti erről az irodát.

A Gyáli út 33–35. szám alatti központban telefonon a 280-6344-es számon lehet érdeklődni a további lehetőségekről.

Kanizsai Andrea

SZOLGÁLTATÁS
EGÉSZSÉGÜGY • KÖRNYEZET • ÉRDEKVÉDELEM

Környezetvédelmi Minisztérium, közönségszolgálati iroda: I., Fő utca 44–50., 457-3437 • **Fővárosi Munkabiztonsági és Munkaügyi Felügyelőség:** központi telefon: 318-7388 • **Egészségügyi Minisztérium, ügyfélszolgálati iroda** (közös ügyfélszolgálat a Szociális és Családügyi Minisztériummal): V., Akadémia utca 7., 311-8016 • **Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat, fővárosi intézet:** XIII., Váci út 174., 329-0490-től 329-0499-ig, 349-0590-től 349-0599-ig, honlap: www.antszfov.hu, e-mail: buzas@antszfov.hu • **ÁNTSZ, fővárosi ügyelet:** V., Bajcsy-Zs. út 76. (Markó utca 24.), 311-7817 • **ÁNTSZ ügyfélszolgálati iroda:** XIII., Váci út 174., 329-0494, 329-0490, 349-0590/148, 508 mellékek • **ÁNTSZ, központi ágygazdálkodási osztály** (éjjel-nappali diszpécserszolgálat, érdeklődni lehet az aznapi kórházi ügyeletekről): 311-6000. • **Főpolgármesteri Hivatal parlagfűvonal:** 327-1686

Szarvasbogár

E mindenki által ismert legnagyobb bogarunk nevét a kizárólag a hím fejét díszítő „agancsról" kapta, amely tulajdonképpen erősen megnagyobbodott rágó. A szarvnak a hímek közötti verekedésben van jelentősége – tudtuk meg *Baltay Zsombor* környezeti tanácsadótól. A szarvasbogár hím és nőstény egyedei méretükben is eltérnek egymástól: a hímek 4-9 centi hosszúak, a nőstények 3-5 centiméteresek. Főképp öreg tölgyesekben találkozhatunk vele, ennek oka egyszerű: a tölgyek nedveivel táplálkozik. A fák kivágása ezért az állat halálát is jelenti. Meleg nyári estéken vagy vihar előtt gyakran lehet repülő szarvasbogarakat látni. Védett faj. *(Munkatársunktól).*



Hol nyaralhat a kutya?

Nyaralás vagy kutya – vetődik fel a kérdés. A kedvencek átmeneti elhelyezésének lehetőségeiről kérdeztük a Rex Kutyaotthon Alapítvány irodavezetőjét, Zsiborás Andreát.



– Sokan félnek attól, hogy ha csak néhány napra is, de meg kell válniuk a szinte családtagnak számító állattól. Több megbízható panzióval vagyunk napi kapcsolatban, ezért állíthatom, hogy nincs ok az aggodalomra. A kutyákat elkülönített kennelekben tartják, többszöri sétára is van lehetőség. Általában száraz tápot szolgálnak fel, a táplálkozást ezért célszerű megbeszélni. A szolgáltatás díja napi ezer forint körül mozog.

– Harci kutyát is befogadnak a panziók?

– A fajtát illetően nincs megkötés. Az összeférhetetlen állatokat persze nem engedik a többiek közelébe. A fertőzések elkerülése érdekében viszont csak oltott kutyát vesznek át, sőt van olyan hely is, ahol állatorvosi igazolást is kérnek.

V. M. P.

• MAGYAR MÁLTAI SZERETSZOLGÁLAT

Név	Cím	Telefonszám
Magyar Máltai Szeretetszolgálat budapesti központ	III. kerület, Miklós utca 32.,	388-8760
Magyar Máltai Szeretetszolgálat észak-budai központ	XII., Moszkva tér 17.,	201-8655
Magyar Máltai Szeretetszolgálat belvárosi csoport	VI., Eötvös utca 21.,	312-2217
Lelki Tanácsadó és Egészségmegőrző Szolgálat	XII., Márvány utca 42.,	355-0337
Krízisszálló	XIV., Szatmár utca 26.,	252-3135
Szociális intézet	XI., Borszéki utca 1.,	248-0850

Rehabilitációs csoport a vakokért

MUNKATÁRSUNKTÓL

Ingyenes szolgáltatás működik a felnőttkorukban megvakultaknak a Vakok Állami Intézetében, a XIV., Hermina út 21. szám alatt. A Vakok Elemi Rehabilitációs Csoportja (VERCS) szeretne segíteni abban, hogy a szemük világát elveszítők továbbra is tudjanak boldogulni a mindennapokban. Megtanítják az önálló közlekedést, a betegnek önmaga ellátását, a pontírást és -olvasást. További lehetőségeket is kínálnak ezen felül: meg lehet ismerkedni a gépírással, a számítástechnikai alapismeretekkel és a szövéssel is. A lelkiállapotra is gondot fordítanak, segítenek az újbóli beilleszkedésben és új célok kitűzésében. A VERCS a 383-3492/25-ös számon érhető el.

LELAKOTTAN

A dolgok szépsége

Budapest az otthonunk, lakóhelyünk. Szerethetjük, gyűlölhetjük, ám egyet nem tehetünk meg, nem hagyhatjuk elpusztulni. Sok esetben mégis ezt tesszük restségből vagy kifejezett szándékkal. Ezekre szeretnénk felhívni lakótársaink figyelmét.

Konrad Lorenz, Nobel-díjas etológus szerint a kutya legnagyobb baja, hogy rövidebb életű a gazdájánál. A tudományos, egyszersmind érzelmes megközelítésekre kevésbé fogékony, a témával foglalkozó emberek szerint azonban az eb legkellemetlenebb tulajdonsága, hogy az egyedfenntartásához nélkülözhetetlen táp, amely az egyik végén bemegy, a másikon ki is jön.

A kutyafélék megítélésének eme urbánus megközelítése tapasztalásokból építkezik. Legalábbis Budapesten, mert a folyton Nyugatra mutogatók, akik szerint ott még a fű is zöldebb, hozzá is tehetik, az aszfalt is kevésbé barna.

Nálunk ugyanis a fővárosi élet kellemetlenségeihez az is hozzátartozik, hogy folyamatosan két tűz között élünk, mert fentről a galambok, lentről a kutyák, nem szólva arról a társadalomtudományi szempontról, hogy kik és hányan a fejünkre. A gyakran szó szerint sikamlós nagyvárosi jelenséget, amelyet szalonképesebb formában kutyapiszokként gyakran a szánkra is veszünk illetlen szavak társaságában, egyszerűen nem lehet felszámolni. Ezért érdemesebb a jobbik oldaláról szemlélni, ha már úgy is muszáj.

Először is, a néphit szerint szerencsét hoz. Aki ebben kételkedik, az gondoljon utána, hogy járt-e valaha jobban egy kéményseprővel, a Szerencsejáték Rt. játékairól már nem is szólva. Másodszor – állítja *Krumpli Béla* fotóművész – a kutya végéből lavozó dolog még szép is. Csak fel kell fedezni benne az esztétikát. Szín- és formagazdagsága páratlan, megjelenése mintegy emlékeztet régmúlt, vízöblítéses angolvécék előtti időkre, amikor ember és természet még szoros kapcsolatban volt, két- és négylábú lények nem vergődtek a flaszteros urbanizáció béklyójában, amikor társadalmi konvenciók és tisztiorvosok nem korlátoztak semmiben, ember és kutyája akkor és oda, ahová csak akart.

Szóval próbáljunk meg mindannyian ráérezni a dolgok leglényegére, meglátni benne a mulandó szépséget, mint rút békában a szépséges királylányt. Ennél azonban ne menjünk tovább. Inkább lépjük át!

S. I.



FOTÓ: KRUMPLI BÉLA

Az adásvételi szerződésekről

A lakás a legtöbb ember legértékesebb vagyontárgya, mégis viszonylag sokan nem ismerik a vele kapcsolatos legfontosabb tudnivalókat. E hasábokon hétről hétre lakásokkal, társasházakkal összefüggő, közérdekű kérdésekről olvashatnak. A jogszabályok, a műszaki kérdések, a pénzügyi tudnivalók között olvasóinknak a Lakásbérlők és Lakók Egyesületének szakértői segítenek eligazodni. Ezúttal dr. Dietz Ferenc ügyvéd beszél az adásvételi szerződések egyéb tudnivalóiról.



A Labe a fővárossal kötött közszolgálati szerződése alapján jogsegélyszolgálatot működtet a lakásbérlők és lakók számára minden hétfő és csütörtök délután négytől este hét óráig. A kényszerbérletekkel, szolgálati és házfelügyelői lakásokkal kapcsolatos kérdésekben egész héten délelőtt tíz és délután három óra között lehet tanácsot kérni. A személyes találkozóra mindkét szolgáltatás esetében a 320-3195-ös, valamint a 320-3245-ös telefonszámokon lehet bejelentkezni.

Előző alkalommal már volt szó az adásvételi szerződésekben előforduló félreértésekről, veszélyforrásokról, most a szerződésekhez kapcsolódó egyéb tudnivalókról szól *dr. Dietz Ferenc.* Mindenekelőtt a szerződésekben rögzíteni kell a szerződő felek személyét, az ingatlan megjelölését, a vételárat és természetesen azt is, hogy az eladó átruházza a tulajdonát a vevőre. A tulajdonjog átszállásához az ingatlan-nyilvántartási bejegyzés is szükséges, ezért ezen előírásoknak is meg kell felelnie a szerződésnek.

Az ingatlan-nyilvántartás alaki feltétele például a felek aláírása, az ügyvédi ellenjegyzés. Tartalmi feltétele például az eladó hozzájárulása a vevő tulajdonjogának a bejegyzéséhez, ennek elmaradása ok az azonnali földhivatali elutasításra. Az eladónak lehetősége van arra is, hogy a vételár kifizetéséig fenntartsa tulajdonjogát; csak a tulajdonjog fenntartásával engedélyezze az eladás bejegyzését. Ez kizárja, hogy a bejegyzés után az eladó a lakást másnak is értékesítse, hiszen a tulajdoni lapból kiderül az eladás ténye. Miután megkapta a teljes vételárat, az eladó hozzájárul a tulajdonjog bejegyzéséhez.

Az ingatlan-nyilvántartási bejegyzési kérelemhez az elővásárlási jogról lemondó nyilatkozatokat is csatolni kell. Ez a jog közös tulajdonnál a tulajdonostárs, önkormányzati vagy állami lakás esetén a bérlő javára jogszabály alapján áll fenn, de társasház esetén is lehetőség van az alapító okiratban kikötésére. Ebben az esetben ha a tulajdonos a lakását el akarja adni, a kapott ajánlatot a szerződés megkötése előtt köteles az elővásárlásra jogosulttal közölni, aki ha az ajánlatot elfogadja, a szerződés közöttük létrejön. Ha a jogosult a vételi ajánlatról nem kapott értesítést, és a lakást meg akarja venni, bíróságtól kérheti a szerződés hatálytalanságának a megállapítását, a vételár bírói letétbe helyezésével együtt.

A szerződés biztosítékai közül a múlt héten a kötbérről volt szó, most a foglaló legfontosabb tudnivalóiról – tájékoztat dr. Dietz Ferenc. Az előleg és a foglaló között az a különbség, hogy az előleg vételárrészlet, amely a szerződés meghiúsulása esetén visszajár. A foglalónál ezzel szemben, ha a szerződés az eladó miatt hiúsul meg, a foglaló kétszerese jár visszsza, ha a vevő miatt, akkor ő a foglalót elveszíti. Ha bármelyik fél jogosulatlanul eláll a szerződéstől, a másik fél a foglaló értékén felüli kárát is érvényesítheti a szerződésszegő féllel szemben. A foglalóra vonatkozó megállapodást nem kötelező, de javasolt írásban kikötni, valamint foglalót szerződéskötés után nem, csak a szerződéskötéskor lehet adni – emeli ki az ügyvéd.

A fenti általános tudnivalókon kívül érdemes egypár szót ejteni a lakóparkok adásvételi blankettáiról, amelyek igen gyakran tartalmaznak a vevőkre hátrányos feltételeket. Előfordul, hogy a teljes vételár nagy részét előre kell kifizetni minden biztosíték nélkül, nincsenek pontos teljesítési határidők, illetve túllépésük esetén szankciók. Gyakori probléma, hogy a lakópark egyes részei (utak, világítás stb.) nem készültek el, ezért a vevő nem fizeti ki a vételárhátralékot, de így az építésiengedély-köteles munkákat sem kezdheti meg a házán, mert ahhoz a lakóparknak mint tulajdonosnak a hozzájárulása szükséges. Fontos tudnivaló, hogy a tisztességtelen feltétel egy éven belül írásban megtámadható a bíróságon.

K. G.

Krunák Emese,

TIT tárlatvezetés

7 vasárnap	9.30	Gótikus művészet a XIV–XV. században
	10.30	Az emberi arc Munkácsy művészetében
		Vezető: Krunák Emese

Magyar Nemzeti Galéria Rendezvénynaptár,
1982. Március hó.

dr. Krunák Emese
művészettörténész

1984.III.1.Petőfi lo.45

Láttuk, hallottuk

- Az Óbudai Galériában hét magyar grafikus kiállitása látható, szürrealista grafika címmel. Ez a hét magyar grafikus fiatal, pedig a szürrealista mozgalom bizony már elég régi. Mihály Éva riportját hallják Krunák Emese művészettörténésszel.

- A Vendégkönyvben volt egy megjegyzés, hogy az szürrealizmus.

- Kicsit furcsa talán igy megnevezni ezeket a müveket, sokkal szerencsésebb lenne ma is azt mondani szürrealisztikus jelzőnek a használata, 1924-ben jelent meg az első szürrealista manifesztum és hát ennek 60 éve, és lehetne ez egy ilyen évfordulós megemlékezés is, de valójában nem erről van szó. Igaz viszont, hogy a szürrealizmus már a kezdetben is elég pártalan stilus volt, hiszen majdnem minden belefért már akkor is, amit egyéb stilusokhoz nem igen lehetett besorolni, illetve

ami valamilyen kapcsolatot tartott a valóságon tuli elemekkel. Legyen ez álom, megérzés, vizió, vagy akaratlagosan felpörgetett belső látomás.

- Ez a grafikai kiállitás az Óbudai Galériában már a harmadik.

- Az első a szociográfikai volt, a második a lirai grafikai és ez a harmadik. En ugy érezten, hogy szinvonalában és gondolati tartalmában is, mintha sokkal kevesebbet tudna ez mondani, mint az elözö kettő. Már maga az is, hogy lirai grafika ez is egy rettentő tág fogalom, és azt hiszem nincs olyan grafikus Magyarországon, aki ne csinált volna valamikor lirai grafikát, tehát ezt a válogatást is esetlegesnek érezten. A szociografika az egy szerencsésebb dolog, hiszen az egy tárgyszerüségében megragadható valami, ott nem a szemlélet, hanem elsősorban a téma volt az, ami meghatározta a grafikák válogatását. A szürrealista, vagy szürrealisztikus grafikánál nagyon egyfajta szemlélet, tehát a szürrealista szemlélet kellett volna, hogy szelektáljon. S ez rettentő nehéz, egyrészt, mert a szürrealizmus nem egy tiszta fogalom, másrészt szürrealista grafikáról beszélni hát semmi, sem azt hiszem semmikor nem lehetett egyértelmüen, tehát ez mindig egy megkérdőjelezett válogatás lett volna. Harmadszor pedig itt is igaz az, amit a lirai grafika esetében mondtan, hogy rengeteg müvésznek, rengeteg lapját fel lehetne még vonultatni és ezzel a kiállitás valószinüleg nyerne. Olyan helyzet állt elő, amikor stilusok szerint csoportositani nem azt hiszem, hogy nagyon nehéz és azt is megkockáztatnám, hogy lehetetlen. Következésképpen arról beszélni manapság Magyarországon, hogy szürrealizmus, kicsit korszerütlen dolog, kicsit furcsa is és nagyon-nagyon tulonánytalan.

KRUPA József festő

Vasárnap. 1999. május 21.

KIÁLLÍTÁS. Múlt és jelen címmel Krupa József festőművész alkotásaiból nyílik kiállítás május 7-én, pénteken 17.30-kor Budapesten az Absolut Galériában (Teréz krt. 47.)

így azok egymástól könnyen elválaszthatóak. Hasc
reneszánsz falakétól a barokk periódus falazataiban me
szetétele és színe: ez utóbbiaké homokos, szürkésbarna
hogy a korai épülethez tartozó legfelső meszelésréteg
ső homlokzatokon egy vastag, szürke, kavicsos habarc
kori falakon is megtalálható, azokon azonban mindenh
már a nyers falszövet következik.

Az E. 1. helyiség déli falának keleti felét, teljes kele
beleértve az északnyugati sarokban álló kályhafülkét is
habarcsú falazat alkotja. Ezek a falak kötésben is állnak
zat található meg a szoba nyugati ablakának környezet
be a déli falon feltárt első periódusú nyílást is. A jelen
végi periódusnál későbbiek, de bizonyos, hogy a barokk
sőbb legfeljebb tokcseréről volt szó. A helyiség legelső
csos anyagú, barokk kori alapozóhabarcsán több réteg

Az E. 2. helyiség keleti és északi falát, valamint az ész
ket, továbbá a déli ablak környékét és a nyugati ablak fü
ja ez a jellegzetes falazat. Érdekes, hogy a nyugati falba
lifülke elfalazása ettől eltérően, sárba rakott kövekkel
barokk kori átalakítás után is használták egy darabig. A

Krupa József

KRUPA JÓZSEF festőművész kiállítása hétfőn 17.30 órakor nyílik meg a Hazafias Népfront I. kerületi bizottságának Várkerület Galériájában, Bem rakpart 6. szám alatt.

Népszabadság, 1987. V. 9



MAHIR MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
Krupa József
DAILY NEWS
1984 MÁR 11

József Krupa's art in the Astoria

Beauty of nature recaptured

The first art exhibit to be staged in Budapest's prestigious Hotel Astoria features the paintings of József Krupa. Opened on Friday, March 9, it will run through March 17, and is open between 9 am—8 pm on all days.

Opening the exhibiton, Dr. Gábor Ö. Pogány, retired general director of the Hungarian National Gallery, said the twenty or more landscapes on show reflect the artist's gift for presenting the beauty of nature as sifted through his poetic outlook, flair for coloris, and feeling for depth. Krupa possesses a vision sensitive to effects and nuances, and draws on a convincing fund of painting skills. The attractive motif that pervades his paintings is nature's calm and stillness—not imparting though any lifelessness, or dereliction, or indeed alienation. In fact, there is a feeling of music in the background—the pleasing noises of woods and meadows, the song of the birds, the ringing of distant village church-bells.

For centuries this type of painting has been called "the ideal landscape". But inspired artists have always transcribed the visual scene to reflect their inner realm of feeling and thought. They never actually copied nature, but presented its quintessential image. József Krupa gives delight and a most pleasant impression to those who look at his paintings—and he has no fear of being rated as a "behind-the-times" by modernism-mongers, or theoreticians. He sticks to the aesthetic truths that are timeless. His work actually belongs to a trend spanning the centuries, ranging from great French painters like Poussin, Lorrain, Vatteau, through the 19th-century European "ideal landscape" painters, to Hungary's Károly Markó the Elder. The last-named, following his death in 1839, became the recognized leading master of the group of painters, from all over Europe, who had worked in Italy at the time.

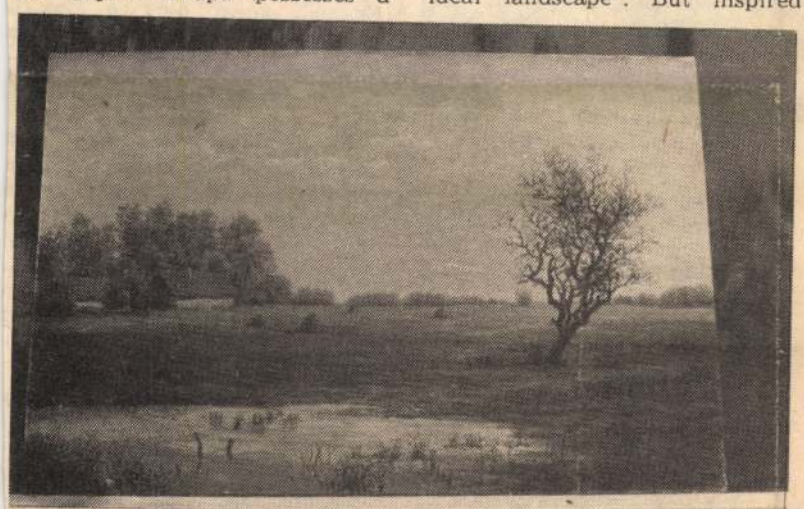

In addition, the paintings of József Krupa are made emphatically timely by the urgency of the protection of the natural environment, the need to preserve nature from senseless destruction. This need has increasingly caused public opinion to think again in the terms of Rousseau —to return to nature, to its pris-



INTERFOTO MTI, UPI

A YOUNG WOMAN walks past an armoured personnel carrier on her way to West Beirut during a respite in the firing that continued sporadically on Friday, despite an unofficial ceasefire

soon as possible, but he said some form of Israeli presence would be needed in Lebanon "for a long time."

In an interview with the daily Yebioth Ahromoth, Shamir confirmed that the Israeli army was working out "defence plans" for South Lebanon and added that once those plans were ready, they would be brought before the cabinet on Sunday.

Trawler row clouds Mauroy's Spanish visit

Madrid, March 9 (Reuter) — French Prime Minister Pierre Mauroy arrived on a visit to Spain on Friday facing growing Spanish anger over a French naval action against two Spanish trawlers which has soured relations between the two countries.

In Wednesday's incident a French gunboat fired at the trawlers while trying to arrest them for fishing illegally in European Community waters. Nine fishermen were injured. Spain has formally protested to France, which it said had failed to provide a satisfactory explanation for the attack.

Spanish newspapers on Friday echoed official anger at France's use of military force in the arrest. Prime Minister Felipe Gonzalez has described the at

ed group puts proposals

MAGYAR HÍRLAP
2000. december 21., csütörtök

Bőrgyár helyén kortárs gyűjtemény

Egyedülálló vállalkozásként, magánszponzoroknak köszönhető, hogy tavasszal megnyithatja kapuit a Modern Művészeti Gyűjtemény. Az új intézmény nemcsak a közönség, hanem a képzőművészeti irányzatok előtt is nyitott lesz.

Tölgyesi Gábor

A Modern Művészeti Gyűjtemény az újpesti bőrgyár egyik csarnokában lelt otthonra. Az épület mintegy százmillió forintos ráfordításnak köszönhetően újul meg, s tavasszal háromezer négyzetméteres kiállítótérben reprezentálja a hazai kortárs képzőművészetet. A gyárcsarnok kultúrtörténeti vonatkozással is bír: a Wolfner-bőrgyár egykori tulajdonosa Mednyánszky László és Székely Bertalan mecénása volta a múlt században. Az épület rekonstrukciójának költségeit kizárólag magántámogatók állják, az intézményt életre hívó modern Művészeti Szolgáltató Kht. állami segítséget nem kapott. A gyűjtemény alapítója Kováts Lajos galériatulajdonos és Winkler Márton műgyűjtő. Lapunk úgy értesült, az alapítók engedélyt kértek a kultusztárcától, hogy a gyűjtemény múzeumként működhessen, a minisztérium ideiglenes engedélyt adott, majd azt visszavonta. Az intézmény működési költségeit a kht. fogja előteremteni, ez becslések szerint évente mintegy negyvenmillió forint lesz.

„Számos külföldi múzeum, így a londoni Tate Modern példája is azt igazolja, lehet olyan kortárs múzeumot működtetni, amely tömegeket vonz" – nyilatkozta lapunknak Kováts Lajos alapító. „Ha egy múzeum jó alkalmat teremt a társasági életre, előadásokat szervez, filmeket vetít, nem a megszokott módon, közönségbarát programokat tart, akkor a kortárs művészet is közelebb vihető a befogadókhoz." Az elképzelések szerint a Modern Művészeti Gyűjtemény kiállításai interaktívvá válnak, a néző nem azon fog tűnődni, mit lát a falon, maga is a tárlatok szereplőjévé lép elő. A gyűjtemény egyfajta „vidámpark" lesz, könyvesbolttal, kávézóval, iskolások részére alternatív rajz- és művészettörténeti tanfolyamokat fog tartani, de lehetőséget teremt a műgyűjtők, festők és átlagpolgárok művészeti képzésére is.

A kiállítás nemcsak a közönség, hanem a különféle kortárs irányzatok felé is nyitni kíván, nem fognak előnyben részesíteni klikkeket és elképzeléseket. „Egy alkotás, egy kiállítás mércéje az aktualitás és az esztétikai érték lesz" – fűzi hozzá Kováts Lajos. Ami biztos: a gyűjteményben találkozhatunk Bak Imre, Keserü Ilona és Nádler István, valamint Szűcs Attila, Krupcsik Adrienn, Lakner Antal, Tóth Endre és Lakner László alkotásaival. Fiatal alkotók és külföldön élő, elismert magyar művészek is helyet kapnak, s a tervek szerint a későbbiekben a gyűjtemény nemzetközivé válik.

Mint ismert, az új Nemzeti Színház mellett hasonló intézmény épül. Kováts Lajos szerint a világvárossá váló Budapesten akár tíz kortárs múzeumnak is létjogosultsága van. A világ nagyvárosaiban a hasonló profilú, ám különböző karakterű múzeumok nem konkurálnak egymással, inkább az együttműködés a jellemző.

KRUPCSIK ADRIENN

KRUPICZER ANTAL
Kelet-Magyarország 1998. VII. 1.



A szabadkai művésztábor vendége volt két hétig a Nyíregyházán élő Krupiczer Antal szobrászművész és Petkes József festőművész

Petkes József rajza a táborban született

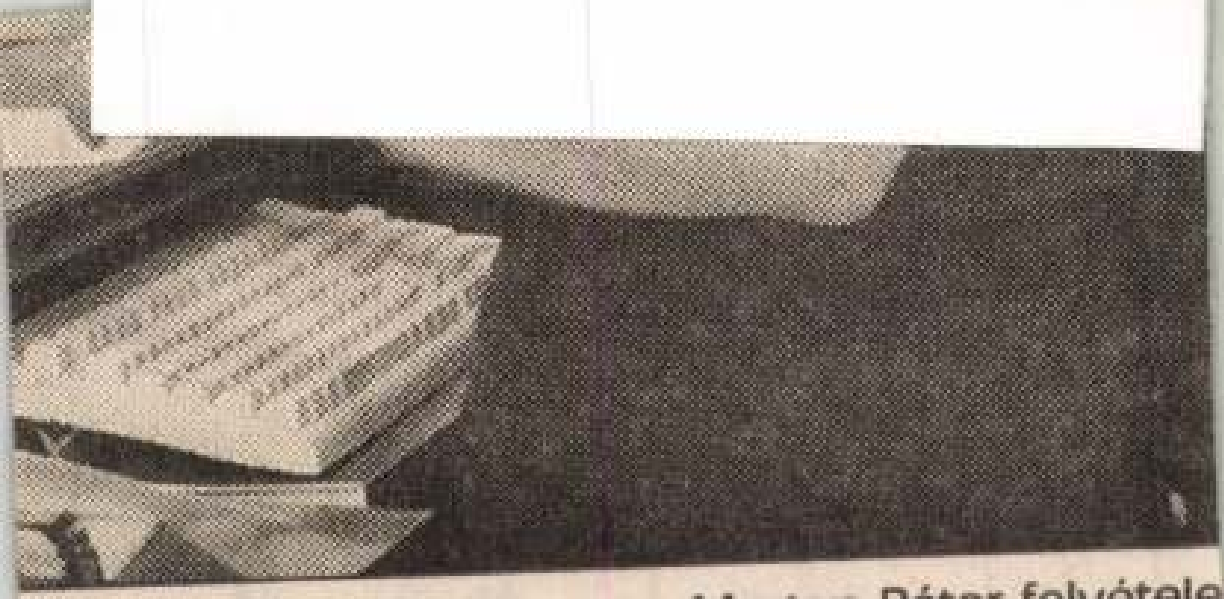

Martyn Péter felvétele

jegyzést az
el lehessen

víregyházán
-6 szolgálta-
llalkozókat,
ai rendszer-
hérgyarma-
észalkán és
mindhárom
ak vannak
dái, ezeken
i és Iparka-
áriban, az

Agrárkamarának Ibrányban van még kirendeltsége. Ezekben az irodákban a kamarai tag teljes körű jogszabályi, pénzügyi, marketing és egyéb, a vállalkozás üzleti kilátásait növelő, piaci sikerét alátámasztó tanácsadást is kap. Mindez a vállalkozók hasznára jó minőségben úgy valósítható meg, hogy miként már eddig is, folyamatosan oktatják majd a kamarai irodák munkatársait a legújabb tudnivalókra.

Magyarországon élő nagybányai művészek



KOZMA ISTVÁN
festő-, iparművész



KRUPICZER ANTAL
szobrász művész

meghívja Önt és barátait
a **GELLÉRT SZÁLLÓ I. emeleti Kiállító termébe,**
Budapestre, **1996. május 11-én, 17.00** órai kezdettel
a XVI. Budapesti Tavaszi Fesztivál programjai
keretében, valamint a Hollósi Simon által
alapított Nagybányai Festőiskola centenáriuma alkalmából rendezett kiállításunkra.
A kiállítást megnyitja:
Dr. Katona Tamás

A kiállítás nyitva 1996. május 11-től 25-ig.

"Tulajdon művészethez nem vezethet ambíció soha, egyedül a vér vezet helyesen.

Nehéz a művész útja, idő és ember kell hozzá.

Az igazi művész nem törődik a megpróbáltatásokkal, minél több keserűséggel kell bajlódnia, annál magasabbra szökken az értéke annak a célnak, amit a szem nem láthat, a lélek is csak érezhet."

(Hollósy Simon)

MEGHÍVÓ

Az eveART Galéria szeretettel meghívja Önt

KRUPICZER ANTAL
szobrászművész

kiállításának megnyitójára
március 8-án este 18 órakor.



A kiállítást megnyitja:
LÓSKA LAJOS művészettörténész.

Megtekinthető: 1993. március 8-tól március 18-ig,
hétköznap 10–13 és 15–18 óra között.

1068 Budapest, Király u. 98/B Tel.: 122-84-66



Krupiczer Antal 1944-ben Kapnikbányán született. Faszobrászatot tanult, majd Vida Géza tanítványa volt. 1988-ban végleg Magyarországon telepedett le.

Egyéni kiállítások: Nagybánya (állandó szabadtéri), Mátészalka, Nyíregyháza, Rovigo, Isonso (Olaszország).

Emlékművek: Nagybánya (Románia), Nyíregyháza, Baktalórántháza, Nagyecsed, Iserholn, Kaajane (Finnország).

Krupinszky

holiści modoru
edeńyci

l.

Mag. Iparm

1942. 92. l.

KOSS

HODNOT-K

CSAKIS A M

TÜNKBEN KA

SPORT

ELKÉSZÜLT A MÓDOSÍTOTT VÍVÓNAPTÁR

A felvidéki események miatt *két hónappal kitolódott az idei vívóversenyidény.* A vívószövetség tegnap állapította meg a januári és februári versenyek sorrendjét.

A hagyományos *Földváry-emlékverseny,* amelyért a fiatalok kardcsapatai indulhatnak, november helyett most január 6-án kerül sorra. Január 8-án az FTC rendez II. osztályú tőrversenyt, 15-én lesz a Somogyi-vándordíjas kardcsapatverseny Szombathelyen és a III. osztályú kardcsapatbajnokság, január 22-én a VAC III. osztályú kardversenye. Január 28—29-én tőr- és kardvívóink a Semmeringen Németországgal mérkőznek a Barátság-kupáért.

Februárban 2-tól 12-ig II. osztályú epé-, kard-, tőr- és női tőr versenyeket rendez a Sparta, az Elektromosok és az UTE, majd február 19—20-án a kerületi bajnokságok szerepelnek műsoron, 26-án pedig sor kerül az első I. osztályú kardversenyre, amelyet az MTK rendez, de bajnokok kizárásával.

Mostert új fedettpálya Európa-rekorddal indul Amerikába

Amerika Szabó Miklóst is várja?

A finn *Maeki* és *Pekuri* lemondották az amerikai fedettpályaversenyeken való részvételt, miután Finnország károsnak találta volna a sok utazást és versenyzést a két futó helsinki olimpiai előkészületeire vonatkozóan. Az amerikaiak biztos külföldi attrakciója ilyenformán *egyedül a belga Mostert maradt,* aki már beleegyezett az utazásba. Párizsi hír szerint az amerikaiak *Szabó Miklóst is várják.* A MAC azonban még nem kapott semmiféle meghívást és nem valószínű, hogy ha kapna is, Szabó azt elfogadná, miután nincs tréningje.

Mostert azonban nagyszerű formában van. Most ezer méterre főpróbát futott a brüsszeli Palais des Sportsban. A főpróba nagyszerűen sikerült, *Mostert beállította a német Desseckernek 2 p 30 mp-es Európarekordját,* amelyet a berlini Deutschland Halleban futott. (Tulajdonképpen csak legjobb európai eredmény, miután a MASz fedettpályán nem hitelesít rekordokat.

UTE—MAC

Ma játsszák a Vízipóló Kupa döntőjét

Vízipólóban legjobbak vagyunk az egész világon. Klubcsapataink közül három is jobb, mint bármely klubcsapat a külföldön. Ez adja meg a jelentőségét a mai Vízipóló Kupa döntőnek.

Döntőbe kerültek: az *UTE,* amely legyőzte a BEAC-ot és az MTK-t és a *MAC,* amely ellen a BSE nem állt ki és legyőzte az FTC-t. A tavalyi kupagyőztes *MTK* csak a harmadik helyért mérkőzik az FTC-vel.

A kupadöntő csapatai:

UTE: *Sólyom — Sárkány, Szigeti II. Scheffer — Vágó, Németh, Bozsi.*

MAC: *Mezei — Kalapos, Tolnai — Gyulai — Kánássy, Tarics, Somóczy.*

A mérkőzést *Schlenker* (MTK) vezeti.

Az UTE eddig hétszer nyerte meg a vizipólókupát, a MAC egyszer sem. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a MAC-nak ezúttal sem lennének esélyei.

Az UTE-ból *hiányzik Halassy,* bár már ellentéte rendbejött az UTE-val, de még nincs tréningben és *hiányzik Kutassy,* a rendes kapus is, míg a MAC-ban *Boér* helyén játszik a Komjádi Kupában feltünt *Kalapos.*

A csapatok közül *még mindig az UTE látszik a jobbnak,* miután *Németh* elől és *Sárkány* hátul jelentős többletet biztosít. A MAC-ban *kitünő egyéni játékosok vannak,* de a csapat egysége körül még bajok voltak. *Meglepetés azonban egyáltalában nem kizárt.*

Az FTC és MTK között *az MTK az esélyesebb,* mert az FTC új csapatösszeállítása csak tavaszra lesz teljesen kész.

A vízipólódöntő negyednyolc órakor kezdődik a Nemzeti Sportuszodában és utána kezdődik az FTC—MTK mérkőzése a harmadik helyért.

Elintéződtek a magyar futball nagy nemzetközi kérdései

A bukaresti futballértekezlet kulisszatitkai

Háromnapi tanácskozás után szétszéledtek Bukarestből az *Európa Kupabizottság* és *Középeurópai Kupabizottság* együttes értekezletének résztvevői. Hazaérkeztek az MLSz kiküldöttei is és már *be is számoltak a Labdarúgó Szövetség elnökségének a Bukarestben végzettekről.*

A magyar futball nagy nemzetközi kérdései egytől-egyig megoldást nyertek Bukarestben. A magyar futballvezérekkel beszélgettünk az ott történtekről, sőt néhány érdekes kulisszatitkot mondottak el a bukaresti tárgyalásokról.

Csak négy nemzet jelentkezett az Európa Kupára

A legnagyobb középeurópai nemzetközi díj az Európa Kupa. Ez legutóbb Ausztria kiválása folytán félbemaradt. Most elintézték a félbemaradt mérkőzés sorsát, *nem folytatják a küzdelmet.* Azok a tervek, hogy Ausztria helyére Németország ugorjon be és játssza le Olaszország elleni két mérkőzését, *Bukarestben fel sem merültek, annál kevésbé, mert a németek egyelőre sem az Európa Kupában, sem a Középeurópai Kupában nem akarnak résztvenni.* A bukaresti tárgyalás előtt felmerült Lengyelország neve, mint új résztvevőé, de a tárgyalás megkezdéséig sem a lengyelek, *sem a vendéglátó Románia, sem pedig a Középeurópai Kupában résztvevő Jugoszlávia nem jelentette be részvételi szándékát.*

Igy a döntésnél nem is kellett szavazni. Az elterjedt hírekkel szemben *nem utasították el Románia és Jugoszlávia részvételét sem,* miután ők sem jelentkeztek — csupán arról döntöttek, hogy kétéves vagy hároméves legyen-e az újabb küzdelem. Végül is a *hároméves időköz mellett döntöttek,* annál is inkább, mert *ma még például Magyarország nem vette fel az érintkezést az új Cseh-Szlovákiával, sem pedig külön-külön Csehországgal és Szlovákiával.* A magyar kiküldöttek ezt a kényes kérdést Bukarestben nem is érintették, aminthogy ebben a tekintetben nem is a Labdarúgó Szövetség, hanem *a legfelsőbb sportható-ság fog dönteni a kormányszervek megkérdezése után.*

Az *Európa Kupában* tehát négy nemzet vesz részt: *Magyarország, Olaszország, Svájc* és *Cseh-Szlovákia.*

Az olaszok tényleg vissza akartak lépni a KK-tól

Az ellenben igaz, hogy *az olaszok nem akartak többé indulni* az egyesületek részére kiírt nemzetközi díjban, a *Középeurópai Kupában.* Az is tény, hogy ezt a szándékukat Bukarestben Mauro és társai rögtön be is jelentették.

Főként a magyar kiküldöttek diplomáciai ügyességének köszönhető, hogy végül *Olaszország mégis bent maradt a Középeurópai Kupában.* A magyar kiküldöttek adtak hangot annak a régi tervnek, hogy a KK-ban résztvevő csapatok számát a felére csökkentsék. Ki is fejtették, hogy *a legtöbb baj és kellemetlenség az előmérkőzéseken adódott,* amikor a nemzetközi küzdelmekben még nem eléggé edzett csapatok vettek részt. Ekkor keletkezett a Bindea-ügy, a Nozir-ügy és még sok kisebb-nagyobb affér.

Az olaszoknak az a javaslata, hogy a jövőévi Középeurópai Kupában Olaszország, Magyarország és Cseh-Szlovákia két-két, Románia és Jugoszlávia egy-egy csapattal vegyen részt, ezekután *egyhangú elfogadásra talált.*

A Bindea—Korányi—Nozir-ügyek

Az értekezlet a Középeurópai Kupával kapcsolatosan foglalkozott a különböző »ügyekkel«, amelyek a KK békéjét, sőt létét felbomlással fenyegették.

A *Bindea-ügyben* megállapították, hogy *a KK-bizottság követte el a hibát, amikor nem küldött azonnal Budapestre semleges vizsgálóbiztost.* A *Nozir-ügyben* a Magyar Szövetségnek adtak igazat és megállapították, hogy hogy *a KK-bizottságnak nem volt joga saját határozatát fellebbezés nélkül megmásítani* és Nozirnak a második Ferencváros—Slavia mérkőzésre játékengedélyt adni. (Mit csináljon most ezzel az utólagos elégtétellel a Ferencváros, amely Nozir játéka folytán elveszítette a már biztosnak látszó Középeurópai Kupát?)

Bukarestben egyébként az az álláspont alakult ki, hogy *át kell dolgozni a KK-bizottság hatáskörét és szélesebb működési kört kell adni neki.* Efelől a legközelebbi értekezleten fognak határozni.

Meglesz a magyar-olasz mérkőzés, de nem tudni mikor

Külön lapra tartozik a *Toldi-ügy,* amelyben csak mi voltunk érdekelve az olaszokkal. Ezt csak azért lehetett Bukarestben elintézni, mert Olaszország három futballvezérével is képviseltette magát s így a hosszadalmas levelezés helyett *a mi kiküldötteink személyesen tárgyalhatták le a magyar-olasz mérkőzés útjában álló akadályt.*

Dicséretére válik a mi kiküldötteinknek, hogy a futballvilágbajnokság birtokában meglehetősen magas lóra ült olasz futballal szemben is *gerincesen képviselték azt az álláspontot, hogy a magyar futball nem tűr beleszólást saját belügyeibe.* Nem vállaltuk tehát magunkra azt a kötelezettséget, hogy Toldit — akinek a játéka ellen az olaszok kifogást emeltek — nem fogjuk szerepeltetni a magyar-olasz mérkőzésen, hanem *ragaszkodtunk ahhoz, hogy ez a magyar futballkapitány dolga, aki a legjobb belátása szerint beteszi vagy kihagyja akár Toldit, akár más magyar játékost.*

Az MLSz egyébként az olaszoknak a magyar-olasz mérkőzés napjaiul három napot ajánlott, április 23-át és 30-át, valamint május 7-ét. Az olaszok nem választottak és valószínű, hogy nem is fognak addig határozott választ adni, amíg azt nem látják, hogy játékosaik jobb formában vannak, mint az utóbbi időben, amikor Svájc és Franciaország ellen bizony csak nehezen tudtak odahaza is győzni.

Mindenesetre örvendetes, hogy *futballsportunknak ma már úgyszólván nincs függő nemzetközi kérdése,* kiküldötteink Bukarestben alapos és jó munkát végeztek.

Csütörtökön: ügetőverseny

A decemberi ügetőversenyek hetedik napjának részletes programja:

I. Nyeretlen kétévesek versenye. 945 P. Táv 1200 m

1	**Zsindely** pk (Kovács I.)	1200
2	**Contessa Luciana** (Raymer)	1200
3	**Váratlan** vlpk (Benkő)	1200
4(5)	**Szabolcs** pm (Zwillinger)	1200
5(4)	**San Remo** sm (Zwillinger T.)	1200
6	**Álom** pk (Marschall)	1200
7	**Eltes** fm (Kallinka)	1200
8	**Bajnoknő** pk (Molnár)	1200

Tip: **Zsindely—Contessa Luciana—Eltes**

II. Háromévesek versenye. 810 P Táv 1700 m

1	**Szőke Szubrett** pk (Földi)	1630
2	**Tisza** fk (Kovács J.)	1680
3	**Mézes** pk (Kovács F.)	1680
4	**Hableány** pk (Kovács I.)	1680
5	**Magnézium** fm (Steinitz)	1680
6	**Olyan** stpk (Marschall)	1700
7	**Gyöngy** pk (Toplichar)	1720
8	**Dália** sk (Fityó)	1720

Tip: **Hableány Gyöngy Olyan**

III. Kettesfogatú úrkocsisverseny 1350 P. Táv 3500 m

1(2)	**Brokát** 5é pk **Mámor** 9é sher (Dadányi)	3520
2(1)	**Csókos** 4é pk **Ulica** 4é stpm (Gedeon)	3540
3	**Bob** 4é pm **Ripacs** 4é stpher (Vadnay)	3540
4	**Borka** 6é fk **Caid II.** 9é pm (Montagh)	3540
5	**Gin** 7é fk **Törzsfőnök** 6é pm (Wamp. I.)	3540
6	**Danilo** 6é pm **O-ha** 6é pm (?)	3540
7	**Alauda** 10é vlpk **Ursus** 4é pm (Kossuth)	3560
8	**Imréd II.** 6é pm **Törzsfőnök** 6é pm (Wamp. I.)	3560

Tip: **Bob—Ripacs, Csókos—Ulica, Wampetics I. hajtás**

IV. Nemzetközi verseny. 1350 P Táv 2100 m

1	**Lasta** 6é pk (Fityó)	2120
2	**András** 7é pher (Hauser)	2120
3	**Uzsorás** 6é pm (Feiser)	2120
4	**Katinka** 5é pk (Zwillinger)	2120
5	**Kuno** 5é stpm (Kovács J.)	2140
6	**Torkos** 10é stpm (Treso)	2140
7	**Veronika** 5é stpk (Kovács II.)	2160

Tip: **Katinka—Torkos—Kuno**

V. Mechanikus hendikep. 810 P Legkisebb táv 2100 m

1	**Léva S.** 4é pk (Vorst)	2100
2	**Bandika** 6é pher (Földi)	2100
3	**Lilly** 4é fk (Zwillinger T.)	2100
4	**Varázs** 7é fk (Kovács J.)	2100
5	**Sirocco** 4é pm (Zwillinger)	2100
6	**Siheder** 7é pm (Tomann)	2120
7	**Beki** 5é stpm (Feiser)	2120
8	**Edömér** 6é sher (Maszár I.)	2160
9	**Leo** 6é vlpher	2220

Tip: **Léva S.—Sirocco—Beki**

VI. Tündér-díj. 1215 P. Táv 2000 m

1	**Liselotte** 4é stpk (Zwill.)	2000
2	**Margit** 6é sk (Istók)	2000
3	**Lenke** 4é stpk (Galla)	2000
4	**Doba** 4é sk (Kreiter)	2000
5	**Uly** 4é stpm (Kovács II.)	2000
6(11)	**Nestor** 4é sm (Földi)	2000
7	**Lármás** 4é pm (Dózsa)	2020
8	**Oculi** 5é sher (Maszár I.)	2020
9	**Csákó** 4é pk (Wiesner)	2020
10	**Faccetta Nera** fk (Marsch.)	2020
11(6)	**Csalafinta** 5é sh (Jónás)	2020
12	**Rabló** 5é pm (Feiser)	2020
13	**Pam. Böske** 7é pk (Treso)	2020
14	**Árvalegény** 6é pm (Feiser)	2040

Tip: **Rabló—Uly—Nestor**

VII. Hendikep. 1080 P. Legkisebb táv 2100 m

1(2,4)	**Utána** 4é pk (Marschall)	2100
2(1,4)	**Gladiator** 6é stpher (Földi)	2100
3	**Gyalla** 4é sm (Vorst)	2120
4(1,2)	**Ják** 6é fm (Földi)	2120
5	**Orgona** 7é stpk (Vorst)	2120
6	**Elsőm** 6é pm (Fityó)	2120
7	**Minor** 8é pm (Maszár I.)	2120
8	**Mátka** 6é pk (Maszár I.)	2120
9	**Leó** 6é vlpher (Székely)	2140
10	**Bicskás** 6é pher (Tomann)	2140
11	**Bohém** 7é vlpm (Soldos)	2140
12	**Penny** 8é stpk (Jónás)	2140
13	**Janka** 6é sk (Zwillinger)	2140
14	**America** 5é stpk (Feiser)	2140
15	**Marina** 5é pk (Jónás)	2160
16	**Csákány** 7é pher (dr. Siró)	2160
17	**Varázsfuv.** 5é pk (Kov. II.)	2180
18	**Simba** 8é pm (Feiser)	2180

Tip: **Mátka—America—Csákány**

VIII. Fenyő-díj. 945 P. Táv 2200 m

1(3)	**Urilány** 4é stpk (?)	2200
2	**Csatafia** 5é pm (Zwillinger)	2200
3(1)	**Matador** 5é sher (?)	2200
4	**Opera** 5é fk (Hauser)	2220
5	**Wilt Mária** 3é strk (Kov. II.)	2220
6	**Gin** 7é fk (Benkő)	2220
7	**Czinka Panna** 5é pk (Benkő)	2240
8	**Mangán** 3é sm (Steinitz)	2240
9	**Csipkerózsa** 4é stpk (Hévizy)	2260
10	**Várta** 4é sm (Zwillinger)	2280

Tip: **Wilt Mária—Urilány—Czinka P.**

IX. Hendikep. 810 P. Legkisebb táv 2100 m

1	**Pletyka** 5é pk (Dózsa)	2100
2	**Buzavirág C.** 5é stpk (Jónás)	2100
3	**Grlica** 7é stpk (Feiser)	2120
4	**Senki** 7é stph (Hévizy)	2120
5	**Biztos** 4é vlpher (Galla)	2140
6	**Zarándok** 4é vlph (Tomann)	2140
7	**Utalvány** 4é stpk (Kov. I.)	2140
8	**Szépi** 5é fk (Feiser)	2140
9	**Orpheus** 5é vördh (Földi)	2140
10	**Good-Trott** 6é szm (Hauser)	2140
11	**Capua** 5é sm (Maszár I.)	2160
12	**Urpéter** 4é stph (Vorst)	2160
13	**Pique Dame** 4é stpk (Siró)	2160
14	**Századkürtös** 3é vlpm (Zwill.)	2180

Tip: **Good-Trott—Buzavirág C.—Urpéter**

X. Gutai díj. 675 P. Táv 2100 m

1	**Simon** 4é stpher (Treso)	2080
2	**Bella S.** 4é pk (Jónás)	2080
3	**Boglár** 4é sk (Dadányi)	2080
4	**Légvott I.** 4é stpk (Toplich.)	2080
5	**Ocean** 4é fm (Jónás F.)	2080
6	**Drina** 5é sk (Feiser)	2100
7	**Dusán** 5é fher (Benkő)	2100
8	**Zivatar D.** 4é vlpm (Kov. I.)	2140
9	**Csárda** 4é stph (Wiesner)	2160

Tip: **Ocean—Zivatar D.—Boglár**

Kezdete fél 3 órakor.

FOGADJON ABONYI ÖDÖN
bookmaker irodáiban,
Budapest, VII., Rákóczi út 41.
Telefon 135-501, 132-462, 135-333
Fiókirodák:
Budán, Attila u. 8. Tel. 154-014
Miskolc, Széchenyi u. 26
Pécs, Jókai tér 11
Vác, Csáky u. 7
Telefonon feladott fogadásokat mindenkor azonnal kikézbesítünk.



ÚJ FILMEK

A SZERELEM ÜGYVÉDJE
(Corso)

Az idén ontják a mozik *a Danielle Darrieux-filmeket.* Az ok: az egész moziközönség szívébe fogadta, nemcsak nálunk, hanem Amerikában is. A nézők vágyódtak már ilyenfajta sztárra, aki nem részletekkel hat, nem premier planban mutatkozó óriási epedő szemével és nem is az úgynevezett szekszepillel, hanem egész, nagyon mulatságos és kissé kesernyés lényével. Az új Darrieux-filmben, *'A szerelem ügyvédjé*-ben mégsem övé a főszerep — hanem az egész együttesé. Francia film ez és az ensemblenek a franciák a mesterei. A világnak semilyen nyelvén sem lehet úgy csevegni, egyik szót a másikra vetni, mint a franciákén. Könnyű szellemességeket mondani ilyen nyelven! Darrieux egyébként új figurát játszik: ügyvédnőt, aki belészeret védencébe. Zavartalan mulatságot, kellemes szórakozást nyujt úgy ő, mint az egész kedves, könnyed film.

„NINCSENEK VÉLETLENEK"

Solt Endre vígjátékából magyar film készült, amely a *Fórum* mozinak lesz minden valószínűség szerint nagy közönségsikere. Ma este mutatják be a filmet a Fórumban, — nem mondhatunk egyebet, minthogy a film legalább olyan jól sikerült, mint annakidején a színdarab, pedig a színdarab is több mint százszor került előadásra a Belvárosi Színházban. *Turay* Ida játssza a kis menyasszonyt a filmben is, aki a brilliánsgyűrű szikrázásán felborult boldogságát a nászéjszakáján keresi a budapesti éjszakában. Azt hisszük, hogy soha, még egyetlen filmszerepében sem volt ilyen bájos, — vicces, szellemes és elragadó. Partnere, *Szilassy* László, az új bonvivan-generáció legnagyobb reményekre jogosító ifjú tagja, akinek arcán napsugár mosolyog, kellemes megjelenése, derüs férfiassága egyik nagy vonzóereje a filmnek. *Mihályffy* és *Keresztes* Mária játszanak még jó szerepeket a filmben, valamint *Juhász* József kabinetalakítása az, amelyet különösen ki kell emelnünk a sok szereplő közül. Meg vagyunk győződve róla, hogy a film általános sikert fog aratni: az új rendező, *Kalmár* László, franciás ötletekkel és eszközökkel dolgozott, büszke lehet ennek az első munkájának kifogástalanságára.

x Ki tudja, mit hoz a következő óra? A multnak a nemes patinája ékesíti a valódi svájci »Doxa« órát, mert megbízható, pontos, szép, mert soha csalódást nem okoz. A »Doxa« óra a mult jóleső emlékeit és a jövő biztató reményeit jeleníti meg törvényszerű pontossággal.

Párbeszéd „Hófehérke és a 7 törpéről"

(Két hölgy beszélget a divatos belvárosi kis cukrászdában. Az egyik dáma szőke, a másiknál már elmúlt a szőkeség, most vörös.)

VÖRÖS *(ásít):* **Kicsit álmos vagyok.**

SZŐKE: Lumpoltál az éjszaka?

VÖRÖS: Három órakor kerültem haza.

SZŐKE: Brids?

VÖRÖS: Mozi.

SZŐKE: Éjjel három óráig?

VÖRÖS: Csak kettőig, de nem tudtam elaludni az édes izgalomtól. A »Hófehérke és a hét törpe« című Disney-filmet mutatták be a benfenteseknek és én annyira kiváncsi voltam erre a sokat emlegetett csodára, hogy belopóztam a nézőtérre, pedig éjfélkor kezdték vetíteni a képet.

SZŐKE: Milyen volt?

VÖRÖS: Mit meséljek neked, a legszívesebben ülve maradtam volna a helyemen és még egyszer végignéztem volna az egészet!

SZŐKE: Nem unalmas közel két órán trükkfilmet nézni?

VÖRÖS: Ez nem trükkfilm, hanem élmény. Hidd el, hogy a kedves Hófehérke és a hét törpe, akiket Grimm meséiből ismerünk, régesrégről, gyermekkorunkból...

SZŐKE: Pardon, az én gyermekkorom nem volt olyan régesrégen!

VÖRÖS: Jól van szívem, tizenötéves korodban mentél férjhez, ezt már tudom. Mégis hadd beszéljek inkább ezekről a bűvös erdei manókról, akik igazi kacagást lopnak a szívünkbe, mert drágám a rajzolt alakok legalább is annyira élők, mint némely hollywoodi szekszepiles filmsztár. És tudod sokkal nagyobb öröm, hogy nem igazi színészek játsszák a mese figuráit, mert képzeletünkben ezek az alakok így élnek és mozognak, ahogy Disney álmodta őket: túl minden földi gondon, kicsinyességen és hétköznapiságon. Ezt a filmet csak ünnepen szabadna vetíteni, vasárnapon és holdfényes nyári estéken, amikor az embernek a lelkében kivirágzik az optimizmus.

SZŐKE: Látszik, hogy sokat jársz moziba, már egész ponyvaregényhangon beszélsz. Képzeld, a mozisok mennyire örülnének, ha nyári filmmé degradálnád nagy téli slágerüket. Lelkesedj tovább!

VÖRÖS: Milyen ennivaló állatkák szaladgálnak az őserdőben, milyen igazán szeretnek és milyen szívből gyülölnek ebben a mesében! A boszorkány komolyan félelmetes!

SZŐKE: Nem fognak félni tőle a gyerekek?

VÖRÖS: Én egy kicsit borzongtam. Amikor a szép királynő csúf vén boszorkánnyá változott: folyton arra gondoltam, mi lesz velem, ha megöregszem!

SZŐKE: Egyetlen vigaszunk, hogy minél jobban öregszünk, annál jobban fejlődik a kozmetika.

VÖRÖS: Köszönöm a megnyugtatást. A gyerekeket pedig ne féltsd. Én is elküldöm Tibit. Ő nem ijed meg, a többi kispajtása sem, mert hiszen a mesekönyv csábos alakjai elevenedtek meg a vásznon.

SZŐKE: Szóval ez a film megérdemelte a világhírnevét.

VÖRÖS: Többet annál! Az utókor el fogja felejteni az összes mai sztárokat, amikor Disney alakjait még kegyelettel őrzi tűzmentes skatulyában. Hófehérke édes pofikája mindig felveszi a versenyt Greta Garbo varázsával. És milyen kevés baja van a rendezőnek egy ilyen ceruzával szült filmsztárral!

SZŐKE: Hogy-hogy?

VÖRÖS: No hallod, fogadni mernék, hogy Hófehérke egyetlen egyszer, sem késett el a felvételnél! **(s. a.)**

Három kiállítás

A Képzőművészek Egyesületének egyik csoportja kibérelte a Harisbazár 5. félemeleti helyiségét, megtöltötte szép festményekkel, szobrokkal, ahol a közönség olcsón, kedvező feltételekkel vásárolhat karácsonyra ízléses műtárgyakat. A kiállítás jó színvonalra van beállítva, *Monostori, Gaál* Ferenc, *Guszich, Csillag* József, *Halasy-Horváth, Csókássy* értékes tagjai az együttesnek.

A Kossuth Lajos uccai *Műterem* kiállításán *Bacher* Sebestyén naturalista rajzai és festményei, *Nádasdyné Fodor* Olga részletező gonddal felépített aktjai és frissen felrakott kompozíciói, *Illenz* Lipót gyakran merész beállítású temperái szerepelnek.

Értékes kerámikusunk, *Krupinszky* László X., Vaspálya ucca 12. számú tökéletesen felszerelt műhelyében mutatja be legújabb munkáit. Krupinszky egy életet töltött el az anyagok és mázak kísérletezésével, egyetlen kerámikusunk, aki műhelyszerűen maga állítja elő a mázakat és keveri a különböző masszákat. Legújabban a régi holicsi fajanszok másolásával foglalkozik. Tökéletes technikai kivitelű holicsi készletei, gyönyörű kétágú gyertyatartója finom, barátságos hangulatot visznek az úri magyar lakásba. (d.)

Megjelent
Magyarország új térképe
1938. október hó 5. kiadás
Ára 1 P, vidékre 1.20, az összeg előzetes beküldése ellenében kapható Az Est könyvosztályában, Erzsébet körút 18

A KÍNAI KÜLÜGYMINISZTER MEGSZÖKÖTT

Hongkong, december 21.

Vangcsingvei kínai külügyminiszter és felesége december 19-én repülőgépen titokban megszökött Csungkingből. A miniszter szökését a japán-kínai béke tárgyában Csangkaisekkel folytatott megbeszélések alkalmával felmerült nézeteltéréssel hozzák összefüggésbe. A miniszter és felesége valószínűleg holnap érkezik Hongkongba.

Kínai banditák kifosztották egy kórház nyolcszáz ápoltját

Honkong, december 21.

(A Magyarország és a United Press tudósítójától.) Egy *Monzie* nevű belga misszionárius érkezett ide, aki elbeszélte, hogy Saklungban *kínai banditák betörtek a kórházba és az ott ápolás alatt lévő nyolcszáz beteget kirabolták.* Őt leütötték és a rablók és később talált rá egy kínai kuli, aki három nap alatt behozta Hongkongba.



olyan édes új filmjében
TURAY IDA
Aranyos vígjátékának címe:
NINCSENEK VÉLETLENEK
SZILASSY, SZOMBATHELYI, JUHÁSZ
HUNNIA – MESTERFILM
SCALA ● FORUM
Ma este ½10: díszbemutató

Feltámad a holicsi majolika

Egy lelkes magyar művész a vaspályaudvari „gyárban" felvette a harcot a porcellánnal...

Kint Kőbányán, a Vaspálya uccában él egy galambőszfejű, érdekesarcú, elvonult művész: *Krupinszky* László. Azok a kevesek, akik számontartják a művészi világban a rendkívüli ritkaságokat, minden munkájáról tudnak. Olyan alkalmakkor, amikor reprezentálni kell a magyar művészet utánozhatatlan sajátosságát és melegségét, hivatalos tényezők sűrűn felkeresik, mert Krupinszky *feltámasztotta hamvaiból a ma már csak muzeális értékű gyűjteményekben fellelhető holicsi majolikát.*

Amikor Kínából az ottani porcellángyártás egy-két műremeke átjött Európába, királyok, fejedelmek kincsévé lett, drágább volt az aranynál, mert Európában nem készítették. Ahogy a középkorban minden fejedelmi udvarban ott volt az aranycsinálás titkát kereső alchimista, a nagy királyok egymással versenyezve hívták életre a porcellángyárakat. Üzött szektások voltak a tizenhetedik században a *habánok*, meg nem telepedhettek sehol, egyre keletebbre vándoroltak és hogy megélhessenek, *kezük ügyességéből éltek.* Főleg edényeket formáztak. Megtelepedtek Trencsénben, majd a nyitrai Holicson, ahol később, *I. Ferenc* császár alatt a majolikagyár létesült. 1825-ben megszűnt a holicsi művészet és most a vaspályaudvari hatmunkásos kis »gyárban« *esztendők óta ujra életre kelt.* A holicsi majolika ónmázas, szinte durva fajansz, alapanyaga vörös, mázа fehér, díszítése: finom rózsák és levelek.

Hogyan került a holicsi majolikához *Krupinszky*, aki — *festőművész volt?* Csendesen elbeszéli:

— Nem tudom megmondani, hogy mi vonzott az agyaghoz, de — vagy harminc esztendővel ezelőtt — *bementem egy parasztfazekashoz és megtanultam tőle a korongolást.* Aztán sajátmagam csináltam egy korongot és megkezdtem a formázást.

Fazekasként kezdte és mázas cserépedényeket készített esztendőkig. Az egyik vidéki városban szabályszerű cserépgyára volt.

— *Konjunktúra volt akkor, mintha ingyen adtuk volna...*

Mikor már otthon volt a formázás, díszítés birodalmában, nekifeküdt a kémiának. Kiismerte a szilikátokat, esztendőkig tanult műhelyekben, könyvekből, külföldi gyárakban dolgozott, a híres vásárhelyi majolikagyárban, majd Herenden.

— Mindent jól megtanultam és — válaszútra kerültem. El kellett döntenem, hogy mit csináljak. A modern majolika-csecsebecsékből, a lakásdíszítő cserepesművészetből már elég volt. Láttam, hogy nem sok keresnivalóm van, ha még olyan újat alkotok is. *Beleszerettem Holicsba,* senki sem mert hozzányulni...

Ki fogja eldönteni, hogy anyagra, formára melyik díszesebb, nemesebb és előkelőbb: *a porcellán-e vagy a holicsi »durvább« majolika?* Krupinszky szerint a porcellán merev és gőgösen, előkelően hideg.

— *Holics anyaga, mintája közelebb van a szívhez.* Természetesebb, szívesebb. Én azt érzem minden holicsi darab láttán, hogy rajta van még az alkotó kéz melege...

Most, karácsony előtt készült el egy étkezőszervize. Az óriási levesestálat *kerek három hétig mintázta, öt napba tartott a festése. Műremek lett,* — akár a többi darab — üvegszekrénybe kívánkozik. Tányérjai, táljai, csészéi pedig mind egyformák és — mégsem egyformák. Mint ahogy nincs két egyforma margaréta...

És magyar a holicsi majolika. Jó érzés, hogy tisztalelkű, hivatott művész támasztotta fel.

Raczkó Lajos

Adókedvezmények a jugoszláv mezőgazdaságnak és kisiparnak

Belgrád, december 22. *(Bud. Tud.)* A jugoszláv kormány esütörtök esti miniszertanácsán jelentős adókedvezmény nyujtását határozta el a mezőgazdaság és a kisipar támogatására. A határozat értelmében *mentesítik a földadó alól mindazokat a földtulajdonosokat, illetve földmíveseket, akiknek tiszta kataszteri jövedelme nem haladja meg az ezer dinárt.* Ezáltal mintegy hárommillió földmíves mentesül a földadó alól.

A kisiparosok részére a kormány átalány-adó kivetését határozta el. *Az átalány-adó jóval mérsékeltebb terhet jelent a kisiparosoknak az eddigi adózási rendszernél.* Elhatározta végül a kormány bizonyos illetékek megváltoztatását, majd pedig *az árellenőrzésre* vonatkozólag a drágaság letörésére rendeletet dolgozott ki. A belföldi gabonaszállítással kapcsolatban *új vasúti tarifarendszert* állapítottak meg, amely lehetővé teszi, hogy a gabonát olyan vidékek lakói is rendes árban kapják, amelyek a gabonatermelés szempontjából passzív vidékeknek számítanak, vagyis amelyek távolabb esnek a gabonatermő helyektől.

CSAK EGY HIÁNYZIK

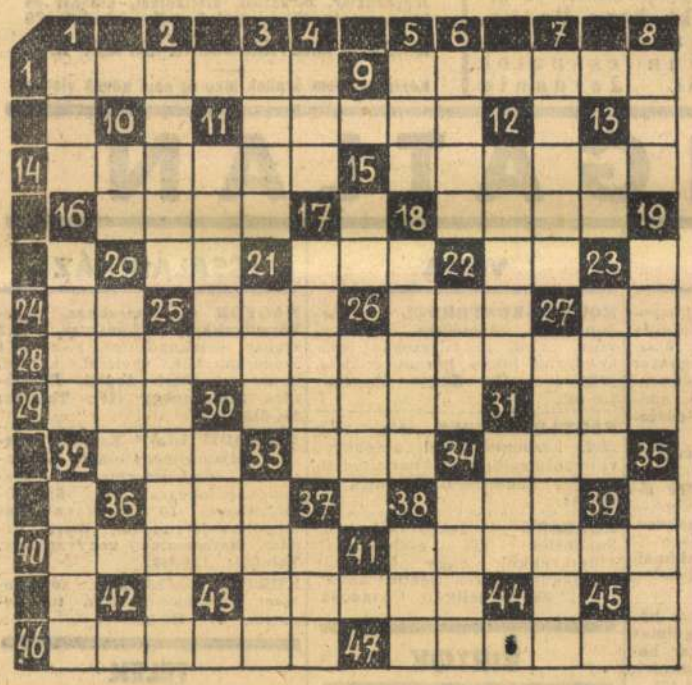

VÍZSZINTES:
1. Zöldeskék drágakő
9. Szorgalmasan irogat
11. Gömbölyű
14. Orosz női név
15. Mesterlövő
16. Női név
18. Tartozást megfizet
20. Nátrium vegyjele
21. A madarak királya
22. Tintában van
24. Zeneművek előtt látható rövidítés
25. A-val: női név
26. Széna része
27. Betű (fon.)
28. Biró mondhatja ki
29. Menyasszony
30. Kisázsiai város
31. Trentinói határváros
32. T. K. A.
33. Művészet — idegen nyelven
34. Latin üdvözlés
36. Állami jövedelem
38. H. E. A.
40. A haza védelmezője
41. Kiváló magyar zeneszerző
43. Rájegyez
46. »Pucérája« — magyarul
47. Tág ellentéte

FÜGGŐLEGES:
1. Lóversenyműszó
2. Idegen férfinév
3. A hal petéje
4. A kukorica tudományos neve
5. Főzelék
6. A kéz része
7. Kérdőszó
8. Betegség jele
10. Idegen területmérték
11. E fölé — ellentéte
12. Vásárolná
13. Fontos ásvány
15. Feltételes kötőszó
16. Időhatározó
17. Tudományos neve: nátriumkarbonát
18. Nivó, szinvonal
19. Görög betű
20. Folyó két oldalán van
21. Becézett női név
22. Kréta része
23. Színültig
25. Mesterember
26. Van északi és déli
27. Svájci lelkész és iró (1741—1801)
30. Állami bevétel
31. Levegő — idegen nyelven
32. .... van rá! (joggal teszem)
33. Borsodmegyei nagyközség
34. Német hegység
35. Eszes
37. Bácsbodrogmegyei nagyközség
38. Német prepozíció

SPORT

Vitéz Kossuth Ferenc:

Birkózó csapatunk nagyobb tudását a németek is elismerték

Birkózó válogatott csapatunk, amely olyan *szép győzelmet aratott Münchenben* s amelyről *valósággal áradozik a német sportsajtó,* hazaérkezett. Diadalmas birkózóinkat ezen az útján is vitéz dr. *Kossuth* Ferenc, a Birkózó Szövetség elnöke vezette, aki elragadtatással nyilatkozott mind a *barátságos fogadtatásról,* mind arról a *pártatlanságról,* amellyel *úgy a német közönség, mint a német pontozóbíró* kísérték a mérkőzéseket és különösen a magyar győzelmeket.

— A német pontozóbíró a magyarral együtt megszavazta úgy Bencze győzelmét, mint Bóbis győzelmét, sőt *Bóbis mérkőzésén a német bíró volt az, aki felemelte a kezét, amikor Bóbis tussolta Hornfischer Európa-bajnokot.* A svájci vezetőbíró ugyanis a másik oldalon volt és nem láthatta a tust és így nem is adta meg. A pontozásnál azonban a német bíró habozás nélkül Bóbis győzelmét ítélte meg.

A mérkőzés *eddig ismeretlen részleteiről* a következőket tudtuk meg:

— A magyar csapatnak nagyon nehéz volt a feladata, mert *a németek nem kevesebb, mint öt nagyágyúval vonultak fel: Brendel* olimpiai bajnokkal, *Scheffer* háromszoros Európa-bajnokkal, de Európa-bajnokok voltak *Nettesheim, Schweickert* és *Hornfischer* is. A magyar csapat, amelyben *Bencze* és *Kovács* a fiatal nemzedékhez tartoznak, ennek ellenére is *vita nélkül győzött.* Még nagyobb lett volna a győzelmünk, ha *Riheczky* nem veszti el mérkőzését a fiatal 19 éves *Leichterrel* szemben. Itt *a 17 év különbség győzött.* A német fiú nagy tehetség, meglepte és kikészítette Riheczkyt.

— De nemcsak a német csapatban vannak tehetséges fiatalok, *a magyar csapat fiataljai, Bencze és Kovács Gyula is szép reményre jogosítanak.* Mind a ketten biztos fölénnyel nyerték mérkőzésüket. *Az »öregek«, Tóth és Bóbis viszont bemutatták a birkózás minden szépségét és a magyar ötletességet.* Sajnos, *Sóvári* Schefferrel szemben, *Ferenczy* pedig Nettesheimmel szemben annyira *elfogult,* hogy *már legyőzöttnek érzi magát, amikor a szőnyegre lép.*

A magyar birkózás egyébként a háború után *hatodik mérkőzését* vívta a németekkel. *Görög-római stílusban 2:1 az arány Magyarország javára, szabadstílusban pedig 3:0-ra vezetünk.* Mind a két stílusban két mérkőzésünk volt idegenben és csak egy itthon.

Birkózóinknak különben *teljesen mindegy, hogy itthon küzdenek-e vagy idegenben.* 1939-ben hat mérkőzésünk volt, ebből *öt a külföldön és mind az ötöt megnyertük,* sorrendben Lengyelország, Szilézia, Németország ellen (görög-római stílusban), majd Olaszországtól Budapesten — a rossz csapatösszeállítás miatt — kikaptunk májusban, de még júliusban Rómában vettünk revansot, végül most Németországot vertük meg szabadstílusban Münchenben. Olyan *rekord* ez, amilyet *nem tud más sportág felmutatni.*

A Kispest és WSC csapatai

Budapesten a *Kispest,* Bécsben a *WSC* vezet a bajnokságban, tehát karácsony második ünnepén *két »őszi« bajnok fog találkozni Kispesten.* A *Kispest* természetesen a bajnokságban győztes *standard csapatát* szerepelteti, míg a *WSC* összeállítása: *Brenner — Graf, Purz — Schaden, Kment, Merkl — Kral, Geiter, Epp, Vita, Link.* Tartalék: *Reichard* és *Karszmarski.* A bécsi csapat hétfőn délután félhárom órakor érkezik Budapestre.

„Ghira Németh James fénykorára emlékeztet"

A Nemzetközi Úszószövetség főtitkára nagyon jónak tartja az olasz vizipólózókat

Az Uszószövetség vasárnap reggel tíz órára várja a déli pályaudvaron az olasz vízipólócsapat érkezését. A szövetség igyekszik az olaszok budapesti tartózkodását a legkellemesebbé tenni. Elhatározták, hogy a mérkőzések után, *kedden este a Gellért szállóban társasvacsorát rendeznek az olaszok tiszteletére,* amelyen a magyar sport legfőbb vezetői, a politikai és társadalmi élet számos előkelősége fog megjelenni, miként a mérkőzésen is. Természetesen mind a két alkalommal *ott lesz Olaszország budapesti követe, gróf Vinci is.*

A magyar csapat ma tartja utolsó tréningjét, amelyen már a *karácsonyi összeállításokban* fog egymás ellen játszani a két csapat, csak még az nem dőlt el, hogy a tréningen ki helyettesíti az egyik csapatban dr. Mezeit és Somóczit. Az összeállítások: A. csapat: *dr. Mezei — Hazai, Sárkány — Somoczi — dr. Lengyel, Kislégi, Brandi.* B. csapat: *dr. Mezei — Szigeti I., Fábián — Szittya — Szivós, Szigeti II., Somóczi.*

Az olasz csapat játékerejére vonatkozóan érdekes nyilatkozatot kaptunk dr. *Donáth* Leótól, a Nemzetközi Uszószövetség főtitkárától.

— Nem tudom, mennyit haladt *Doettinchem* óta az olasz csapat, *ott azonban nagyon nagyot játszott,* döntetlenül mérkőzött a németekkel és legyőzte Franciaországot és Hollandiát. *Magyar trénerük, Zólyomi Endre, teljesen átültette a magyar vizipólótudományt Olaszországba,* amit elősegített az, hogy *az olaszokat nagyon alkalmasnak tartom a vizipólóra.* Különösen középcsatáruk, *Ghira félelmetes, aki egészen Németh James fénykorára emlékeztet.* A nyáron még azt láthattuk Budapesten, hogy a csapaton *bizonyos lámpaláz* uralkodik, ez azonban Doettinchemben már elmult, *bátran, rendkívül vitézül verekedtek s nagyon gólképeseknek bizonyultak.* Igy bizonyos *aggodalommal nézek a budapesti mérkőzés elé.* A magyar fiatalokban is sok a tehetség, kérdés azonban, hogy *pótolni tudják-e Halassyt és Némethet. A nagy feladat* azonban, remélem, *kihozza belőlük a nagyobb tudást.*

AZ ÚJPEST FUTBALLTÚRÁJA

A Ferencváros után — úgylátszik — *az Ujpestnek is sikerül kiépíteni téli futballtúráját.* Eleinte *csak két mérkőzése* volt Belgrádban, mégpedig a Jedinstvo ellen. Közben *étvágyat kapott Belgrád vezető klubja, a Beogradski is* s az Ujpest műsora most úgy változott, hogy *vasárnap a BSK-val, hétfőn a Jedinstvóval játszik.* Ezenkívül sikerült *még két mérkőzést* is lekötni, ezek szerint december 31-én az Ujpest *Borovóban* fog játszani a Bata cipőgyár csapatával, majd január elsejére átmegy *Eszékre,* ahol szintén egy gyári csapat lesz az ellenfele.

Itt említjük meg, hogy *a Szeged is Jugoszláviában játszik* karácsonykor, mégpedig vasárnap és hétfőn is *Borovóban,* a Bata-gyár csapatával.

Összeül a „vizipóló-parlament" is

A futball után *a vizipólóban is* fognak stílus és taktikai értekezletet tartani. Ugylátszik, a gyengébb eredmények a sportban magukkal hozzák *az elméleti vitákat.*

A vizipóló »parlamentet« a *Nemzeti SC* úszószakosztálya rendezi december 30-án, szombaton este nyolc órai kezdettel az NSC Park-szállóban lévő helyiségében. Az előadó *Nádas* Nándor, a régi idők válogatott játékosa lesz, aki szabad előadást tart *»A jövő vizipólója«* címen. Előadásához számosan fognak hozzászólni a régi és új vizipólójátékosok közül.

Telefontudósítás Helsinkiből egy óvóhelyről

Helsinki, december 22. *(A Magyarország helsinki szerkesztőjének telefonjelentése.)* — Halló! Magyarország szerkesztősége? Pillanatnyilag éppen egy földalatti óvóhelyről telefonálok, — hangzik tudósítónk izgatott, pihegő hangja. — Helsinkiben most légiriadó van. Pillanatnyilag még nem lehetett megállapítani, hogy milyen támadás történt, itt a föld alatt csak robbanásokat és lövéseket hallok. Diktálom a tudósítást.

A szovjet népe tegnap ünnepelte Sztalin hatvanadik születésnapját. Jelentették, hogy a délelőtt folyamán sikeres támadást hajtottak végre Helsinki ellen

Tegnap kétizben volt légiriadó a fővárosban, első alkalommal akkor, amikor tudósításomat adtam. Az első valamivel tíz óra után kezdődött és körülbelül egy óra hosszat tartott.

(Nyiregyházi Tivadar hangja erősebbé, hangosabbá válik, valósággal kiabál a telefonba, a membrán nem képes az erős hangot érthetően továbbítani. Többször visszakiabálunk, igyekezünk túlkiabálni tudósítónkat, aki lihegve mondja):

— A pályaudvar alatti betonfedezékben vagyok, a mellettünk lévő postaépület tetején kattognak a gépfegyverek. Irtózatos zaj van. Meg lehet érteni a szavamat? Továbbmondom:

Az első légi riadó alkalmával tegnap nem került sor légi támadásra, mert a parti légvédelmi ütegek elűzték a támadó repülőgépeket anélkül, hogy azok bombáikat ledobhatták volna. A második légi támadás 12 órakor történt, ekkor szólaltak meg másodszor a vészszirénák és néhány perc mulva már robbanások hallatszottak a város északi részéből. A szovjet gépek útja minden alkalommal úgyszólván a házak felett vezet. Tegnap is az a megtiszteltetés szerencse ért, hogy a szovjet gépek felettem zúgtak el. Körülbelül tíz repülőgépet figyelhettem meg, ezek V alakban repültek északi irányban.

A nyílt városok bombázása csak arra alkalmas, hogy a lakosság elkeseredését és ellenállását a végsőkig fokozza. A városokat akkor sem könnyebb elfoglalni, ha minden ház rombadőlt már a repülőbombáktól, mert egy város elfoglalásához köztudomás szerint katonaság szükséges. Márpedig a szovjet katonaság még a határhoz legközelebb eső várostól, Viipuritól is igen messze van.

A Helsinki ellen intézett repülőtámadásról ezideig még ninesenek egészen pontos adatok. Az megállapítható, hogy a szovjet gépek körülbelül 10—15 kisebb kaliberű romboló- és gyujtóbombát dobtak le a városra. Hir szerint a támadásnak több sebesüitje van, haláleset állitólag és remélhetőleg nem történt. A gyujtóbombáktól két ház lángralobbant, a tüzet azonban rövid idő alatt sikerült elfojtani.

... Látni kell a földalatti óvóhelyeken összezsúfolt embertömeget, amint minden bombára összerezzen, látni kell az eszeveszett rohanást az uccákon, ha felbődül a sziréna, látni kell a sebesülteket,

a rombadőlt házakat, a lángoló épületeket, figyelni kell a mentők és tűzoltók kétségbeesett erőfeszitéseit, hogy mentsék, ami menthető és meg kell nézni a helsinki temetőben frissen hantolt sírokat, amelyek alatt a szovjetrepülők áldozatai,

nyugszanak.

A Le Temps foglalkozik azokkal az intézkedésekkel, amelyeket a kis államok érdekeinek védelmére foganatositani kell. Ez a kérdés most...

(— A szörnyű ágyúzástól — jegyzi meg Nyiregyházi Tivadar — remegnek a beton-óvóhely falai.)

... kényszerit és egyik legfontosabb problémája Európa krizisének.

Tegnap az oroszok Helsinkin kivül légitámadást intéztek Tampere, Turku, Lahti, Viipuri, Porvoo...

... és Komtiomäki ellen. Tamperében hárman meghaltak, öten megsebesültek és több ház rombadőlt. A többi város veszteségéről ezideig nincsenek pontosabb adatok.

Támadás egy személyvonat ellen

Orosz repülők megtámadtak egy vonatot, amely Helsinkiből Turkuba igyekezett. Amint a repülők közeledtek, a vonat megállt, az utasok sietve kiszálltak és a környező erdőkbe menekültek. Módomban volt beszélni egy utassal, aki, minthogy a vonat nem folytathatta útját, autóval visszatért Helsinkibe. Ez az utas elmondotta, hogy hat orosz repülőgép jelent meg, alacsonyra leereszkedtek a vonat fölé, úgyhogy az utasoknak az volt az érzésük, hogy a gépek kerekei érintik a vonat tetejét.

Az emberek kétoldalt kimenekültek a vonatból és a vágányoktól nem messze levő erdőben kerestek menedéket. Szerencséjük volt, hogy a vonatnak itt kellett megállnia, mert 200 méterrel arrébb hómező kezdődik, amely semminemű fedezéket nem nyujthatott volna. Az orosz repülők többször és ismét visszatértek a vonat fölé és gépfegyverrel kaszálták végig a terepet. A gépfegyvertűz következtében ketten meghaltak, ketten megsebesültek.

Egy másik vonat ellen is támadást intéztek az orosz repülők, haláleset nem történt, többen megsebesültek.

Tankok, ágyúk, gépfegyverek...

Karéliában ismét heves ütközetek folytak. Az oroszok nyolc tankot és húsz gépfegyvert veszitettek. Az éjszaka folyamán a finnek erős tüzérségi tüze nagy veszteségeket okozott az oroszok tömött soraiban.

Agläjärvinél folytatódott a harc. A finn hadijelentés szerint az oroszok kilenc tankot, két ágyút, három páncélos elhárítót, automobilokat, húsz gépfegyvert és rengeteg más fegyvert és lőanyagot veszitettek.

Lieksa és Repola között egy orosz zászlóalj teljesen megsemmisült. Sok ágyú és rengeteg más hadianyag volt a finnek hadizsákmánya.

Sallánál folytatódik a finnek sikeres előnyomulása. Ott is igen heves harcok voltak és az oroszok súlyos veszteségeket szenvedtek. Az egyik összecsapásnál egy orosz zászlóalj teljesen megsemmisült, hatszáz elesett orosz katonát számoltak össze. A finn csapatok nagyszámú gépfegyvert, gránátvetőket, egy tankot és más fegyvereket zsákmányoltak.

A másik összecsapásnál a finnek elhódítottak két tankot, több gépfegyvert és más fegyvereket. A jelentésből az tünik ki, hogy Petsamónál megállt az orosz előnyomulás, a finn csapatok Höyhenjärviből Jordanig szorították vissza az oroszokat.

Ezren a betonfedezékben

Ebben a pillanatban légiriadó van Helsinkiben. A riadó valamivel két óra után kezdődött. A szomszéd épület tetején működő gépfegyver ropogását szakadatlanul hallom. Ezideig természetesen nem tudtam megállapitani, hogy milyen támadás történt és hogy a támadás milyen eredménnyel járt.

A város mindenesetre állandóan készültségben van

— mindenkinek az oldalán ott van a gázmaszk. Jelenleg a pályaudvar alatt levő betonpincéből telefonálok, ahol becslésem szerint körülbelül 800—1000 ember zsúfolódott össze, nagyrészt a női hadsereg tagjai.

A betonfedezékekben — így itt is — az asszonyok és a gyengébb szervezetüek között tejet és különféle italokat osztanak szét. Az orvosok és a mentőszolgálatosok állandóan cirkálnak és már többesetben nyujtottak elsősegélyt. Szerencsére eddig még nem volt komolyan szükség rájuk, többnyire csak egyegy ájulás, vagy idegkimerültség következtében előállott aléltság alkalmával hivták őket.

Egyelőre nem tudjuk, hogy a légiriadó mikor ér véget.

Helsinkiben és mint hallom egész Finnországban tegnap óta viharok dühöngenek. A légitámadás kezdetekor rövid időre kiderült az ég s úgy látszik az orosz repülők ezt akarták felhasználni, hogy megkíséreljék a támadást. Tegnap az orosz repülők szétrombolták a helsinki-turkui telefonvonalat, úgyhogy ma délig nem volt Helsinkivel telefonösszeköttetés. A vonalat most állitották helyre, ezért tudok most beszélni.

Nyiregyházi Tivadar

A szerkesztésért felelős:
DR. SZVATKÓ PÁL
főszerkesztő
Szerkesztő: DARVAS JÁNOS
Felelős kiadó: DIETZGEN GÁBOR
Szerkesztőség és kiadóhivatal: VII. kerület, Rakoczi-út 54. szám
Telefonszám: *222-630, *222-220
Megjelenik naponta
Előfizetési ár egy hóra 2.— pengő
Jegypénztár, hirdetési, előfizetési, utazási és könyvosztály: VII. kerület, Erzsébet-körút 18—20
KIADJA A MAGYARORSZÁG NAPILAP R.-T.
Kéziratot nem őrzünk meg és nem adunk vissza

INGATLAN

BÉRHÁZ

ÖTVENEGYEZERÉRT adómentes, egyemeletes sarokbérvilla Városligetnél, kettőszobás, összkomfortos lakásokkal, négyezer jövedelemmel, átvehető kölcsönnel Ugyanott egyemeletes, adómentes, kettőszobás, cselédszobás, összkomfortosokkal, harmincnyolcezerért. — Fehérvári-útnál 250 öles gyümölcsösben egyemeletes, adómentes, 4500 jövedelemmel, ötvenkettőezerért. — Baross-utcánál háromemeletes, bérház hatvanezerért sürgősen eladó, feltételekkel. Prohászkánál, Mária-utca huszonkettő. Telefon 133-806.

HETVENEZERREL átvehető háromemeletes bérház forgalmas főútvonalon, huszonnyolcezer hozammal, százharmincezerért. Feuerstein, Szív-u. 16. 421-171.

BÉRHÁZ Aréna-útnál háromemeletes, egy- és kettőszobás lakásokkal, ötezerötszáz bérhozadékkal, adómentességgel, ötvenezerért eladó Stern Árpád, Baross-utca negyvennégy. Telefon: 134-840.

VILLA

HORTHY-KÖRTÉRNÉL harmincéves, adómentes luxusbervilla, 1×3, 1×1 szobás összkomfortos lakás, házmesterlakás, 45.000-ért. Dr. Hegyi. Telefon: 139-683.

NAGYADÓMENTES villa 1×4, 1×2, központifűtéssel, autobusz-, villamosmegállónál, harminchatezerért. Feuerstein, Szív-utca 16. 421-171.

KERESEK közlekedésnél összkomfortos, kis családiházat, közművekkel vagy kétszobás öröklakást, bérlő bentmaradhat. »10—12.000 P« jeligére főkiadóba.

BIRTOK

FÖLDBIRTOK Budapest közelében 85, 117, 198, 244, 335 és 480 holdas, valamint az ország bármely részében kényszereladás nagy választékban Nagynál, Horthy-út 22. 269-420. Kérjen díjtalan ajánlatot.

CSALÁDIHÁZ

NAGYON szép sarokház, összközművekkel, adómentes, 1×3 szobás, összkomfortos, 1×2, 1×1 szoba-konyhás, speizzal, kerttel, 25.000-ért. Stern Árpád, Baross-utca negyvennégy (44). Telefon: 134-840.

CSALÁDIVILLA Zsigmond-térnél, villamosmegállónál, háromszobás, összkomfortos és szobakonyhás lakással, 900 □-öl gyümölcsössel, 150 termőfával, huszonötezerért eladó. Stern Árpád, Baross-utca negyvennégy. Telefon: 134-840.

KERTES családiházat, adómentesen keresek Óbudán, tulajdonostól. T.: 122-088.

TELEK

NAPHEGY legszebb részén, 348-as gyönyörű villatelek sürgősen, olcsón eladó. 139-555.

DÉLIFEKVÉSŰ telek, gyümölcsössel azonnal eladó: Csillaghegy, Pálffy-utca 6—8.

Az Athenaeum irodalmi és nyomdai részvénytársulat nyomása. Felelős nyomdavezető: Kárpáti Antal.

Krupinszky László

Szobrász

C.

Ruzicska Herend

64. l.

170 Gyorsirás füzet.

Szentiványi Zsuzsanna

IV. b. érf.

Krupiczer Antal - szobrász

Kelet-Magyaro.

Kanadában volt sikeres kiállítása

Különleges kerámiába öntik a bronzot, ezáltal érdekes patinát kap

Bodnár István

Nyíregyháza (KM) — Mostanában egyre több képzőművészünk kap meghívást külföldről. Legutóbb a Nyíregyházán élő *Krupiczer Antal* szobrászművésznek volt kiállítása Montreálban. A szobrász több hetet töltött Kanadában, és nemrégen tért haza. Legelőször természetesen a kiállításáról érdeklődtünk.

— A kanadai Magyar Egyesület meghívásának köszönhető a bemutatkozó tárlatom. Kanadában több mint 100 ezer magyar származású ember él, és az egyesület fontos szerepet tölt be a magyarságtudat ápolásában. A rendezvényeikre sokan ellátogatnak, a kiállításomnak is sok nézője volt.

❐ *Bizonyára tájékozódott a kanadai képzőművészeti életben is...*

— Több kiállítást is meglátogattam. Nagyon tanulságos volt számomra, hogy a mai európai művészetnek nem kell szégyenkeznie. Láttam például olyan kiállítást, amelyen három megye képzőművészei mutatták be legfrissebb alkotásaikat. A legmodernebb törekvések mellett bizony olyan is akadt, amit giccsnek nevezünk...

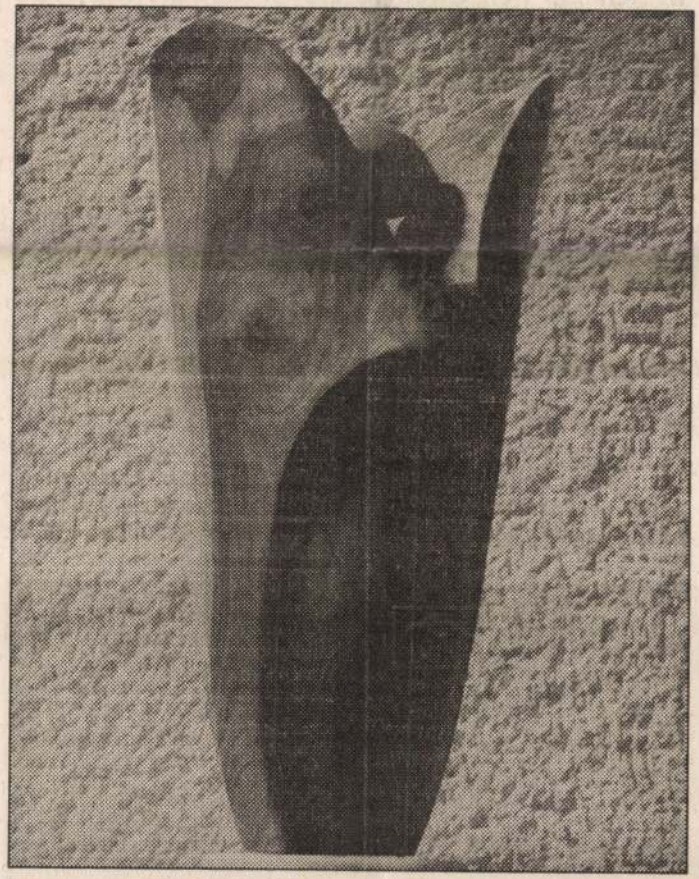

Krupiczer Antal: Madárka

❐ *De azért tanult is valamit...*

— Elvittek egy modern öntödébe is, ahol szuper technikával dolgoznak. Itt különleges kerámiába öntik a bronzot, és ezáltal a szobrok különleges felületet, patinát kapnak. Igyekeztem ellesni ezt a technikát, több videofilmet is készítettem. Ha lesz pénzem, én is megpróbálkozom majd ezzel.

❐ *Egy ilyen külföldi út során a művész új kapcsolatokra is szert tehet...*

— Meghívást kaptam egy 1997-ben megrendezendő nemzetközi szimpozionra, amelyen nagyméretű alkotásokat állítanak majd ki. Ez a szabadtéri kiállítás Quebec megyében lesz, egy félszigeten. Izgalmasnak ígérkezik...

Ukrajna egysége

Kijev (MTI) — A Romániával határos ukrajnai Csernovic (Csernovci) megye tanácsa a napokban nyilatkozatot fogadott el Románia állítólagos területi követeléseiről. Ebben határozottan elítéli „az úgynevezett területi kérdések körüli veszélyes játékot". Az Ukrajna területi egysége elleni támadások a nemzetközi jog súlyos megsértését jelentik, és a feszültségek szítására irányuló provokációs kísérletek kudarcra vannak ítélve.

Tisztelet és párbeszéd

II. János Pál elítélte az antiszemitizmus minden formáját

Vatikánváros (MTI) — *II. János Pál* pápa vasárnap — a hagyományos Úr angyala imádság előtt elmondott beszédében — ismételten határozottan elítélte az antiszemitizmus minden formáját.

A katolikus egyházfő ezekben a hónapokban a II. vatikáni zsinat harminc évvel ezelőtti befejezésére emlékezve rendszeresen foglalkozik a zsinaton elfogadott nyilatkozatok időszerűségével. Most vasárnap a zsinat 1965. október 28-án elfogadott legrövidebb, de talán legjelentősebb nyilatkozatára, a „Nostra aetate" című dokumentumra tért ki.

„A Nostra aetate nyilatkozat a keresztények és a más vallások hívei közötti kapcsolatok útját a kölcsönös tiszteletben, a párbeszédben és az ember tényleges érdekében végzett együttműködésben jelölte ki" — állapította meg a pápa.

II. János Pál hangsúlyozta, hogy csak Isten jelenti az emberi közösség szilárd alapját, és csak Isten fia, Krisztus jelenti az utat, az igazságot és az életet, de ez nem csökkentheti a más vallásokban fellelhető értékeket. A katolikus egyház nem vetheti el azt, ami a más vallásokban igaz és szent.

A katolikus egyházfő külön is kitért a zsidókra, akikkel „a kereszténységnek sajátosan bensőséges kapcsolatuk van". „Emiatt is nagy fájdalmat okoz azoknak a feszültségeknek az emléke, melyek gyakorta jellemezték a keresztények és zsidók kapcsolatát" — mondta. Éppen ezért kell a zsinat szellemében elítélni a zsidóság elleni antiszemita támadások minden formáját, bárhol, bármikor, bárki részéről történjenek is azok — hangsúlyozta II. János Pál.



A hétvégen érkeztek a horvátországi Split kikötőjébe a brit királyi tűzérség harckocsijai. Ez az első alkalom, hogy a korábbi Jugoszlávia területén az IFOR-erők keretein belül a Királyi Tüzéri Ezred is részt vesz a rendezésben. A brit királyi tüzérség

Krupka Ferenc

Katol.Szemle.1931.II.522-39.l.

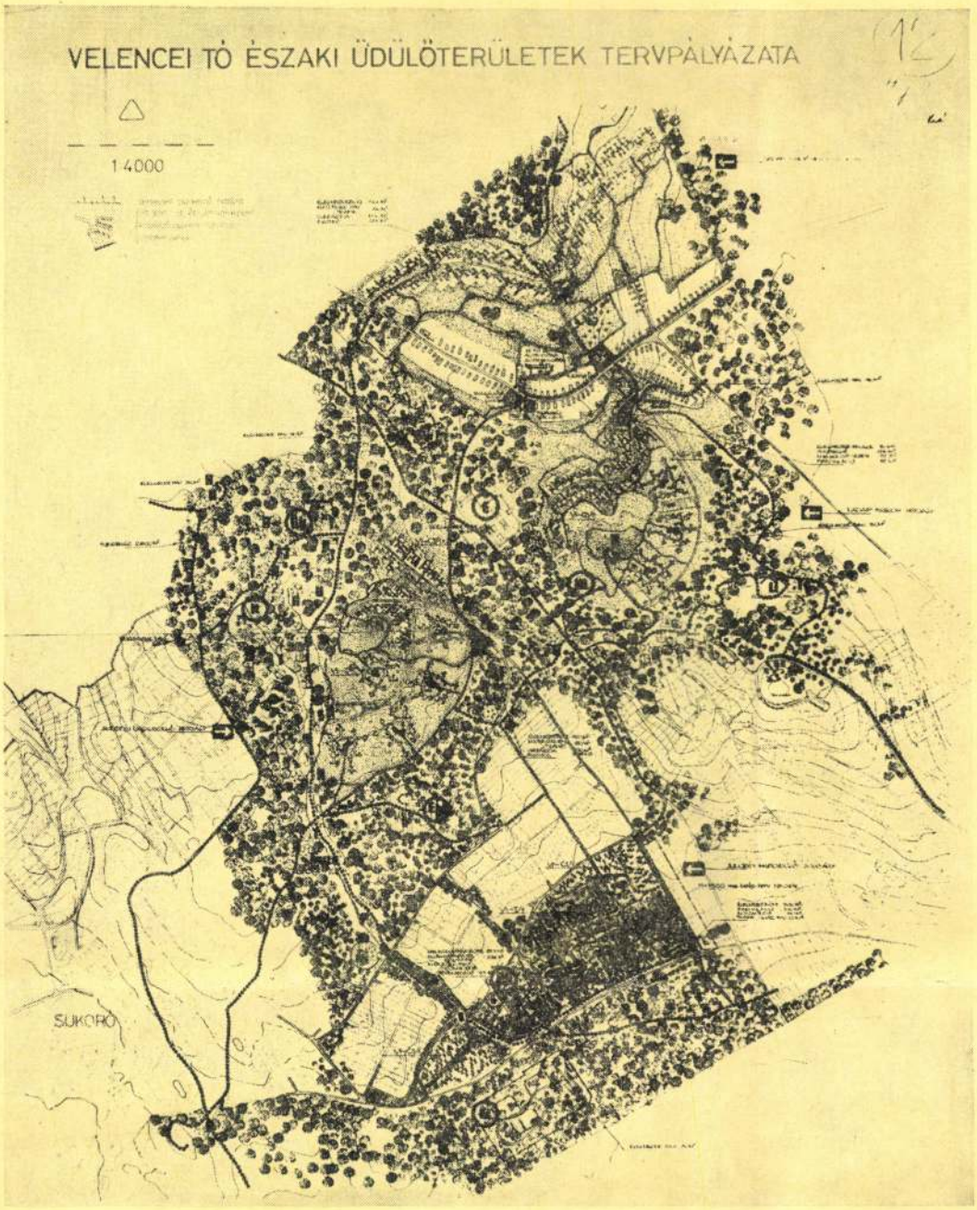

1

A rangsorolás nélküli IV. díjban részesített 12. bírálati sorszámú pályamű szerzői:

Gulyás Anikó
Győrffy Lajos
Gopcsa Ervin
Kompanek Gábor

„Összefüggő parkerdőt terveznek a tervezők, melyben a kijelölt területeken telepítik a kollektív üdülésre alkalmas üdülőegységeket. A zöldterületi rendszernek megoldása jó, és összefüggő. A parkerdő és a belső zöldterületek kapcsolatát megfelelően biztosítják. A gyalogúthálózat funkcionális szempontból jól szervezett.

A beépített területek tájképi megjelenése kedvező, a parkerdő létesítményeit nem oldják meg, csak jelzik.''

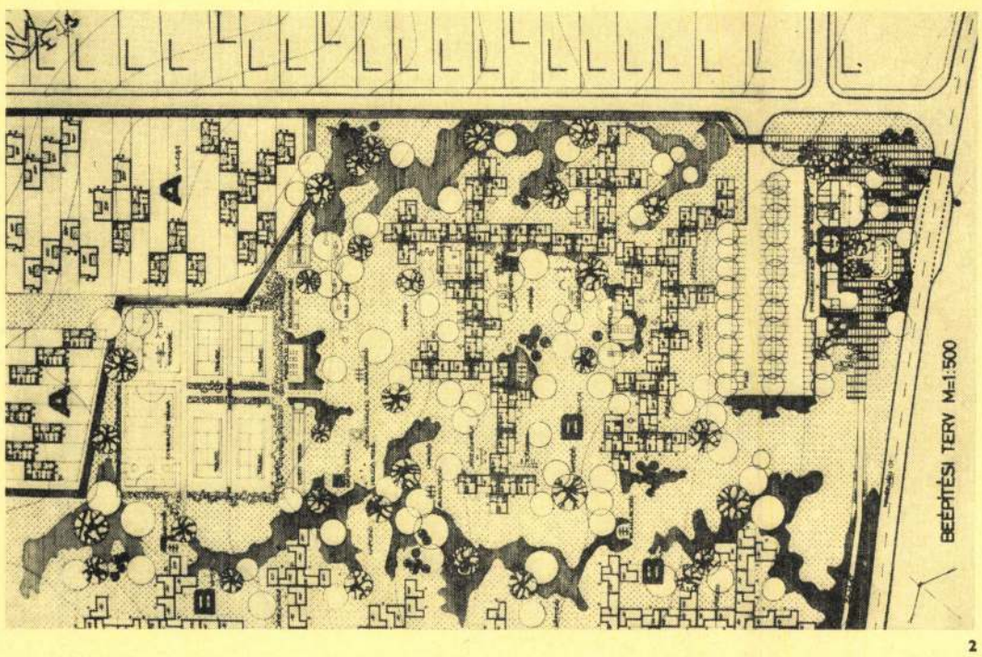

2



3

1. Rendezési terv
2. Az Ikaros beépítési javaslata az épületek vázlattervével
3. Modellkép

Kruppa István

Magyar Építőművészet
1975/4

A rangsorolás nélküli IV. díjban részesített 26. bírálati sorszámú pályamű szerzői:

Kruppa István
Bálint Imre

„A pályamű területfelhasználása, kialakított szerkezete átgondolt. Különös gondot fordított az üdülőterületek rétegvonalakkal párhuzamos telepítésére. Ezzel biztosítja a kedvező kilátást és az épületek közötti zsákutcák változatos vonalvezetését.

Az intézmény-hálózatot úgy alakítják ki a szerzők, hogy a közlekedési és gyalogos utak egyben a közösségi létesítmények sűrűsödési vonalát is adják.

A beépítési javaslat szerint az egyes üdülőegységek kissé zsúfoltak.

A parkerdő és a zöldterületek kapcsolatát megfelelően biztosították. A parkerdő területeinek felhasználása és funkcionális megoldása jó. A gyalogos úthálózat rendszere átgondolt, szerves kapcsolatot biztosít az üdülőközpontok és a parkerdő között."

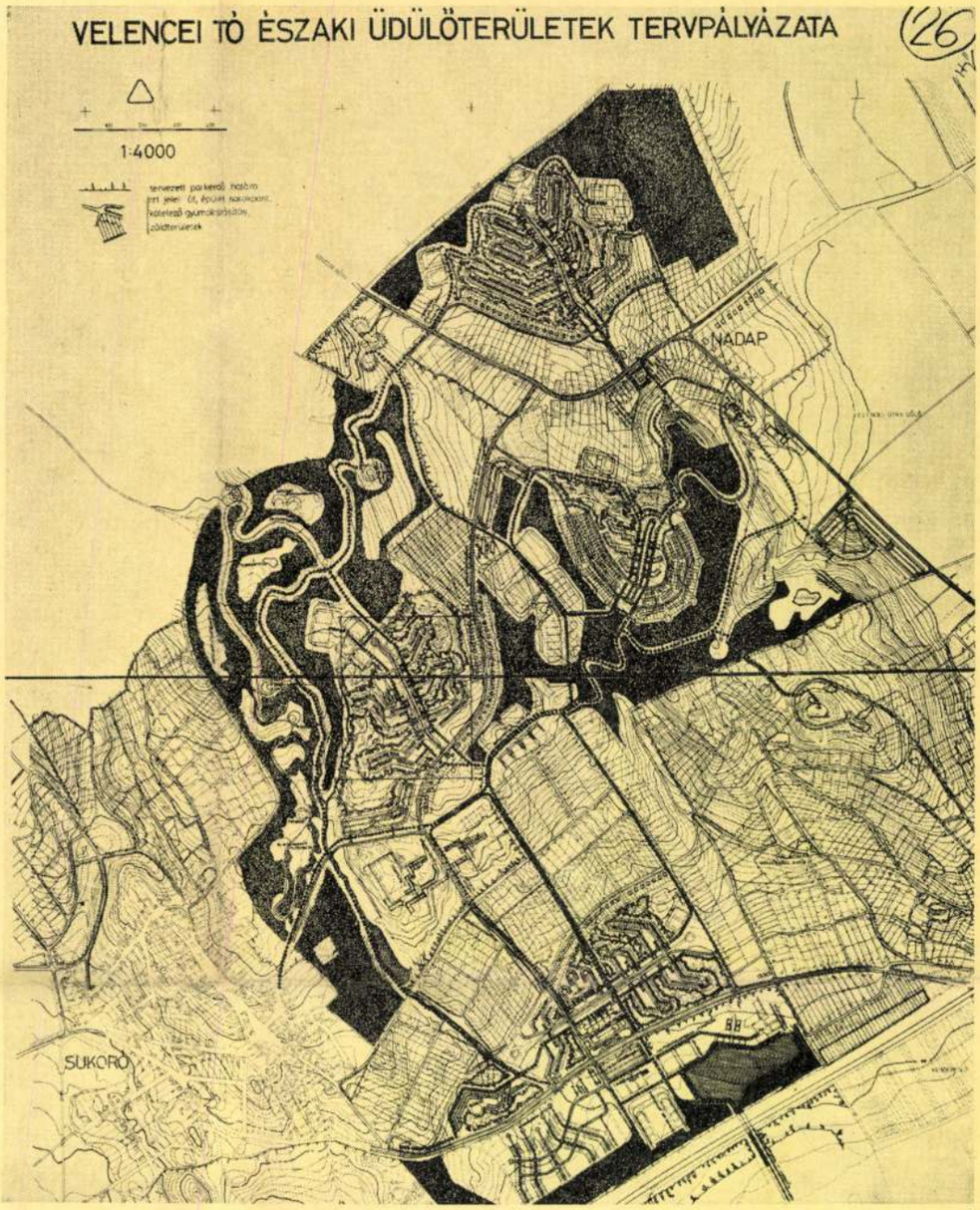

1

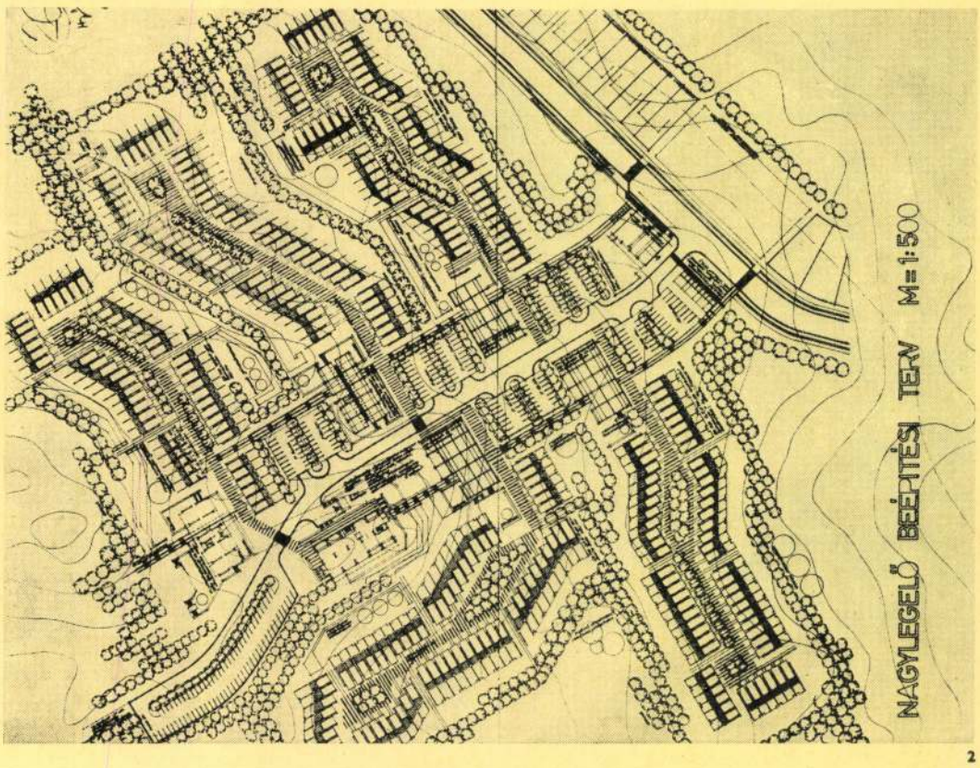

2

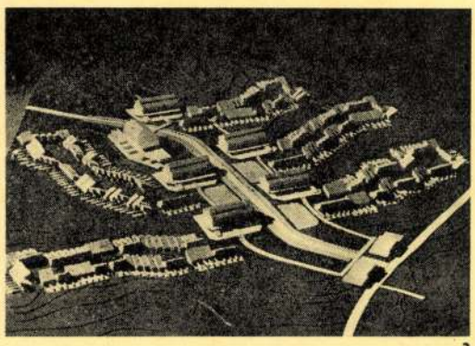

3

1. Rendezési terv
2. A Nagylegelő beépítési terve az épületek vázlattervével
3. Modellkép

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ

Uj Szó
1918 V 24

Krón Jenő

1921

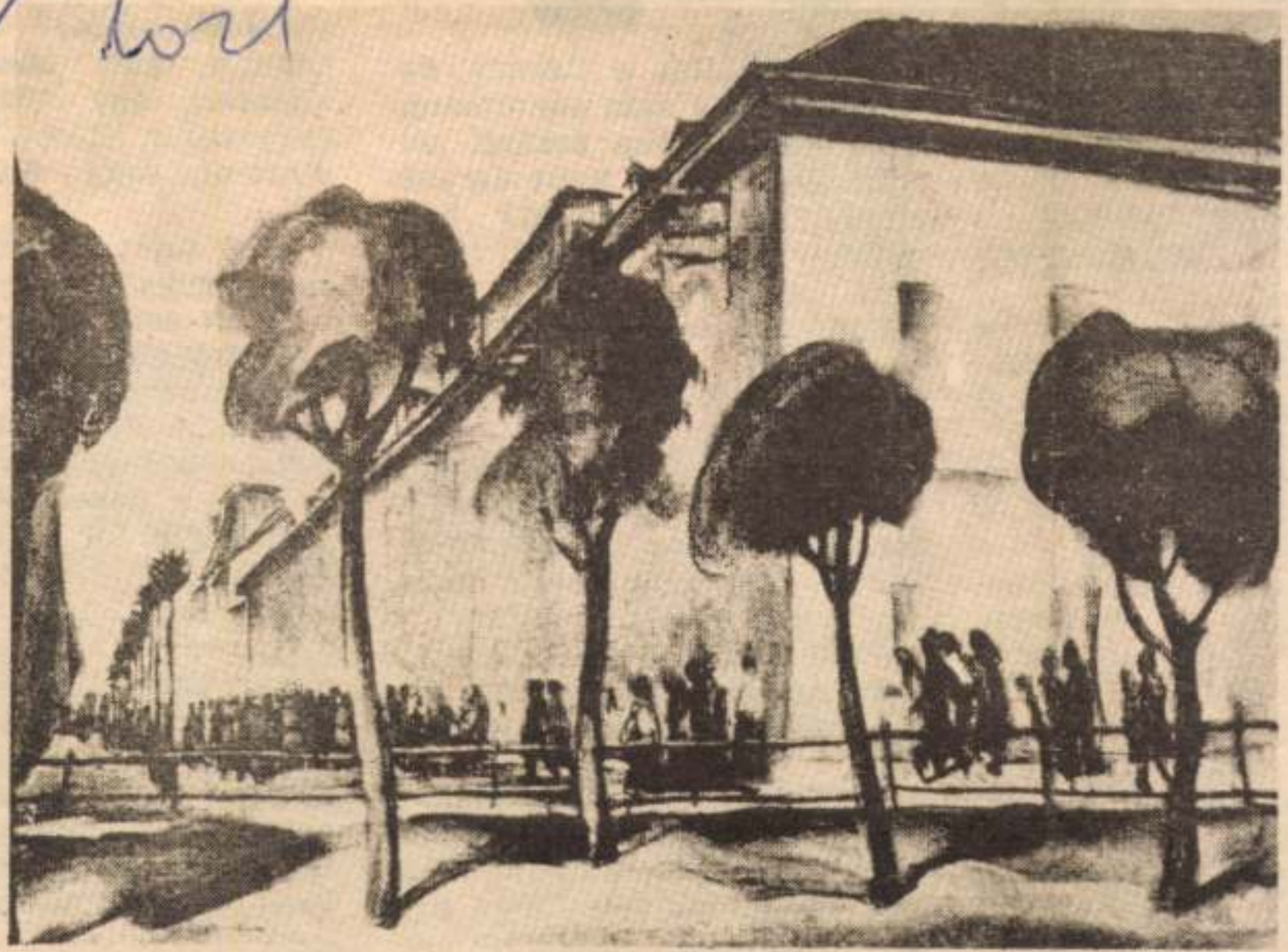

Krón Jenő: MUNKÁBA (1924)

k, a gyerekek meg pőrén
k, de az apjuk bezzeg
osszat a kocsmában ül,
míg mások, persze, viszik
nire, mint például a
szédjuk is, aki most vett
iziót . . .
Ó, hogy az ördög vinné
- sóhajtott fel a kishiva-
k bosszankodva. És az
ny eltűnt.
kor a kishivatalnok hir-
kijózanodott. Kereste az
nyt az asztal alatt, a
szekrényben, még a ha-
ásdobozba is belenézett,
a fejét fogta kétségbe-

Jaj, mit tettem?!
z, hogy házsártos volt az
ny, és néhanapján az
is odaégette, de mégis-
eltöltöttek együtt tizen-
ztendőt, jóban-rosszban.
nyi emlék, mennyi veszе-

kedés fűző
hez! És há
polt meg
kül! Hol ke
szonyt? Mi
ujjhegyre
zett, mint
készül ugr
mormogta:

— Menjek én is az asz-szony után!

Nagyon szívélyesen fogad-ták. A sátán feketekávéval és likőrrel kínálta, és megparan-csolta, hogy álljon elő a kocsi, mert meg akarta mutatni a vendégnek hatalmas birodal-mát. Azután odaült mellé, vál-lon veregette és így szólt hoz-zá:

— Tudod, barátocskám, a varázserő kiutalásakor valami apró hiba, mondhatnám téve-dés esett. Ahelyett, hogy egy nyavalyatörős amerikai asz-

ott a feleséged!

Az asszony ott is ter
mintha a föld alól buk
volna elő, kissé ugyan kip
az arca a pokol tüzétől.
nem fogta föl a történt
és ezért ott folytatta férje
dalmazását, ahol a földön
bahagyta. Lecsillapító
megitatták kávéval, majd
kudozásba kezdtek. Mivel
kishivatalnok semmi ha
dóságot nem mutatott
hogy most egyszeriben
mondjon csodálatos kép
geiről, a következőkét
egyeztek meg:

ró Keravill

kező



fotó: Soós Milán



fotó: mti – Horling Róbert

hónapjának mutatói azonban 23 százalékos hanyatlásról árulkodtak elsődlegesen a mobilszolgáltatók közötti egyre élesebb verseny és a szűkülő felvevőpiac hatására. A Westel Domino előfizetések értékesítésének volumencsökkenése miatt szűkültek a továbbszámlázott ügynöki jutalékok is, amely nyomás alatt tartotta a társaság szolgáltatásaiból származó árbevételt.

Az elmúlt egy év során előbb a vidéki, majd a legkevésbé rentábilis fővárosi üzleteket zárták be, így a „fénykorban" működő 43 helyett már csak 15 kiskereskedelmi egység maradt. Miképp nem lehet tönkremenni a konkurenciaharcban? A Keravill tanpéldája a legfrissebb, ám távolról sem az utolsó. Valószínűleg még Fotex viszonylatban sem. A Keravillal párhuzamosan ugyanis a Fotex vezetői egy másik leányukat, az Azúrt is átvilágították. Az eredmény nem ismert, ám mivel a drogériahálózat is milliós veszteséget termel, aligha kétséges a verdikt. Főleg, hogy a dm-Drogerie Markttal és a Rossmannal szemben alulmaradó drogérialánc tavaly már tucatnyi üzletet bezárt.

Megmaradnak a német Opel-üzemek

Kertész Éva, Berlin

A jelek szerint minden áldozatot hajlandók meghozni az Opel alkalmazottak, hogy megmaradjanak Németországban a General Motors amerikai autógyártó-óriáshoz tartozó üzemek. A Financial Times Deutschland című napilap értesülése szerint az eddig kötött kompromisszumok mellé újabb engedményekre is hajlandók a dolgozók képviselői: lemondanak a bérmegállapodásokon felüli többletmunkáért járó jövedelmeikről.

Ezáltal – írja az újság kizárólagosan neki nyilatkozó forrásokra hivatkozva – a General Motors további legalább százmillió eurót tud megtakarítani. A már nyilvánosságra hozott, történelminek nevezett megállapodás úgy szól, hogy elbocsátanak csaknem tízezer munkást a bochumi és a rüsselsheimi üzemekből, ők nagyvonalú végkielégítésben részesülnek. Eközben a huszonkétezresre csökkent állomány több munkát fog végezni, mint eddig, de nem kap ezért több bért. A menedzsment viszont garantálja, hogy fenntartja a németországi üzemeket, és csak márciusban dönt arról, hogy a középkategóriába tartozó új Opel Vectra autókat Rüsselsheimben vagy a svédországi Trollhattanben gyártja. Csak ez a megoldás mintegy félmilliárd eurónyi kiadásmegtakarítás a vállalatóriás számára.

Mindenesetre ez a megállapodás, a Financial Times Deutschland által nyilvánosságra hozott legújabb kompromisszummal egyetemben, beleilleszkedik a konkurens autógyárak vezetősége és dolgozói közötti kompromisszumok sorába, a Volkswagen ugyancsak hasonló kompromisszumra jutott a szakszervezetekkel és az üzemi tanácsokkal.

VW-ket hívnak vissza

A Volkswagen világszerte 290 ezer dízelautót hívott vissza tegnap javításra, mert a motorban észlelt hiba miatt elszivároghat az üzemanyag. A döntés az idén március és augusztus között gyártott VW, Audi, Seat és Skoda három-, illetve négyhengeres motorral felszerelt 1,2, 1,4 és 1,9 literes változatait érinti. Kedden a Suzuki jelentett be mintegy 125 ezer darabos visszahívást. Az 1,3 literes benzinmotoros Wagon R+ modelleket azért kell rendkívüli átvizsgálásra szervizbe vinni, mert tartós használat után a gázbovden felakadhat. A probléma a karbantartások során derült ki, melyet most díjmentesen oldanak meg, kicserélve a meghibásodott alkatrészt. Magyarországon mindez közel 24 ezer Suzuki-tulajdonost érint. *(mti)*

Matáv	Mol	OTP	Richter
822	12 245	5330	21 860
–1,79	–0,73	–0,74	–2,41

Gyurcsány és Járai lebeszélte a forintot

Elégedetten dőlhetett tegnap hátra a miniszterelnök. Sikerült lebeszélnie a forint árfolyamát. A csütörtöki esés után pénteken újabb két forinttal ért többet az euró, 249 forintot. Hazai és külföldi elemzők szerint mindez annak köszönhető, hogy Gyurcsány Ferenc gazdasági miniszterével összhangban támadta a jegybank kamatpolitikáját – magyarán egy kiadós kamatvágást várnak Járaitól. Most ennyi elég volt a forintárfolyam eséséhez, kérdés, folytatódik e a trend.

A Bank of America feltörekvő piacokért felelős alelnöke, Dwyfor Evans szerint igen, ha nem áll le az árfolyamot letörő kormányzati kampány. Továbbá, ha a pletykák ellenére sem távozik posztjáról idő előtt a pénzügyi jezsuita pénzügyminiszter. Ha Draskovics marad, Evans 250 fölé várja belátható időn belül az eurót. Ez a szint egyben lélektani is lenne, feletted a piac valószínűleg nagyarányú veszteségmegelőző eladásba fogna, 252-255-ig is gyengítve a forintot.

A dollárt külföldön igyekeznek felfele beszélni, felemás sikerrel. Pesten az európai és tengerentúli verbális beavatkozások hatását nemigen lehetett érezni. Persze azért a 188 forint körüli dollár az amerikai devizába fektetők számára jóval kellemesebb a múlt heti 180-182 forintnál.

A tőzsdén péntek volt, annak minden jellegzetességével – elsősorban érdektelenségével – együtt. A kereskedés csak délután élénkült meg, amelyben öröm nem sok volt, az árfolyamok estek. Elsősorban a Richter-befektetők érezték úgy, itt az ideje az eladásnak.

Komolyabb forgalma még a Molnak volt, a Matáv-részvényesek ellenben inkább a Londonból érkező hírekre figyeltek. A Portfolio.hu szerint ugyanis 11 milliárd forintnak megfelelő fontért az EBRD eladta háromszázalékos telekompakettjét. Idehaza két kisebb infón lehetett merengeni. A Pannonplast számszerűsítette átszervezését: jövő év elején 700-800 millió extra forint folyhat be ingatlanai eladásából. A Pannon-Flax szomorú hírrel szolgált, a magyar bakák ugyanis öt évtizedes hagyománnyal szakítva ezentúl nem győri hanem szlovén posztóból készült mundérba öltöznek. **mtgy**

BUX	14 161,57	–1,28	**euró**	248,00 Ft	+0,50 Ft
FTSE	4694,00	+0,12	**dollár**	188,30 Ft	+2,20 Ft
DAX	4174,55	+0,58	**font**	360,42 Ft	+4,49 Ft
CAC	3768,42	+0,56	**svájci frank**	162,57 Ft	+2,64 Ft

OPEC: egymilliós csökkentés

Az OPEC olajtermelői tegnapi kairói ülésükön tényleges termelésük napi egymillió hordós visszafogásában állapodtak meg január 1-től, ezzel kiigazítva a valós kitermelési értéket az OPEC hivatalos, 27 millió hordós napi kvótájához. A döntés némileg váratlan, ugyanis az olajszakma februári korlátozásra számított. Az olajminiszterek egyúttal megállapodtak: január 30-án ismét találkoznak, hogy megvitassák, szükség van-e a termelés további visszafogására. A termeléscsökkentésükről már nyilatkozó tagországok közül Kuvait napi 120 ezer, Katar negyvenezer hordóval csökkenti kitermelését január 1-től, Líbia viszont azonnali hatállyal nyolcvanezer hordós napi termelés-visszafogást jelentett be. A döntést követően a londoni nemzetközi olajtőzsdén a januári Brent negyven cent drágulás jelzett csütörtöki záró árához képest, elérve a hordónkénti 40,07 dolláros árat. A New York-i árupiacon az amerikai könnyűolaj januárra 17 centtel drágult a délutáni kereskedésben, hordónkénti ára ezzel 42,60 dollár lett. *(mti)*

Olasz szakszervezeti élőlánc

Rómában több ezer szakszervezeti vezető és aktivista tüntetett a költségvetési elvonások és a közalkalmazottak leépítési tervei ellen, élőláncot alkotva egészen a kormánynak otthont adó Chigi-palotáig. A szervezők szerint 12 ezren vettek részt a tiltakozó akcióban. Az olasz kormány költségvetési tervezetében két év alatt 75 ezer közalkalmazotti munkahely felszámolását tervezi. *(mti)*

Magyar Hírlap, 2004. december 11., szombat

Időutazás a szecesszióba:

Épületes emberek: a Gresham-palotát Kruppa Gábor, az átalakítást vezető építész mutatja be

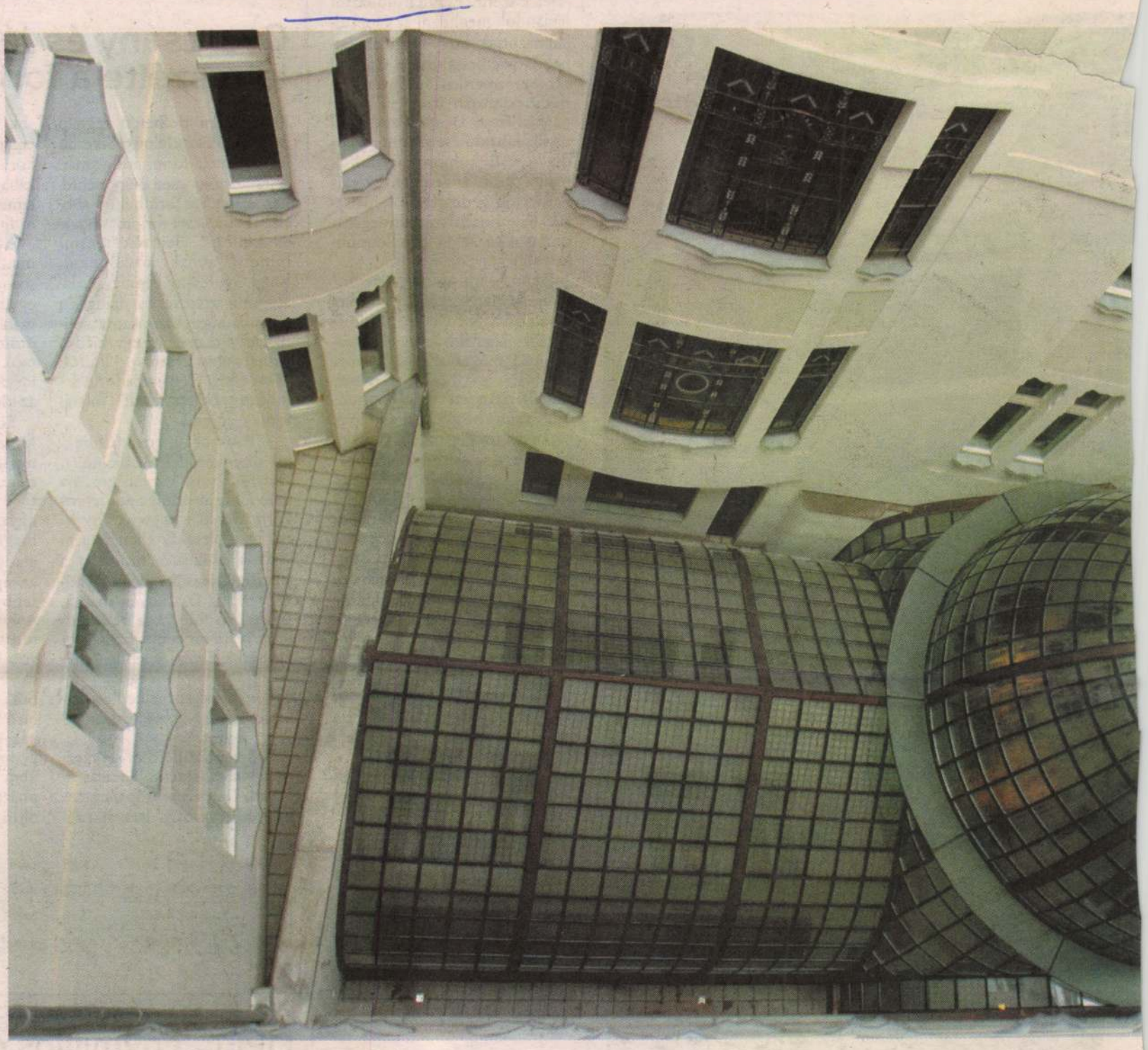

Egykoron biztosítótársaság székhelye volt, ma luxusszállodaként működik. Laktak benne a legelőkelőbb arisztokraták, aztán orosz katonák, végül pedig egyszerű bérházként működött. Az épület kálváriája 1999-ben ért véget. Új tulajdonos jött, aki az eredeti tervek alapján állt neki a felújításnak, így a palota ma ismét száz évvel ezelőtti fényében tündököl. Budapest egyik legszebb szecessziós épületében, a Gresham-palotában fél éve működtet szállodát a világ egyik legelismertebb láncának számító Four Seasons.

„ISTEN SZEME MINDENT LÁT"

Kedvelt szavajárása volt ez a középkori templomépítőknek, akik eme kijelentéssel magyarázták el az értetlenkedőknek, miért dolgozták ki az épületek minden részletét, még az emberek számára láthatatlan részeket is a legnagyobb aprólékossággal és precizitással. A szobrok hátán a ruha fodrozódását, vagy a vízköpők arcát a templomcsúcs mellett. Hogy jön ez ide? Aki a Roosevelt téren megáll, és felnéz a teret uraló Gresham palotára, egy egységes és harmonikus épületet lát. A két szélén egy-egy torony, amelyet kis szobrok vesznek körbe. Azt azonban csak a tetőre feljutó szerencsések – és a középkori templomépítők hite szerint Isten – láthatja, hogy ezek a kis figurák angyalok, pontosan kidolgozott arccal, szemmel, szájjal. De nem ám csak a Duna felé néző angyalkák élethűek! Azok is, amelyek hátrafelé néznek, és odalentről még távcsővel sem láthatók.

A Gresham biztosító megrendelésére 1904 és 1906 között felépült palota tervezői semmit nem bíztak a véletlenre: a csempék a Zsolnay-gyárból, a Mérleg utca és a Zrínyi utca felé nyíló pávás kapuk Jungfer Gyula manufaktúrájából, a festett ablaküvegek pedig Róth Miksa műhelyéből származnak. De technikai újdonságokban sem volt hiány. A legismertebb újítás a Gresham-palota lakásaiban kiépített központi porszívórendszer. De a lépcsőházakban megjelent már az elektromos világítás is, az épület vázát jelentő pilléreket pedig szegecselt acéltartókból készítették, ami szintén az akkori legmodernebb megoldásnak számított. Amiről pedig kevesen tudnak: az emeletnyi magas pávás kaput egy emelőszerkezet reggelente lesüllyesztette a pincébe, és csak az esti kapuzáráskor emelkedett vissza.

A Gresham-palota gyakorlatilag három belső udvaros ház egymás felé fordításával áll össze egy egységgé. A belső udvarokat az Egyesült Államokból importált, több üveglapból összeillesztett prizmaüveg táblák fedik, amelyek alatt egykoron a Mérleg utcát és a Zrínyi utcát összekötő passzázs állt, ma pedig a szálloda hallja található. Innen nyílik az Andrássy Gyula grófról, Kossuth Lajosról és a biztosítótársaságot alapító Sir Thomas Greshamről elnevezett lépcsőház.

A hatalmas átjáróban a lovas hintók egykoron egészen a lépcsőházig behozták a ház előkelő lakóit és a biztosító dolgozóit. És hogy milyen lakásokban éltek itt az arisztokraták? A lépcsőházakból minden szinten két-két négyméteres belmagasságú, 500-600 négyzetméteres lakás nyílt.

MINDENKIÉ ÉS SENKIÉ

A Gresham-palotának már a maga korában is kiemelkedő híre volt. Az akkori nevén Kirakodó téren felhúzott épület magamutogatását jól érzékelteti, hogy két szinttel magasabb volt, mint a körülötte álló többi ház. Ráadásul a felépítéséhez fel kellett áldozni a helyén korábban álló úgynevezett Nákó-házat, amelyet az a Hild József tervezett, akinek épületeire azért már akkoriban is ritkán jutott hasonló szomorú sors. A tervezők nagyvonalú, fennhéjázó, gazdagságot hirdető házat képzeltek el, ezért hatalmas, a helyet már-már pazarló passzázst rajzoltak, amelynek íve pontosan követte a Lánchíd pilléreinek belső ívét.

A szálloda fogadótere felülről, vagyis egy a három belső udvaros bérházból [nagy kép fent], Sir Thomas Gresham portréja üvegre festve a róla elnevezett lépcsőházban



Az épületre nem sok jót hozott a huszadik század, legalábbis annak második fele. A második világháborúban bombatalálat érte, a légnyomás pedig kitörte az ólomüvegek jó részét. Helyreállításra nem sok esély volt, a beköltöztetett orosz katonák más céllal laktak az épületben. Távozásuk sem javított a helyzeten, a szocializmus viszonylag kevés tekintettel volt az egykoron az arisztokráciának épült palotára, és az egyenlőség jegyében egyszerű bérházat alakítottak ki belőle. Átgondoltságtól és igényességtől mentesen térelválasztó téglafalakat húztak fel. A kitört ólomüveg ablakokat és a festett üvegeket hagyományos üveggel cserélték ki, de ha éppen nem állt rendelkezésre üveg, akkor egyszerűen bedeszkázták a lyuka-

száz éve ilyen volt





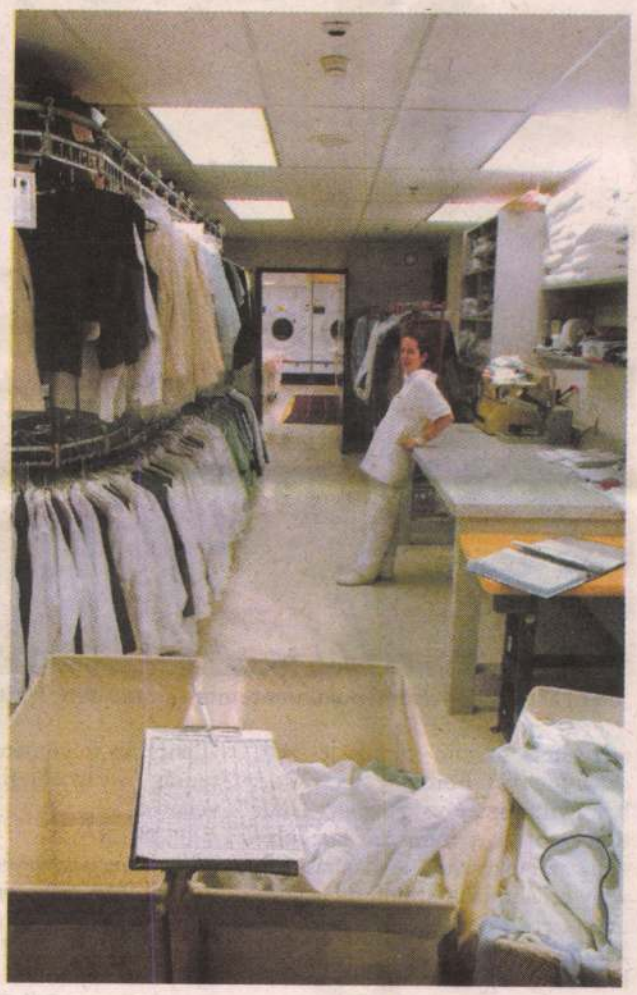

Asztalok és székek a kávézó előtt, a háttérben pedig a pávás kapu [balra fent], nem volt egyszerű teret szorítani a mosodának a pincében [balra lent], a passzázst borító üvegtető és csillár alulról [jobbra lent]
fotók: Pélyi Nóra



A kalauz

Az átalakítás vezető építész tervezője, Kruppa Gábor érdemeit a hall egyik emléktáblája is megörökíti. Kevesen ismerik annyira a Gresham-palotát, mint ő, igaz, kevesen is járták be nála többször az épületet. Mindenhol lenyűgöző otthonossággal mozog, legyen szó akár a konyha egyik eldugott részéről, vagy éppen a tetőről. Közhelyes állítás ugyan, de neki elhisszük, hogy a Gresham-palotát a saját gyerekének tekinti. Az épület felújítását nemrégiben ismerték el a Budapest Építészeti Nívódíja kitüntető címmel. A bírálóbizottság szerint a teljesen új étterem dizájnja harmonizál a ház architektúrájával, miközben a régi kávéház, az új hall és az üzletek ugyancsak harmonikus egységben töltik ki az egykori passzázst. A Kruppa Gábor és munkatársai által végrehajtott felújítás a bírálók szerint példaértékű volt.

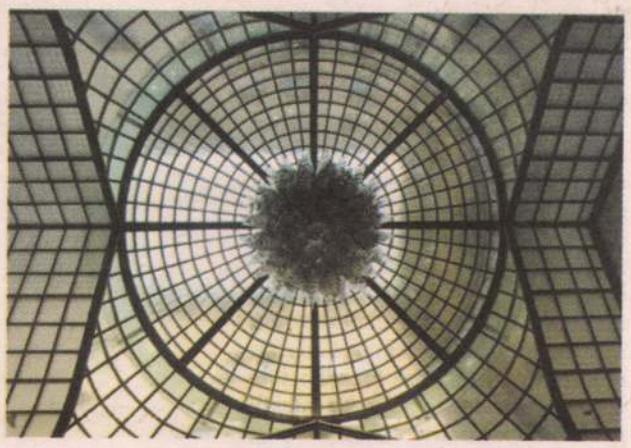



kat. És ha már deszka sem volt, akkor hagyták a lyukat tátongani. De nem is ez volt a legnagyobb probléma. A közös tulajdon jegyében a ház mindenkié volt, és így persze senkié. A lakóházakat kezelő IKV-nak nem volt elég pénze a karbantartásra, így az épület állaga a többi bérházéhoz hasonlóan egyre rosszabb lett. A végső megpróbáltatást akkor élte át az épület, amikor az utolsó lakók is kiköltöztek belőle. Néhányan ugyanis a megmaradt ólom- és festett üvegek jó részét, vasdíszítéseket vagy mozaikrészleteket vittek magukkal, amelyek ma talán levélnehezékként vagy virágalátétként emlékeztetik gazdáikat korábbi lakóhelyükre.

A több mint ötvenéves szenvedés a huszadik századdal együtt ért véget. Az épület szállodává alakításának jogát megszerző Gresco Rt. építészstúdiója, a Formanyelv 1998-ban látott hozzá a restauráláshoz.

PALOTÁBÓL SZÁLLODA

„Lehangoló volt, de ígéretes" – emlékezik vissza első benyomására Kruppa Gábor, a felújítás vezető építésze. A három pávás kapuból már csak kettő volt meg, igencsak hiányos volt a tető díszítése, a csempéknek mindössze a fele, az ólomüvegeknek pedig még ennél is kisebb része maradt meg. Persze volt többlet is, köszönhetően az összevissza felhúzott válaszfalaknak. A tervezők megszerezték az eredeti engedélyeket és tervrajzokat, de a műemlékvédelmi hatóság fotóarchívumának képeit is felhasználhatták az egykori látvány újbóli felidézéshez.

Az átalakítás az épület lecsupaszításával kezdődött – mondja Kruppa Gábor. Eközben azonban arra is vigyázni kellett, hogy az eredeti díszítőelemekből minél többet megőrizzenek, hogy azokat a felújításkor újra felhasználhassák. Így aztán az eredeti Zsolnay-falicsempék, a megmaradt ólomüveg lapok, a két tornáckapu és két pávás kapu ma is látható. A lecsupaszítás során érték meglepetések is az épületen dolgozó mérnököket, például amikor a sok évtizedes kosz lekaparása után előtűnt a falicsempe eredeti, zöldes színe.

Nagy feladatot rótt az építészekre, hogy egy eredetileg lakások és irodák elhelyezésére épített palotát hogyan alakítsanak át luxusszállóvá a korhűség megtartása mellett. Sokszor csak centiken múlott, hogy találnak-e helyet az irodáknak, a konyha részeinek vagy éppen a virágkötő műhelynek. A passzázs egykori boltjai közül az egyik ma a bárnak ad helyet, a többi azonban visszakapta eredeti funkcióját, és ajándékboltként, avagy előkelő ruhaszalonként várja a vendégeket. A gépészet elrejtése sem volt egyszerű feladat. A légkondicionáló berendezéseknek és a fürdő gépészetének a padláson találtak helyet, ahol most a mindenféle szivattyúk, motorok, beszívók és kifúvók teljesen kitöltik a teret.



Angyalok a magasban. A precizitásukból az egykori tervezők a járókelők számára láthatatlan részletek kidolgozásánál sem engedtek

Az egykori huszonnégy luxuslakás helyett ma 179 szoba és lakosztály várja a vendégeket. Noha 400-500 négyzetméteres lakóhelyiségek kialakítására nem volt mód, azért tekintélyt parancsoló a királyi és elnöki lakosztályok több mint száz négyzetméteres alapterülete is.

KERESIK AZ EGYKORI LAKÓKAT

Hogy a Gresham-palota méltó-e régi nagy híréhez, sajnos ma már kevesen tudják megmondani. Ám néhányan mégis vannak ilyenek, a Four Seasons Hotel Gresham Palace vezetői pedig szeretnék is őket megtalálni, hogy megmutassák nekik a mai látványt. Habár az emlékek minden bizonnyal megkoptak, látogatásunkkor éppen egy idős asszony járt az épületben, aki szerint a palota ma is pontosan ugyanúgy néz ki, mint amikor még ő ott lakott – valamikor 1920 környékén.

Neustadtl Dániel

KRUPPA GÁBOR

Magyar Hírlap, 2004. december 11., szombat

Varga László történész szerint áttörést hozhat a titkosszolgálati iratok nyilvánosságra hozatala

Nem élhetünk tovább hazugságban

Újvári Miklós

Az MSZP azt javasolja, hogy váljon nyilvánossá az összes titkosszolgálati irat. Mi a véleménye erről?

Minden nyilatkozat arról szól, hogy a szocialisták az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárában őrzött, illetve oda a közeljövőben átadandó irat nyilvánosságát akarják. Ez már eleve egy szelekciót tükröz, hiszen ezek a titkosszolgálatok által már átválogatott iratok. Egy korábbi törvény meglehetősen tág teret adott a titkosszolgálatoknak, hogy bizonyos iratokat visszatartsanak a levéltártól.

Akkor milyen iratok nyilvánossága várható?

A 2003-as törvény szabályozta, hogy mit kell és mit nem kell átadni ennek a levéltárnak. A törvény tizenkét pontban határozta meg a visszatartható iratok körét, közöttük az egyik pont egy olyan gumijogszabály, amely általában hivatkozik nemzetbiztonsági érdekekre. Mivel a titkosszolgálatok maguk szelektálnak, nem történt meg az, ami Németországban, Csehországban, Szlovákiában, ahol a működő szolgálatokat elválasztják a diktatúra szolgálatainak irataitól. Holott éppen az lenne a rendszerváltás lényege. Nálunk deklaráltan kontinuitás érvényesül.

Biztos, hogy nyilvánosságot kell kapniuk megfigyeltek, azaz az áldozatok magánéleti dolgainak?

Ez a probléma megoldható, Németországban is megoldották. A német gyakorlat szerint ha én arra vagyok kíváncsi, hogy a szomszédom ügynök volt-e, akkor bemehetek és megkérdezhetem, sőt azt is megtudhatom, hogy mivel foglalkozott, csak az általa megfigyeltek adatait, magánéleti dolgait nem. Az adatvédelmi szempontoknak meg lehet felelni két módon is. Vagy a megfigyelt azonosításához szükséges adatokat törlik a dokumentumokból, vagy a megfigyelt neve benne marad, de kihúzzák a magánéletre vonatkozó adatokat. Ez a történet egyébként nem az ügynökökről szól, hanem rólunk, az én nemzedékemről és a valamivel fiatalabbról, akik nem voltunk ügynökök, hanem valamit elszenvedtünk anélkül, hogy tudtunk volna róla. Semmi okot nem adtunk rá, hogy megfigyeljen minket az állambiztonság, mégis megtette, mert valamilyen módon gyanúba keveredtünk. A postánkat felbontotta, a telefonunkat lehallgatta, az életünket is befolyásolta olyan módon, hogy nem is tudtunk róla. Meghatározták a munkahelyünket, elbocsátottak az állásunkból. Az élet másképpen történt, mint ahogy elképzeltük. A társadalomnak tudnia kellene, hogy mi volt az igazi történet.

Létezik egyáltalán ügynöklista valamelyik páncélszekrényben?

Páncélszekrényben nyilvántartó kartonok, úgynevezett 6-os kartonok léteznek, számítógépes nyilvántartás tudomásom szerint létezett, ezt 1992-ben Boross Péter akkori belügyminiszter és Füzessy Tibor titkosszolgálati miniszter megpróbálta az előkészített átvilágítási törvény céljából aktivizálni, de ismereteim szerint nem sikerült nekik felhasználni, mert nem tudták szétválasztani az egyes főcsoportfőnökségek embereit, holott nekik csak a III/III-as listára lett volna szükségük a végül 1994-ben megszületett törvényhez.

Varga László történész szerint az MSZP javaslata a titkosszolgálati dokumentumok nyilvánosságáról csak akkor hozhat áttörést, ha maguk a szolgálatok nem fúrják meg újra az elképzelést. A kutató úgy véli: a tömeges iratmegsemmisítés csak mítosz, a legtöbb akta megvan. A dokumentumokban lévő magánéleti információk és személyes adatok védelmét azonban biztosítani lehet és kell

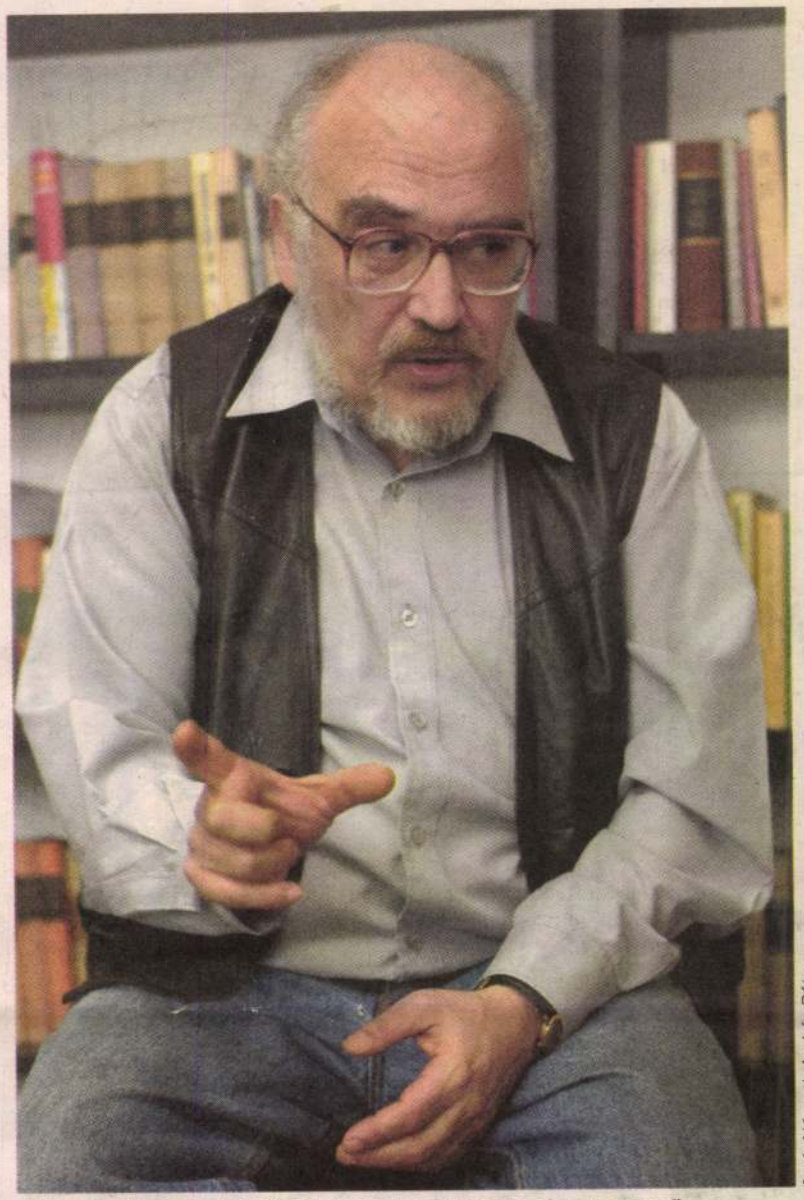

fotó: Németh András Péter

„Elenyésző mennyiségű dokumentumot semmisítettek meg"

Dávid Ibolya szerint legalább kétszer nagy tételben iratmegsemmisítés történt. Erről van tudomása?

Tudjuk, hogy voltak iratmegsemmisítések, de azok mértéke túlzó és mítosszerű. Az utolsó kommunista parlament kinevezett egy bizottságot, és ez arra a következtetésre jutott, hogy a titkosszolgálati iratokat alapvetően megsemmisítették. Később, az első demokratikus parlament nemzetbiztonsági bizottsága vizsgálta ezt a kérdést, és ugyanezt állapította meg. Még később, 1995-ben tagja, illetve elnöke voltam annak a szakértői bizottságnak, amely megpróbálta ezeket az iratokat feltárni. A belügyminisztériumi dolgozók velünk is azt próbálták elhitetni, hogy nincsenek ilyen iratok, azokat megsemmisítették. De szépen lassan kiderült, hogy elég sok irat van meg. Most februárban például Tóth András államtitkár szerint további kilencszáz folyóméternyi állambiztonsági anyagot fognak átadni a levéltárnak.

Már a Dunagate-ügyben is arról szóltak a hírek, hogy nagy mennyiségű iratot semmisítettek meg. Ez így volt?

Amikor Lovas Zoltán újságíró 1989-ben bejutott az állambiztonsági szolgálat ma Falk Miksa utcai épületébe, és videóra vette az iratokkal teli zsákokat, olvasható volt az akták tartalma. Az derült ki, hogy a köztársaság kikiáltása után a titkosszolgálatok továbbra is megfigyelik a demokratikus pártokat. A másik üzenete a képeknek az volt, hogy iratmegsemmisítés folyik. Jóval később több tudással felvértezve, ismét láttam a képeket, és azt állapítottam meg, hogy ezeket a papírokat jogszerűen semmisítették meg, mert csak másodpéldányok voltak. Az iratmegsemmisítés alapvetően mítosz. Iratfeltáró bizottságunk jelentése után megkeresett engem egy tévéstáb. Mi akkor már tudtuk, hogy a Belügyminisztériumban volt egy zúzda, ám az elenyésző kapacitással rendelkezett. Azt javasoltam a tévéseknek, hogy nézzék meg a csepeli papírgyárat, amely együttműködött az állambiztonsági szolgálatokkal. Azt találták, hogy '89-90 fordulóján a Belügyminisztériumból három tonna papírt vittek oda. Ez elenyésző mennyiség, és valószínű, hogy más dokumentumok is voltak közöttük.

Gálszécsy András volt titkosszolgálati miniszter szerint az MSZP javaslata alapján nyilvánosságra kerülhetnek az egykor külföldön dolgozó hírszerzők nevei, akiket akár egy nyaralás közben is letartóztathatnak.

Nem fogják letartóztatni őket, mert az esetek túlnyomó többségében ez elévült. Ez egy abszurd riogatás, ezek az emberek alapvetően a Varsói Szerződés számára kémkedtek, a magyar állambiztonsági szolgálat felderítése a KGB kihelyezett tagozata volt. Információikat általuk tudottan Moszkvába továbbították, az ő nevük tehát nem nemzeti kincs, amelyet védeni kellene, ahogyan ezt Gálszécsy úr feltételezi. Azt elismerem, hogy van néhány, nem sok olyan felderítő, aki ma is olyan helyen dolgozik, ahol ildomos az identitását nem feltárni, például a Közel-Keleten. Ilyen kivételt tehát lehetne képezni egy új törvényben, és azt hiszem, hogy a társadalom van olyan érett, hogy ezeket a szempontokat mérlegelni tudja.

Az elmúlt tizenöt évet nézve, lehet abban bízni, hogy most valamilyen fordulópont következik?

Amit Hiller úr javasol, az lehetne egy abszolút áttörés, radikális szakítás az MSZP pártállami múltjával. De én szkeptikus vagyok, hogy valóban elszánják-e magukat erre, vagy megint beindul az apparátus. Külső hatásra vagy belső késztetésre politikai pártok már többször próbáltak tiszta vizet önteni a pohárba, de a szolgálatok mindig közbeléptek, és nemzetbiztonsági érdekre hivatkozva meggyőzték, bedarálták az őket felügyelő politikusokat. A törvények nem feleltek meg a támasztott igényeknek. Ilyen volt az Alkotmánybíróság által kikényszerített második átvilágítási törvény 1996-ban, és ilyen volt a D209-es ügyet követő 2003-as törvény. Utóbbi esetben a politika már felismerte, hogy számára sem kedvező a titkolódzás, hiszen aknamezőn jár. A változás mégis elenyésző volt, csak egy pici rés nyílt, ahol a megfigyelt már név szerint is megtudhatja, hogy ki jelentett róla. A név nyilvánosságra hozása azonban a 2003-as törvény szerint nem teljesen jogszerű. A legutóbbi ügyekben sem azok hozták nyilvánosságra a neveket, akik a megfigyelt jogán az iratokba betekinthettek. „Csepegtetési" gyakorlat alakult ki, ez történt Novák Dezső vagy Molnár Gál Péter esetében is.

Ha az MSZP javaslatából mégis törvény lesz, nem okoz az majd túl nagy társadalmi megrázkódtatást?

Valóban, Németországban például okozott társadalmi sokkot az ottani gyakorlat, és néhány házasság szét is ment, de a társadalom túljutott ezen az ügyön. Én is láttam már kutatásaim közben olyan magyar anyát, aki saját gyermekéről jelentett, mégis úgy gondolom, hogy ezen át kell esni, mint a gyermekbetegségeken. Nem lehet tovább hazugságban élni.

KRUPPA István épitész

A DUNAPACK Rt. Csomagolópapírgyár (Csepel) anyagbeszerzési osztálya

azonnal felvesz

felsőfokú (vagy középfokú) végzettségű, középfokú angol- és németnyelv-vizsgát tett munkatársat,

importlebonyolítói és levelezői munkakörbe,

valamint
felsőfokú (vagy középfokú) végzettségű, németnyelv-ismerettel rendelkező, devizapénzügyekben jártas

importpénzügyi lebonyolítót

Jelentkezni lehet Karsai Nándor osztályvezetőnél, a 276-9060-as és a 277-1133/3110-es telefonszámon vagy Szomjasné Dolinai Anna csoportvezetőnél, munkaidőben 7 és 16 óra között.
Telefax: 277-5332.

A Fővárosi és Pest megyei Egészségbiztosítási Pénztár jogügyi főosztálya agilis, tárgyalóképes

jogászokat

keres.

Olyan jogászok jelentkezését is várjuk, akik az egészségügy területén szakmai tapasztalattal rendelkeznek.
Illetmény a köztisztviselői törvény alapján, megegyezés szerint.

Jelentkezni önéletrajz benyújtásával, az alábbi címen lehet.
1081 Budapest VIII., Fiumei út 19/A, I. em. 133., személyügyi csoport

66415 KJ

Magyar–amerikai tulajdonban lévő cégünk

MŰSZAKI MANAGERT KERES

Az egész országra kiterjedő vendéglátó-ipari és kereskedelmi tevékenységet folytató vállalatunk felsőfokú műszaki végzettséggel rendelkező szakemberek jelentkezését várja műszaki manageri poszt betöltésére.

Feltételek:
– *a vendéglátó-ipari beruházásokban való jártasság*
– *számítógép ismerete*
– *angol nyelv ismerete előny*

Jelentkezés:
„Megbízhatóság" jeligére a kiadóba,
Jelentkezési határidő: 1994. március 4.
Népszabadság, Bp. III., Bécsi út 122–124.

66933 JP

---

ciba

A svájci CIBA-GEIGY gyógyszergyár magyarországi leányvállalata

pályázatot hirdet

ORVOSLÁTOGATÓI MUNKAKÖR BETÖLTÉSÉRE,

Budapest területén.

Feltételeink:
- gyógyszerész vagy orvosi végzettség
- 23-30 éves kor
- angolnyelv-tudás
- jogosítvány.

Amit nyújtunk:
- vonzó fizetés
- nyugati szolgálati gépkocsi
- folyamatos szakmai továbbképzés.

Ha Ön ambiciózus, jó fellépésű és kiváló kommunikációs készségű gyógyszerész vagy orvos, akkor küldje el fényképes, angol és magyar nyelvű önéletrajzát a következő címre:

CIBA Hungária Kft.
Személyügyi osztály
Budapest, Hűvösvölgyi út 83. 1021
Telefon: 275-0931 és 275-0932

MAGYAR TÁVKÖZLÉSI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Budapest-vidéki Igazgatósága
pályázatot hirdet
BUDAÖRSI SZÉKHELLYEL
a Szolgáltatási és marketing osztályra

szolgáltatási csoportvezetői munkakör betöltésére.

A munkakör betöltésének feltételei:
- távközlési felsőfokú végzettség,
- szakmában eltöltött gyakorlat,
- idegen nyelv ismeret előnyt jelent.

A pályázat tartalmazza a következőket:
- szakmai önéletrajz,
- elképzelései a munkakörrel kapcsolatban.

Fizetés: megegyezés szerint
A pályázat beérkezési határideje:
Az utolsó megjelenést követő két héten belül.
A pályázatot a Budapest-vidéki Igazgatóság Munkagazdasági osztályára kérjük benyújtani.
Levélcím: 1360 Budapest, Pf. 7
Jelige: PÁLYÁZAT

MAGYAR TÁVKÖZLÉSI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG Budapest-vidéki Igazgatósága

---

ÜZLET • JÁTÉK • LEHETŐSÉG

Hunia-Show 94

II. NEMZETKÖZI JÁTÉKAUTOMATA KIÁLLÍTÁS ÉS VÁSÁR

1994. FEBRUÁR 24-27.

HÓDOS IMRE VÁROSI SPORTCSARNOK

Debrecen, Kassai út 32-34.

Nyitvatartás: február 24-26-ig 10-19 óráig
(szakmai programok) 10-14 óráig
február 27-én 10-16 óráig

Belépődíj: 200 Ft

SZERVEZŐ: DISCO BT.

TEL.: (52)348-613, 315-768 FAX: (52)347-562

PÁLYÁZAT

tetőtér-beépítés és első emeleti átalakítás kivitelezésére

BUDAPEST VII. KERÜLET ERZSÉBETVÁROS ÖNKORMÁNYZATÁNAK POLGÁRMESTERI HIVATALA

nyilvános, egyfordulós versenytárgyalást (pályázatot) hirdet az önkormányzat tulajdonában lévő Budapest VII. kerület, Dózsa György út 46. sz. alatti

„NYUGDÍJASHÁZ" TETŐTÉR-BEÉPÍTÉS ÉS AZ ELSŐ EMELETI ÁTALAKÍTÁS KIVITELI MUNKÁINAK ELVÉGZÉSÉRE

A kiírási dokumentáció,
amely a tételes, árazatlan költségvetést, rajzdokumentációt és a műszaki leírást tartalmazza alapítványi célra történő **50 000 Ft** — amely feltétele a pályázaton való részvételnek — befizetése ellenében átvehető *1994. március 4-től a polgármesteri hivatalban* (Budapest VII., Erzsébet krt. 6., III. 306.) *a polgármester személyi titkáránál, Hajdú Mihálynál* (hétfőtől péntekig 9-11 óra között).
Befizetés csekken, amely ugyanott átvehető. A dokumentáció árát a kiíró nem téríti vissza.

A jeligés pályázatok benyújtási határideje: 1994. március 21. (hétfő) 11 óra
a polgármester személyi titkáránál, Hajdú Mihálynál. A zárt borítékra *"Nyugdíjasház tetőtérbeépítés-átalakítás, a hivatalos határidő előtt nem bontható fel"* jelige kerüljön.

A nyilvános borítékbontás ideje: 1994. március 25. (péntek) 10 óra
a polgármesteri hivatal (Budapest VII., Erzsébet krt. 6.) *I. emeleti házasságkötő termében.*

Eredményhirdetés: 1994. április 1. (péntek) 10 óra
a polgármesteri hivatal (Budapest VII., Erzsébet krt. 6.) *I. emeleti házasságkötő termében.*
A kivitelezés kezdési határideje: 1994. április 15.
A kivitelezés befejezési határideje 1994. szeptember 5., melyet műszaki átadás-átvétel követ.
A vállalási összeget áfával növelten kérjük meghatározni.

A pályázatnak tartalmaznia kell:
- nyilatkozatot, hogy elfogadja a pályázati feltételeket
- beárazott, tételes költségvetést
- referencialistát a beruházók minősítésével
- vállalkozási szerződéstervezetet, garancia és kötbér vállalását, határidő be nem tartása esetére is.

Késve érkezett pályázatokat az elbírálásnál nem tudunk figyelembe venni.
Pályázati anyag elkészítéséért külön díj nem számolható fel.
Pályázni csak komplett kivitelezéssel lehet.

Tudomány és irodalom a város lapjában

Berkovits György szerkesztő a Budapesti Negyedről

Második számával jelentkezik a Budapesti Negyed című folyóirat, amelyet Gerő András és Berkovits György szerkeszt. A könyvvastagságú periodika háromhavonként megjelenő kötetei egy-egy a városhoz kapcsolódó témát dolgoznak föl a társadalomtudományok különböző területeit művelő szerzők tanulmányainak segítségével. Az első szám címe Andrássy út, a másodiké Koncepció és vízió. Már eldöntötték a következő kötetek témáját is. Tehát a harmadiké Kultusz és kultuszhelyek, a negyediké Kultúrák találkozása, az ötödiké A város alatt, a hatodiké Építők és építtetők. A főváros folyóiratáról a szerkesztővel beszélgettünk.

– *Gerő András* történész keresett meg, hogy segítenék-e neki egy negyedéves fővárosi folyóirat szerkesztésében – kezdi *Berkovits György*. – Budapestnek mindig is volt tudományos folyóirata, ha nem számítjuk az utóbbi négy évtizedet. Mi e hagyománynak megfelelően, a legszélesebb értelemben vett társadalomtudományi megközelítéssel akarjuk készíteni a lapot. Ahogy az első szám beköszöntőjében írtuk: „...a várost, Bábel tornyaként, a teljes emberi kultúra önreprezentációjának fogjuk fel. Az új folyóirat, a Budapesti Negyed sem tehet mást tehát, mint hogy a magyar kultúra önreprezentációjaként tárgyalja – egyébként pozitív és negatív vonásait tekintve egyaránt világszínvonalú teljesítményünket – Budapestet."

– A cím második szava a – Negyed – két értelemmel bír.

– A *quarterly*nek akartuk megtalálni a magyar megfelelőjét. Angliában így hívják a negyedévenként megjelenő lapokat. S a legegyszerűbb megoldás szerencsénkre a másodlagos jelentést is hozta magával.

– Az első szám, az Andrássy út láttán azt hittem, mindig egy jellegzetes városrész bemutatása lesz a téma.

– Szó sincs róla. A szerkesztőbizottság tagjaival együtt határozzuk meg azt a tárgyat, fogalmat, gondolatot, amely köré fölépíthető egy szám. A fantáziánk persze parttalan, de behatárolják a lehetőségek. A címhez tartozó altémákhoz meg kell találni a szerzőket. Folyóiratunk különbözik az összes többitől. Nem várhatjuk, hogy bárki is kész kézirattal keresen meg bennünket. De ha elég erős koncepciónk van, megszervezhető, hogy megfelelő színvonalú szakértők megírják megfelelő színvonalú tanulmányaikat, amelyekre szükségünk van. A fő műfajunk a szabályos tudományos dolgozat: forrásmegjelöléssel, lábjegyzetekkel. A városhoz közelíteni lehet a a történelem, a néprajz, a filozófia, az építészettörténet, a kulturális antropológia, a jog és még számtalan más tudomány felől, amelyek most esetleg nem is jutnak eszembe.

– Szerepelnek a szerzők közt írók is.

– Bizonyos értelemben ugyanakkor irodalmi lapot is csinálunk. Újraközöltük például *Ágai Adolf* és *Krúdy Gyula* az



Andrássy útról szóló szövegét. Interjút adtunk közre *Mándy Iván*nal, *Lengyel Péterrel*. Jön majd *Szentkuthy Miklós* meg – az Eötvös-kollégiumra („A szellem templomára") emlékezvén – *Laczkó Géza, Sőtér István, Keresztury Dezső, Szász Imre, Fodor András* írása. S a szokásos folyóiratokhoz képest nagyszámú illusztrációt adunk közre. Elsősorban fényképeket. *Jalsovszky Katalin és Tomsics Emőke*, a Legújabb kori Történeti Múzeum fotótárának munkatársai szolgáltatják a hatalmas dokumentációs anyagot. De közlünk rajzokat és művészi fényképeket, önálló fotótanulmányokat is. Egy számban 50-60 kép is megjelenik.

– Milyen alapon válogatják ki a szerzőket?

– A tudománynak véleményünk szerint nincs érintkezése a napi politikával. Szívesen veszünk bármilyen tudományos szemléletet. Az irodalom számunkra univerzalitást jelent, mindenfajta partikularitástól mentesen. Ez nem jelenti azt, hogy a témaválasztásunk nem lehet aktuális. A várossal kapcsolatos problémák az idővel nem biztos, hogy megszűnnek. A Nagy-Budapest koncepció kialakulása és megvalósítása befolyásolja mai életünket is. Rendkívül izgalmas összevetni a jelenlegi helyzettel például *Bibó István* és *Harrer Ferenc* gondolatait, abban a második számunkban megjelent jegyzőkönyvben, amely a Nagy-Budapest kialakítása ügyében kiküldött munkabizottság ülésén készült 1945. július 27-én.

– Mostanában gyakran eltűnnek a semmibe az új folyóiratok.

– A mi lapunk évi négyszer kétezer példányára a Fővárosi Közgyűlés szavazza meg a pénzt, ugyanúgy, ahogy például a színházakra. A költségvetésben rögtön az Állatkert után és a Vígszínház előtt szerepelünk. Biztos vagyok benne, hogy van kétezer olvasó – értelmiségiek, egyetemisták, a társadalomtudományok, a város kérdései iránt érdeklődők –, aki kézbe veszi a köteteinket. Lakói érzelmileg is kötődnek ehhez a városhoz.

– A városhoz vagy a negyedhez, amelyikben élnek?

– Nem hiszem, hogy ez elválasztható volna. Én vidéken születtem és tanultam, de budapestinek érzem magam, és benne leginkább a Terézvároshoz kötődöm, ahol a legtovább éltem. Bennem él a Csengery utca környékének otthonos, komfortos, polgári miliője. Szenvedélyesen érdekel a város múltja, jelene és jövője.

Kelen Károly

Olvasni öröm

Az Egyetemi Könyvtár folyóirat-olvasójában van ilyen szag – mondta Emma, amikor belépett a szobába. Villanyt gyújtott, s mint napok óta annyiszor, kicsit összerázkódott. Könyv volt a szobában, könyv ezer számra, a kupacok között kis folyosókkal. Ösvény vezetett a tévéhez, a fotelhoz és az ágyhoz, de könyv állt a székeken, az étkezőasztalon és a mosógép tetején is. Az utolsó tiszta zoknikat fogyasztották.

– Holnap jön az asztalos, megcsinálja a polcokat, hidd el, minden rendben lesz – mondta nyugtatólag Medve Pál. Emma csak legyintett, ismerte már ezt. Van, aki bélyeget gyűjt, más képeslapot, esetleg papírszalvétát vagy söröskupakot. Az ő párja könyvet. Végül is nincs abban semmi, alig négyezer darabról van szó, a megoldás pedig rendkívül egyszerű, csinálnak polcot, jó sokat.

Jóízűen megvacsoráztak a kredenchez dőlve, aztán nekiláttak a selejtezésnek. Kiválogatták Emma egyetemi jegyzeteit, a kölcsönkönyveket („Drága jó édesanyám, nem is remélte, hogy viszontlátja ezt a kötetet valaha"), no és a duplumokat: majd csak lesz egy jótét filosz, aki elviszi a kuka mellől. Többórás munka után nagy örömmel látták, hogy csaknem százötvennel csökkent a könyvek száma. Nyugovóra tértek hát.

A polcépítés diadalmenetnek bizonyult. A méretek stimmeltek, a deszkák simultak, s amire a legkevésbé sem lehetett számítani, szilárdan tartott a fal is. Az asztalos távoztával mosoly ült a háziak arcára: tucatszám hordták a könyveket a lakktól illatozó polcrengetegre. Estére alig ötszáz maradt a földön.

– Elárverezem – mondta nekikeseredve Medve Pál. – Építsünk inkább lépcsőt a konyha alatti biciklitárolóba. Bepolcozzuk, aztán még kölcsönzési díjat is szedhetünk – tanácsolta Emma. Pakoltak hát újfent. Megszülettek a második és harmadik sorok, bedobozolódtak, s lakóhelyet változtattak az éveken át hangyaszorgalommal gyűjtött folyóiratok, könyv gyűlt minden résbe és ficakba. Harmadnapra nem maradt a földön egy se.

Diadalittasan ment ekkor haza Emma és Medve Pál: vidáman nyitották ki a postaládát, nyúltak az újságért – be jó lesz a felszabadított fotelben elnyúlva olvasni –, de a népszerű lap helyett levél akadt a kezükbe. Emma feltépte, összeszorított szájjal olvasta.

– Valami rossz hír? – kérdezte Medve Pál. – Dehogy – felelte Emma – vidéki nagynéném írja, hogy születésnapomra előfizette a százkötetes Jókait.

N. Kósa Judit

A fehér hajó és a jó közérzet

Fellini Amarcordjának egyik jelenetében Rimini polgárai csónakra szállnak és tömegesen kieveznek a nyílt vizekig. Mindenki roppant izgatott, a várakozásban oly édes hiányérzet bujkál a szívekben. De az amit ott várnak imbolyogva, csónakról csónakra kiabálva egymásnak, csak nem érkezik. Az éjszaka egyre mélyebb, feketébb, s a városka kíváncsi lakóiból kifogy a szufla, lassan elalszanak mind. Ám egyszercsak hatalmas hófehér test tolakszik elő a sötétből némán, ezer ablak világít az oldalán. Itt van, megérkezett; a nagy, a szép, az amerikai álomhajó!

Mintha ez a hajó feneklett volna meg most minálunk, az alja leült, de az orra, gömbölyű élével a szmog fellegébe ékelődve a Blaha Lujza tér fölött lebeg, Ma még szűziesen fehér és csillog az EMKE-irodaház, s holnap túl a megérkezés ünnepén, felölti a pesti házak szürkébe hajló egyenruháját. Szerencsére találunk referenciát a városban arra, miként hat majd évek múlva a fehér portugál márványburkolat.

A francia *Xavier Gonzalez és Kruppa István* magyar munkatára, a főváros egyik legbonyolultabb, trapéz alakú telkén kényszerültek olyan megoldást találni, amely egyszerre szolgálja a befektető gazdasági érdekeit és városképileg is méltányolható. Mialatt a ház üres telkén parkoló autók zsúfolódtak, majd később burjánzó butikbódé- település tenyészett rajta, az építészszakma jeles képviselői rajzolták újra meg újra hol álombeli, hol pedig konkrét ígéret alapján megkezdett terveiket. Így aztán jókora szellemi erőfeszítés kumulálódott ezen a nehéz sorsú térségen, bizonyára az alkotáshoz szükséges lámpaláz feszültségét keltve a végső megoldásra lelt tervezőkben.

Az épület tömegének jellegzetes formákkal kialakított felső, hetedik és nyolcadik szintjei, hálószerű lamellarendszer mögött, visszaléptetve húzódnak meg. A szerkezet belülről nem gátolja a szabad kilátást, az utcát azonban optikailag átköti a hatalmas házat a szomszédos épület tetőzetéhez. A lábazati részen fekete színű, gyantás műkőöntvénnyel burkolt oszlopok mögött a jellegzetes Rákóczi úti árkádsor fut el. Az árkádon belüli üvegfalakon át megpillantható a ház belső élete. A bejárati előcsarnok tágas terén keresztül a „város a házban" gondolata, a tágasság érzetét keltő átrium látványa tűnik föl. Ez a monumentális, tiszta formákból összetett épületmag vitathatatlanul az EMKE-irodaház legsikerültebb megoldása. A város viszonylatában is a legjobb belső, nyilvános terek közé tartozik. Az átriumot körbefogó ház három (ha úgy tetszik) szárnyra tagolódik. Mindhárom elkülöníthető belső térrész közvetlenül kapcsolódik az átriumban, nyitott falakkal sikló liftekhez, s külön-külön is saját vizesblokkal rendelkeznek. Ezek a szárnyak ölelik közre a kettémetszett kör-alaprajzú üvegtetejű átriumot. A félkörösen ívelő hatalmas belső üvegfelület a szintek emelkedésével arányosan kitágul a tető felé. A földszinten álló, ha föltekint, így nem érzékeli a távlati szűkülést, a sommás üvegsíkok nem nehezednek rá, s az előnytelen formájú telken sűrűsödő tömegek helyet a gazdagon beáradó fény mos át minden felületet. Az egymással szemközti függönyfalak többszörös tükrözéssel csillognak egymáson, s a liftet is magába foglaló nyolc emeletnyi, egyenes felületen megduplázódik a félkörös fal íve. A ház közepébe vont fény, a belső nyitottság miatt az összes környező szárny így két szemben lévő irányból nyer természetes megvilágítást. Az átriumból, illetve az Akácfa utca vagy a Rákóczi út felöl, a harmadik, a ház sarkára helyezett szárny pedig mindegyik irányból.

Tiszta, a jelenkor nyelvéről szóló építészeti megoldással fogalmazódik meg itt a reprezentativitás követelménye. Nincsenek álpazar csicsák, carrarai márvány ajtókeretek és gránittal burkolt plafonok, ahogy azt a most uralkodó pénzelit általában elvárni igyekszik. (Ne legyünk igazságtalanok; mindig megtalálják maguknak azt az építészt, aki ezt az ízléstelen ízlést kiszolgálja. Itt a terek maguk sugallják, hogy más minőségű világban mozgunk, noha a díszítőanyagok alkalmazása jócskán visszafogott. A lépcsőházakban sem gránit, sem öntött műkő nem található. Az egyszerű zsaluzott betonon ugyanaz az élénk kék vagy zöld festés fut végig, akár a falakon. A lift előtere pedig meleg okker falfestést, egyszerű polírozott sárgamészkő-padlózatot kapott. A majdan száz variációban kialakuló bérirodák belsőépítészeti jellegét mindenhol azonos világos nyersfaborítások határozzák meg.

Kruppa és Gonzalez háza elemelt, fénnyel átjárt komfortos világ, amelyben az itt-ott fölfedezhető apró ötletek, észrevétlenül befolyásolják a terekben mozgók hangulatát. Aki itt dolgozik majd, csupán arra kell ügyeljen, hogy munka után ne a közeli aluljárón át menjen haza. Különben az egész napos jó lelki állapot elröppen, amire otthonába ér.

Bojár Iván András



SZABÓ BARNABÁS FELVÉTELE

Bezár a kiállítás

Bezár a Magyarország története a honfoglalástól 1949-ig című állandó kiállítás a Magyar Nemzeti Múzeumban. Az 1960-as évek derekától nyitva tartó bemutató február utolsó napjáig tekinthető meg. Az épület folyamatos belső felújítása miatt más kiállításokat is zárva tartanak majd hosszabb-rövidebb ideig. Az utóbbiak közé tartozik a gyűjtemény régészeti bemutatója, illetőleg az ugyancsak az épületben működő Magyar Természettudományi Múzeum állandó kiállításai. A koronázási jelvényeket változatlanul a földszinti klimatikus teremben láthatják az érdeklődők. A zárással szinte egy időben kezdődnek meg az új történeti kiállítás előkészítésének munkálatai. A gyűjtemény méltó módon szeretne hozzájárulni a honfoglalás 1100. évfordulója és a budapesti világkiállítás ünnepi rendezvénysorozatához. Ennek sikere egyaránt megkívánja többi között a történeti kiállítás szakmai és technikai felfrissítését. Az új bemutató 1989-ig követi nyomon Magyarország történetét a honfoglalástól.

A Magyar Nemzeti Múzeum ugyanakkor több időszaki kiállításnak ad otthont tavasszal. Az intézmény dísztermében nyílik meg Kossuth Lajos halálának századik évfordulójáról megemlékező tárlat, március 14-én. A magyar történelem sorsfordító esztendejének főbb történéseit világítja meg egy másik jelentős időszaki kiállítás, Magyarország anno, 1944 címmel.

Atlantisz

A Kosztolányi Dezső tér és a Feneketlen-tó nyugati partja közt egy feldöntött bronzszobor fekszik a sárban. Talán egy azóta ötvenéves nő mása. Az arca derűs, a felhőkre néz, a két karja fölfelé hajlik, fél lába az égbe lép. Így is gondtalan, fájón boldog, mint az elveszett baba. Neve, címe nincs. A hasára elázott doboz simul, rajta írás: „Te állat! Nem látod, hogy ez nem Lenin?

Van ebben a parkban minden. Elveszett ebet kereső fecnik, ürülék, zsebkendő, törött palack, szélfútta ázott újság, elhagyott alsónemű, alvó hajléktalan, emléktábla, kidobott fenyő, síró vagy játszó gyerek, mama, gyötört idegzetű, morgó nagypapa, letaposott avar, elveszett cumi, néha egy-egy hulla, buszjegyek. Este erre megszűnik az élet. Sötéten ásít a Park színpad, a Flamenco Szállóból átszivárog némi hangulat, mélán mereng a néhai irodalmi kávéház –, ma korán záró presszó vagy gyanús hely lehet –, a falán valami bejáratról szóló zavaros tájékoztatás virít. A szürkületben futtatnak, a hintáknál játszik néhány gyerek még a sötétben is, mert szemből, a szépnek vagy műemléknek minősített templom és gimnázium reflektoros díszkivilágításából visszaverődik némi fény, de a park ösvényeit, s a játszóteret szegélyező címeres, öntöttvas lámpákba mostanság semmi áram nem jutott.

A tó tükrén fodrot vet a még mindig működő, gondoskodó kéz nyomát idéző, bugyborékoló levegőztető, a rothadó, kidőlt, régi nád tövében halak, kerekes férgek, apró rákok, planktonok alszanak, elégedett vadkacsák úsznak, csoportokban csapkodnak a barna tojók, magányosan a csillogó fejű, kíváncsi hímek.

A múlt században agyagot bányásztak itt, de egyszerre csak elöntötte a gödröt a víz –, azt mondják olyan gyorsan, hogy benn maradt sok szerszám. Aztán gyerekek jöttek a környékről játszani, csúszkálni télen a jégen, köztük volt fiúként Ottlik Géza is az akkori Fehérvári (ma Bartók) útról, talán Fejes Endre és biztos sok más neves, névtelen. '60 körül építkezni kezdtek, parkot terveztek, emlékfákat ültettek, majd Kosztolányi, Bartók és más szobrokat avattak, irodalmi, zenei rendezvényeket szerveztek, játszottak, sétáltak, pecáztak itt. Most préda minden.

Miért? Kié ez a park? Drága vagy nem kell senkinek? De jó itt most a vad madárnak! Élnek, mint hal a vízben... addig, addig, amíg a levegőztetőt a tóban működtetik, s ki nem pusztul minden, szemetes, lápos nádas nem lesz megint, s végül, míg a Feneketlen-tó nimfája össze nem pakol, s el nem tűnik újra valahová egy nap alatt, karonkapva azt a szegény pufajkásnak hitt leányzót ott fekve, s meg nem találjuk egyszerre a régi agyagszedők szerszámait a sárban.

B. A.

Kruppa István épitész

Bérszakadék: mit ér a menedzser, ha hazai?

Amerikai felmérés Kelet-Európában

Soha nem volt kétséges, hogy a rendszerváltás óta nagy számban Kelet-Európába települt nyugati cégek lényegesen többet fizetnek külföldről verbuvált alkalmazottaiknak, mint a hasonló munkát végző helyi menedzsereknek. Azt azonban eddig csak sejteni lehetett, mekkora is valójában a cégkapukon belüli kelet–nyugati bérszakadékok mélysége. Az amerikai Coopers and Lybrand és a brit Monks Partnership tanácsadó cégek által Magyarországon, Csehországban, Lengyelországban és Oroszországban végzett felmérésből most erről is valamivel pontosabb képet kaphatunk.

Harminc multinacionális magáncég kelet-európai vállalatainál vizsgálták a menedzserjövedelmeket, s kimutatták, hogy míg Oroszországban egy külföldi menedzser általában tízszer vastagabb borítékot vehet kézhez, mint hasonló beosztásban lévő helybéli kollégája, Csehországban mintegy nyolcszoros, Magyarországon nagyjából hétszeres, Lengyelországban viszont nem egészen négyszeres a különbség – természetesen mindig az „importált" cégvezető javára.

Általában a fizetés háromszorosára van szükség ahhoz, hogy egy menedzsert tartósan külföldön lehessen tartani – nyilatkozta a felmérést készítő amerikai cég egyik munkatársa a vizsgálatot ismertető USA Todayben. Elmagyarázta, hogy a cégek gyakran a lakbért is kifizetik menedzsereiknek, sőt hozzájárulnak gyermekeik taníttatásának költségeihez. A szakértők mindazonáltal azt is elmondták, hogy a multik szeretnék mihamarább helybéli káderekkel lecserélni külföldi alkalmazottaikat, mert az előbbiek ismerik az adott ország nyelvét, kultúráját és szokásait – ráadásul sokkal olcsóbbak is.

Nem arról van tehát szó, hogy a nyugati beruházók idővel a külföldiek színvonalára óhajtják emelni a „nemzeti" káderek bérét, hanem csupán arról, hogy fokozatosan igyekeznek megszabadulni a túlzott anyagi terheket jelentő ejtőernyőseiktől, miközben a legfontosabb posztokon bizonyára még sokáig megtartják a nemzetközi menedzserpiacon beszerzett erőiket.

A tanulmány megemlíti, a nyugati vállalati kultúra nem ismerete az egyik fő akadálya annak, hogy a multik több helyi menedzsert alkalmazzanak a kelet- és közép-európai országokban. A további problémák között említik, hogy például Magyarországon gondok vannak a vállalat iránti lojalitással, Oroszországban pedig az okoz fejfájást a nyugati vállalatvezetőknek, hogy a helyi alkalmazottak keblét a nemzeti büszkeség dagasztja, nem látják be, hogy a nyugati megoldások jobbak a hazaiaknál, s a nyugati cégeknél tapasztalható kötetlen légkört zavarónak, a gyenge vezetés jelének tartják.

L. P.

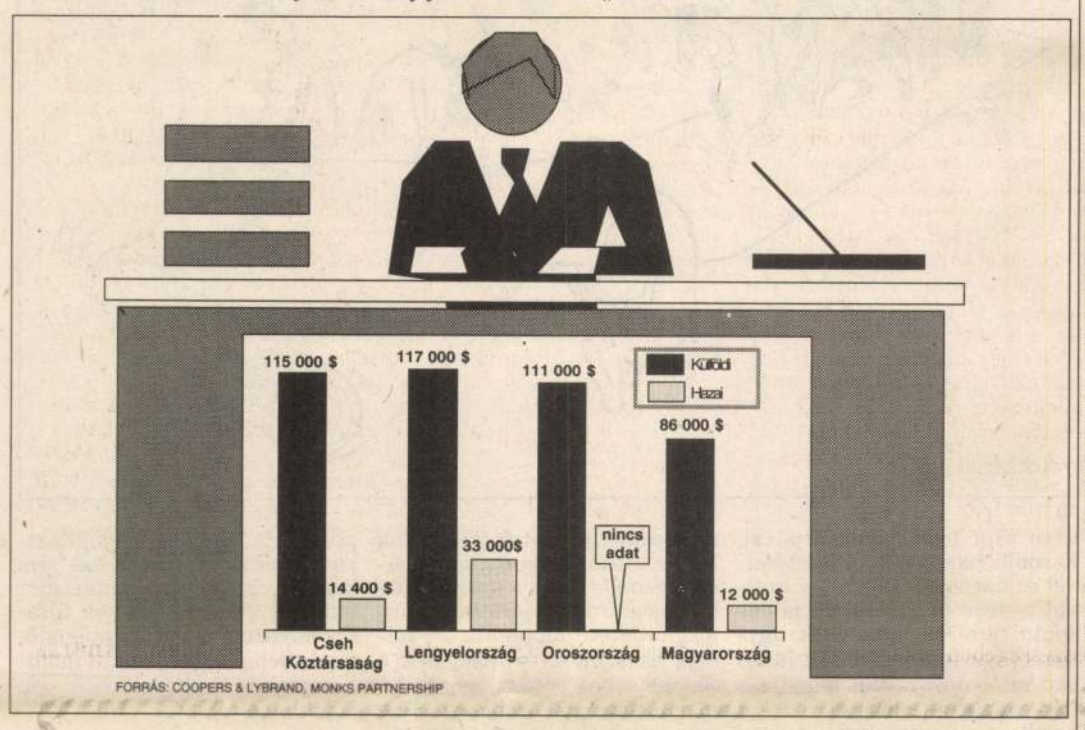

FORRÁS: COOPERS & LYBRAND, MONKS PARTNERSHIP

Brit ipar: vissza Viktória királynőhöz?

Riasztó képet fest a brit munkavállalók beleszólási jogáról a londoni Politikai Tanulmányok Intézete által a minap közreadott, *Új ipari viszonyok* címet viselő kiadvány. A tanulmány mintegy kétezer, huszonötnél több személyt foglalkoztató vállalat ötezer menedzserével készült beszélgetésen alapszik. Végső következtetése szerint Nagy-Britannia a szakszervezeti mozgalmakat megelőző, viktoriánus munkahelyi viszonyok felé tart.

A munkaügyi minisztérium megbízásából készült jelentés megállapítja: „Nagy-Britanniában az utóbbi időben sokkal nagyobb különbségek alakultak ki a bérek és jövedelmek területén, mint bármely más fejlett gazdaságban. Ez az egyenlőtlenség pedig együtt jár azzal, hogy egyre kisebb a dolgozók befolyása, és egyre kevesebb lehetőségük van a munkával és a foglalkoztatottsággal kapcsolatos döntésekben való részvételre." A tanulmány szerint ezt egyrészt úgy lehet értékelni, mint – a gazdasági sikerhez szükséges – kevéssé szabályozott munkaerőpiac felé haladás jelét, másrészt viszont ez visszatérés a gazdaságnak egy olyan típusához, amely a múlt században éppen a szakszervezeti mozgalom fellendülését vonta maga után.

A konzervatív kormányzás első éve, 1980 óta, de különösen *Margaret Thatchernek* az emlékezetes 1984-es bányászsztrájkot követő szakszervezet-ellenes keresztes hadjárata nyomán folyamatosan gyengül a munkahelyi szervezettség: a szakszervezeti tagok aránya 58-ról 40 százalékra csökkent. Ugyanakkor egyre több munkahelyen – a vállalatok mintegy húsz százalékában – utasítják el teljesen a szakszervezetek beleszólási jogát. Ezekben az esetekben a munkahelyi szervezettség sokszor 15 százalékra zsugorodott. A tanulmány szerzője, *dr. Neil Millward* szerint a brit ipar és kereskedelem „olyan helyzet felé halad, amelyben a vezetői státussal nem rendelkező dolgozókat egyszerű termelési tényezőként kezelik". A menedzsment egyre autokratábbá válik, és ezt annál is könnyebben teszi, mert – ellentétben az összes többi fejlett gazdasággal – Nagy-Britanniában nincsenek rögzítve az alapvető munkavállalói jogok és követelmények.

A független agytröszt, a Politikai Tanulmányok Intézetének tanulmánya a nagyító alá vett kétezer vállalatból mindössze tíznél találta nyomát az amerikai típusú humánpolitikai módszerek terjedésének, amelyek a vállalat és az egyes munkavállalók egyéni kapcsolataira koncentrálnak. A jelentés megállapításai szerint kevés vállalat vezette be a nyereségrészesedés vagy a munkavállalói részvényvásárlás módszerét, mint a dolgozók elkötelezettségét erősítő eszközt.

Meglepően szűkszavúan reagált az Új ipari viszonyok című tanulmány megállapításaira a brit szakszervezetek szövetsége, pedig a jelentés tartalma a szakszervezeti mozgalom számára aggasztónak tűnhet. A *Népszabadság* tudósítójának kérdéseire mindössze ennyit közöltek: „a jelentés bebizonyítja, hogy az 1980-as évek menedzsmenthóbortjai megbuktak". Azzal kapcsolatban, hogy a tényfeltáró jelentés szerint a munkavállalók „termelési tényezővé" váltak, megjegyezték: ez csak azt bizonyítja, hogy szükség van az erős és független szakszervezetekre, amelyek megvédik a dolgozókat a munkahelyeken. Az ellenséges jogi és gazdasági környezet ellenére a szakszervezetek a társadalom eleven hajtóerői. A szociális partneri viszonyon alapuló megközelítés lehetővé teszi mind a szakszervezetek taglétszámának növekedését, mind a hatékonyság javítását – mondták.

London, 1994. március

R. Hahn Veronika

Az amerikai Kreml-politika „cárja"

Strobe Talbott: az elnök barátja és az orosz lélek mérnöke

Három nappal azután, hogy Moszkva Karadzsics „meggyőzésével" megelőzte a boszniai szerbek elleni NATO-támadást, és ezzel kétségtelenné tette, hogy Oroszország ismét önálló világhatalom, az amerikai szenátus megerősítette új tisztségében az USA külügyminisztériumának második emberét. Ez ugyanaz a nap volt, amikor kirobbant a kémügy, és sokan már arról kezdtek beszélni Amerikában, hogy lám-lám, az oroszok mit sem változtak, Clinton elnök pedig túl engedékeny Moszkvával szemben. Az új külügyminiszter-helyettes mégsem más, mint minden idők egyik leginkább oroszbarát washingtoni politikusa: Strobe Talbott. (Persze csak abban az értelemben, ahogyan a másik oldalon Kozirevet Amerika-barátnak mondják.) Talbott volt az, aki néhány héttel ezelőttig különleges megbízatású nagykövetként a volt Szovjetunió merőben új ügyeit fogta össze a State Departmentben – és akit máris Christopher külügyminiszter valószínű utódjaként emlegetnek.

Akárhogy is, ez a vékony, magas, szemüveges, kopaszodó férfiú 22 esztendei újságíróskodás után nem véletlenül szolgált rá arra, hogy most róla írjanak köteteket a lapok. Kulcsszerepe volt Jelcin orosz elnök és az előző parlament csatájának amerikai megítélésében. Ő az értelmi szerzője a NATO békepartnerségi koncepciójának. S ő az, aki megteheti, hogy a saját miniszterével szemben Clintonnak más véleményt fejtsen ki – sikerrel. És nemcsak azért, mert Clinton ifjúkori barátja. Sokkal inkább azért, mert a második világháború után született és Clintonnal csúcsra érő új amerikai politikusnemzedék gondolkodásmódjának talán legtipikusabb kifejezője. Vagyis „olyan", mint Clinton és Gore, tehát amilyen lesz vagy (szerintük) szeretne lenni az ezredvégi Amerika. Talbott ennek a modellje, elsősorban ezért írnak róla. A Fehér Ház mostani felső vezetői csapatában tizenheten vannak a hozzá hasonlóan gondolkodó „Aspen-intézeti fiúk" közül.

Nelson Strobridge Talbott – ahogy a The New Yorker publicistája felidézi – ifjúkorában „jól fésült, öntudatos, komoly, hazafias, haladó republikánusnak" tűnt. Magyarul ez körülbelül annyit jelent, hogy az illető mérsékelten konzervatív liberális, aki eltökélten hisz az amerikai küldetéstudatban, a nyíltan imperialista nagyhatalmiságnak és az idealista világszabadság-eszménynek ebben a furcsa keverékében. Az ifjú Strobe – Clintonhoz hasonlóan – tesz róla, hogy elkerülje a vietnami katonáskodást. Ám, egyetemista társaival ellentétben, ő nem vesz részt béketüntetéseken: „nem akartam pellengérre vonni a hazámat". Ellenezte a háborút, de „mértékkel". – Mindig egy kicsit idősebbnek tűnt, mi mi – emlékszik most egy iskolatársa. Vietnam ügyében egyébként jól össze is veszik oxfordi ösztöndíjas szobatársával, mert Clinton Talbottnál jóval temperamentumosabban lép fel a háború ellen.

A felnőtt Strobe Talbott azonban egy percig sem republikánus. Sőt: mára olyan újliberális demokrata párti, akit – ha használnák itt ezt a kifejezést – baloldalinak tartanak Amerikában. És fiatalabbnak tűnik 47 esztendejénél, Clintonnál jóval temperamentumosabban lép fel mások érvei ellen. Ha hisz valamiféle küldetéstudatban, akkor az a Washington–Moszkva partnerség remélt jótékony hatása az új világra.

Talbott tizenhét évesen, szórakozásból kezdett oroszul tanulni, főleg azért, mert „a kémia nem ment". Egy-két év múlva magával ragadja az Oroszországvarázs, a gorombán hatalmas nemzet és a melankolikus orosz lélek furcsa keveréke, a mítosz és a valóság rejtélye. Lenin kedvenc költőjéről, a cári diplomataként sem rossz Fjodor Tyutcsevről 256 oldalas évfolyamdolgozatot ír. Talbott elhiszi a pánszláv költőnek, hogy „Oroszországot ésszel fel nem éred, Oroszországban csak hinni lehet". A Time magazin újságírójaként Talbott mégsem érheti be misztikus-romantikus megfogalmazásokkal, hanem tényszerűen, logikusan, precízen elemeznie kell. Így lesz belőle kitűnő külpolitikai kommentátor, szakterülete szerint „az orosz lélek mérnöke". Fél tucat kremlinologiai és leszerelési szakkönyv szerzője, a Hruscsov-emlékiratok amerikai fordítója, vitathatatlan szaktekintély, mire a Time vezető szerkesztője. Teljesen természetes, hogy 1993 elején kocogás közben az elnökké lett Clinton odalihegi neki: – Legyél az oroszszakértőm. Ami nem kevesebbet jelent, mint azt, hogy Washington hivatalos politikájává válik Strobe ifjúkori álma: segíteni demokratikus világhatalommá, globális partnerré tenni Oroszországot.

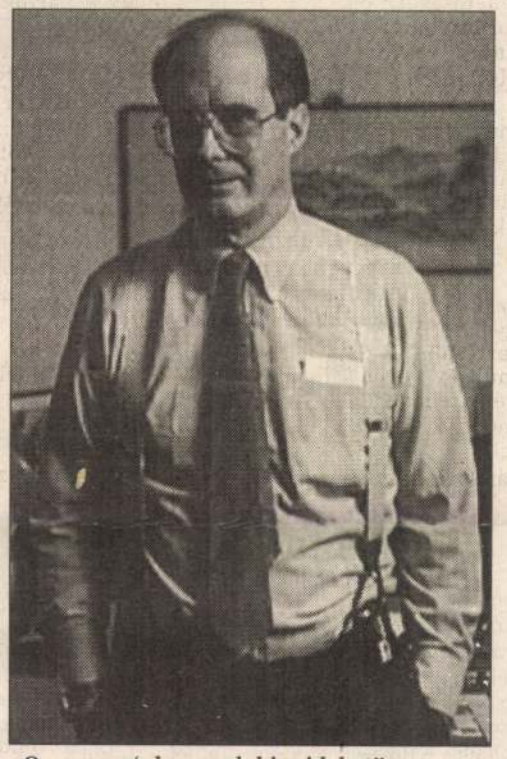

„Oroszországban csak hinni lehet"

FOTÓ: NEWSWEEK

Talbott korabeli írásaiból kiderül, hogy undorodott ugyan a „barbár kommunista diktatúrától, amit minden normális eszközzel féken kellett tartani", de pillanatig sem hitte, hogy maga a nagy Oroszország kívülről megregulázható. Tehát: amiben csak lehet, ki kell egyezni vele. Szerinte az orosz agresszivitásnak az az oka, hogy az oroszok félnek a külvilágtól. Meg kell tehát nyugtatni őket meg kell nyerni a bizalmukat – és azok utána majd tényleg rá is szolgálnak erre. Még a Time-ban fejtegette, hogy nem külső nyomásra – például a reagani agyonfegyverkezés miatt –, hanem a saját súlya, az abszurd, korrupt elnyomás terhe alatt, belülről dőlt össze a Szovjetunió. Talbott egyébként szentül hiszi, hogy miként az oroszok „kinevelődtek" a kommunizmusból, úgy leszoknak majd a terjeszkedő birodalmiságról is. Ha a külvilág olyan lesz, hogy maguk az oroszok célszerűbbnek látják együttműködni vele.

Az új külügyminiszter-helyettesen ez a jövőben sem fog múlni. Talbott mindennél fontosabbnak tartja Oroszország békés átalakulását. Bírálói szerint olyannyira, hogy minden más szempontot ennek rendel alá. Ezért találta ki, hogy a NATO tagfelvétel helyett partnerséget adjon Kelet-Közép-Európának. Szerinte ez „akkor is jó, ha az oroszok visszarendeződnek. Ha így lesz, akkor a visegrádiakat felvesszük a szövetségbe. Ha pedig minden jól megy, akkor Oroszországot is felvesszük". Eszébe sem jut, hogy esetleg az oroszok visszajönnek, s a NATO kénytelen lesz a helyén maradni. Talbott nagyon optimista: – Közeleg az idő, hogy az acsarkodó nemzetállamok helyébe a világ államainak demokratikus konföderációja lép. Ennek hallatán tette fel a kérdést egy amerikai kommentátor: – Talbott kétségtelenül okos ember: de vajon bölcs-e?

A Talbott-nemzedék alapvető vonása a háborúellenesség. Ahogy a vietnamit, úgy „mértékkel" ellenezték az Irak elleni háborút is. (Igaz, a végén azt sürgették, hogy Bush, ha már elkezdte, csinálja végig, Szaddám Huszein teljes vereségéig, a kurdok felszabadításáig.) Strobe Talbott elítélte, hogy Izrael katonai erővel, támadólag is fellép biztonsága érdekében. Ebben tévedtem – ismerte el mostani szenátusi meghallgatásán. Nem volt nehéz dolga, amikor a katonai beavatkozás ellen emelt szót Bosznia ügyében. Mindhárom esetben (ugyanúgy, ahogy a NATO-bővítés ellenzésében), nyíltan kiviláglott és felülkerekedett az aggály: mit szólnak az oroszok az iraki akcióhoz, a szovjet zsidók tömeges izraeli betelepedéséhez, most pedig a szerbek megfékezéséhez? Kierőszakolta, hogy Ukrajna szinte minden moszkvai igénynek engedjen. „Oroszországot sosem szabad (még inkább) elvadítani". Ugyanez volt Talbott első reflexe Zsirinovszkij sikere láttán:

– Kevesebb sokk, több terápia kell Oroszországban. Többek szerint Washington ezzel „elárulta" Gajdarékat...

A Clinton-nemzedék, Talbotték erkölcse és logikája szerint lehetőleg mindenkivel szót kell érteni. Minél nehezebb ez, annál inkább. Az új, „világbarát" Amerika továbbra is világelső akar lenni, de úgy, hogy ez ne kerüljön neki sokba. Sőt: a világ (profitban) első kereskedőjeként nyerni akar a globális békén. A globális békéhez elengedhetetlenül szükséges a partner-Oroszország. Akkor pedig azt is higgadtan el kell viselni, hogy az oroszok szuperkémet tartottak a CIA központjában.

Talbott nem naivabb, mint a kemény világhatalmi fellépést sürgető, régi vágású amerikai „realisták". Hanem új célja van, és ennek nevében „újrealista". Akkor is, ha logikai mércével bizonytalan, hogy megszelídül-e Oroszország. De hát: Oroszországban csak hinni lehet...

Washington, 1994. március

Füzes Oszkár

COMPLEX

CD JOGTÁR

A RENDSZER, AMELY MEGVÁLTOZTATJA A JOGALKALMAZÓK ÉLETÉT

Egy tenyérben elférnek a hatályos magyar joganyagok, az APEH irányelvek, a bírósági határozatok, a Magyar Közlönyök és a törvények indoklásai teljes szövegükkel.

A rendszer ára **3000** Ft + ÁFA. Induláskor féléves előfizetési díjat és **6000** Ft + ÁFA-t - a rendszerbelépés árát - kell kifizetni. A változásokat minden hónapban követjük és a lemezt felfrissítjük.

CD TELEFONKÖNYV

MAGYARORSZÁG ELEKTRONIKUS TELEFONKÖNYVE

Az országos, hivatalos telefonkönyv adatai CD-ROM-on negyedévenkénti frissítésben. A rendszer bérleti díja: **5000** Ft + ÁFA.

KERSZÖV computer kft

1027 Bp., Bem rkp. 51., Tel.: 115-5449, Fax: 115-8498

COMPLEX

A Bethlen grófok Böckere

Zoli nagybátyámnak, sajnos, mindig nagy szája volt.

Ezért került 1941 júliusában Borgóprundba le.

Addig az Angol–Magyar Bank többségi tulajdonában lévő Szentendrei Papírgyárban dolgozott. A Fasori Gimnáziumban 1937-ben mérsékelt sikerrel letett érettségi után került ide, szerződés szerint mint műszaki gyakornok, valóságban mint egyszerű melós. A fizikai munka mellett elvégzett számos titokzatos papíripari tanfolyamot, sőt a megörökölt dokumentek között kotorászva örömmel konstatálhattam, hogy személyében családunk nem csupán jelesen vizsgázott kazánfűtőt, hanem okleveles lokomotív- és cséplőgépvezetőt is adott a hazának.

Szentendrén Zoli albérletben lakott, a Vártemplom sekrestyésénél kosztolt, hétvégeken pedig hazabiciklizett a Teleki Pál utcába.

A hangulatos, egykor rácok lakta Duna-parti városka erős fészke volt abban az időben a magyar nyilasságnak, amely stílusosan a Vöröskeresztet használta fedőszerv gyanánt. Jellemző, hogy a szerb származású körorvos például Szálasra magyarosított, de innen indult el Csia Sándor politikai pályafutása is, amely egészen a bitóig ívelt. Mindez azonban – legalábbis történetünk szempontjából – még nem lett volna nagy baj.

Zoli rendre megnyerte a hagyományos augusztus huszadikai úszóversenyeket. A díjat egy derék vöröskeresztes aktivista, Zoli papírgyári kollégája, egy vastag bajuszú, fekete szemüveges művezető adta át. Nagyon dühösen ugyan, de mégis csak átadta.

Aztán a németek megtámadták a Szovjetuniót is, amely egy nagyon szomorú, ám nagyon nagy ország volt akkoriban.

Mikor a történelmi esemény híre a gépcsarnokba ért, Zoli, jó hangosan, mert már akkor is – családi vonás ez minálunk – igen nagyot hallott a jobb fülére, ekként nyilatkozott: „Na, ezek a marhák most vesztették el a háborút".

Meglehetős vita kerekedett, a résztvevők többsége ellenvéleményének adott hangot, akadtak ingadozók is. Csak a kefebajuszos, fekete szemüveges vöröskeresztes művezető hallgatott.

Másnap Zolit nem engedték be a gyárkapun.

A portán letéve várta egyhavi fizetés, munkakönyv.

Zoli megdühödött, és mert – mondom – nagy pofája volt, hivatlanul fölment a gyár műszaki igazgatójához, Büttnerhez, aki ott lakott a gyárnál.

Ez a Büttner német volt. Nem csupán származásilag, de állampolgárságilag is.

A nagydarab, szőrös, vörös ember mindig sapkában és combig érő csizmában járt. A fia később Sztálingrádnál esett el.

Ez a Büttner üvöltött. Felháborodott a pofátlanságon, hogy hívás nélkül fölkeresték, és felháborodott azon is, hogy valaki a győzelemben kételkedni mer. Közölte, hogy csak azért nem tesz följelentést a Gestapónál, mert a vezérigazgató, Sányi Oszkár, akinek a testvére, Hugó, tábornok volt egyébként, védelmére kelt az akkor huszonkét éves papíros szakembernek.

Július 15-én Zoli egy hónap próbaidőre, kétszázhatvan pengő pénzért belépett az Első Erdélyi Papírgyár Rt. borgóprundi gyárába.

Az akkor háromezer magyar, szász és román lélek lakta Borgóprund, más nevén Prundu Birgaului Erdélyben található, Beszterce-Naszód vármegyében, a vadregényes borgói hegység másfél ezer méteres hegycsúcsainak tövében.

Szép hely lehetett, talán még az ma is.

Zoli itt egy zsidó házaspárnál lakott. Az öreg szakadatlan imádkozással múlatta a napot, míg felesége és lánya a kis boltban dolgozott serényen. Hétvégeken nagybátyám bement Besztercére, ahol a szállodában egy sovány, egérszerű kis bárénekesnő mindig azzal zárta a műsort, hogy „Oly nehéz Besztercén dizőznek lenni / Az ember egy léha, könnyelmű senki..."

A fűszeres szász volt. Nagybátyám vele is vitába keveredett a háború kimenetelét illetően, de a fűszeres nem följelentést tett, hanem kerek fémdobozba csomagolt Koestlin teasüteményt, félre. Nagybátyám a hosszú borgóprundi estéken azt eszegette örömmel, még ma is mondja, hogy az valami isteni volt.

De hát Borgóprundban minden jó volt.

A papírgyárban egy fél évszázados Wagner-gép szolgált, és egy új masina, amelyik szakasztott mása volt a szentendreinek.

De Szentendre egy tömött bajszú, fekete szemüveges kolléga képében is felbukkant az erdélyi gyárban. A gyanútlan Zoli ezzel mit sem törődött, egyrészt mert tudta, hogy a művezető lopás miatt került át Erdélybe, másrészt mert a Vöröskeresztnek nem volt helyi szervezete itt.

Itt csak bocskoros román parasztok voltak, akik a fát szállították a dízelmotoros facsiszolóhoz, amelyet fagázüzemre alakítottak át.

Augusztusban Zolit meglátogatta pár napra Zsuzsa nagynénje is.

Minden jó volt.

És akkor jött a cikk.

A Pesti Újság cikke: *„Bethlen István érdekes kapcsolatai a Scheiner és a Freier zsidókkal".*

Érdekes írás, Zoli nekem adta, itt van már a szekreteremben, félévente el-elolvasom, annyira érdekes.

A Dávid-csillagos iniciálészerűséggel induló írásból kiviláglik, hogy a zsidó tulajdonosaitól, Scheiner Mendeltől és Freier Josiftól elvett borgóprundi papírgyárat bérbe vette *„a magyar közélet egyik kidőlt nagysága: gróf Bethlen István, ifj. gróf Bethlen István, továbbá Payr Hugó, Wild József volt képviselők és dr. Zákonyi József ügyvéd".* A bérlet a volt tulajdonosok közreműködésével jött létre, a két *„díszes galíciáner"* a tiltás ellenére rendszeresen bejár a gyárba, és bár fölvettek néhány alkalmazottat – idézzük most már a cikket –, *„azért érdemes egy-két nevet Bethlenék alkalmazottai közül kiemelni. A főkönyvelő Schpatzer, a személyzeti osztály főnöke Blau, a raktárnok Steinmetz, mind zsidók... Az anyagbeszerző: Kertész zsidó, a régi fizetéssel a munkáslistán szerepel...*

Úgy látszik, Payr Hugó, a dicsőséges Bethlen-rendszer egyik öreg oszlopa sem talált Magyarországon megfelelő magyar embert, hanem a Böcker nevű zsidót vitte az erdélyi papírgyárba Szentendréről.

Több munkahelyen kipróbálták, de sehol sem vált be.

Befejezésül talán még azt kell megjegyezni, hogy a Mendel és a Josif az utóbbi időben, mióta Bethlenékkel a kapcsolatot felvették, büszkén: szinte megfiatalodva járnak az utcán. Leolvassák az ottaniak az arcukról a gondolatot. Ugy-e, megmondtuk, gondolja a Josif, hogy itt mégiscsak mink leszünk az urak...

Mégis úgy lesz minden és úgy van, ahogyan azt mink akarjuk.

Igazatok van. Legyetek büszkék Mendel és Josif. De ne felejtsétek el, hogy az örömötök nem sokáig tarthat. A Bethlen Istvánok meg a Coresz hathatós támogatása ellenére is letűnőfélben vannak. Addig is: Mendel és Josif urak, csak tárgyaljatok és parolázzatok. Az idők majd megpecsételik a szerződésteket."

Nagy dolog a sajtó.

Zoli nagybátyám két hét múlva elhagyta Borgót.

A történetnek tanulsága nincsen, csak folytatása van, szomorú, nem is akarok most traktálni senkit vele.

Csak azt jegyezném meg még, hogy mostanság, ötven év elteltével, amikor az unokatestvér feltűnt a honi politikában, Zoli titkon, messziről, de melegséggel figyeli – mégiscsak a fess gróf az egyetlen a csapatból, akihez valami köze van.

Bächer Iván

Kanári-szigetek: egy nap ingyen?

Kegyetlen árharc a turisztikai piacon

Botrány ugyan nem kerekedett belőle, de egy hírhedt történet megismétlődött: a SunDay utazási iroda nem a meghirdetett módon, hanem az IBUSZ és a Neckermann segítségével hozta haza utasainak egy részét a Kanári-szigetekről. Utasainak egy másik, mintegy hatvantagú csoportja kedd helyett csak szerdán érkezett Ferihegyre, vagyis egy napra külföldön rekedt.

Egy évvel korábban a Skywayvel történt hasonló, bár következményeiben jóval súlyosabb eset, amikor a Malév segítette haza a társaság utasait szintén a Kanári-szigetekről. Nem sokkal a Skyway bukása után tűnt fel hasonló útjaival, hasonló hangvételű hirdetéseivel és hasonlóan alacsony áraival a neve hangzásában is hasonló SunDay, amelynek ügyvezető igazgatója, *Novák János* viszont határozottan tagadja a két cég közti rokonságot. Azt azonban elismeri, hogy *Aranyi István*, aki a Skyway egyik tulajdonosa és első számú vezetője volt, ma a SunDay alkalmazásában áll, a Skyway több más korábbi emberével egyetemben.

A február 22-i eseményekről Novák János úgy számol be, hogy minden a legnagyobb rendben történt. Irodájuk egyszerűen járatot váltott: míg korábban egy spanyol légitársaságtól önállóan bérelt repülőgépet és üzemeltetett charterláncot, ezután más irodával, a Viajes Hungriával társulva juttatja el utasait a Kanári-Szigetekre. A járatváltást áthidalandó kértek helyet az IBUSZ-Neckermann hazainduló gépére azon a bizonyos napon. Azokról, akiknek február 22-én nem jutott hely a gépen, úgy nyilatkozik: szerencsések, plusz egy napot nyaralhattak. Elmondása szerint a nyaralók maguk dönthettek: időben hazatérnek vagy – a cég költségére – maradnak még egy napot. Ezt alátámasztandó azt is elmondta, hogy harminc helyet kaptak az IBUSZ légijáratán, ám oly sokan szerettek volna maradni, hogy ebből csak tizenkettőtt kellett igénybevenniük.

Nem egészen így látják a történteket mások, akik tanúi voltak az eseményeknek. *Hints Gábor*, a Riviera Travel igazgatója szerint a Las Palmas-i repülőtéren csúnya jelenetek játszódtak le. Az utasok háborogtak, amiért a SunDay nem a prospektusban meghirdetett járattal, nem a meghirdetett időpontban szállítja haza őket, és felidézték a Skyway botrányát, mondván: már megint egy iroda, amelyik nem gondoskodik az utasairól. Merthogy nem mindenki fért fel a gépre. *Török Péter*, a Jadetours igazgatója ezt mondja: látam a repülőtéren négy-öt, a gépről lemaradt és emiatt felháborodott utast, de hogy rajtuk kívül még pontosan mennyien nem tudtak aznap, kedden hazajönni, azt nem tudom.

A Neckermann magyarországi képviseletének vezetője, *Békefi Vera* szélesebb megvilágításba helyezi a történteket:

– Az egyhetes Las Palmas-i üdülés reális ára korábban 60 ezer forint volt, ma 50 ezer forint körül van, amit apartmanok bérlésével valamelyest esetleg még le lehet szorítani. Akik mélyen a reális ár alá mennek valamely piacon – utal a SunDay 30 ezer forint körüli áraira –, azok általában piaci előnyt szeretnének elérni. Ma minden irodának, amelyik Budapestről a Kanárira visz csoportokat, nyereség nélküli vagy egyenesen ráfizetéses ez a tevékenysége.

Kodaj Károly, az IBUSZ Tours Kft. ügyvezető igazgatója elmondja, hogy 12 helyet tudtak adni a SunDay utasainak a február 22-i járatra, végül egy tizenharmadik utasnak is helyet szorítottak. „Kísérteties a hasonlóság" – utal a Skyway tavaly januári botrányára. Állítja, hogy mindkét cég irreálisan alacsony árakat hirdetett, aminek célja akár az új irodák bevezetése is lehetne. Kodaj szerint azonban az ilyen taktika alkalmazása csak rövid ideig reális. Ha már a következő évben is lehetetlenné teszi az út nyereséges értékesítését, akkor már irreális. Ezt így indokolja: „Ha valaminek az átlagos ára 45-50 ezer forint, és azt valaki az idén tartósan 30 ezerért adja, akkor jövőre sem fogja tudni 40-45 ezerért, pláne 50 ezerért eladni. Márpedig több éven át senki sem dolgozhat veszteségesen."

Az IBUSZ Tours Kft. ügyvezetője szerint a SunDay egyáltalán nem ilyen alacsony árakkal indította Las Palmas-i járatát, de valószínűleg nem tudta megtölteni a gépeket. S mivel a charter gépek bérleti díját attól függetlenül kell fizetni, hogy mennyi rajtuk az utas, a drasztikus árcsökkentés veszett fejsze nyele: a kevés bevétel több a semminél. „Ez az ár – a 29–31 ezer forint – ebbe a kategóriába tartozik" – véli Kodaj Károly.

Békefi Vera úgy látja, hogy 1994 nyara még nehezebb lesz, mert a legtöbb túraszervező azonos irányba megy: Spanyolországba és Görögországba, illetve azok szigeteire. Ilyen helyzetben az irodák kénytelenek egymás alá menni árban, ami egyiküknek sem lehet jó. Hints Gábor szerint az utasoknak sem válik hasznukra a szituáció, mert a tartósan veszteséges tevékenység a kevésbé tőkeerős irodák csődjéhez vezethet, az pedig oda, hogy az utasok esetleg a befizetett előlegeket sem kapják vissza. Az a miniszteri rendelet viszont, amelyik újraszabályozná az irodák működését, a beharangozás után majdnem egy év elteltével, máig sem jelent meg.

❑

Cikkünket elküldtük a megnyilatkozóknak, akik közül a SunDay ügyvezetője tiltakozott az írás közlése ellen. Állítása szerint ugyanis mindenkit, az egész, majdnem nyolcvantagú csoportot haza tudták volna hozni február 22-én.

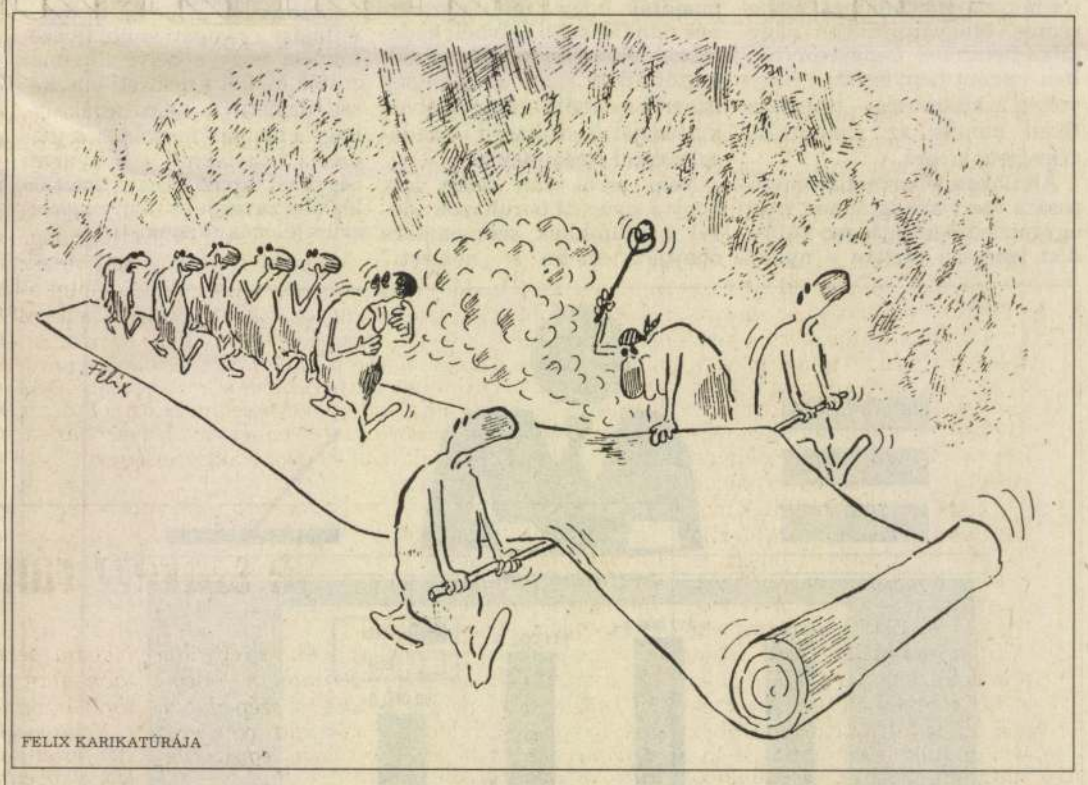

FELIX KARIKATÚRÁJA

Akárhogy történt is, annyi bizonyos: meglehetősen anarchikus viszonyok uralkodnak a turisztikai piacon. Nem a SunDay az egyetlen újonnan alakult, tapasztalatlan iroda, amely olykor irreálisan alacsony árakat alkalmaz. Emögött majdnem mindig az húzódik meg, hogy a jó előre lekötött, már kibérelt charter gépeket a meggondolatlan, a piacot rosszul felmérő túraszervező nem bírja utasokkal megtölteni, s neki ekkor már nem sok vesztenivalója van. Veszítenek viszont ezáltal az ugyanazt az üdülőhelyet megcélzó más túraszervezők, annak ellenére is, hogy szervezettebb, megbízhatóbb és színvonalasabb szolgáltatásokat nyújtanak. Az utas pedig nem tudhatja, melyik irodában bízhat meg, melyikben nem, és tájékozatlanságában a zsebére hallgat.

Anarchikus a turisztikai piac azért is, mert a magyar utazási irodák túlnyomó többsége a túraszervező és az ügynök (a nagykereskedő és a kiskereskedő) szerepét egyidejűleg próbálja betölteni, holott a kettőhöz merőben más szakértelem és kapcsolatrendszer szükséges. Kiegyensúlyozott piaci viszonyok között ez a két szakma elkülönül – nem egyazon cégen belül jelentkezik –, s a túraszervezők általában szük csoportja pontosabban fel tudja mérni a keresletet.

A nálunk kialakult túlkínálatot súlyosbítja, hogy a külföldi utazások iránti fizetőképes kereslet nem nő, ellenkezőleg, zsugorodik.

Gál Zsuzsa

DIURNUS Dobai Pál

Egy ház parkol a sarkon

A főváros kellős közepén új, hatalmas épület. Sem a szemem, sem a szívem nem szokja meg. Megjelenik majd képeslapokon, filmeken, útirajzokban, családias turistafelvételeken, randevúk, verekedések, zsebmetszések emléke fűződik majd hozzá: e sok ezer köbméter is – immár Budapest lett. Mintha egy tisztes, javakorabeli úr fél kezére váratlanul sebvörös kesztyűt húzott volna, míg a másik fél pár észrevétlen drapp. Mindenki csak az iromba fél kesztyűt veszi észre, senki sem a sétáló úriember arcába, szemébe néz: meg sem látja, s már elfelejti.

Persze, idő kell, míg megszokjuk. Lehet, hogy lassan beletörődik a városképbe, s beletörődünk mi is. Egyelőre úgy fest, mintha vadidegen városból érkezett volna, valahonnan (mondjuk) Németország gyáras-áruházas részéből, itt csak átutazóban lenne, éppen leparkolt holnapig a sarkon, mint egy sokemeletes lakókocsi. Egy ház, amely az utcasarkon parkol.

Igaz, vannak megszokottan csúf házak is a közelben; nem mentségük az sem, hogy szegényebb-gazdagabb időkben épültek...

Érdekes: vannak idegenszerűnek tetsző épületek, amelyeket viszonylag gyorsan befogadunk, megszokunk, tekintetünk könnyedén megáll rajtuk vagy elsiklik fölöttük. Mint az Astoriával szembeni üveg és márvány irodatömb, amelyet a köznyelv svéd háznak nevez. Budapest nem mindent vet ki magából, ami képileg, stílusában, modorában idegen; talán nem kedveli meg, de türelmesen (vagy kissé ingerülten) elfogadja. Nem tudom pontosan, mi kell ahhoz, milyen tulajdonság, alakzat, forma, környezet, amitől a város allergiás viszketegsége soha sem enyhül a kellemetlen újdonság láttán.

A (ma borzasztóan Chicagónak nevezett) egykori EMKE mögött, a Rákóczin épült saroktömb önmagában talán elviselhető iroda- vagy áruház lenne Frankfurtban; ott stílusbéli semlegessége, semmitmondása nem tenné szembeszökővé – itt azonban, a már amúgy is botrányosan eklektikus Blaha Lujza tér közelében, de szemben a Rókussal, a szem e látvány migrénje. S ami még rosszabb: majd tompa sajgássá szokjuk ezt is.

Minek nevezzelek?

Rohamosan terjed – egyéb idiotizmusokkal együtt – a kisebbrendűségi érzéssel kombinált kivagyiskodás.

Először is a fékevesztett urazás! Ismét használható az „úr" megszólítás; ez helyes, de az unos-untalan urazás, ott is, ahol semmi létjogosultsága nincs, csupán lovat ad az amúgy is kóros felsőbbrendűségi érzésben lubickoló Nagyember alá.

Begurulok a mindennapos koreográfia láttán, amikor is a „tévészemélyiségnek" deklarált médiariporter görcsbe rándult, mereven kinyújtott karral készségeskedi a mikrofont a Kérdezett Illetékes megszentelt ajka elé, s az utóbbi Úr úgy marad, nyársat nyelt tartásban, merev derékkal. Mert egy Úr, azaz egy illetékes, egy nyilatkozó, egy megkérdezett – nem közeledik. Esze ágában sincs, hogy legalább felezze a távolságot. Hogy a kérdező és a kérdezett gerince nagyjából azonos szöget képezzen a foteljával? Hohó! Hát akkora demokrácia azért nincs, hékás! Te csak urazz engem, én meg elviselem, hogy számba dugd a mikrofont, mint lekváros gombócot a válogatós kisgyerekébe.

És mindegy, nő-e a kérdező vagy férfi, ifjabb-e vagy emberöltővel öregebb az ő beosztása ezt a koreográfiát írja elő. Lehet a kérdező – elvileg – a kérdezettnél összehasonlíthatatlanul értelmesebb, képzettebb, közismerten értékesebb (akad ilyen is), de a szolgai tárggyá görcsösült kinyújtott karban felszolgált mikrofon és a folytonos urazás az eleve-alá-fölérendeltséget szemlélteti. Így kell annak lenni. Igazán?

Terjed a hölgyezés is. Tudom, nehéz megvonni a demarkációt, de bocsánatot kérek, ne tituláljátok hölgynek a markecoló kurvát, meg a súlyos büntetését töltő visszaeső bűnözőnőt.

Volt egyszer egy poéta, aki leírt egy ügyes sort: Minek nevezzelek? Egészen a legutóbbi időkig félreértették ezt a sort. Vélték, hogy a versíró a megszólítás bőségzavarával küzdött. Holott dehogy. Jövőbe látó volt. (Beszélik, hogy amúgy is...) A „minek" azt jelenti: miajóistennek nevezzelek, ha egyszer halvány gőzöm sincs a legelemibb illemszabályokról, s egyben tanulásfóbiás és szereplésmániás vagyok.

Lehetséges, hogy antimaximalista vagyok, de én inkább bármilyen marhasággal zárnám az interjúmat, inkább leharapnám a nyelvemet, mint hogy ezt szajkózzam ezredszer is, hogy: Köszönöm a beszélgetést. Köszönöm, hogy elfogadta a meghívásunkat. Azt javasolnám: ne ötöljetek-hatoljatok. Ötöljetek.

Péreli Gabriella

Krusnyák

festő

Művészet, 1939. IV. sóf. 30. n. 127. l.

Kende Béla: V. Nemzeti képzőművészeti kiállítás kassán.

Krusnyák Edit

...ok szerepelnek.

— **A tallinni Magyar Képzőművészeti Kiállítás sikere.** Tallinnból jelentik: A Tallinni Magyar Képzőművészeti Kiállítás igen nagy sikerrel zárult. *Päts Konstantin* államelnök megvette *Kisfaludy-Strobl Zsigmond* két szobrát és *Glatz Oszkár* egyik festményét. A közoktatásügyi miniszter *Krusnyák Edit* festményét vásárolta meg. A kiállítás anyagát Kaunaszba szállítják, ahol május 7-én ünnepélyes keretek között nyitják meg a kiállítást.

Pesti Hirlap

1938 máj. 3

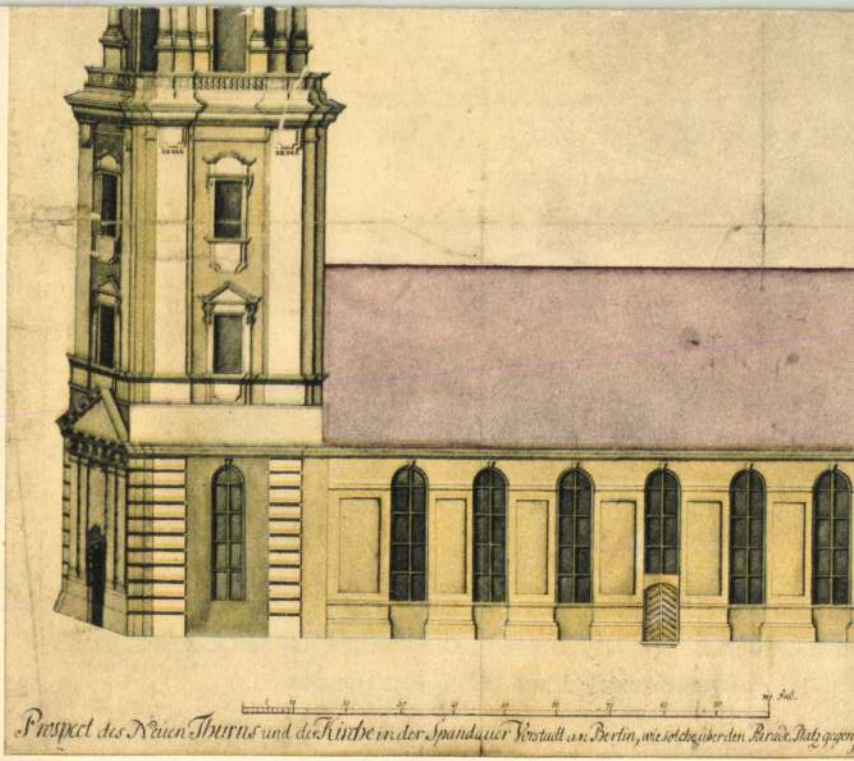

Prospect des Neuen Thurns und der Kirche in der Spandauer Vorstadt an Berlin, wie solche über den Paradé Platz gegen

Krusnyák Károly

Krusnyák Károly kiállítása Kaposváron.

Hétfőn este 5 órakor a Turul-szálló környéke igen népes volt. Egymásután érkeztek fényes autókon és gyalogosan a kaposvári notabilitások, akik a Turul diszteremében gyülekeztek az ott rendezett tárlat — fényes külsőségek között végbement — megnyitására.

Az utóbbi esztendők egyik legnagyobb művészeti és társadalmi eseményének tekinthető ez a kiállítás, amelyhez hasonló nivós és értékes munkákat már régen láttunk.

Krusnyák Károlyt nem kell bemutatnunk Kaposvár műértő közönségének. Az ő művészi munkásságát már régen elismerték ugy a hazai, mint a külföldi műkritikusok, amikor ez a nagyszerű művész a művészeti elismerésre szolgáló legnagyobb dijakat és kitüntetéseket nyerte el egymás után. Az előttünk fekvő és a képzőművészeti társulat 50 esztendős fennállására kiadott diszalbum tanusága szerint Kusnyák Károly festőművész a jelenleg élő magyar művészgárdának legtöbbször kitüntetett tagja, akinek itt bemutatott munkái egytől-egyig válogatott kvalitásu nagyvonaluságot és tökéletes kiforrottságot mutatnak.

Kompozicióí óriási kiegyensulyozottságot és hatalmas lelkületet éreztetnek. Pompás szinei, a sötét háttérből ragyogóan világító fehér, vörösek nagy izléssel váltakozó harmóniája a szemlélőt valósággal lenyügözik. Krusnyák Károlyt ma az ország legnagyobb koleristájának tekintik. Hirtelen és széles ecsetjárással, realista közvetlenséggel alkotja munkáit.

Noha nem fér kétség ahhoz, hogy a képek bármelyike egy-egy tökéletes remekmű, különösen figyelemre méltó az a néhány rendkivül szép darab, amelyet magunknak megjegyeztünk.

Igy az »Esti harangszó« cimü vászna — az ott áhitatba merülő alakokkal — mély érzéseket fakaszt a szemlélőben.

Akt-képei, beállitásuknál fogva olyanok, mint amelyek sürün foglalkoztatják a nagy művészeket, a női test szépségéről alkotott eszményéről és a nemes forma ideálját szemléltetik bennük. Szinte klasszikusak.

Ilyen közvetlenül hatnak a többi témák, mint: »Mulatozók«, »Jó hirek«, »Konyhában«, mely képek nemcsak méreteiknél, de kompozicionális megoldásuknál, tónusuk mélységénél fogva a tárlat legszebb darabjainak tekinthetők.

A mester számos munkája van az állam és a főváros tulajdonában és szeretnénk, ha néhány munkája Kaposváron maradhatna.

Krusnyák Károly a magyar klaszszikusan konzervativ művészetnek egyik legkiválóbb reprezentánsa, minden képében magyar, nemcsak tárgyánál fogva, de minden képéről egy-egy magyar ember szól hozzánk.

A tárlat, amely 7-én záru, naponta 10-től 6 óráig tekinthető meg.

Új Somogy
931. II 5.

sági Bizottsága részéről a kedden kiküldött 3 tag, ugymint gróf Somssich László nagybirtokos, dr. Kunffy Lajos budapesti és Merész Gyula babócsai festőművész, megyebizottsági rendes tagok,

A Somogymegyei Muzeum Egyesület részéről: Bereczk Sándor ny. műszaki tanácsos, Gönczy Ferenc ügyv. igazgató és dr. Szabó Béla kir. tanfelügyelő, muzeum-vezetőségi tagok,

A Magyar Mérnök- és Épitész-Egylet részéről: a később bejelentendő épitész-kiküldött.

A kaposvári államépitészeti hivatal részéről: Nádasdy Dezső műszaki tanácsos, hivatalfőnök,

Kaposvár város mérnöki hivatala részéről: Andorka Gyula műszaki tanácsos,

A Muzeumok és Könyvtárak Országos Felügyelősége (Gyüjtemény

Termény- és állatpiac.

Budapest, febr. hó 4. *Termény-jelentés:* 77-es tiszavidéki buza 13·80—14·00, felsőtiszai 13·70—13·90, dunántuli 13·65—13·85. Rozs 10·05—10·15 Takarmányárpa 13·75—14·25. Tengeri 13·35—13·55.

Budapest, február hó 3. (Réti-féle jertésjelentés.) Árak: I. rendü uradalmi faj 1·14—1·16, szedett 1·14—1·16, szedett közép 1·08—1·10, könyhyü 1·00—1·06, I. r. öreg 1·02—1·04. II r. 0·92—0·98, angol süldő 1·15—1·20, szalonna nagyban 1·08—1·10, zsir 1·38—1·42, hus 1·60—1·76 szalonnás hasitott sertés 1·36—1·46.

11/2 — 11/5

Krusnyák Károly

Uj Nemzedék,
1926. ápr. 20.

• (Krusnyák Károly, Pádua Kálmán és Szántó Gergely együttes müteremtárlata.) Lelkileg jól összehangolt három kiváló művészünk nyitja meg vasárnap a Horánszky-utca 9. számu ház mütermében együttes müteremkiállitását, ahol komoly értékeikből mintegy ötven mütárgyat mutatnak be.

Krusnyák Károly kollekciójából a kiérett művész egyensulyozott tudása és kontemplativ nyugalma érződik ki, azé a művészé, aki akadémikus gondossággal, mégis könnyed fölénnyel fejezi ki érzületeit. Szinskálája a mély barnába ágyazott tompa pirosaktól a felszabadult napos szinekig terjed és meglepő, hogy ennek a nagy szinorchesternek minden hangszerét, adott témák szerint, jól tudja használni. Csöndes müteremkompoziciói *(Terefere, Család, Vak koldus)* valahogy a flamand nagymesterek bensőséges témaköréből valók, azoknak szin- és technikai megépitésével is rokon; másfelől a XIX. századvégi akadémizmus modorában látni néhány vásznát (Fej- és akttanulmányok); majd meglepetésként impresszionisztikus genre-képeket is kiállit *(Piroskendős lány, Bibliás asszony)*.

Pádua Kálmán tájképei, minden jellegzetességük ellenére, pompásan variálják Krusnyák egyenletességét. Szinben nyugtalanabb, temperamentumosabb, előadása is sokkal frissebb, üdébb, de témáik kikeresésében egyformán melegszivü poéták. A *Felhőorgiák* cimü festménye bravuros szinkompozició, *szentesvidéki tájképei* az Alföld végtelen egyszerüségéről és nagy-nagy nyugalmáról beszélnek, *Dunamenti hangulatai* is finomak. Szinharmonizálása különösen a világosra felfokozott tájimpressziókban mutat nagyszerü bátorságot és mesterségbeli készségeket. Interieurjei egyáltalán nem sablonosok, grafikáit pedig a *Nemzeti Ujság* illusztrációiból is jól ismerjük.

Szántó Gergely szobrászmüvész mintegy harminc érmet és plakettet állit ki nevezetes müdarabjaiból. Az ő nevét legutóbb az kapta a hir szárnyára, hogy az állami aprópénzpályázaton első, második és harmadik dijat nyert, kibocsátandó érepénzeink közül az 50 filléres az ő alkotása. Kollekciójából a hires *Attila-érmet*, a centennáris *Petőfi-*, *Gvadányi-*, *Madách-* és *Széchenyi*-emlékérmeket emeljük ki. Kiállitotta legujabb müvét is, a *Vasváry Pál-emlékérmet*, melyet a centennáris emlékbizottság megbizásából készitett el.

A kiállitás egyébként április 25-ikéig lesz nyitva és megtekintése dijtalan.

dijak mérséklését, a külföldi nyersanyagok vámjának leszállítását, továbbá az összes állami és hatósági üzemek megszüntetését és a kisipari hitelkérdés megoldását. UN. IV.20

— (Magánlevél.) *Ballagi* Aladár tanár ur semmiképen sem tud belenyugodni abba az igazságba, hogy minden szenzáció három napig tart. A frank időszámitás negyedik hónapjában elmondott beszéde fölött bizony átvágtatott az idő. A tanár ur csodálkozik, hogy már nem áll a közvélemény figyelmének előterében és szorgalmasan nyilatkozik. Nyilatkozat-háborut folytat, fölöttébb egyoldaluan, mert senki sem ad ellennyilatkozatokat. Valami levélről van szó ebben a nyilyatkozat csatározásban, amelyet *József* királyi herceg intézett volna hozzá, nem lehet tudni mikor és milyen alkalomból. A tanár ur sokat sejtető nyilatkozatokat tesz arról, hogy a bizonyos alkalomból hozzá intézett királyi hercegi levélben a mai közélet néhány ismert vezető személyéről is szó van, de hát ő diszkrét ember, ő a szive fölött őrzi a levelet

Krusnyák Károly.
festőművész

* **Müteremtárlat.** A Horánszky-utca 9. sz. ház mütermében *Krusnyák* Károly, *Pádua* Kálmán festőművészek és *Szántó* Gergely szobrászmüvész rendezték meg együttes müteremtárlatukat. A kiállitás három értékes kollekciója mintegy ötven mütárgyból áll, vasárnap nyilik meg a nyilvánosság előtt és megtekintése dijtalan.

Magyarság, 1926. ápr. 18.

3

MŰVÉSZETE ÁTTÖRTE A FELEDÉS HOMÁLYÁT

Évtizedekig megfeledkeztek róla. Persze nem véletlenül. Egyénisége, munkássága nem illett bele a magyar művészetről alkotott szocialista értékítéletbe.

Krusnyák Károly életének utolsó húsz éve Rákosligethez kötődött. Lánya, Domonkosné Krusnyák Magdolna, ugyancsak festőművész férjével együtt ma is itt él. Az első világháború idején a magyar művészeti életbe berobbant Krusnyák Károly a két világháború között díjat díjra halmozott alkotásaival.

Az 1960-ban elhunyt művész évtizedek utáni első kiállítása 1990-ben Veszprémben volt. Most leánya nagy szervező munkájának köszönhetően az Erdős Renée-házban is megtekinthettük, illetve április 6-ig még megtekinthetjük Krusnyák Károly művészetének kiemelkedő darabjait.

Művészetének vezérlő elvei közül az első a hazaszeretet, amely azonban nem propagandisztikusan van jelen. Éppen ellenkezőleg, rejtetten jelenik meg témáiban, motívumaiban nyúl vissza nemzeti történelmünk jeles eseményeihez, fontos szereplőihez. A művész másik vezérlő elve a nép ábrázolása, a nép szeretete. Székely származású felesége révén Erdély varázsával is összekapcsolódott a lelke. Feldolgozta műveiben a székely népballadákat.

Dr. Praznovszky Mihály múzeumi főigazgató a mostani kiállítás megnyitóján méltán mondta, hogy Krusnyák Károly tökéletes művészetet hozott létre. Ennek sorsa azonban a kényszerű elbújás volt. Itt az ideje, hogy ez alól immáron felmentsük. Erre szolgált a rákoshegyi tárlat, s reméli, hogy egyszer talán megnyithatja a Krusnyák-életmű igazi nagy, összegző bemutatóját a Nemzeti Galériában is, „amely, szavamra mondom, nemzeti festészetünk, kulturális életünk nagy eseménye lesz".



Önarckép 1920-ból

KRUSNYÁK KÁROLY
RÁKOSVIDÉK 1990 április 10. old.

DINOSZAURUSZ A L

A Lemberg utca 20. szám alatt imponáló gyorsasággal, hatalmas méreteivel is tiszteletet parancsoló épület nőtt ki, szinte a semmiből. A Lemberg utca felől nézve fel sem tűnik, ami a Nyitány utca felől nyomasztóólag hat az itt élő négy család számára. Az otthonuk és melléképületeik fölé magasodó több szintes épület megépítése ellen panaszbejelentéssel éltek a fővárosi, a kerületi önkormányzatnál, illetve a szakhatóságoknál.

A válaszlevelekből kiderül, hogy a panaszosokat még most sem kezelik felnőtt emberként. Semmitmondó, rendeletekkel takarózó, felületes, a valóságot elferdítő ügyintézők alulinformálják és ezzel nevetségessé teszik hivataluk első számú vezetőit, akikkel a leveleket aláíratják.

De nézzük sorba!

A Református Zsinat Szeretetszolgálati Osztálya által kiírt pályázatot — egy közösségi ház építésére — kerületünk egyik jónevű építész-kivitelezője nyerte meg. A közösségi ház tíz darab, egyenként harminc négyzetméteres lakásból, orvosi rendelőből és ellátóból, valamint mellékhelyiségekből áll a terv szerint.

Apropó, terv! Önkormányzati ellenőrzés során a helyszínen az elfogadott tervtől eltérő kivitelezést állapítottak meg. Az önkormányzati félfogadáson a tervező elismerte, hogy nem a valóságnak megfelelően tüntette fel a gerincmagasságokat. E tévedés „csekély" három méter szintkülönbséget jelent. E kegyes csalás azt a célt szolgálta volna, hogy a tűzfalak *azonos* magasságban összeépíthetők legyenek. De így?! Így is, hiszen összeépítették, és befalazták Kunu Jenő Nyitány utca 49/a szám alatti lakos fürdőszobaablakát is, amely polgármesterünk szerint csak *egy darab* üvegtégla. Dóci úr! Ez az üvegtégla fakeretben van, gittel rögzített és úgy hívják, hogy nyílászáró!

E hiányosságok feltárása után a tervezőnek ajánlotta önkormányzatunk, hogy kérjen fennmaradási engedélyt, és a módosítást kiegészítő mellékleteivel nyújtsa be. Erről a kivitelezőt és a műszaki ellenőrt tájékozatták, egyben a kivitelezési munkát leállíttatták! De a kivitelező — mit neki határozat — folytat-



Szeifner Judit és Faludy György

Anekdoták a XX. századból

Az Apropó szeptemberi műsorának vendégeként a 95 éves költő-műfordító Faludy György és felesége, Fanni látogatott el a Rákoscsabai Közösségi Házba. A közönség anekdotákat hallhatott a költő életéből, aki még személyesen találkozott a XX. század nagyjaival, József Attilával és Karinthy Frigyessel.

Sz. A.

Térdeplő felhők...

Három éve merült fel az a gondolat, hogy a Dózsa Művelődési Ház az önálló és csoportos kiállítók mellé egy harmadik kategóriát is szervezzen, ahol házaspárok mutatkozhatnak be. A két évvel ezelőtti Ballonyi-házaspár kiállítását idén szeptemberben egy másik kerületi művészpár tárlata követte.



Orosz Márta, dr. Losonci Miklós, B. Laborcz Flóra, Benedek József

Szeptember 4-én a Fórum teremben került sor *B. Laborcz Flóra* „Szimbólumaim" és férje, *Benedek József* Tér-idő dimenziók morfológiája című közös kiállításának megnyitójára. A kiállított tárgyak másik részét az emeleti Ballonyi Galérián és a balett-teremben nézhette meg a közönség. *Halper László* gitárművész bevezető muzsikája után *Orosz Márta*, a Dózsa igazgatónője köszöntötte a művészházaspárt és a vendégeket. Elmondta, hogy Halper László kiválasztása nem volt véletlen: a zenében a vasvágó gép zajára komponált dalát hallhattuk. *Dr. Losonci Miklós* művészettörténész ezután a Ferenczy-díjas ötvös-szobrászművész B. Laborcz Flóra, illetve a szobrászművész férj művészetének hasonlóságairól és különbségeiről beszélt.



Szabó Anikó

Krusnyák Károly-emlékkiállítás

Augusztus 30-án a Csekovszky Árpád Művelődési Házban Krusnyák Károly emlékkiállítást nyitottak meg, melyen Bellák Tibor, a Magyar Nemzeti Galéria főmúzeológusa méltatta a művészt, akinek képeivel legutóbb 1994-ben az Erdős Renée Ház 33 képet bemutató emlékkiállításán találkozhattak a látogatók.

Rákosliget egyik megmentésre váró művészi örökségeként tekinthettek a látogatók a képekre, hiszen a múlt század első felében alkotó művészgeneráció országosan is megbecsült alakját mutatták be a közönségnek a rendezők.

A kőrösi születésű *Krusnyák Károly* (1889-1960) a varasdi tíz gyermekévét követően szüleivel Veszprémbe költözött. Felserdült ifjúként a város levéltárában dolgozott, majd 1907-12. között a Budapesti Iparművészeti Iskola növendéke volt, mestere Kőrösfői Kriesch Aladár lett. Huszonhét évesen már országos kiállításokon szerepeltek képei.

Beérkezett művészként minden jelentősebb kiállításon jelen volt, a katalógusok tanúsítják, a legtöbb díjat elnyerők közé tartozott. Említhetnénk többek közt a Fészek-, a Warmann-, a Vasary-, a Herceg Esterhazy- és Balló-, Ipolyi Arnold-díjat, és 1941-ben Budapest főváros aranyérmét is elnyerte. Szombathelyen diplomás rajztanároknak adott mesterkurzust, Veszprémben pedig a Szent Margit templom oltárképét festette meg. Vásznainak többségén Rembrandt-i, Leibl-i ihletésű, XX. századi realizmus jelenik meg. Képei közt magyar népi jellegű életképek, kiváló portrék sorát találjuk. Fiatalkori képei tanúskodnak a székely népballadai világhoz vonzódásáról.

1944-ben költözött Rákosligetre. Utolsó művészi korszaka kötődik Ligethez, ahol meghatározó közéleti szerepe volt az 50-es években.

Kerületi küldöttként a Fővárosi Tanács tagja lett, s a művészeti albizottság elnökeként az akkori műtermi lakások építését segítette. Számos korabeli művészeti egyesületben és társaságban törekedett a képzőművészek társadalmi rangjának megerősítésére.

Halálakor a kerület saját halottjaként temette a főváros adományozta sírhelyre.

A kiállítást az érdeklődők szeptember 6-áig láthatták.

Raffay Gábor



Krusnyák Magdolna, Prém János, Bellák Tibor

Dózsa Művelődési Ház

Pesti út 113. T.: 256-4626 Fax: 256-7403
Honlap: www.dozsmuvelodesihaz.hu

Arthur Miller: **A salemi boszorkányok** – a **Rigel Színpad** előadása október 15-én, 22-én és november 12-én 18 órakor

Latin varázs – a **Ricardo Salsa Band** koncertje október 16-án 19 órakor

Fachet Imola Az Óperenciás tengeren túl... (repülőjegy Ausztráliába) című **kiállítása** a Ballonyi Galérián november 1-ig. Megnyitó: október 18. 18 óra

Bóbita bérlet – Lázár Ervin: **Szegény Dzsoni és Árnika**; a **Maskara Társulat** előadása október 20-án 10 órakor és 14.30-kor

Moziest felnőtteknek: **Mennyei királyság** – színes amerikai romantikus filmdráma október 21-én 18 órakor

Frech Gábor József Attila estje november 4-én 19 órakor

A magyar paraszti lakószoba tárgykultúrája című kiállítás a Ballonyi Galérián november 22-ig. Megnyitó: november 5-én 18 órakor. A megnyitót követően, 19 órakor a Sebő Együttes koncertje a színháztermében.

Családi mozidélelőtt: Pata csata – színes, animációs családi vígjáték november 6-án 10 órakor

Leg... leg... leg... – játszik a **Cezary Konrad Trio** (Cezary Konrad, Lengyelországban az „Év legjobb dobosa", Marek Napiorkowski gitár, Robert Kubiszyn basszusgitár) november 6-án 20 órakor

Kölyökmozgó: **Pata csata** – színes, animációs családi vígjáték november 9-én 14.30-kor

Padlás – musical két részben a **Sziget Színház** előadásában november 13-án 17 órakor. A főbb szerepekben: Pintér Tibor, Vörös Edit, Bencze Sándor, Hábencius György, Bordás Barbara, Mező Zoltán, Kőszeri Vivien. Rendező: Pintér Tibor.

Október 26-án 19 órakor: **Aut(h)onómia sorozat** – Auth Magda vendége **Kútvölgyi Erzsébet,** színművész. Belépő: 800 Ft

November 5-én 19 órakor a **Sebő Együttes** ad népzenei koncertet a színháztermében. Az együttes tagjai: **Sebő Ferenc, Barvich Iván, Perger László, Orczi Géza**. Belépő: 1000 Ft. A koncerthez kapcsolódóan: **A magyar paraszti lakószoba tárgykultúrája** című kiállítás a Ballonyi Galérián. Megnyitó: november 5-én 18 órakor Megnyitja: Sebő Ferenc

November 6-án 20 órakor: **Jazz Presso – Borbély Műhely.** A zenekar tagjai: Borbély Mihály (fúvós hangszerek), Cseke Gábor (zongora), Horváth Balázs (bőgő), Baló István (dob) Belépő: 700 Ft

November 10-én 14.30-kor: **Vörösmarty Mihály: Csongor és Tünde** – felső tagozatosoknak ajánljuk tananyaghoz kapcsolódó színházi darabunkat a Nevesincs Színház előadásában Belépő: 700 Ft

Kedvezményes számítógépes tanfolyamok!Esetenként 10-12.000 forinttal olcsóbban, mint eddig! Érdeklődni a 256-4626-os telefonszámon lehet!

Rákoshegyi Közösségi Ház

Podmaniczky Zs. u. 3. T.: 258-3394

Október 22-én 18 órakor kiállítás megnyitó a **cseszneki, gyulai, és az öcsényi művésztelepen** készült alkotásokból

Csekovszky Árpád Művelődési Ház

Hősök tere 9. T.: 256-0267
Honlap: www.csekohaz.axelero.net

Karaoke buli október 15-én szombaton 21-02 óráig

Rock–blues hétvége: a **Balassi Rock Lockel és a Falka és az MMM** koncertje november 11-én pénteken 20-23 óráig

Szombat Esti Táncparti – színvonalas élőzene a '60-as évektől napjainkig, a táncolni vágyóknak! **Márton napi Mulatság**, játszik: a **Tom Cat Band** november 12-én, 20–01 óráig. Vacsora elővételben rendelhető november 8-ig.

Kosárfonó tanfolyam – az ősi népi mesterség elsajátítása. 40 órás tanfolyam 16 alkalommal, tanfolyamvezető: Tuba Sándor, csütörtökönként 17.30-20 óráig. (Min. 10 fő esetén)

Társastánc tanfolyam kezdőknek: cha-cha-cha, szamba, rumba, angol- és bécsi keringő, tangó, mambó, salsa, jive, rock'n'roll tánciskola. Vezető: Tomasevszky Tímea, a Botafogó táncegyüttes tagja. Csütörtökönként 20.30-21.30-ig, információ: a 06-30-914-2899 telefonszámon.

Karate-Do, a Magyar Kushido Karate Szövetség tanfolyama, tanfolyamvezető: Falusi Márton. Gyerekeknek 8 éves kor alatt hétfőn és pénteken, 8 éves kortól, haladóknak és felnőtteknek hétfőn és szerdán

Kardforgatás: oktatás és személyiségfejlesztés, foglalkozásvezető: Szabó Zsolt edző szombatonként: 9-10.30-ig

Rock and roll kezdőknek 5 éves kortól, stúdióvezető: Perneki Ildikó, péntekenként 15-16 óráig

Arabesque Mozgás- és Táncstúdió – balett kezdő, középhaladó és haladó szinten, jazzbalett, színpadi tánc balett előképzettséggel, felvételivel.

Rock and roll, stúdióvezető: Perneki Ildikó. Középhaladóknak péntekenként 16-17.30-ig, haladóknak 17.30-19-ig

Breaktánc kedden 19.30-21 óráig, csütörtökön 20.30-21.30-ig

Tradicionális hastánc tanfolyam, vezeti: Sas Györgyi. Információ a 06-30-311-7756-os telefonszámon. Tanfolyam csütörtökönként 18-19 óráig

Vár a Zenevár! Zenei foglalkozás várandós és kisgyermekes anyukáknak, foglalkozásvezető: Bolyosné Pethő Ildikó, zenepedagógus. Foglalkozások: szerdánként 10-11-ig

Női torna – callanetics tanfolyam- és stúdióvezető: Krajcz Judit, hétfőn és szerdán 17.30-18.40

Gyógytorna, vezeti: Puskás Mária gyógytornász kedden, csütörtökön 8-9 óráig

Gyógytorna csontritkulásra és ízületi bántalmakra, vezeti: Puskás Mária gyógytornász kedden 18.15-19.15-ig, csütörtökön 19.15-20.15-ig

Kriston-féle intimtorna tanfolyam a medencealapi izmok karbantartására, vizelettartási és aranyeres problémákra, szülésre, menopauzára történő felkészítésre és hogy jól érezzük magunkat a bőrünkben! Tanfolyamvezető: Herr Katalin intimtorna tréner (06-30-232-3290) 8 órában szerdánként 17.30-19.30-ig

Rákoskerti Művelődési Klub

Rákoskert sgt. 66. T.: 257-4498
Honlap: www.kertiklub.hu

A IV. Rákoskerti Őszi Fesztivál keretében **Nagy Miklós** rákoskerti festőművész **kiállítása** október 13-ig

Kőszegi Anna Mária textilművész **Színjáték** című **kiállítása** október 30-ig tekinthető meg. Láthatók kézzel szövött képző- és iparművészeti alkotások. A kiállítást megnyitja: dr. Lázár Imre egyetemi adjunktus (SOTE, Károli Gáspár Egyetem), közreműködik: Kaltenecker Zsolt (szintetizátor), Békési Judit (ének). Megnyitó október 15-én, szombaton 16 órakor

Szüreti bál, zenél a **Mámor együttes** október 15-én, szombaton 20-02 óráig. Előzetes jelentkezést kérünk telefonon!

Egressy Zoltán: **Sóska, sültkrumpli** – az **Ascher Oszkár Színház** előadása október 16-án, vasárnap 19 órakor

A világ futballcsillagai A-Z-ig – nagyszabású sportfotó-kiállítás. **Molnár István gyűjteménye** öt kontinens mintegy 70 országából: dedikált fényképek, a modernkori labdarúgás jeles személyiségeinek bemutatása, többek között 100 világ- és Európa-bajnok, a magyar Aranycsapat tagjai, a világ és Magyarország más híressége. Megnyitó: november 12-én, szombaton 15 órakor

Futballcsillagok – kerekasztal-beszélgetés jeles futballistákkal és sportvezetőkkel november 12-én, szombaton 16 órakor

Tátrai Tibor és Szűcs Antal Gábor élő koncertje: Latin, latin, latin november 13-án, vasárnap 17 órakor

Lépj tovább! – barátom a digitális fotótechnika. Az ismeretek átadója: Basa János fotóművész (Innovációs Díj 2001). Keddenként 17.30-20.30 óráig (8 alkalom)

Eszperantó nyelvtanfolyam, tanfolyamvezető: Katona Éva. Minden pénteken 17-19.30 óráig

Salsa kezdő tanfolyam – a salsa alaplépései és néhány lépéskombináció, tanfolyamvezető: Szántó Judit, tíz alkalom december 12-ig hétfőnként 19-20 óráig.

Gózon Gyula Kamaraszínház

XV. utca 23. T.: 256-6062, 06-70-254-4424

Október 11. kedd 18 óra: **Várj, míg sötét lesz!** Páger A. bérlet 1. előadás, jegyek válthatók

Október 14. péntek 19 óra: **„A Fábry"** – Fábry Sándor önálló estje. Bérletszünet, jegyek válthatók

Október 18. kedd 10 óra: **Micimackó meséi** – bérletszünet, jegyek válthatók

Október 22. szombat 19 óra: **Csárdáskirálynő** – bérletszünet, jegyek válthatók

Október 26. szerda 19 óra: **Várj, míg sötét lesz!** Domján E. bérlet 1. előadás, jegyek válthatók

Október 28. péntek 19.30 óra: **Jávor** – bérletszünet, jegyek válthatók

Erdős Renée Ház

Báthory u. 31.
T.: 256-6062, 06-70-254-4424

X. Renée Képzőművészeti Rendezvény (kiállítás és szimpózium) a Renée Művészeti Társaság szakmai gondozásában október 5-30-ig.

Krusnyák károly

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

FALUSI VASÁRNAP

1960 JAN 24.



117

Krusnyák Károly festőművész

a két világháború között hazai és nemzetközi sikereket aratott képeivel, amelyek témáit főként a szegényparasztság életéből merítette. A felszabadulás után is számos kiállításon vett részt. Krusnyák Károly most lett 70 éves. Ebből az alkalomból mutatjuk be a festőnek „Anya" című, 1920-ban festett megkapó alkotását

Meg
Szi
ből e

nélkül

be a pálinkának való cefrét akarták szedni. Egy ilyen nagy hordót nem guríthatnak messze, Andris bácsi szólt a környékbeli csapatvezetőknek:

— Mondd meg az embereidnek, hogy a hordót három napon belül vissza lehet vinni a helyére. Három nap múlva átadom az ügyet a rendőrségnek. Én nem gyanúsítok senkit, de a rendőrrel minden házba bemegyek, felkutatjuk a pincétől a padlásig. S akinél megtaláljuk, azt én úgy megbüntettetem . . .!

A hordó másnap reggel ott állt a helyén.

Ez is eredmény, persze. De Andris bácsi módszeréből ennél több is telik. Megleste, ki gurítja vissza a hordót. Aztán beszélt a tettessel. Négyszemközt. Máig sem tudja rajta, meg az elnökön kívül senki, hogy ki volt a tettes. Mégis elértek annyit, hogy ez az emebr többé nem téveszti össze a szövetkezet vagyonát a Csáki szalmájával. Anélkül, hogy meghurcolták volna a nevét.

Cséplés alatt egy vasárnap délután észrevett egy szekeret.

— Te, Jóska, mi viszel szalmát, am cséplőgépnél senki viszel bármelyik szombatig?

NEM ÉRTEM TEN — men ember. — Az szalmazsákot

— De nem gond szemet szúr valak gondolhatnak: vajon búzát visz haza a kében. Ilyesmire kell.

— Erre nem is g mondta az ember ként ott volt már az éjjeliőr.

Az éjjeliőr viszo a téesz-irodán az e ris bácsit behivattá

— Vasárnap ez é — vonta felelősség könyvelő. — Tud

— Tudok.

— Mért nem jele dán?

— Nem találtam jelentettem volna? az emberrel, több ilyet . . . Apróságo jelenthetnék. A unnák meg s azt a vén Szentes más jelenteni. Csak ak ha az én tudomán döt mondott. Add nek?



Szablyáné Lohwag Ernesztin:
Dr. Péteryné Hendrich Edmée.



Krusnyák Károly: Varró nő.

KMTárs. A nő a művészetben.
1936.

Kunwald Cézár:
Térey Gábor (részlet).



Krusnyák Károly:
Öreg ember.

Barátsággal Kiáll.
1925 márc.

M.D.K.

Kronovetz György, építés

hésőbarokk tervét a beregszászi r.k. gotikus templom átalakítására, az egri érseki gazd. levéltár őrzi.

Heves megye műemlékei I. írta VoitPál.
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 356. old.

Kranovetter József perzeke
(Budai kt. Erzsébet tp. pöröke)

Kampis A.: Pokorny E.: A nt. Erzsébet perzet tekintettel bp.-i kolostnára, bp.-ára és női kőtrázára.
Kompism.
Bazadol, 1937.
iii. l.

M-DK

KRONOVETTER (Kronovetter) József festő

Garas XVIII. 147, 230, 255

Kronovetter József festő és szobrász

műhelyében készült a vízivárosi ferences
tpl. számos oltárképe, falképe, a kolostorban volt
csaknem félszáz festmény, és ezek a művész-feren-
cesek festhettek a kolostor refektóriumának bolto-
zatára a testvérei által eladott bibliai József
életének 4 jelenetét.

Budapest története III.Bp.Akadémiai Kiadó 1975

242.old.

Kranovetter József

festő és rajzoló

a vizivárosi Ferences Spl. berendezésén

dolgozó mester, ő kérjítette el 1749-1752

között a rajzolat

Budapest története III. Akad.kiadó Bp.1975 240.old.

Kronowetter József

vezette a ferences fróterek faforagó műhelyét. Alkotásuk az I. Fő. 41-43. sz. a. templom szószéke stb.

Beiza László, Bernát György, Erdei Ferenc stb: Budapest Lexikon, Budapest 1973. 13351

3011

M. D. K.

KRONOVETTER (Kranovetter) József festő

1715-ben pécsi, 1734-ben pesti polgár

Gyarás XVIII sz.-230. l

Kronowetter Pál
építész

M.D.K

Az egri oltár vállalkozó
mestere. Az ő interven-
ciójuk jelentkezik a gö-
döllői kastély kápolnán,

Voit Pál: Kracher Egerben
Művészet, 1964. december – 3 lap.

7.9.11

Kronovetter Pál
építész

M.D.K.

A zsámbohi templom, és a
kalocsai székesegyház főoltá-
ranak, építménye.

Voit Pál: Kuacher Egerben
Művészet, 1964. december – 3 lap.

KRONOVETTER bécsi festő 1778-ban megfesti a ferences templom főoltárát Egerben 600 forintért. 1779-ben ugyanott dolgozik az oltáron --+ Steinhauser szobrásszal és --+ Sporer márványozóval együtt.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

M-Dk.

KRONOVETTER (Cronovetter) Gábor
festő

Buda. Tabáni r. Szt. Katalin t., Szt. Család, Szt. Háromság oltárképek 1740
Gyöngyös Ferences t. Mária látogatása fő-oltárkép 1761

Garas XVIII. 147, 172, 239

Kronowetter Pál

Kalocsai festő 1761-ben festette az egri Kossuth L. u. 14. sz. a. ferences templom főoltárképét.

522 x 254 cm.

Voit Pál stb.: Heresmegye műemlékei II.

Magyarország műemlékei topográfiája. VIII. köt.

Budapest, 1972.

368 f

Kronevetter

Bécsi festő 1778-ban munkálatokat végez az egri Kossuth L. u. 14. sz. a. ferences templom főiltárán.

Voit Pál stb.: Heves megye műemlékei II.

Magyarország műemlékei topográfiája VIII. köt.
Budapest, 1972.

3651

KRONOVETTER Pál festő Egerben 1778-ban a ferences templom oltárának aranyozását és a szentély kifestését bizzák rá /Szmrecsányi 232,233./.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Kronoveter Pál

festő Kalocsárol

1778. Eger

l

Szm Egermův

232, 233. l.

Kronaveter Pál

festő

1778

l.

Kapossy jegyzetek

233. l.

M. D. K.

KRONOVETTER Pál festő

Bács rk. t. mellékoltárkép 1785
Fokto rk. t. szentélyfreskó 1785

Garas XVIII. 147, 230, 255.

Kronswetter Pál, kalocsai festő M.D.K.

műve az egri volt ferences templom Immaculata Conceptio főoltárképe, melyet 1761-től kezdve festett, s melyet szerző, a szentellyel együtt egy oldalas szép hegén közöl.
(224. á.)

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó,

216. old.
+356. "

Kronovics Pál, festő

1785-ben a baesi Tp 2 mellékoltárának képeit festi:

Balogh György: A baesi plebánia már éves emléke.

Magyar Sion, 1867.

42-60; 101-124. l.

Kronovics Pál

festő

1785-ben festette a bácsi rk. templom. Neplő nélkül fogantatott Szűz és a Nent keresztmellékoltárok képeit. 1864-ben restaurálták

Balogh Györay

A bácsi plébánia názeves emlékei. Magyar Sion 1867. V. cif. 107. l.

Kronovics Pál

festo

festette 1785-ben a bácsi r.k. templom számára a szépló nélkül jog. Ez és o kettőzt mellék oltárok képéit. E képeket megnyitottak 1864-ben.

Balogh György. A bácsi r.k. plébánia száz éves emléke Esztergom. 1867. 25. l. (Kulturtenyomat a Magyar Sionból)

M.D.K.

Kronovszky József, asztalos

az 1747-52 közötti adó-összeírásokban szerepel Egerben.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső,
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 356. old.

KRONOVSZKY József asztalos. 1747-53 közötti adóösszeirásokban szerepel Egerben.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Kronpecher György építész

Tér és Forma, 1929

II. évf. 323.

Árkay Bertalan: A római Magyar Akadémia.

Plasztika.

Jézus sirbatétele, szoborcsoport, 1506-

ban készitette Ulrich v. Kronstadt.
/Bruckenthal muzeumban, Nagyszeben./

Arch. Sieb. 1903. 32. köt. 42. l.

Plasztika.

Kristus sirbatétele, szoborcsoport,

1506-ban készitette Ulrich von Kronstadt

Arch.Sieb.1889.22.köt.51.l.

136.f.

M.D.K.

KRONPERGER Balt. muravicus

Neo - Vrkovar (Szerém - m.)

3 sodal

1952)

136 e

Művért. Kapossy János: Építők, szobrászok, festők és grafikusok a

M.D.K.

Kronperger Antal, gyöngyösi polgár

neve az 1827-évi megyei összeírás alkalmával fordul elő.

Heves megye műemlékei I. írta Volt Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 356. old.

KRONPERGER Antal /Ágoston ?/ gyöngyösi szobrász. A gyöngyösi 1827-es megyei összeirás alkalmával találkozunk nevével.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit

KRONSTEIN *Ágoston*, festő és grafikus, * Budapest 1850 dec. 16. Itt és a bécsi képzőm. akadémián tanult, s azután Bécsben telepedett le, hol a legismertebb német képes hetilapok illusztrátoraként működött. Schmidt Frigyes legjelentékenyebb építészeti alkotásairól 15 nagy akvarellt készitett, mely a bécsi képzőm. akadémia tulajdona. 1909. az óbudai plébánia-templom részére egy nagy akvarell Mária-képet festett.

E. G. I. 601 l

VI. Károly.

Mellig, kissé jobbra néz
ban. Középütt elválasztott gondó
szaés szakálla leberetvált. Vér
Kötöje gyémántokkal van kir
az aranygyapjas-rend jelvényét
rona-tünik szemünkbe. A tala
zsok képezuek díszt, a melyek mögö
mutat e feliratokkal: „TUSTI BE
MAXIMVS HOSTE". Felirata a talap

CAROLUS VI.
D. G. ROMAN. IMPER.
HISPAN. HUNG. BOHE
ARCHIDUX AUSTRIÆ.

s a pálmán balra: Cum Priv. S
jobbra: Elias Ch. He

Feketemodor, méretei

~~936~~
956

Kronstein August Stefan

festő és grafikus Bécsben

szül. Bpest 1850.

Budapesten és Bécsben

tanult. u. o. lakolapedvel

főleg kapja lapok részére

készített Munkrücikat

u. i. részletesebben

Thieme - Becker

ZIK.

M. kir. adóhivatal Eperjesen
ERK: 1904 AUG. 9
7901

L.

Felj. a Állandó Mét-
nemzek szkv. II. 147 lapa.
904. VIII/10.

[illegible]

[illegible]

Dvorik Sándy

Kronstein Agost Johan

Jesto

*1850 + 1921.

l.

Schoenblanda

55 l.

Pannonia VII. 70.

— Sérépe VII 70-72

Kronstein Ágoston

István

Festő

l. Schoen Óbuda

63. l.

Szőbbnő 3

– üvegkoszorúlás V. 246. –

Római üvegmetszés V. 246.

Kronstein A 3

szerepet vitt.

Egyházi Kumpar

1909. 121. 1.

(Kronstein aquarellfestmé-nye).

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhelyf

Miután keresményemnek 191..... év

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére .....

nevü munkástársamat szóbelileg megbiztam

Kelt ....., 191..... év

.....

tanu.

.....

tanu.

Kronstein Ágoston

festő.

Ó Budán hetek óta csendes inkognitóban egy magyar születésű művész tartózkodik, akinek Wien városa már életében szobrot állitott: Kronstein Ágoston. Makacs thermájának gyógyitása végett jött le Budapestre s itt a Császár fürdő szorgalmas használata által meg is gyógyult. Hálából az óbudai plébánia templom számára lefestette Ó Budának országszerte hires kegyhelyét Máriát a Kövön. (Mária Stein fordítva??) Most készült el a ép – egy óriási aquarell, igazi remekmű. Kronstein Ágoston Ó Budán született 1850.

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhelyf

Miután keresményemnek 191..... év

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére .....

nevü munkástársamat szóbelileg megbiztam

Kelt ....., 191..... év

.....

tanu.

.....

tanu.

Kronstein A. 2

decz. 16 án. A képzőmüvészeti akadémiát Wienbe, végezte Geiger P. Nep. Janus iskolájában, ahol aztán Altz Rezső tanár vezetése alatt a monarchiánk legelső aquarellistájává lett. Wien városának megbízásából – a wiem galléria számára tenérdek képet festett, miáltal őfelségének és az összes főhercegeknek is kedvenc hazi festőjévé lett. Befolyása és művészi szakértelme of nagy, hogy az utolsó években a monarchiában épült összes monumentalis épületek terverésben vezető

...agyar királyi államvasutak.

T. Műhelyf

Miután keresményemnek 191..... év

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére .....

nevü munkástársamat szóbelileg megbiztam

Kelt ....., 191..... év

.....

tanu.

.....

tanu.

Korény József

festő

szül. 1881 junius 20 Rimaszombaton. Iparművészeti iskolát végezte s azután 1908/9-ben a münchenni képzőművészeti akadémián tanult. Ezután harájött s Egerben telepedett le, s tőleg templom festéssel foglalkozik. 1909. nyarán állami ösztöndíjjal Olaszországban volt. 1915–1918-ig részt vett a világháborban s a 66 gyalogezrednél mint harcztéri festő volt beosztva. 1918-ban visszament Egerbe s jelenleg is ott dolgozik. Mezőkövesdi templom egyi angol kisasszyk templom egyi irgalmas nénikék és szerviták templomát ő festette ki. Ezen kívül még kb 14 vidéki templomot festett ki. 1921-ben festette a sajóládi és önodi templomok belső díszítését.

saját köztése.

Kronstein

crustumes

lásd

Numizmat. közl

1912. 9 l

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedé

.....

a műhelyfőnök
alá

8. sorsz. Műhelyi minta.

Kronstein szegedi ezüstemes
csoladról Kormányos Benő dr. ad
felvilágosítást.

Pollák C. Adolf Régen meghalt.
60 éve szegeden ekmérem
elöz meghalt.

Politzer Lipot szegedi
aranyimves Egylése

1914/VIII/7.

Kronstein ötvös

a XIX. sz-ban működött Szegeden

Patalik D-né: Adatok a szegedi ötvösség történetéhez

Művészettörténeti Értesítő, 1957, VI évf. 1 sz. 28 l.

Kronstein Ágost
István
festő
Aul. 1850. Óbuda, † 1921
Bécs: Főleg itt dolgozott. Az 1900. évi párizsi világkiállításra ovpromi látképet festett a város megbízásából.
A városházán van.
Csatkörl

lágyságából, s átvonul rajta, m
steppe-jelleg. És érdekes, hog
turája is. Mert Mármaros és Be
likus vallás és a ruténok egy-
itten hajduk, jászok és kunok,
gyarság időtlen állandóságát,
rosodtak, vagy megőrizték erede
sen katolikusok, inkább rómaia
kálomisták. Nagyon tanulságos k
kon és fatemplomaikon feltalál
lyi, székelyes és nyugati, alföl
képet, ugyenzt a jelleget mutat,

De történelmi föld

Kronwinkler (Alsó-
Bajorország) Michel
(Michell, Michael)
Pozsarago
1468 – 1502
k.
Hoffmann Pozsony 31. l.

Hoffmann Südost

3.



4.



Kronwinkler Michael, kőfaragó M.D.K.

1468-1502. között szerepel a pozsonyi városadási könyvekben. Telekkönyvi adatok szerint több ingatlan tulajdonosa.

Hoffmann Edith: Pozsony a középkorban, elfelejtett művészek, elpusztult emlékek. Bp. é.n. 31. old.

Kropf Franz Leopold

1713 körül a gyulafehérvári pénzverde lép mint ödérbe, melynek vezetője fenti.

Huszerdpénz

520 l.

FRANZ K R O P F, textilfestőmester

HAUPT LADEN BUCH.-Eines Ehrsamen Handwerks Deren Kais: Königl: PRIVILEGIRT Bürgerlichen Schön und Schwartzfär bern in der Königlichen Freyen Stadt Pressburg.
Név: 250.- Herr Franz K R O F T
Felvétel ideje: 1807. 14. Sept.
Hová vették fel: Pesth. 159.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974

GEORG K R O P F , textilfestőmester

HAUPT LADEN BUCH.-Eines Ehrsamen Handwerks Deren Kais: Königl: PRIVILEGIRT Bürgerlichen Schön und Schwartzfärbern in der Königlichen Freyen Stadt Pressburg.
Név:.- 431- Herr GEORG K R O P F
Felvétel ideje: 1834. 7. Sept.
Hová vették fel: Pesth. 162.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974

FRANZ MI. KROPF, textilfestőmester

HAUPT LADEN BUCH.-Eines Ehrsamen Handwerks Deren Kais: Königl: PRIVILEGIRT Bürgerlichen Schön und Schwartzfärbern in der Königlichen Stadt Pressburg.
Név.: 66.- Herr Franz Mi. Kropf
Felvétel ideje: 1779. 6. Septm.
Hová vették fel: Neufeld,/ Ujfalu ? /. 155.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA. A Xantus János Múz. évkönyve, 16. Győr, 1974

JOH.ERNST KROPF, textilfestőmester

HAUPT LADEN BUCH.-Einer Erhsamen Handwerks Deren Kais: Königl: PRIVILEGIRT Bürgerlichen Schön und Schwartzfärbern in der Königlichen Stadt Pressburg.
Név: 20.-Herr Joh.Ernst Kropf
Felvétel ideje: 16 1766. 21.Decm.
Hová vették fel: Neufeld, Újfalú ? /. 155.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974

JOH. ERNST Kropf, textilfestőmester

JOHANN FRANC KROPF, éremvésnök

I. József erdélyi pénzei. /1705-17ii/. 1705-ből csak pol
tura. Nagyobb arany 1708-tól. Tallérja nem volt. Mester-
jegy: IFK. Johann Franc Kropf. Megfejtetlenek: MI-HS,
és F-T. Pénzein nagyobbrészt Szeben címere. 10.old.

SZENTGÁLI KÁROLY: Erdély pénzei 1.old.

AZ ÉRME, VII.évf. BP. 1934. jan-dec.

JOHANN FRANZ KROPF, pénzverő

"in Hermannstadt war nach der Neueinrichtung der dor tigenkaiserlichen Münze der erste kaiserliche Münz- wardein Josef Hammerschmidt, ihm folgte am 30. April. 1711 Clement Steiner. Unterm 20. Juni erfolgte die Ern nennung des Johann Franz Kropfzum Münstermeister da- selbst." 10. jegyz. 34. old

ESZE TAMÁS: A Nagybányai pénzverőház sorsa a Rákóczi szabadságharc kezdetén 29. old

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, XLVIII-XLIX, évf. 1949-1950. Bpest. Egyetemi Nyomda NV. 1950

KROPF JÁNOS,pénzverőmester

A XVIII.sz.élején Nagybányán dolgozott és a pénzverde könyvelője is volt.Ő vezette az üzemet és a hozzátartozó bányákat is. 1705- ben a Rákóczi felkelés hirére a nagybányai pénzverő pénzkészletét,eszközeit,a nemaes fémeket Szatmárra szállittatta. 30.old

ESZE TAMÁS: A Nagybányai pénzverőház sorsa a Rákóczi szabadságharc kezdetén 29.old

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY,XLVIII-XLIX,évf. 1949-1950. Bpest.Egyetemi Nyomda NV. 1950

JOHANN FRANZ KROPST, vésnök

Röviditések az erdélyi pénzeken és emlékérmeken:
B./-Mesterjegyek:
I.F.K. Johann Franz Krops/Nagybánya, 1703-1709,
Nagyszeben, 1719-1712./. 69.old

SZIGETI ISTVÁN: Röviditések az erdélyi pénzeken és emlékérmeken 68.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
-------- XIX. 1963. 25.sz. Bp.

Kropf János Mihály

ötvös, Sopron 1741

l.

Csatospromóter 13. l.

MICHAEL KROPF, textilfestőmester

HAUPT LADEN BUCH.-Eines Ehrsamen Handwerks Deren Kais: Königl: PRIVIOEGIRT Bürgerlichen Schön und Schwartzfärbern in der Königlichen Freyen Stadt Pressburg.
Név:.- 206.- Herr Michael Kropf
Felvétel ideje: 1801. 7. Sept.
Hová vették fel: Neufeld,/Ujfalu ?/. 158.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi Festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974

Kropf Wolfgangus

ötvös 1579
1586.

laid

Mik. Pors. 111. 112.

Kropf(en) Wolffgang

ötvös 1579

lásd

Mik. Pozs. 91. 1.

Kropf, Wolffgangus, pozsonyi ötvös (legény

V. 111, 112.

Kropf, Wolfgang, pozsonyi ötvösinas V. 91.

Kropf Sándor

szobrász

77 éves

(szívizomelfajulás)

† 1953. I. 25

X. Új köztemető

Halotti főkönyv

675 folyósz.

KROPF, Peter, pozsonyi fazekasnegéd

P. K., Töpfergesell, +64 éves korában, 1844 junius 5. (1844, 515 l)

P. K. Hafnergesell, 9 hónapos fia meghalt. (1824, II. kötet, 34 l)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

Krorly László

közremüködött a tákos ref. templom helyreállitásánál mint épitésvezető

Magyar müemlékvédlem 1961-1962. Bp. 1966. 180.l.

Kropfann János

polgári asztalosmester

Győr 1749.

Az alábbi kórház céljaira kisajátítandó épületek és telek értékének megállapítására felhívt ipari szakértők közt szerepel.

Petz Győr. 20, 21. l.

T A

Kovalik Lajos

neve említve az Art Nouveau,1904.Miskolc
-egy érdekes iparművészeti kiállitás a század-
előn /D.I.-V.L./ c.cikkben
/A cikket lásd Körösfői Kriesch Aladárnál/

Napjaink 1979.december 35-37.o.

Kröszl Gusztáv

építész
1896.

Éimisk 1930-85. l.

Göbel János György:

Mellig látható, szembe n
elválasztott haja, bajú
jának gallérja lehajtott,
jét csokorra kötötte, sz
Felirata a kép alatt a

Göbel

s. alól a jobb sarokban
Eperjesen.

Fényképnyomat, r

~~Gö~~

Krovanszky Palovics Lajos MDK

kömüvesmester.

Az 1899-es tüzvész által megrongálódott galgagutai ev. templom helyreállitásánál dolgozott.

208.o.

Genthon:Nógrád. 1954.

Kövy György, ács

M.D.K.

1549 decemberétől 1550 novemberéig dolgozik az egri várban.

[Egyszer már szerepelt Kövy néven: 353. old.]

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bpé 1969. Akadémiai Kiadó, 356. old.

KROZMA / Grossmann / ALAJOS, asztalosmester

Pesti aszatols kontár volt 1828-han.-Lipótvárosi lakos.-Helyrajzi szám: 412.-Összeirási szám: 821-. 47.old.

BATÁRI FERENC: Pest-budai asztalosok 1828-ban 39.old.

Az Iparműv.Múz.Hopp Ferenc Múz.Évkönyve. XIII.1970. Bp. 1971.

Krovsák Emil

Jelenleg a Képzőművészeti Főiskola geometria tanszékének vezető tanára.

Ónody Éva: 100 éves a Magyar Képzőművészeti Főiskola.
Budapest, 1971. 11.sz. 35-37. l.

KRÖHL, Anton akadémiai festő

Pálffy 1752-ben festi
a munkáját

An. 1096/1-3. 231.

egy egykori fölhúzható kapusárnynak való rés.
északkeleti sarkából kiindulva gyámköveken
folyosó húzódik a keleti kerítésfalhoz csatolva
falközben később emelet toldalék építkezések e
A belső árat sarokerkélyei alatt hatalmas sarokp
első emeleti ablakai fölött egy sor lőrés, ezek föl
ablak következik. A főbejárat az északi homlokz
kapunyílása faragot kövekből falazott s négysz
foglalt csúcsos ív. A kapualj dongaboltozatá
festett indadíszítés s déli végén a Salvator M
keretbe foglalt falfestménye ékesíti, két ol
faragott lóheríves mennyezetekkel betetőz
húzódik végig. A kapualjból balfelé két moc
keresztül egy pilléres terembe jutunk, ebben
keresztbolt. Innen keletnek egy dongaboltos

Krönner Janos Görz

aranyozó

l.

Grönner J. Gy.

ELNÖK UR !

kiadványainak 1. ső sz. kötete szives

godnak a váczi egyházmegye részéről

ivánom Méltóságod további vállalataira,

e mellett maradok.

hó 12-én.

Krón B

Illustrálta Edith B. Thomas művét

A könyvkiadók 1964. évi díjazott és dicsé-
retben részesített kiadványainak értékelése

Magyar Grafika 1965 Jn. 23. l.

Kröm B

Illustráltá. Edith B. Thomas [illegible]

A [illegible] 1964. évi díjazott és dicsé-
relem [illegible] [illegible] [illegible]

Magyar Grafika 1967 Tm. 23. l.

Kröszl. István

festő

1896.

Éimisk 1930. 85. l.

Lederer Ábrahám.

Derékig (és) szem be ~~köz~~ ne
ját előre fésülte, gyér baj
nyakkendőjén csokorra
jának hajtókája széles. ⊥ Á

Lederer

sálol a bal sarokban:
FÉNYKÉPNYOMAT: D
BUDAPEST ÉS

Fényképnyomat, n

⊥ Órájának láncát nyakba vetetten viseli.

MDK

Kröszl J.

Gaul K: Butoriparunk és a diszitő iparok az ezr. o.kiállon. MMBSKözl. 1897.6.füzet. 263-276 l. képek

MDK

Kröszl János

butorzat

Hausmann A: A kir.vár belső kiképzése és iparm. felsz. MI. 1903. 263 l.

MDK

Kröszl János

Az I.fejedelmi lakosztály egyik fogadó-terme.
Butorozta Kröszl János. Kép 186.l.

M.I. 1903. 186.l.

MDK

Kröszl János asztalos

Fejedelmi lakosztály.Kis fogadó-terem.Louis XVI.stilusban. Butorzatát készitette Kröszl János.
Az első fejedelmi lakosztály hálószobaja.
A butorokat készitette Thék Endre és Kröszl János.
Előterem az I.fejedelmi lakosztályhoz.Bútorzata Kröszl János munkája.

M.I. 1903. képekkel.

Folyó szám	Kelet		Tárgy
	hó	nap	

Épület- és Díszmű bádogos
élyom.

	~~Bevétel~~ Egységes ár korona	fill.	~~Kiadás~~ Összeg korona	fill.
-felügy	előség	rékére.		
vetés				
munkák	teljesítésére.			
lyáró	udvaron			
cresz régi				
szedni				
elni 18as				
ból	2	80	77	56
lefolyó				
bádogból	2	80	11	20
lefolyó				
sgókkal		24	1	44

Rigler J. E r.-t. 1904. VII. m. sz. 02793.

Krötzer Márton

hitesmérnök

a víz és építészeti főzgazgatóság temesi kerületének építésze.

Neivtország 1845. 157. l.

Vasárnap 16 Etelka		**Protestáns** Albina **Görög** Aggeusz **Izraelita** Jer. ostr. b,
Hétfő 17 Lázár		**Protestáns** Lázár **Görög** Dániel pr. **Izraelita** Tebeth 11
Kedd 18 Grácián		**Protestáns** Auguszta **Görög** Sebestyén **Izraelita** Tebeth 12
Szerda		**Protestáns** Viola

M. D. K

KRÖVICH Antal

Frankel Leo u. 46. lakóhár (1852.)

retr.

Budapest müemlékei II. Bp. 1962. 215.

Krövich Antal MDK

Iskola utca 32. sz. házat Krővich Antal épitette saját magának beleépitve az itt állott földszintes házat, melyet Bullant József épitett 1811-ben Barner József Kádár számára.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961. 31. l.

M.D.K.

KRÖVICH Anton murovics

Óbuda

4 sodol

1952)

Művért. Kapossy János: Építők, szobrászok, festők és grafikusok Magyarországon 1828-ban 136.l.

Krövich Antal MDK

1852-bem épitette Lengl Márton molnár részére a Frankel Leo utca 46. sz. házat.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.
70.l.

Krövich Antal

MDK

Donáti utca 57. sz. ház valószinüleg az ő műve.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.

19.1.

M. D. K.

KRÖVICH Antal

Budán elsőrangú a 40-es években

Zakariás Gy. Sándor: Adatok Buda építészetéhez a XIX. sz. első felében

Tanulmányok Pest múltjából XII.

Bp. 1957. 300. l.

Krövick Antal

építőmester

1847

+ 1855

l.

Schoen Óbuda

56. l.

~~Perczel — VII-64, 65.~~

Kröwick, Anton

Baumeister u. Gemeinderath in der k. Hauptstadt Ofen
† 17. Juli 1855.
65 Jahr.

Jegyzék a vízivárosi temető fenntartani javasolt sírjainól síremlékeiről
Bp. (1931?)

22. l.



198. kép. *Habán tányér, 17*

PORCELLÁNEDÉNYEK,

csészék, tányérok, aljak stb., 778 d
Bécs, Klösterle, Schlaggenwald, Hö
bach, Wallendorf, Meissen, Franken
phenburg, Ludwigsburg, Ansbach, B
dimonte, Novi, Wedgewood.
A San Marco-gyüjteményből.
Gerevich PA, 262. l.

KÍNAI PORCELLÁN,

23 drb. edény (egyik aranyozott bronzf
28 tányér, 2 tál, 3 sótartó, 1 tányé
1 fedő.
Kékmázas, XVIII. század.

BOTFEJ,

28 drb., porcellánból.
XVIII—XIX. század.
A San Marco-gyüjteményből.
Gerevich PA, 262. l.

PIPA,

18 drb. porcellánból,
XVIII—XIX. század.

APRÓSÁGOK,

45 drb., porcellánból,
XVIII—XIX. század.

Krövich Antal

nevét az 1828-as országos összeirásban szereplő pest-budai épitőmesterek és kőművesek felsorolásában emliti

z.l.: Mozaik a főváros múltjából. Budapest, 1971. 8.sz.48.l.

Kövich Antal

Készítette a Bp. II. Frankel Leó n. 46. s. ház
építési tervét 1852-ben.

Bibó István: Rövid hirek.

Müemlékvédelem, 1971.2.sz. 100-101.1.

Krövich Antal

épitette 1852-ben a II. Frankel Leo u.

46 p. a. bakó épületet.

Bezza László, Bernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973. 133 5 l

364 l

Krövich Antal, Óbuda.

Az 1828 évi országos összeírás alkalmával a Pest-Budán lévő építészek között szerepelt neve.

Budapest, 1971. aug. (?)

Krőwick Antal

Baumeister u. Gemeinderath in der k. Hauptstadt Ofen.

+ 17. Juli 1855

65 J.

Jegyzék a vízivárosi temető fenntartani javasolt sírjairól és síremlékeiről.

[Bp 1931]. 22. l.



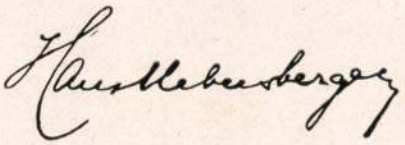

Hans Uebersberger, Dr. phil., o. Professor an der Universität Berlin

MDK

Kröyer Péter

Szüret Tirolban, repr.

Műcsarnok 1906/7. téli nemzetk. kiáll. kat.

Krsnyák Sámuel
nürszabó

e.

Györffyszür.

70. l.

Krsnyák Sámuel

szürszabó

Szarvas

l.

Gróffy szür 36 l.

MOB 1976.

: több oklevél /31/ felsorol sok olyan
enül a honfoglalás előtt templomokat
eket a helyneveket, kettő kivételével,
uli helynevekkel. Quinque ecclesie és
másik Zalavár/ amiket vitathatóan ugyan
egyetlen olyan emlék sem merült fel, ami
tást emlékanyagra is. Más a helyzet
te az 1091-ik évi oklevelet, amely sze-
tér templomot emelt Zalaváron. Az ok-
XIV. századi hamisitvány /32/ és a mü-
mint azt ténynek, hogy a hamisitás ide-
on. Bár a hamisitás kétségtelenül anyagi
még helyesn állapithatott meg, valamint
inden esetre gondolkodóba kell hogy ejtse
irni nem lehet, de épen ugy nem lehet

Krsnyák Sámuel
szarvasi szürszabó
és fia

l.

Gröffy szür. 82
MOB 1976.

ben nagyon hátra került, csak a fő
het rálátni, a bővitett templomrés
ból egyáltalán nem. Az oltárt -- E
haja szerint is -- helyes volna el
régi és az ujabb templom találkozá
toronytól közrefogott területen, a
oltárra való rálátás igen nagy mér
szik. Az önmagában nem szép, stilu
li utánzatu szószéket egyszerübb,
val alacsonyabb román izlésü és a
simuló szószékkel kellene helyette
által nemcsak a főhajó válnék szab
a szószéken prédikáló lelkészt is
jó minden részéből látni és jól ha
ne. Az 1875-ben épült toldalék-tem

Krssák Irma

Szül. Fehérgyarmat (Szatmár m.) 1876 aug. 3.
tanítói okleret
1899/900 I-II. 1 éves rajztjel

Gyárfás Tihamér V. 309.

MDK

Krticka Ferenc

az alábbi pályázaton pályamunkájukat megvásárolták

A kolozsvári vigadó és városház tervpályázata. Magyar Épitőművészet 1910. aug. 8. sz. Tervpályázatok 1-21.l.

KRSTIC, Milorad

T.B.K.: Milorad Krstic. = Magyar Hirlap, 1992. dec. 12. I.p. és ill.

A !!!

D 12-ле !!!

S АВТОМАТ !!!

Krtička Ferenc, építész

A kolozsvári városháza és vigadó-épületének hirdetett pályázaton tervét a bizottság 800 koronás díjazással megvételre ajánlotta.

Kitüntetések.- Művészet.1910. 351.l.

Krticka Ferenc

Művészet 1910. 357

Pénztár

Tartozik p f

Követel p f

Napló p f

	Lap	Nap	

Krozevszkey Sándorné

Emlétve

Sárból gyúrt milliók
Magyar Ifjúság 1970 jun. 19.

Krubicza Józef

épitész

† 1901. Kecskemét
72 évés korában

Vas hp 1901. 602

MDK

báró dr. Kruchina Károly

Nemzetközi kézművesipari kiállitás Berlin,1938.
Magyar Iparművészet 1937. 245.l.

MDK

Kruck Ágoston

Sárga krizantémok, paszt.

A gitár, paszt.

Pécsi Képzőm. és Műbar.Társ. 23.kiáll. 1938.jun.
13.1.

MDK

Kruck Ágoston pécsi festő

a Társaság tagja

Pécsi Képzőm. és Mübar. Társ. 23.kiáll.1938. jun.

Kruck Ágoston MDK

Falurészlet, olf.
Mecsekszabolcs, olf.
Belvárosi templom esti kivilágitásban, pasztell
Figurák az ablak előtt, pasztell

Pécsi Képzőm. és Mübarátok Társ. 1933. máj.
Első tehetségkutató kiáll

Kruck ágoston MDK

Megtérés, ceruzar.
Csákányozó munkás, ceruzar.
Amiről az ujságok irnak, tusr.

Pécsi Képzőm. és Mübarátok Társ. 1933. máj.
Első tehetségkutató kiáll

MDK

Kruck Ágoston

A Pécsi Képzőm. és Műbarátok Társ. művésztagjai 1938.

Kruck Sebestyén

lakatosmester 1791-92 között munkálatokat véger az egri Kossuth L. u. 9. sz. a. megyeházán.

Voit Pál stb.: Heves megye műemlékei II.
Magyarország műemlékei topográfiája VIII. köt.
Budapest, 1972

351 p

Kruclic Károly, épitész M.D.K.

Levei szerint a Hód-mezővásárhelyi unitárius egyház uj templomot épit-tek.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1910. XXXI. évf.

márc. 9. sz. 9. old.

MDK

Krucsák Gergely tervezte

Simay László kivitelezte

a Dohányos bolt portálját. Kép.

B.J.: A korszerü portál.
Müvészet. 1936 3-4.sz. 78.l.

MDK

Krucsák Gergely

Művészet 1936. 3-4. sz. 77.l.

MDK

Krucsay Ferenc

Kézi tusa, vf.

MAPE 5. kiáll. N.Szal. 1916. nov. 17. 1.

Krucsay Ferenc

6 el, 3 ipariskola

Iparrajziskola 1888/89

55. l.

Cserni Béla dr. VIII. 63.

Krucsay Ferenc

tájrajz és vízf-

Iparrajziskola

1890/91.

44. l

Me two ago

ifj. Dr Wlassich

Kruesay Ferenc

1889/90 I. – 1895/96

Ferképzomfoiskèvk

106. l.

Kriesay János

festő

Művészi Ipar

1892.220 l.

785.

371

785. Pedro Orrente.

Sz. Montealegréban a XVI. század második felében. † Toledóban 1644-ben.

Krisztus Emausban. (Luk. 24. r. 30.)

Jézust tanítványai a kenyérszegésről ismerik meg. A bolthajtásos épület előtt, a fehér terítővel letakart asztalon Krisztus, Kleofás és még egy másik tanítvány előtt kenyér, kés és sótartó van. Jobbról ül Jézus, ki bal kezében kenyeret tart és jobbját áldásra emeli. Balról a piros sapkát, szürke kabátot és köténytviselő gazda helyezkedett el, kire az ételt hozó szolgáló visszatekint. Középütt a lóczán palaczk áll vörös borral. A földön pedig mozsarat, heverő kutyát és macskát, kosarat meg kőkorsót látunk. A háttérben hegyes vidék terül el, hol Jézus a Jeruzsálemből érkező tanítványokhoz csatlakozik, kik közül Kleofás elbeszéli neki a történteket.

Vászon, méretei 81 : 101 cm. — Mündler: XIV. 15.

Kifüggesztésére vonatkozó adatok:

a) Az Esterházy-Képtárban. 1835: VII. 11. *P. Orrente:* Christus zu Emaus. — 1844: VII. 12. *P. Orrente:* Christus zu Emaus. — 1865, 1866, 1867, 1869: XIV. 15. *P. Oriente:*

Kruczek

festö 1849

l.

Manszdebrkiáll

83. n.

I:26.

Pálffy János hagyom.
Pozsony 67.

havában, ugyanott 1691 november 15-én

tó van ~~[illegible]~~ ||—|| vidéken szemlélhető ~~[illegible]~~

ötér||ben, a hol a ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~
elynek vizében a partmenti ~~[illegible]~~ növényzet tükrö-
~~[illegible]~~ pásztor terel négy szarvasmar-
pedig sziklás hegyek emelkednek aljuk-
ön nyugvó korlátos gázló vezet át. A
te a pásztornak: nemez kalap széles ka-
lővel, térdig érő nadrág, harisnya ~~meg~~ és
madár röpköd. Az égbolt felhőzött. ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~

. -- Becsértéke 1500 K.
~~ánya 1907. november 14-én (1429-908).~~

ltárban 56 és annak kivonatában VIII:9.

:
schwarzen Rahmen, gekauft zu Paris
och 74 brt. (I. Étage: Bibliothek No.

66

35

1.5

MDK

Krudy Ádám

Karikaturák, repr.

Ludovikás Levente 1930. IX. évf. 68-71, 74.l.

Krudy Ferenc

Kisplasztikus

1903

Címiste 1930. 85. l.

Péterfy Sándor:

Derékig látható jobbra
Simára fésült hajat, b
tókás kabátjának gall
kötötte, mellénye kivág
képen.

Péterf

s alól balra a sarokba

Fényképnyoma

M.D.K.

Krudy Gyula

"Kis notesz" c. rovatban az iró cimlaptervének repr.-ja "Repülj fecském..." cimmel.

Szinházi Élet. Bp. 1928. okt. 28-nov. 3. XVIII. évf. 44. sz.66. lap.

Krúdy Mária

a Jészek Művészklubban 14 szabolcsi képző-
művész kiállítása nyílt meg márc. 19.-én,
a kiállítást Vincze László és Krúdy
Mária nyitották meg.

(K): Együttes bemutatkozás a fővárosban.
Keletmagyarország, 1969. márc. 20.

MDK

Kruehuber,

Matinée Liszt F erencnél. Litogr.
Háttal a zongorának. Mellette K riehuber.
Berlioz, Cserny és Ernst.
Fol. Valószinüleg Danhauser egyik olajf.-e
ihlette. A "Kunstblatt" 16 száma nem valami
dicsérőleg nyilatkozott e műről. Kr. egyébként
modern felfogásu virtuozitását hiányolja en-
nél a műnél.

Dr André Csatkai: Versuch einer Franz Liszt Ikonographie. Sonderabdruck aus d. "Burgenländischen Heimatblättern." Jahrg.1936 Hft.2. S. 61.

Kruess Hans

ötvös

irod XVII, 24

G. Brassó - Századok

239

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása

Engedé

.....

a műhelyfőnök
alá

8. sorsz. Műhelyi minta.

Krug ötvös

lád

Lepesztergkincs - 28. l.

Kring Balázs

1871/72 – 1876/77

Ferképzomfoiskèvk

10.6.l.

Krug Balázs

Szül. Egerben 1854 febr.
2. évf. Egerben 6 gimn.
végzett.
1876/7. I. 5. tanév
a bpesti mintarajziskolában
festő akt lett.
1876/7. II. Kimaradt.

M.D.K.

Krug, cserepes

Egerben 1784-ben a vár-kapitány kúrájában egy sarok-szobát óhajtana bérbe venni.

Heves negye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 356. old.

KRUG cserepes. Egerben 1784-ben a várkapitány házában egy sarokszobát óhajtana bérbevenni. /Érs.Lltár L.129/1-11./

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

KRUG /KRUCH/ János egri lakatos. Eger belvárosában irják össze 1827-ben és 1845-ben a városi adókönyvekben még szerepel.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

M.D.K.

Krug János, ács, családos

1827-ben szerepel Eger Belvárosának összeírásában. Neve még 1845-ben is előfordul az adózók névsorában. 1820-34 között mint bérlő lakik a Dózsa György u. 2. sz. házban.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 356. old.

Krug Hans

Laid
2

Raith I. 288.

Krug Hans

l.

Numism. Köln.

1927 - 28. 122 l.

Budapest székesfőváros polgármestere

222.426 szám

19.44.-XI.

BUDAPEST 944 JUN.-5. N 3 Cs.F.d. 4 Cs.F.

Méltóságos
Nagyságos
Tekintetes

A Müemlékek Országos Bizottsága

t. Elnökségének,

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS POLGÁRMESTERI XI. ÜGYOSZTÁLY

Hivatalból
Közszolgálati ügyben
Díj átalányozva

Budapest

IX., Hőgyes Endre-u

Krieg, Hans
Werkmeister
1508.

1.

Körnöcb.
57. l.

HANS KRUG, éremverő

Nürnbergi ötvös családból származott..Ott is éremverő volt.Több,mint egy évtizedig Körmöcbányán is működött,de egyetlen éremdarabja sem ismeretes. 36.old

Dr.PAULINYI OSZKÁR: Adatok a körmöcbányai éremverők és emlékérmek kérdéséhez a XVI.szászad első felében 35.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY.XLIII-XLIX.évf. 1949-1950
Bpest.Egyetemi Nyomda NV. 1950

HANS KRUG, éremvéső

Kérdés, hogy miként egyezetethető össze Klaus mester működése Hans Krugéval Huszár Lajos által, keresett körmöci tevékenységével, melyet Krug életrajzi adatai alapján az 1518-28 közti évekre, vagyis éppen Klaus mester idejére kellene tennünk. 39.old

Dr. PAULINYI OSZKÁR: Adatáok a körmöcbányai éremverők és emlékérmek kérdéséhez a XVI. század első feléből 35.old

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, XLVIII-XLIX.évf. 1949-1950. Bpest. Egyetemi Nyomda NV. 1950

HANS KRUG, ~~éremvésők~~ kémlőmester/Probierer/

Krisko Pál könyvében Klaus mestert a körmöcbányai kamara hivatalnokaként emliti 1508-ban, mint éremvésőt és Hans Krugot, mint kémlőmestert/probierert/. Huszár, Lajos király 1508. évi koronázási emlékérmét ezen adat alapján igy sorolta be. Ez téves. A körmöci tanács jegyzőkönyvében, a Stempelsammlungban 1516. évi szö veg alatt található Klaus. 19-20. jegyz. 38. old.

Dr. PAULINYI OSZKÁR: Adatok a körmöcbányai éremvésők és emlékérmek kérdéséhez a XVI. század első felében 35. old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, XLVIII-XLIX. évf. 1949-1950. Bpest. Egyetemi Nyomda. 1950

HANS KRUG, éremvésö

Nürnbergben, mint éremvésö müködött/1513/, szállitott pénzverövasakat az osnabrücki püspöknek is/1518/, majd 1519-ben próbamesteri kinevezéséről folytak tanácskozások a várossal, de 1516-ban már Körmöcön él, mint az ottani kamara kémlömestere és éppen Klaus mesterrel együtt jár el a kamaragrófnak Thurzó Györgynek egy peres ügyében. 23. jegyz. 39. old.

Dr. PAULINYI OSZKÁR: Adatok a körmöcbánai éremvésök és emlékérmek kérdéséhez a XVI. század első felében 35. old

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, XLVIII-XLIX. évf. 1949-1950
Bpest. Egyetemi Nyomda NV. 1950

HANS KRUG,kémlőmester

Nürnbergben még éremvésnök,Körmöcbányán szakmát változtatott,kémnőmester lett/1516 után/,bár ez az ötvösségnek csak egyik különleges ága.Selmecbányán az ottani ~~kamá~~ nemesfém-finomitó kohó az un."Schaidgaden", választómü kiváltságos birtokába sikerült betársulnia,majs Körmöcön esküdt és városbiró lett.A kor egyik kalandora. 39.old. 24-25/a.jegyz. 39.old

Dr.PAULINYI OSZKÁR: Adatok a körmöcbánai éremvésők és emlékérmek kérdéséhez a XVI.század első felében 35.old

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY,XLVIII-XLIX.évf. 1949-1950
Bpest.Egyetemi Nyomda NV. 1950

HANS KRUG, éremvéső

Mint Körmöc város birája 1527-ben Szapolyai János párt
jához csatlakozott, elzárta a kapukat Ferdinánd csapatai
előtt, elcsapta Mária királynő alkamaragrófját, joggal va
vagy jogtalanul a kamaragróf szerepében gerálja magát.
Majd fordulván a kocka, a Szalkai László által Mária
királynőre hagyott 40,000 ft-ra becsült kivert ezüst-
pénzzel kiszökött Németországba. 39.old.

Dr. PAULINYI OSZKÁR: Adatok a körmöcbányai éremvésők
és emlékérmek kérdéséhez a XVI. század első felében
35.old

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, XLVIII-XLIX. évf. 1949-1950
Bpest. Egyetemi Nyomda NV. 1950

Krug Hans

ércmvesz

l.

Huszár körmöci

6.l. 7.l. 8.l.

...ram!

...a értesítem. Nagyságodat, hogy
...a templom ideiglenes fedésének
...élhet-öleg három hét alatt

...ál is inkább szüksége lesz a
...elvidéki akczió mérnöke már
... a faanyagot és a fuvarokat
...ki is el kell számolnia. Ez is

M.D.K.

Hans Krug, pénzverő

Nürnbergben müködött, del516-ban már Körmöcbányán működött, mint kamarai kémlőmester. Majd Selmecen az ottani nemesfém finomitó kohó/Schadgaden/hoz tártúlt be. 1527-ben Szapolyai Jánoshoz csatlakozott, mint körmöcbányai városbiró. 201.o.

Huszár Lajos: A visegrádi pénzverde a középkorban. 195.o.

Folia Archaeologica. XVIII. 1966/67. Bpest. Múzeumi Ismeretterjesztő Központ. Bp.

Krugh István

egri lakatosmester a város elismert kézműves iparosa.

Dercsényi Dezső, Gólya József, Entz Géza: Magyar műemlékvédelem II. (1959-1960) Budapest, 1964.

229.

Krugh István

egri lakatos. 1775 és 90 között szepelneve a lajstromban. 1787-ben Poolny János egri építőmesterrel együtt 58 napon át becsüs. Nevét 1800 és 1814 között is említik.

Dercsényi Dezső, Gáhja József, Entz Géza:

Magyar Műemlékvédelem II (1959-60) Budapest, 1964. 237 l.

M.D.K.

Krugh István, egri lakatos

1775-90 között szerepel az városi adóösszeírásokban. Povolni János együk becsül az extrinitárius kolostorban a templomban. Nevét még 1800-04 között is emlitik

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 356. old.

KRUGH István egri lakatos. 1775-9o közötti adólajstromban szerepel. 1787-ben —+ Povolny János egri épitőmesterrel együtt 58 napon keresztül becsül az extrinitárius kolostorban és templomban. A városi adókönyvek még 18oo-14 között is emlitik.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

KRUG István lakatos. Egerben a Dobó u.6.sz. házban /Hrsz.521./ 1785-91 között irják össze. Ugyancsak Krug lakatos szerepel a Dózsa György tér 2.sz. házban /Hrsz.470/, mint bérlő 1830-34 között. Utána --+ Fantoli olasz cinöntő lakik a város „Hosszupince" kocsmájának házában.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Krugh István

lakatosmester az egri trinitáriusok templomban folytatott munkálatokat, 1784 előtt.

Voit Pál stb.: Hevesmegye műemlékei II. kötet

Magyarország műemlékei topográfiája VIII. kötet

Budapest, 1972.

200

Krug István

lakatosmester Egerben 1785-91.

Voit Pál dr.: Heves megye műemlékei II. köt.
Magyarországi műemlékei topográfiája VIII. köt.
Budapest, 1972.

263 l

Krug, Ludwig nürnbergi ötvös

Műhelyében Vigult a „Szapolyai-serleg."
– aranyozott ezüst és chrysopras –
Nürnberg. 1520 k.

Gotó

Magyarországi reneszánsz és barokk
Akadémiai Kiadó Bp.1975.

512. old.

KRUG /KRUCH/ sebestyén egri lakatos. A megyeházán dolgozik Egerben 1791-92-ig és 1803 körül ismét ugyanitt találkozunk munkásságával.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Kruicz

könives

l.

Luveszpr püspvár

1951.

Kruis Ferdinánd festőművész
Védőállás Vielgereuthnél, olajf
Mäuseturen Rivánál, gouache
Sajtóhadiszállás második kiállitása
Nemzeti Szalon, 1917 február

Kruis Ferdinánd

A cernowici Pruth-hid, gouache

Cs.Kir. sajtóhadiszállás kiáll. 1918. máj. O.M.K.T.

21 l.

Kruis Ferdinánd
Fényszóróosztag Kőrösmezőnél, olaj

Cs.Kir. sajtóhadiszállás kiáll. 1918. máj. O.M.K.T.
17 l.

M.D.K.

Kruisz Görgy, kőműves

Egerben 1775-80 körül
szerepel az adóösszeírásokban.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 356. old.

Kruj Éva, gyermekrajzoló MDH

A Bakáts téri ált. isk. tanulója.

I. díjat kapott.

– : Kiosztották a tokiói nemzetközi gyermekrajz-kiállítás magyar díjait 12

NÉPSZABADSÁG, 1967. febr. 11.

Kruliczi Frigyes
festő

A szikesfelíeszári Egészségügyi szakkörépiskola és kollégium elő-csarnokában elhelyezendő faburkolat terpályázaton vesz részt.

→: Képző művészeti pályázatok.
Művészet, 1974. március - 48 oldal.

Knelich Frigyes
festő

A nehesfelhevőre Egészségügyi Szakközép iskola és Kollégium előcsarnokaban elhelyezendő fakerkolat tervezésére kiírt pályázaton vett részt.

N.Dvorszky Hedvig: Képzőmüvészeti pályázatok.
Müvészet, 1974. február - 48.oldal

Krulik Frigyes

Szerepel a Csepel galériában a Lürzmánc kiállításon

Magyar Rádió
Láttuk, hallottuk
1971 II. 26

KRUISZ György kőmüves. Egerben 1775-90, között fordul elő neve az adóösszeirásokban.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Kurilik Frigyes

A „Nap szemével"

Ország-Világ 1971/35 14 old.

Krulik Frigyes
A Csepeli Galéria adott otthont a Füzzamánc kiállításnak. Itt mutatta be Krulik Frigyes vakmerő Nap-idezése-t

Némethi György: Füzzamánc

Országs-Világ 1971/35 15 old.

Krulik frigyes, iparművész

Kiállítása nyílott meg bronzlányon.

—: Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1972 [illegible] 27

Koulik Frigyes

ipasművész közreműködésével készült épület képes ismertetése:

Sz.J.: Szerszámgépgyár igazgatósági épülete, Csepel. - Magyar Építőművészet, 1970.1.sz. 20-22. l.

MDK

Krulich Friggs, [ ]

Kiállít a Csepel Galériában.

– :□ „Tűzzománc címmel ---" 2.

ESTI HIRLAP, B[illegible].1971.febr.16.

Kmetik Frigyes
festő

A kiállításon bemutatta a „Nap kapuja" és a Napszerelem című alkotásait.

Erdős György: Változatok a tűzzománc témájára.

Művészet, 1971. május - 42. lap

Urbán Ferenc

A kiállításon bemutatta
a „Nap temetése", a „Nap
kapuja"-jával a „Napcsalád"-
dal című műveit

Mérei Ottó: Tűzzománckiállítás a Csepel Galériában.
Művészet, 1971. május - 42.oldal

Kruglich Frigyes

Szekepel a csepeli tűzkománe
Szálhitáson

N.N.: Érdekes Szálhitás Csepelen

Magyar Konzervipar 1971 II. 17

Kruliche Tsigyes építész

Résztvett az alábbi pályázatok
(maket, szepró)

N. N: Amszterdami városháza
kerpályázata 1968

Magyar Építőművészet 1968/2 2 old.

KRULIK FRIGYES

* ZOMÁNCOZOTT FÉMLEMEZ KOMPOZICIÓJA, AMI A SZERSZÁMGÉPGYÁRTÁS FEJLŐDÉSÉT ÁBRÁZOLJA, A BEJÁRATI ELŐCSARNOKBAN LESZ ELHELYEZVE, AZ ALÁBBI ÉPÜLETBEN.

SZ. J.: SZERSZÁMGÉPGYÁR IGAZGATÓSÁGI ÉPÜLETE, ©SEPEL.

MAGYAR ÉPITŐMŰVÉSZET, 1970./1. 20-B LAP.

MDK

Krulik Frigyes

Csendélet II., o.

Fiatalok Studiója 1966. Ernst Muz.

.....

Krulik Frigyes

Csendélet II., o.

Fiatalok studiója 1966. Ernst Mus.

MDK

Krulik Frigyes

V. Orsz. Iparm. kiáll. Mücs. 1965.

Mathias Krum, ötvöstanuló MDK

kit Wehber János Gáspár ötv.m. szegödtetett tanulóul 1701 jul.4-én és 1706 aug.7-én szabaditott fel. M.Krumm egy és fél évet Webernél, negyedfél évet pedig Matheus Schüszlernél töltött ki tanulásban.

Mihalik Sándor: Besztercebányai ötvösök a XV-XIX.sz.-ban.

Ruz.és Kvt.Ert. 1918. 41-53.l.

Krumann Erik

III. é.

tanári nak

Ferk pzomfoisk vk

1935–36. Ti. l.

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
Ér.: 6v 10 n.
19 823/8



megóvassék és erre a legszebb
nisterium illetékes szakosztál
rancsoló közforgalmi érdekek e
megtartásával épitettek át.

Azonban e mellett a
vánalmak kielégitése ideiglene
is szükségessé tette, a melyek
volna.

A mostani súlyos g
nek találtam, hogy a vámszedés
vált helyiségeket a közposzta
viselők özvegyeinek, dohánytőz
adás azonban csak ideiglenesen
nak megszüntével a vámházak er
tetni.

JOHANN GEORG KRUMB
vitriarius et civis

MDK

oriundus ex Styria in Pölla
1710.ápr.28. nőül veszi Gertrud-Erzsébetet,
Pressl Bertalan pesti üveges-polgár özvegyét.

Belv.Lib.Cop.1710.ápr.28,
Lib.Def.1713.márc.17.

JOANNES GEORGIUS KRUMB MDK
vitriarius

szül. 1690 körül,
megh. Pest, 1716. aug. 29.

Belv.Lib.Def.

M.D.K.

Eszter Krumbacková

A Petőfi Szinház "Mesébe illik..." c. vigjátékának bemutatójára készitett diszletterveket. Blazek Vratislav zenés játékát Kótzián Katalin és Kosnár Sándor forditotta.

Lenkei Lajos: Mesébe illik... c. kritikája. Film Szinház Muzsika. Bp. 1959. junius 5. III. évf. 23. sz. 14-15. l.

Krumbachová, Ester, dinlettervező MDK.

A Petőfi Színházban bemutatott Blazek darab=
nak dinleteit tervezte.

Küsti hánló: Mesébe illik
A Petőfi Színház bemutatója

Népszabadság, Bp. 1959. jún. 13. 8.1

Krumenauer, Stefan

Kassai István, Tharner István, Stefan Cromer és Stefan Krumenauer közötti összefüggések, téves azonositások, attribuciók stb. tisztázás~~ának~~, ill. annak kisérlete:

Marosi Ernő: Tanulmányok a kassai Szt.Erzsébet templom épitéstörténetéhez III.
Művtört.Irt.1971.4.sz.261-291.l.

267-272.l.

M.D.K.

Krumpholcz Ágoston (bpesti) epitési

tervei nyomán épül az Athenaeum irodalmi és nyomdai vállalat Mikszaniczai gyártelepe.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1897. XVIII évf.

nov. 24. sz. 1. old.

M.D.K.

Krumpholz építés

tervét dicséretben részesítették az eszütéri hid hörnyékének rendezésére kiírt pályázaton.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1894. XV. évf.

máj. 22. sz. 4. old.

MDK

Krumhlc JÓzsef, épitőmester

Tatatovárosi mester
1743-tól Kuttner József komáromi épitőmesterrel együtt a tatai kapucinus templom épitése
/Rohrbacher Miklós: Tata története, Tata 1888/

Gilyén Nándor: A tatai kapucinus templom
Müv.Ért. 1957, VI.évf. 4.sz. 3o2-~~3o4~~ l.

MDK

Krumholc József építőmester XVIII.sz.

A tatai kapucinus templom és kolostor 1743.

Gilyén Nándor: A tatai kapucinus templom
Müvért 1957.VI.évf.4.sz.302.l.

<Krumholz Á.>

műépítész

könyvei

<> A pesti izraelita hit-
község Dohány-utcai
templomának ameri-
kai rendszerben való
eltolásának terve.

Bp. 1899.

A templom dohány-utcai két
mellékszárnyának lebontásá-
val, szabad.-tér közepére való
eltolással akarta a kérdést meg-
oldani.

<> A budavári miniszter-
elnöki palota amerikai rend-
szerben való eltolásának és
felemelésének terve. Bp. 1899.

A terv szerint a műemlék
elpusztulna, s helyébe egy
3 emeletes négy frontú sablonos
[illegible] kerülne.

Ideigle

120, azaz e

ötnyét vörös kla

hivatalos útjai

fölvetem

Budapes

(Krumholz Ágost)

( ) A budavári minisztertanácsi palota amerikai rendszerben való elosztásának és felemelésének terve. Bp. 1899.

Gent (1316)

emlékek

bizottságának

Budapest

VI Andrássy út 65 szám

árromokhoz vezető séta utak karban-

kir. adóhivataltól az 1910 évre felvett

delhasználásáról szóló és 3 db okmánnyal

ít láttamozás és felülvizsgáltatás czél-

〈 Krumholz Ágost 〉

〈 〉 Emlékirat a
pesti izr. hitközség
amerikai rendszeréről
való eltolásáról.
4-r, 8 l. Bp. 1899.

Gent (1317)

R. VÁROS TANÁCSÁTÓL.

Bizottságának.

Budapest.

zámu becses átiratára hivatkozással
i, hogy az Apaffy kastély helyre álli-
ertek.-
ik az erre vonatkozó közgyülési ha-

M.D.K.

Krumholz Ágoston, építész.

tervei szerint befejezés-
hez jutott az Athenaeum
"monumentális" új palotá-
ja a Kerepesi-uton.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1898. XIX évf.
aug. 10 sz. 5. old.

M.D.K.

Krumholz Ágoston. (bpesti) építész

emlékiratot nyújtott be a bpesti izr. hitközséghez, melyben a dohány-utcai izr. templom eltolására tesz javaslatot, és pedig a Wesselényi-utca vonalába, a Dohány-utcában pedig kb. 24·6 m-rel hátrább. Névtelen cikkíró a tervet a hasában át ismerteti és megfontolandónak tartja.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1899. XX. évf.

ápr. 5. sz. 3. old.

(Krumholz, August)

épitén (?)

( ) Kossuth Platz,
Kossuth Monument
und ein ungarische
„Westminster-Abbey".
8-r, 7 l. Bp. 1894.

Kossuth Sajos
bpesti temetése
alkalmából

Ministerelnök

...ram,

...kelt jelentésem kapcsán van
...tatni Hibján Samu, az orsz. ...
...anárának számláját 136 ko-
...6 korona az országzászló-rúd
...kjára esik, 100 korona pedig
...álatokra, melyeket a csucsnak
...szlónyél végződésének átdolgo-
...b célból tett szükségessé, hogy
...csucs az ünnepélyek alkalmá-
...használat utan ismét levehető

Krumholz Ágoston

épitèsz

l –

Fov. Konyvt. Erk

VIII. 1938. 385. l.

Gödöllő.

A háttérben látszik a volt
mig az előtérben egy katona vez
lirata tükörirással:

Gödöllő.

Rm., mér. a vk. 11.2:

140-9

Krumholz Ágoston

lásd

2

Bruk 136

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Enged

.....

a műhelyfőnök
a

Krumholz J

l. Gereczeräptar

272, 273. h.

1 s

Krumm János MDK

órásmester
Besztercebánya

Neógotikus óra. Árverési csarnok.
1938.II.

Csatkai Endre: Hitzelberger Antal
győri órás fuvola-órái.
ARRABONA 3. Győr. 1961. 153.-159. l.
158.l.

Krumm János.

M.D.K.

az 1788-évi kimutatás szerint az eperjesi céh tagja volt.

S. Mihalik: Versuch einer Zentralisierung des ungarischen Punzierungswesens im 18.Jahrhundert. Acta Historiae Artium, 1961. Tom.VII. Fasc.3-4.
263.old

Krummhaar

becsi festő

l.

Műcsarnok

1901. 182. l.

M.D.P.

KRUMMELSPERGER Ambrus festő

Garas XVIII. 22 147, 230,

Krumm Ferenc
épitész

szül Pozsony 1890
oklevelet nyert 1914.

Névjegyzmüegyetem 12 l.

10258.

tbe helyezett tojásdad medaillon-
disze fölül urna mellett ülő két
üzér. Felirata a kép alatt:

Palfius

. 27.3:16.4 cm.

-900.
136.

Krummbeck (Grummbeck)
József
építész.
szül. 1808-ban Székesfehérvár

Krummbeck [Grummbeck] József, építész, szül. 1808-ban Székesfehérváron, 1826 nov. 11-én iratkozott be és 1827 húsvétján vizsga nélkül kilépett.

lása
Fleischer Béla 62. l.

T. 3841.

bástyákkal megerősitett vár foglalja
ánál őrház áll, a hegyes háttérben
Tisza partján város bontakozik ki.

l.
te: 1. Citta és befejezése: 6. Vigne.

6.2 : 10.6 cm.
e del Danubio, Bologna 1685.

KRUMP futó

1650-ben dolgozik Pálffynak

Ars 1996/1-3. 231.

Egyhajós, hajójában deszkamennyezetes XI
csúcsíves épület, egy keresztboltozatos s háromo
záródó szentéllyel.

Utóbbiban rózsa alakú zárókő; az apszis
bordái formás, megfordított gúlalakú, ló
gyámköveken nyugosznak. Lőrésszerű félkö
Nyugati torony. A szentély bal oldali falán fé
szentségfülke, egyszerű vasráccsal. A hajó északi
ívmezőin és boltozatain meszelés alatt falképek.

A XVIII. századbeli főoltár mellett két harang h
minusculás feliratos 1514 lucas marcus matheus
m,,, a. loba. A másik harang nyakán majusculás
felirat. Ipolyi szerint: in die mortis inva Maria at
Mateus Joannes. Palástján egy kis medaillon a ká
képével. XIV: sz.

Krungs Éva
gráfikus

M.D.K.

Utracrészlet
(rajz)

Élet és Irodalom, 1960. dec. 2. — 1 lap.

MDK

Krumpach Ferenc
lakatos müh. vez.

1951-ben "É r d e m e s M u n k á s" az államosított Zsolnay-gyár "Nemzeti Vállalat"-nál.

78.o. 51. jegyz.

NIKELSZKY GÉZA: A Zsolnay-gyár művészete.
Pécs. 1959.

ifj. Krumpholz Miklós

M.D.K.

A tőzsdepalotai palafedőmunkáival való leszámolási összeggel kapcsolatban.

A budapesti áru- és értéktőzsde ..... Bpl908, 41 lap.

Ifj. Krumpholtz Mihály

M.D.K.

A törzsdepalota tetőfedő munkáját végezték.

A budapesti árú és értéktőrsde Szabadságtéri palotája a felépítésének története és az épület műszaki leírása. 2 lap. Budapest, 1908.

MDK

Krumposzt Éva

Angyal

Mai magyar kerámia kiáll. Siklósi várban, 1968.
Janus Pannonius M. füzetei 14.

M.D.K.

Krun Imre, egri katergályos

neve egyszer fordul elő az 1795-évi adóösszeírásban

Heves negye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó. 356. old.

KRUN Imre egri esztergályos. Nevét csupán egy izben említik 1795-ben az egri adóösszeírásokban az adózó iparosok,között.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből.Voit.

Krunák Emese

12
vasárnap

9.30
TIT tárlatvezetés
Mária-ábrázolások a XIV–XV. században
Vezető: Krunák Emese

15.00
TIT tárlatvezetés
az emberi arc Munkácsy Mihály
festészetében
Vezető: Krunák Emese.

Magyar Nemzeti Galéria, 1982. december.

Kormák Emese

július 10 vasárnap

9.30
TIT, Társalatvezetés
Az emberi arc jelentősége
Munkácsy festészetében.
Vezető: Kormák Emese.

Magyar Nemzeti Galéria, 1983. július–augusztus.

Krunák Emese, művészettörténész

Tornay Endre András szobrászművész kiállítását a Dorottya utcai kiállítóteremben rendezték meg. A művész az utóbbi évek munkáiból mutat be egy teremre valót. – Krunák Emese írja: „Tornay varázsa jórészt abban rejlik, hogy frappáns, kedves, sokszor meseszerű ötleteit képes mindig új és új formákba bújtatni."

Kádár Márta: Tornay Endre András kiállításáról.
Vas Népe, 1984. júl. 21.

dr. Krunák Emese, művészettörténész

29 vasárnap 9.30
TIT tárlatvezetés
Munkácsy Mihály és Paál László
művészete.
Vezeti: Krunák Emese.

Magyar Nemzeti Galéria, 1994. júl. – aug.

dr. Krunák Emese, művészettörténész

Programok

Műcsarnok-Kamaraterem.

ápr. 11. Művészeti Ifjúsági Tájékoztató.

15-óra Pop-art, pop-art.

Előadó: dr. Krunák Emese.

Műcsarnok és Kiállítótermei,

1988. ápr.

dr. Krunák Emese, művészettörtérész

TIT Tárlatvezetések.

nov. 10
9.30 órd
15 – "

Egry József,
Gulácsy Lajos

Vezető: Krunák Emese.

Magyar Nemzeti Galéria,
1985. okt., nov.

Krupa József festőművész

kiállítása a Forum Hotel
galériájában

Népszabadság, 1986. III. 11

Krupa József, festő

L. Gádor Emil

– : Keti ajánlat 3–4

Új Tükör, Bp. 1986. máz. 16. XXIII/11

Krupa József

Kiállítás a Fórum Hotel
Galériájában

Magyar Nemzet 1986. III. 11.

Krupa József

Kiállítá a Fórum Hotel
Galinajában

Magyar Nemzet 1986. III. 5.

KRUPA József

Riall. 1994 Astoria Galéria

ism. Szij Rezső

M. Fórum 1994. márc. 10.

8. p.

Szerkesztőség

1012 Budapest, Attila út 79. fszt. 3.
telefon: 17-55-064



BALASS

Balassi Olvasó

Kedves Barátunk!

Mellékelten küldjük a kiadó II. félévi ismertető f
kapnak (piros ár) kérjük figyelmesen tanulmányozz

A beérkező megrendeléseket a 1012 Budapest,
teljesíti postai utánvéttel, személyesen ugyanitt, va
boltunkban várjuk tagjainkat.

Megren

A Balassi Kiadó Olvasókörétől m

Szerző, cím

M.D.K.

Krupánszky Fülöp csányi ács

, 1840-ben a csányi paplak építésében vesz részt Varró József-fel együtt

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bpé 1969. Akadémiai Kiadó, 356. old.

KRUPICZER Antal, fafaragó

MAGYAR László: Csodát virágzik – fa. Szerivedélye a faragás. Kelet-Magyarország 1989. 183., 9. eml. Szabolcs-Szatmár megye irodalma. Bibliográfia és repertorium. 1989. július 1 – szeptember 30. = Szabolcs Szatmár Bemle 24. 1989. 4., 508.

XXu-45u.

Viszont, mivel a munkában
mmi egyéb, mint a beszéde-
ak konstruktiv megformálása,
l törődő konstruktiv művészet
munista etikát példázza.
et ma a kommunizmus munkás
ja-e önmagában, vagy az anyag
ormára való támasztásának
at önkéntelenül is egy irány-
ivum utját egyengeti, a kom-
tura komplexumának egész szé-

Krzepica István, [építés]

L. Eltér István

– Szovetségi kirch

10-12

Magyar

Építőművészet Bp. 1983

83/4

Kruppa István, építész

L: Ungár Péter

–: Szövetségi kírek Borító 3

Magyar Építőművészet, Bp. 1983 83/1

KRUPÁNSZKY János csányi ács. A csányi paplak építésében vesz részt --+ Varró József kőművessel együtt 1849-ben.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Krupec Viktor

szlovák grafikus

szül. 1884 nov. 1. Zsolnán

Művészeti tanulmányait

Bécsben végezte.

Egy pasztell arcképe

a turócszentmártoni

szlovák múzeumban

Sprievodca

25. l.



BUDAPEST
42 II. -7.11

Krupec Viktor

l.

Wagner Profil

62. l.

enumgürteten Donauraum, Siebenbür-
steilen, eine einheitlich gefügte
sche Energien der tausendjährigen
rster Reihe darin beschlossen, dass
eitliches, zentral zusammenge-

schen Erscheinungen mit umfassende,
chen Jahrtausends mit bestimmende
keit des heiligen Stephans, war
en Grade verbindlich, wie für die
sdanubien, der grossen Tiefebene
sche Architektur verdankt ihre
iözesangründungen des heiligen und
m erlassenen gesetzlichen Bestim-
um Bau einer Kirche verpflichtete.
r eifrigsten Kirchenbauer, doch

Krupec Viktor

arcképfestő, szül. 1884.
Zsolna. A bécsi akadémián.
2 mű kiállítva az alábbi múzeumban.

Kat. Bratislavy
294. l.
Sbierky 40. l.

-107- M. D. K.

Krupec Viktor, festő, 1884

mint leszerelt katona-tiszt az első világháború után végezte el tanulmányait a bécsi akadémiám és cserélte fel végleg a katona-technikai foglalkozást a festészettel. 1924-ben Bécsből Zalnára költözött, 1940-ben Pozsonyba. Sokoldalu tevékenységet

Marian Váross: Slovenské výtvarné umenie 1918-1945.

1960. 84. 85. old.

 m. D. K.

Krupec Viktor, festő, 1884

fejtett ki, festett portrékat, olaj és akvarel tájképeket és csendéleteket. Képei erős rajzra vannak alapítva és kemény konturokkal felrakva, az archépeknél főleg a hasonlóságra törekedett. Két legjobb portréja: „A pálholyban" (felesége) 1923, még Bécsben készült és a „művész leány" 1937, kiállítva ír SA.-ban 1938-ban.

Marian Váross. Slovenské výtvarné umenie 1918-1945. 84.85. old.

1960

 M. D. K.

Krupec Viktor, festő, 1884

Tájképein napsütötte tájak váltakoznak városrészletekkel, szinei sokszor túl erőszak. — „Brauserwecther tanácsos" arcképe, olaj, 1943., 84. old.

Marian Váross: Slovenské výtvarné umenie 1918-1945.

84.85. old.

1960.

M.D.K.

Krupics János, csztergályos

neve Egerben 1766-ban fordul elő az adózók névjegyzékében.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. AkadémiaiKiadó, 356. old.

Krupecz Viktor, festő; szül. 1884 november 1-ei Zsolnán.
1909-ben Fr. Hals Férfi képmását másolta a Szépművészeti
Múzeumban. Ekkor utászhadnagy volt.

Krupics Mihály

Budapest, XV. Ujpalota, 3-4-5-6. sz. lakóépületei. - Beépitési terv: Tenke Tibor, épitészek Gerula István és Csordás Tibor, statikusok Krupics Mihály, Holló János, Tóth Elemér. - Ismertetés.

Magy.Ép.Ip. 1972.1.sz.2.l.

Ötvös

1555 Codex Turopol-
jensis III 478

Krupić N. + Lukács fia

ötvös. (Horvátorszi ebben)

K. Szendrei

Jegyzet.

kora

Sorszám	Az újraoltásra kötelezettek	
	neve	él

KRUPINSZKY, keramikus

Medgyessy Ferenc az 1934-es Kodály ünnepre, Debrecenben az Ady Társaság felkérésére Kodály plakettet készitett. Ezt Krupinszky keramikus kivitelezte, amely belépőjegyül szolgált a Kodály hangversenyre. 767.old

SZ.KÜRTI KATALIN: A Debreceni Ady Társaság képzőművészei 751. old

A Debreceni Déri Muzeum Évkönyve, 1974.

Debrecen, 1975.

Krupinszky László
keramikus
l. Hunvásárhely

Ladányi II

III - 148. l.

Krupinszky László

l.

Szépmüvèszet

1942. 289-l.

Krupinszky László

nobrán

l.

Évk Déri 1939-40

98-l.

Krupinszky László

plakett égetett agyagból, a Debreceni Hétre készült. Hétfogatu parasztszekér pulyka kakassal. „Debrecenbe kéne menni..." felirással 9·5 x 7·5 cm.
Vétel 1934.

Erik Déri 1934. 50 l.

1.

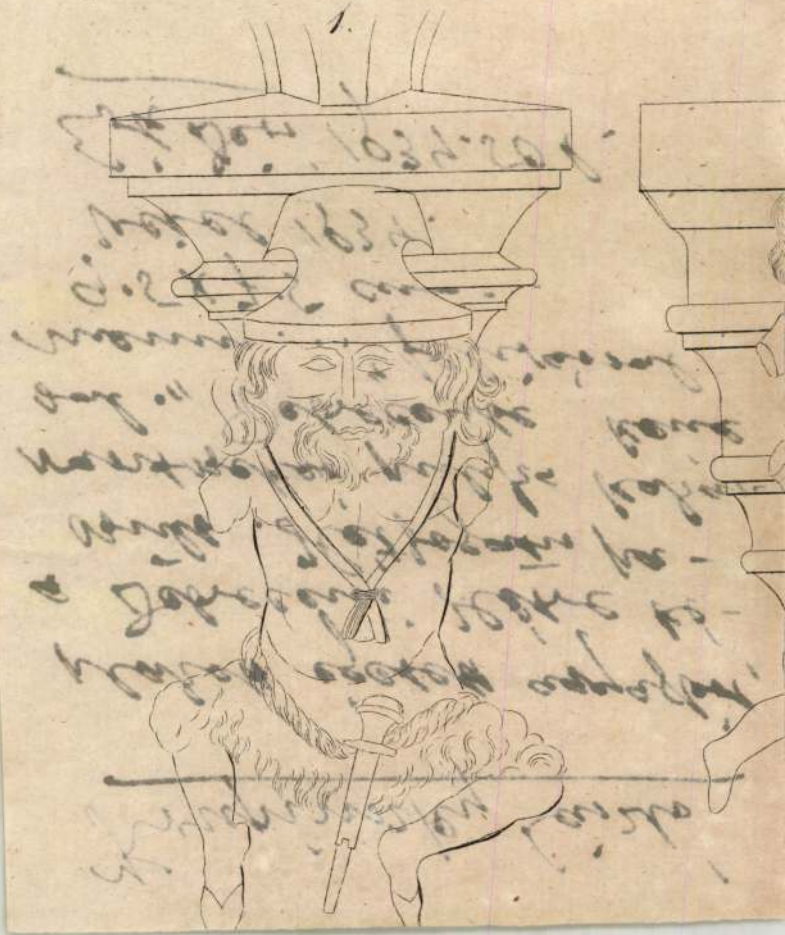

Krupinszky László

keramikus

Kodály-plakett égetett agyagból, négyszögű. A debreceni Kodály estre belépő jegyül volgált, 7·5 x 10·5 cm. Készítette fenti.

Erik Déri 1934. 46. l.

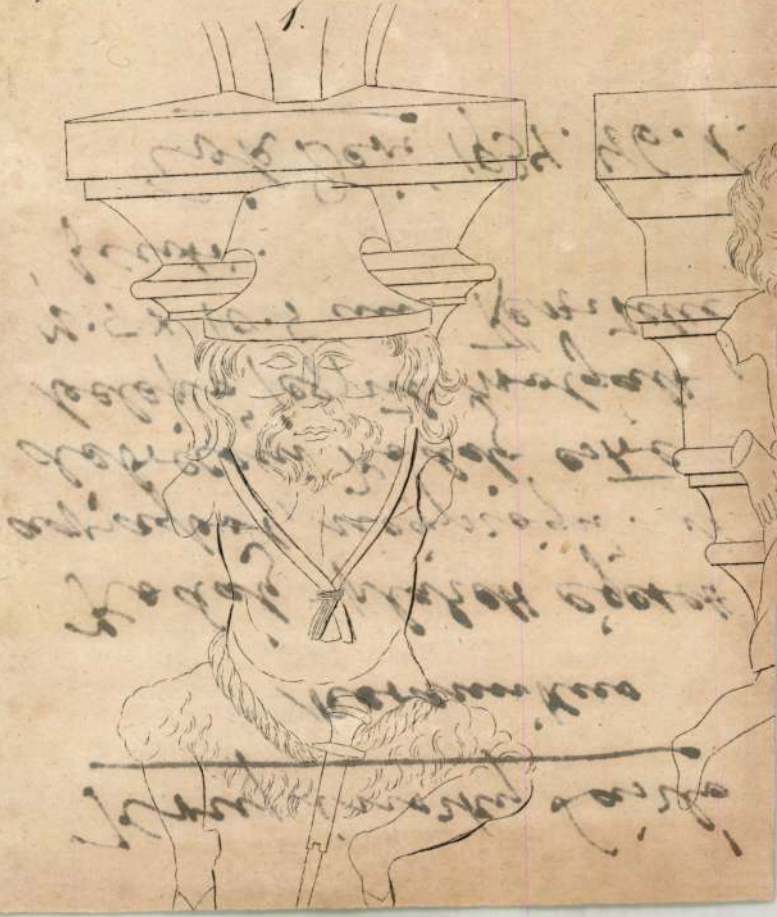
1.

Krupinszky László

debreceni keramikus

Kodály- és Liszt-plakettjei (terrakotta) ajándékozták a Déri Múzeumnak.

Évk. Déri 1936. 66. l

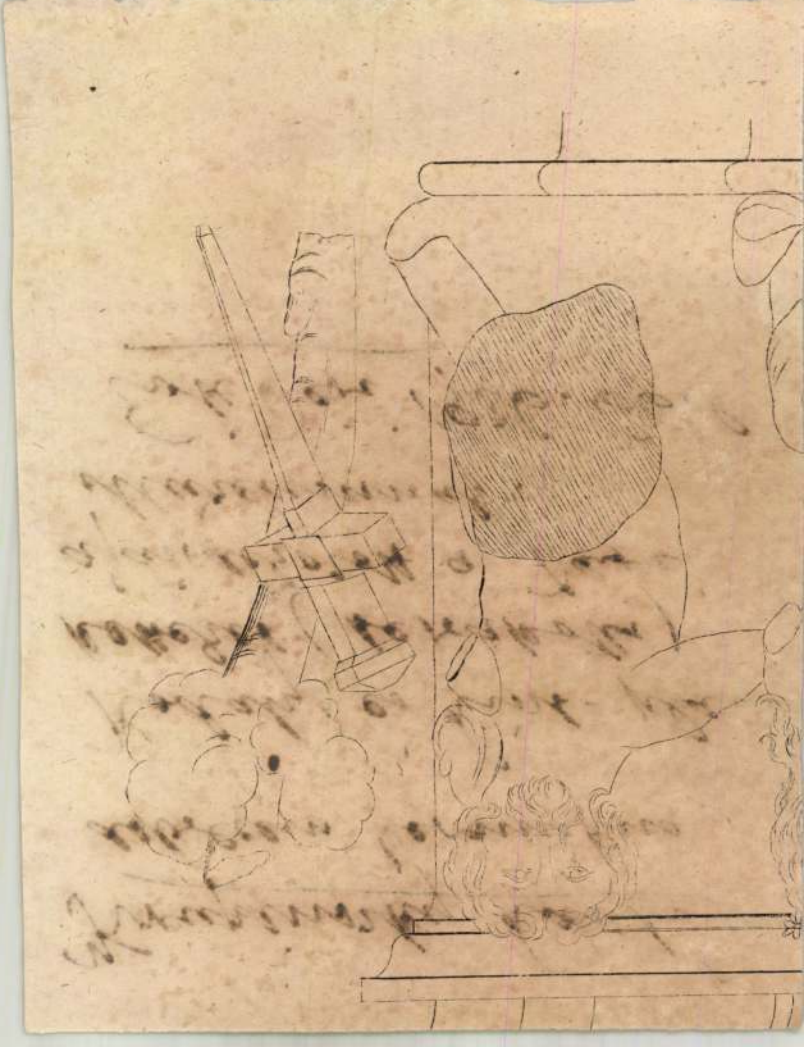

Kruspenszky László

keramikus

szül 1888 Nagyvárad + Budapest 1940 k.

Tamásiné Marik Klára

Landscape

Krupinszky László

keramikus

l.

Voit Pál

Régi magyar ötvösök.

Bp. é. n. 318. l.

...gyzettetett		800 –
...állítása		
...tett		1711.33
...esen:	574030.19	296149.48
...apló sze-		
...advány:	190717.36	
...m által		
...ge:	383312.83	
...gyütt:	574030.19	
...ekmá-		
...szeg:	296149.48	
...ri napló		
...advány:	277880.71	
...a utólagos		
...l kiutalt	191503.–	

Dénesy
914. I/20.

Krupinszky László

festő és keramikus

l.

Csányi Károly

A m. kerámia és porcellán tört. és jegyei

Bp. 1954. 60. l.

Krupinszky László

debreceni keramikus
Kodály-arcképes cserép-
belépő jegyei 1934. jú-
liusától.

Kardos Pál: A debre-
ceni Ady-társaság
huszéves története
(1927-1947) Vándor-
tűz (Debrecen) 1947
nov. — 6. száma.
99. l.

De lelkednek minden rezzenése,
szemednek üdvöt igérő villanása
megannyi tüzes, égető betű.
Rejtelmes irás: ki tudná kiolvasni
soraiból a titkos holnapot?

Euterpe.

Ha zeneszerző lennék,
balladát irnék rólad.
Úgy köszöntenélek a hangok szines orkánjá
[keresztül
Úgy ölelnének a búgó ütemek,
mint Madonna-szobrot a vadrózsainda.
Nem húzza, vonja bamba kényszer gyötrő
[parancsa
ösztönösen szökken a földről nap felé
s bimbózva borúl az Istenanya homlokára.
Lásd: így hullanának
balladám feslő rózsái, a hangok
liliomszived szeplőtlen oltára elé
harmatgyöngyös áldozat gyanánt.

Ha festő lennék,
vászonra vetném a serdülő Tavaszt,
amint rügyet fakasztva ragyog mosolya
vén, lomha, téli erdőkön keresztül.
Táncos, piciny lábával hóvirágon lépeget.
A szeme gyújtó hajnali sugár.
Pirosló ajkán — ajkadon — az élet üdvössége
[reszket

Krupinszky László

Debrecen
Gödöllő
Diósgyőr

Csányi 1954

105. l

Krupinszky

László

festő, keramikus

(1888-1945

lásd

Csánki 1954

60 l.

Krupinszky László
keramikus

Vilt Tibor mintája
után készitette az alábbi
fürdő majolika kul-
ját.

Bierbauer Virgil dr.

A margitszigeti új
Palatinus-strand-
fürdő. Tér és For-
ma 1937. 182. l.



T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Krumpost Éva, iparművésznő kerámikus MDK.

A közeli hetekben nyíló gmündeni nemzetközi kerámia-kiállításon bemutatásra kerülnek Krumpost Éva kerámiái is.

-: „Világjáró körúton" több ezer magyar képző művészeti alkotás

Népszabadság, bp. 1959. júl. 1. 8.1

Krumpost Éva MDK

A gmundeni nemzetközi kerámia kiállításon részt vesz.

Esti Hirlap 143 sz. 1959. jun. 18. 2 o.

MDK

Kruman Mátyás, órás

Divald Kornél: A Besztercebányai Muzeum kalauza.
Bp.1909. 39.l.

Krunyák Károly
Anya, olaj



Téli tárlat. Műcsarnok, 1919-20. 7 l.



a francia katedrálisokon a "k

~~Kétségtelen,~~ A porta

puinak ikonografiai felépités

ban azonos, csupán a technika

sett márványképek hordozzák a

A kapu melletti két f

kik-a Megváltó eljövetelét ~~hi~~

val kezdődik e sor és mondats

öletését jövendöli meg./Dánie

nek jövendölése azonban Lukác

ve,hogy "Áldott legyen az Ur

váltást készitett az ő népéne

ai program kidolgozója, a szö

azonosság miatt összetévesztet

Ujszövetség Zachariásával. A

féta, maradt fenn.

A másik oldalon Keresz

Irástekercsén lévő felirat Ez

KRUPPA István emlék.

Magyar Boráz Hára a Budai
várban = M. Ipm. 1998/1. 58-59. ll

Imre herczeg festve.

Nagyócsa R. kath. pléb. templom

Szentélye egyeneszáródású egy keresztboltta
diadalív. Hármas hajója XVII-XVIII. sz.-b
Főhajóban három bordátlan keresztbolt. az
mellékhajókban szintén , a oszlopokon nyugvó f
hederívek közé iktatva. Nyugati tornya szoka
Szentély déli falában lóheríves nyílású fülke. Hajó
1. Kőepitáfium, léczkeretén ez a felirat: Mem
Joannis Arnauth militi generosi sua grata posuit
keret felső részében a halott pánczélos domborm
cartousheban, amelynek keretében felirat: Aos alii

Nobile stemma dedit.

Alsó résén csigás négyszögletes keretben:

M.D.K.

Krupa István

Pályamüve a magánerőből ~~történő~~ épülő lakásokra kiirt tervpályázaton megvételben részesült. Társtervező: Balogh István, Hetényi Antla, Bretz Lajos, Szlávik Tibor

Magyar Épitőművészet 1967/4. 9.l.

M.D.K.

KRUPA Gabriella ruhatervező

Az Iparművészeti Studió Tagja

(f.b.) Divatcsarvező iparművészek

Magyar Nemzet 1962. május 13. 10. l.

Krupcsay János, 184o-191o.

Városrészlet templommal

" toronnyal

Város látképe

Ernst Mus. 23. aukc. 1923. 30.
29. 1.

KRUPICZER ANTAL SZOBRÁSZ

Nagybányai tárlat
Észak-Magyarország 1996 május 9

/ő is részt vett a tárlaton/

SARTORIS, Alberto

Gli elementi dell'Architettura funzionale, Milano, 1941

Szedi: ~~0~~

KRUPICS János esztergályos. Egerben 1766-ban
irják össze az adózó iparosok között.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

MDK

Krupinszky László, kerámikus

kiváló munkákkal szerepel.

R.Szörédi Ilona: A kultuszminiszter nyitotta meg a kerámikai kiállitást.
Uj Magyarság. 1942. nov. 7. 6.l.

Krupinszky László, keramikus
következő művei szerepeltek a
„Herend 100 éves" kiállításon:

Méhészmadár
Harkály
Rigópár
Veresbegy
Fácán

35
36

"Herend 100 éves" kiállítás katalógusa.

Bp. 1939. 35-36, old.

Krupinszky László keramikus M.D.K.

herendi szobra :

Tapsifüles 55 mm nincs

É.M. Árjegyzék. Herendi porcelán szobrok és domborművek. Bp. 1959. 16.old.

MDK

Krupiszky László keramikus

B.A: Orsz. keramikai kiáll. Magyar Nemzet,
1942. nov. 7.

zeum, épült 1908-ban. Sabariai /szom-
agyméretű szobor töredéke.
tvid/ Római kisplasztika, Gazdag üveg-
éhány fegyver, Vörçi árpádkori felirat,
urihimzésü miseruha, XVII.sz. Képtár:
entgyörgyi Horváth Antal és neje, br.Or-
ájdalma, Mészöly: Este a halászkuny-
t/, Liezen-Mayer: Welçer Filippina,
nszky: Shylock, Székely Bertalan:
s: Női arckép, Néprajzi gyüjtemény:
Városlőd, Hollóháza.

, onnan ide!

MDK

Krupinszky László keramikus

A művészi m. kerámia ünnepe. Magyarság, 1942. nov. 7.

íd téglából, egyetlen kosáríves nyílássa
ton Nepomuki sz.János szobra volt, mely
kó kovácsoltvas-rács. Kfonosztikonja
al /a szobor/ és Fellner Jakab műve, 177

n szobra. Tata-Tóvárosi Hiradó, 1935, 32.

M.D.K.

Krupinszky László, kerámikus

herendi szobrai:

Pulyka.	115 mm.	sines
Aranyfácán	380 " "	"

É.M. Árjegyzék. Herendi porcelán szobrok és dombormüvek. Bp. 1959. 7.old.

MDK

Krupinszky László keramikus

Siklóssy L: Hatalmas fejlődéséről tanuskodik az orsz.keramikai kiáll. Pesti Hirlap, 1942,nov.7. 6 l.

Egyemeletes, 4+1+4 tengelyes. Épitette
küdt betegen Kazinczy Ferenc 18o3-ban.
sen átalakítva.

téreto. Bp. 1941, 28 l)

M.D.K.

KRUPINSZKY László keramikus

1888 - 1945

Eredetileg festőművésznek készült, de hamar áttért a kerámia művelésére. Hosszabb ideig működött Hódmező-vásárhelyen.

1931-32-ben a Herendi-gyár művészeti vezetője volt

Jegyeiben: Södöllő, Debrecen, Diósgyőr

Csányi 1954. 60., 105., 116. l.

MDK

Krupinszky László keramikus

Vilt Tibor mintája után készitette az alábbi fürdő majolika kutját

Bierbauer V.dr.: A margitszigeti uj Palatinus-strandfürdő. Tér és Forma. 1937. 182.l.

Krupinszky

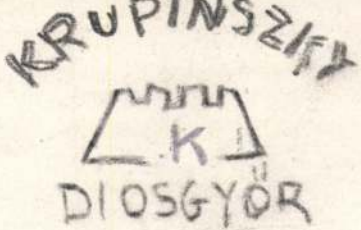

KRUPINSZKY
K
DIOSGYŐR

Keramikus jelze

P. Breslyánszky Ilona,
Kunsthandwerk a Kerámiát, Bp. 1966, 267 l.

Krupinszky



KRUPINSZKY

Kerámiás jegye

P. Breslyánszky Ilona,
Ismerd meg a Kerámiát, Bp. 1966, 267 l.

MDK

Krupinszky László

-rp-: Az élő magyar keramika seregszemléje. Magyarország 1942. nov. 6.

Krupinszky



KRUPINSZKY
GODÖLLŐ

Kerámikus jelze

P. Breslyánszky Ilona,
Ismerd meg a kerámiát, Bp. 1966, 267 l.

MDK

Krupinszky László

rp: Az élő magy. keramika... Magyarország, 1942. nov. 6. 7 l.

Krupinszky

KRUPINSZKY
DEBRECEN

Krupinszky keramikus jegye

P. Breslyánszky Ilona,
Ismerd meg a Kerámiát, Bp. 1966, 267 l.

M.D.K.

Krupinszky László

Müve Janáky-tervezte épületekben és épül teken

kut a Palatinus strandon

Granaestói Pál: Janáky István
Magyar Épitőmüvészet 1966/3. 51.1.

MDK

Krupinszky László iparművész

Kiállitója az állandó mintakiállitásnak, kerámiával.

Magy.Iparművészet, 1939. 22o.lap

MDK

Krupinszky László, ip. müv.

Fayenca:
1,4. Hamutálka.
2,13. Gyertya tartó.
3. Cigarettatartó.
5. Teakanna.
6. Bonbonniere.
7. Dessert-tányér.
8. Teáscsésze aljával.

A Vall- é Közokt. Min. müvészeti elismerö oklevelét nyerte.

[illegible] Társ. Bp.-Orsz. [illegible] Ker. Kiáll. 1942. Kat. 21. l.

Krupinszky László . ip.műv.

Fayence:

Tál.
Leveles tál.
Kis leveles tál.
Kávéskanna.
Tejszínkanna.
Moccacsésze alj.
Kistükör kerettel.
Fözelékes tál.

OMIP Társ.Bp.-Orsz.M.Kor.Kiáll. 1942 Kat. 21.1.

MDK

Krupinszky László, ip.müv. keram.

A Vall.- és Közokt.Min. müvészeti elismerö oklevelét nyerte.

Hodmezövásárhelyi edényeket készitette.

OMIP. Társ. Bp.-Orsz.M. Ker.Kiáll. 1942. Kat. 32.l.

MDK

Krupinszky László, ip.müv.

Fayence:

Leveses tál
Sótartó.
Salátás tál.
Lapos tányér.
Pecsenyés tál.
Nagytükör kerettel.

OMIP Társ.Bp.-Orsz.M. Ker.Kiáll. 1942. Kat. 21.1.

Krupinszky László MDK

[redacted], ip.müv.

Fayence:

Kis bonbonostálka.
10. James-tálka.
Cukroskosár.
12. James-tálka.
14. Tálka .
15. Cukortartó.
16. Kávéskanna .
17. Feketéscsésze aljjal.

OMIP Társ.Bp.-Orsz.M.Ker.Kiáll. 1942 Kat. 21.1.

MDK

Krupka Ferenc

Tanulmány, of.

Sziget részlet, of.

N.Szal. 2. zsürimentes kiáll. 1916. máj.

15 l.

MDK

KRupka Ferenc, festö

Ebédidö. Olf.

Tavaszi tárlat. 1923 ápr.-máj. OMKT-Mücs. Kat. 38.1.

MDK

Krupka Ferencz, festö

Tájkép. Olf.

MDK

Krupka Ferenc, festö

123. A tihanyi apátság. Olf.

Nemzeti Szalon. - A Balatoni Társ. IV. Kiáll.
Bp. 1930. szept. Kat.

Kruppka Ferenc festő

"Piac" /olaj/

Árverési Közlöny, 1939. december. 4sz.
39.1.

MDK

Krupka Ferenc

Arckép, of.

N.Szal. tavaszi kiáll. 1916. ápr. 15. l.

MDK

Krupka Ferenc

Sebesült katona, tusr.

Háborus terület, vf.

MAPE 5. kiáll. H.Szal. 1916. nov. 17. 1.

MDK

Krupka Ferenc, festőm.

Iszákos fráter. olf.

Műcs.-OMKE 1921. Tavaszi kiáll. Kat. 10.l.

Krupka Ferenc

MDK

Férfiarckép, olf.

Micsarnok 1895/96. téli kiáll.

M.D.K.

Krupka Ferenc

A Mücsarnok tavaszi nagy tárlatán bemutatott 443 kép és szobormü között szereplő müvét a kritika kiemeli.

\- - -

Az ezt követő 27. számban juli. 3-9. a 27. oldalon 5-ös számmal Konpka Ferenc szerepel/ fényképen.

/A neveknél több elirás van, igy feltehető, hogy is azonos személyről van szó, csak a név helyességét nem lehet belőle megállapitan./

Képek, szobrok--festők szobrászok c.
Szinházi Élet. Bp. 1921. juni. 26.- juli. 2.
X. évf. 26. sz. 21. lap.

Krupka Ferenc MDK

Konyhában, vizf.

Tavaszi Tárlat
Nemzeti Szalon 1921. junius

Krupka Ferenc MDK

Sebesült katona, tusrajz
Háborus terület, vizf.

Magyar Aquarellisták és Rajztellfestők
Egyesületének V. Kiállitása
Nemzeti Szalon 1916. nov.

MDK

Krupka Ferenc

A Múcsarnok háborus kiállitásán szerepelt.

Cikk: Háborus kiállitás.

Művészet, 1914. 451-452.l.

Krupka Ferenc

Sebesült katona, tus
Háborus terület, vizf.

MAPE V. kiáll. N.Szal. 1916. nov. 17 l.

Krupka Ferenc
Tájkép, olaj

Magyar Képzőművészek Segitő Bizottsága. Művészeti kiállitás. 1914. 7 1.

Cered

kovác
a sz
Belse
4x7 r
hajó
abla
feje
mind
Kiss
"176
bibl
igen
hoss
egye
ja a
szen

MDK

Krupka F.

Terefere, olaj

Magy.Nemz. Reneszánsz Társ. V.auk. Bp. 1923.

12 l.

MDK

Krupka Ferenc

Ócska holmi, of.

Hadviselt művészek kiáll. Műcs. 1919. márc.
2o l.

MDK

Krupka Ferenc, festö

Az ivóban, Olf.

Nemzeti Szalon.-Tavaszi tárlat. 1931.junius. Kat.

MDK

Krupka Ferenc, festö

Föuri lakoma.

Nemz. szalon. -Téli tárlat. 1932. dec. Ka t.

MDK

Krupka Ferenc, festö

Jó cimborák. Olajf.
Vasárnapi szorakozás.

Nemzeti Szalon.-Őszi Tárlat. 1931. szept. Kat.

Krupka Ferenc MDK

Iszákos fráter, olf.

Műcsarnok 1921 tavaszi kiállitás

Krupka Ferenc

Árpádházi szentek kiállításán a Nemzeti Szalonban "Szent Imre herceg fogadalma" c. műve szerepelt.

PH.930.VIII.15.

MDK

Krupka Ferenc

Szt.Imre herceg látogatja a kolostort
Szent Imre herceg fogadalma, olajf.

Árpádházi Szentek Modern Egyházművészeti Kiállításának Katalogusa.Bpest.1930.Aug. Nemzeti Szalon.

MDK

Krupka Ferenc

A Képzőművészeti Társulat téli tárlata. Vasárnapi Ujság 1895. 48. sz. 798-799.l.

Krupka Ferenc MDK

Ebédidő, olf.

Mücsarnok 1923 tavaszi tárlat

Krupka Ferenc MDK

A család, olf.

Miccsarnok 1922 jubileumi kiállitás

Krupka Ferenc MDK

Ócska holmi, olf.

Mücsarnok 1919. Hadviselt művészek kiáll.

Krupka Ferenc

Árverési csarnok aukció kat.

36. sz. 1927. febr.
37. sz. 1927 márc.
40. sz. 1927. dec.

Viselet.

A balra vágtató huszár
Husaren) jobbra tekint és kez
és a háttérben lovasság látsz

Szines rm., mér.

140-91-8.

Krupka Ferenc

cimfestő tanonc

domborműrajzi osztály

Iparrajziskola

1889/90.

42. l.

Ghyczy Kálmán, a képviselőház elnöke

VIII. 6.

KRUPKA FERENC

120 Szt. Imre herceg látogatja a kolostort 1500 —
121 Szent Imre herceg fogadalma olajf. 2000 —

Nemzeti Szalon
Árpádh sz ntok kiáll. 1930 aug

Krupka Ferenc

Zsibárus, olaj.

Nemzeti Szalon
téli kiáll. 1933 jan

Kéty h. n. VII. 159

Krupka Ferenc

1921. jun.

kiáll. Nemzeti Szalonban

Konyhában, vízf. 1400.—

Lelet, rábéi VI. 25.

— vattinai VI. 25.

— verseczi VI. 25.

— szentjánosi VI. 25.

Krupka Ferenc

1915. dec. Kiáll. N. Szalon
Szenvázlatok, 60.—
1916. apr. Kiáll. u. o.
Arckép, olaj.

Vidéki múzeumi és könyvtári
ügy reformja X. 56.

Krupka Ferenc

Műcsarnok Budapest.

1894. tavaszi tárlat.

1895/96 téli tárlat.

Érsekújvár ostroma a törökök által 1663-ban.
(rézmetszet) III. 206.

Krupka Ferenc

1891.

Éimisk 1930. 85. l.

Simay István:

látható és

Mellig, kissé b

vid haja, bajusza és

kendőjezcsomóra kötöz

szemüvegének szalagj

aláírásának másakép

Sim

Fényképnyom

3

Krupka Ferenc

Munsarnok
1919. hadviselt muv. kiáll.
297.
harcteren nem volt.
1921. tav. kiáll. 190
1922. jub. kiáll. 548.
1923. tav. kiáll. 538.

Ezüst kopparító XVIII. sz. - VI. 151.

Krupka Ferenc

Jestő

Erz. 1928.

Krupkay György

Ütközet, rajz
Tánc, rajz

Magyar akvarell és pasztellfestők Egyesülete
IX. kiállitása, 1922. Nemzeti Szalon katalogusa

MDK

Krupkay György

Ütközet, rajz

Tánc, "

M.Akv. és Paszt.festők Egyes. 9. kiáll. N.Szal.
1922. ápr. 14 l.

Krupkay György

1922. ápr.

M. Akv. Pf. Egy
kiáll. Nemzeti Szalonban

Ütközet, rajz 3000.–
Tanc, rajz 3000.–

Orsz. Tanáregyesület V. 311.

MDK

Kruple Viktor, Zsolna

A szlovenszkói magy. képzőművészek kiállt. rendeztek Losoncon. Szinházi Élet, 1925. 4.sz. 45-46 l.

Kruppa Gabriella divatrajzoló nőv.

Megy s Nemet.

1947. VI. 3.; III. évf. 123. n.

I. old.

(: Kir. :)

Kruppa Gabriella
"textil tervező"

M.D.K.

Méltatás.

Urbach Erzsa: A textil stúdió
Művészet, 1961. október – 13 l

Kruppa Gabriella
ruhatervező

M.D.V.

Méltatás.

Gergely István: A IV. Magyar Iparművészeti Kiállítás. — 16 l.
Művészet, 1960. augusztus.

Kruppa Gabriella
ruhatervező

MDK

Az Iparművészeti Vállalat Komplex Studiójának 1. textil kiáll. Csók István Galéria, 1961. aug.25- szept. 1o.

Kruppa Gabriella, ruhaterv

MDK

4. orsz. iparműv. kiáll. Műcs. 1959.

MDK

Kruppa Gabriella

V. Orsz. Iparm. kiáll. Műcs. 1965.

MDK

Kruppa Gabriella

ruhaterv

4. Orsz. Iparmüv. kiáll. Mücs, 1959.dec.

MDK

Kruppa Gabriella ruhatervező

Az Iparművv. Váll. Komplex Studiójának 1. textil kiállitása. Csók I. Gal. Budapest, 1961. aug.

MDK

Kruppa Gabriella

Kruppa Gabriella /ruhaterv/ műveivel szerepelt a IV.Orszg.Iparm.Kiáll.-on.

IV.Országos Iparművészeti Kiállitás.Műcsarnok. Budapest 1959.Dec. 18 - 1960.Jan.31.Kat.

MDK

Kruppa Gabriella

Repr.

IV.Országos Iparművészeti Kiallitas.Műcsarnok
Budapest 1959.Dec.18 - 1960.Jan.31.Kat.

Kruppa Gabriella
divattervező.

Tweedhabit terv készítette
Kruppa Gabriella.

(f. h.): Hiradás a konfekciósok.
Nőt Lapja, 1976. febr. 21 - 18 oldal.

Kruppa István
levele

III. 26.000 Ft-os díjat nyert.

Lakókörzetek gyermeknevelési épületegyütteseinek tervpályázata
1967.

Magyar Építőművészet 1968.5.sz. 2.l.

Kruppa István

Kaposvár igazgatási központjának tervpályázatán megvételben részesült 12. ~~13.~~ sz. pályamű egyik szerzője.

Thurzó László: Kaposvár igazgatási központjának tervpályázata. 1970. - Magyar Építőművészet. 1970. 5.sz. 2-6. l.

Kruppa István

A Lakókörzetek gyermeknevelési épületegyüttesének terv-
pályázatán /1967/ III. dijat nyert:
Schwarzenberger Ádám - Zoltay István terve,
valamint Kruppa István terve.
/A tervek részletes ismertetése./

Magyar Építőművészet, 1968. 5.sz. 2-9. l.

Kruppa István

[redacted] pályázati tervének birálata és értékelése

Kismarty Lechner Kamill: Gyermeknevelési központ terv-pályázatának opponensi véleménye. Magyar Epitőmüvészet, 1968. 5.sz. 1o. 1.

KRUPPA István építész

Szegő György: Piramis, nem gula.

= MH 1995. július 29. II. 11

Bp. III. Szentendrei út, ~~[illegible]~~ szervíz

emlékeinek védelméről. = Műemlékvédelem, 30, 1986, 1. 50-59. ill.
255. WINKLER Gábor: Városmegújítás Pápán. = Magyar Építőipar, 35, 1986, 9-10. 618-624., ill.
256. YAKHONT, Oleg: Középkori, többízben restaurált műtárgyak helyreállításának problémái. = Múzeumi Műtárgyvédelem, 15, 1986 23-32. ill.
257. ZÁDOR, Mihály: Problems and Actual Stade of Stone Conservation. = Periodica Polytechnica. Architecture, 30, 1986, 1-4. 249-261. ill.
258. ZAJOVITS Ferenc: Megújuló műemlék [Esztergom, Szt. Tamás-hegyi kálvária]. = Dunakanyar, 22, 1986, 3. 55-57. ill.

Múzeumok és muzeológia

259. BALASSA Iván: Múzeumok a Hortobágyon. = Múzeumi Kurír, No 50, 1986 65-66.
260. BÁTHY Géza - KRALOVÁNSZKY Alán: Szemlélet a muzeológia, a műtárgyvédelem, a restaurátorképzés és a restaurátorok minősítésének terminológiájában. = Múzeumi Közlemények, 1985-1986 (1986) 103-107.
261. BERGEON, Ségolene: A vandalizmus megnyilvánulása a festészetben. = Múzeumi Műtárgyvédelem, 15, 1986 39-66. ill.
262. Berlini Múzeumsziget. Szerk. Gerhard Rudolf Meyer. Bp., Corvina, 1985 > 1985, 344. **ism.** WAGNER István: Múzeumi szigetek. Olvasónapló. = Magyar Hírlap, 1986. május 23. 9.
263. BINNI, Lanfranco: A múzeum. Egy kulturális gépezet története a XVI. századtól napjainkig. Bp., Gondolat, 1986 291 p.
264. DANKÓ Imre: Jelentés a Déri Múzeum és a megyei múzeumi szervezet 1985. évi munkájáról. = A Deb-

Életének 60. esztendejében elhunyt **Kruppa István** építész, a LAKÓTERV és az Építésügyi Minisztérium munkatársa, emellett évekig a MÉSZ titkára.

VME 2002/2

azzal utasíttatott el, hogy az
enne fontos, mást nem érdekel
nemrégiben megvett, teljesen
vagy mondjuk Füst Milán
művészeti vonatkozás nincs).
ritka kiadványok közé tartozik,
vészek számos munkájának
lenne kijegyzetelni a lexikon

geink korlátozottak, de
ak ellenére, hogy pl. az
hogy tud észszerűen és
ezt meg is tenné könyvszámla,
en, a lexikon szinte teljes
nik, a könyvtárban néhány
án "ráhagyni" a pazarlások

Krupp Sándor

festő

1921.

Címtár 1930. 85. l.

Sretvizer Lajos:

Derékig látható, jobbra ~~...~~
fésüli, bajusza és kö
dőjéig csokorra ~~...~~ kö
hajtókája széles. Fe
Sre

Fényképnyomat

~~G~~

M. D. K

Krupych Mátyás aurifaber

~~1776~~ 1576. Zagráb. Igazolja, hogy Paulus aurifex Kadarych de superiori Gradacz néhai Michael aurifaber Odwen-től, Zágrábban tanulta mesterségét.

Horváth Tibor ofutal: Ismeretlen levéltári adatok az ötvösök történetéhez főleg a XVI–XVII. században 180. l

Művért. 1953. 1–2. sz.

MDK.

Krusemann festőművész:

"Téli Tájkép"

Vas, Ujs. 1858. 2oo.l.

Krusinák

fametsző

l

Endrődi

307. l.

Budapesti I. ált. Közjótékonysági egyesület népkts. X. 172

Krusinszky Gyula

Kassai épitéz

l.

Wick semesök

107. l.

Puskás, Putsch.

Rácz, Radányi, Radványi, Radóczy, Raganovszky, Raszlaviczy, Ratkovszky, Recső, Regőczy, Régen, Reichmann, Rélay, Remesch, Reissinger, Reitzner, Rélay, Révay, Répászky, Rick, Rigó, Rosmann, Rostás, Rosztóczy, Róth, Rózner, Ruby, Rudnyánszky.

Saád, Saárossy, Sandala, Sándor, Schadek, Schambach, Schefferna, Schaller, Scheller, Scherer, Schmeltz, Schmitzer, Schmidl, Schneider, Schoger, Scholtz, Schőnig, Schreiber, Schrett, Schuster, Schweizer, Schultz, Schütz, Schwartz, Sebej, Seemann, Seidemann, Seliga, Simkó, Simon, Siposs, Sitár, Skonyár, Soltész, Sommer, Somossy, Spatinka, Spernoga, Spernohovits, Spesz, Spisák, Städler, Steer, Svitana, Steinmisch, Szekerák, Stofkó, Stoppani, Szabados, Szabó, Szabolcsik, Szalay, Szakács, Szakmáry, Szárnyay, Szarvas, Szászy, Szebastianszky, Szedlacsek, Szedlák, Szedliczky, Szekerák, Székely, Szele, Szentistványi, Szentléleky, Széman, Szenko, Szentes, Szepessy, Szikay, Szilvay, Szipszky, Szirmay, Szkalszky, Szkurkay, Szla-

Krusmann Friedrich

festö

1923

Éimisk 1930.85.1.

T. Albert.

Kormázási diszben.

Mellig, ~~helyez~~ bal
ra helyezett tojásdad
nes korona s palás
haja hosszú, bajuszo
~~[illegible]~~ látor vísél. ~~[illegible]~~
két sorban:

His ego nec m
Imperium

s alól jobbra: „Chr

Rézmetszet, mére

~~Gl~~

Historia duc

= Ivan ábrázolva

L a kép alatt: ALBERTUST.
Triumphator.;

a talapzaton a czimer alatt

MDK

Krusnyák és Raksányi

Magyar Nemzeti Művészet 1938.4.sz. 63.l.

M.D.K.

Krusnyák

Müve szerepel Petris Brunó tánctanár tánctermeiben rendezett kiállitáson.

"Petris Brunó a müvészekért"c.
Szinházi Magazin, Bp. 1942. okt. 28.-nov.3.
V.évf.45. sz. 28. lap

MDK

Krusnyák Edit

Nagy sikerrel zárult a tallini képzőművészeti kiállitás. Pesti Napló 1938. máj. 3.

Krusnyák

Kérjel a hűnarnok téli távlatán

Magyarság 1938 II. 6

Krusnyák Gábor
Leányfej, olaj

Téli tárlat, Műcsarnok, 1919-20. 17 l.



Krusznyák Gábor festő

Pásztortűz, 1925. XI. évf.

131. l.

Szobolay Béla: Budapesti művészeti események

Krusnyák János

A Balló Ede-dijból részesült.

M.934.X.9.

Krusnyák Károly

kiállított festmények:

Munkaasztalnál, olaj, 80×80 cm.

Tavaszi tárlat. A Műcsarnok kiállítása 1957. Kat. szerk.: Kisdiginé Kirimi Irén. Bp. 1957. 19 l.

10 l.

MDK

Krusnyák Károly

Női fejtanulmány

Ernst Muz. 29. szám. 1924. 27 l.

Kruszynyák Károly

szerepelt a műcsarnok Tavaszi tárlatán.

PH 1927. IV. 2.

Krusnyák Károly

Kun Imre: "A Műcsarnok tavaszi kiállitása" cimmel a bemutatott müveket és alkotóikat:
br. Hatvany Ferenc: "Kékruhás nő" c. képpel
Csánky Dénes: kiváló plein air festményekkel
Krusnyák Károly: "Családi kör" c.
Romek: Csendéletekkel szerepel,
Szántó Lajos: "Salome" c.
Kukán Géza: kompozicióival,
Bosznay István: hangulatos balatoni képekkel,
Csuk Jenő: plein air tájakkal,
Viski: napsütéses utcát ábrázoló képpel vett részt a tárlaton.

A HÉT, Bp. 1921. juni. lo.
XXXII. évf. 15. sz. 255. lap

Krusnyák Károly

Összefoglaló kritikában "Három kiállitás"-ról tudósit Fóthy János. Ezek közül a Nemzeti Szalonban szereplő müvészeket sorolja fel egy-egy müvészetükre jellemző rövid megjegyzéssel:
Krusnyák Károly, Biró József, Alpár Sándor, Győrffy István, Lehel Mária, Sárdy Brutus, Scheiber Hugó, Kohner Ida.
Krusnyák Károly "Forrásnál" c. képét, szürkés-fekete hátterével igen komoly munkának tartja a beszámoló

A HÉT, Budapest, 192o. dec. 2o.
XXXI. évf. 38. sz. 6o5. lap.

Krusnyák Károly

Szőnyi István, Gombos Lilly, Makoldy József, Belányi Viktor, Csuk Jenő, Kálmán Péter, Korányi ~~Jenő~~ Felicita, Körmendi Frim Ervin, Tornyai János, Krusnyák Károly, Leidenfrost Sándor, Kunffy Lajos munkáiról nyilatkozva, felhivja a figyelmet jelentős müvészi törekvéseikre a "Képzőmüvészeti Krónika" cimmel, Register sign.-val közölt beszámoló.
A felsoroltak a Mücsarnokban rendezett tavaszi tárlaton szerepelnek. A preraffaelita érzésü Krusnyák Károly elismerést érdemel.

A HÉT, Bp. 192o. május 1.
XXXI. évf. 15. sz. 223. lap.

Krusnyák Károly

Több kiállitásról számol be a Müvészet c. rovatban /- m -/: "Képek a tárlatokon" cimmel. A Nemzeti Szalonban rendezett kiállitáson szerepelnek Krusnyák Károly, Pán Arthur, Körmendi Frim Ervin.
Mindegyik müvészről mond egy rövid jellemzést igy Krusnyák Károly müvészetében komoly próbálkozást lát, Pán Arthur jól és szépen rajzol, Körmendi-Frim csendélete kedvesen dekorativ.

A HÉT, Bp. 192o. szept. lo.
XXXI. évf. 28. sz. 432. lap.

KRUSNYÁK KÁROLY, festő

1926-ban Szombathelyre költözött Krusnyák Károly, korának neves zsánerfestője. Iskolát nyitott, s felismerve Jaksa István tehetségét, ingyen tanitotta iskolájában.
545.old

PALKÓ ISTVÁN: Vasi művészportrék, Jaksa István
542.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 4.szám, Szombathely

KRUSNYÁK KÁROLY, festő

Szombathelyen, a hires zsánerfestő, Krusnyák iskolát nyitott Jaksa Istvánt tanitotta. Megbecsülése jeléül egyik arcképével is megajándékozta kitünő tanitványát. Az ő révén került be Jaksa a szombathelyi képzőművészeti életbe. Tagja lett a Szombathelyi Szent Márton Céhnek is. 545.old

PALKÓ ISTVÁN: Vasi művészportrék, Jaksa István 542.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 4.szám, Szombathely

Krusznyák Károly
festő

M.D.K.

Idén töltötte be a 70. életévét.
Méltatás.

Évfordulók, megemlékezések.
Művészet, 1960. augusztus.

MDK

Krusnyák Károly, festö.

Templomban. Of.

Nyiregyházi Müv. Hetek. 194o.máj.4.-töl jun.3.-ig.
Képzömüv. Kiáll. tárgymutató. 9.1.

MDK

Krusnyák K.

Érdekes olvasmány, festm.

Ernst Muz. 22. aukc. 23 l.

MDK

Krusnyák Károly

Asztaltársaság, of.

Magy.Művészetért kiáll. r. Műcs. 1940. febr.

8. l.

MDK

Krusnyák Károly

Nagyapa, of.

Templomban, "

Horthy jub.kiáll. Mücs. 1939.dec.

6. 1.

MDK

Krusnyák Károly

Templomban, festm.

Fehérvári: A nyiregyházi müv. hetek.
Szépmüvészet, 1940. 22.l.

M. D. K.

KRUSNYÁK Károly festő

1960. ápr. meghalt.

Magyar Nemzet 1960. (XXI.) 212. sz. 6. sz.

M. D. K.

KRUSNYÁK Károly festő

Életének 71. évében elhunyt.

Magyar Nemzet 1960. (XXI.) 217. sz. 4. l.

MDK

Kruszyák Károly, festö

Munka után.

OMKT.-Mücsarnok. IV .Nemzeti Képzömüv. Kiáll.
Bp.1937.ápr.29.-jun.2o. Kat. 8.l.

MDK

Krusnyák Károly

Tündértánc, of.

Árv. Csarnok, 1940. jun. 94.sz.

30.1.

MDK

Krusnyák Károly,

Tanulmány. Olf.
Asztaltársaság. Olf.

Tavaszi tárlat. 1923 ápr.-máj. OMKT-Mücsarn.Kat.lo.l.

Krusnyák Károly, festö

Asztaltársaság	Of
Délután	"
Csoport	"

A Mübarát kiállitásai.
Magyar mesterek szines vázlatai.1940.V.8. Kat.
Az Orsz.Szépmüv.Muz. anyagából.

MDK

Krusnyák Károly

V. Nemz. Képzőm. kiáll. 1939. Kassa 27 l.

MDK

Krusnyák Károly, festő.

1930-ban Pécsett kiállításon volt jelen.

Pécsi Figadó, II. kiáll. Kat. 6. l. – 1932.
A Pécsi Képzőm. és Iparb. Társ.

MOK

Krusnyák Károly, festő.

Alma hámozók.

Alk.-Anův. ház. - XVI - Kiáll - 1943 aug. - Magy. Maslerek.

Jegyz. -

MDK

Krusnyák Károly, festő.

Terefere,

of.

Alk. - Művészház. - XIX - Kiáll. - 1943 okt. - Magy.

Mesterek. - Jegyz -

MDK

Krusnyák Károly, 2o.sz.

Leányfej

Ernst Muz. 23. aukc. 1923.

3o.1.

MDK

Krusnyák Károly

Nép ballada, of.

Olvasó nő, "

Lantos asszony,"

N.Szal. őszi tárl. 1920. szept. 16. l.

M.D.K.

Krusnyák Károly
festő

Meghalt Krusnyák festőművész

— ~~36 lap~~ Művészeti életünk.
Művészet, 1960. december — 36 l.

MDK

Krusnyák Károly, festö

Hazatérök.

Bp.Mücs.-MKT. Nemz.Képzömüv.kiáll. /Rend.M.Kir.Vall.- és Közokt.Min./ 1933 ápr.19.-máj.25. Kép.tm. 30.l.

MDK

Krusnyák Károly, festö

106.	Falusiak.		Olf.
291.	Müteremben.	14.1.	"

Bp.Mücs.-MKT. Nemz.Képzömüv. Kiáll. 1934.ápr.29.-jun.17.

Kat. 8.l. 14.l.

M.D.K.

Krusnyák Károly

124. Családi kör. Mgt.
125. Nagyapa.
126. Hazafelé. Mgt.

"A gyermek a müvészetben" kiállitás tárgymutatója
Bp. 1940. Orsz. M. Képzőmüv. Társulat. 13. l.

MDK

Krusnyák Károly

Forrásnál, of.

Otthon, of.

Tanulmány, of.

N. Szal. Téli Tárl. 192o. dec.
12.1.

MDK

Krusnyák Károly

Délután

Tavaszi Tárlat. 1940 ápr. - máj. 8.1.
Mücs.

Krusnyák Károly festő

Ülő nő" /olaj/
"Konyhainterieur" /olaj/
Szoptató anya" /olaj/
"Asztaltársaság" /olaj/
"Modellek" /olaj/
"Aktok a szabadban" /olaj/

Árverési Közlöny, 1939. december. 4on.

39.1.

M.D.K.

Krusnyák Károly /1889-

341. Interieur. Olajf. 49 x 40. fa.

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. I. füzet.
MUMOK. Bp. 1952. 38. l.

MDK

Krusnyák Károly, festö

Kompozició.	Jelzett.	Olf.
Asztalnál.	"	"
Kompozició.	"	"

Árverési Közlöny. Festm., rajzok. 1936 okt.4. rk.sz. 36.1.

MDK

Krusnyák Károly

Két asszony, of.

Téli Kiállitás. 1935. nov.-dec. Mücs.
11.1.

MDK

Krusnyák Károly, festö
1889-

Nö almával. Jel. Olf. Fa.

v.Ernst Muzeum VI.müvészeti aukció. Kiáll.1947 okt.
Kat. 18.1. 12-19.

Kosmyák Károl

Kiállít

1942. V. 2.

gy út 41.), készpénzfizetés ellenében.

.650-51 Müvészettörténeti Dokumentá-

Ebben az esetben a kért könyvet pós-

Acta Cassae Parochorum" egri anyaga,

rök utáni állapotát rögziti.

üvészettörténeti Dokumentációs

Központ

Krusnyák Károl

Kiákít

Mj M. 1942. IV. 19.

gy út 41.), készpénzfizetés ellenében.

650-51 Müvészettörténeti Dokumentá-

Ebben az esetben a kért könyvet pós-

cta Cassae Parochorum" egri anyaga,

ök utáni állapotát rögziti.

üvészettörténeti Dokumentációs

Központ

Krusnyák Károly MDK

Müteremben, olf.

Mücsarnok 1934 Nemzeti Képzőművészeti Kiállitás

Krusnyk Karoly

Mezerenben, ott.

Krusnyák Károly MDK

Szerény ebéd, olf.

Mücsarnok 1934 Nemzeti Munkahét kiállitás

MDK

Krusnyák Károly

Falusiak, festm. repr.

Nemzeti Képzőm. kiáll. 1934.

Krusnyák Károly MDK

Munkában

Műcsarnok 1935 III.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Krusnyák Károly MDK

Hazafelé, olf.

Műcsarnok 1932/33 téli kiállitás

Krusnyák Károly

MDK

Falusiak, olf.

Műcsarnok 1934 Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Krusczyk Karol

Zajęcia, str.

Konsnyák Kóvol

Kiákít

NÚ. 1942. IV. 18.

rgy út 41.), készpénzfizetés ellenében.

. 650-51 Művészettörténeti Dokumentá-

Ebben az esetben a kért könyvet pós-

cta Cassae Parochorum" egri anyaga,

rök utáni állapotát rögziti.

üvészettörténeti Dokumentációs

Központ

M.D.K.

Krusnyák Károly

Önarcképe előtt, munkaközben fényképfelvételt közöl a lap a művészről "Kell-e Művészkamara" cimmel közzétett, a művészekhez intézett körkérdéssel kapcsolatban.

Szinházi Magazin, Bp. 1943. aug. 18-24. VI. évf. 35. sz. 12-14. lap

Krusnyák Károly MDK

Asztaltársaság

Mücsarnok 1934 Bp.Székesfőváros Képtárának katalógusai

Krusnyák Károly MDK

Falusiak, repr.

Mücsarnok 1934 Nemzeti Képzőművészeti Kiállitás

Krusnyák Károly MDK

Hazatérők

Mücsarnok 1933 Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Kiadványok Károly MTK

Használók

Működésünk 1933 Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Krusnyák Károly MDK

Bünbánat, olf.

Műcsarnok 1934 Téli kiállitás

MDK

Krusnyák Károly, festő

26. Asszonyok. Olf.

Bp.Műcs.- "A Magyar Műv.-ért." képzőm.kiáll. 1942.
Jun.6.-22. Kat. 5.l.

MDK

Krusnyák Károly

"Vásárfia" c.festm.repr.

Az Orsz.Magy.Képzőm.Társ.jubileumi kiáll.
képes tárgymutatója.1936.máj-jun.

MDK

Krusnyák Károly

Krisztus levétele a kersztről c. műve az Ipolyi Arnold dijat kapta

A Tavaszi Tárlat dijnyertesei. Képzőművészet 1928. 8-9.sz. 1o9.l.

MDK

Krusnyák Károly, festöm.
20 ész.

"Régi holmik" Jel.l.j.: Krusnyák K.
Lem.papir. 40.5x 30
Anyaság. Jel.l.j.: Krusnyák K. 1922.
Lem.papir. 39x29.5

Ernst Muz. aukciója. XXVIII. 1924. Kat. 29.1.

Kusnyák.

A III. Nemzeti Képzőművészeti Kiállításon képei szerepelnek.

Új Magyarság, 1935. Márc. 24.

Krusnyák Károly MDK

Családi kör

Nagyapa

Hazafelé

Műcsarnok 1940. Gyermek a művészetben. c. kiall.

Kruszyák Károly

Szerepelt a Műcsarnok tavaszi tárlatán.

PH 1930. III. 15.

Krusnyák Károly

Munkaasztalnál, olf.

Műcsarnok 1957. Tavaszi Tárlat

Krusnyák Károly

Szerepelt a Munkácsy-cék negedi kiállításán.

PH. 1930. X. 21.

Krusnyák Károly

Szerepelt a munkácsy-cél nepedi kiállításán.

EK 1930. X. 22.

Krusnyák Károly festő

kezeljel a bécsi Kunsthelyhaus magyar kiállításán

Lyság 1937 III. 6.

Krusnyák Károly

Szerepelt a dumkácsy-cék szegedi kiállításán.

Nu. 1930. X. 21.

Krusnyák Károly

szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

M. 1930. III. 15.

Krusnyák Károly

Szerepelt a Műcsarnok Tavasi tárlatán.

BH 1930. III. 15.

Kresznyák Károly
festő

M.D.K.

Jaksa István vasi művész mestere volt.

Domokos Imre: Jaksa István kiállítása.
Művészet, 1966. június – 44 lap.

Krusnyák Károly

P. H. 932. XII. 20.

zpont meginditotta rotaprintes for-
köteteként a
pzőművészeti Élete"
mely a Közoktatásügyi Népbiztosság
a Budapesti Kir. Ügyészség 1919-es
kozó részét tartalmazza. Ára: 15.- Ft.

iadványai közül kapható
k 1954-55."
zpont évkönyve. Ára: 75.- Ft.

k 1956-58."

k a Müvészettörténeti Dokumentációs

Krusnyák

Kiállít

M. 932. XII. 18.

. . . . . .

. . . . . .

Ezekről megjelent kritikák, méltatás

. . . . . .

. . . . . .

Milyen kitüntetéseket kapott . . . . .

. . . . . .

Szerepelt-e külföldi kiállitáson, mel

. . . . . .

. . . . . .

Vol-e 1954 után külföldi tanulmányut

. . . . . .

. . . . . .

Krusnyák Károly MDK

Nagyapa, repr.

Mücsarnok 1939 dec-1940 január

Krusnyák Károly

A T. E. Sz. (Tarsadalmi Egyesületek Szövetsége) Mincsaruszban, rendezett kiállításán erüst munka – ismet zapott.

m. 934. X. 10.

Krusnyák Károly

Munraantolnál, olj, 80 x 90 cm

Budapest Műcsarnok Kiállítása 1957
Kat. merk. Kisdéjiné Kilimi) tér 1

10.

Kruszyński Károly

Szerepelt a nemzeti kiállításon.

PH. 1933. IV. 20.

Kovacsics Károly

Szerepelt a Magyarság Képzőművészeti Kiállításán.

M. 1933. XI. 5.

Krusnyák Károly

festőművész

A Magyar Művészeti Sorsjátékon Munkában c.olajfestményét 1.000 P.értékben kisorsolták.

U j s á g
1935.IV.4.

Krisnyák Károly

Szerepel a Képzőművészeti Társulat ősi Tárlatán a Műcsarnokban

Nemzeti Újság 1938 XI. 9

Krusnyák Károly MDK

Vásárfia, repr.

Műcsarnok 1936 Jubileumi kiállitás

Krusnyák Kráoly

MDK

Bánat

Asztalnál

Munkaközben

Varró nő
Családi kör

Mücsarnok 1936 Nő a művészetben

Krusnyák Károly MDK

Varró nő, repr.

Mücsarnok 1936 Nő a müvészetben c. kiáll.

Krusnyák Károly MDK

Munka után

Műcsarnok 1937 IV. Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Krusnyák Károly MDK

Munka után, repr.

Műcsarnok 1937 IV. Nemzeti Képzőm. Kiáll.

Krusnyák Károly MDK

Két asszony, repr.

Műcsarnok 1935 téli és Székely Bertalan emlékkiáll.

Krusnyák Károly

MDK

Férfifej, olf.

Műcsarnok 1931/32 téli kiállítás

Krusnyák Károly

Bibliás asszony, olf.

Miccsarnok 1931/32 téli kiállitás

Krusnyák Károly MDK

Kompozició

Mücsarnok 1937 Téli kiállitás

Krusnyák Károly MDK

Szent István felajánlja a koronát

Mücsarnok 1938 Szent István kiállitás

MDK

Krusnyák Károly

Szerepel a Műcsarnok téli

Tárlatán

Est 1938 II. 6.

Krusnyák

festőművész

Harmadik Nemzeti Képzőművészeti Kiállitás a Műcsarnokban - képével szerepel.

Magyarság
1935.III.24.

Krusnyák Károly

festőművész

Téli kiállítás - Műcsarnokban - képével szerepel.
Két asszony.

Az Est.
1935.VI.17.

Krusnyák Károly

Alkotásával szerepel a Műcsarnok Őszi Tárlatán.

Pest,1942.X.16.

Krusnyák Károly

"Szent család" és "Bánat" c. művei
a Magyar Képzőművészek Egyesülete jub.kiállitásán.

Pesti Hirlap, 934.XII.13.

Krusnyák

festőművész

Téli Tárlat - Műcsarnokban - képével szerepel.
Tónusos akt-jával.

Nagyarság
1934.I.14.

Krusnyák Károly

festőművész

Téli Tárlat - Műcsarnokban - képével szerepel.

Bünbánat.

Pesti Hirlap
1934.I.14.

Krusnyák Károly



Krusnyák Károly MDK

A munka értékelése, olf.

Mücsarnok 1952-53 III. Magy. Képzőm. Kiáll.

Krusnyák Károly

Szerepel a műcsarnok tól.

Tárlatán

Esti Kurir, 1938 II. 9.

Krusnyák Károly
festőművész

Képzőművészeti Társulat jubiláris kiállítása - a Műcsarnokban - képével szerepel. Arcképe.

Budapesti Hirlap
1930.XII.21.

Kresnyák Károly

Szerepelt a Múcsarnok téli tárlatán.

PH 1933. XII. 20.

Krusnyák Károly

korapel „A nő a művészetben"
c. előadásáról a Műcsarnokban

Magyarország 1936 X. 24

Krusnyák Károly

Szerepelt a Műsomok téli tárlatán.

BH 1932. XII. 18.

Krusnyák Károly

festőművész

Téli Tárlat - Műcsarnokban - képével szerepel.

Magyarság
1935.VI.16.

Krusnyák Károly

Karapet „A nő a művészetben"
c. kiállításon a bűzarnotban

Lyság 1936 X. 24

Krusnyák Károly festő

kerepel a Nemzeti szalonban

a Bencsus Társaság kiállításán

~~a N.~~

Lyság 1936 X. 17

Krusnyák Károly

Figurális kompozíciókkal
merejtel a Benczúr Társaság
kiállítását

Nemzeti Cyság 1936 X. 17

Krusnyák Károly

Életképekkel nekrepel „Anő a művénetben" c. kiállításon a hűsarnokban

Nemzeti Cyság 1936 X. 25

Krusnyák ,

Festőművész

Képzőművészeti Társulat jubiláris kiállításán - a Műcsarnokban - képével szerepel.

Magyar Hirlap
1930.XII. 1.

Krusnyák Károly

Képzőművészeti Társulat jubileumi kiállítása - a Műcsarnokban - képével szerepel.

Est.
1930.XII.21.

Krusnyák Károly

festőművész

Képzőművészeti Társulat jubileumi kiállitása - a Műcsarnokban - képével szerepel.

Család c.munkája mély tónusaiban finom érzést szólaltat meg.

Magyarság
1930.XII.20.

Krusnyák Károly

Asztaltársaság, repr.

Kiscarnok 1943 A magyar művészetért c.kiáll.

Krusnyák Károly festőművész

A dunántuli képzőm.tav.tárlatán Kaposváron, Kaposvár város képzőművészeti nagy érmét nyerte.

N.U.931.IV.8.

-

N.U.ČP. IV.S.

Krusnyák Károly

Műcsarnok reprezentativ kiállitásán neve szerepelt.

BH.932.II.21.

Krusnyák Károly

Műcsarnok kiállításain: "Nyolcvan
eszendő magyar képzőművészek"
neve szerepelt.

PH. 932. II. 20.

Krusnyák Károly MDK

Asztal körül

Ulcsarnok 1942 Tavassi kiállitás

Krusnyák Károly

MDK

Délután

Műcsarnok 1940 Tavaszi tárlat

Krusnyák Károly MDK

Hönvédvárás, repr.

Mücsarnok 1941 Jubileumi kiállitás

Krusznyák Károly

A Tavaszi kiállításon Forster Gyula báró Vaszari-díjat nyerte "Munkaközben" c. művével.

M. 1927. IV. 12. (Magyarság)

NDK

Krusnyák Károly

Hegyi beszéd, of.

7. nemzeti képzőm. kiáll. 1944.jun. Mücs.

láttuk. Olyan szép fényes volt, néz
t. - Mögijjedtünk, megfogtuk egymás
minden, az egész épület. Hajts kifelé!
most? Tudtuk, éreztük, hogy fölső
en, egy hétre történt: "Megint megmoz-
ten voltunk. /T.i. az előző történet-
n a hetedik gyerek voltam, ő a nyol-
az ablakra. Magosan fekvésü ház volt,
etett volna, nézzük, megvan-e az ab-
gyönyörü szép nő, nincs az árnya, nem
a fölső lényeknek/, megáll, igy /me-
felé. /Mi meg/ náztünk rá. Egyszer csak
re /balra/, se lefele nem mén, hanem
ső lénnyel állunk szemben, fölfelé ipar-
egindult, visszanézett. Láttuk, hogy
haja volt /térdig mutatja/ - olyan
t fejezve, többet nem láttam. Ez /az

Krusnyák Károly MDK

Asszonyok, olf.

Műcsarnok 1942 A magyar művészetért c.kiáll.

Krusnyák Károly
festő

A Bencsúr Társaság 20 éves fennállásának megünneplésére rendezendő kiállítás előkészítői körött tekintélyes munkásságot fejt ki.

8 ó. ujság 1942. VIII. 29

Krusnyák Károly
festő

Kiállít a Bauszer Társ. húsz éves fennállása alkalmából a Műcsarnokban rendezett őszi tárlaton. Említve „Avalt társaság" c. alkotása.

Új Magyarság 1942. X. 11.

Krusnyák Károly
festő

Kiállít a Műcsarnok őszi tárlatán.

Esti Kurir 1942. X. 14.

Krusnyák Károly
festő

a fővárost megvásárolta festményét
a Műcsarnok kiállításán.

Nemzeti Ujság 1935. V. 16.

Krusnyák Károly

MDK

Befűzés, repr.

Műcsarnok 1942 Őszi tárlat

Krusnyák Károly

A szent korona felajánlása

Asztaltársaság

Nagyapa

Hazafelé

Műcsarnok 1942 Őszi tárlat

Krusnyák Károly MDK

Befőzés

Családi kör

Konyhában

Munkaközben

Mücsarnok 1942 Őszi tárlat

Krusnyák Károly MDK

Asztaltársaság, olf.

Mücsarnok 1943 A magyar művészetért c.kiáll.

Krusnyák

festőművész

Téli Tárlat a Műcsarnokban - képével szerepel -
Pompásx imádkozó asszonya.

Magyarság 1931.VII.20.

Krusnyák Károly

festőművész

Képzőművészeti Társulat kiállitása - Műcsarnokban - képével szerepel

Nemzeti Ujság 1931.VII.22

Krusnyák Károly

"Anya gyermekével" c. m. kitüntető elismerést kapott.

N.U.932.III.20.
B.H.932.III.20.
P.H.932.III.20.

Krusnyák Károly

"Anya gyermekével" c. m. kitüntető elismerést kapott.

N.U. °32.III.20.
B.H. °32.III.20.
P.H. °32.III.20.

Krusnyák Károly

MDK

Hegyi beszéd, olf.

Mücsarnok 1944 VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Krusnyák

„Krintus Pilátus előt" c.
mivel nerepel a hűcsarnok
téli tárlatán / emlitve,

Magyarság 1937 I. 31

Krusnyák Károly

Kérjel a hűsarnok téli-
tárlatán

Új Magyarság 1937 I. 24

MDK

Krusnyák Károly

Intérieur, o.

Szépmüv. Muz. háborus veszteségeinek jegyzéke
Bp.1952.

Krusnyák Károly

Szerepel a hűnarnok téli tárlatán

Az EST 1937 I. 24

Krusnyák Károly

festőművész

Képzőművészeti Társulat jubileumi kiállitára - a Műcsarnokban - képével szerepel.

Jó genre kép "Család" -ja.

Pesti Hirlap
1930.VII.20.

Kruszyński Károly

Szerepelt a „Derű a művészetben" c. kiállításon.

N. M. 1939. III. 25.

Krusnyák Károly

MDK

Szent Margit

Mücsarnok 1938 Szent István kiállitás

Krusnyák Károly

Két asszony, olf.

Micsarnok 1935 téli és Székely Bertalan emlékkiáll.

Krusnyák Károly MDK

Vásárfia

Mücsarnok 1936 Jubileumi kiállitás

Krusnyák Károly.

A Műcsarnok téli tárlatán „öreg. parasztot" c. képe szerepel. (említve)

Pesti Hirlap, 1928. dec. 19.

Krusnyák Károly MDK

Terefere

Műcsarnok 1938 Téli tárlat

Krusnyák Károly MDK

A Szent Korona felajánlása, repr.

Műcsarnok 1938 Szent István kiállitás

Krusnyák Károly

MDK

Hazafelé

Műcsarnok 1938 Őszi tárlat

Krusnyák Károly MDK

Asszonyok

Műcsarnok 1938 Őszi tárlat

Krusnyák Károly MDK

Anya

Társaság

Műcsarnok 1939 Téli tárlat

Krusnyák Károly MDK

Térefere a konyhában

Vidám festő

Mücsarnok 1939 Derü a művészetben

Krusnyák Károly

MDK

Nagyapa

Templomban

Műcsarnok 1939 dec.-1940. január

Krusnyák Károly

MDK

Árpádházi Boldog Margit

Műcsarnok 1938 Őszi tárlat

Krusnyák Károly

Honvédvárás

Műcsarnok 1941 Jubileumi kiállítás

Kmenový Kmoly

Doprovázejí

KRUSNYÁK Károly (Kirsevác 1889. 11.2 – Bp. 1960 9.10.)

Prevčić 115.p.

Géza nagyfejedelem 961-ben vette át a hatalmat. Világossá vált előtte, hogy Bizanc és a német–római császárság ütközőpontjában fekvő országának érdeke [illegible] a Nyugat felé irányuló kapcsolatkeresést követeli meg. Ezért 972-ben követeket küldött I. Ottó császárhoz, bejelentve azt a szándékát, hogy hajlandó országába a nyugati egyház térítő papjait fogadni. Küldöttséget menesztett a császár által 973 husvetjára Quedlinburgban tartott európai csúcstalálkozóra is, ahol megerősítette korábbi szándékát.

A császár Brunó Sankt Gallen-i szerzetest küldte térítő püspökkent Magyarországba. Brunó Szent Gallus (Gál) tiszteletére szentelt exemptus apátságának egyházfeletese a mainzi érsek – mint a császári udvar főkáplánja – volt. Mainz [illegible] Tours-i Szent Márton tiszteletére szentelték. Brunó és papjai a passaui egyházmegyéből származtak, ennek az egyházmegyének Szent István vértanú volt a [illegible]

A patrocíniumok vizsgálata során tehát különös figyelmet kell szentelni [illegible] nek a tényeknek. Ezért nem meglepő, hogy a Szent Gál tiszteletére szentelt [illegible] lom közül hatot a Dunántúlon találunk,[11] a Szent István vértanú tiszteletére szentelt 19 templomból 11 található ezen a területen.[12] Joggal feltételezhető tehát, hogy [illegible] a

10. A történeti összefoglalásra ld.: KOVÁCS Béla. 1987. 14–24.
11. *Baranya m.:* 2 Szentgál, *Esztergom m.:* (Párkány) Nána, *Moson m.:* [illegible] Szentgáloskér, *Veszprém m.:* Szentgál; valamint *Liptó m.:* Szentgál, *Nógrád m.:* [illegible]
12. *Esztergom m.:* Esztergom (2x), *Győr m.:* Győr, *Sopron m.:* Lajtapordány, [illegible] *m.:* Kemenesmihályfa, Szeleste; valamint *Hont m.:* Nádasd, *Nógrád m.:* [illegible] Vas Mojmirovce, Nyitra, *Szepes m.:* Busovce, *Zólyom m.:* Zolna, *Pest (Pilis* [illegible] getbecse, *Körös m.:* Rasenica.

Krusnyák Károly MDK

A müvész családja, olf.

Műcsarnok 1940/41 A magyar művészetért c.kiáll.

Krusnyák Károly
festő

Kiállít a Téli Tárlaton

N. U. 1939. I. 28.

Krusnyák Károly

A Műcsarnok 1927-es tavasi tárlatán a Benczur-Társaság tagjaként szerepelt.

? 1927-IV. 1.

Krusnyák Károly

A Műcsarnok Őrzi Tárlatán, a Benczúr-Társaság jubileumi kiállítása keretében állít ki.

8. ó. u. 1942. X. 12.

MDK

Krusnyák Károly, festöm.

Leány gyöngyel. Of.

Nemz. Szal. 1919.okt.kiáll. Kat. 9.1.

MDK

Krusnyák Károly, festöm.

Aktok a szabadban.	Olf.	J.1.b.
Szoptató anya.	"	J.1.j.
Konyhainterieur.	"	J.1.j.
Modellek.	"	J.1.b.
Asztaltársaság.	"	J.1.j.

Árv.Közl. 1931.3.rk.sz. 59.1.

MDK

Krusnyák Károly
műve:

Vásárfia.

Az Orsz.Magy.Képzőm.Társ.jubileumi kiáll.
képes tárgymutatója.1936.máj-jun. 14.1.

MDK

Krusnyák Károly

Képzőművészet 1935. 8o. sz.

M.D.K.

Krusnyák Károly

A Mücsarnok tavaszi tárlatán/kiállitott/ 443 kép és szobor között szerepel a mjivész festménye.
A 20. oldalon 1-es számozással közli a müvész fényképét a lap.

Képek, szobrok--festők, szobrászok c. közl.
Szinházi Élet. Bp. 1921. juni. 26.-juli 2.
X. évf. 26. sz. 18. lap.

MDK

Krusnyák Károly

Pogneszy K: Képzőművészeti év története. Pesti Hirlap 1939. naptára, 113-115. l.

MDK

Krusnyák Károly, festöm.

Tündértánc. Olf. Jelz.

Árv.Közl.1940.1.rk.sz. 27.1.

MDK

Krusnyák Károly, festőm.

Családi kör. Olf.
Ave Maria. lo.l. "

Budai Vigadó.- Képzőm.kiáll. 1921.okt. Kat. 9.l.
és lo.l.

Krusnyák Károly

MDK

Bánat

Műcsarnok 1934. dec. 1935 jan.
Jubileumi kiállitás

Krusnyák Károly MDK

Szent Család

Mücsarnok 1934 dec. 1935 jan.
Jubileumi kiállitás

Krusnyák Károly MDK

Bibliás asszony

Műcsarnok 1934. dec. 1935. jan.
Jubileumi kiállitás

Krusnyák Károly MDK

Paraszt asszony, olf.

Tavaszi Tárlat
Nemzeti Szalon 1921. junius

Krusnyák Károly MDK

Asszony gyermekével, olf.

Mücsarnok 1920-21. Téli kiállitás

MDK

Krusnyák Károly

Öreg ember, of.

N. Szol. tsv. tárl. 1922. máj.

Krusnyák Károly MDK

Jákób kutjánál, olf.

Mücsarnok 192o-21. Téli kiállitás

Krusnyák Károly festőművész

Szent család

Jubileumi kiállítás tárgymutatója. Műcsarnok 1934.

Krusnyák Károly festőművész

Bánat

Jubileumi kiállítás tárgymutatója. Műcsarnok 1934.

Krusnyák Károly MDK

Öreg ember, olf.

Nemzeti Szalon 1922. május Tavaszi tárlat

Krusnyák Károly MDK

Leányfej, olf.

Mücsarnok 1919-2o. téli tárlat

Krusnyák Károly

Anya
Társaság

Műcsarnok 1939. téli tárlat

Krusnyák Károly MDK

Vasárnapi készülődés

Mücsarnok 1924. tavaszi kiállitás

Krusnyák Károly MDK

Öregember

Mücsarnok 1924. tavaszi kiállitás

Krusnyák Károly MDK

Varró asszony

Műcsarnok 1924. tavaszi kiállitás

Krusnyák Károly MDK

Barna lány, olf.

Műcsarnok 192o. tavaszi kiállitás

Krusnyák Károly MDK

Ballada, olf.

Miccsornok 192o. tavaszi kiállitás

Krusnyák Károly festőmüvész

Bibliás asszony

Jubileumi kiállitás tárgymutatója. Mücsarnok 1934.

Krusnyák Károly festőművész

Varrónő repr.

" Nő a művészetben"kiállitás katalógusa.1936.Műcsarnok

Krusnyák Károly festőművész

Családi kör

"Nő a művészetben"kiállitás katalógusa.1936.Műcsarnok.

Krusnyák Károly festőművész

Munkaközben

Varrónő

"Nő a művészetben"kiállitás katalógusa.1936.Műcsarnok.

Krusnyák Károly festőművész

Bánat

Asztalnál

"Nő a művészetben"kiállitás katalógusa.1936.Mücsarnok

Krusnyák Károly MDK

Jákob kutnál, olf.

Egyház és müvészet
Nemzeti Szalon 1919

Krusnyák Károly MDK

Anya, olf.

Műcsarnok 1919-2o. téli tárlat

Krusnyák Károly festőművész

Asztaltársaság

Budapest Székesfőváros képtárának katalógusa 1934.

Krusnyák Károly festőművész

Szerény ebéd

Magyar kiállitás tárgymutatója.Műcsarnok.1934.

MDK

Krusnyák Károly

Családi kör, repr.

Műcsarnok 1930/31 jub. kiáll.

MDK

Krusnyák Károly, festöm.

H.,RSz.,KE.,F.,W.,FV., I.: Harkányi -dij.
Rökk Szilárd-dij.
Kitüntetö elismerés.
Fészek-dij.
Wahrmann-dij.
Förster féle Vaszary dij.
Ipolyi-dij.

Kitüntetések, dijak.
Mücs. -OMKT. 1931-32.évi téli kiáll. Kat. 31.l.

MDK

Krusnyák Károly, festöm.

Bibliás asszony.	Olf.
Férfi fej.	" 16.1.

Műcs.-OMKT.1931-32. évi téli kiáll. dec.2o.-jan.17.
Kat. 8.1. és 16.1.

MDK

Krusnyák Károly, festőn.

604.	Kompozició.	Olf. Jelz.
	Asztalnál.	" "
606.	Kompozició.	" "

Árv. Közl. 1936.márc. 76.sz.2.rk.sz. 42.l.

MDK

Krusnyák Károly, festö

Egyedül.	4ox3o	olf.
Női tanulmányfej.	4ox3o.	"
Tükörkép.	68x55	"
Török ifju.	111x loo	"
Öreg ember.	78x65	"

Áll. Árv. Csarnok.-M.Képzöm.Egy.kiáll.1922.dec.15.-17.
Kat. lo.l.

Krusnyák Károly MDK

Bánat
Asztalnál
Munkaközben
Varró nő
Családi kör

[illegible]
Műcsarnok 1936. okt.-nov.
A nő a művészetben kiáll.

MDK

Krusnyák Károly

Szent István felajánlja a koronát, of.

VI. N. Képzőm. Kiáll.on megvásárolt mütárgyak.

Szépmüvészet 1942, 2o6. l.

Krusnyák Károly

MDK

A család

Milcsa rnok 1924. febr-márc.

Krusnyák Károly - MDK

Terefere a konyhában
Vidám festő

Műcsarnok 1939
Derü a művészetben kiáll.

MDK

Krusnyák Károly, festöm.

Ünneplö asszony. Olf.

Budai Vigadó.- Képzöm.kiáll. 1921.okt. Kat. 3.1.

Krusnyák Károly MDK

Vásárfia

Műcsarnok 1936. máj.-jun. Jub. kiáll.

MDK

Krusnyák Károly, festöm.

531. Tündértánc. Olf. 34x23 J.l.b.
532. Nö almákkal. " 68x54 J.l.b.

Árv. Közl. 1933. dec. hó 4.-ik.sz. 68. aukció 26.1.

MDK

Krusnyák Károly, festöm.

523. Modellek. Olf. 16x21 J.l.b.
524. Szoptató anya. Olf. 5ox4o J.l.j.
525. Konyha interieur. Olf. 55x69 J.l.j.
526. Kézimunkázó nö. " 4ox5o J.l.j.

Árv. Csarn. 1932. I.rk.á. 28.l.
61. sz. máre.

MDK

Krusnyák Károly, festőm.

Családi kör. Olf.
Ünneplő asszony. " 5.1.

Műcs. -OMKT. 1921. Tavaszi kiáll. Kat. 4.1. és 5.1.

Krusnyák Károly

Alma hámozók, olaj

Alkotás Művészház XVI. kiállitása. 1943.
aug. 3 l.

Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiállitása.

1904. márc. 1.

Krusnyák Károly
Az uj kormányrendelet, olaj

Nyári Tőrlat. Ernst Ihm. 1954. jul. 2 1.

Krusnyák Károly

Kompozició, olaj
Asztalnál, olaj
Kompozició, olaj

Árverési Közlöny, 1936. márc. 2. rendk.sz.

42 l.

Krusnyák Károly festőművész
Asztaltársaság
Délután
Csoport
Műbarát kiállitása, 194o



MDK

Krusnyák Károly Vaszary-dij

Munka közben

A tavaszi kiáll. dijai. Ujság, 1927. ápr. 12. 8 l.

MDK

Krusnyák Károly

Pécs Képzőmüv. és Mübarátok Társ. kiáll. Pécs, 1932. 6 l.

MDK

Krusnyák Károly festő

Siklóssy L. cikke. Pesti Hirlap, 1942. okt. 1o.
5 l.

MDE

Krusnyák Károly festőmüv.

Ijjas A: Őszi Tárlat. Nemz. Ujs. 1942. okt. 11.
15 l.

M. D. K

KRUSNYÁK Károly festő

„Munkaközben" (munkácsy-kötés)

Légvári 1958. 262.

MDK

Krusnyák Károly

Parkrészlet, of.

Tündértánc, of.

Árv. Közl. 1935. 2.rk.sz. 74. sz. 26 l.

MDK

Krusnyák Károly

Terefere, olaj

Benczur Társ. reprezentativ kiáll.
1936. okt. 13 l. N.Szal.

al, a homlokzaton két üres fülkével.
talapu szentély. Épült 1797-ben.

MDK

Krusnyák Károly

Konyhában, olaj

Benczur Társ. reprezentativ kiáll.
1936. okt. 13 l. N.Szal.

Paks (Tolna)

Lenin-utca 7/a Ház, egyemel

(Paks V.é. MV. Bp. 1954, 43.l)

MDK

Krusnyák Károly

Munkában, olaj

Bibliásasszony, olaj

N.Szal. és Bicskei Műv.telep kiáll. N. Szal.
1922. jan. 7 l.

MDK

Krusnyák Károly

festőművész, a Benczur Társ. művésztagja

Benczur Társ. representativ kiáll. 1936.okt.

N.Szal. 4 l.

MDK

Krusnyák Károly

Tanulmányfej, olaj

Benczur Társ. reprezentativ kiáll. 1936. okt.

12 l. N.Szal.

MDK

Krusnyák Károly

M.Képzőművészek Orsz.Szöv. és a Délvidéki Szépmives Céh ... Kiáll. Ujvidéken. Szépmüvészet, 1941. 1.sz. 32 l.

MDK

Krusnyák Károly

Nagy Zoltán: A művészi vázlat jelentősége.
Műbarát-füzetek, Bp. 1940.

MDK

Krusnyák Károly

Hazatérők

Nemz. Képzőmüv. kiáll. Mücs. 1933. ápr.

30 1.

MDK

Krusnyák Károly

Honvédvárás c. festményéért

Esterházy Pál hg. 1000 pengős dija

Szépmüvészet, 1941. 108 l.

Krusnyák Károly
Munka közben

Mücs. kiáll. Évk. KMT. 1928. 71 l.

MDK

Krusnyák Károly
Vidám festő

összi: Derd a művészetben. M.Remz.Művészet,
1939, 2.sz. 34 l.

MDK

Krusnyák Károly

Honvédvárás

1ooo pengős dij

Esterházy Pál hg. műv. dijainak nyertesei. . .
Uj Magyarság, 1941, márc. 22.

MDK

Krusnyák Károly

Templomban

fehérvári: Nyiregyházi műv. hetek. Szépművészet, 1940. 1.sz. 22 l.

MDK

Krusnyák Károly

Önarckép, olaj

Benczur Társ. reprezentativ kiáll. 1936. okt.

12 l. N.Szal.

MDK

Krusnyák Károly

Árpádházi Boldog Margit

KMTárs 1938. őszi kiáll. 25 l.

MDK

Krusnyák Károly, festö

Szerény ebéd.

Mücs.-Az 1934.évi Magyar Kiáll. 1934.szept.27.-okt.28.
Kat. 9.1.

MDK

Krusnyák Károly, festö

Szent István felajánlja a koronát.

KMTárs.-Szent István kiállitás. 1938. -Kat. 9.1.

MDK

Krusnyák Károly, festö

Családi kör.
Nagyapa.
Hazafelé.

Mücs.-OMKT.-" A gyermek a müvészetben"kiáll.194o.II.-III.
Kat.13.1.

Krusnyák Károly, festő MDK

Befözés.	5.l.	
Családi kör.	5.l.	
Konyhában.	5.l.	
Munkaközben.	5.l.	
A szent korona felajánlása .		5.l.
Asztaltársaság. /Föv.Képt.tul./		5.l.
Nagyapa .		5.l.
Hazafelé.		5.l.

Mücsarnok.-Öszi tárlat. 1942.okt.-nov. -Képes tárgym. keretében a Benczur Társ. jub.kiáll. -Vastagh Eva emlékkiáll. -Haranghy Jenö gyüjt. kiáll.

MDK

Krusnyák Károly

Pihenő paraszt, of.

Piactérk vf.

Árv.Közl. 1929. jun. 4.rk.sz. 24 l.

MDK

Krusnyák, festö

a figurális munkákban kitünik.

Pipics Zoltán dr.:A képzömüvészek egyesületének jubileumi kiállitása. -Mücsarnok.-U.M.1934 dec.8. 21.1.

MDK

Krusnyák Károly,festö

Munkaasztalnál. Olaj.

Mücsarnok.-Tavaszi Tárlat.1957. Kat.lo.1.

MDK

Krusnyák Károly, festő

Asztaltársaság. Olajf.

Mücsarnok.IV.Képzömüv.kiáll. "A Magyar.Müvészwtért."
1943.máj.16-30. Kat. 5.l.

MDK

Krusnyák Károly

Munkaasztalnál, of.

Tav. Tárl. 1957. Mücs.

MDK

Krusnyák Károly, festö

festöi elöadásu zsánerjelenettel szerepel.

Kampis János: Öszi tárlat a Mücsarnokban. Magyarság. 1942.okt.11. 15.1.

MDK

Krusnyák Károly, festö

A munka értékelése, Olaj.

/Műcsarnok?/.-III.Képzömüv.kiáll. 1952.dec.-1953.márc.
Kat. 8.l.

MDK

Krusnyák Károly, festö

a benczuristák csopartjából. Figyelemreméltó.

-r-: A Mücsarnok öszi tárlata. Esti Magyarország. 1942 okt.15. 4.1.

MDK

Krusnyák Károly, festö

Templomban.

A Vall. és Közokt. Min. vásárlásainak kiállitása. Az O.M. Szépmüv. Muz.-ban. 1938 jul.1.-aug.1. Bp.1941. Kat. 8.1.

Krusnyák Károly, festö

MDK

Asztaltársaság. Festöi ábrázolás.

R. Szörédi Ilona: "A magyar művészetért" kiáll. Műcsarn
Uj Magyarság. 1943 máj. 16. 13.1.

MDK

Krusnyák Károly festő

MTárs őszi kiáll. 1938.nov. Műcs. 36 l.

Krusnyák Károly, festőművész MDK

a kompozíciók során érvényesül művészete.

Egyéni kvalitásai ismertek.

Pipics Zoltán : Téli tárlat.
Műcsarnok. - Uj Magyarság.1939.jan.29.

MDK

Krusnyák Károly

Hazafelé.
Asszonyok.

KMTárs, 1938. őszi tárl. 10.lap

MDK

Krusnyák Károly,festöm.

500. Tündértáne. Olf.Jeézett.

Árverési Csarnok aukció. Kat. 48.l.
1934. szept.

Krusnyák Károly MDK

Vasárnap, olf.

Micsarnok 1922 jubileumi kiállitás

Krusnyák Károly MDK

Családi kör, olf.

Mücsarnok 1921 tavaszi kiállitás

Krusnyák Károly MDK

Ünneplő asszony, olf.

Mücsarnok 1921 tavaszi kiállitás

MDK

Krusnyák Károly, festöm.

523. Modellek. Olf. J.l.b

524. Szoptató anya. Olf. J.l.j.

525. Konyha interieur. Olf. J.l.j.

526. Kézimunkázó nö. Olf. J.l.j.

Árverési közlöny. 1932. 1. rb. sz. 28.l.

MDK

Krusnyák Károly

A Műcsarnok tavaszi tárlata. Képzőművészet 1928. 8-9. sz. 78.l.

MDK

Krusnyák Károly

A Benczur-Társaság. Képzőművészet 1927. 5-7. sz.
11.1.

MDK

Krusnyák Károly

A Műcsarnokért. Képzőművészet 1930.34.sz. 204.l.

MDK

Krusnyák Károly

Bibliai jelenet, repr.

Krisztuslevétele a keresztről, repr.

RátStr. 186.1.

MDK

Krusnyák Károly

A Benczur-Társaság. Képzőművészet 1927. 5. sz.
11.1.

MDK

Krusnyák Károly

Az érdekes olvasmány, of.

Ernst Muzeum aukciói XXIII. sz. 23.l.

MDK

Krusnyák Károly

Családi kör, repr.

Mücsarnok 1930/31. jub. kiáll. kat.

MDK

Krusnyák Károly

Öreg ember, repr.

Benczur Társaság kiáll. kat. 1925. márc.

MDK

Krusnyák Károly

Család, repr.

Képzőművészet 1931. 37. sz.

MDK

Krusnyák Károly

Falusiak, repr.

Nemzeti képzőm. kiáll. kat. 1934.

MDK

Krusnyák Károly

Vásárfia, repr.

KMTárs. jub. kiáll. 1936. kat.

MDK

Krusnyák Károly

Anya gyermekével, repr.

Mücsarnok 1932. febr.-márc. kiáll. kat.

MDK

Krusnyák Károly

Munkaközben, repr.

Évk. KMT. 1928.

MDK

Krusnyák Károly

Asztaltársaság, repr.

V. Nemzeti képzőm. kiáll. 1939 Kassa. kat.

MDK

Krusnyák Károly

Nagyapa, repr.

KMTárs. Horthy jub. kiáll. 1939-4o. kat.

MDK

Krusnyák Károly

Munka után, repr.

Nemzeti képzőm. kiáll. 1937 tárgym.

MDK

Krusnyák Károly

Varró nő, repr.

KMTárs. A nő a müvészetben. 1936.

MDK

Krusnyák Károly

A Szent Korona felajánlása, repr.

KMTárs. Szent István kiáll. kat. 1938.

MDK

Krusnyák Károly

A kánai mennyegző, of.

Az 1921.évi őszi kiáll.tárgym. Műcsarnok.1921. nov. 7.l.

MDK

Krusnyák Károly

Kosztümös férfi, of.

Az 1921.évi őszi kiáll.tárgym. Műcsarnok.1921. nov. 13.1.

KRUSNYÁK KÁROLY

Kompozició.

Téli kiállitás képes tárgymutatója. Műcsarnok 1937.

KRUSNYÁK KÁROLY

15ox13o.

A munka értékelése. Olaj [illegible]

III. Magyar Képzőművészeti kiáll.kat. Műcsarnok 1952.dec-1953.márc.

MDK

Krusnyák Károly

A korona felajánlása, repr.

Szent István-kiállitás a Mücsarnokban. Uj Magyarság képes melléklete. 1938. jun. 12.

MDK

Krusnyák Károly, festö
szül.1889

Falusi ház. Jelezve. Vizf.
30x49 cm.

Almásy-Teleki XI. 1943. Kat. 16.1.

MDK

Krusnyák Károly

Krisztus levétele a keresztről, repr. E munkája az Ipolyi Arnold-dijat kapta

Aktuális képzőművészeti események. Pesti Hirlap 1928 évi Kincsesháza. 65.l.

MDK

Krusnyák Károly

egy női képmásért kitüntető elismerést kapott

A képzőművészeti év eseményei. P.H. 1939. évi nagy naptára. 54.l.

MDK

Krusnyák Károly, festőm.

dijnyertes képével szerepel.

II. Benczur Társaság.
Képzőművészet. ? I.évf. 1.sz. 9.l. Tavaszi Tárlat.

Krusnyák Károly MDK

Julia szép leány. Népmese, olf.

Mücsarnok 1916. tavaszi tárlat

Krusnyák Károly
festő

M.D.K

Műlermében dolgozott Jaksa István
festő

Szövényi István: Jaksa István festőművész
kiállítása

Művészet, 1964. április – 40 kep

MDK

Krusnyak Karoly

Hegyi beszéd. Olajf.

VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.Kat.
Műcsarnok.1944.Jun.1-18-ig. 9.l.

MDK

Krusnyák Károly

Család c. festményének repr. (A Műcsarnok jubilaris tárlatáról.)

Képzőművészet, 1931. 29.1.

Krusnyák Károly MDK

Bucsuzás, olf.

Mücsarnok 1917 tavaszi tárlat

MDK

Krusnyák Károly

Honvédvárás c. munkájáért looo pengős dijazásban részesült

Esterházy Pál herceg művészeti dijainak nyertesei. Szépművészet 1941. 108.1.

MDK

Krusnyák Károly

Szent István felajánlja a koronát

Művész Kurir. 1938. 4. sz. 49.l.

MDK

Krusnyák Károly

Család, repr.

Képzőművészet 1931. 37. sz. 29.1.

Krusnyák Károly

MDK

Árvalányhaj, olf.

Mücsarnok 1916-17 téli tárlat

MDK

Krusnyák Károly, festőm.

nagyon figyelemreméltó.

Szomory Dezső: Téli kiállítás.
Műcs.-Az Est. 1937. jan. 24. 13.1.

MDK

Krusnyák Káfoly, festöm.

Két asszony. /Varrnak./

KMTárs. 1936. Téli kiállitás. Kat. Repr.

Krusnyák Károly MDK

Leányfej, olf.

Műcsarnok 1919-2o téli kiállitás

Krusnyák Károly MDK

Anya, olf.

Mücsarnok 1919-2o téli kiállitás

MDK

Krusnyák Károly

A Műcsarnokért, Képzőművészet 1930. 34. sz.
204.l.

MDK

Krusnyák Károly

Tündértánc. Olajf. 34x23. J.l.b.

Árverési Csarnok aukció kat. 1933.okt. 3.sz. 26.l.

MDK

Krusnyák Károly, festőm.

"Müteremben"d. genre-je hangulatos.

Műcsarnok.-Nemzeti Kiállitás. X-XIII. terem.
Képzőművészet. 1934.116.1.

Krusnyák Károly, festőm.

MDK

Élvonalban halad.

Családi kör. c. alkotásával. Festm.

Műcs.- "Gyermek a művészetben. XIX-XX.sz. kiáll. Bp.1940. febr.-márc.

MDK

Krusnyák Károly, festöm.

8c. Szent István felajánlja a koronát

M.kir.vall.- és közokt.min. V.nemzetk. Képzöm. kiáll. Képes tárgymutató. Kassa.1939.

MDK

Krusnyák Károly, festőm.

76. Asztaltársaság.

.kir.Vall. és Közokt.Min. V. Nemzeti Képzőm.kiáll.
Kassa. 1939. Képes tárgymutató. 7.1.

Krusnyák Károly, festöm. MDK

a konzervativek pompázó történelmi látványosságával hat képe.

Kende Béla: Szent István kiállitás a Mücsarnokban. Müvészet. - Tárlatok. 1938. 87.l.

MDK

Krusnyák Károly

Befőzés, repr.

KMTárs. 1942. őszi tárl. kat.

MDK

Krusnyák Károly

A Képzőm.Társ. fennállásának nyolcvanéves jubileuma alkalmából kiállitást rend. a Műcsarnokban. Művei a kiállitáson.

Lazáni Abonyi Ernő: A Képzőm.Társ.jub.kiáll.

Magyarság, 1941.márc.2. 13.l.

MDK

Krusnyák Károly

Asztaltársaság, repr.

Magyar müvészetért. 194o. febr.

MDK

Krusnyák Károly

Kánai mennyegző

Szokolay B.: A mücsarnok tárlata. Erdélyi Hirek 1921. nov. 21. 3.l.

MDK

Krusnyák Károly

F.J.: Téli tárlat a Műcsarnokban. Pesti Hirlap 1939. jan. 31.

MDK

Krusnyak Károly

Munkaközben olajf.
Gitáros nő "

A Nemzeti Szalon tavaszi tárlatának katalogusa. 1920. Május. 13. l.

MDA

Krusnyak Karoly

Családikör, olajf. mgt.

Magyar Képzőművészek szegedi reprezentativ
kiall.1930.Munkacsy-Céh.Kat. 22.1.

Krusnyák Károly MDK

Krisztus levétele a keresztről, repr.

Mücsarnok 1928 tavaszi kiállitás

Krusnyák Károly MDK

Parasztasszonyok, olf.

Mücsarnok 1930 tavaszi kiállitás

Krusnyák Károly MDK

Bibliás ember, olf.

Mücsarnok 1930 tavaszi kiállitás

MDK

Krusnyák Károly

A szent korona felajánlása c. munkájáért a festészeti 750 pengős III. dijat kapta

Szerdán kiadták a Szent István-kiállitás nagydijait. Uj Magyarság 1938. jun. 16.

Krusnyák Károly MDK

Öreg paraszt, olf.

Mücsarnok 1928/29 téli kiállitás

Krusnyák Károly MDK

Cserkésznő, olf.

Mücsarnok 1927 tavaszi kiállítás

Krusnyák Károly MDK

Varrónő, olf.

Műcsarnok 1927 tavaszi kiállitás

Krusnyák Károly MDK

Munkaközben, olf.

Mücsarnok 1927 tavaszi kiállitás

MDK

Krusnyák Károly

Munka után, repr.

Nemzeti képzőm. kiáll. tárgym. 1937.

Krusnyák Károly,festőm.MDK

Összesen 348 művész 713 művel szerepelt.

"Krisztus levétele a keresztről" c. szép bibliikus kompoziciójáért az Ipolyi A rnold-dijat kapta.

Kézai K.vács László:Egy év története.
MNT.Évk. 1929. - 1928.tav.tárlat.

Krusnyák Károly MDK

Krisztus levétele a keresztről, olf.

Műcsarnok 1928 tavaszi kiállitás

MDK

Krusnyák Károly

Család, repr.

Képzőművészet 1931. V. évf. 37. sz. 29.1.

Krusnyák Károly, festőm.

717.	Öreg férfi.	J.l.j.	Olf.
718.	Vásár.	J.l.b.	Vizf.
719.	Mező.	J.l.j.	Olf.
720.	Interieur.	J.l.j.	Olf.
721.	Kompozició.	-	Olf.

Árverési Közlöny, 1929, ápr. 3. rk. sz. 32. l.

Krusnyák Károly MDK

Öreg ember

Interieurben

Műcsarnok 1925 Beneszur Társ. kiáll.

MDK

Krusnyák Károly

B.P.L.: Derü a müvészetben. Nemzeti Ujság. 1939. márc. 25. 23.l.

MDK

Krusnyák Károly

Anya gyermekével, repr.

KMTárs. 1932. febr.-márc. kiáll. kat.

MDK

Krusnyák Károly, festöm.

Bibliás asszonya komoly, müvész elmélyülés eredménye.

A Mücs. téli tárlata.
Képzömüvészet.1932. VI.évf. 46.sz. 17.1.

MDK

Krusnyák Károly

Munkában.

III. Nemzeti Képzőművészeti Kiáll. 1935.
Márc. 24-Máj. 15. Műcsarnok. Kat. 13.1.

MDK

Krusnyák Károly

Varró nő, repr.

KMTárs. A nő a müvészetben. 1936.

Krusnyák Károly MDK

Asszony gyermekével, olf.

Műcsarnok 1920-21 téli kiállitás

Krusnyák Károly MDK

Anya, olf.

Mücsarnok 1919-2o téli kiállitás

MDK

Krusnyák Károly

Hazafelé

Három téli kiáll. Csallóközi Farkas L.:Mücsarnok.
Müvész-Élet 1933.II.2.sz. 3.l.

Krusnyák Károly

MDK

Jákób kutjánál, olf.

Műcsarnok 192o-21 őszi kiállitás

Krusnyák Károly MDK

Leányfej, olf.

Mücsarnok 1919-2o téli kiállitás

MDK

Krusnyák Károly, festőm.

Két asszony. Felhivják a figyelmet.

Szomory Dezső: A Nücsarnokban. Székely Bertalan és Téli kiállitás. -Az Est.1935.nov.17. 13.1.

MDK

Krusnyák Károly

Ipolyi Arnold-díját Krusnyák Károly "Krisztus levétele a keresztről" c. kompozíciójáért kapta, az 1928.évi tav.tárlaton.

Évk. KMT. 1929. 16.lap

Krusnyk Karol

Ipolyi Arnold-dijat Krusnyk Karoly "Krisztus
levétele a keresztrol" c. kompozíciójáért kapta,
az 1928.évi tav.tarlaton.

Évk. KMÉ. 1929. IC.tap

MDK

Krusnyák Károly, festöm.

604.	Kompozició.	Jelz.	Olf.
605.	Asztalnál.	"	"
606.	Kompozició.	"	"

Árverési Közlöny.1936.2.sz. 42.l.

MDK

Krusnyák Károly, festőm.

az V.-ik terem arcképek, tájképek uralkodó eleme.

Arcképet, tanulmányfejet, s egyéb ideszerelhető tárgyu festményt küldött be.

Műcsarnok. -Kiállitás.
Művészet. 1918. 5.l.

MDK

Krusnyák Károly

Művészet, 1917. 6.1.

MDK

Krusnyák Károly, festőm.

öreg paraszt jának jellegzetes képe az V. teremben megállásra kényszerit.

A Műcsarnok Téli Tárlatáról. ~~Festmények.~~ Festmények.
Képzőművészet.1929. 16.sz. 25.1.

MNK

Krusnyak Karoly

A művész csaladja, o.f.

"A Magyar Művészetért" Képzőm.Kiall. Kat.
Műcsarnok.1940 Dec.15-1941 Jan.12. 5.l.

MDK

Krusnyák Károly

Művével szerepelt a Műcsarnok 1937.évi téli kiallitasan.

Pipics Zoltan dr.: Téli tarlat a Műcsarnokban.

Uj Magyarság,1937.jan.24. 21.l.

Krusnyák Károly MDK

Tanulmány, olf.

Műcsarnok 1923 tavaszi tárlat

Krusnyák Károly

MDK

Asztaltársaság, olf.

Mücsarnok 1923 tavaszi tárlat

MDK

Krusnyák Károly

Munka közben c. munkájáért az 1927 évi Tavaszi kiállitáson a br. Forster-féle Vaszary-dijat nyerte

Aktuális képzőművészeti események. Pesti Hirlap 1927 évi Kincsesháza.

Krusnyák Károly

MDK

A család

Műcsarnok 1924 február-március

Krusnyák Károly

MDK

Öregember

Műcsarnok 1924 tavaszi kiállitás

Krumpek Károly

Dresember

Krusnyák Károly

MDK

Vasárnapi készülődés

Műcsarnok 1924 tavaszi kiállítás

Kumaryák Károly

Vasárnapi Kéziratok

Krusnyák Károly

MDK

Varré asszony

Műcsarnok 1924 tavaszi kiállitás

MDK

Kruenyák Károly, festőm.

80. Szent István felajánlja a koronát.

V.Nemzeti képzőm.kiáll. 1939. Kat. Kat. 7.1.

Krusnyák Károly

MDK

Barna leány, olf.

Műcsarnok 192o. tavaszi kiállitás

MDK

Krusnyák Károly, testőr.

Beföz és. Kepr.

KMTárs. 1942.őszi kiáll. Kat.

MDK

Krusnyák Károly

Terefere

Művész Kurir. 1938. 1-2. sz.

MDK

Krusnyák Károly

Művészet 1918. 5.1.

MDK

Krusnyák Károly

Kánai menyegző c. műve a Műcsarnok őszi tarlatan.

Cikk: A Műcsarnokban.

Élet, 1921. nov. 20. XII. évf. 4. sz. 92. l.

Krusnyák Károly MDK

Ballada, olf.

Mücsarnok 192o. tavaszi kiállitás

MDK

Krusnyák Károly

Képzőművészet 1935. 7.1.

MDK

Krusnyák Károly

A Műcsarnok tav. tárlata. Képzőművészet 1928. 8-9. sz. 78.l.

Krusnyák Károly.

A Benczur Társaság tagja 1923 év után.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története, kézirat.

dr. Krunák Emese

29 VASÁRNAP
SUNDAY

9.30
TIT TÁRLATVEZETÉS
1945 utáni magyar művészet
Vezető: dr. Krunák Emese

15.00
TIT tárlatvezetés
Egy forrás művészete
Vezető: dr. Krunák Emese.

Magyar Nemzeti Galéria, 1984. január.

Krusnyák Károly

Krusnyák Károly kapta a főváros aranyérmét

A Műcsarnok *„nagybányai vitéz Horthy Miklós jubileumi emlékkiállítására"* kitűzött Budapest székesfőváros aranyérme felett most döntött az illetékes birálóbizottság és azt *Krusnyák* Károly festőművésznek ítélte oda *„Nagyapa"* cimü olajfestményéért. Ugyanakkor a főváros vásárló bizottsága 4000 pengőért 8 müalkotást vásárolt az ünnepi kiállitás anyagából. A kiállitás január 28-ig marad nyitva, hogy helyet adjon a *„Gyermek a művészetben"* cimü nagyszabásu uj tárlatnak.

Újság 1940. jan. 20.

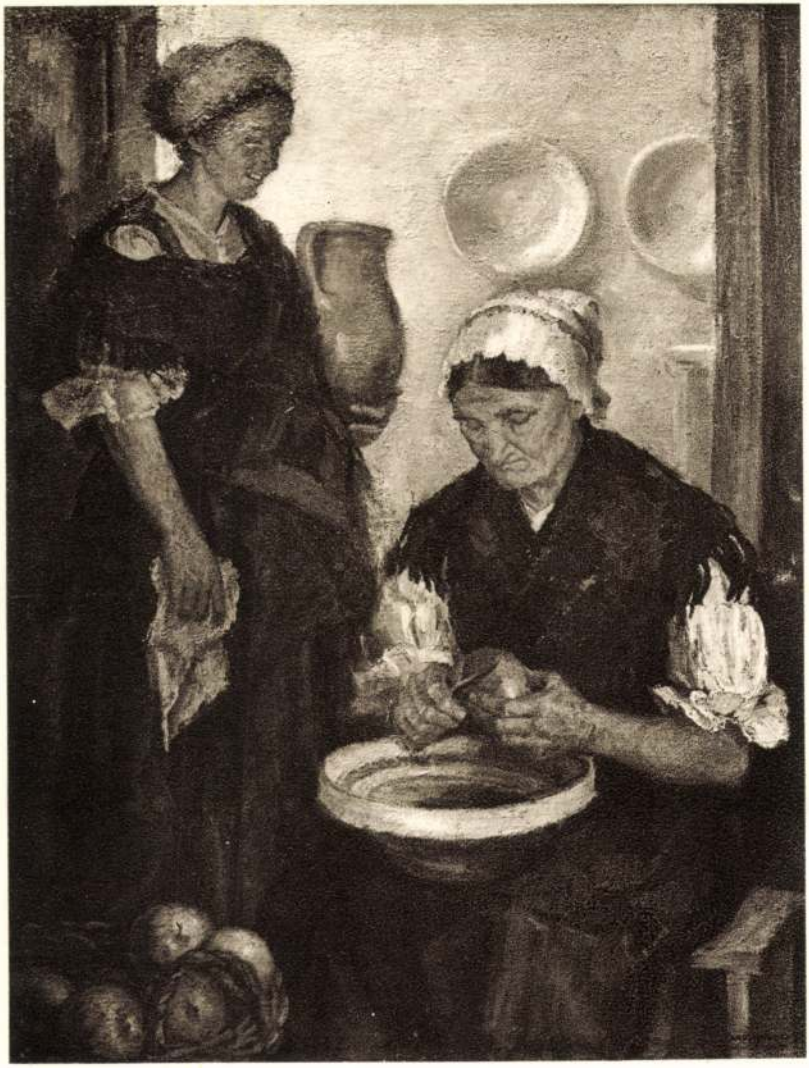

KRUSNYÁK KÁROLY: FALUSIAK

Nemzeti Képzőm. Kiáll. 1934

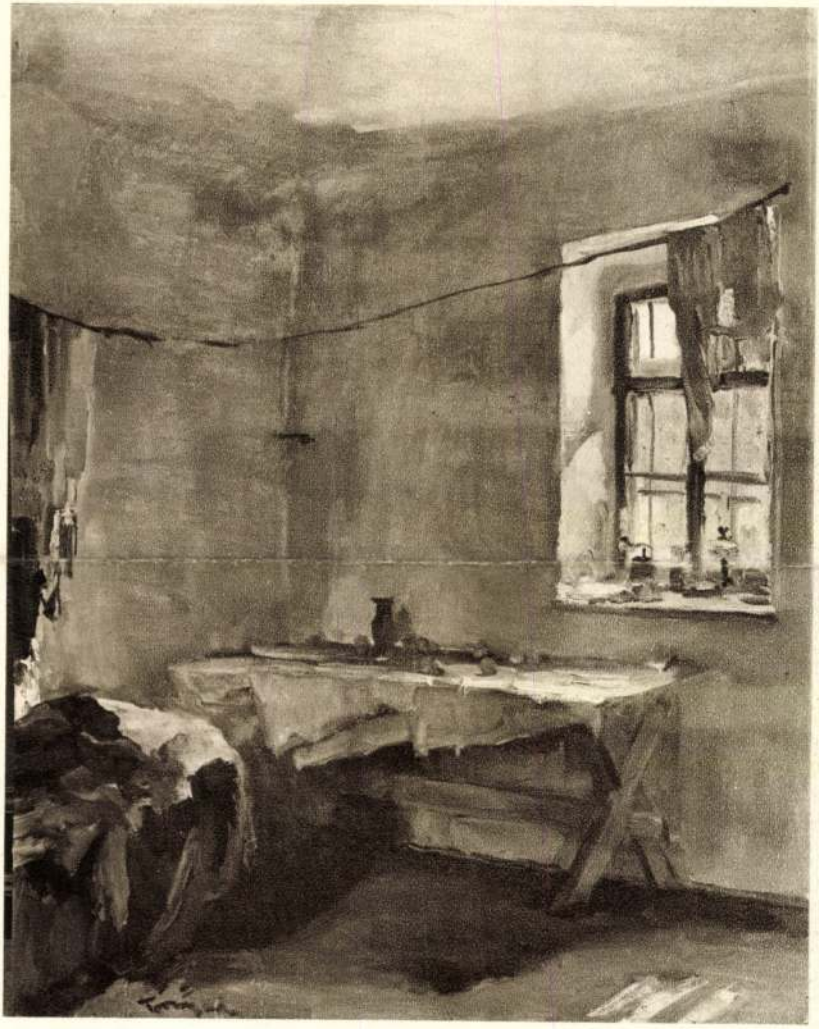

TORNYAY JÁNOS: SZOBA BELSEJE

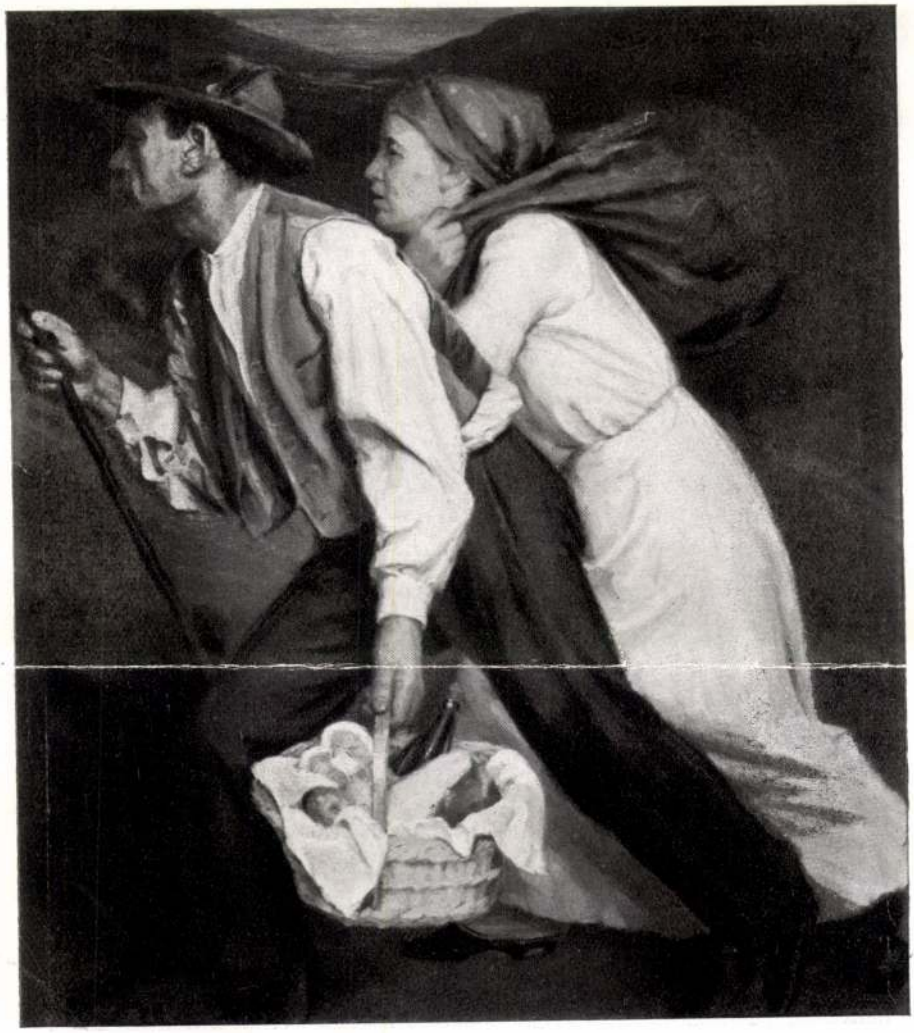

Krusnyák Károly: Vásárfia.

Kmtárs. pub. kiáll. 1936.

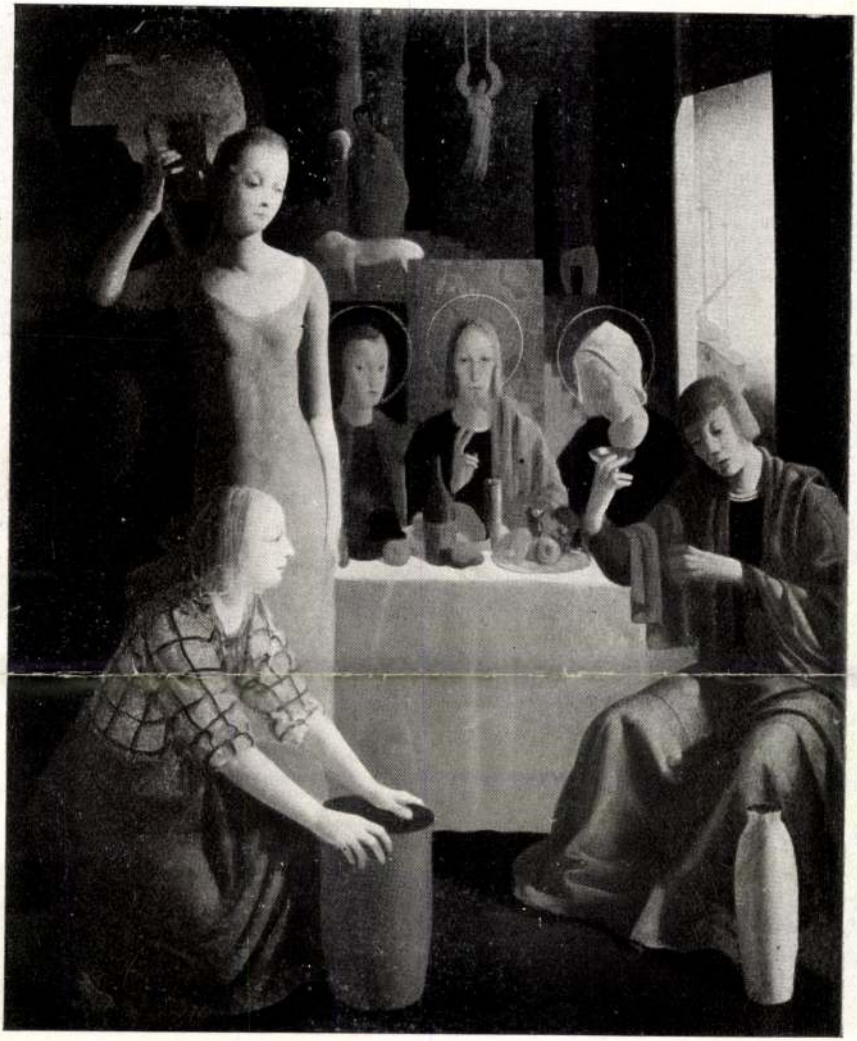

Kontuly Béla: A kánai csoda.



KRUSNYÁK KÁROLY: CSALÁD

A Műcsarnok jubiláris tárlatáról

Képzőművész

1931. 37. 7.



ZALA GYÖRGY: AZ ORSZÁGOS KASZINÓ HŐSI EMLÉKMŰVE
A Műcsarnok jubiláris tárlatáról

LEVÉL UGRON GÁBOR KEGYELMES ÚRHOZ

MINT A MAGYAR IRODALMI ÉS MŰVÉSZETI SZÖVETSÉG ELNÖKÉHEZ

Kegyelmes Uram! Oly szerencsés voltam, hogy jelen lehettem az Irodalmi és Művészeti Szövetség legutóbbi választmányi ülésén. Nagyszerű élményben volt részem. Az ülés már vége felé járt, mikor egy inditvány váratlanúl beledobta a vita anyagába a Műcsarnok körül kitört művészháborúságot. Azt a késhegynyire került szembenállást, amely most a magyar művészet legkiválóbbjait mint elkeseredett ellenségeket osztja két táborra és mint valami gáztámadás mérgezi el a képzőművészeti élet levegőjét. És ott mindjárt, a választmányi ülésen ijesztő kontúrjaiban bontakozott ki a magyar átok, az egymásnak esés fájdalmas gyönyöre. Éles szavak innen is, túl is, harcias megállapítások és engesztelhetetlen szembenállás. Csüggeteg érzés borított el, nem lehet itt kiutat találni... És ekkor megszólalt Ön, Kegyelmes Uram, az elnöki székben. Neptun szigonya a tornyozó habokon nem uralkodhatott hatalmasabban. Lélekzetem elakadt, amikor vitán felül álló bölcseséggel és az igazság megszállottságának nemes hevével ilyeneket mondott: tűrhetetlen, hogy a magyar művészek a kerítésen át kiáltozzanak egymásra... miért vagyunk mi itt, ha nem azért, hogy a békét megszerezzük!... Ha az alapszabályok útját állják annak, hogy a magyar művészek kiválóságai — irányra és csoportokra való tekintet nélkül — kiállítsanak az egyetlen reprezentativ kiállítási helyiségünkben, a Műcsarnokban — akkor meg kell változtatni az alapszabályokat!... Állásomat kötöm hozzá, hogy ezt az ügyet a magyar művészet egyetemes érdekeinek megfelelően békés egyetértésben megoldjuk...

Kegyelmes Uram! Ön nem tudja, nem is tudhatja, mi volt ebben a rögtönzött beszédben olyan földöntúli, olyan hatalmas, hogy mindannyiunkat párt- és meggyőződéskülönbségre való tekintet nélkül, magával ragadott és az előbb még szenvedélyesen szembenállókat is tapsra késztette. Megmondom.

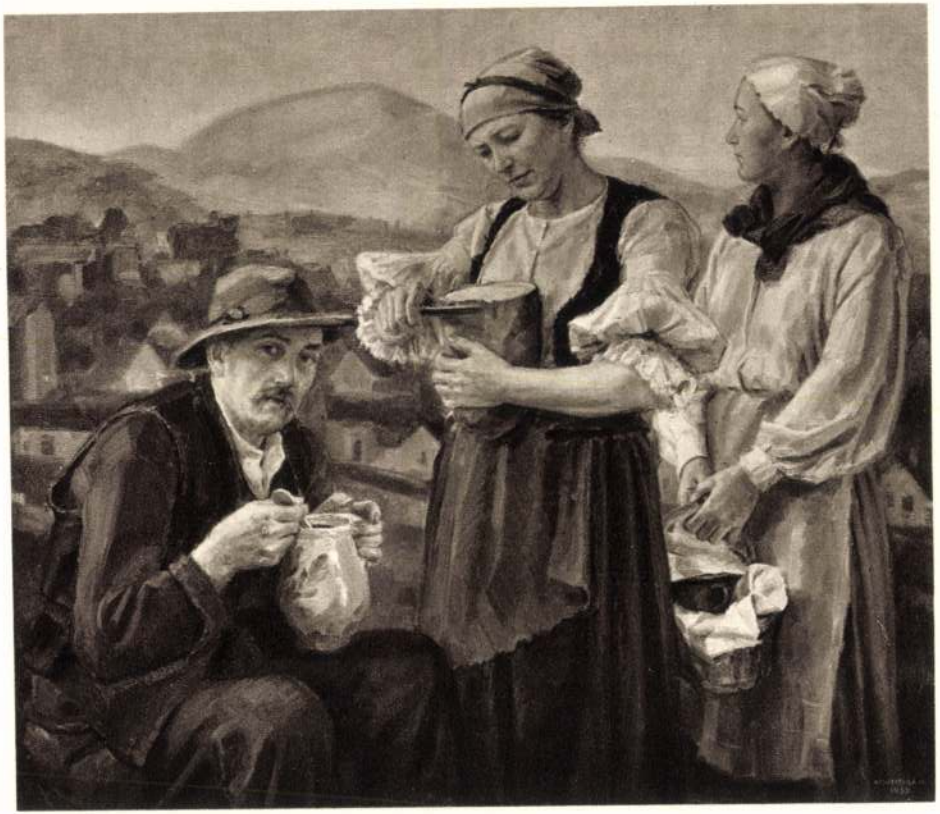

KRUSNYÁK KÁROLY: MUNKA UTÁN



LIGETI MIKLÓS: HARRY HIL BANDHOLTZ



EDVI ILLÉS ALADÁR: A GAETAI TEMETŐ BEJÁRATA.



KRUSNYÁK KÁROLY: ASZTALTÁRSASÁG.

D. Nemzeti Képzőm. kiáll.
1939. Kassa.

maróthi Major Jenő: Balatonpart

Kozol Ferenc

A M. Kir. Honvéd Ludovika Akadémia
1939-40.



Krusnyák Károly: Nagyapa

Kiérimi

Krusnyák Károly festőművész

Művelt Nép, 1954. jan. 25. 4. old

Krusnyák Károly festő

Pesti Hirlap. 1923. dec. 8. 9

Kézdi: kápkiállítások

Krusnyák festö.

Népszava. 1923. IV. 8. 4. l.

Kousnyák Lestő

8 órai. Ligyág

1925 márc 8. 6. l.

Krusnyák Károly festő

Budapesti Szemle CCLXI.1941.
168-176.Spectator: Képzőművészet

Krusnyák (Károly ?)

festő

Művészet, 1938. III. évf. 15. sz 39. l.

Kende Béla: Téli tárlat a Műcsarnok-ban.

Krúsnyák Károly

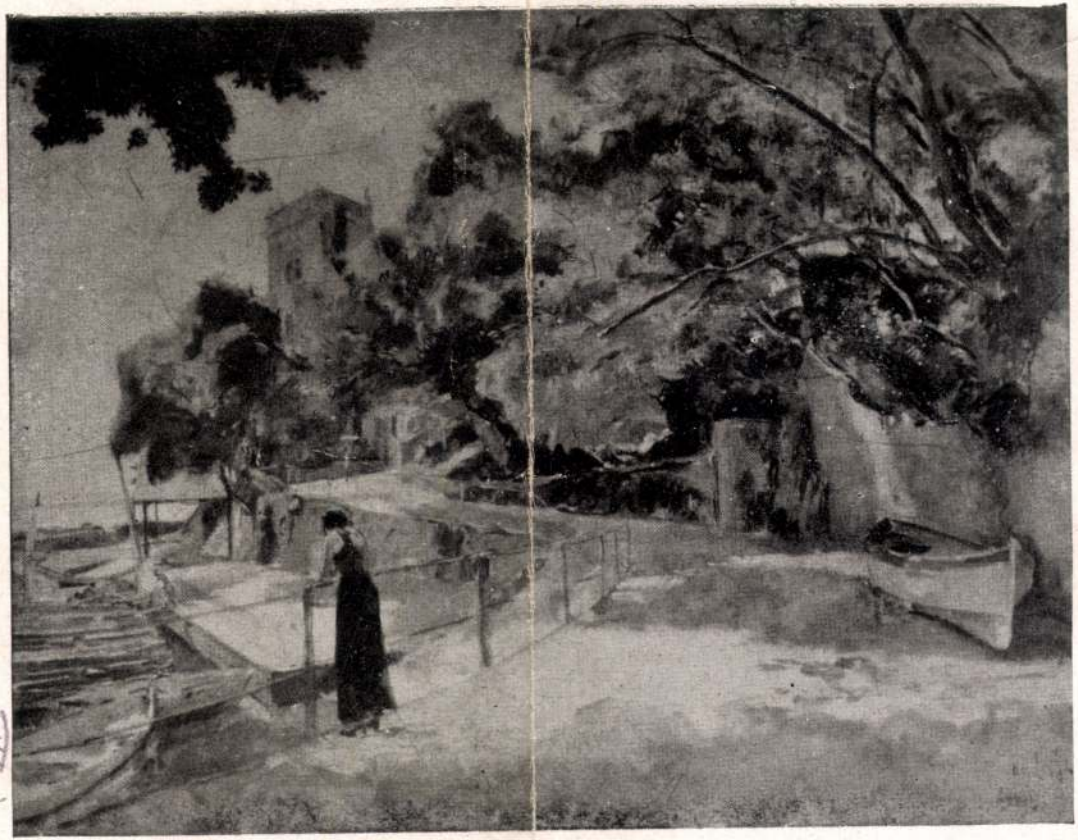

Herman Lipót: Tengermelletti villa.

VII

Rimtáz A magyar műcsőrlés Kiál. 1943. majd – 70.

Herman Lipót



Krusnyák Károly: Asztaltársaság.

Krismyár Károly, festő

Pásztorkúr, 1927 7 dk.

168. l.

a b.: A budapesti Műcsarnok tavasz tárlatáról.

Univerzeł politika.

Tér és Forma. III. é. f. 1930. 438 l.

Pénzes Sesa: Vidéki épitési viszonyok.

Szerdán kiadták a Szent István-kiállítás nagydíjait

A Műcsarnok Szent István-kiállítására a római katolikus püspöki kar 8000 pengő összegű díjat tűzött ki. A díjak kiadásáról szerdán délben döntött a bírálóbizottság, mely *Glattfelder* Gyula csanádi püspök elnöklete alatt *Shvoy* Lajos székesfehérvári püspökből, *Kriston* Endre egri felszentelt püspökből, *Molnár* Ernőből, az egyházművészeti hivatal igazgatójából, *Somogyi* Antal egyetemi magántanárból, vitéz *Haász* Aladár miniszteri tanácsosból, *Nagy* Sándor festőművészből, *Damkó* József és *Vastagh* György szobrász-művészekből állott. A festészeti díjakra adott 3000 pengős első díjat *Döbrentey* Gábor „Gyula vezér elfogatása" című művének, a második 1500 pengős díjat *Unghváry* Sándor „Ima a hit győzelméért" című művének, a harmadik 750 pengős díjat pedig *Krusnyák* Károly „A szent korona felajánlása" című művének ítélték oda. *A szobrászati díjakat a feltételeknek megfelelő pályaművek hiányában a bizottság nem adta ki.* E helyett 1000 pengő jutalomban részesítette *Domján* Ilona „Keresztes hitszónok" című művét, ugyancsak 1000 pengő jutalomban részesítette *Farkas* Béla „Szent István" című művét és 750 pengővel jutalmazta *Antal* Károly „Szent István megkoronázása" című domborművét. A kiállítás június 26-án, vasárnap bezárul.

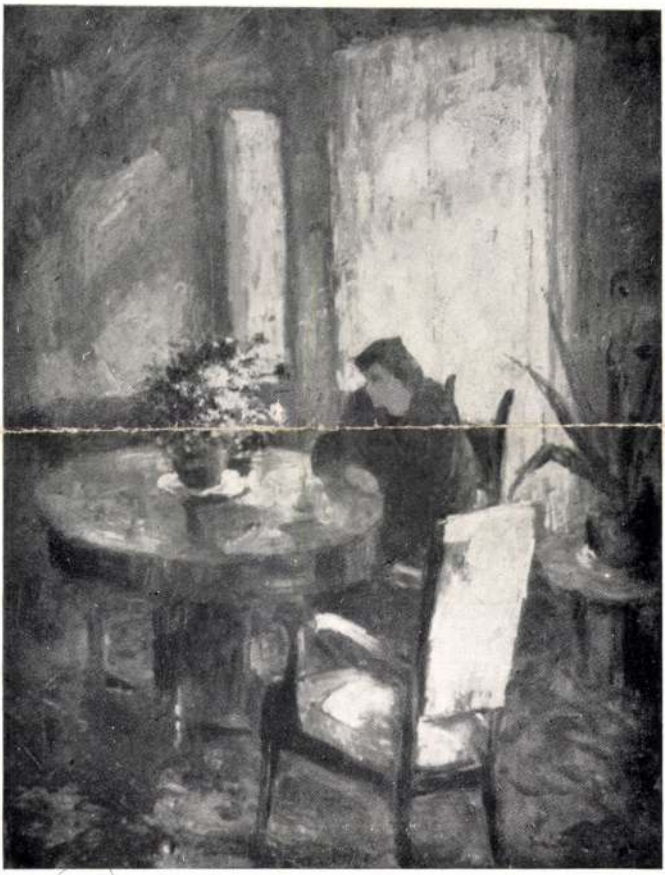

161. Iványi-Grünwald Béla : Várakozás a hallban



42. Krusnyák Károly : Asztaltársaság.

Magyar művészet
1940 febr.

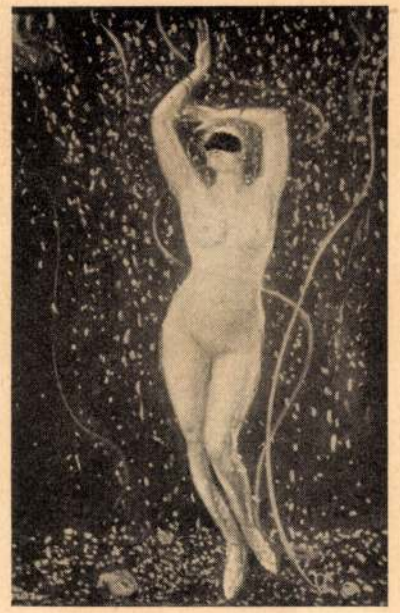

Dr. Kőrössy Vilmos: Karnevál.

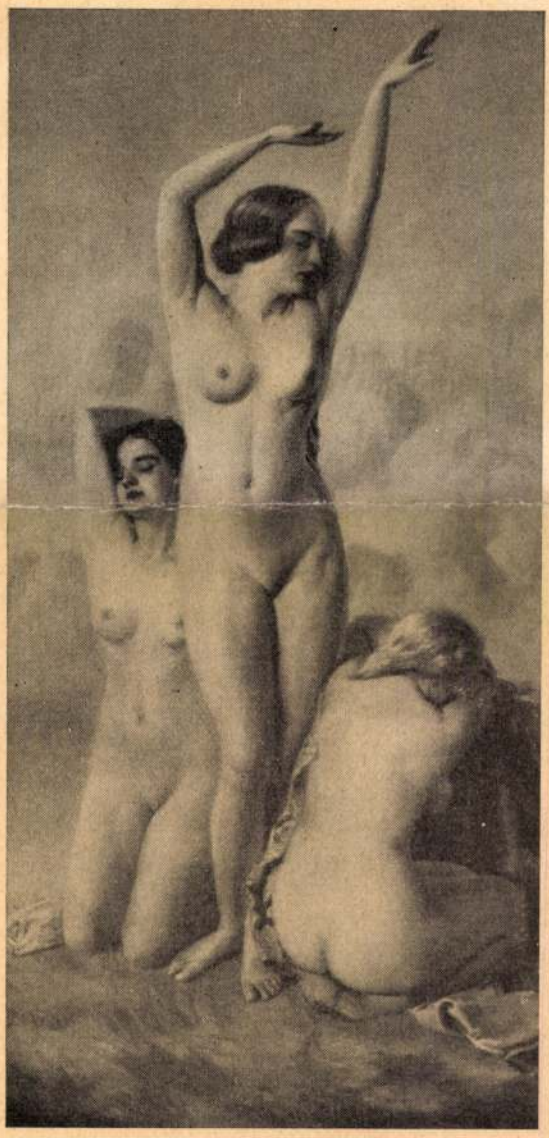

Kövér Gyula: Rajongók.



Krivátsy-Szüts Miklós: Akt.



Krusnyák Károly: Bibliai jelenet.



Krusnyák Károly:
műtermében.

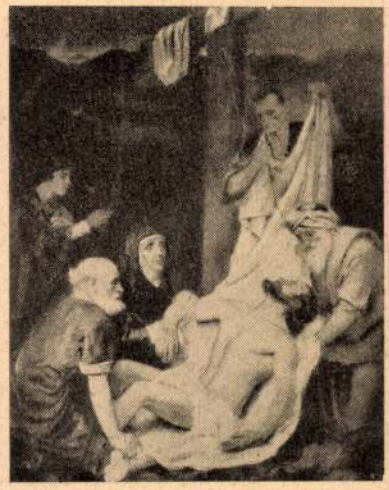

Krusnyák Károly:
Krisztus levétele a keresztről.

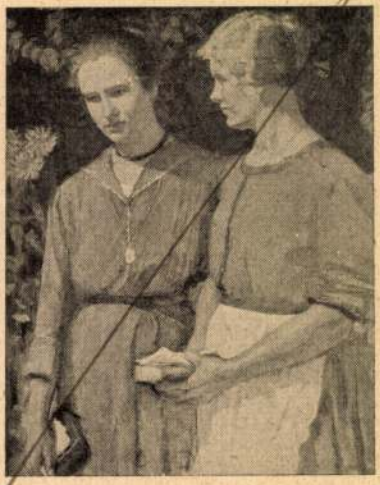

Dr. Kunffy Lajos:
Válaszuton.

Rätsh. 186. l.

Krusnyák Károly 72



KRUSNYÁK KÁROLY: ANYA GYERMEKÉVEL

Műcsarnok 1932 febr.–március



SZABÓ BÉLA LEÓ: ÜLŐ AKT

Kriehuber, Josef (1801—1876).

260. MALOM AZ ERDŐBEN (Mühle im Walde). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Jos. Kriehuber 1856.
Vászon (Leinwand) 112×140.

Kriehuber, Josef (1801—1876).

261. GAUERMANN FESTŐ KÉPMÁSA (Bildnis des Malers).
Vizfestmény (Aquarell) 15×11,5.

Krusnyák K.

262. AZ ÉRDEKES OLVASMÁNY (Die interessante Lektüre). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Krusnyák K. 1913.
Vászon (Leinwand) 54×66.

Kuszka Jenő (Szepesi) Eugen, szül. (geb.) 1885.

263. TÁTRAI TÁJ (Tátragegend). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Szepesi Kuszka Jenő.
Vászon (Leinwand) 111×152.

Laccataris Demeter (Demetrius), 1798—1865.

264. KELETI NŐ (Orientalin).
Vászon (Leinwand) 107×87.

Ifj. Lampi, Johann Baptist (d. J.) követője, (Nachfolger des).

265. NŐI KÉPMÁS (Weibliches Bildnis).
Vászon (Leinwand) 64×50. A 266. sz. kép párdarabja (Gegenstück zu Nr. 266).

Ifj. Lampi, Johann Baptist (d. J.) követője, (Nachfolger des).

266. FÉRFIKÉPMÁS (Männliches Bildnis). A 265. sz. kép párdarabja. (Gegenstück zu Nr. 265.
Vászon (Leinwand) 63×50.

Lang, A., 19. század (Jahrhundert).

267. ALPESI TÓ (Alpensee). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten) A. Lang 861.
Vászon (Leinwand) 72×99.

Larsen, Oscar, 19. század (Jahrhundert).

268. „PASTORALE". Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten) Oscar Larsen.
Gouache (Aquarell) 45×66.

Lastman, Pieter (1583—1633).

269. TÖRTÉNELMI JELENET (Historische Szene). Gróf Nyáry Kálmán pozsonyi gyüjteményéből (Aus der Sammlung des Grafen Koloman v. Nyáry in Pozsony).
Fa (Holz). 32×52. Illustr. XXIII. tábl.

Le Pautre, Jean (1618—1682). **Küsel, Melchior** exc. (1622—1683).

271. 9 DARAB (Stück) illusztráció Ovidus „Átváltozás"-aihoz stb. (Illustrationen zu Ovids Metamorphosen usw.). Rézmetszet (Kupferstich).
Mindegyik lap mérete (Jedes Blatt) 16,5×21.

Lefler, L. után Czeiger Edit S. (Edit S. Czeiger nach L. Lefler).

272. „MALICIEUSE". Szines réznyomat (Kupferdruck).
69×98.

Lefler, L. után Czeiger Edit S. (Edit S. Czeiger nach L. Lefler).

273. „CHARMANTE".
Szines réznyomat (Kupferdruck). 69×98.

Legyező (Fächer), 19. század (Jahrhundert).

274. LEGYEZŐ 11 MŰVÉSZ FESTMÉNYÉVEL (Fächer mit 11 Bildern von): A. Kaufmann, J. Scheuerer, E. del Torre 1903, E Nowak, J. Hamsa, Czech, C. Reichert, E. Barbarini, A. Friedländer, R. Fuchs, Kinzel.
Fa (Holz). Mindegyik kép magassága (Höhe eines jeden Bildes) 25,5.

Le Vasseur, Jean Charles (1734—1816), **Jordaens Jacob után** (Nach).

275. „APOLLO ET DAPHNÉ".
Rézmetszet (Kupferstich). 37×48,5.

Liberi, Pietro (1605—1687).

276. VENUS ÉS (UND) AMOR. Az Eryedi Lukács-féle gyüjteményből. Vétetett Velencében. Kiállitva (mint Nicolas Poussin műve) a budapesti Orvosszövetség védnöksége mellett rendezett műkiállitáson. (Aus der Sammlung Lukács Enyedi-Budapest. Erworben in Venedig. Ausgestellt 1902 in Budapest (als Werk des Nicolaus Poussin) auf der vom Ärzteverein veranstalteten Kunstausstellung).
Vászon (Leinwand). 54,5×68. Illustr. XII. tábl.

Lidl, Johann Jacob és (und) **Heckenauer, W.**

277. „GIARDINI REALI DE' TORQUIS I NEL GIANICOLO".
Rézmetszet (Kupferstich). 49,5×66,5.

Liezen-Mayer Sándor (Alexander), 1839—1919.

278. TÁNC (Der Tanz).
Tusrajz (Tuschzeichnung). 13,5×19,5.

Liezen-Mayer Sándor (Alexander), 1839—1919.

279. A NŐVÉREK (Die Geschwister). A művész hagyatékából (Aus der Nachlassenschaft des Künstlers).
Vászon (Leinwand). 25×19.

Liezen-Mayer Sándor (Alexander), 1839—1919.

280. WELSER PHILIPPINE FERDINAND CSÁSZÁR ELŐTT (Philippine Welser vor Kaiser Ferdinand).
Lemezpapir (Karton). 46,5×64.

Ligeti Antal (Anton), 1823—1890.

281. TANULMÁNY (Studie). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Ligeti.
Vászon (Leinwand). 26×37,5.

Ligeti Antal (Anton), 1823—1890.

282. OLASZ PÁSZTOROK (Italienische Hirten). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Ligeti A.
Vizfestmény (Aquarell) 26,5×27.

Ligeti Antal (Anton), 1823—1890.

283. OLASZ PÁSZTOROK (Italienische Schäfer). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Ligeti A.
Ceruzarajz (Bleistiftzeichnung). 23×21,5.

Ligeti Antal (Anton), 1823—1890.

284. „FÜZES TANYA". Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Füzes tanya 7. Aug. 83. Ligeti A.
Ceruzarajz (Bleistiftzeichnung). 30×47.

Ligeti Antal (Anton), 1823—1890.

285. „NÁDUDVAR". Jelzés lent jobbra (Rechts unten): Ligeti A. — Lent balra (links unten): Nádudvar 18. Aug. 84.
Ceruzarajz (Bleistiftzeichnung. 29×45,5.

Ligeti Antal (Anton), 1823—1890.

286. „VIA APPIA". Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Ligeti A. Via Appia 21. April 855.
Ceruzarajz (Bleistiftzeichnung) 2747.

Ligeti Antal (Anton), 1823—1890.

287. JOSAPHAT VÖLGYE (Das Tal von Josaphat). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten). Vizfestmény (Aquarell) 40×59,5.

Linek Lajos (Ludwig), 20. század (Jahrhundert).

288. NŐI FEJTANULMÁNY (Weibliche Kopfstudie. Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Linek 910.
Pasztell 40×33,5.

Lochner Stephan után (Nach). A XIX. század első feléből (Aus der ersten Hälfte des 19. Jahrhunderts).

289. MÁRIA GYERMEKÉVEL A RÓZSALUGASBAN (Maria mit dem Kinde in der Rosenlaube). Az Enyedi Lukács-féle gyüjteményből. Származik a lengyelországi Wodzinsky-gyüjteményből. Kiállitva (mint Lochner műtermében vagy utánzójától származó mű) a budapesti Orvosszövetség védnöksége mellett szervezett műkiállitáson 1902. Másolat a XIX. század első feléből a kölni Wallraf Richartz-muzeumban levő eredeti „Madonna in der Rosenlaube" c. kép után (Aus der Sammlung Lukács Enyedi-Budapest. Das Bild stammt aus der polnischen Sammlung Wodzinsky. Ausgestellt 1902 in Budapest auf der vom Ärzteverein veranstalteten Kunstausstellung. Kopie nach Stefan Lochner's „Madonna in der Rosenlaube" in Wallraf Richartz Museum zu Köln.
Fa (Holz) 84×66.

Lotz Károly (Karl), 1833—1904.

290. LÓTANULMÁNY (Pferdestudie). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): L. K.
Szénrajz (Kohlenzeichnung 30×39,5.

Lotz Károly (Karl), 1833—1904.

291. TANULMÁNY (Studie). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Lotz.
Szénrajz (Kohlenzeichnung) 39,5×50.

Lotz Károly (Karl), 1833—1904.

292. „ENGEDJÉTEK HOZZÁM JÖNNI A GYERMEKEKET" (Lasset die Kinder zu mir kommen). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): L. K.
Ceruzarajz (Bleistiftzeichnung) 25,5×19.

Lotz Károly (Karl), 1833—1904.

293. MYTHOLÓGIAI JELENET (Mythologische Szene). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): L. K. Fent balra (Links oben): Comte De la Traverse 1753.
Ceruzarajz (Bleistiftzeichnung) 28×23.

Lotz Károly (Karl), 1833—1904.

294. TÁJ TEHENEKKEL ÉS KECSKÉKKEL (Landschaft mit Kühen und Ziegen). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): L. K.
Szénrajz (Kohlenzeichnung) 24×31.

Lotz Károly (Karl), 1833—1904.

295. OLASZ HARCOSOK (Italienische Kämpfer). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Lotz K.
Vizfestmény (Aquarell) 26×36.

Lotz Károly (Karl), 1833—1904.

296. „KATI". Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): L. K.
Szénrajz (Kohlenzeichnung) 30×40.

Lotz Károly (Karl), 1833—1904.

297. SZAMÁR- ÉS KUTYAFEJ. Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): L. K.
Szénrajz (Kohlenzeichnung) 29,5×40.

Lotz Károly (Karl), 1833—1904.

298. „HATTYU". Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): L. K.
Szénrajz (Kohlenzeichnung) 29,5×40.

Lotz Károly (Karl), 1833—1904.

299. KÉT KUTYATANULMÁNY (Zwei Hundestudien). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten).
Ceruzarajz (Bleistiftzeichnung) 40×29,5.

Lotz Károly (Karl), 1833—1904.

300. ESTI HANGULAT (Abendstimmung).
Vászon (Leinwand) 50×64.

Lotz Károly (Karl), 1833—1904.

301. AKTTANULMÁNY (Aktstudie). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Lotz.
Krétarajz (Kohlenzeichnung) 16,5×14.

Lotz Károly (Karl), 1833—1904.

302. NŐI AKT (Weiblicher Akt). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Lotz K. Kiállítva a Lotz-kiállításon. (Ausgestellt auf der Lotz-Ausstellung) 1905.

Lotz Károly (Karl), 1833—1904.

303. A REMÉNY ALLEGÓRIÁJA (Die Hoffnung).
Vászon (Leinwand) 90×59.

Lotz Károly (Karl), 1833—1904.

304. A GÉMESKUTNÁL (Beim Ziehbrunnen).
Vizfestmény (Aquarell) 15×17,5.

Lotz Károly (Karl), 1833—1904.

305. ÁMOR és (und) PSYCHE.
Lemezpapir (Karton) 32×31,5. Illustr. XXXIII. tábl.

Magnasco Alessandro modorában, (Art des).

306. TÁJKÉP (Landschaft) 41×56.

Magyar festő (Ungarisch), a 18. századból (Jahrhundert).

307. FÉRFIKÉPMÁS (Männliches Bildnis). Enyedi Lukács gyüjteményéből (Aus der Sammlung Lukács Enyedi-Budapest).

Magyar festő (Ungarisch), a 18. századból (Jahrhundert).

308. FÉRFI-KÉPMÁS (Männliches Bildnis).
Miniatur 17×5,5.

Magyar festő (Ungarisch), a 18. századból (Jahrhundert).

308a. FÉRFIKÉPMÁS (Männliches Bildnis).
Miniatur 10×8.

Magyar festő (Ungarisch) 1820—1830 k. (um).

309. HUSZÁRKISASSZONY (Mädchen als Husar gekleidet).
Vizfestmény (Aquarell) 54×36,5.

Magyar festő (Ungarisch), a 19. századból (Jahrhundert).

310. JÓZSEF NÁDOR KÉPMÁSA (Bildnis des Palatin Josef).
Vászon (Leinwand) 26×20.

Magyar festő (Ungarisch), a 19. századból (Jahrhundert).

311. VAK BÉLA KIRÁLY (Szene aus dem Leben Königs Béla des Blinden).
Vizfestmény (Aquarell). 78×114.

Magyar festő (Ungarisch), a 19. századból (Jahrhundert).

312. 2 DARAB (2 Stück) NÉMETH ISTVÁN ÉS FELESÉGE SZÜL. CSONKA ANNA KÉPMÁSA (Bildnis des Stefan Németh und seiner Gattin geb. Anna Csonka. Festetett (Gemalt) 1822.
Vászon (Leinwand). Mindegyik kép mérete (Jedes Bild). 77,5×61.

Magyar festő (Ungarisch), a 19. századból (Jahrhundert).

313. TÁJ TEHÉNNEL (Landschaft mit Kuh).
Vászon (Leinwand). 55×29.

Magyar festő (Ungarisch), a 19. századból (Jahrhundert).

314. FÉRFIKÉPMÁS (Männliches Bildnis).
Vászon (Leinwand). 68×55,5.

Magyar rajzok (Ungarische Zeichnungen), a 19. századból (Jahrhundert).

315. 10 DARAB (Stück): Krieger Béla, Klemkovics Béla, Holló Zsigmond, Nagy, Horváth, Kriesch, Weisz Zsigmond stb. (etc). Különféle technikában készült lapok, különféle méretekben. (Blätter in verschiedener Technik und in verschiedener Grösse).

Magyar-Mannheimer Gusztáv (Gustav), szül. (geb.) 1859.

316. TÁJ (Landschaft). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten) Magyar Mannheimer.
Fa (Holz). 18,5×27,5.

Magyar-Mannheimer Gusztáv (Gustav), szül. (geb.) 1859.

317. HEGYES TÁJ (Gebirge). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Magyar Mannheimer
Fa (Holz). 29×37,5.

Magyar-Mannheimer Gusztáv (Gustav), szül. (geb.) 1859.

318. TANULMÁNY Studie). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten).
Fa (Holz). 21×29.

Magyar-Mannheimer Gusztáv (Gustav), szül. (geb.) 1859.

319. TÁJ FELHŐKKEL („Meine Wolken"). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Magyar Mannheimer.
Fa (Holz). 20×28.

Magyar-Mannheimer Gusztáv (Gustav), szül. (geb.) 1859.

320. NŐI AKT (Weiblicher Akt). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Magyar Mannheimer G.
Fa (Holz). 21,5×29,5.

Magyar-Mannheimer Gusztáv (Gustav), szül. (geb.) 1859.

321. TÁJKÉP (Landschaft). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Magyar Mannheimer
Fa (Holz). 17,5×27.5.

Magyarországi festő (Ungarländisch), a 18. századból (Jahrhundert).

322. PATRONA HUNGARIAE.
Vászon (Leinwand). 103×69.

Magyarországi festő (Ungarländisch), a 18. századból (Jahrhundert).

323. SZENT ERZSÉBET (Die heil. Elisabeth).
Pergament.

Malacrea, Francesco (1812—1886).

324. 2 darab GYÜMÖLCSCSENDÉLET (Früchtestilleben).
Vászon (Leinwand). Mindegyik kép mérete (Jedes Bild): 35,5×48,5.

Maly, August von szül. † (geb.) 1835.

324a. AZ OSZTRÁK—OLASZ HÁBORUBÓL (Aus dem Oesterreichisch-Italienischen Feldzug)
Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Mály, 1871.
Vízfestmény (Aquarell) 65×100

Mansfeld, Josef, 19. század (Jahrhundert).

325. CSENDÉLET (Stilleben). Jelzés fent jobbra (Bezeichnet rechts oben): Josef Mansfeld 1891.
Fa (Holz). 32,5×25,5.

Maratti, Carlo (1625—1713).

326. MÁRIA A GYERMEKKEL (Madonna mit Kind). A kép a budai kir. várból származik.
(Aus der Hofburg von Buda).
Vászon (Leinwand). 85×75. Illustr. XIX. táb.

Mareés, Hans von után, 19. század (Jahrhundert).

327. 13 darab (Stück) Reprodukciók rajzok után (Reproduktionen nach Zeichnungen).
51×66.

Margitay Tihamér, szül. (geb.) 1861.

328. VÖRÖSHAJU NŐ (Die Rotharige). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Margitay.
Lemezpapir (Karton). 32×46.

Margitay Tihamér, szül. (geb.) 1861.

329. „KEDVES EGÉSZSÉGÉRE" („Auf Ihr Wohl"). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten)
Margitay.
Vászon (Leinwand). 50×62.

Márk Lajos (Ludwig), szül. (geb.) 1867.

330. TORZKÉP: ALPÁR IGNÁC A „RÉGI SZALONBAN" (Der Architekt Ignatz Alpár im
„Régi Szalon").
Ceruzarajz (Bleistiftzeichnung). 19×15.

Márk Lajos (Ludwig), szül. (geb.) 1867.

331. FÉRFIKÉPMÁS (Männliches Bildnis). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Márk.
Lemezpapir (Karton) 45×32.

Markó András (Andreas), 1824—1895.

332. OLASZ TÁJ HIDDAL (Italienische Landschaft mit Brücke). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet
rechts unten): And. Markó 1877.
Szénrajz (Kohlenzeichnung) 65×92.

Markó Ferenc (Franz), 1832—1874.

333. ERDEI PATAK (Waldbach). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): F. Markó 1857. Az Enyedi Lukács-féle gyüjteményből. Vétetett a művésztől a szegedi Zsótér-gyüjtemény részére. (Aus der Sammlung Lukács Enyedi. Erworben vom Künstler für die Sammlung Zsótér in Szeged).
Vászon (Leinwand) 30×37.

Id. Markó Károly (Karl Markó d. Ä.), 1791—1860.

334. TÁJ VIZESÉSSEL. (Landschaft mit Wasserfall). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Carl Markó.
Gouache 44×57.

Id. Markó Károly (Karl Markó d. Ä.), 1791—1860.

335. TÁJ PATAKKAL.
Gouache 44×57.

Id. Markó Károly (Karl Markó d. Ä.), 1791—1860.

335a. TÁJ FOLYÓVAL (Landschaft mit Fluss). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): C. Markó.
Vászon (Leinwand). 37,5×56.

Id. Markó Károly (Karl Markó d. Ä.), 1791—1860.

336. OLASZ TÁJ (Italienische Landschaft). Az Enyedi Lukács-féle gyüjteményből. Vétetett a művésztől az 1850-es években a szegedi Zsótér-gyüjtemény részére. (Aus der Sammlung Lukács Enyedi-Budapest. Erworben in den 1850-er Jahren vom Künstler für die Zsótér'sche Sammlung in Szeged).
Vászon (Leinwand). 75×100,5.

Ifj. Markó Károly (Karl Markó d. J.), 1822—1891.

337. OLASZ TÁJ NESSUS ÉS DEJANIRÁVAL (Italienische Landschaft mit Nessus und Dejanira). Az Enyedi Lukács-féle gyüjteményből. Vétetett a művésztől a szegedi Zsótér-gyüjtemény részére. (Aus der Sammlung Lukács Enyedi-Budapest. Erworben vom Künstler für die Zsótér'sche Sammlung in Szeged.)
Vászon (Leinwand). 27,5×34. Illustr. XXXI. tábl.

Ifj. Markó Károly (Karl Markó d. J.), 1822—1891.

338. TÁJ HÁGÁR ELÜZETÉSÉVEL (Landschaft mit der Verstossung der Hagar).
Vászon (Leinwand). 34×48,5.

Marne, Jean Louis de, (1754—1829).

339. TÁJ PÁSZTOROKKAL ÉS NYÁJJAL (Landschaft mit Hirten und Herde). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): de Marne. Hasonló kép a Szépművészeti Muzeumban (Ähnliches Bild im Museum der bildende Künste zu Budapest, Nr. 805).
Vászon (Leinwand). 36×46.

Martinez J. (?), 1612—1628.

340. DON TIBURCIO DE REDIN Y CRUZET LOVAG KÉPMÁSA (Bildnis des Ritters). Lent balra (links unten): J. Martinez fec. 1667. Az Enyedi Lukács-féle gyüjteményből. A kép osztrák magángyüjteményből származik. (Aus der Sammlung Lukács Enyedi. Das Bild stammt aus einer oesterreichischen Privatsammlung.)
Vászon (Leinwand). 66×51,5. Illustr. XXI. tábl.

Massard Frères, Bouché François után, (Nach).

341. „PASTORAL".
Szinezett rézmetszet (Farbiger Stich). Modern levonat (Moderner Abzug). 44×63.

Mayer, XIX. század (Jahrhundert).

342. TÁJKÉP (Landschaft).
Vászon (Leinwand). 45×54.

Mednyánszky László báró (Baron Ladislaus v.), 1852—1919.

343. TELI TÁJ A BECKÓI VÁRRAL (Winterlandschaft mit der Burg von Beckó). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Mednyánszky.
Lemezpapir (Karton). 20×31.

Mednyánszky László báró (Baron Ladislaus v.), 1852—1919.

344. TÁJKÉP (Landschaft). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Mednyánszky.
Vászon (Leinwand). 35,5×47.

Mednyánszky László báró (Baron Ladislaus v.), 1852—1919.

345. TÁTRAI RÉSZLET (Aus der Tátra). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Mednyánszky.
Vászon (Leinwand). 31,5×47.

Mednyánszky László báró (Baron Ladislaus v.), 1852—1919.

346. SPÁNYI BÉLA FESTŐMŰVÉSZ KÉPMÁSA (Der Maler Béla v. Spányi). Spányi hagyatékából (Aus der Nachlassenschaft des Malers Béla v. Spányi).
Fa (Holz). 28,5×16,5.

Mednyánszky László báró (Baron Ladislaus v.), 1852— 1919.

347. BECKÓI VÁRROM (Ruine von Beckó). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Mednyánszky.
Lemezpapir (Karton). 27×36.

Mednyánszky László báró (Baron Ladislaus v.), 1852—1919.

348. A MEGSEBESÜLT KATONA (Dre verwundete Soldat). Jelzés lent jobb a (Bezeichnet rechts unten): Mednyánszky.
Lemezpapir (Karton). 25×37.

Mester a kockával (Meister mit dem Würfel), 16. század (Jahrhundert). Másolat (Kopie).

349. „LE PHÉNIX" Rafael után. B. XV. 76. sz.
Rézmetszet (Kupferstich). 20×24.

Mészöly Géza, (1844—1887).

350. NŐI KÉPMÁS (Weibliches Bildnis). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Mészöly G.
Vizfestmény (Aquarell). Átmérője (Durchmesser) 16.

Mészöly Géza, (1844—1887).

351. 2 darab (Stück). SZIKLATANULMÁNY (Felsenstudie). — TANULMÁNY (Studie).
Ceruzarajz (Bleistiftzeichnung). Mindegyik lap mérete (Jedes Blatt, 29×33,5.

Mészöly Géza, (1844—1887).

352. NAPNYUGTA (Sonnenuntergang). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Mly.
Fa (Holz). 10×16.

Mészöly Géza, (1844—1887).

353. KUNYHÓK (Hütten). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): M. G. 873.
Fa (Holz). 17×33.

Michau, Theobald (?) 1676—1765.

354. TEKÉZŐ PARASZTOK (Kegelscheiben). Az Enyedi Lukács-féle gyüjteményből. A kép a pozsonyi gróf Bombelles-gyüjteményből származik. Kiállitva a budapesti Orvos-szövetség védnöksége mellett rendezett műkiállitáson 1902. A 355. sz. kép párdarabja. (Aus der Sammlung Lukács Enyedi-Budapest. Das Bild stammt aus der Sammlung des Grafen Bombelles aus Pozsony Nr. 354 und 355 ausgestellt auf der vom Ärzteverein, 1902 in Budapest veranstalteten Ausstellung. Gegenstück zu Nr. 355).
Fa (Holz). 31×41,5.

Michau, Theobald (?) 1676—1765.

355. BOROZÓ PARASZTOK KORCSMA ELŐTT. Az Enyedi Lukács-féle gyüjteményből. A kép a pozsonyi gróf Bombelles-gyüjteményből származik. Kiállitva a budapesti Orvos-szövetség védnöksége mellett rendezett műkiállitáson 1902. A 354. sz. kép párdarabja. (Aus der Sammlung Lukács Enyedi-Budapest. Das Bild stammt aus der Sammlung des Grafen Bombelles aus Pozsony. Gegenstück zu Nr. 354).
Fa (Holz). 30,5×41,5.

Miel, Jan (1599—1664).

356. OLASZ UDVAR (Italienischer Hof).
Vászon (Leinwand). 62×73.

Mielich, Alphonse Leopold, szül. (geb.) 1863.

357. KELETI VÁROSRÉSZLET (Detail aus einer orientalischen Stadt). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): A. L. Mielich.
Fa (Holz). 24×35.

Molenaer, Nicolaes († 1676).

358. TÉLI MULATSÁG (Wintervergnügen). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): N. Molenaer. Az Enyedi Lukács-féle gyüjteményből. A kép a löweni báró Cogels-gyüjteményből származik. Kiállitva a budapesti Orvos-szövetség védnöksége mellett rendezett műkiállitáson 1902. (Aus der Sammlung Lukács Enyedi-Budapest. Erworben aus der Sammlung Baron Cogels in Löwen. Ausgestellt 1902 in Budapest auf der vom Ärzteverein veranstalteten Ausstellung).
Fa (Holz). 30,5×39,5. Illustr. XIV. tábl.

Molnár József (Josef), 1821—1899.

359. ALPESI TÁJ TÓVAL (Alpengegend mit Bergsee). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Molnár J. 1855.
Vászon (Leinwand). 53×68.

Momper Jodocus de iránya (Richtung des), 1600 körül (um 1600).

360. TÉLI TÁJ (Winterlandschaft). Az Enyedi Lukács-féle gyüjteményből. Vétetett Amsterdamban. (Aus der Sammlung Lukács Enyedi-Budapest. Erworben in Amsterdam).
Vászon (Leinwand). 39,5×49,5.

Montanini, Pietro (1626—1689).

361. TÁJ KAIN ÉS ÁBELLEL (Landschaft mit Kain und Abel).
Vászon (Leinwand) 49×65.

Montanini, Pietro (1626—1689).

362. HÁGÁR A PUSZTÁBAN (Hagar in der Wüste).
Vászon (Leinwand). 49×65.

Morel, J., 19. század (Jahrhundert).

363. TÁJKÉP (Landschaft). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): J. Morel.
Vászon (Leinwand). 51×64.

Morel, J., 19. század (Jahrhundert).

364. FALURÉSZLET (Dorfdetail). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): J. Morel.
Vászon (Leinwand). 49×64.

Moro Anthonie (?) után, a 17—18. századból (Nach Antonio Moro (?), 17—18. Jahrhundert).

365. NŐI KÉPMÁS (Weibliches Bildnis).
Fa (Holz). 42×34.

Moroni, Giovanni Battista (1525 k.—1578).

366. FÉRFIKÉPMÁS (Männliches Bildnis).
Vászon (Leinwand). 61×51.

Müncheni festő, a 19. századból (München, 19. Jahrhundert).

367. VADÁSZ-CSENDÉLET (Jäger-Stilleben).
Vászon (Leinwand). 120×78.

Munkácsy Mihály (Michael v.), 1844—1900.

368. CSIRKE ÉS HALAK ((Hahn und Fische). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Munkácsy Mihály, 1873. Báró B. Fr. gyüjteményéből (Aus der Sammlung des Baron Fr. v. B., Budapest).
(Fa (Holz). 38,5×50.

Munkácsy Mihály (Michael v.), 1844—1900.

369. PARASZTHÁZ ELŐTT ÜLŐ ASSZONY GYERMEKÉVEL (Frau mit Kind vor dem Bauernhause sitzend). Bruck Lajos hagyatékából (Aus dem Nachlasse des Malers Ludwig Bruck, der das Bild von Munkácsy erhielt).
Fa (Holz). 39×45,5. Illustr. XXXII. tábl.

Muscher, J., 18—19. század (Jahrhundert).

370. NŐI KÉPMÁS (Weibliches Bildnis). Jelzés balra (Bezeichnet links): Muscher, 1823.
Miniatur 7×6.

Muscher, Michael van (1645—1705).

371. FÉRFIKÉPMÁS (Männliches Bildnis).
Vászon (Leinwand). 62×52.

Muziano, Girolamo (1530—1592).

372. ASSISI SZENT FERENC LÁTOMÁSA (Die Stigmatation des heil. Franz von Assisi).
Fa (Holz). 83×62.

N. monogrammista.

373. TÁJKÉP (Landschaft). Lent balra (Links unten): N.
Fa (Holz). 15×19.

Nádler Róbert, szül. (geb.) 1858.

374. TÁJ PARASZTTAL (Landschaft mit einem Bauer). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Nádler Róbert.
Lemezpapir (Karton). 26×41,5.

Nádler Róbert, szül. (geb.) 1858.

375. KAIROI ARABSHÁZ BELSEJE (Innere eines Hauses in Cairo). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten).
Vászon (Leinwand). 22,5×17.



Knopp Imre: Anyai csók



Krusnyák Károly: Befőzés

K M Társ 1942. őszi
kaiit. kat.

Krusnyák Károly

— **(Kiadták a Szent István Kiállitás nagydijait.)** A Műcsarnok Szent István Kiállitására a püspöki kar nyolcezer pengő összegü dijat tüzött ki, melyek kiadása felett szerda délben döntött a birálóbizottság. A bizottság dr. *Glattfelder* Gyula csanádi püspök elnöklete alatt *Shvoy* Lajos székesfehérvári püspökből, *Kriston* Endre egri felszentelt püspökből, *Molnár* Ernőből, az egyházművészeti hivatal igazgatójából, *Somogyi* Antal egyetemi magántanárból, vitéz *Haász* Aladár min. tanácsosból, *Nagy* Sándor festőművészből, *Damkó József* és *Vastagh* György szobrászművészekből állott. A festészeti dijakra adott 3000 pengős első dijat *Döbrentey* Gábor „Gyula vezér megtagatása" cimü müvének, a második 1500 pengős dijat *Unghváry* Sándor „Ima a hit győzelméért" cimü müvének, a harmadik 750 pengős dijat pedig *Krusnyák* Károly „A szent korona felajánlása" cimü müvének itélték oda. A szobrászati dijakat a feltételeknek megfelelő pályamüvek hiányában a bizottság nem adta ki. Ehelyett 1000 pengő jutalomban részesitette *Domján* Ilona „Keresztes hitszónok" cimü müvét, ugyancsak 1000 pengő jutalomban részesitette *Farkas* Béla „Szent István" cimü müvét és 750 pengővel jutalmazta *Antal* Károly „Szent István megkoronázása" cimü domborművet. A kiállitás junius 26-án, vasárnap bezárul.

Nemzeti Ujság

1938. jun. 16.



LIGETI MIKLÓS: HARRY HIL BANDHOLTZ



KRUSNYÁK KÁROLY: MUNKA UTÁN

M. Nemz. Képzőm. Társ.
1937



TORNYAY JÁNOS: SZOBA BELSEJE

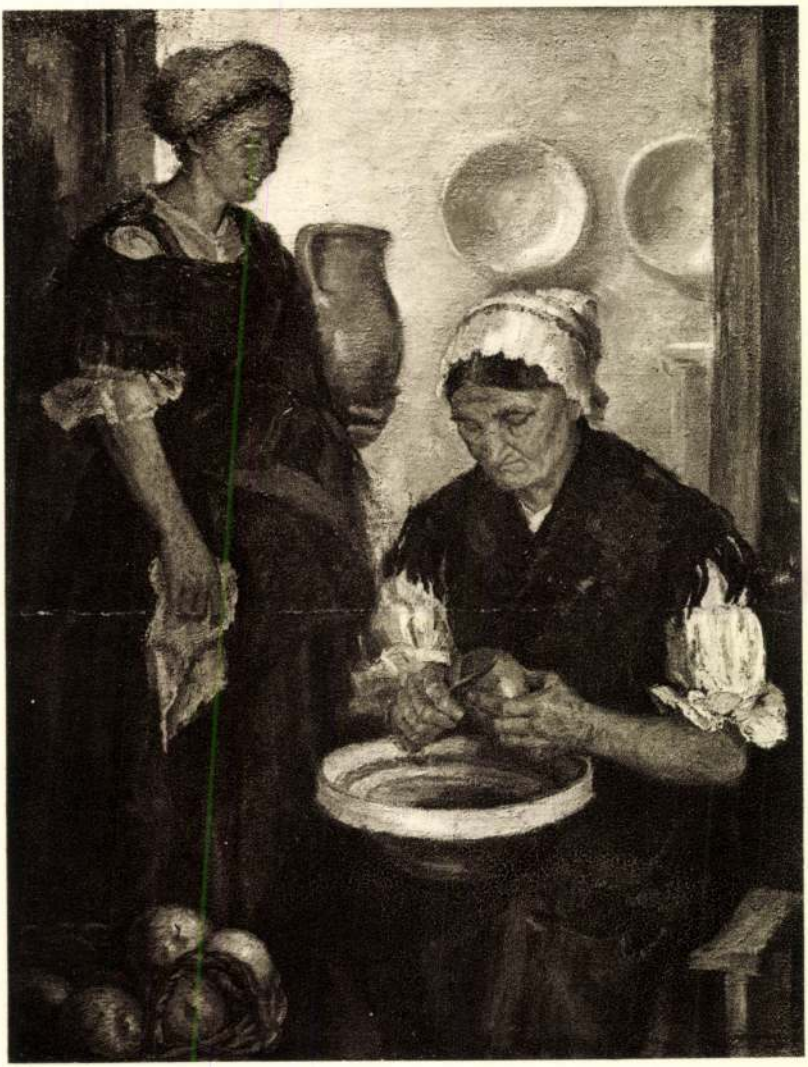

KRUSNYÁK KÁROLY: FALUSIAK

Nemz. képzőműv. kiáll.
1933

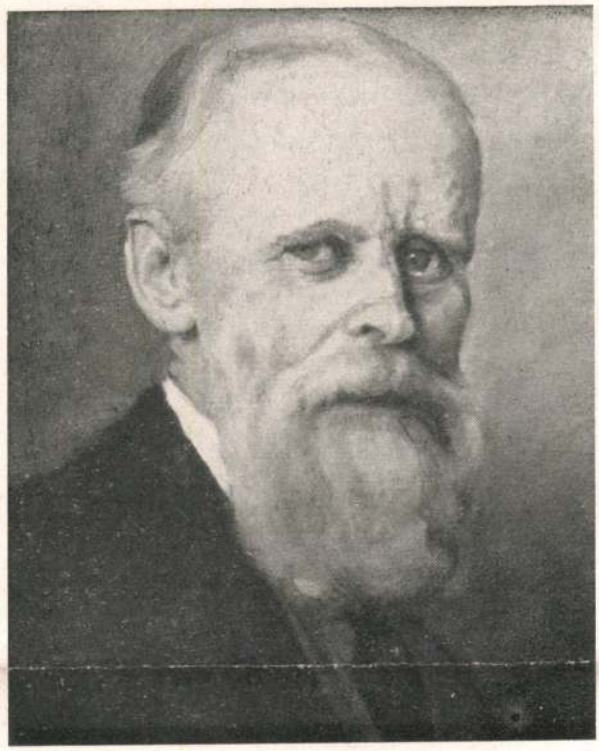

Kunwald Cézár:
Térey Gábor (részlet).



Krusnyák Károly:
Öreg ember.

Benczúr Társ. Kiáll
1925. marc

Kruszyák Károly

l.

Sparm. isk. ért

1910–11.

24. tábla

15-éig visszaküldeni.

Közvetlenül a hivatal vagy intézmén
veendő a telefonszám is. (Pl. V., Hold-u. 1(
vatalnak több osztálya van s egyik vagy má
mú telefonja van, azt az osztály ügyköre el

Budapesten székelő oly hatóságokn
elhelyezve, minden egyes helyiség lakcíme k
külön felsorolandók a különítmények, kirend
pesten a lakcím kitüntetésével.

A Címtár az állami, vármegyei stb.
ba, rangosztályba) besorozott tisztviselők ad
altisztek és szolgák nem veendők fel.

Ha esetleg egy tisztviselőnek más sz
amelynek létszámához tartozik és létszámába
tendő. A lakcím külön kitüntetendő még n
**főváros képviselőinél, a Magyar Tudományo
Budapesten lakó egyetemi tanároknál, a M. k
közigazgatási bíróság bíráinál, az ügyvédekn**

Ha valamely tisztviselő az általa bet
címével és jellegével van felruházva, a kimu
képezi. Az ilyen eset a következőképen jegy

N. N. min. titk. min. oszt. tan. c.
tan. c. és jell.

A szorosan vett címtári adatokon kí
kell mutatni a következő adatokat is:

HIREK

Április 1. — Kedd
Hugó

D. u. 4. A közrendészeti bizottság ülése a városház tanácstermében.

Este ½9. Az Emericana dominusainak összejövetele a belv. kat. körben.

— **Gyászmise Károly királyért.** A szerencsétlen sorsú IV. Károly király halálának évfordulója alkalmából április 1-én, reggel 9 órakor a pécsi székesegyházban gyászmise lesz, amelyre az összes állami, megyei és városi hivatalokat is meghívták. A gyászmisét Szilvek Lajos dr. nagyprépost mondja.

— **A kormányzó a szentlőrinci járás vitézeihez.** A szentlőrinci járás vitézei legutóbbi értekezletük alkalmával táviratilag köszöntötték a kormányzót, melyre most a következő válasz érkezett: „Országos Vitézi Szék. 100/5.-Ft. I. 1930. Nagytiszteletű és Nemzetes Vitéz Jávor János ref. lelkész úrnak, a Szentlőrinci járás hadnagyának, Sellye. Budapest, március hó 29-én. A Kormányzó Ur Ő Főméltósága a tízéves kormányzói jubileuma alkalmával — a Szentlőrinci járás vitézei nevében — küldött hódoló táviratot nagy örömmel méltóztatott tudomásul venni és kegyeskedett elrendelni, hogy őszinte köszönetét tolmácsoljam. Vitéz Nagy s. k., ügyvezető vitézi törzskapitányhelyettes".

— **Hódmezővásárhelyi vezetővé nevezték ki Patsch pécsi kultúrfőmérnököt.** A pécsi társadalom egy szimpatikus tagja Patsch Ignác, a pécsi m. kir. kultúrmérnöki hivatal főmérnöke mondott ma végleg búcsút Pécs városának. A kiváló képességű kultúrfőmérnököt ugyanis a hódmezővásárhelyi kultúrmérnöki hivatal vezetésével bízták meg. Patsch Ignác április elsejével foglalja el új állását, ahova elkíséri pécsi kollégái és széleskörű ismerőseinek szeretete.

— **Leggyorsabban,** legolcsóbban, legjobban főz, süt a gáz. Ellenőrizze április hó 4, 5, 6-án a Nőegyletben.

— **Ujabb 6000 pengős gyorssegélyt kér a színigazgató a várostól.** Még alig ültek el azok a hullámok, amelyeket a színigazgató számára nemrég megszavazott tízezer pengős városi hozzájárulás okozott, a színház újból bajban van. Fodor Oszkár színigazgató a polgármesterhez intézett beadványában 6000 pengő gyorssegély sürgős kiutalását kéri, hogy a gázsikat kifizethesse. A színigazgató kérelmével április 2-án, szerdán délután 5 órakor a pénzügyi és színügyi bizottság együttes ülése foglalkozik. A két bizottság együttes ülése a városi székház közgyülési termében lesz.

— **Pécsi emericanisták összejövetele a katolikus körben.** A Foederatio Emericana pécsi Corporatióinak dékánja április 1-re, kedd este fél 9 órára a pécsi konventnek dominus asztalához meghívja a dominusokat és dominus natusokat. A vacsora utáni összejövetel a fehér asztalnál az emericanas egység kiépítését szolgálja.

— **Meg van elégedve,** a gázkészülékével. Még nagyobb takarékosságot tanulhat a gázkiállításon a Nőegyletben, április hó 4., 5. és 6-án.

A Pécsi Katolikus Kör vasárnap nagy érdeklődés mellett tartotta meg tisztújító közgyűlését

Pécs márc. 31. — A 36 éves eredményekben gazdag multra visszatekintő Pécsi Katolikus Kör vasárnap délelőtt 11 órai kezdettel tartotta évi rendes közgyülését. Az érdeklődés olyan nagy volt, hogy a tagok zsufolásig megtöltötték a kör dísztermét. Megjelent Virág Ferenc megyéspüspök is, aki Gebauer Miklós dr. apát irodaigazgató és Farkas József dr. püspöki levéltáros kíséretében érkezett.

A közgyülést Imrefi Imre világi elnök nyitotta meg gondolatokban gazdag, lelkes hangú beszéddel Szent Imre emlékének hódolva. Braun Jácint felolvasta igazgatói jelentését, amely részletesen felöleli mindazokat az örömteli és fájó eseményeket, amelyek a legutolsó közgyülés óta a kör életében lefolytak. A jelentés megemlíti, hogy a súlyos gazdasági viszonyokat a kör is megérezte, miután a tagok száma 72 fővel apadt. Ez a körülmény is a középosztály nehéz anyagi helyzetét mutatja. A körnek jelenleg 635 rendes, 38 külső és 150 pártoló tagja van. Kegyeletes szavakkal emlékezett meg a kör halottairól, különösen Wurster József nagyprépost, Beck Lajos prelátus, Mayer József postafőigazgató és Buzássy Ábel főigazgató haláláról. Mind a négyen vezető egyéniségek voltak és haláluk érzékeny veszteséget jelent a körnek.

Külön fejezetet szentel a tartalmas igazgatói jelentés annak az eredményes munkának, amelyet a kör végzett a katolikus célokért A pápa 50 éves jubileuma alkalmából ünnepélyt rendezett a kör, a kormányzó jubileumi ünnepségén, valamint a március 15-iki ünnepélyen küldöttségileg vett részt. Tagjai részére adventi- és nagyböjti-estéket rendezett. E műsorosesték éppen ma értek el a 250-ik jubiláris számhoz. A kör mindenkor szivesen engedte át dísztermét a rokon egyesületeknek és testületeknek.

A zajos tapsokkal fogadott igazgatói jelentés után Kisaszszondy Géza terjesztette elő pénztári jelentését, amely szerint az 1930. évi költségvetésben 159 ezer pengő kiadást irányoztak elő. Megemlíti a jelentés, hogy a súlyos gazdasági viszonyokra való tekintettel minden vonalon a legmészebbmenő takarékosságot tartották szem előtt. A könyvtári és a számvizsgáló bizottság jelentéseinek előterjesztése után tisztujítás következett. Angyal Béla dr. korelnök előterjesztése alapján a közgyülés egyhangú lelkesedéssel a következő tisztikart választotta meg:

Elnök Imrefi Imre, egyházi alelnök Igaz Béla dr., világi alelnök Schaurek Ráfael dr., igazgató Gábriel Pál dr. (új), igazgatóhelyettes Kaffka József, háznagy Garai Lajos dr., ügyész Szabó János dr., titkár Puhr Ferenc dr. (új), másod-titkár Rihmer Béla dr., pénztáros Kisaszondy Géza, ellenőr Nagy Jenő, könyvtáros Baumgartner Alán dr., segédkönyvtáros Fejes György dr., gazda Jantay Gyula.

A választmány tagjai lettek: Egyháziak: Braun Jácint (új), Czernohorszky József, Gebauer Miklós dr., Györkös József, Kelemen Andor dr., Lajos Gyula, Loschert Kázmér (új), Mosonyi Dénes dr., Révész Amadé dr., Sipos István dr. Világiak: Blaschek Aladár, Börötzffy Károly, Deák Ignác (új), Decleva Dénes, Decleva Ignác, Denkinger József, Feniczy Ignác dr., Gács Ferenc dr., Jellachich Lajos dr., Mantuano Jenő, Nagy Pál, Schutták József, Solymár László, Staár Ferenc (új), Szabó Gyula dr., Szendrődi Rezső, Tabak Lajos, Varga József dr., Vinkler János dr., Werner Ferenc (új). Számvizsgálók lettek: Szabó Lajos, Szigvárt Béla és Wachter Ede.

A megválasztott tisztikar nevében Imrefi Imre dr. elnök mondott köszönetet s ezzel a közgyülés véget is ért.

Legalkalmasabb és legjobb husvéti ajándék 1 pár szép TURUL-féle kesztyü. I rendü börkesztyü már 5 P-ős árban is kapható. TURUL Kesztyü-üzlet, Szinháztér 3. Tel. 11-17.

Tavaszi
angol szövetujdonságok
megérkeztek óriási választékban
Páll Ödön Dunántúl legnagyobb férfiszabóüzeme.

— **Nagy a gázszámlája?** Tekintse meg a Nőegyletben a gázkiállítást április hó 4., 5. és 6-án.

— **A szociális misszió szervezete** ezúton hozza tagjai tudomására, hogy az április 2-án tartandó Prohászka léleknap programjában változás történik. Hajós György dr. egyházi tanácsadó, — egyéb elfoglaltsága miatt, — nem tarthatja meg a délután 5 órára tervezett lélekórát. A közös szentáldozással egybekötött szentmise, úgy mint azt már jeleztük, szerdán reggel 7 órakor lesz a székesegyház Szent József oltára előtt.

— **Panasza van** a gázkészülékre? Adja le a gázkiállításon a Nőegyletben.

— **Egy pécsi ácsmester hirtelen halála.** Csonka András 69 éves pécsi ácsmestert az elmult éjjel halva találták Szent Vince utca 20. szám alatt levő lakásán. Megállapították, hogy a hozzátartozók nélkül élő ácsmestert szivszélhüdés ölte meg. Holttestét beszállították az egyetem kórbonctani intézetébe.

— **A pécsi legényegylet harmadik bőjti felolvasó estje.** Nagyon szépen sikerült a pécsi katolikus legényegylet harmadik bőjti felolvasó estje is. Az estély középpontja Vitéz Széky Pál tanítóképzőintézeti tanár nagyszerű előadása volt, aki a cserkészet nevelő hatását és az iparos ifjúságra, fejtette ki lelkes szavakkal a szépszámú hallgatóság előtt. Szint és fényt adott az estnek a többszörösen díjnyertes Rácvárosi Dalárdának kitünő szereplése. Szünni nem akaró taps jutalmazta mind a vegyeskarnak, mind a férfinak kiváló teljesítményeit. Ennek a dalárdának az előadásmódja Keller János karnagy vezetése alatt igazi énekművészet. Az egylet három kitünő szavalója: Benkovits Géza, Kosztka Gyula és Pollák Viktor egy-egy költeményt adtak elő a tőlük megszokott ügyességgel. Befejezésül a Lajos bácsi című tréfában igen jól szerepelt Wilhelm Manci, Burkovics István és Kávé Márton.

Selyemharisnyák
a legjobb — legolcsóbb árban
LEHR-nél, a színház mellett.

Dugulás és aranyeres bántalmak, gyomor- és bélzavarok, máj- és lépduzzadás, hát- és derékfájás ellen a természetadta **Ferenc József** keserüvíz, naponként többször bevéve, hathatós segitséget nyujt. Tudományos megfigyelések beigazolták, hogy a **Ferenc József** víz alhasi megbetegedések eseteiben gyorsan és mindig enyhén hat. A **Ferenc József** keserüvíz gyógyszertárakban, drogériákban és füszerüzletekben kapható.

Figyelem!
Van szerencsém a nagyérdemü közönség becses tudomására adni, hogy folyó évi április hó 1-től
FRUTTY-BOHEME JAZZ-BAND HANGVERSENYEZ
esténként ***a Magyarház Pálma éttermében.***
Számos látogatást kér:
Vitéz Kasznári Mátyás
vendéglős.

— **30 ajánlat érkezett az anya- és csecsemővédő intézet berendezésére.** Ma járt le a pécsi anya- és csecsemővédő központi épületének ipari munkáira kiirt versenytárgyalás. Az ajánlatokat ma délben bontották fel a városi mérnöki hivatalban Összesen 30 ajánlat érkezett be, amelyek a következők: Dembitz Sándor Budapest villamszerelés 1425.61, Alexy György Budapest villamszerelés 2426,59, Csépai Jenő Budapest villamszerelés 1200, Vörös János mázolómunka 3832.60, Kaszánovics József mázolómunka 2727.27, Windheim és Schönberger asztalosmunka 9726, Gungl Fülöp és társa vízvezeték és csatornázás 9944.04 Siebenfreud Nándor vízvezeték és csatornázás 9912, Tichy Aladár vízvezeték és csatornázás 10.216 P 79 fillér, Wolheim Spitzer és társa üvegesmunka 3311.40, Arnold János lakatosmunka 11.416, vízvezeték és csatornázás 11.755.60, Palka Reisner és Müipari lakásberendező vállalat asztalosmunka 11.650, Schmidt József és fiai asztalosmunka 9460, Lévai Miklós villamszerelés 1785,80, Molnár és társa villamszerelés 1612.16, Inkeller testvérek asztalosmunka 9914, Weisz és Kocsis asztalosmunka 10,353, Pölcibauer Ferenc lakatosmunka 11.837.30, Minker János vízvezeték és csatornázás 9993.21, Sopiana részvénytársaság villamszerelés 1860, vízvezeték és csatornázás 11.050, Konrád, Mayer, Ruzsinszky asztalosmunka 10.032, Tornyai Leó Budapest villamszerelés 1484.78, Gabler János Budapest vízvezeték és csatornázás 10,146, Kaszánovics Imre mázolómunka 1441.05, Petrovics Csánk, K. Nagy és társa villamszerelés 1873.24, Weisz János mázolómunka 1605, Bizse János lakatosmunka 12029, Gröbl Rezső villamszerelés 2163.09 pengő. Az ajánlatok felett a mérnöki hivatal átszámítása után a polgármester fog dönteni.

— **Gumiharisnyák** ® világmárka, gyári lerakat, legolcsóbb árban mérték után és raktáron kapható **Heckl,** Pécs, Széchenyi-tér 6. sz.

— **Ne higyjen senkinek,** menjen április hó 4., 5. és 6-án a Nőegyletbe, ott látni fogja, hogy 10—15 fillérért meg lehet főzni egy polgári ebédet.

— **Április 15-én nyilik meg a pécsi tanoncotthon.** A pécsi városi tanoncotthon folyó évi április hó 15-én nyilik meg. A tanulók lakást, fütést, világitást, mosást és napi háromszori étkezést kapnak. Tekintettel a jelenlegi gazdasági viszonyokra, a tanoncotthon fenntartó hatósága a tartásdíjat havi 30 pengőben állapitotta meg. A felvételre vonatkozó feltételeket az iparostanonciskola igazgatósága naponta 10—12 óra között közli az érdekeltekkel. A vidékiek irásbelileg is megkeresheti az intézet igazgatóságát.

— **Ne vegyen fát,** szenet, ne hurcolja fel az emeletre, főzzön, süssön, fütsön gázzal, nem kell drága szeméthordást fizetni. Gázkiállitás a Nőegyletben, április hó 4., 5. és 6-án.

Mérgesi rizling 1·30
Lusztignál, Kálvária-utca 54. sz.

— **A pécsi műasztalos díszdobozának kisorsolása.** Bezdány József műasztalos iparművész, akiről már e helyen többször is megemlékeztünk, Pécsett telepedett le. Faberakó művészetét a legfelsőbb helyen is méltányolták és elismerték. Ő készítette azt a két berakott díszdobozt, amelyet a magyar államtól Mussolini és Rothermere lord kaptak. E két díszdobozzal egy időben egy harmadik dobozt is készített, amely nagy művészi értéke miatt csak úgy volt értékesíthető, hogy kisorsolja. A sorsolást a pénzügyigazgatóság engedélyezte. Bezdány József nyakába vette a várost és a sorsolási jegyek egy részét sikerült elhelyeznie. A fentmaradó részt Budapesten a minisztériumokban, kormányzóságnál helyezte el. A húzás április 1-én lesz délelőtt 11 órakor a Perczel utca 2. szám alatt levő Rosenberg féle bútorszalonban. A húzás a város és a pénzügyigazgatóság hivatalos kiküldöttei előtt lesz. Ha a nyertes egy hónapig nem jelentkeznék a nyereményért, a díszdoboz a Pécsi Képzőművészek és Műbarátok Társasága tulajdonába megy át. A sorsolás kimenetelét nagy érdeklődés kíséri.

— **Modern lakás** nincs fürdőszoba nélkül, modern fürdőszoba nincs gázkészülék nélkül. Tekintse meg a Nőegyletben április hó 4., 5. és 6-án a kiállított fürdőszobákat.

— **A pécsi üzletek tavaszi zárórája.** A pécsi kereskedők testülete értesíti tagjait, hogy április 1-től, a mai naptól kezdőlőleg az üzletek 6 óra helyett 7 óráig nyitva tarthatók. Az üzletek zárására vonatkozó rendelkezés nem érinti a fűszert és élelmiszert árusító üzleteket, mert azok zárórája változatlanul az esti 8 óra marad.

— **Céllövészet Patacson.** A pécsi honvéd helyőrség április 1., 2., 3., 5., 8., 9., 12., 24. és 26. napjain a patacsi lőtéren éles tölténnyel harcszerű lövőgyakorlatokat tart. A városi elsőfokú közigazgatási hivatal felhívja a közönséget, hogy a balesetek elkerülése céljából ne tartózkodjanak a gyakorlatok napjain a lőtér közelében.

— **Egészségét** megtartani csak rendesen használt fürdővel tudja. Legolcsóbb fürdőt a gázkészülék adja. Nézze meg a gázkiállítást a Nőegyletben április hó 4, 5. és 6-án.

— **Letartóztattak egy zsebtolvajt.** A pécsi rendőrkapitányság előzetes letartóztatásba helyezte és a kir. ügyészségre kísértette át Nagy József 21 éves foglalkozás nélküli fiatalembert, aki zsebtolvajlást követett el a Majláth téri piacon. Nagy József a Fejérváry utca 17. szám alatt lakó özv. Kucsera Antalné zsebéből a pénztárcát kilopta. Menekülni akart, de elfogták. Letartóztatása azért történt, mert már három ízben volt büntetve zsebtolvajlásért.

— **A pécsbányatelepi cserkészek színielőadása.** A pécsbányatelepi 259. számú „Turul" cserkészcsapat április 6-án, este 8 órai kezdettel, felszerelési és nyári táborozási alapja javára, Pécsbányatelepen, az Ezeréves gesztenyefához címzett vendéglőben színielőadást tart. A műsoron két színdarab szerepel. Az egyik A renegát. Irredenta dráma 3 felvonásban. Irta: Kozáry György plébános. A másik színdarab Hunok. Irredenta cserkész színdarab 1 felvonásban. Irta: Cserhalmi Béla.

Művészet

Krusnyák Károly képkiállítása kedden délelőtt nyilik meg a Nőegyletben

Pécs, márc. 31. — Az a kiállítás, amely holnap délelőtt nyilik meg a nőegylet kistermében, a konzervatív, akadémikus festészet örökéletűségének messzehangzó hirdetője. Ma, amikor új irányok, divatos izmusok tobzódnak a képzőművészetben és a nézőt előtt szinorgiákba folynak össze a modern alkotások ma az expresszionizmus még mindig visszajáró atmoszférájában felemelő művészi élmény és lelki kiegyensúlyozottságot jelentő esztétikai gyönyörködés volt számunkra Krusnyák Károly tárlatának megtekintése.

Szerényen és előzetes reklám nélkül jött Pécsre mintahogy ez a nagy művészek sajátos vonása. Nevét nem népszerüsítették a műkereskedők de erre nincs is szüksége, mert a hivatott kritika és ami még ennél is több — művésztársai már régen felmjelezték értékét és kivételes tehetségét. Egymásután jutott a legnagyobb kitüntetések és díjak birtokába és ma országoshirű festőink élcsapatába tartozik.

Pécsi kiállítása a leggazdagabb és a legnívósabb, amit évek óta láttunk Pécsett. Krusnyák Károly freskófestőnek készült és így alkotásait a figurális kompozíciók uralják. Nagy méretű vásznak, plasztikus embercsoportok, az emberi test mozgásának karakterének kivetítése: ez az ő igazi terrénuma, Ez feszíti a fantáziáját és ezt álmodja csodás, szinte patinaszerűen tompa, meleg és bársonyosan puha színekbe. A régi holland festőkre, a magyar mesterek közül pedig Keletire és Munkácsyra emlékeztetnek képei. Tompa, barna tónusokba festi alakjait, amelyek tökéletes formakészségre vallanak és élnek a vásznon.

Nagy kompozíciók, finom zsánerképek, karakterfejek, portrék, enteriőrök és levegős tájképek adják Krusnyák Károly kiállításának anyagát. Lenyügözően szép alkotása az Ipolyi Arnold díjat nyert Krisztus levétele a keresztről c. hatalmas képe. Valami megható áhitatot sugároz a kép sötét hátterével, a keresztfa halvány, sejtésszerű konturjaival és előtérben a Megváltóval. Bravuros a Krisztus Pilátus előtt c. vázlata. A bibliai képet különösen a technika megoldása, a színek és a tónusok harmonikus összecsengése avatja maradandó értékűvé. A Bibliás asszony és az Esti harangozó az átszellemült lelkihangulatot adják vissza mesteri módon.

Nagy érdeklődésre tarthatnak számot az isaszegi képei, amelyek a magyar falu érdekes tikusai mellett a kiveszőfélben lévő népviseletnek is hű megörökítői. Nincs módunkban a tárlat anyagával részletesen foglalkozni. Helyettünk beszélnek majd azok a vásznak, amelyek Krusnyák Károly művészetének legragyogóbb dokumentumai.

A kiállítás kedden délelőtt 10 órakor nyilik meg és egy hétig tekinthető meg. Azok, akik értékelik a szépet és tudnak lelkesülni a művészi alkotásokért, bizonyára örömmel tekintik meg Krusnyák Károly képeit.

K.

)-(**Országos díadalútjukon Pécsre jönnek Fedák Sári és Szilágyi Imre,** hogy bemutassák nekünk is szenzációs műsorukat az „Őtszázéves magyar dal" második ciklus. Hangversenyüket káprázatos korhű jelmezekben tartják meg Pécsett, április 6-án, vasárnap este a Pannóniában. A műsort budapesti cigányzenekar kíséri. Jegyek kaphatók a Graef drogériában.

— **Ellopták az aranyóráját.** Ternajgó József, a kalocsai Stefáneum növendéke, feljelentést tett a pécsi rendőrségen, hogy a PAC öltözőjében valaki arany karkötő óráját ellopta. A tolvajt keresi a rendőrség.

— **Egy kézmozdulatra** a lakása bármely helyiségében kap meleg-vizet. Nézze meg a Nőegyleti gázkiállítást április hó 4., 5. és 6-án.

— **Megdézsmált szőlőoltvány telep.** Az elmult éjjel még eddig ismeretlen tettesek behatoltak a kőhidi dülőben levő Teleki féle szőlőtelepre és onnét 1100 darab zöld szőlőoltvány elloptak. A megbizott Spitzer Béni feljelentésére az ügyben megindult a nyomozás.

— **Anyakönyvi hirek.** Az anyakönyvi hivatalban a mai napon a következő haláleseteket jelentették be: Noreczki Mihály rk. 39 éves géplakatos, Kéri Mihály rk. 32 éves kisbirtokos Nagyatád, Girardi József rk. 74 éves fogtechnikus, özv. Váczi Jánosné sz. Tóth Zsuzsánna ref. 74 éves, Hauer Ferencné sz. Dittrich Mária rk. 77 éves, Scherber János rk. 70 éves hentesmester.

Urak figyelmébe!
Legszebb tavaszi és nyári divatfazonokat készitek szolid árak mellett.
Musza József
argol uri-divat szabó
Pécs, Nagy Lajos u. 3.
(volt Hárvi Dániel-ház)

Színház

A színházi iroda közleményei:

* **Játék a tüzzel — kedd este kerül ismét színre,** Harczos Irén, Orbán Viola, Kormos, Károlyi, Márkus összjátékában.

* **Takáts Alice — szerdán este** a prózai együttes preciz előadásában kerül megismétlésre.

* **Csunya lány — operettbemutató!** A tavaszi évad szenzációja Vadnai László és Márkus Lajos slágere, a Csunya lány című operett lesz. A csütörtöki bemutatóra ragyogó kiállítás, káprázatos toalettek készülnek, s Vitéz Jakabffy főrendező törekvése az, hogy a fővárosi előadással is megállja a versenyt. A címszerep Zöldhelyi Anna primadonnának lesz ünnepi szerepe.

* **Ifjusági előadás.** Szerdán délután 3 órakor Szigligeti kedves vígjátékát, a Liliomfit mutatja be a színház prózai együttese Danis Jenő rendezésében.

Színházi heti műsor:

Kedd este: **Játék a tüzzel.**
Szerda délután 3 órakor ifjúsági előadás: **Liliomfi,** zenés vígjáték.
Szerda este: **Takáts Alice.**
Csütörtök este: **Csunya lány,** operettbemutató.
Péntek este: **Csunya lány.**

Rádió

Kedd, április 1.

BUDAPEST. 9.15: A honvédzenekar hangversenye. 9.30: Hirek. 11.10: Vizállásjelentés. 12.00: Harangszó. 12.05: Hangverseny. 12.25: Hirek. 1.00: Vizállásjelentés. 2.30: Hirek. 3.00: Arfolyamhirek. 3.30: A Tündérvásár meseórája. 4.45: Hirek. 5.00: Szádeczky-Kardos Lajos előadása: A székelyek történetéről. 5.25: A Mándits szalonzenekar hangversenye. 6.25: Francia nyelvoktatás. 7.00: Lukinich Imre dr. előadása: Magyarország történelme életrajzokban. 7.30: Magyari Imre és cigányzenekarának hangversenye. 8.30: Vidám-est. 10.40: Hirek. Gramofonverseny.

BÉCS. 11.00: Gramofon. 15.30: Silving zenekar. 19.30: Hangverseny. 21.30: Mindenki megpukkad április elsejei tréfa, utána a Silving—Geiszter-zenekar szórakoztató hangverseny.

ZÜRICH. 17.15: Kamarazene gramofonon.

BERLIN. 19.00: Baumann Ferenc berlini énekes előadása.

BERN. 20.00: Felolvasás, dalok, zene. 21.00: Kabaré.

BELGRÁD. 20.00: Schubert-művek zongorán.

KATOVICE. 19.20: Puccini: Bohémélet.

NÁPOLY. 21.00: A San Carló-színház előadása.

PRÁGA. 20.00: Fuvós zene. 21.00: Haydn, Schumann és Brahms kamaraénekkarral.

RÓMA. 21.00: Opera.

TOULOUSE. 20.15: Dalok. 21.25: Szalonzenekar. Utána harmonikázás.

Szerda, április 2.

BUDAPEST. 9.15: Eugen Stepat orosz balalajka zenekarának hangversenye. 9.30: Hirek. 11.10: Vizállásjelentés. 12.00: Harangszó. 12.05: Kurina Simi és cigányzenekarának hangversenye. 12.25: Hirek. 1.00: Vizállásjelentés. 2.30: Hirek. 3.00: Árfolyamhirek. 3.30: Morse-tanfolyam. 4.10: Török Sándor novellái. 4.45: Hirek. 5.00: Korniss Gyula dr. előadása: A nyári nagy vakáció. 5.25: A honvéd zenekar hangversenye. 6.25: Olasz nyelvoktatás. 6.55: Rádió amatőrposta. 7.35: Gyorsíróverseny. 8.15: Színműelőadás a Studióban: Macbeth: Shakespeare tragédiája 5 felvonásban. 10.15: Hirek. 10.30: Vértes Emil előadása. Der internationale Warenaustausch und die Budapester Internacioner Messe.

BÉCS. 11.00: A Cerda-zenekar délelőtti zenéje. 15.30: A Geiger-zenekar délutáni játéka. 20.00: Tarka-est. Pauscher-zenekar.

BERLIN. 20.35: Baslides Mária dal- és áriaestje.

BELGRÁD. 20.30: A Szimics-zenekar játéka.

BRIT NEMZETI MÜSOR. 19.40: Scarlatti egy zongoraműve.

BUKAREST. 20.00: Metzner hegedűművész játéka. 20.55: Cretoiu, a román opera hősnőjének dalestje. 21.20: Hertz zongoraművész játéka.

FRANKFURT. 21.00: Mozart: B-dur és Debussy: G-moll vonósnégyese a Brosa-féle londoni vonósnégyes előadásában.

KATOWICE. 20.30: Kamarazene.

KÖLN. 20.00: Sullvan és Suney Jones operettműve gramofonon.

LONDON. 22.15: Zenés egybeállitás dalokból és hárfaművekből.

MILANÓ. 20.30: Kis hangverseny.

PRÁGA. 20.00: Szimfónikus hangverseny.

POZSONY. 16.50: Szólisták hangversenye.

RIGA. 18.30: Opera.

RÓMA. 21.02: Szimfónikus hangverseny.

STOCKHOLM. 20.00: D'Albert: Hegyekalján.

STUTTGART. 19.30: Schumann-Genovava. operája.

TORINÓ 22.00: Operarészletek.

WARSZAWA. 19.25: Gramofon. 20.30: Kamarazene.

Köszönetnyilvánitás.

Mindazoknak, kik felejthetetlen jó férjem elhunyta alkalmából szives részvétükkel keresték fel, ezuton mondok hálás köszönetet.

özv. Márkusz Manóné.

Krusnyák Károly

55 Társalgók
56 Bibliás asszony
57 Férfi bottal
58 Öreg ember
59 Interieur
60 Pipát tömő öreg
61 Nyugalom

A Berzsenyi Társaság második kiállítása
(Nemzeti Szalon)
1923. dec.

	29 90
	2 80
	1 13
	970 350
	2970 —
	30
	24941 23
	600 —
	887947
...rnál Bécs	800 —
	5400 —
	1816 93
...számlájának	206 25

Krusnyák Károly
52 Munkában. Olajf. 16000.—
52a Bibliásasszony. Olajf. 20000.—

Nemzeti Szalon

Téli tárl.
1922. jan.

Dear Sir!

We have new stamps of Hungary now. There I send you a collection of them.

Expecting your answer,

Yours truly:

I. T U T S E K
Budapest (Hungary)
VI. Nagymező-utcza 52. II. 17.



EDVI ILLÉS ALADÁR: A GAETAI TEMETŐ BEJÁRATA.

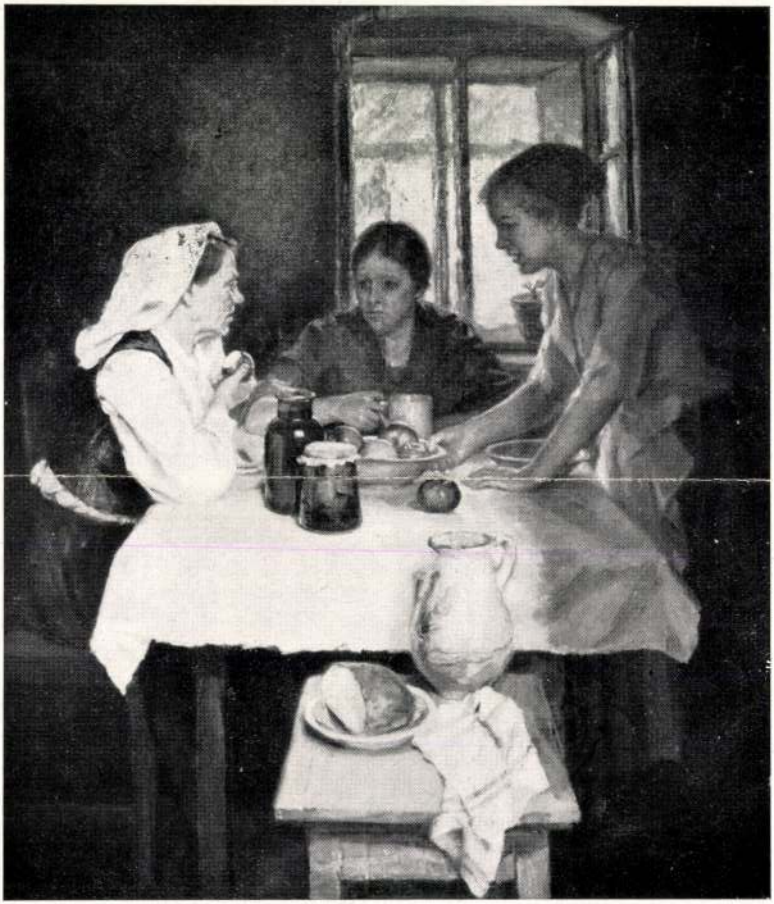

KRUSNYÁK KÁROLY: ASZTALTÁRSASÁG.

M. kir. Vallás- és közokt. Min-
V. Nemzeti képzőm. kiáll-
képes tárgyú.
Kassa, 1939-

Krusnyák Károly

~~Pesti Hirlap~~

Új Magyarság

1940. január 20.

*** Krusnyák Károly festőművész kapta a főváros aranyérmét a Műcsarnok tárlatán.** A Műcsarnok „nagybányai vitéz Horthy Miklós jubileumi emlékkiállítására" kitűzött Budapest székesfőváros aranyérme felett most döntött a birálóbizottság és azt Krusnyák Károly festőművésznek ítélte oda „Nagyapa" című olajfestményéért. Ugyanakkor a főváros vásárlóbizottsága 4000 pengőért 8 műalkotást vásárolt az ünnepi kiállítás anyagából. A kiállítás január 28-ig marad nyitva, hogy helyet adjon a „Gyermek a művészetben" című nagyszabású új tárlatnak.

EGYHÁZMŰVÉSZET

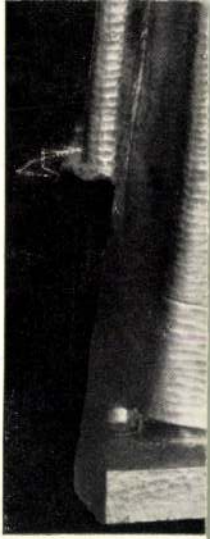

Krusnyák Károly

cél

A Magyar Képzőművészek Egyesülete a Képzőművészeti Társulat jubiláris kiállításán szereplő művészek közül aranyéremmel *Krusnyák Károly* festőművészt, Zala-éremmel *Burján János* festőt és *Buzy Barna* szobrászművészt tüntette ki. — A Zala-díjat *Matéka Sándor* szobrászművész, az egyesületi díjat pedig *Takács Zoltán* kolozsvári festőművész kapták.

A Magyarországi Gyógyszerész Egyesület

Pesti Hirlap
1941 márc. 18.

Krusnyák Károly

„FIGYELŐ"
UJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 299—632.

Lap: Nemzeti Ujság

Megjelent: 1942 OKT. 28

— **(A Kormányzó látogatása a Műcsarnokban.)** A Kormányzó a Kormányzóhelyettes özvegyével kedden megtekintette a Műcsarnok őszi tárlatát. A magas vendégeket a Képzőművészeti Társulat részéről Rakovszky Iván titkos tanácsos elnök, Nékám Lajos és Hültl Dezső alelnökök fogadták a Műcsarnok előtt és vezették a kiállítás termeibe. Itt Krusnyák Károly, a Benczur Társaság elnöke, Haranghy Jenő festőművész tanár és Vastagh György szobrászművész vették át a kalauzolást. Az elökelő látogatók a kiállításon hosszasabban időztek Gách György szobrászművésznek a hősi halált halt Kormányzóhelyettesről mintázott szobra előtt, majd távozásukkor elismeréssel nyilatkoztak a kiállításon látottakról.

III. TEREM

UDVARY PÁL:

81. Akt ezüst háttérrel.
82. Tehenek a Balatonban.
83. Öreg tehenes.
84. Sárközi esküvő.
85. Itatás.
86. Balaton-Arács.

87. SZLÁNYI LAJOS: Téli napfény.
88. SZLÁNYI LAJOS: Nyári élet a Tiszán.
89. SZLÁNYI LAJOS: Calvin-tér.
90. maróthi MAJOR JENŐ: Őszi reggel. Pasztel.
91. ISTOKOVITS KÁLMÁN: Nő fátyollal. Tempera.
92. maróthi MAJOR JENŐ: Estefelé. Pasztel.
93. CZENCZ JÁNOS: Öreg halász.

Krusnyák Károly

Pesti Hírlap

1940. jan. 20

— **Krusnyák Károly festőművész kapta a főváros aranyérmét a Műcsarnok tárlatán.** A Műcsarnok „nagybányai vitéz Horthy Miklós jubileumi emlékkiállítására" kitüzött Budapest székesfőváros aranyérmét Krusnyák Károly festőművésznek ítélték „Nagyapa" cimü olajfestményéért. A főváros vásárló bizottsága 4000 pengőért 8 műalkotást vásárolt a kiállitás anyagából. A kiállitás január 28-ig marad nyitva, hogy helyet adjon a „Gyermek a művészetben" cimü nagyszabásu uj tárlatnak.

Krusnyák Károly

Magyarság

1940. január 23

Krusnyák Károly festőművész kapta a főváros aranyérmét a Műcsarnok tárlatán

A Műcsarnok „nagybányai vitéz *Horthy Miklós* jubileumi emlékkiállítására" kitűzött Budapest székesfőváros aranyérme felett most döntött az illetékes bírálóbizottság és azt *Krusnyák* Károly festőművésznek ítélte oda „Nagyapa" című olajfestményéért. Ugyanakkor a főváros vásárló bizottsága 4000 pengőért 8 műalkotást vásárolt az ünnepi kiállítás anyagából. A kiállítás január 28-ig marad nyitva, hogy helyet adjon „A gyermek a művészetben" című nagyszabású új tárlatnak.


BUDAPEST
40 I. 21.-3.

TÉL A MŰVÉSZETBEN

1939-40



Nagyapa. Krusnyák Károly olajfestménye.
Budapest székesfőváros nagy aranyérmének nyertese. Műcsarnok, Téli Tárlat

Legjobb magyar művészek alkotásainak állandó képkiállítása. Művészi bronzszobrok. Grafikai művek nagy választékban

Solymosi képszalon

Budapest,
IV., Károly király-út 26. szám.
Telefonszám: 189-762.
Előnyös részletfizetési feltételek.

A Szent István-kiállítás a Műcsarnokban

június hó 26-án zárult, de a kiállítás speciálisan nemzeti vonatkozásánál fogva mégis foglalkoznunk kell vele.

A történelmi festészet fénykorára emlékeztető vásznak sorozata a soha el nem múló magyar lelkiségnek megnyilatkozása volt.

A mai elfajzott időkben jól esik felmelegedni nemzetünk történelmének egyes epizódjain és megállapíthatjuk, hogy művészeink magyar lelkiségük beállítottságánál fogva odaadással foglalkoznának történelmi festészettel, ha erre több alkalom adódnék.

Alkotó művészeink a kötött téma dacára is ihletett lélekkel és azzal a pietással fogtak alkotásaikhoz, mely a szent király személyét megilleti és nemcsak technikai tudásuk legjavát, hanem magyar lelkük megnyilatkozását is adták műveikben.



Krusnyák Károly: Szent István felajánlja a koronát. Műcsarnok, Szent István kiállítás

A római katolikus püspöki kar festészeti III. díjának nyertese

A kiállítás bezárásával a napi aktualitáson túlmenően is felsoroljuk azokat a műveket, melyek úgy történelmi szempontból, mint kvalitásra nézve a kiállítás sikerét biztosították:

Viski János erőteljes hatású „Koppány leveretése", *Raksányi* Dezső „Attila látomása", *Merész* Gyula „Krisztus betegeket gyógyít" c. képe, *Kacziány* Aladár, *Márton* Ferenc, *Döbrentei* Gábor „Gyula vezér elfogatása", *Aba-Novák* dekoratív plakátmegoldása, *Szlányi* üde tájképe, *Gergely* Imre „Szent István legyőzi Koppányt" című kompozíciója, *Győrffy* István szépen festett „Áhítat" című képe, *Major* Jenő „Őszi napfény"-e, *Edvi Illés* Aladár Legelője, *Ungváry* Sándor „Ima" című képe, *Gaál* Ferenc Krisztus levétele, *Juszkó* Béla Szent László menekülése, *Kövesdi* képei, *Csallóközi Farkas* Lőrinc Legelője, *Hollós* Endre temperája, *Klammer* Mariska Tavasz c. képe, *Szabó* Béla Leó finoman megfestett Máriája, *Takács* István mennyezet-temperái, *Komáromi Katz* Endréné virágcsendéletei, *Edvi Illés* Aladár kis zsánere, *Lohwag* Ernesztin akvarelljei, *Komáromi Katz* Endre „Tebenned bíztunk eleitől fogva" című képe, *Vigh* Bertalan Máriája, *Müller* Ágota, *Juszkó* Piroska és *Kiss* Kálmán művei, vitéz *Darvassy* István Tiszapartja, *Pádua* Kálmán, *Szánthó* Mária, *Cz. Hikádi* Erzsébet és ifj. *Czene* Béla, *Mérő* István, *Halasi Horváth* István Kálváriája, *Belányi* Viktor, vitéz *Pataky* Ferenc, *Péczely* Antal, *Szücs* Pálma, *Náray* a megszokott nívót tartja.

Juhászné Ráth Olga, *Komáromi Katz* Rózsi vízfestményei nívós művek.

Mezey Arthur, *Füstös* Zoltán Hegyi faluja, *Kiss Farkas* Imre, *Gyertyányi Németh* Gyula, *Baranszky, Gy. Takáts* akvarelljei, *Pap* Domokos „Mária magyar családdal" c. képe és *Glatz* Osz-

Magyar Nemzeti Művészet 1938. 1. sz.

Uj köntösben...

A Magyar Képzőművészek Egyesülete a Művész Kurir című művészeti szemle szerkesztőségével megállapodást kötött, mely szerint a jövőben a Művész Kurir mint a Magyar Képzőművészek Egyesületének hivatalos lapja, új köntösben, Magyar Nemzeti Művészet címen fog megjelenni.

Úgy érezzük, fölösleges bővebben részletezni, hogy mit jelent ez a társulás a mai válságos időkben, mikor a magyar képzőművészek és a művészettel foglalkozó szakirodalom mostoha gyermekként hányódnak egyik partról a másikra és amikor nap-nap után tapasztalják azt a közönyt, mely az igazi művészetet keresők mellett üzleti érdekből elhalad.

A Magyar Képzőművészek Egyesülete, mely hazánk legrégibb és legnagyobb taglétszámmal rendelkező egyesülete, fennállásának 44 esztendejét nemescélú törekvésekben gazdag harcokban töltötte el és neki jutott az a feladat, hogy hazánk művészi életét jóformán a semmiből megteremtse. A 90-es évek elején a külföldön élő magyar képzőművészeket itt Budapesten összegyűjtve, magyar földön letelepítette és az Országos Magyar Képzőművészeti Társulattal karöltve nem nyugodott mindaddig, mig a magyar királyi kormány a művészek otthonát: a Műcsarnokot fel nem építtette. Ez az egyesület, melynek élén nagynevű alapítói, mint Benczur Gyula, Fadrusz János, Karlovszky Bertalan, László Fülöp, Munkácsy Mihály, Neogrády Antal, Székely Bertalan, Stróbl Alajos, Zala György és a magyar művészet még igen sok világhírű képviselője állottak, működésének egész ideje alatt célkitűzésének maradék nélkül eleget tett és amellett, hogy a haladó irányú művészet fejlődését soha nem korlátozta, hanem mindig előmozdította, a mult nagyjainak emlékét és tiszteletét mindenkor híven ápolta.

A háborúutáni idők új elveket, új művészi hitvallást kezdtek hirdetni, de a Magyar Képzőművészek Egyesülete mindenkor el tudta különíteni a selejtest az igazi értéket tartalmazótól és hitet adva a céltalanul bolyongóknak, a tehetségeket az igazságot kereső út megtalálásában önzetlenül megsegítette.

Ugyanilyen elvek és célkitűzések vezérelték a Művész Kurirt 5 éves küzdelmeiben és mi, akik figyelemmel kisértük e művészeti szemle munkáját, megnyugvással tapasztaltuk, hogy fáradozása nem bizonyult hiábavalónak, mert lankadatlan kitartással és fanatikus hittel küzdötte le az akadályokat. A lap vezetősége maga köré gyűjtve a fiatal művésznemzedék legjobbjait, lelket és újabb kitartást öntött beléjük, megteremtette a kapcsolatot a műértő közönség és a művészek között, s ezzel igen nagy szolgálatot tett úgy a művészeknek, mint a magyar művészetnek.

Ha tehát most a Magyar Képzőművészek Egyesülete a Magyar Nemzeti Művészettel társulva, egyesült erővel kívánja szolgálni a nemes célt, e törekvésének nem lehet más alapja, mint egyedül a magyar nemzeti és keresztény alapon álló művészet ápolása és kifejlesztése. Ehez kéri a lap olvasóinak és minden magyar képzőművésznek támogatását.

Budapest, 1938. június havában.

A Magyar Képzőművészek Egyesülete
Elnöksége.

Kresznyák Károly



Szemerey Zoltán: Ünneplőben.



Krusnyák Károly: Két asszony.

KMT ás 1935. téli Kiáll

Kruzsyák Károly

Munkában

Kopp

MAGYAR MUVESZET

1937. 29. l.

A MAI

A nagy mű mintegy 2.
szemléletet nyujt az egés

K

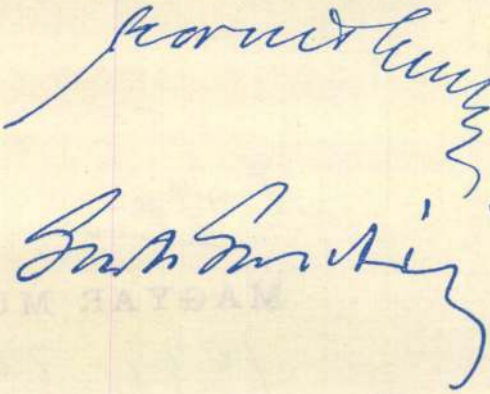

A művet készséggel ism
ha a csatolt válaszlevelez

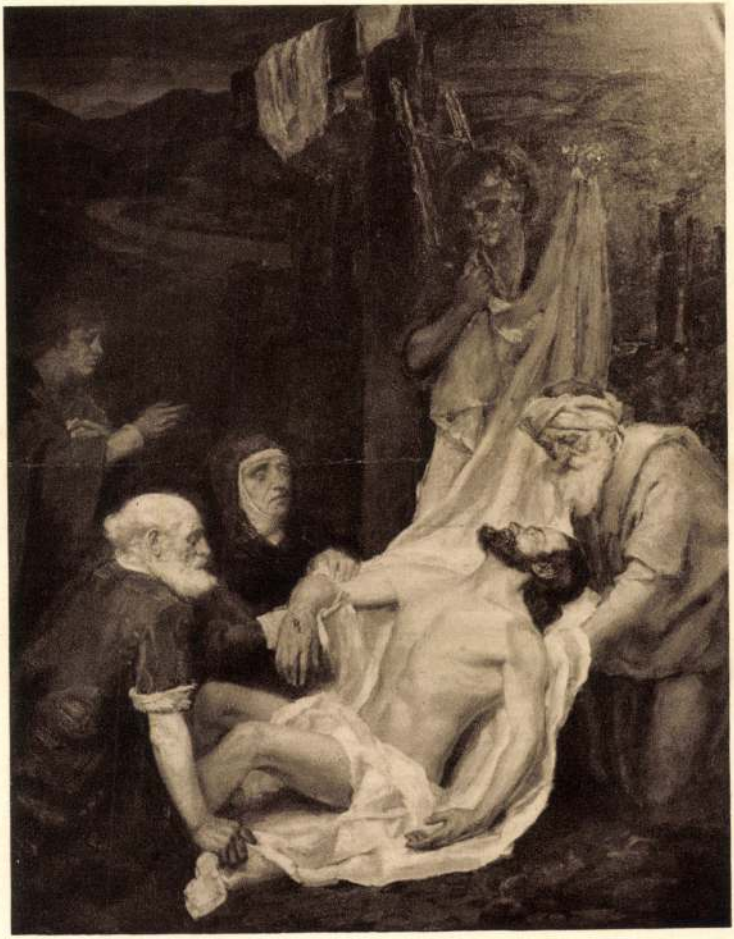

KRUSNYÁK KÁROLY: KRISZTUS LEVÉTELE A KERESZTRŐL.

Erik Kust. 1929. 150 P.

évtizedek tüneményes fejlődésének.



SZENTGYÖRGYI ISTVÁN: TISZA KÁLMÁN.

A Műcsarnok épületét 1877. évi november 8-án avatta fel fényes külsőségek között, elismerő és buzdító beszéd kíséretében I. Ferenc József királyunk nagyszabású nemzetközi kiállítás keretében. Ez az avatás záróköve volt a Képzőművészeti Társulat története heroikus küzdelmekkel teljes kezdeti szakaszának, de egyszersmind alapkövét jelentette egy dicsőséges új korszaknak, melynek ismertetése már kívül esik jelen tanulmányom keretén.



Krusnyák Károly: Két asszony

Krusnyák Károly
Új Magyarság Vasárnapja
1935 nov. 17.



Krusnyák Károly



Hanstein: Tenochtitlán Regény Mex
dr Kovrig: A mai munkanélküliség p

---

dr Kossutány: A kézvonalak titka.
prognózis a gyermek és f
316 ábrával 224 oldal. M

Krudy Gyula: A betyár álma Regény
Léderer: Egyetemes müvelődés törté
G.Leroux: Hardigras. Regény kötve
Jack London: A játék. Sportregény
Marczali: Az ellenreformáció korán
Mauriac: Sorsok. Regény 218 oldal
Mika S.: A hübériség és a kereszte
231 képpel 650 oldal
P.Morand: 50% szerelem. Regény 178
Ranschburg: Az emberi elme, érzele
Kötve 270 oldal
Ferenczi: Estétől-hajnalig. Regény
Tagore: Bimala. Regény kötve 211 o
Török Sophie: Hintz tanársegéd ur
H G.Wells: Az álom. Regény kötve 3
Lesage: Gil Blas. Regény 2 kötetbe
Márki Sándor: Egyetemes világtörté
kb 800 képpel 1460 olda
Erdős: Német nyelvtan, 130 oldal
Erdős: Francia nyelvtan, 55 oldal
Erdős: Olasz nyelvtan, 55 oldal

Krusnyák Károly



Krusnyák Károly: „A mi lányunk"

Magyarság 1937. III. 21 -



Felelős kiadó:

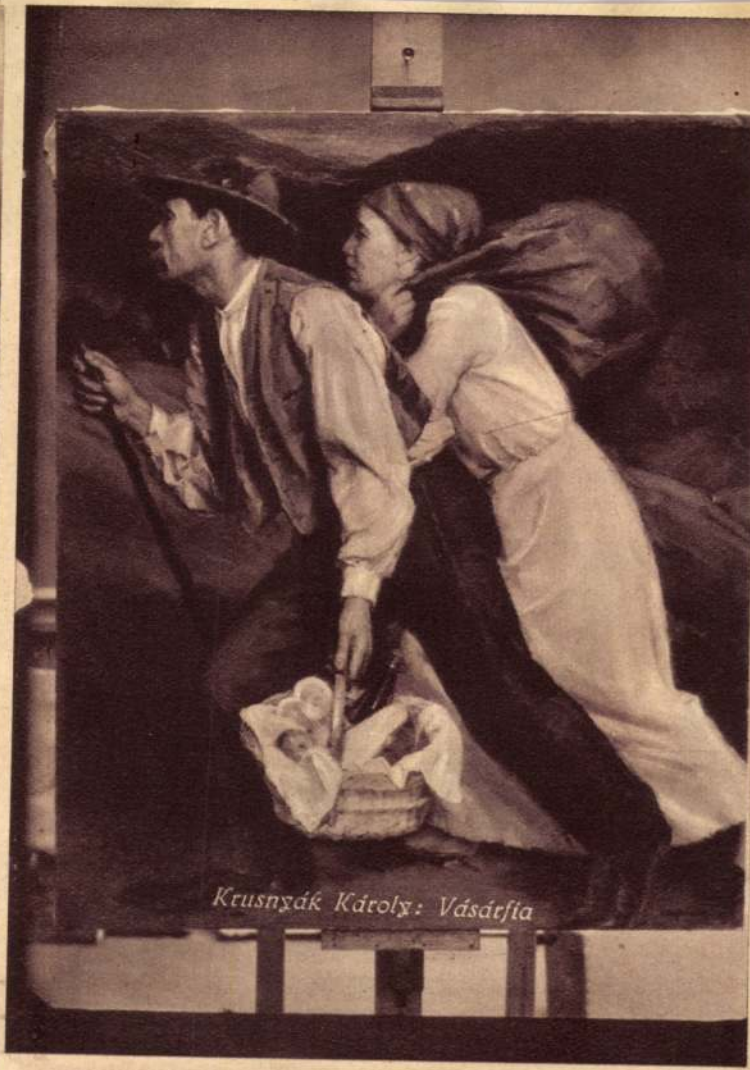

Krusnyák Károly: Vásárfia

Krausnyák Károly

Új Magyarság Vasárnapja

1936 máj. 3. fordítás



Arab nacionalisták jártak itt . . .

Párducbőrös angol dobos

Krusnyák Károly



Krusnyák Károly: „Krisztus Pilátus előtt"

Magyarság Képes mell. 1937. I. 31.



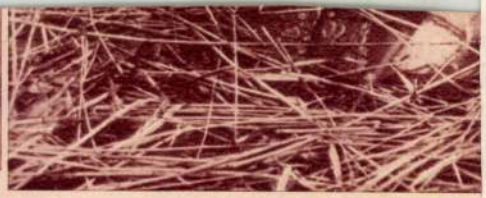

számával és jel-
ítival

Munkában a nádvágó



fejjel felfelé petrencékbe állitják, ahonnét elszállitása történik

6. Hálóing mintás lavab
műselyemből 10.80.
Foto: F. Szár

DIVA

Buda

Krusnyák Károly
Vasárnapi Ujság az Ej. Ma-
gyarság képes mell.
1938 jun. 12



Krusnyák Károly:
A korona felajánlása

Kruzyak Károly



selő, ahonnan a világháború szólította el. Bevonult a 9. kassai m. kir. honvéd gyalogezredhez. Leszerelése után 1918-ban a debreceni tudományegyetem jogi fakultására iratkozott be és 1920-ban a budapesti közgazdasági egyetemen folytatta tanulmányait. 1921-ben a Magyar Általános Hitelbank budapesti központi intézeténél mint tisztviselő lépett ennek szolgálatába és innen kétévi elismert, ambiciózus munkássága után önként vált meg, hogy egyetemi és magántanulmányait intenzivebben folytathassa. A közgazdasági egyetemen 1927-ben a kereskedelmi szakon diplomált, majd 1929 junius havában „Az üzemek racionalizálása, különös tekintettel a bankokra" cimü tárgykörből doktori oklevelet nyert. Időközben 1927 szeptember havában megalapitotta a speciálisan közgazdasági egyetemre vonatkozó „Dux" közgazdasági szemináriumot, amely ezidőszerint jelentékeny intézményként szerepel. Ezideig több közgazdasági vonatkozásu cikke jelent meg a napilapokban. 1931-ben országgyülési képviselőjelöltként szerepelt a budapesti északi kerület listáján.

Zichy Jánost, stb. Festői előadásában arcképeinek jellemző erejével keltett feltünést.

Kun Gyula *(szentpéteri)*, ny. szfőv. tanácsnok. Született Pesten, 1845-ben. Középiskoláit Pesten végezte, majd a budapesti tud. egyetemen folytatott jogi tanulmányokat és ugyancsak Budapesten birói vizsgát tett. Müködését 1868-ban Pest város szolgálatában kezdte meg, 1869-ben tollnok, 1873-ban II. o. tanácsjegyző és hamarosan I. o. tanácsjegyző lett, egyuttal a tanácsi II. (középitési) ügyosztály vezetésével bizták meg. 1900-ban a polgármesteri III. ügyosztály (magánépitkezés) vezetését vette át. 1883-ban tanácsnoknak választották meg s mint ilyen müködött 1910-ben történt nyugalombavonulásáig. Müködése alatt fejlődött Budapest világvárossá. K. nevéhez füződik a városi vizvezeték kiépitése. A budapesti ref. egyházközség presbitere volt. 1892-ben helyet foglalt abban a küldöttségben, amely Kossuth Lajost Turinban felkereste. 1894-ben a székesfőváros küldetésében ismét Turinba utazott, hogy Kossuth Lajos hamvait Budapestre kisérje. 1880-ban a Közmunka Tanács és a székesfőváros tanácsának megbizásából huzamosabb ideig volt Németországban tanulmányuton, ahol a nagyobb városok vizvezetéki ügyeit tanulmányozta. 1900-ban képviselte a fővárost a párizsi világkiállitáson. A Pallas Lexikon szerkesztő-bizottságában helyet foglalt. Meghalt 1932 augusztus 13-án.



Kun László dr. *(szentpéteri)*. Budapesten született, 1887-ben. A középiskolai tanulmányok elvégzése után a Pázmány Péter tudományegyetem hallgatója volt, 1912-ben avatták államtudományi doktorrá. A Fővárosi Közmunkák Tanácsánál mint segédfogalmazó kezdte meg müködését, majd fokozatos előrehaladás után, 1919-ben titkárrá léptették elő. Értékes szakirodalmi működést fejt ki, több közhasznu törvényforditást végzett. Hosszabb tanulmányuton járt nyugateurópai országokban. A Piarista Diákszövetség, a Nemzeti Szövetség és a Budapesti Korcsolyázó Egylet tevékeny tagja.



Kun Károly, részvénytársasági ügyvezető igazgató. Született Debrecenben, 1887 augusztus 10-én. Tanulmányainak elvégzése után a Fonciére Általános Biztositó Intézethez lépett be, majd 1911-ben az akkor megalakult

riárkák életkorában járva — jelenleg is. Négy tartalékos tiszt fia küzdött hazájáért a világháboruban, akik a polgári életben is szép elhelyezkedést vivtak ki maguknak.

Kropsch Günther, ny. áll. sorhajókapitány. Született Görzben, 1880-ban. Középiskolai tanulmányait Görzben végezte, a fiumei és cs. és kir. tengerészeti akadémián folytatta és 1900-ban tengerész-hadapróddá nevezték ki. Közben három éven át be volt hajózva és résztvett Kinában a boxerlázadás leverésében, majd visszatért és letette a tiszti vizsgát. A háboru kitörése Pólában érte és 1915 április havában a Duna-flotillába beosztott Zrinyi csatahajón résztvett az olasz partok elleni hadmüveletekben. 1915—1918-ig a Duna-flotilla Novarra nevü hajójára osztották be és több tengeri ütközetben vett részt; az összeomlás a Bocche di Cattaroban érte. Ekkor mint korvettkapitány Budapestre jött. A kommün bukása után az ujonnan felállított folyamőrségnél mint fregattkapitányt nevezték ki; rövid szolgálat után nyugalomba vonult és később megkapta a sorhajókapitányi cim és jelleget. Háborus kitüntetései: a III. o. katonai érdemkereszt, a Signum Laudis, mindkettő a hadiékitménynyel és kardokkal, az 1900. évi boxerlázadás idejéből a II. o. porosz vasker., a hadiérem, a Károly-csapatkereszt, az 1908. évi jubileumi érem, az 1912—13. évi mozgósitási érem, a 25 éves szolgálati érem és a hadbavonultak jelvénye. Tagja a Hungária és a Kir. Magyar Automobil Clubnak és a Sportlövő Clubnak. Nyugalomba vonulása után a kereskedelmi pályán helyezkedett el és müszaki irodájában több külföldi cég képviseletét vezeti.



Krusnyák Károly, festőmüvész. Született Krizsevácon, 1889-ben. Az Iparmüvészeti Főiskolán Udvary Géza és Kőrösfői-Kriesch Aladár tanitványa volt. A Mücsarnok 1916. évi tárlatán tünt fel először kompozicióival és zsánerképeivel. Münchenben, Wienben és Berlinben folytatott hosszabb studiumokat, majd hazatérve, önálló mütermet nyitott. Asztaltársaság cimü képét a Székesfővárosi Muzeum, Interieurjét az állam vásárolta meg 1923-ban. Dijai: Harkányi-dij, 1916. Rökk Szilárd-dij, 1920. Kitüntető elismerés, 1921. Fészek-dij, 1923. Wahrmann Mór-dij, 1924. Forster-féle Vaszary-dij, 1927. Ipolyi Arnold-dij, 1928. Kaposvár város müvészeti dija, 1931 és kitüntető elismerés, 1932.



Kubinyi Imre, székesfővárosi főmérnök. Született Nyitrán, 1860-ban. Középiskoláit a fővárosban végezte, majd a kir. József müegyetemen szerezte meg gépészmérnöki oklevelét. A székesfőváros alkalmazásába lépett és rövidesen a Központi Vásárcsarnok épitkezéseinek gépszerelési munkálatait vezette. A főváros megbizásából külföldön tanulmányozta a sertésvágóhidak korszerü berendezéseit. Külföldi utjáról visszatérve, az uj budapesti sertésvágóhid müszaki berendezésének munkálatait irányitotta. Mint régi pestszentlőrinci lakos, annak fejlesztése érdekében sokat fáradozott és egyike volt azoknak, akik előmozditották Pestszentlőrincnek Kispesttől való elválását. Pestszentlőrinc kiváló polgárának nevéről halála után utcát nevezett el. A világháboruban négy fia frontszolgálatot teljesitett és számos kitüntetéssel tért haza.

Kucsera Mihály, ny. MÁV. felügyelő. Szü- [illegible] Meghalt 1930

Krusnyák Károly

1916. tav. tárlaton

Báró Harkányi Frigyes titkos tanácsos, a társulat volt alelnökének társulati kiállításon

93

először résztvevő művészek legjobb alkotásának a jutalmazására alapított, 450 koronás díját Krusnyák Károly kapta meg, a 290 kat. szám alatt kiállított «Julia szép leány» című olajfestményeért.

Művészet 1916.
94. l.

Pénzgyűjtemény, római VI. 132.



Krusnyák Károly

Krusnyák Károly:

Ha jól csinálják meg a Kamarát, szükség van rá, de ha elhibázott lesz, akkor éppen az ellenkező célba fut, mint ahová szánták. S akkor többet ért, mint használ. De van-e biztosíték arra, hogy sikerül ez a kétségtelenül érdekes vállalkozás. Alapos megfontolást és részleteiben hosszadalmas tárgyalást igényel a kamarai gondolat valóraválása, nagyon kell vigyázni, kire bízzák a szervezés és vezetés munkáját. Ha egy cseppnyi befolyás érvényesülne, felborulna az egész gondolat s olyan pártütés törne ki az egyébként is forradalmi hajlandóságú művészvilágban, amely párját ritkítaná a művészettörténelemben.

Krusnyák Károly

Szinházi Magazin
1943. aug. 18.
(Kell-e Művészkamara?)

Krusnyák Magda

polg isk. rajztanári jelölt

Ferkápzomfoiskávk

1939–41. 148. l



kedelmi és jogi ismeretek tanára (1932/33—1938/39).

Liska Zoltán a r. kat. vallástan tanára (1938/39—1939/40).

Mináry Pál okl. építő iparművész, az esti tanfolyamon a bútorrajz tanára (1937/38—).

Mitterdorfer Ottó a „textil-chemia" tanára (1940/41.—).

Molnár László okl. középiskolai rajztanár, a geometriai tárgyak és az „egyházművészet" tanára (1938/39—).

Orz János dr. belklinikai orvos, iskolaorvos, az egészségtan tanára (1940/41—).

Pap Ferenc a ref. vallástan tanára (1934/35—).

Prochnow Endre a r. kat. vallástan tanára (1940/41—).

Reményi József szobrászművész, a KÉVE Művészegyesület tagja, az érem- és plakettművészet tanára. (1928/29—).

koktatók:

A) Kinevezett szakoktatók:

Batta György ötvösművész, az ötvös-zománcozó szakosztály szakoktatója. Az Iparművészeti Iskolában művezetői kinevezést nyert 1923. szeptember 1-én, szakoktatóvá kineveztetett 1938. június hó 30-án.

Molnár Lászlóné Botfalvi Ilona okl. iparművész, a textil-szakosztály szakoktatója. Az Iparművészeti Iskolában szakoktatói meg-

Krutek György

festő Pozsony.

„Az én nyomdokomban járjatok!"
(Szent István)

repr.
a Műterem kiállításáról

Művészet
1938. 114. l.

Krutek György 72



Pártay István: Éber Anna
A „Műterem" kiállításáról

másutánja. Régebben ötletszerűen épített mindenki, most kirobbant valami modernizálási láz. A Vilmos császár-út konzervativ utcaképéből kellemetlenül csillan ki néhány világosra festett modernebb épület.

A városépités művészeti problémáit a külföld megérti és átérzi. Ilyen irányú törekvések nálunk is megmutatkoznak, de — mint ahogy egy múzeumban nem lehet összedobálni régi és új képeket — ugyanigy itt is ragaszkodni kell a tradiciókhoz. Végső eredményben egyes kiszemelt házak hiába műemlékek, ha ezek hatását a környezet kiáltó ellentéte lerontja.



Különösen nehéz feladat a ligetek és parkok

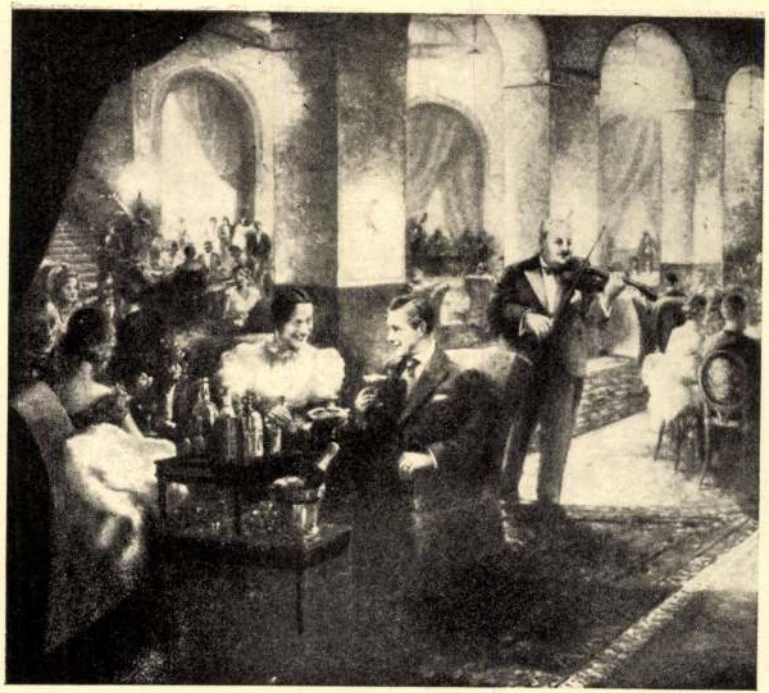

Krutek György (Pozsony): **„Csak egy kislány"**
A „Műterem" kiállításáról

Művészet. 1938. 11 sz.

kiviláglik, hogy igen sok azoknak az összetevőknek a száma, amelyek egy város szépséghatásának tényezőit szaporítják, illetve ezeket elrontják.

Általánosságban nehezen lehet szabni erre a kérdésre egyetemes törvényt. Legfeljebb annyit le-

esztétikai követelmény, hogy a villasorok uccáira ne kerüljön kövezet, hanem imitálja a talaj a természet nyersességét.

NAPKELET

A KM hétvégi melléklete

A TARTALOMBÓL:

- Egy nagy színész búcsúja
- A sors mint esély
- Családi szolgálat
- Egy kortárs klasszikus

Aktuális kérdések

Fiatalok munka nélkül

M. Magyar László

Nyíregyháza (KM) — „Csak falból tanulunk, hiszen ha végzünk, úgy sem lesz munkahelyünk" — fakadt ki a napokban elkeseredve egy autóstopos diák. Valóban, a munkaerőszolgálati irodáknál hosszú sorokban várakoznak a munkanélküliek, akik között egyre több a fiatal.

A közelmúltban az ifjúsági munkanélküliség helyzetéről és okairól folytatott nagyszabású kutatást Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében *Laki László,* a Magyar Tudományos Akadémia Politikatudományi Intézetének munkatársa, aki tapasztalatait, összegyűjtött adatait könyvalakban is megjelentette. Erről a kiadványról, a fiatalok életmódjáról és kitörési lehetőségeikről beszélgettünk a szerzővel.

❑ *Hogyan született az az ötlet, hogy az ifjúsági munkanélküliséggel foglalkozzon?*

— A 80-as évek végén már tisztán látszott, a demográfiai hullámhegy gondot okoz majd a 90-es években a munkaerőpiacon, s akkor még csak szó sem volt a rendszerváltásról. Már akkor foglalkoztunk tehát ezzel a problémával, el is készült egy tanulmány, azonban a rendszerváltás után megszűnt a támogatás. Bár a támogatás megszűnt, maga a munkanélküliség, mint új típusú probléma nem, sőt egyre nagyobb feszültségeket okozott. Végül a Nemzeti Gyermek és Ifjúsági Alapítvány segítségével '91-ben folytathattam a kutatómunkát. A legjobb terepnek Szabolcs-Szatmár-Bereg megye látszott, hiszen itt már akkor 15 százalékos munkanélküliségről beszélhettünk.

❑ *Az adatokat 1991 végén gyűjtötte, a könyv azonban 1993-ban jelent meg. Mennyire hiteles ennyi idő elteltével a könyv?*

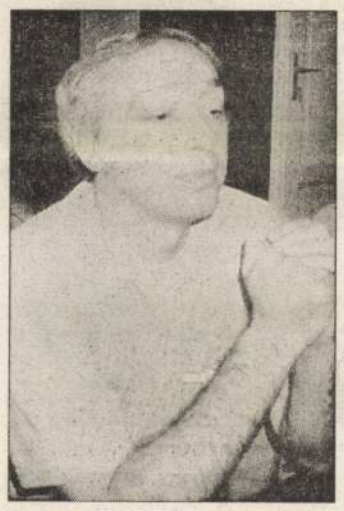

Laki László

A SZERZŐ FELVÉTELE

— Lehet, hogy munkaügyi értelemben az adatok már nem fedik a mai valóságot, de nem is ez a fontos. A lényeg a tendencián van. Országosan először ez a könyv foglalkozik a háttérrel, a túlélés, a kitörés esélyével, s ebben az értelemben még most is hiteles a könyv. Megmutatja azokat a folyamatokat, amelyeknek az ország más részein is szemtanúi lehetünk.

❑ *Nemcsak a mi megyénkben, hanem Somogy megyében is vizsgálta a fiatalok helyzetét. Miért éppen a megyéket helyezi nagyító alá?*

— Meglátásom szerint a problémák kezelése csak ilyen szinten logikus és ésszerű. Nagy állami programok ugyanis nem készülnek, így minden megyének alapvetően fontos, hogy információja legyen a saját területéről. Az egyes megyék között óriási különbségek vannak, már csak ezért sincs értelme az országos kimutatásnak. A helyi politikai erők számára akarok információt adni, ugyanis ilyen adatok nélkül nem születhetnek politikai-gazdasági döntések.

❑ *Tanulmányában a családok anyagi helyzetét is vizsgálta. Milyen körülmények között élnek megyénkben a munkanélküli fiatalok?*

— A családok szerepének elemzésekor figyelembe vettem a lakást és a vagyoni helyzetet, a pénzforrásokat, az őstermelést, valamint arra is kitértem, milyenek a felhalmozódási lehetőségek, milyen beruházások voltak az elmúlt időszakban, illetve mire akar még költeni a család. Talán mondanom sem kell, nagyon lehangoló képet kaptam. A háztartások harminc százaléka bevételként nem kap se bért, se fizetést, gyesből, családi pótlékból élnek az emberek, illetve megpróbálják fenntartani magukat a második gazdaságból. Ugyanakkor ahol összeomlott a termelőszövetkezet, az állami gazdaság, ott összeomlott a második gazdaság is.

Sajnos a mezőgazdaság nem jelent felszívóerőt. A munkanélküli fiatalok kikerülnek az iskolarendszerből, társadalmilag felnőttek, azonban megmarad a szülőtől való függés, s ez gyakran generációs viták-hoz vezet.

❑ *Az átképzések mennyire segítenek a munkanélküli fiatalokon?*

— A fiatalok, akikkel beszélgettem, hajlandóak voltak átképzési tanfolyamokon részt venni. Szerettem volna ezeknek a gyermekeknek a sorsát nyomon követni, azonban erre már nem tudtam pénzt szerezni.

Egyébként az átképzés terén kaotikus állapotok vannak Magyarországon. A gazdasági visszaesés miatt kevesebb pénz jut az oktatás támogatására. A szakképzési rendszer is veszélybe került a leányvállalatok összeomlása után. Az átképzés azonban mindenképpen kell, mert csak akkor jön ide a tőke, ha van kínálat.

❑ *Aki akar, az talál magának munkát?*

— Egy másik megyében „job-klubot" hoztak létre a munkanélküli fiatalok számára. Akik nem akartak dolgozni, azok hamar lemorzsolódtak, a maradók nagy része pedig sikerrel elhelyezkedett. Sokszor azonban hiába van meg a hajlandóság, a fiatal nem tud elhelyezkedni, mert vagy szakképzetlen, vagy nagy a kínálat, s még hosszan lehetne sorolni az okokat. A munkanélküliség miatt jelentős csoportok kikerülnek a társadalomból, politikai névtelenek lesznek. Úgynevezett munkanélküli szubkultúra alakul ki, az emberek abból élnek meg, hogy szegények.

❑ *A munkanélküliség hogyan hat a párválasztásra?*

— Nagyobb jelentőséget kap ismét a vagyon, a nők egy része a férjhezmenésen keresztül próbál érvényesülni. Persze ez fordítva is lehet, a férfi igyekszik jól nősülni. Mindennek az lesz a következménye, hogy a férj és a feleség nem egyenrangú partner. Nem véletlen, hogy az Amerikai Egyesült Államokban annyira aktív a feminista mozgalom.

❑ *Összességében könyvében sötét, pesszimista képet festett fiataljaink helyzetéről...*

— Én úgy fogalmaznék, hogy reális képet festettem a fiatalokról, a valóságot igyekeztem bemutatni.

❑ *Lát-e valamilyen lehetőséget a munkanélküliség megoldására?*

— Tudomásul kell venni, a munkanélküliségre nincs végső megoldás, csak kezelések vannak. A munkanélküliséggel tartósan együtt kell élni, ez látható a nemzetközi adatokból is. Elég csak arra gondolni, hogy Nyugat-Európában évtizedek óta nem tudnak mit kezdeni ezzel a problémával. Aki azt mondja, hogy tud rá megoldást, az csak demagógiát hangoztat, mert jelen esetben nincs rá mód és lehetőség. Nekünk, szociológusoknak az a feladatunk, hogy a tényeket feltárjuk, a helyi politikusoknak pedig ezeknek az ismeretében kell lobbizniuk, pénzt szerezniük, illetve a tőkét idecsalogatniuk.

❑ *Köszönöm a beszélgetést.*

KM galéria

Krutilla József grafikái



XIII. századi görög katolikus templom — Nyírderzs

A nyíregyházi képzőművész-tanár — aki jelenleg is a Krúdy Gyula Gimnáziumban tanít, emellett figyelemmel kíséri megyénk általános és középiskoláiban a rajzoktatás helyzetét — már hosszú évek óta rendszeresen szerepel lapunk hasábjain grafikáival, tollrajzaival. Egyik legutóbbi, harminc darabból álló sorozatában sorra bemutatja megyénk legismertebb műemlék templomait a csarodaitól Szabolcs község híres látványosságáig. Műveinek lektora a következőket fogalmazta meg szakmai véleményében: Az ötlet pedagógiailag kitűnő, megalapozott. Elősegíti a tanulók megyei-történeti vonatkozású ismeretanyagának a bővítését és a szépen megoldott grafikai lapok látáskultúrájukat fejlesztik.

Magánvélemény

Példázható munkamorállal



Baraksó Erzsébet

Egyszer egy szakmunkásképzős tanár mondta: iskolájukba csak a rossz osztályzatú gyerekek jelentkeznek, ők kapják a leggyengébb tanulókat. Pünkösdi békességemben Jászai Mari kéziratait lapozgatván döbbentem rá e kijelentés súlyára.

A dátum: 1900. Az áll a könyvben, mennyit mérgelődött nemzetünk nagyasszonya amiatt, mert színpadi ruháit, cipőit, ékszereit képtelenek voltak a hazai mesterek időre, vagy megfelelő minőségben elkészíteni. Gyakran az utolsó napon kellett Bécsbe futnia, hogy a premierre készen legyen a toalett. Így osztrák és német iparosokhoz került az a pénz, amit pedig de szívesen adott volna a hazai polgárosodás felvirágoztatásához.

Nincs hazai ipar, kesereg a színésznő, huszonhárom millió forint megy ki évente Bécsbe felöltőkért, „mivel nincsenek művelt szabóink, itthon pedig sok ezren éheznek, mert nincs munkájuk. Bolond fölfordult állapot." Megemlíti a lakása felújításával járó bosszúságokat: „Magyar festőlegények hancúroztak benne egy hétig, nem mentek semmire. Cigarettezve könyököltek ki az ablakon, és igen szépen fütyültek. A mesternek ki kellett őket cserélni. Külföldiek jöttek helyettük. Az én magyar szívem megszakad az ilyentől és sohasem szokom meg. Persze, mert csak az iskolakerülő, komisz kölyköt adják mesterségre."

Úgy látszik, száz év elteltével is általánosságban ismerős ez a helyzet. Olvasom a könyvben: a színésznő susztere hiába épített 1900-ban négyemeletes házat, hiába volt független és gazdag polgára az országnak, mégis, a rokona, a koldus kishivatalnok azzal fenyegette a fiát: Te! Suszternek adlak, ha rossz bizonyítványt hozol az iskolából.

Kitaníttatott munkanélküliek kilincseltek protekcióért, csakhogy valami irodába bejussanak. „Hogy becsülje meg a magyar gyerek a ránk nézve ma már egyedül üdvözítő ipart, amíg a tulajdon szülei az iparosmesterséggel rémítgetik?"

Így vagyunk ezzel ma is, amikor kapaszkodnánk kifelé a gödörből, és szüksége volna a társadalomnak egy erős polgári középosztály kialakulására. Barátom, a történész szerint olyanná kellene alakulnia a magyar társadalomnak, mint az orosz templomok hagymakupolája, felül is (nagyon gazdagok), alul is (nagyon szegények) kevesen vannak benne, középen viszont hatalmas méretben kiszélesedik.

Abban a széles tömegben képzelem én el azokat a művelt mesterembereket, akik szakmailag hitelesek és megbízhatók, munkájuk színvonala, munkaerkölcsük és emberi tartásuk miatt környezetük jelentős, befolyásos polgárai lesznek. De mikor és hogyan alakulhat ki ez a réteg, ha nagy arányban a lógós, munkakerülő, se tanulni, se dolgozni nem szerető gyerekek kerülnek a szakmunkásképző iskolákba, miközben a társadalomban tovább él az a szemlélet, hogy akinek jók az osztályzatai, annak kár szakmát tanulni, mert többre is képes.

Mi a több? A magam részéről összehasonlíthatatlan, kinek ér többet a munkája, a mesteré-e, vagy a diplomásé, mert mindenki a maga helyén tehet, bizonyíthat. Nálam nem a szakma, a foglalkozás, a hivatás a mérce, hanem az: ki-ki a maga munkáját nyűgnek, tehernek veszi, avagy örül neki, mert előállíthat valamit, s milyen keményen, becsületesen és igényesen dolgozik.

Családi és iskolai neveltetés kérdése, kinek milyen a hozzáállása a munkához, úgy kívánje teljesíteni, hogy önmagát is megmérve képességeinek maximumát nyújtsa, vagy csak úgy ímmel-ámmal dolgozgat, hogy más is hozzáférjen a munkához. A társadalmi hatások alól persze akármilyen jó családi, vagy iskolai neveltetés mellett sem vonhatjuk ki magunkat, vannak, akiket megzavar, ha azt látják, átmenetileg könnyebben érvényesülnek azok, akik csak „lekenik" a munkát. Ezért kellene jobban működnie a társadalmi kontrollnak, hogy csak azt a munkát becsüli, amely értéket hordoz, ami mögött komoly teljesítmény áll.

A társadalomnak azért volna szüksége sok művelt mesteremberre, példázható munkamorállal, hogy végre olyan színtű munkával és termékekkel jelenhessünk meg a piacon, amit a fejlett országokban is elfogadnak. Mert félő; talpra állásunknak ez immár elengedhetetlen feltétele.

Családi szolgálat

Budapest (KM) — Szerte a világban, így Magyarországon is sok nehézséggel küzdenek a családok. A családban élés feltételei nem javultak, bár nagy és természetes az igény a kiegyensúlyozott együttes életre. A társadalmi változások csak a családok reményeit növelték idáig, az anyagi, egészségi és szellemi biztonságot még csak közvetve érintették, átmenetileg tovább rontották. Ebből az alapvetésből indulva alakult meg 1991-ben a Családi Szolgálatok Ligája Alapítvány. A családban élés feltételein kívánnak változtatni azzal, hogy többféle szolgálatot építenek a családok köré, illetve ezek létrehozásához átmeneti segítséget adnak. Az alapítvány szeretné a helyi szükségleteket és erőforrásokat összekapcsolni, a családokat és a velük kapcsolatban lévő intézményeket közelíteni.

A célok megvalósítása érdekében rendszeres, a családi élet harmóniáját segítő képzéseket szerveznek önkéntesek, szakemberek és intézményes képviselők részére, melyben a családnak és környezetének egészleges, rendszerszerű működését kívánják érzékeltetni. Munkájukban a szolidaritás és önkéntesség értékeit érvényesítik. Az alapítvány tevékenysége kiterjed az egész országra és együttműködnek a környező államok hasonló szervezeteivel. Kiemelt módszereik közé tartozik az önkéntes, segítő mozgalmak szervezése, a családsegítő egyesületek létrehozásához nyújtott támogatás, a családterápiás képzések és rendelések beindítása és „gondozása". Konzultációkat szerveznek családsegítő szakiskolák létrehozásához.

Alapítványi céljaikat elsősorban nem pályázatokkal, hanem a személyes részvétellel, a szellemi tudás és szervezési módszerek felhasználásával próbálják meg elérni. Létrehozták a Magyar családterápiás Egyesületet. Szerveznek bentlakásos tanfolyamokat. Jelenleg fiatal, gyermekes házaspárok részére szerveznek önsegítő szolgálatot az ország több városában.

A 28. helyen állunk

Életminőség a világban Japántól Guineaig

New York (MTI) — Magyarországot a 28. helyre sorolta a világ 173 állama között egy ENSZ-tanulmány, amely a várható életkor, az iskolai képzettség mértéke és az egy főre jutó nemzeti össztermék alapján rangsorolja az országokat.

A világszervezet idén negyedszer adta ki az úgynevezett „humán fejlettségi indexet". Szerzői független közgazdászok, akik a fenti mutatók alapján összeállított statisztikákhoz ajánlásokat is mellékelnek a kormányok és a nemzetközi pénzügyi intézmények számára.

A tavalyi kimutatásban Kanada volt az első, Japán a második, de a két ország idén helyet cserélt: utánuk sorrendben Norvégia, Svájc, Svédország, majd az Egyesült Államok következik. Az USA az első helyen állna, ha csak fehér lakosságát vennék figyelembe, míg az ország fekete, illetve hispán lakossága, sokkal alacsonyabb jövedelmével, iskolázottságával a fejlődő országok derékhadába tartozik — egy csoportba Litvániával, Uruguay-jal. Az első 25 között a nyugat-európaiak, Ausztrália, Új-Zéland mellett Izrael és Hongkong szerepel.

Térségünkből Cseh-Szlovákia kapta a legjobb helyezést, a 26. helyet, majd Ciprus után Magyarország következik: 70,9 éves átlagos várható életkorral, 2 százalékos írástudatlansággal, 9,6 éves átlagos iskolázottsággal, kereken 5000 dollár egy főre jutó nemzeti jövedelemmel. Oroszország a 37., Bulgária a 40., Lengyelország a 48. helyre került. Az élet minősége tekintetében a hosszú listát Afganisztán, Sierra Leone és Guinea zárja: az utóbbi afrikai országban a várható életkor alig 43 év, az átlagos iskolázás nem éri el az egy évet, az egy főre jutó nemzeti jövedelem évi 500 dollár.

Munkaerőpiaci mérleg

Nyíregyháza (KM) — A regisztrált munkanélküliek létszáma 1,8 százalékkal csökkent áprilisban, miközben márciushoz képest 16,4 százalékkal nőtt a bejelentett üres álláshelyek száma — közölte az Országos Munkaügyi Központ május végi elemzések alapján.

Az adatok szerint áprilisban összesen 585 078 regisztrált munkanélküli volt, és 41 631 üres álláshelyet jelentettek be a vállalatok a központnak. A munkanélküliségi ráta áprilisban a gazdaságilag aktív népesség 1991. január 1-jei számához viszonyítva 12,7 százalék, míg az 1992. január 1-jei népességszám arányában 13,2 százalék. A regisztrált munkanélküliek közül munkanélküli ellátásban összesen 453 588 munkanélküli részesült.

A legtöbb munkanélkülit Borsod-Abaúj-Zemplénben regisztrálták, ahol a számuk eléri a 75 128 főt. Budapesten több mint 66 ezren, Bács-Kiskunban mintegy 45 ezren, Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében pedig valamivel több mint 59 ezren voltak munka nélkül áprilisban. A munkanélküliségi ráta a legmagasabb Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében, ahol meghaladja a 21 százalékot, de Borsod-Abaúj-Zemplénben is eléri a 20 százalékot. A munkanélküliségi ráta továbbra is Budapesten a legalacsonyabb: 6,2 és 6,6 százalék között mozog.

A NAGY KÖZÉP GENERÁCIÓ

Ha az a cipő itt és most beszélni tudna

Megszállott maratonista nevelőtanárok a Bessenyeiben már az új futásokra készülnek

Tóth Kornélia

Nyíregyháza (KM) — **Elábrándozol egy pillanatra és lelki szemeid előtt tömeg jelenik meg, vastapssal várnak a gyilkos 42 kilométer után, kamerák, fényképezőgépek szegeződnek rád és te tudod, hogy szüleid, feleséged, kislányaid felsóhajtanak a távolban: sikerült, Zoli megcsinálta. A tanítványaid szeme elkerekedik és talán büszkén újságolják a haveroknak: a mi tanárunk futotta végig a maratoni távot...**



Petrik Zoltán



Suba Ernő

SZEKERES TIBOR FELVÉTELEI

Vagy semmi nem igaz az egészből, s mindössze önmagadnak akartad bizonyítani, hogy egy testnevelőnek nem elég oklevéllel igazolni pár éve szerzett izomerejét, ügyességét, hanem igenis, ki kell állni és megmutatni 28 évesen is, ki a legény a gáton.

Segít a megszállott kolléga

Petrik Zoltánnak, a nyíregyházi Bessenyei György Kollégium nevelőtanárának azért is nagy szerencséje van, mert megszállott kollégát ismert meg *Suba Ernő* személyében. A hosszú délutáni, esti ügyeletekben nemcsak a diákok apró-cseprő ügyeit vitatták meg, hanem kérdeztek egymás családjáról, terveiről. Lassan kirajzolódott mindkettejükben egy kép a másikról.

Suba Ernőt már nem kell bemutatni a sportszerető időseknek és fiataloknak. A negyvenes éveit taposó tanárember cipője, ha beszélni tudna... Regélhetne a Bécs és Budapest közötti kilométerekről, a Nyíregyháza és a főváros közti szupermaratoniról. Július elején a 24 órás ultramaratoni Európa Kupán másodszor teszi próbára önmagát.

Nem akármilyen a tét: ha képes lesz a 24 óra alatt 180 kilométert futni, bízvást számíthat egy személyre szóló meghívóra az Athén és Spárta között szeptemberben megrendezésre kerülő Szpartatlonra. A 2600 kilométeren induló több száz versenyző közül, jó, ha 20–30 beesik a célba. Európa legnehezebb futóversenyének első 81 kilométerén például még orvos sincs, kizárólag magára számíthat a versenyző. Eddig mindössze egyetlen hazánkfia, *Tabajdi József* teljesítette tavaly a nem mindennapi megpróbáltatást jelentő spártai csatát. Szóval, ide pályázik Suba Ernő, akivel igazán kellemes és őszinte beszélgetéseket folytathatott Petrik Zoltán. Lassan érlelődött benne a gondolat: mégsem hagyhatja semmivé válni azt a nehezen megszerzett kondíciót, amelyre a főiskolás évek alatt joggal volt büszke.

A nevelőtanárnak igazán sokat kell ücsörögnie és a gyermeknevelés, a háztartási munkákban való kevéske részvétel sem a legjobb módja az állóképesség megőrzésének.

Az akaraterő diadala

Az éjszakába nyúló beszélgetéseket tett követte: a Suba Ernő által összeállított edzésterv alapján hónapok óta dédelgette az álmot a fiatal tanár: Budapesten, a Mars Maratoni versenyen debütál életében először a 42 kilométer 195 méteren. Szorgalmasan készült, naponta rótta a hosszakat a sóstói erdőben, Suba kolléga táplálta benne a reményt: kezdő létére igazán jó időeredményre számíthat.

Eljött a várva várt nap, május 9-e. A közel 15 ezer amatőr és hivatásos futó közt még a megyénkből indulók sem ismerték Petrik Zoltánt. A puha erdei talajhoz szokott lábak nehezen trappoltak az aszfalton. A kánikulai meleg, az emelkedőkkel sűrűn tarkított versenypálya és a végefelé erős szembeszél kemény ellenfélnek bizonyult. Túl a holtpontnak számító 35 kilométeren, alig 4 ezer méterrel a cél előtt begörcsölt a lába és csak az akaratereje segítette át a gyötrelmeken. Négy óra tíz percet mutatott az óra, ami első maratonistánál igazán jó teljesítmény.

— Felejthetetlenül boldog perceket éltem át akkor félájultan, s azóta is igen sokat jelent nekem a tudat, hogy képes voltam a legszebb, a klasszikus futótávot teljesíteni. A családom csak néhány nappal az indulás előtt szerzett tudomást a tervről. Apám, aki gyermekorvos Vásárosnaményban, tíz kilométert engedélyezett. A feleségem, aki hozzám hasonlóan orosz-testnevelés szakos, nagyon sokat izgult, sikerülhet-e a nagy kaland? A négyéves Dóra és különösen a 4 hónapos Viktória lányom egyelőre nem sokat érzékelt a felfokozott izgalomból.

Mással nem pótolható

— Miért is csinálom? — töpreng egy másodpercig a frappáns válaszon. — A mozgás örömeért, az egészségért, no és a szüleimért, a családomért futottam. Boldog vagyok, hogy e rangos teljesítmény elérését megköszönhetem a hozzátartozóimnak. Talán mondani sem szükséges, hogy folytatom az edzéseket, hiszen semmi mással nem pótolható élményekkel gazdagít a rendszeres sportolás.

Úgy látom, megyénkben egyre többen hódolnak az amatőr sportnak, s nekem, mint testnevelőnek, s mint nevelőtanárnak, ez elégedettséget szerez.

S a tanár szájából minden bizonnyal hitelesebben cseng a szó, ha nem üres „prédikációt", hanem a saját maga által is követett gyakorlatot tapasztalhatják meg mögötte a diákok.

Leveleki tervek és álmok a tó körül

A polgármester szereti a halat, de csak enni, horgászásra már nem marad ideje mostanában

Levelek (KM – HZs) — A Földművelődési Minisztériumtól megkapta a leveleki önkormányzat azt a határozatot, amelynek értelmében a víztározó tó — ami korábban a termelőszövetkezet tulajdona volt — most az ő fennhatóságuk alá kerülhet. A polgármester szeretné — és ennek érdekében pályázatot is kiírt —, hogy szabad strand, camping és autóparkoló épüljön a parton. *Kapdos József* azon fáradozik, hogy fellendítse Levelek idegenforgalmát. A halászok örömére az önkormányzat közel egymillió forint értékben telepített halat. A polgármester nagyon szereti a halat, de csak enni, mert hiába elnöke a horgász egyesületnek, nem marad ideje pecázni.

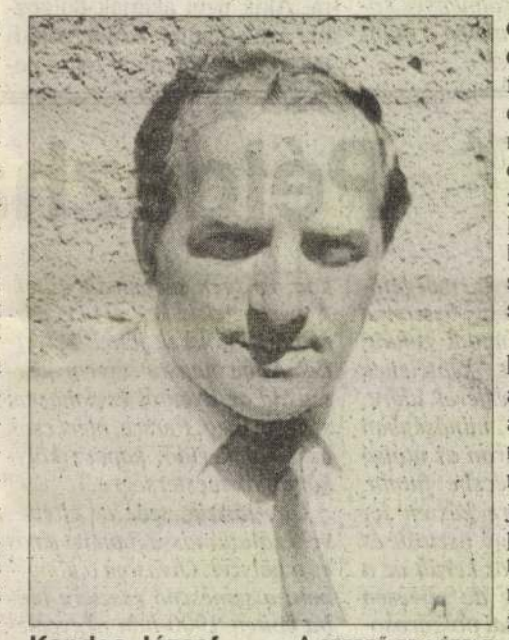

Kapdos József A SZERZŐ FELVÉTELE

Távlati elképzelései között szerepel az üdülőkörzet ivóvízhálózatának kiépítése, a szemétszállítás és a szennyvíz elvezetése. Korábban nem volt rá lehetőség, ám most már engedélyezett a tavon a szörf, a vízibicikli és a csónak használata. Továbbra sem vehetik igénybe a víztározót a benzinüzemű vízijárművek. Minden tevékenységét, döntését az a szándék vezeti, hogy irányításával városiasabb jelleget öltsön a község. Mielőtt polgármester lett, Kapdos József Nyíregyházán dolgozott a TSZKER-nél, mint üzletkötő. Mikor úgy érezte, hogy a leveleki emberek többsége őt akarja a község első emberének, beadta pályázatát.

Az eskütételkor ígérte, hogy szívvel-lélekkel, tudása legjavát nyújtva irányítja a községet. És a mai napig ehhez tarja magát. A testület tagjaival kölcsönösen segítik egymást. A két és fél évvel ezelőtti elképzeléseikből megvalósult a gázcseretelep, a benzinkút, a három kilométeres aszfaltburkolatú út és a szervezett szemétszállítás.

Falusi gyerekként nőtt fel, mind a mai napig szeret a földeken dolgozni. Van saját gyümölcsöse, szántója, ahol alma, káposzta, kukorica terem. A hivatali munka mellett bizony kikapcsolódás a földművelés. Köztiszteletben álló ember lévén számít rá, hogy a háta mögött vannak irigyei is.

Szókimondó ember, nem tesz felelőtlen ígéreteket, így előfordulhat, hogy akinek a kérelmét elutasítja, annak nem férkőzik a szíve közepébe.

Sokat utazik, gyakran Budapestre, ám hivatalos ügyekben intézkedik. Legutóbb a Földművelődési Minisztériumban járva azt kérte, hogy az új földtulajdonosoknak az FM egy alacsony kamatozású hitelt biztosítson. A mai kamatok miatt előfordulhat, hogy a vetőmag és a művelési költség előlegeként felvett kölcsönnek olyan magas lesz a kamata, hogy nem terem annyit a föld, hogy ezt a befektetett összeget kamataival együtt vissza tudják fizetni.

A polgármester vasárnapja a családé. Templomba mennek, majd a közös ebéd következik. A délutáni focimeccsről sem hiányozhat. Nagyon kedveli a labdarúgást, egykor ő is futballozott, ám ma már csak lelkes szurkoló.

Mióta polgármester, kevesebb ideje marad hozzátartozóira, ezért feleségének és három lányának nagyobb megértésére van szükség. A két kisebb lány Baktalórántházán tanul, a legidősebb Hitoktatói Főiskolára jár Budapesten. Mónikának és Gabriellának látásromlása miatt édesanyjuk segít a tanulásban.

Minden megtanulandót felolvas nekik, így rögzül a lányokban a tananyag. Jelenleg Moszkvában vannak a Fjodorov Intézetben, hogy lézeres és egyéb kezelésekkel gyógyítsák szemüket.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V, Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Krutilla József

KELET MAGYARORSZÁG

ÚJ KIÁLLÍTÁS A KISGALÉRIÁBAN Krutilla József festőművész 15 művét tartalmazó kiállítás nyilt vasárnap a rakamazi Kisgaleriában.

4512	301—	400	5953	301—	400
4515	001—	100	5960	201—	300
4518	901—	1000	5993	101—	200

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748, 340-726

KELET MAGYARORSZÁG

1971 JUL 11

1021

Krutilla József

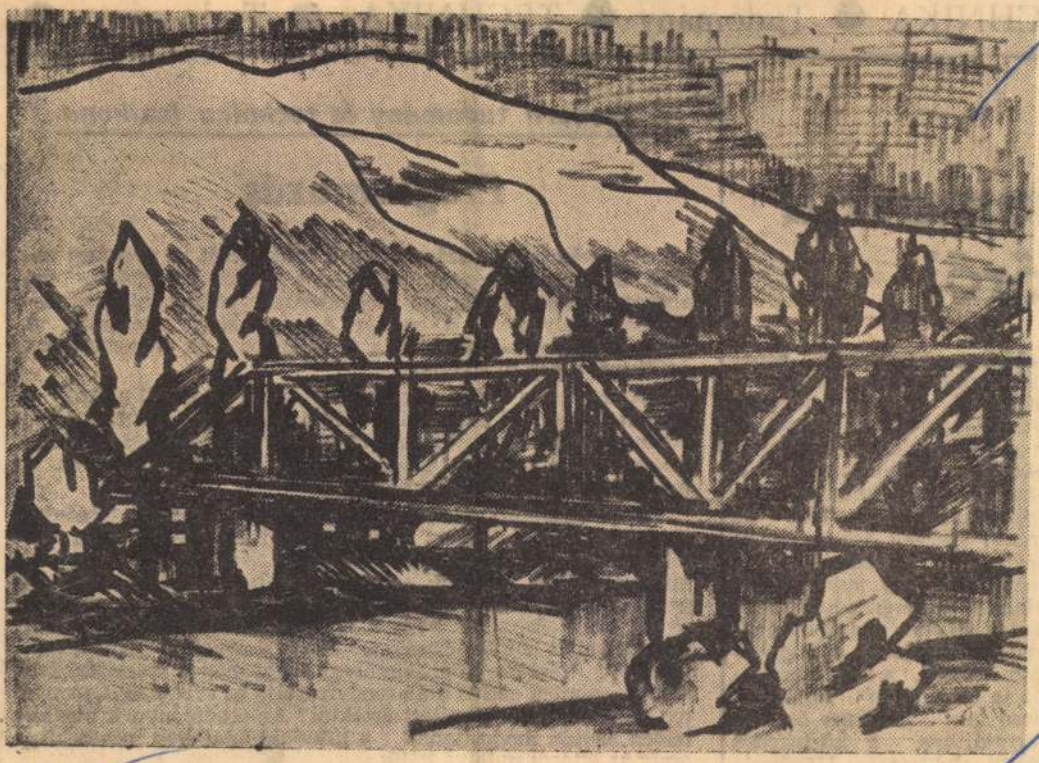

VASUTI HID. (Krutilla József rajza.)

tomások
vőről

melésben. Uj típusú gépesített felnőtt- és gyermekoktatás lép a mai helyébe, gyógyszerekkel is biztosítják az emberi értelmi kapacitás fokozását, az emlékezet felfrissítését, a tanulás könnyítését. Zavarmentes lesz az emberi szervek átültetése és megbízható a születésszabályozás. Teljesen automatizált élelmiszer-kereskedelemben vásárolhatunk. A számítógéprendszerek egész országokat kötnek össze, s a háztartásokat is magukban foglalják. Olcsó lesz a teher- és személyszállítás, a közlekedés jórészt elektromos, légpárnás járművekkel bonyolódik a föld alatt, az emeletesen

A modern tudomány és technika lexikona

Programozás

Az elektronikus számítógépek működését a program vezérli. Ez a program nem más, mint a feladatot megoldó, ún. algoritmusnak, szigorúan meghatározott műveletek egymásutánjának olyan alakja, amelyet a számítógép „megért". A programozás tehát hasonlít a fordításhoz: az algoritmusok nyelvéről a gép nyelvére.

A szigorúan vett programozást tehát meg kell előznie a feladatot megoldó algoritmus kiválasztásának. Ezt többnyire olyan matematikus végzi, aki ismeri a matematikai szaknyelv finomságait, de ismernie kell azt a területet is, amelyen a megoldandó probléma felmerült.

A programozó mindig törekszik arra, hogy a feladatot visszavezesse már ismert és megoldott feladatokra. Ez a legtöbbször úgy történik, hogy kisebb részfeladatokra bontják a kiindulót. Ez a törekvés aztán kialakított néhány általános programozási „fogást". Ilyen például a ciklusos programozás, amely azon alapszik, hogy a számítógép könnyen ismételni tud megadott műveletsorokat. Sokszor ugyanis fokozatosan közelítve (iterálva, approximálva) oldja meg a számítási feladatot: minden ciklus után megvizsgálja az eredményt, menynyi az eltérés egy rögzített értéktől? Az eredménynek megfelelően azután módosítanak a kiinduló adatokon mindaddig, amíg az eltérés nullává válik.

Kialakultak különböző programrészek (szubrutinok) is, amelyeket a gép memorikájába tárolnak és egyetlen utasítás-

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-069, 337-748, 340-726

KELET MAGYARORSZÁG

1021 Krutilla József



PORTRÉ

(Krutilla József rajza)



— Bácsi kérem, a fegyver tisztogatása közben dördült el...







MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748, 340-726

KELET MAGYARORSZÁG

Krutilla József

1971 AUG 29

1021

KELET-MAGYARORSZÁG — VASÁRNAPI MELLÉKLET

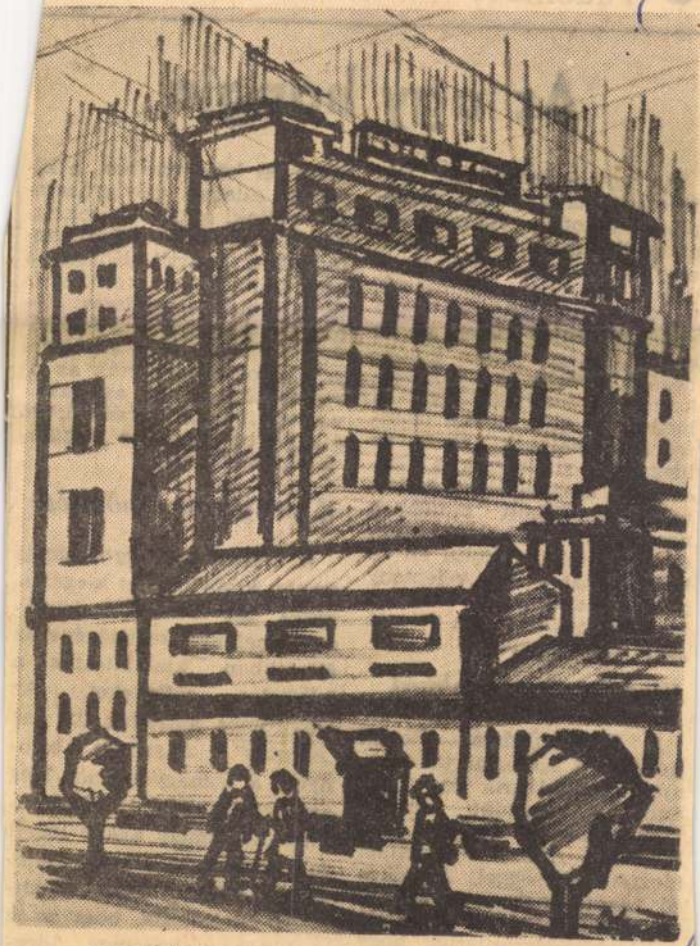

VÁROSKÉP. (KRUTILLA JÓZSEF RAJZA)

Az agy hangja

Az agy bioáramainak felfedezése óta a valódi szerepükről alkotott elképzelések az egyik végletből a másikba csaptak: A korábbi kutatások után, amelyek kimutatták, hogy az elektromos aktivitás alvás, ébrenlét idején és az agy betegségei esetén különböző, a tudósok arra a következtetésre jutottak, hogy a bioáramok olyan kódot jelentenek, amelynek révén az idegsejtek sifrírozzák a különböző eseményeket. A kutatásokhoz fűzött remények nem váltak be és eléggé peszszimista nézet váltotta fel a korábbiakat, — az a vélemény gyökeresedett meg, hogy a bioáram semmit sem jelentő „zaj" az agyban.

Kísérletek nyulakkal

A közelmúltban Borisz Kotljar, a biológiai tudományok kandidátusa és Olga Zubova, valamint Natália Tyimofejeva tudósok, a Moszkvai Állami Egyetemen idegtevékenységgel foglalkozó tanszékének munkatársai olyan kutatásokat végeztek, amelyek megerősítették, hogy szoros kapcsolat van az agy elektromos aktivitása és a meretlen környezetben, a kísérleti állatok elővigyázatosak voltak, aggódva tekintgettek ide-oda, s körülszaglászták a kamrát. Közben a két rendszer — a retikuláris és a limbikus rendszer — elektromos aktivitása fokozódott. Bizonyos idő elteltével az állatok megszokták az új viszonyokat és az agy aktivitása csökkent. A szendergő állapot beálltakor a rezgésritmus lelassult.

A program kibővítése

A kísérletek programját ezután kibővítették: kiegészítették egy feltételes jelzéssel, amelynek segítségével az állatokban kialakították a feltételes reflexeket. Az elektromos aktivitás itt, az „oktatás" folyamán bizonyult a legnagyobbnak. Még azt az aktivitást is jóval felülmúlta, amely akkor lépett fel, amikor az állatok védekeztek valami ellen. A kutatók feltételezik, hogy ez az aktivitás a központi idegrendszerbe jutó jelzések szé-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-668, 337-748, 340-726

KELET MAGYARORSZÁG

1972 MÁJ 28.

Krutilla József

1021



KÉPZŐMŰVÉSZEINK VÁZLATKÖNYVÉBŐL: TISZA-KANYAR. (KRUTILLA JÓZSEF RAJZA).

VAN BENNE VAL



Tudomány

Aktív szövetpótló:

Új magya
hír

Újsághír: Uj magyar ta
lálmány, egy biológiailag
aktív szövetpótló szerzet
nemzetközi elismerést: „hé
nyugati országban bejelen-
tették és elfogadták, s a
európai kísérleti sebésztár-
saság Amszterdamban mos
lezárult VII. kongresszusa
is rendkívül jelentősnek
ítélte". A szervezetbe be-
épülő szövetpótló anyag, a
bioplaszt segítségével ma
150 sikeres műtétet hajtot-
tak végre.

A kezdet...

A megbetegedett szervek ki
javítására vagy részbeni he
lyettesítésére a modern orvos

Krutilla József

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Krutilla József

KELET-MAGYARORSZÁG

1983 AUG 27

1021



Krutilla József: FALUVÉG (tusrajz)

en kevély voltam az anyám-
ra, mert szegény, mert szép
és mert gőgös.

Egy karácsonytáji estén
nagy eseménynek lett oka
nálunk a tej. Már bejártam
a falut s gyáván nyújtogat-
tam a fehér, meg a vörös
krajcárokat, ne adj isten,
nogy csak egy pohárral is
kaptam volna valahol. Pe-
dig mindenütt volt bőviben.
Előttem csűrölték nagy kon-
dérokban, háromlábú cse-
réplábasokban, s mégis ha
értem, a szikár, éles szemű,
pénzhéhes parasztasszonyok
kiterjegették a két kezük
zárát s mind a tíz ujjukat,
s csípőre szorított könyök-
tel sápították:

— Nincs galambom. Nem
ehet. Győteni kell. Gyön az
ünnep. Kell a kalácsba, bé-
esbe, piacra. Most áros a
é.

Kint gyorsan alkonyod
ahogy a kavarófa cso
olvasztotta a lisztet,
merészebben nőtt be
egy gondolat.

— Anyám.....

Rám pillantott. És é
mondtam.

— Én elmegyek Eszte
némhez....

Meg sem rebbent a s
Pedig nagy szót mon
Azon sem csodálkoztan
na, ha a nagy sárgaréz
csos biblia, amely az
riom polcán fenyegetően
csillogott, rögtön a fejemnek
repül, csak úgy magától....
Eszter néném től, a rokontól,
soha semmit se kértünk, ha
éhen halunk is.

De hisz neki volt vagy hat
tehene, s a mi házunkban
három napja se volt egy ka-
nál tej. Mindig csak ke-
ménymagos leves, meg
krumplileves... Már majd

mérgesebben vicsorítaná
rám a fogát, mint a kutyá-
jok.

— Az ólba — mordult rám.

Igen jámboran, meglap-
panva, félszemmel az ebek-
re sandítva mentem az ól
felé. Még a szalma sem zi-
zegett a talpam alatt. A
marhaól ajtaján vastagon
áradt kifelé a pára. Hirtelen
megállottam, mintha jégbál-

Krutilla József

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

grafikusművész

KELET-MAGYARORSZÁG
1982 MÁJ 1.

1021

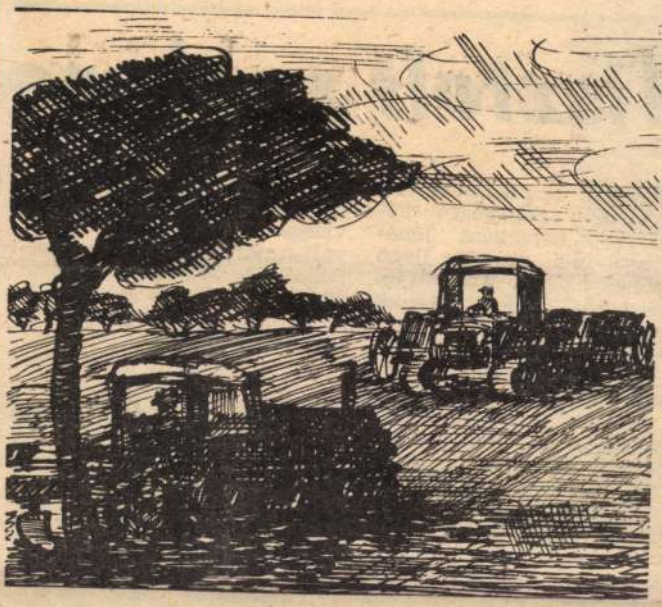

Munka a földeken. (Krutilla József grafikája)



Az i

Tis

„Tisztelt
érelem"
s..." —
nyszor h
ehhez hasonló kezdetű le-
leket a Szakszervezetek
egyei Tanácsához. Egy ré-
iket közvetlenül címezték,
van olyan is, amely or-
igos szervek kísérő levelé-
l érkezett: oda küldték, de
panaszt helyben tudják
gjobban elintézni. A szak-
ervezet — ha lehet — se-
t. Munkaügyi, bérjellegű,
ociális ügyek a leggyako-
abbak. A szakszervezeti ap-
arátus, a jogsegélyszolgálat
rmészetesen nem elvtelen
egítséget, protekciót nyújt,
anem az igazság kiderítésé-
en, az ügyek meggyorsítá-
ában segít, felvilágosítást

golási norma szövegét pon-
tosabban kell megfogalmaz-
ni — még a munkaszerződés
megkötése előtt.

A kétszer felvett forintok

Nyugdíjasként is tovább dolgozik az immár 66 éves *M. F.-né*, munkahelyi vezetői is elégedettek voltak takarítónői munkájával. Tavaly novemberben azonban hivatalos levelet kapott az idős asszony: 5800 forint visszafi-

ü
n
k
a
ő
a
n

n
n
é
l
i
v
s
n
1
n
h
c
h

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Keletmagyarország

Krutilla József

1021



ANYA GYERMEKÉVEL. (Krutilla József tus-rajza)

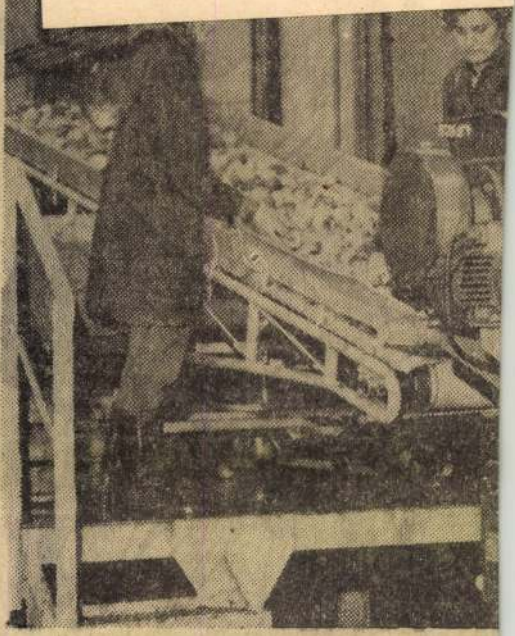

A járás büszkesége a Balkányi Állami (
korszerű mezőgazdasági nagyüzem. Képün
gonos hűtőház almaosztályozó, almaléüzen

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 ÁPR - 4
KELETMAGYARORSZÁG

Krutilla József

1021

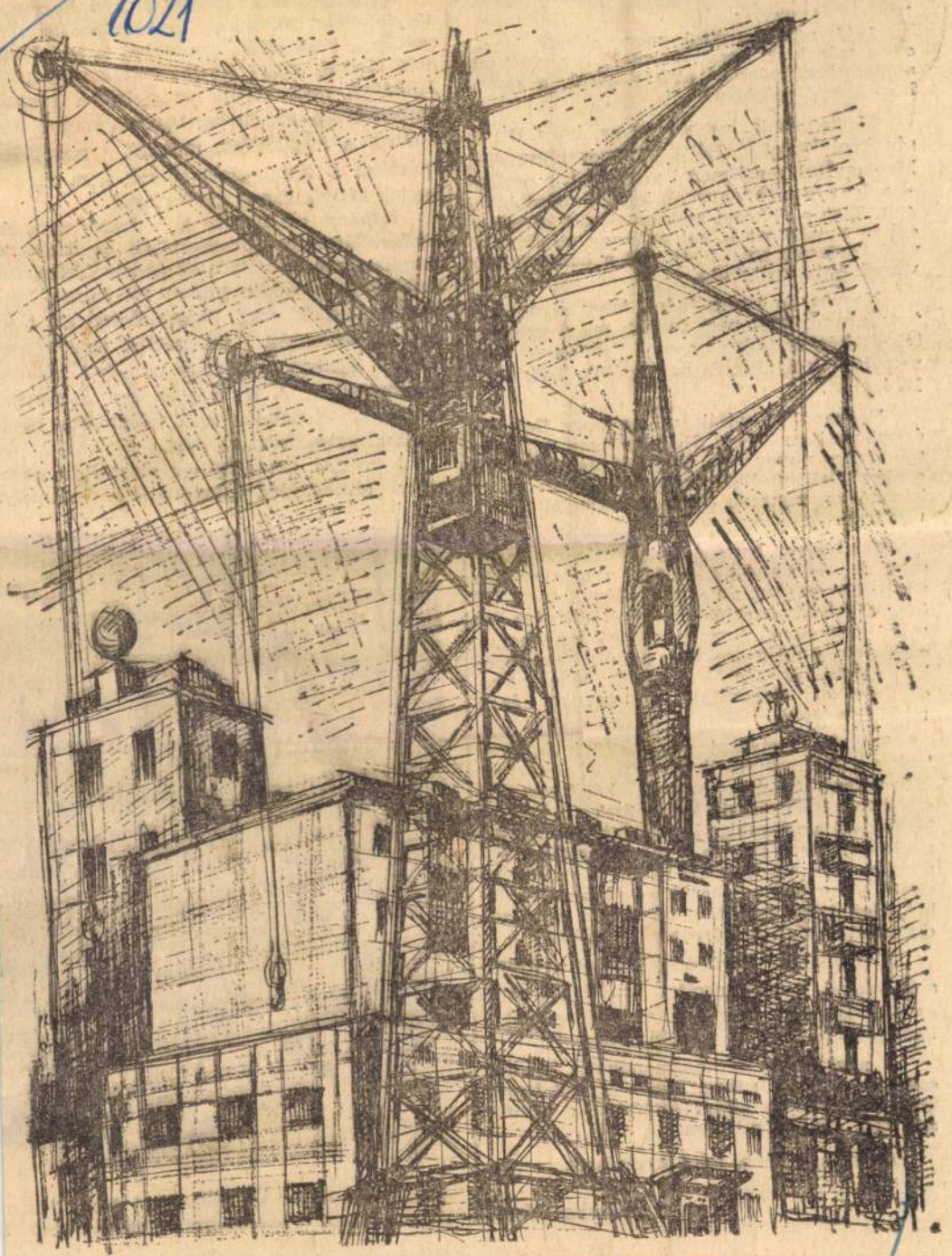

Új házak épülnek a Józsavárosban. (Krutilla József tusrajza)

tékes gáz, táskarádió, magnetofon, olajká
ha, villanytűzhely.

1945. után tanultuk meg először igaz
azt a szót, hogy kerékpár, majd ismerkedtü
a motorkerékpárral, azután azzal a szóv
hogy személygépkocsi.

Megtanultuk azután mi az, hogy Barás
ság kőolajvezeték, Béke villamos távvezeté
Megtanultuk megismerni a telefont, a perlon
a nylont és a műanyagok legkülönbözőbb fa
ját. Ezen a vidéken csak az elmúlt 29 eszte
dőben tudták azt is, mi az, hogy színház, k
váló dolgozó, azt, hogy mi a humanizmus,
vízmű, és hidroglobusz.

Nagyon jó lenne tudni, hány olyan szót tudtunk mi, amit nem tudnak ma a gyerekeink és hányat tudnak a mai emberek, amit nem tudtak apáink és nagyapáink 1945. április 4. előtt.

Nagyapáink tudták, mi az, hogy Doberdó és mi az, hogy Piave. Nem szívesen emlékeztek ezekre a szavakra. Unokáik már szintén a gyakorlatból tudják ugyan ezeket és színes képeket mutogatnak észak-olaszországi túrista útjaikról.

Azt hiszem, hogy eldöntetlen lenne a verseny, ha — mondjuk — egy, a magyar nép nyelvében gazdag, de a mai világtól távol élő öreg diktálná lányainak és fiainak számára ma már különösen furcsán csengő szavakat, s ezek után a mi gyerekeink adnák vissza azokat amelyeket már ők tanultak: kibernetika elektronika atomerőmű, matematika és a többi és a többi.

Szavak, amelyeket elfelejtettünk és amelyeket megtanultunk huszonkilenc év alatt. Milyen érdekes, hogy csupán két nemzedék életében is mennyit cserélődtek a szavak. Mennyivel vastagabb lett emiatt a magyar nyelv értelmező szótára, s mennyi minden hiányzik még ma is belőle! Egy bizonyos: az eltelt három évtized során szavakban is többet felejtettünk és többet tanultunk, mint addig ezer év alatt a Kárpát-medencében.

A palatáblát felváltotta a füzet a krétát a golyóstoll, a szatócsboltot az ÁBC-áruház, az olajmécses a neon-égő, az olajpogácsát a banán. És a többi és a többi.

A nyelvészek a megmondhatói, mennyi szó változott, újult meg, került az élet forgatagából a tudósok könyvespolcaira és mennyi született, s születik naponta.

De ez már több, mint nyelvészet.

Kopka János

munkaszervezési feladatok kidolgozására különböző tudományos intézeteket kértek fel. Tapasztalatunk ezzel kapcsolatosan az, hogy ezek a szervezési intézkedési tervek nem minden esetben igazodnak az adott vállalat lehetőségeihez. A legtöbb esetben a javasolt szervezési feladatokat csak jelentősebb beruházással valósíthatnánk meg.

A megye gazdasági egységeinél a szervezési tevékenység színvonalát — személyi

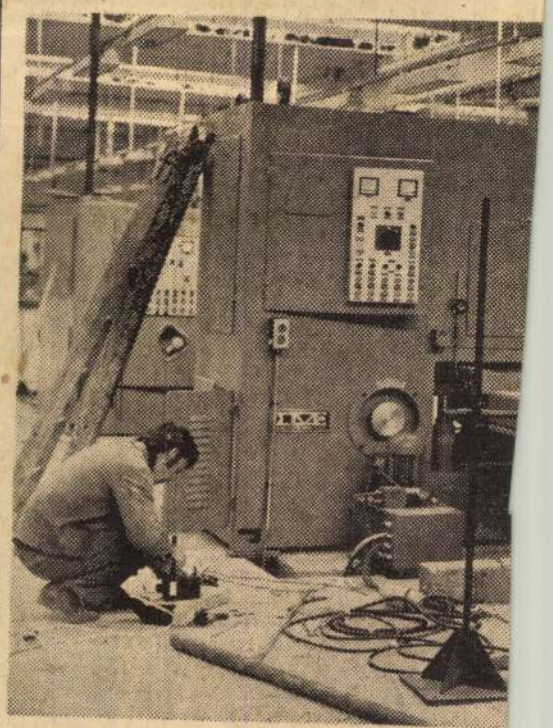

Szerelik a gépeket a mátészalkai bútorgyár villanyszerelő bútorlapmegmunkáló gép

1021

Krutilla József



Krutilla József: Táj ősszel

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1974. aug.

ciókat a nyíregyházi kórházban..." A rend helyreállt, az építés a tervek alapján megindult, — ma már csak az idősebbek emlékeznek a város történetének egy-egy ilyen mozaikjára.

A Nyíregyházán megjelenő Magyar Nép 1948. március 14-i számában hosszú szalagcímben közölte: „Könnyes szemekkel búcsúzott Fazekas János polgármester a városháza tisztikarától", s így ír: „Egy ember távozott a város éléről, akit a munkások, parasztok és értelmiségiek személyes barátként tiszteltek és tisztelik őt. A város polgárainak nagy része mint János bácsiról beszélt Nyíregyháza polgármesteréről. És ha a polgármester el is távozott, János bácsi, Fazekas elvtárs közöttünk marad és együtt dolgozik velünk az igaz társadalomért, a szocialista, boldog Magyarországért."

Együtt dolgozott.

1948 májusában, a két párt egyesülésekor Fazekas János már az MKP nyíregyházi II. kerületi pártszervezetének elnöke. Nyugdíjasan is megy, szervez, segít, épít.

Aztán a változó világ torzulásai őt is magukkal sodorták. 1948 végén kizárták a pártból. 1956-ban Fazekas János — aki hivatalosan nem volt párttag — szervezte munkahelyén a pártot, s jelentkezett az MSZMP-be. Ezt követően, néhány évvel később korábbi kizárását felülvizsgálták: és Fazekas János párttagságát visszamenőleg, 1911-től folyamatosnak ismerte el a párt Központi Bizottsága.

Egy mérhetetlenül gazdag, önfeláldozó élet után megkapta azt az erkölcsi elismerést, amelynek híján nem volt egész, s nélküle meghamisított lett volna egy forradalmár, egy kommunista életének egy évtizede. Nem lett az. Nyugodt lelkiismerettel állíthatta: életét a haladásnak, az emberek segítésének áldozta. Nyolcvan évet élt.

Családtagjai mellett elvtársai, barátai, tisztelői kísérték utolsó útjára a nyíregyházi Északi temetőben, ahol díszsírhelyen nyugszik. Emlékét megőrizzük.

Marik Sándor

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Keletmagyarország

1974 AUG 11.

Krutilla József
1021



Női fej. (Krutilla József rajza)

bert —
hogy
konzer
níttatja
hézség
désben
tanulás

Munkaidőben tanultak

Uttörő munkát végzett az ingatlankezelő vállalat. Arra vállalkoztak — saját dolgozóik képzésén túl, hogy a város területéről, a kisebb létszámú munkahelyekről, vagy azoktól a vállalatoktól, ahol nem indult kihelyezett tagozat, összegyűjtötték a dolgozókat, saját üzemi iskolájukba. Itt is nyújtottak több-ke-

egy faluban

Hasonló iskolatörténeti érdekesség, ami még az államosítás előtt lezajlott Vencsellőn. A felszabadulás után az iskola is nehezen állt talpra, az oktatás feltételei kedvezőtlenek voltak, azt látták a legjobb megoldásnak, ha egyesítik a három iskolát. Nem volt könnyű a tanárok meggyőzése sem, hát még a falué, a

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1973 SEP 16

Keletmagyarország

Krutilla József

1021

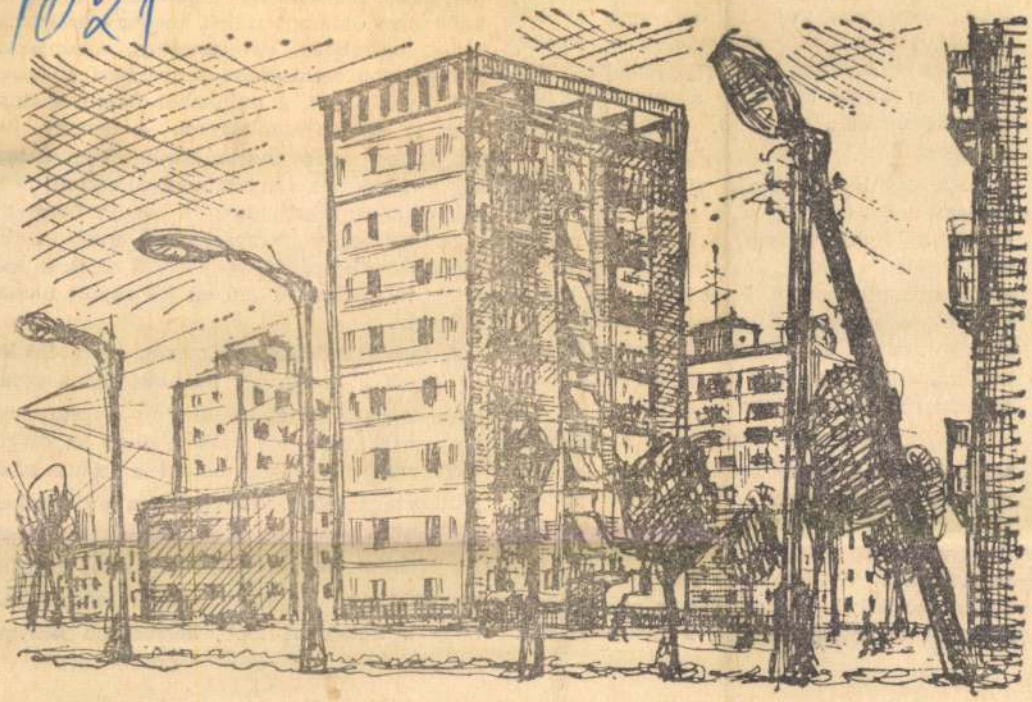

Képzőművészeink vázlatkönyvéből: ÚJ VÁROS. (Krutilla József rajza)

vontatók, ezt jegyezgették hónapszámra. A döntések előtt nem kérték véleményüket, az ígért lakást, szociális juttatást nem kapták meg és így tovább. Természetesen — kisebb számban — érkezett levél a szövetkezeti tagoktól is: „nincs látszatja a munkájuknak, csak köszálnak a határban, lenézik az idősebbeket...".

Egy-egy levél nyomán a helyszínen legtöbbször az derült ki, hogy a türelmetlenség, (azonnali eredményvárás) a tagoknál magasabb fizetés, előítélet, féltékenység voltak a surlódások melegágyai. Gyakran a fiatalok is túlzott várakozással érkeztek, hamar elkeseredtek, amikor a gyenge szervezettségű termelőszövetkezetben nem az egyetem „laboratóriumi rendjét" találták.

Ma, amikor megyénkben is ezerszámra találjuk már a növénytermesztő, kertész, gépész és állattenyésztő szakembereket (sajnos közgazdász még csak mutatóban van) az említett viszályok mindinkább egyedi esetekként jelentkeznek. Az általános társadalmi fejlődés, a szocialista demokratizmus erősödése, a műszaki, technikai haladás, a gazdasági ala-

jól dolgozó szakemberek közül többet a tagság elnökké, elnökhelyettessé választott. Sokszor példa van arra, hogy a „vegyes" vezetőség: idősebb, nagy tapasztalatú elnök és fiatal szakember gárda, vagy fiatal elnök és idősebb elnökhelyettes milyen jól együtt tudnak dolgozni.

A termelőszövetkezeti tagság egyre inkább az ügyet, a gazdasági haladást tartja szem előtt és nem csinál mesterségesen generációs problémát. Nem tör pálcát csak az öregek vagy csak a fiatalok mellett a koruk szimpatikussága miatt. Kedvezőbben azt értékeli, aki jobban szolgálja a szövetkezet fejlődését. Az idősebb szövetkezeti tagok saját gyermekei példáján is mind többen tapasztalják, hogy a fiatalokat több, korszerűbb tudással

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1973 JUN 10

Északmagyarország

Krutilla József

1021

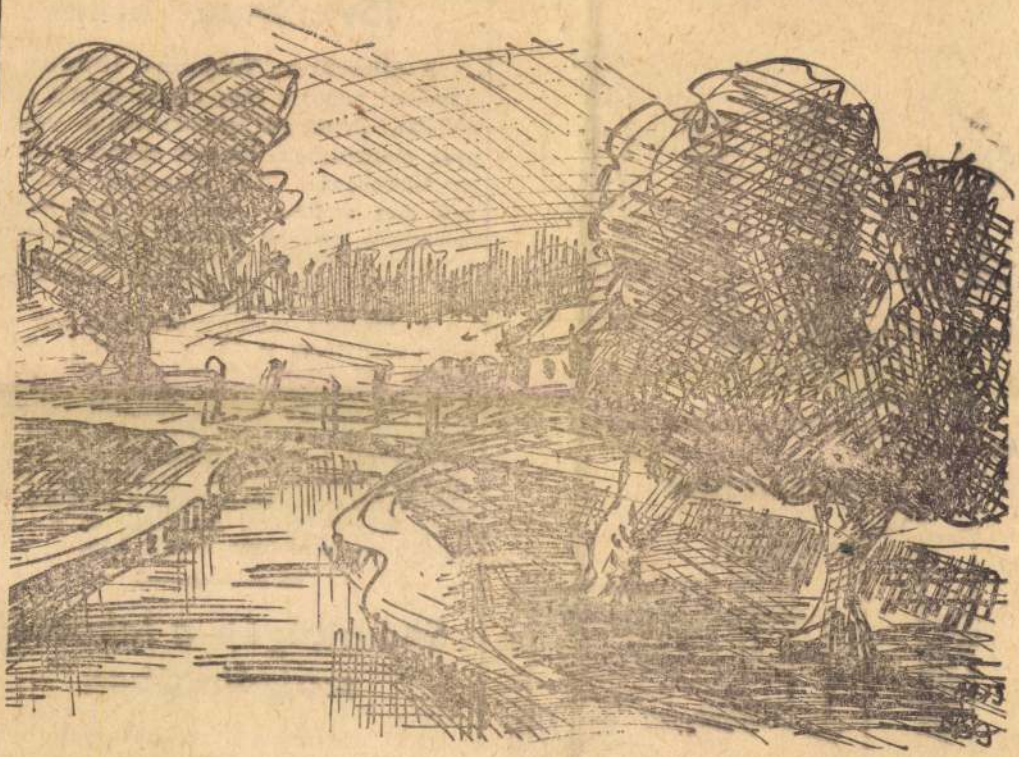

Képzőművészeink vázlatkönyvéből: A balsai Tisza-part. (Krutilla József rajza)

ÉLETHŰ SZOBROK



— Uj stílus?
— Nem, a modellem nagyon fázott a műteremben...

CSALÁDI BÉKE



jövevények titkai

A Szibériában, Tungusznál 1908-ban be csapódott meteorit még ma is érdekli a tu dósokat. Eredetére vonatkozóan a véleme nyek megoszlanak. Egyesek szerint a meteo rit felrobbanása után anyagából nem ma radt meg semmi, ezért kár is a hajdan katasztrófa nyomait kutatni. Mások homlok egyenest ellenkező álláspontot — a kutatá sok legmodernebb eszközökkel való folyta tása mellett — vannak.

A tunguszi meteorit-becsapódásnak ko moly vetélytársa is akadt — szintén Szibé riában. Az északi fekvésű Poligaji katla amelynek átmérője 100 kilométer, szaken berek véleménye szerint szintén meteori kráter. A Novoszibirszkben, a kozmikus j vevényekről nemrég tartott tudóskonferenc án végleg tudománytalan hipotézisnek min sítették azt a feltevést, hogy a tunguszi m teorit más bolygóról származó, és a Fö légkörében felrobbant űrhajó volt.

Számítógép a lakosság szolgálatában

Az elektronikus számítógépeket m már széles körben alkalmazzák a tudomá nyos kutatás, közigazgatás, közlekedés, ipa stb. területein. A hetvenes évtizedben számítógépeket egyre több területen állít ják közvetlenül a lakosság szolgálatába.

A brooklyni (USA) gázművek központ

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1974 SEP 8.

Keletmagyarország

Krutilla József

1021



Fiatal munkásasszony. (Krutilla József tus-rajza)

tünk haza, az ötödik, Berti, már itthon szül
tett. Édesapám halálhírére jöttünk vissz
gazdára volt szükség itthon. Ezt a másod
visszatérést már nem bántam meg.

— Tud-e még angolul?

— Nem is tudtam soha, csak enni me
nézelődni. Minek? Magyar volt majd minde
munkatársam, a munkavezető is. (Illetve tó
de jól beszélt magyarul.) A város reformátu
gyülekezetébe 413 magyar tartozott, több, mir
akkor az egész Csécse.

Aki ezeket mondja: *Nagy Ferenc*, Tisza
csécse ez idő szerint legkorosabb em
bere, szeptember 27-én tölti a 88-a
Észjárása vidám, legényesen cikáz
ma is, de meggörbedt gerince, eres, agyondol
gozott kezei, szapora köhögése elárulják, hog
nem is volt olyan könnyű az élete, ahogy el
meséli. 654 forint járadékot kapnak a felesé
gével együtt a tsz-től, de öt gyermekük, hé
unokájuk és tizenegy dédunokájuk nem hagy
ja, hogy gondokkal terhelt, örömtelen legye
életük alkonya. Az egyik dédunoka, a
ugyanannyi idős most, mint Nagy Ferenc, am
kor Amerikába indult, most szintén útna
eredt Milotáról Moszkvába. Mérnöknek k
szül.

Ha valaki Tiszacsécse közelmúltjáról

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 APR 21
KELETMAGYARORSZÁG

Krutilla József

1021

A látóhatár szélén

Pénteken a tanyarendszer jövőjét reálisan körvonalazó vitaműsorral fejeződött be a televízió fenti című, megyénkben is nagy érdeklődéssel kísért háromrészes dokumentumfilm sorozata, melyet *Dr. Rományi Pál* vezetett és kommentált végig. Tegyük mindjárt hozzá: kiválóan, az igencsak összetett problémák beható ismeretének teljes vértezetében, a tanyaiak iránt érzett szeretettel és sorsukért való nagyon rokonszenves felelősségvállalással — egész szocializmust építő társadalmunk nevében is. Ahogyan ő a záróbeszélgetésben fogalmazott: a tanyaiak és a Magyar Népköztársaság érdekeinek egyaránt megfelelően kell foglalkozni a tanyai emberek gondjaival, sorsukkal és jövőjükkel.

A dokumentumfilm-sorozat bemutatta a múltat, melynek tárgyi és életformai emlékei sokban bizony nem is tűntek relikviáknak. Sajnos, a mi megyénkben is vannak még bőven „hagyományos" tanyák, ahol esténként petróleumlámpa pislákol és amelyeket tavaszszal-ősszel szinte elzár a világtól a földúti sár, télen a hó. Megtalálhatjuk nálunk a látott mai tanyatípusokat is, a gazdálkodó-árutermelő típustól a tsz-majorok mellett az olyanokig, amelyek lakóhelyül szolgálnak csupán. Bár a műsor lokálisan a Bács-Kiskun megyei tanyavilágról szólt, a látott-hallott tanyai problémákat és tanulságokat Szabolcs-Szatmárban is magunkénak érezhettük, hiszen közismert, hogy itt 65 000 ember, a lakosság 11 %-a élt még 1970-ben is tanyán, illetve külterületen. S a lélekszám csökkenése 10 év alatt csak 3,3 %-os volt. (Igaz, hogy ugyancsak ebben az időszakban a külterületi lakott helyek 17,5 %-a szünt még, ami elsősorban a magányos, hagyományos tanyák felszámolódásának gyorsabb ütemét mutatja.)

A műsor legizgalmasabb kérdése a tanyák jövőjének várható alakulása-alakítása volt. A készítők jól dokumentálták, hogy bár a fejlődés a gazdaságilag életképtelen (sőt a közérdeket néhol sértő), civilizált életforma kialakítására lehetőséget nem ny
fokozatos megszűnésének irányáb
ez a folyamat sokkal lassúbb, mi
gondoltuk. (Ebbe az irányba m
ként a tanyai lakosság elöregedés
elvándorlása is a tanyáról.) És fő
nagyon gondosan, szinte egyedile
vizsgálni, mérlegelni ezt a folyam
nyán lakók mai érdekeinek megi
is kiderült az illetékes vezetők ny
ből, hogy többet kell tennünk a
életképes tanyák gazdasági, komm
kultúrális fejlesztéséért, s a többi
káig meglévő érdekében felül kel
néhány építési tilalmi, tatarozási
korlátozó jogszabályt.

A „főszereplők" természetesen tanyai lakosok voltak. Őszinte, me
vetlenséggel nyitották meg szívük
jüket, mondták el gondjaikat és
nemcsak ehhez kívánatos jó ember
tokat azonnal megteremteni tudot
zetőnek, hanem a tévén keresztül
ország nyilvánosságának. A kitűn
rozat teljes stábját dicséret illeti.

Merko



Tanyai udvarok. (Krutilla József tusrajza)

sem vállalt magára, a kapitalista országokról nem is beszélve. Táppénzes rendszerünk, szociális jellegű juttatásaink, különböző segélyek, nyugdíjrendszerünk, s ami a legfőbb: a rendkívül bőséges és ingyenes gyógyszerellátás olyan méretűek, melyek talán a világon sehol sem találhatók meg. Az egészségügyi személyzetet rendkívüli mértékben megterheli az, hogy az igen fejlettnek mondott egészségügyi törvényeinket, feltételeink és körülményeink között távolról sem lehet maradéktalanul megtartani.

Ma minden „társadalmi megnyilvánuláshoz" el kell jutni az állampolgárnak az orvosi rendelőbe, ha dolgozni akar, vagy éppen ha nem akar, ha beteg és táppénzen van rendszeresen, ha iskolaköteles, vagy iskolába jár, vagy iskolából felmentést óhajt, ha üdülni szeretne, ha közlekedni akar, ha gyermeke van vagy nincs és szeretne, illetve nem szeretne, stb. Ma az orvosi rendelők forgalmának legalább 50%-át nem betegek jelentik, tehát nem a gyógyulás érdekében veszik igénybe, s ez azt jelenti, hogy az orvostól és a betegektől az egészségesek veszik el a lehetőséget; azt, hogy az orvos hivatásának megfelelően végezhesse munkáját, a beteg pedig a kívánt ellátásban részesüljön.

Az emberek, s főleg a betegek egyébként is nagyon igénylik ebben a rohanó világban — mely radioaktív esővel, a technika fejlődésével járó zaklatottsággal, rákkal fenyegeti azt az embert — az orvost, aki nemcsak a betegséget, hanem a testi mellett a lélek baját is ismerheti és gyógyíthatja. Ezek a kívánságok azonban a fentebb leírt dolgok miatt a gyakorlatban rendszerint nem valósulhatnak meg.

A városban, s főleg Nyíregyházán ez a kérdés sokkal komplikáltabb. A körzeti orvosnak ez a feladata és tevékenysége rendkívüli mértékben lecsökkent, mert orvosi tevékenységének túlnyomó részét a szakorvosi rendelők orvosai látták el. Nyíregyházán az volt a gyakorlat eddig, hogy a szakrendelések általában alapellátást is végeztek, aho-



A röntgenre várakozók a megyei rendelőintézet gyermekosztályán. (Hammel József felvétele

MAGYAR HÍRLAP
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

Krutilla József

Keletmagyarország

1973 APR 15.

1021



Balsa. Krutilla József rajza.

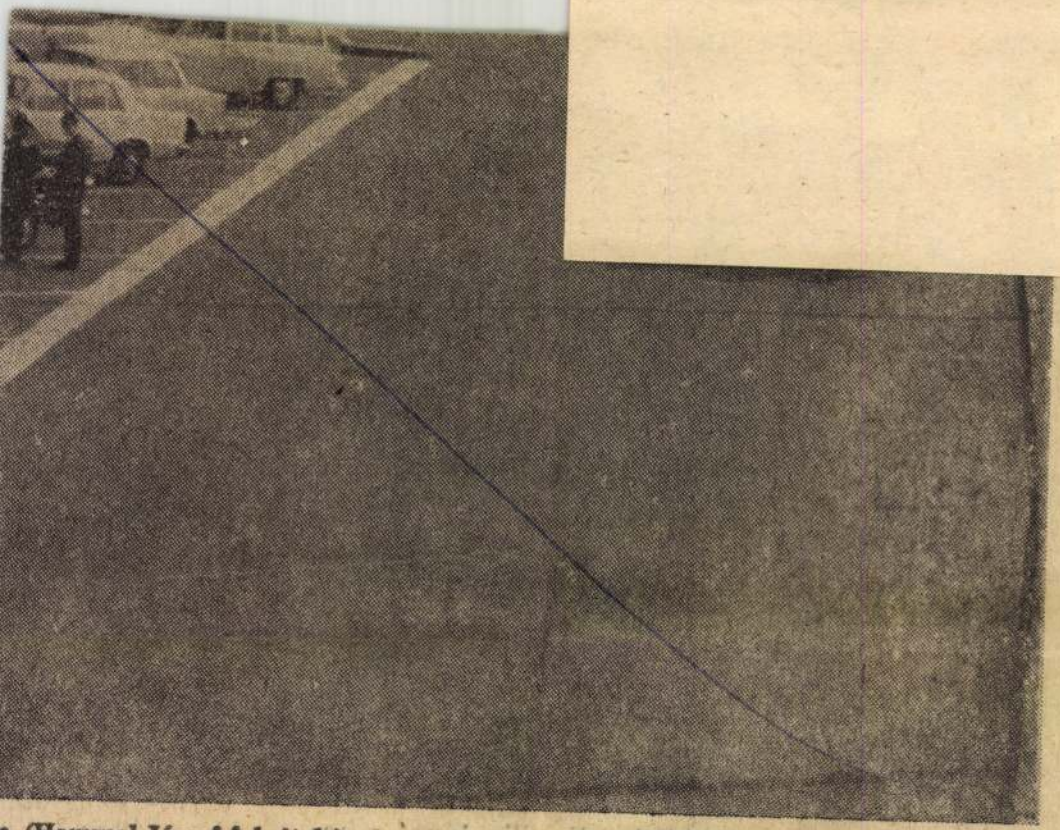

n. (Hammel József felvétele)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRADÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 OKT 21

Keletmagyarország

Krutilla József

1021



Új városrész. (Krutilla József rajza)

krónika...

KÁROMKODÁSELLENES MOZGALOM

kiadványa, amely ábécérendbe szedve tartalmazza a megengedhető ártatlan szitkokat. Engedélyezi a könyvecske a „menj a pokolba" vagy „csapjon beléd a ménkű" kiszólásokat, mivel a szerzők ezeket soha nem gondolják komolyan. Szabad a pogány istenségeket, például Bacchust vagy Dianát emlegetni. Az Országos Káromkodásellenes Mozgalom székhelye Milánóban van. Eddig harmincnyolcezer kiadványt jelentetett meg, falragaszokat terjesztenek a városokban és a tömegközlekedési járművekben. Még a San Siro stadionban is van egy tizenöt méter hosszú transzparensük, melyen a szurkolókat intik a játékosokat, vagy a bírót szidalmazó trágár szavaktól...

Lehet, hogy nálunk is elkelne egy-egy ilyen transzparens a labdarúgópálya szélén.

Sok okos gondolat és gyakorlati cselekvés jellemzi a modern oktatási reformot, mely sok országban — így nálunk is — arra törekszik, hogy mai életünkhöz alkalmazva megkönnyítse a tanulóifjúság életét, tanulási lehetőségeit. Persze, eme téren is találkozni rendhagyó esetekkel. Ime, a legfrisebb példa:

Nem mindennapi oktatási rendszert vezetett be Larry Borden amerikai tanár. Osztályában a

PADOKAT ÁGYAKKAL CSERÉLTE FEL,

a falakról leszedte a térképeket, és teleragasztotta női szépségek fényképeivel, a tanítást halk pop-zene hangjai mellett tartotta meg. A különc tanár azt állítja, hogy ágyban heverészve a diákok sokkal könnyebben figyelik a tanár előadását és kényelmesen érzik magukat; mintha órák hosszat a szűk padokban kellene ülniök.

A lelkes újító harmadnap vette észre, hogy az órái alatt a diákok túlnyomó többsége megelégedetten — aludt az ágyakban...

Nemcsak az iskola, a divat is fejlődik. Csúcsteljesítményről szólnom kell. Ugyanis

A DIVAT SZOLGÁLATÁBA ELEKTRONIKUS GÉPET

állított Pierre Cardin, az ismert párizsi divattervező. A szeszélyes női ügyfeleket ezután nem kell a szalon alkalmazottainak meggyőzni arról, hogy egy szín, vagy fazon jól áll nekik. Elegendő betáplálni a komputerbe a hölgy [illegible] színének, súlyának, hajszínének s magasságának adatait, és a gép azonnal kiírja a legmegfelelőbb ruhát.

Ordas Nándor:

Hagyaték

Kiss István nyugdíjas bérszámfejtő szenvedélyes totózó-lottózó volt. Megszállottként töltött ki hétről-hétre tíz szelvényt mindegyikből. E szenvedélyét és reménykedési készségét édesapjától örökölte, aki az egykori állami osztály sorsjátékkal hajszolta haláláig mindhiába a szerencsét. Az öreg minden húzás előtt gondosan beosztotta biztosra vett főnyereményt, de mivel sohasem nyert, örökül csupán a módszerét hagyta egyetlen fiára.

Kiss István is beosztotta hétről-hétre a nyerendő kétmillió forintot. Óbudán tervezett villát venni és azt szépen berendezni. A maradék összeget — felesége és gyermekei nem lévén — közeli rokonai között szándékozott szétosztani. Természetesen nemcsak az ötös találatot, illetve a tizenhárom plusz egyet osztotta be, számolt a kisebb, 100—200 ezer forint közötti nyereménnyel is. Nem spórolt, minek csip-csup forintokkal bajlódni, hiszen ugyis jön a nagy nyeremény. Életének egyetlen társa, egy Alfréd nevű csikos macska volt, a legjobb falatokat is megosztotta vele.

Teltek, múltak az évek, de a nyeremény nem jött. Ellenben eljött az a perc, amelyet a lóversenyeken csöngetéssel jeleznek, körházba került. Érezte, hogy eljött a vég, de még reménykedett. Kiállította a szokásos totó-lottó szelvényeit. Az igazoló szelvényeket borítékba tette és néhány soros levélben közölte végakaratát, hogy amennyiben megnyerné azt a kétmillió forintot, rokonai közül ki és milyen arányban részesül. A hugának hagyta a legnagyobb részt azzal, hogy Alfrédról gondoskodjon. Titokban pedig reménykedett, hogy most végre, az utolsó pillanatban bejön a nagy pénz és ez olyan csodálatos érzés lesz, amitől biztosan meggyógyul.

A megrendült testvérek, komák, gomblyukukban gyászszalaggal és illő komolysággal együtt hallgatták meg vasárnap este — Kiss István halála napján — a televízióban a totó eredményeket.

Kiss Istvánnak nem volt nyolcnál több találata, de a gyászolók érezték, hogy ez nem döntő, hiszen a futballhoz szegény megboldogult soha nem értett, majd pénteken a lottó meghozza az ő Istvánjuk utolsó kívánságát. Olyanokat mondtak, hogy „istenem, ha megérhette volna", mennyivel nagyobb öröm lenne a nyeremény, (ami nem lehetséges, hogy ne legyen meg, hiszen végakaratról van szó) övele osztani be, ha ő tenné boldoggá szerény, de nagy jövedelmű hozzátartozóit". Mert bizony mindenkinek jól ment a sora, csak Kiss István élt kicsiny nyugdíjából. Segíteni nem segítették, hiszen az elhunyt mindig mondta, hogy majd ő fogja megkapni [illegible]

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 52
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Keletmagyarország

Krutilla József

1973 NOV 4

1021



Falusi asszony. (Krutilla József tusrajza)

SAJTÓFIGYELŐ

VASÁRNAPI MELLÉKLET 1973. november 4.

TECHNIKA Tudomány TECHNIKA Tudomány

A rágógumi karrierje

Kezdetben furcsán hatottak azok a főként filmen látott emberek, akiknek akkor is mozgott az állkapcsuk, amikor nem beszéltek, vagy ettek. A népi humor hamarosan „kérődzőknek" nevezte el őket. Sokáig nem tudtuk elképzelni, hogy mi jó lehet abban, ha valaki jóformán egész nap ki sem veszi a szájából a rágógumit. Egy szép napon azután hozzánk is eljutott e „nyugati áramlat", s ma már ott tartunk, hogy évi mintegy 50 ezer dollárért importálunk belőle. Fogyasztói főként a fiatalok. S hogy mi jó van benne? És abban, hogy a felnőttek egyik cigarettáról a másikra gyújtanak, vagy napestig rágják a pipaszárat?

KI VOLT A FELTALÁLÓ?

A rágógumi őshazája az amerikai kontinens. Santa Ana mexikói generálist tartják a gumirágás „ősapjának", aki — a korabeli leírások szerint — kis kaucsuk-labdacsokat rágott szüntelenül. Utánzóinak a száma oly rohamosan nőtt, hogy 1869-ben egy élelmes amerikai 50 dollár alaptőkével kisüzemet létesített a rágógumi előállítására. Később egy drogista kezdeményezésére különféle aromákkal ízesítették a rágógumit. A múló évtizedek során egyre tökéletesebb lett a gyártástechnológia, a fejlődő csomagolástechnika tetszetősebb külsőbe öltöztette a rágnivalót, a vegyészek pedig sokféle ízkombinációval tették kelendőbbé. Mindezek eredményeként az Egyesült Államokban jelentős iparággá vált a rágógumigyártás, ma már évente kb. 250 millió dollár értékű árut termelnek és sok más országban is jelentős a rágógumi-ipar.

MI RÁGHATÓ BENNE?

A rágógumi alapanyaga kezdettől fogva egy trópusi növénynek, a chicle-fának a kérgéből nyert tejnedv, amelyet szilárd halmazállapotúvá besűrítve juttatnak el a gyárba. A Közép-Amerikában és a Yukatán félszigeten honos, 20—25 m magasra növő és kb 1 m átmérőjű fa közeli rokona a közönséges kaucsukfának. A chicle-fa nedve íztelen, szagtalan és semmi egészségre káros alkotórészt sem tartalmaz.

Ujabban már szintetikus anyagból, a polivinilacetátból is állítanak elő rágógumit. Ez is íztelen, szagtalan, vízben és nyálban nem oldódik, nem ragadós, nem keményedik meg az erőteljes rágástól. Hosszas kísérletek után ezt az anyagot is mentessé tették a ká- [illegible] hatásoktól és természetesen [illegible] cukrot tartalmaznak. Van még bennük 22 % glukóz, kevés glicerin és víz, valamint 0,5 % ízesítőanyag.

Akármilyen eredetű anyagot is használnak fel, a kész massza már egyforma gépsoron halad át, hogy megkapja végső alakját és nagyteljesítményű automata csomagológépek ruházzák fel a tetszetős külsővel.

Az ízesítőanyagok nagy választékát használja fel az ipar a rágógumi ízesítésére. Az Egyesült Államokban fodormentával és borsmentával ízesített gyártmányok a legkedveltebbek. Az európai ízlésnek, jobban megfelelnek a gyümölcsaromákkal ízesített rágógumik. A citrom-, narancs-, keserűmandula-, fahéjolaj, stb. szabadalmazott receptek szerinti kombinációiból jellegzetes ízösszetételeket hoznak létre. Egyes rágógumi fajtákat kávékivonattal, kakaófőzettel ízesítenek, de kedvelt a kóladió finomra őrölt porával ízesített rágógumi is.

A rágógumi anyagába egyes esetekben gyógyászati hatóanyagokat is „becsempésznek", ha például kisgyermekekkel kell bevetetni rossz ízű gyógyszert, vagy ha gyógyszert lassan és egyenletesen kell [illegible] a szervezetbe.

EGÉSZSÉGTELEN?

Hazánkba későn tört be a rágógumi fogyasztás, talán azért, mert sokan gusztustalannak tartották az állkapocs szüntelen mozgását. Pedig az orvosok véleménye közel sem elmarasztaló: a gumi rágása fokozza a nyáltermelést és segít eltávolítani a fogakról az ételmaradékot, a lepedéket, ami a fogszuvasodás szempontjából előnyös. Az sem megvetendő, hogy friss leheletet biztosít, különösen a mentás ízesítésű. Ugyancsak előnyös, hogy az állandó „tréning" következtében erősödik a rágóizomzat és gyakori masszázásnak van kitéve a fogágy, ami megakadályozza az ínysorvadást.

Egyes orvosok egyenesen dicsőitik a rágógumit: a modern konyhatechnika „jóvoltából" a kultúremberek egyre kevesebb gondot fordítanak az étel megrágására.

Káros hatása csak a túlzott rágógumi fogyasztásnak lehet: a hozzákevert cukor és ízesítőanyag csökkenti az étvágyat.

Kétségtelen, nem esztétikus látvány a pofacsontok állandó mozgása, az pedig kifejezetten káros, ha a vékony „agyonrágott" gumihártyából léggömböt fújnak a gyerekek, nem szólva arról, ha a rágási szünetben a fülük

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1973 NOV 2 5

Keletmagyarország

Krutilla József

1021



MUNKÁSPORTRÉ. (KRUTILLA JÓZSEF TUSRAJZA)

Az integráció hétköznapjai

Fődiszpécser a komputer

Az igazán huszadik századi iparágak, a számítástechnika, az elektronika, a híradástechnika mellett lassan nem is figyelünk az olyan klasszikus ágazatokra, mint pl. szerszámgépipar. Pedig a modern szerszámgépipar sem öregebb ma még száz esztendőnél. Az pedig külön figyelmet érdemel, hogy ez az „öreg" ipar, pl. az elektronikához hasonló fantasztikus megoldásokat is képes produkálni. A szerszámgépipar ugyanis a legkorszerűbb megoldást választja a megújulásra: integrálódik, azaz más ágazatok, tudományok eredményeit egyesíti saját hagyományaival, például a számítástechnika, az elektronika, a kibernetika és az automatika eredményeit.

Az integrált gyár

Ma már létezik a világon olyan szerszámgépüzem, amelyben nem látni embert, csak célszerű, technológiai sorrendbe állított megmunkáló gépsorokat. Ez az ún. integrált gyártó rendszer, automatikával, önszabályozó vezérléssel.

Úgy mondják a szakemberek, hogy a fejlődés átlagos színvonalán még nem kell integrált gyártósor a szerszámgépgyárakba, de az első megmunkáló központoknak már meg kell jelenniök. Ez a 70-es évek elejének a színvonala.

Alapgépeket, lépcsőfokokat a legkorszerűbben integrált szerszámgépgyárakhoz már után az ún. AC gépek elterjedése. Ezek önszabályozó (adaptive control) szerszámgépek: vezérlőegységük különböző „eseményeket", paraméter változásokat képes észlelni, előtolást, fordulatszámot, teljesítményt, energiafelvételt stb. Egy ilyen gép összekötve a komputerrel a saját kiszolgálásáról is automatikusan gondoskodik. Így válik lehetővé tehát a komputer fődiszpécserré és így tevődnek össze berendezésről berendezésre a megmunkáló központokból az integrált gyártórendszerek.

A megtakarítás: két év

Hatalmas pénz és szellemi kapacitás kell ahhoz, hogy ilyen megmunkálóközpontokat, integrált gyártórendszerekbe alkalmas alapgépeket egy-egy ország ipara kifejlesszen. Hát még ha valamennyit maga akarja megcsinálni! A KGST tagországok szerszámgépipara külön-külön nem is óhajt ilyen munkára vállalkozni, csak együtt. A Komplex Program alapján már javában folyik a kutatási és fejlesztési programok összehangolása. A magyar Szerszámgépfejlesztési Intézet több mint 12 éve dolgozik együtt a szovjet ENIMSZ munkatársaival. Ez az együttműködés sok, és nemcsak gépekben lemérhető haszonnal járt a magyar szerszámgépipar fejlesztésében. Rengeteg olyan információt kapnak a magyar fejlesztők a szovjet kollégáktól, ame-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1974 JAN 6

Keletmagyarország

Krutilla József

(Részlet az író készülő könyvéből: Kölyökkóstolgatóból.)

1021



PORTRÉ. (Krutilla József rajza)



Gépi adatf

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720
1974 FEB — 3

Keletmagyarország

Krutilla József

1021

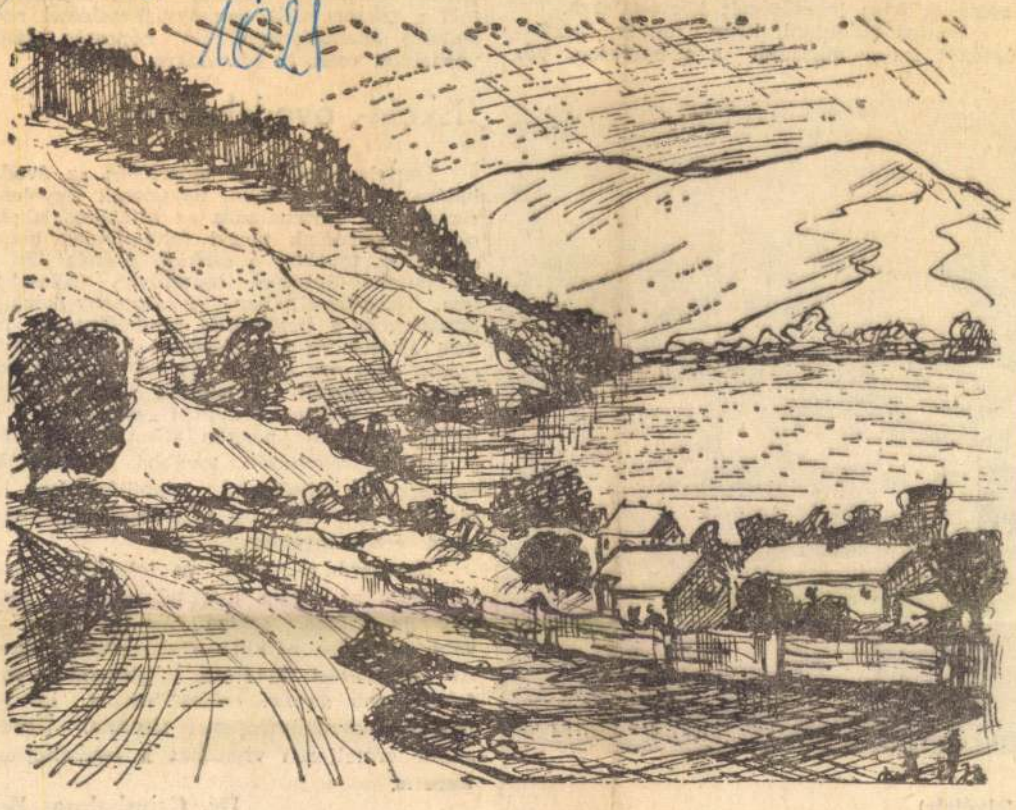

Hegyi falu. (Krutilla József rajza)

hazai települések lakónépesség-számát, össszetételét, iparosodását tekintve egy nagyvárossá fejlődés lehetőségeit körvonalazza.

Fontos eldönteni, hogy milyen iparfejlesztést szorgalmazzunk a településen. Vé-

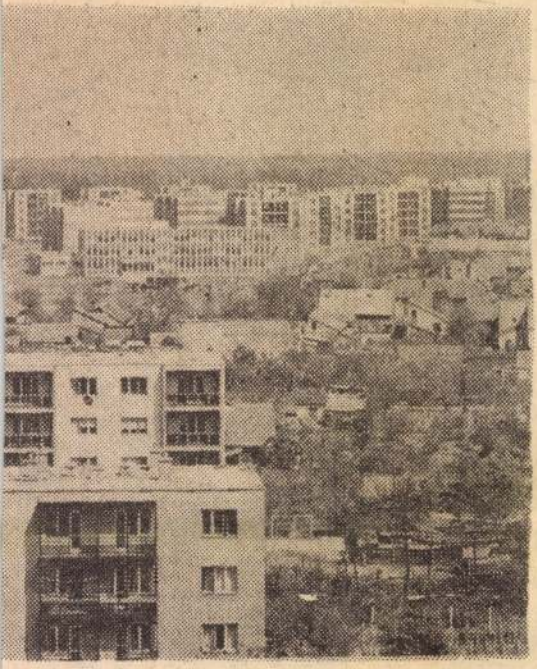

felvétele)

megyében
ség 30 sz
míg a cs
delkező t
várhatóan

Iskola

Legje
hálózat
reméltó
oktatás s
sításában, továbbá a szakközépiskolai és a szakmunkásképzéssel összefüggő fejlesztésben. Településeinkben az alacsony kórházi ágyszámok, a betöltetlen rendelőintézeti orvosi állások és a szakorvosi órák alacsony száma okoz sok gondot. Az 1000 lakosra számított orvosellátás is nálunk a leggyengébb.

A kereskedelmi ellátás színvonala az utóbbi években nagyon sokat javult elsősorban Nyíregyházán, továbbá a középfokú és részleges középfokú településeinken kialakított iparcikk- és ABC-áruházi beruházások eredményeként.

Korszerű település és településhálózat fejlesztés az efajta intézményhálózat, kommunális ellátás, szolgáltatás erőteljes továbbfejlesztése nélkül gyakorlatilag nincs. Az alapellátási feladatok megteremtése még fokozottabb anyagi erőfeszítéseket igényel, nagyobb követelményeket támaszt. Ugyanakkor erőteljesen visszahat a területfejlesztésre is.

Dr. Czimbalmos Béla

1972 OKT 8.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Krutilla József

Keletmagyarország

1021

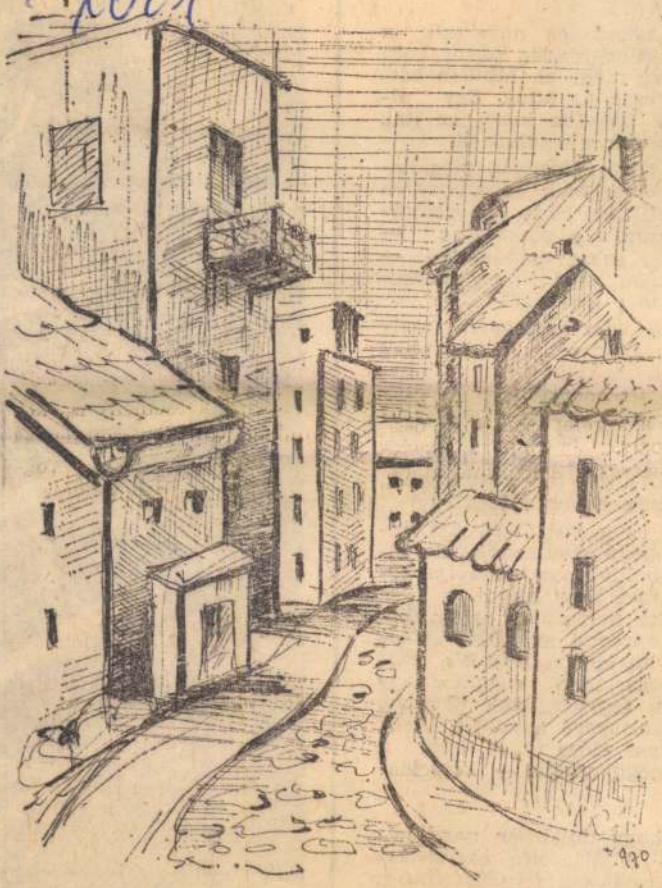

KÉPZŐMŰVÉSZEINK VÁZLATKÖNYVÉBŐL. ÚJ ÉS RÉGI HÁZAK TALÁLKOZÁSA. (KRUTILLA JÓZSEF RAJZA)

sokkal tobb
gnál, pedig
alkoholfogy

t aggasztóa
. Minden
holra megy
ez csak az
száz forintb
yon sok nyugdíjas él.
us elleni bizottság megálla-
et. Ágaskodik az emberben
tunk? Mi lehet az eredmé-
y csupán a plakátokra —
lenül sokat mondanak —
józan, hogy ember marad-
ld meg semmit!"
e az idei programot, amely
és intézménynél tartanak
tést. Az alkoholizmus ha-
sa. De *megoldás-e?* Vagy
amely szerint *komolyab-*
alkorúak és az ittasak ki-
nttal magasabb összeggel
elhívjuk erre a vállalatok,
reinek figyelmét?
het ez a megoldás. Azt hi-
e) hogy az alkoholizmus el-
sabb híve sem *gondolja ko-*
ményt lehet elérni.
néltó helyzetben azok, akik
harcolni az alkoholizmus
mint *egy elszánt kis csa-*
kitartással rohamoz egy
incs fegyver, csak parittya,
y hatósugarú ágyukkal lőnek
csapat előre tudja, hogy a
t megnyerniük — *képtelen-*

ol, hogy miközben nagy lel-
a felvilágosító eszközöket
áldoznak a felvilágosításra,
kszorosát áldozzák mások a
bebizonyítsák: az állami
mint tavaly.... Így azután a
is *veszít a komolyságából.*
ötkor a nyíregyházi állomás



A kótaji Új Erő Termelő

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Keletmagyarország

1972 SEP 17

Krutilla József

– VASÁRNAPI MELLÉKLET

1021



KÉPZŐMŰVÉSZEINK VÁZLATKÖNYVÉBŐL: NŐI FEJ.
(KRUTILLA JÓZSEF TUSRAJZA)

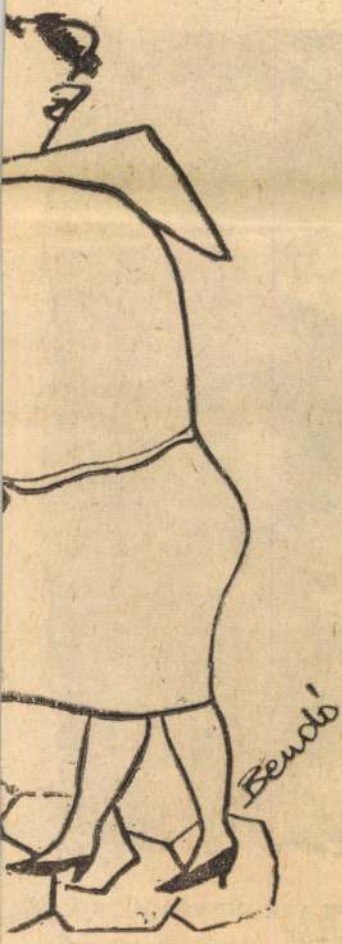

TECHNIKA

Négyhónapos űrutazása alatt a Vénusz—8 jelzésű szovjet önműködő űrállomás nagy mennyiségű tudományos információt juttatott a földi irányítóközpontba a bolygóközi tér fizikai viszonyairól. A kísérlet legfontosabb szakasza azonban július 22-én délelőtt 10 órakor kezdődött, amikor magasan a Venus felett leválasztották az űrállomásról a bolygóra ráereszkedő műszertartályt. Ehhez bonyolult előkészületekre volt szükség. Először is földi rádióparancsra a vegyi áramforrások hozzákapcsolódtak a naptelepekhez, s az akkumulátorok feltöltődtek a küldetés végrehajtásához. Ezt követően mínusz nyolc fokra csökkentették a műszertartály belső hőmérsékletét, hogy a Venus légkörének sűrűbb rétegeibe való belépéskor keletkező roppant hőség ne tehessen kárt a műszerekben.

Leszállás közben a műszerek 50 kilométeres magasságtól folyamatosan mérték a Venus-légkör jellegzetességeit és további 23 percen át a Venus felszínén is folytatták működésüket — ez az első eset a tudományok történetében, hogy közvetlen adatokhoz sikerült jutni egy másik bolygó felszínéről.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 MÁJ 26

Krutilla József

Keletmagyarország

1021

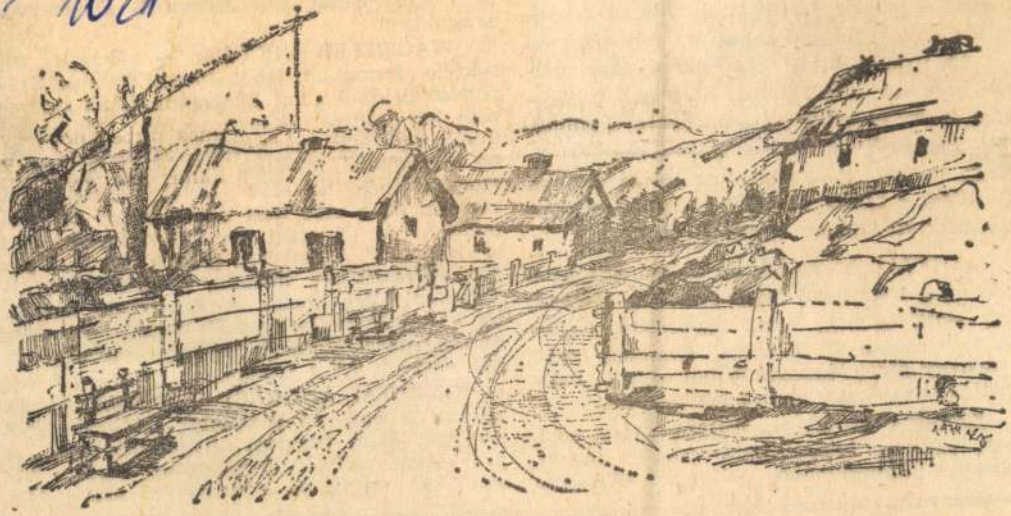

„FALUVÉG" (TUSRAJZ) KRUTILLA JÓZSEF

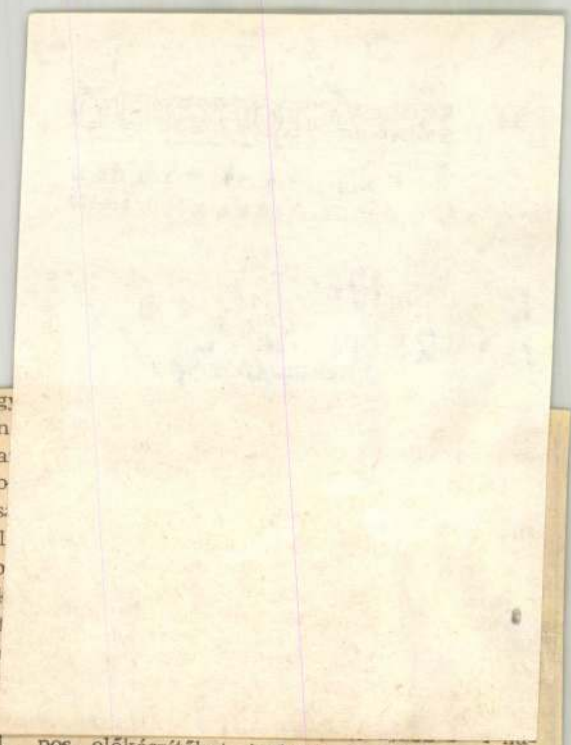

...JÓZSEF: — Jó dolog, hogy
többen mondanak véleményt az ifjúság mun
kájáról, s az is kedvező, hogy a párt és a
ifjúsági szövetség határozatai, munkája nyo
mán az utóbbi években szinte folyamatossá
vált az ifjúság iránti érdeklődés. Most pél
dául, amikor a Központi Bizottság határo
zatának széles körű ismertetéséhez kezdünk
csak éppen befejeződtek a munkahelyi if
júsági parlamentek, és most kezdődnek a
ágazatiak, s szinte mindenütt komolyan fog
lalkoznak az ifjúság ügyeivel.

GYETVAI ANDRÁS: — Számunkra kedvező ez a határozat, mert évek óta éreztük, hogy fiatalosabban, kicsit ügyesebben kellene dolgoznunk. A Központi Bizottság most jó néhány olyan témában foglalt állást, amely a mi fiataljainkat is foglalkoztatta.

CSONKA OTTÓ: — Nálunk máris több fiatal vállalta, hogy tovább képezi magát, marxista középiskolába, politikai oktatásra

pos előkészítőket tartunk, s valóban ifjú-
kommunistához méltó eredménynek tartjuk,
ha a hátrányos helyzetből induló tehetséges
munkás-paraszt fiatalokat a mi segítségünk-
kel vesznek fel a főiskolára.

GYETVAI ANDRÁS: — Hasonló téma
nálunk is van, mi a fiatalok beilleszkedését
segítjük. Nem mindegy, hogy aki belép a
gyárkapun, milyen környezetbe kerül, ho-
gyan illeszkedik be, mennyi idő alatt érzi

Záhonyi válaszok

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974 JÚN 30

Keletmagyarország

Krutilla József

1021

SARNAPI MELLÉKLET

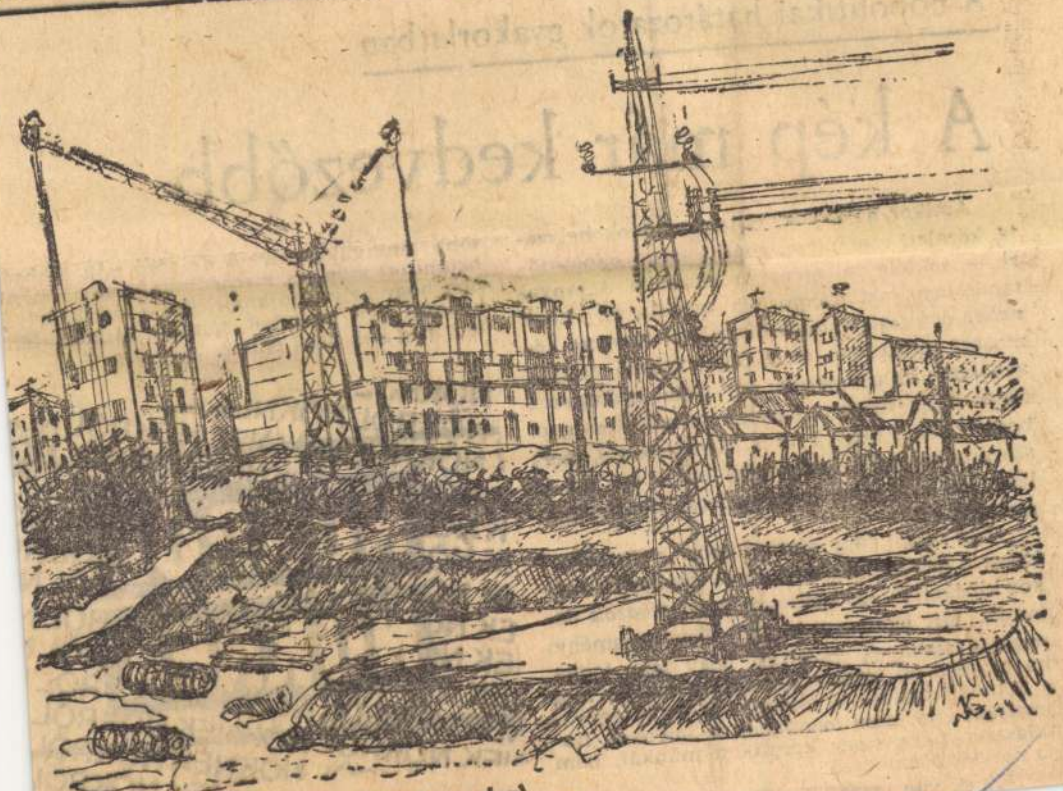

Jósaváros ma. (Krutilla József tusrajza)

A nőpolitikai határozatok gyakorlatban

A kép már kedvezőbb

Amikor a lányok, fiatalasszonyok helyzete, közéleti szereplése, gondja kerül napirendre —, sokféle vélemény jut eszembe. A tanyai tanácstagé, aki szomorúan mondta el, hogy *nehéz egy fiatal nőnek becsületet szerezni* közösségi munkával, mert olyan ritkán osztják a nőknek az elismerést: egy fiatal gyáregység fiatal KISZ-titkára harcias természetességgel beszélt arról, hogy a nő is legyen vezető, mert szerinte egyenlő esélyekkel indul ma fiú és lány, és a munka, a tapasztalás dönti el, ki mennyit ér.

Egy falusi lány viszont örök „némaságot" fogadva mesélte el csufondáros történetét, amikor kinevették egy gyűlésen, *mert javasolt valamit.* Mit akar egy lány? Vásárosnaményi munkásasszonyok mondták, hogy jobb lenne, ha minden nő otthon maradna a gyerek meg a fakanál mellett, és akkor nem lenne egyenjogúsági vita, nem mondanák a lányokra, fiatalasszonyokra, hogy kerülik a munkát, nem jó közösségi emberek.

Kinek van igaza? Egy sor határozat *könytöbb tennivaló, mert a dolgozó nők többsé betanított munkás, a segédmunka az övék.* Ai hoz, hogy helyt tudjanak állni a munkahelye képezni kell magukat, tanulni. Minden felt telt meg kell adni ehhez.



A kettős hivatást vállaló nők legnagyob gondja a gyermekek ellátása. Az ideális csalá

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1974 MÁR – 3

Keletmagyarország

Krutilla József

1021



Krutilla József: Öreg fa.

Nincs szándékunk ezeknek az éveknek a jelentőségét kisebbíteni. Végülis népgazdasági jelentőségű beruházások fejeződtek be határidőre vagy előbb, milliós értékű társadalmi munkát adtak hozzá a KISZ-esek, elismerték teljesítményüket állami és pártvezetők. Annyit azonban látnunk kell, hogy ebből a tevékenységből viszonylag szűk réteg vehette ki részét. Pedig nem kevésbé fontos munkát végeztek munkapadoknál és földeken a KISZ termelési mozgalmaiból önhibájukon kívül távolmaradt fiatalok, nem érezhették a maguk törekvéseinek a fontosságát az egyetemisták és mások. A mostani programban az új éppen az, hogy az ifjúság minden rétege számára a cselekvésben való részvétel lehetőségét keresi. Hiszen példák tucatja bizonyítja, a cselekvésre minden rétegnek módja nyílik.

Az egyetemistákat például sokáig megszólták hogy befelé fordulnak, magukkal törődnek. Aztán kiderült, hogy az egyetemisták szellemi energiája mindenre felhasználható. A fizikai dolgozók tehetséges gyermekeinek egyetemi felkészítésére, a tanyasi kollégiumok támogatására, a szakmunkásképzés színvonalának emelését célzó munkálkodásra, a katonai szolgálatukat töltő egyetemre „előfelvettek" rendszeres tájékoztatására, egy-egy város kulturális arculatának formálására.

A minap ifjúsági vezetőkkel KISZ-tisztségviselőkkel beszélgetve hangzott el az a megállapítás, hogy az „aprómunka" nem pótolhatja a nagy célokat, ha úgy tetszik az álmokat, az ideálokat. Egyetlen forradalmi tettre vágyó fiatalt sem elégít ki a jó bizonyítvány, a főnök elismerése, a tisztességes munka vagy tanulás. Valóban éreznie kell, hogy cselekvése minek az érdekében van, hogy folytonos tevékenysége milyen célokhoz viszi közelebb. Ennek tudatosítása nem könnyű. „A szocializmus teljes felépítéséért dolgozom" nyilván többet jelent, mint egy-egy munkadarabnak a hibátlan elkészítése. De csak akkor, ha nem üres szólamként ismételjük, hanem pontosan tudjuk a mondat értelmét. Ha tudjuk, mit kíván e feladat megoldása munkában, tanulásban vagy éppen emberségben.

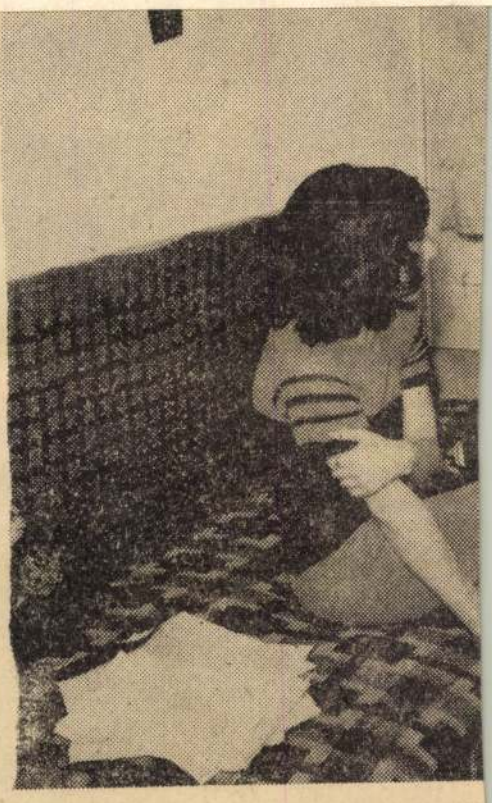

Balogh Géza és felesége — kollégiumi „lakás

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720
1972 DEC3-
Krutilla József
Keletmagyarország

1021



KÉPZŐMŰVÉSZEINK VÁZLATKÖNYVÉBŐL: PORTRÉ. (KRUTILLA JÓZSEF RAJZA)

ESSÉG



bálja...

OLGÁLÁS



technikai Koordinációs Intézet más intézményekkel (pl. az IPARTERV-vel) együttműködve a szerkezettervezési problémák számítógépes megoldásával foglalkozik. Valójában még ez az építészeti tervezésen belüli részterület is számtalan egymástól különböző kérdéscsoportot foglal magában. Pl. igen fontos problémakör az ún. tartóknak a keresztmetszet szerinti méretezése, keresztmetszetük pontos meghatározása azokból az adatokból kiindulva, amelyeket a statikus mérnök megkap; a tartók geometriai alakjából (pl. egyenes vagy hajlított, kör, négyszög vagy más egyéb keresztmetszetű), a tartó anyagából (pl. acél, beton), a várható igénybevételből és így tovább. A számítógépi programnak pedig meg kell határoznia a szükséges, vagyis a megfelelő méreteket (vagy pedig ellenőriznie kell a kiinduló adatok helyességét, azt tehát, hogy alkalmas-e a megadott méretű tartó

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 136-068, 337-748, 340-720

Keletmagyarország

Krutilla József

1973 SEP 2

1021

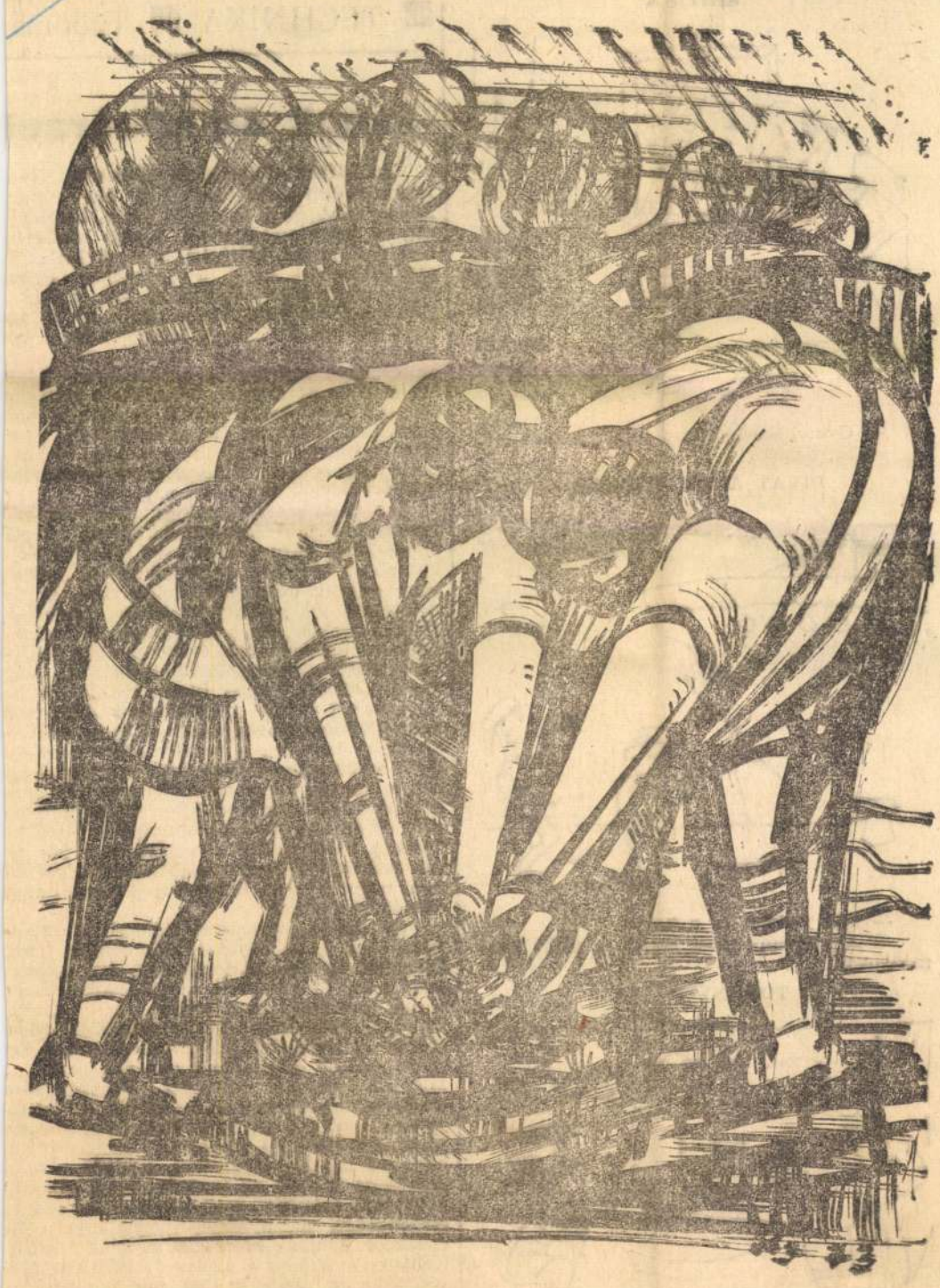

Képzőművészeink vázlatkönyvéből: MUNKÁSOK. (Krutilla József tusrajza)

KRITIKA



— Gyerekek, ki fogad szót anyukának?
— Te, papa!...

DIVAT A NŐI VEZETÉS



— Miért sérült ez a hajó?
— A kapitány most tanítja a nejét kormányozni...

TORONYÉPÜLET



TECHNIKA ▦ Tudomá

Ionok és közérzet

Az időjárás hatását az élő szervezetre t lajdonképpen már évszázadok óta ismer Régen keresték a valódi biológiai hatóteny zőt, az un. biotropfaktort, amely elsősorb befolyásolja az időjárási hatások kialakul sát. Közismert, hogy a levegőnek szám olyan elektromos sajátossága van, amely életfunkciókat befolyásolja. Ezek között sz repel az ionizáció is. A levegőionok olya gáznemű, vagy szilárd anyagi részecské amelyeknek elektromos töltésük van. Ez l het pozitív és negatív. Normális viszony között a levegőben a pozitív és negatív iono aránya minimálisan tér el egymástól, a m nimális pozitív iontúlsúly van jelen, tehát pozitív és negatív töltések részecskéinek há nyadosa egynél valamivel nagyobb.

Az Országos Reuma- és Fizikoterápiá Intézet igazgató főorvosa, dr. Kérdő István elmondotta, hogy a kutatások kiderítették különböző időjárási helyzetekben a pozitív vagy negatív iontúlsúly kialakulását, amely nek egyik oka az időváltozáskor mutatkoz élettani reakció. Ez a körülmény, valamint fizikális gyógymódok fejlődése tette lehető vé a mesterségesen előállított pozitív, vag negatív töltésű levegő, illetve más gázok be lélegzésével végzett gyógykezelést. Mint mon dotta, Németországban már a 30-as évekbe kísérletet végeztek a negatív elektromos töl tések szervezetbe juttatásával, így többek kö zött a magas vérnyomást gyógyították ezze az eljárással. Sokirányú kísérletet végzett po zitív és negatív ionokkal Csizsevszkij, aki ki mutatta az ionbelégzés befolyását a vér ve gyi reakciójára, mely pozitív ionbelégzésné savi, negatív ionok belégzésénél lúgos irányú eltolódást mutatott.

Az utolsó évtizedben elsősorban a Szovjetunióban és az Egyesült Államokban fog lalkoztak az aeroion-terápiával, így elsősor ban az idült léghurutok, a tüdőasztma, széna nátha, továbbá a napjainkban egyre gyako ribb vegetatív idegrendszer működési zava rainak gyógyításával. Magyarországon e ke zelési eljárás elterjedését lehetővé teszi MEDICOR Művek legújabb konstrukciója amely olyan szerencsésen sikerült, — mond ja Kérdő doktor —, hogy viszonylag kis ter jedelme mellett — megfelelő koncentráció ban tud ionokat előállítani, anélkül, hogy működése közben az iontermelésnél elkerül hetetlenül keletkező melléktermék, az ózon a megengedett mennyiséget meghaladja. Az Országos Reuma- és Fizikoterápiás Intézet területén működik a magyar MEDICOR Művek kísérleti részlege, ahol műszakiak és or vosok együttműködésével alakították ki az ionizátorok különböző típusait. A kísérletek ben több más intézmény munkatársai is

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

Keletmagyarország

1973 AUG 19

Krutilla József
1021

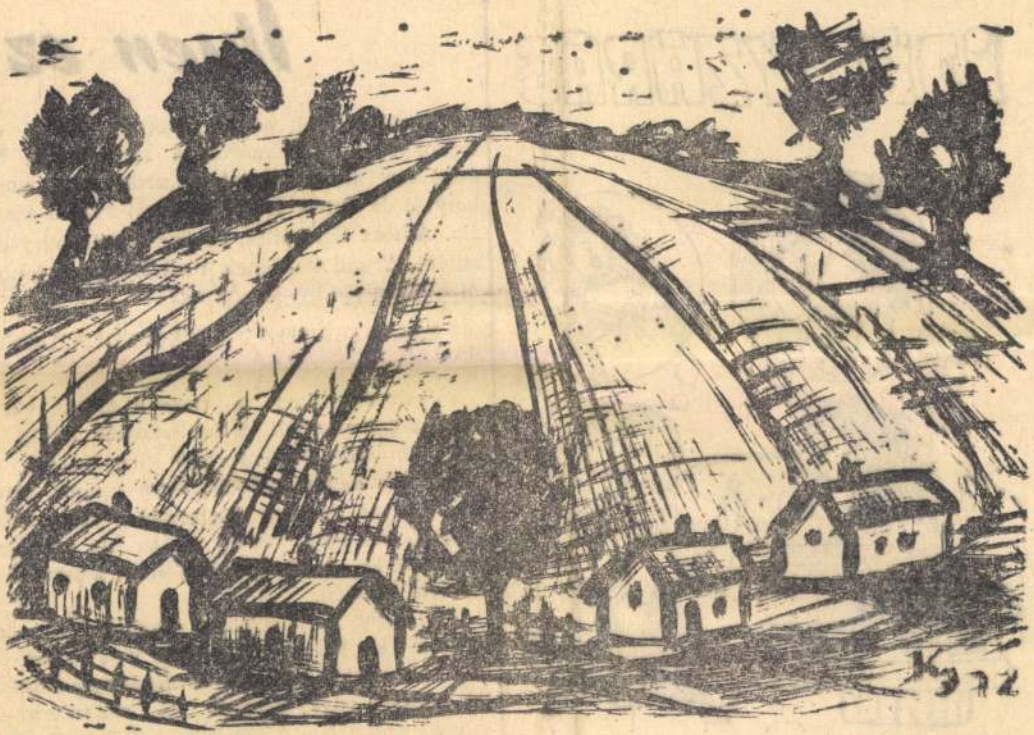

KÉPZŐMŰVÉSZEINK VÁZLATKÖNYVÉBŐL. Krutilla József: Domboldal. (Tusrajz)

IDÉNYZÁRÁS



BUCSUZÁS

— Erről a nyárról azt hiszem, hogy örök

Ilyen ez

Hadd szóljak néhány szót az ősidők óta legbonyolultabb témáról: a szerelemről. Ezúttal egy görög fiatalemberről, egy angol lányról és Ámor tréfás nyilairól szól a história. Athosz Kitreotisz, az angol Sainsbury-cég athéni kirendeltségének tisztviselője a londoni bíróság elé került. Az ok:

BELESZERETETT A CÉG TULAJDONOSÁNAK LEÁNYÁBA.

Joan Sainsbury a neve a csinos, vörös hajú angol missnek. A feltüzesedett görög ifjú a lánynak minden nap virágcsokrot és hozzá egy verset küldött. Nem tudom, arrafelé is ilyen drága-e mostanság a virág, mint nálunk. Ha igen, bizony drága kis szerelem virágzott ki. A vers értékét nem jegyezték a londoni tőzsdén.

A heves vérű Athoszt maga a lány jelentette fel. Valószínűleg nem volt ínyére az udvarló, esetleg a küldött virágok nem illatoztak eléggé, végső esetben — szerintem —, jobban szerette a klasszikus költőket Kitreotisz úr versbe faragott áradozásainál.

Íme az ítélet: a bíró megtiltotta Athoszt nak, hogy virágot küldjön szerelmének

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-069, 337-743, 340-726

Krutilla József

KELET MAGYARORSZÁG

1972 JAN 16

1021



Képzőművészeink vázlatkönyvéből: MUNKÁS. (Krutilla József rajza.)

rendszeri
jutalmazá
vélemény
zottak en
zet, és tal
va, amely

Terme
hogy a fő
ellenszenv
ból adódó

A vez
kiskirályo

látszólag mindenkivel szemben kedves, barátságos, de egyébként szubjektíven, a személyes érdekeinek megfelelően ítéli meg beosztottait. Nem a jó munkát végzőt részesíti előnyben a hanyagokkal, felelőtlenekkel szemben, nem a hízelgőket, a talpnyalókat, a jó szándékú bírálókkal, a jogos ellentmondókkal szemben.

A szocialista társadalomban minden vezetői beosztás nagy felelősséggel jár. Nemcsak a hozzáértést, politikai megbízhatóságot, hanem emberséget is kíván. Aki képtelen beosztottainak helyes megítélésére, aki nem a tehetség, rátermettség, a végzett munka alapján lépteti elő vagy jutalmazza munkatársait, hanem a „szeret, nem szeret" elv alapján dönt emberek sorsa felett, az gyümölcsöző mag helyett maró mérget hint egészséges rendszerünk talajába, nem építi, hanem pusztítja társadalmunkat.

Nem menthetjük azonban fel azokat sem, akik ahelyett, hogy harcolnának az itt-ott még előforduló, a közszellemet mérgező rossz vezetők ellen, inkább azt találgatják: „szeret...?" „nem szeret...?" Az ilyen emberek tápot adnak a szubjektivizmusnak, az öntömjénezésnek és lehetőséget teremtenek a hatalmi gaz burjánzásához.

A szocialista társadalom vezetői és beosztottai között a jó vagy rossz viszony nem épülhet személyes szimpátiára. A vezető és a beosztott értékítéleténél egyaránt reális és alapvető mérce a munka és a szocialista közösség által megkívánt emberi magatartás.

A vezető lehet részrehajló, szubjektív, de a közösség soha. És ha a „szeret" vagy „nem szeret" egyáltalán szóba jöhet vezetők és beosztottak között, akkor a meghatározó mindig a kollektíva. Kétségtelenül rossz érzés, ha valaki tudja hogy a főnöke nem szereti. Ebből valóban sok hátrány származhat. De még ennél is rosszabb érzés, ha egy főnök kénytelen tudomásul venni, hogy a beosztottai nem szeretik

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1973 MAR 11

Keletmagyarország

Krutilla József

1081



NŐI PORTRÉ. (Krutilla József rajza)



— És emiatt nincs kész a vacsora?!

TRAGÉDIA A MŰTEREMBEN

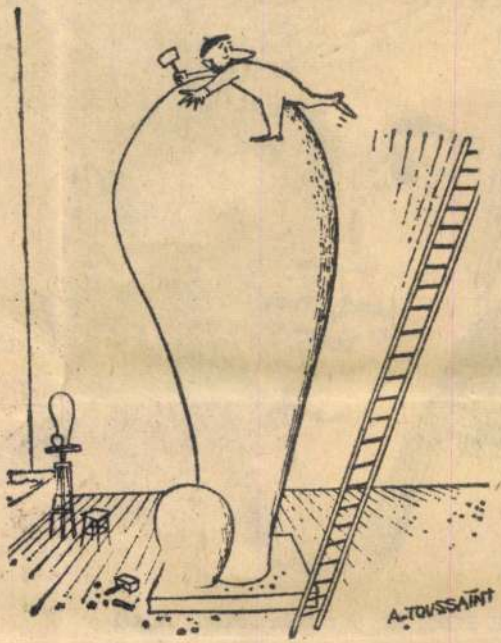

zemben van? 33.
apjával mesters
repült, s a Na
szárnyait és le
gyar Labdarúgó
A magyar pás
száma. 39. Él
delmi vállalatur
kutatómunka. 4
MÉS. 44. Főzel
rom oroszul. 47
kedési vállalatu
52. Testrész. 54
pamlag. 55. Epi
cézett női név.
mennyiségét áll
Kereset-é? 60. N
62. Vágóeszköz.
dombormű.

FÜGGŐLEGES

2. Egyszerű
ENŐ. 5. Részv
Hagyatékból r
7. Öreg, kiszol
kívánság. 9. Vis
vető betűk. 10.
Világhírű olasz
neve. 12. Azonc
17. Fekvőhelyé
Titkon figyel.
Belügyminiszte
(Bertalan). 28.
folyó Csehszlo
ces. 31. Magas
Alapvető. 34. N
a 30. vízsz. 36.
végén: rágcsál
gyei község. 4
ilyen alakú (+
nodában fonal

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1972 NOV 6

Keletmagyarország

Krutilla József

1021



KÉPZŐMŰVÉSZEINK VÁZLATKÖNYVÉBŐL.
KRUTILLA JÓZSEF: PORTRÉ.

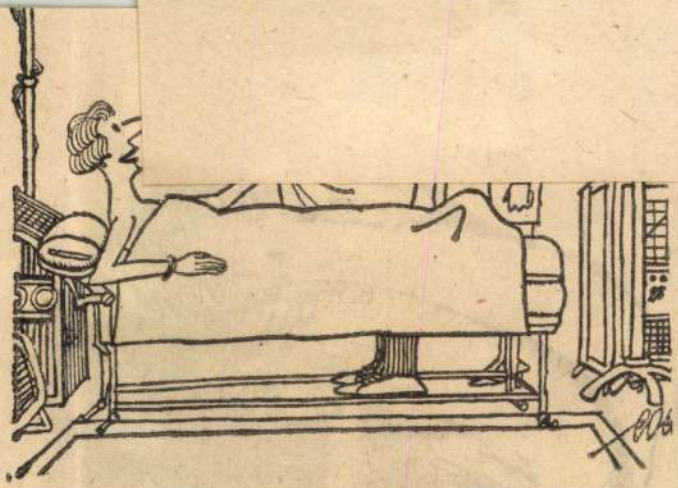

— Hol tetszett ilyen gyönyörűen kimosatni ezt a kö penyt, tanár úr?!

SZÍNHÁZ ELŐTT



Krutilla József
1973 MÁR 4

Vasárnapi melléklet

1021



RÉGI ÉS ÚJ. (KRUTILLA JÓZSEF TUSRAJZA)

Gondolatok a kelet-magyarországi képzőművészek kiállítása után

Nagyon szeretném hangsúlyozni, hogy az alábbi írás nem kíván semmi más lenni, mint egy Nyíregyházán 17 éve itt alkotó festőművész gondolatai. Az elmúlt évek tapasztalatai összefüggenek a címben felvetettekkel. Nem volt célom, hogy írás legyen belőlük. Megfértek ők gondolatok, érzések formájában bennem azokkal, melyekből képek születtek. S ha az írásra a jó szándékú felkérés késztette a festőt, akkor bízvást mondhatom, az írásban nincs más, mint jó szándék az ügy iránt, melyet 17 éve változatlanul érzek. Szeretném azt is, ha ezek a gondolatok, bár egy megye közvetlen körét kívánják szolgálni, a megyehatáron kívül is érvényesek volnának.

Az ország közművelődését a képzőművészet is egyenrangúan szolgálja a kultúra sok más ágával. Lehet, hogy e megyében a képzőművészet ügye „hangosabb" is valamivel mostanában a többinél. Az a tapasztalatom, hogy a képzőművészeken és a megye, a város legfontosabb művelődéspolitikai fórumain, a művelődés ügyét fontos más területeken képviselő személyeken kívül mások is, sokan, jelentőségéhez mérten nyilvántartották ezt a fővárosi kiállítást. A rendező szervek bízvást elkönyvelhetik, hogy nem volt hiábavaló a munkájuk, nem maradt jelentős hatás nélkül ez a nemes vállalkozás.

Ezek után leírom én is a sokakban felvetett kérdést: „Szabolcs-Szatmár megye képzőművészete hogyan tükröződött ebben a kiállításban?"

Ha megkísérlem erre a választ, engedtessék meg, először egy másik kérdést is feltenni, önmagamnak: „A hosszú évek során és után milyen eredményre jutott Szabolcs-Szatmár megyében és Nyíregyháza városban az itt élő képzőművészek munkássága?"

Egyikre sem könnyű a felelet. Amennyire tőlem telik, igyekszem a válaszokban, a megközelítésekben tárgyilagos lenni.

Eddig még nem érlelődött meg bennem elképzelés arról, hogyan lehetséges egy sajátosan szabolcsi képzőművészet kialakulása. De mindig híve és munkálója voltam egy olyan alkotó „szűkebb pátriának", bárhol, ahol az ott élők felismerik képességeiket, azt a végső erőfeszítésig munkára szítják, környezetük eleven kisugárzásait felfogni, művészetükben építőelemként felhasználni képesek, s így módon művészetük egyénivé válásáig is el tudnak jutni. De előttem ennek a kialakulása csak úgy látszott mindenkor lehetségesnek, ha az erre a szerepre vállalkozók a legszigorúbban végigjárták ez útnak lefelé és felfelé menő lépcsőfokait. „Aki dudás akar lenni, pokolra kell annak menni!" Komoly szavak ezek. Vissza kell pillantanom tehát az elmúlt évekre, hogy a megoldásokat a gyökereknél keressem.

Kezdetben, a 60-as évek legelején volt a megyei képzőművészek újratoborzása. Úgy tudom, ez akkor országos jelenség volt. Ebben az időben már nem a kezdés, de a bizonyítás első lépésein is túl voltak Hódmezővásárhelyen már jó néhányan, és kiváló fiatal alkotókkal duzzadt fel Miskolc. Nálunk az egybegyűlés céljaként — a szakmai tudás gyarapítását, a jó példák követését tűztük ki, tehát: a tanulást. Ez mindannyiunkra ránkfért, kivétel nélkül. Nem célom itt, s nem is szükséges, részletekbe bocsátkozni. Tény az, hogy aki az ország képzőművészeti ütőerén tartotta a kezét mindenkor, azt igényes viszonyításra kényszerítette a — korosztályunkból sokakat és igen magas színvonallal képviselő — kiállítások sorozata az országban. De egyébként is, minden példa azt bizonyítja, hogy csakis a magas színvonalú szakmai felmok és az igényes közvélemény is elvégezte a válogatást, ez természetes dolog. Megtörtént azonban, sajnos elég gyakran, hogy megyei és városi művelődésügyi szerveink nem fordítottak kellő súllyal figyelmet erre. Emiatt néha a szakmai és művelődésügyi fórumok elképzelései, sőt, adminisztrációi nem mindig voltak egymással összhangban, illetve a szakma nem mindig tudta kellőképen támogatni a művelődésügy munkáját. Ez a sajátos érintkezési távolság tenntartása, vagy növelése, nem mindig csak a művészeken múlott. S mivel egy hivatalos szakmai szervezetbe, jelenleg a Kelet-magyarországi Területi Szervezetbe való tartozás lett a kritériuma pl. több kiállításon való szereplésnek, s e tényről kellőképpen nem történt meg a tájékoztatás — a megyei és városi hivatalos és nem hivatalos közvélemény nem talált magyarázatot, ha nem találkozott egyikmásik kiállításon a megyei tárlatokon ismert nevekkel, művekkel. A közvélemény elvárása és igénye mégis jogos volt, ez esetben is. Sőt, ezt mi alkotók, jólesően kell, hogy fogadjuk. Azonban erről nem a rendező szervek, s nem a kiállítók tehettek. A művészetben is, mint az emberi tevékenység minden területén, szigorúak a törvények. Mindenkinek elsősorban önmagáért kell felelnie, csak azután várható minden más. De a megyében élő művészek felé irányuló ezen gondolatoknak csak jó a szándéka. Önvizsgálatra szeretne késztetni. Vajon megtett-e mindenki a maga dolgában mindent azért, hogy valahol helyt tudjon állni: az országban, a területen, a megyében? Mindhárom helyen egyformán érvényes az igényesség. A kiválasztódás viszont egyre fokozottabb mérvű. Az országban nagyon sok a kiváló képességű művész.

S s fejtegetések után, ha most felelni próbálnék a fenti kérdésre, talán így fogalmaznék: „Valóban nem megnyugtató képviselete megyénknek a három kiállító művész szereplése egy országos bemutatkozáson a Magyar Nemzeti Galériában." Nem örülhetünk zavartalanul ennek a számnak mi sem, ennyi nem lehet elég. Sokat jelent viszont, ha ez a tény az felfigyelőkben nyugtalanságot kelt. Mert az általában fontos dolog, amire ráhárul a figyelem. Tehát már valami megmozdult itt, ezen a területen. Valóban jó lett volna több szabolcsi kiállítót látni a Hajdú megyeiek mellett. És főleg szívesen olvastunk volna róluk elismerő szavakat a recenziókban. De ez már a sürgető jövő ügye. Tenni kell érte, hogy még többre lehessen felfigyelni és egyre megelégedetebben. Tenni mindenkinek, akik ebben tehetnek. A művészek részéről nem tudom elképzelni, hogy a kitartó, komoly munkának ne lenne meg az eredménye. És akik ezt végzik, azok előbb-utóbb, a közös igények szintjén mindenképen összekapcsolódnak. Művelődéspolitikánkat a megyénkben irányító fórumoktól, és minden fontos személytől, aki e közös ügyre szívesen gondol, kérjük, még többször adjanak lehetőséget a találkozásokra, a vitákra, a gondok megoldására — és a közös örömökben való osztozásra — a legmagasabb megyei és városi szinteken is.

A kiállítás utáni recenziókat olvasva, felmerül még néhány gondolat. Egy ilyen átfogó jellegű kiállításnál a rendezés ténye nem tekinthető egyben színvallásnak is, hanem inkább szolgálattételnek. A kiállítók vállalnak mindent munkáikért, s a bírálatok több-kevesebb hevű fényében, így, vagy úgy, megvilágítódnak. Az igazi alkotó számára azonban az a legfontosabb kérdés: egy eleve tiszteletben tartott, mindenre érzékeny szellemi közegbe be tudok-e hatolni mindig avval a kisugárzással, melyet szellemi kohómban szüntelenül ízzás-

Folyóiratszemle

Az új Kritika é

Ezekben a napokban jelenik meg — mire e sorok az olvasó elé kerülnek, talán már el is fogyott — az új Kritika második évfolyamának második száma.

Egy folyóirat életében egy esztendő igen rövid idő; jószerivel ennyi kell, amíg kialakul a profilja, amíg felveszi az igazi kapcsolatot az olvasókkal, amíg tudomására jutnak a közönség „visszajelzései". Mert ha az embereknek kell a lap, ha tetszik az újság, akkor olvasói keresik a kapcsolatot a szerkesztőséggel, elmondják véleményüket, közlik javaslataikat, gondolataikat.

Ugy véljük, az új folyóirat méltán lett népszerű, művelődéspolitikai, kritikai írásai méltán keltettek széles körben visszhangot. A lap rövid idő alatt a magyar kulturális élet fontos fóruma lett. Ha futólag áttekintjük egy esztendei munkáját, megértjük, miért.

Nagy súly adott a lapnak, hogy első számának első cikkét Kádár János, az MSZMP Központi Bizottságának első titkára írta. Emlékezés Veres Péterre címmel. E cikkben Kádár János elismeréssel és tisztelettel ír a politikus íróról és gondolkodóról, akinek nézetei — noha a párt sokszor éles elvi vitákat folytatott vele — segítették a szocialista közgondolkodás alakulását. A Kritika első számának emlékezetes — és a magyar irodalom hagyományainak ápolása miatt igen fontos — vitairása volt Illés Endrének Diófát ültetni című cikke. A magyar irodalom eddigi alkotásait — a kezdetektől napjainkig — összefoglaló könyvsorozat tervét vázolta fel benne. A cikk élénk vitát váltott ki az irodalmi életben, igen sokan szóltak hozzá, mondták el véleményüket, kiegészítő javaslataikat. Ezekkel a publikációkkal a Kritika hozzájárult ahhoz, hogy a megalkotandó nagy sorozat a lehető legteljesebb legyen, s a magyar irodalom eredményeit a lehető legteljesebben foglalja össze.

A Kritika vitacikkei, dokumentum-összeállításai ugyancsak nagy figyelmet keltettek a hazai sajtóban, s egy-egy alkalommal a külföldiben is. Így a vita, amely Heti zsüri címmel folyt, s amelyben képzőművészek, műkritikusok, újságírók mondták el véleményüket az állami képvásárlások jelenlegi rendszeréről, a másik, amely a szocialista kultúráról és szórakozásról szólt. Ebben az esztmecserében írók, kritikusok, közéleti emberek fejtették ki nézeteiket a szocialista kultúra jelenlegi helyzetéről. Emlékezetes dokumentum a Kritika szemelvényes összeállítása a Lukács-nekrológokból. Dózsa György halálának 500. évfordulója alkalmából a lap érdekes véleménysort közölt — Kispista István tollából — a ceglédi Dózsa-szoborról, Somogyi József szobrászművész alkotásáról. váltott ki néhány kiadatlan levele (Bartók Béláról), Vértes György közleménye Szántó Judit József Attila-emlékeiről, az Illyés — tükörben című összeállítás, amely 70. születésnapja alkalmából véleményeket, kritikákat közölt a költő munkásságáról, életművéről.

Több pártdokumentumot is közölt első évfolyamában a Kritika. Pártdokumentumok a kritikáról címmel egy összeállítást a tavaly októberi számban; itt látott napvilágot A pedagógusok helyzetéről című elemzés, az MSZMP Központi Bizottsága által felkért munkaközösség kollektív munkája, s a Kritika közölte elsőként teljes terjedelmében az MSZMP KB mellett működő kultúrpolitikai munkaközösség állásfoglalását irodalom- és művészetkritikánk néhány kérdéséről.

A Kritika fennállásának egy esztendeje alatt a magyar irodalmi-képzőművészeti, zenei életnek csaknem valamennyi időszerű kérdésébe beleszólt — felelősségtudattal, értően, igényesen.

S tegyünk ehhez hozzá egy nagyon fontos határozót: közérthetően.

A Kritikának sikerült — nagyobbrészt sikerült, mondjuk így — megvalósítania azt, hogy szerzői, legyenek bár a különböző szakterületek elméleti irányítói, filozófusok, esztéták, teoretikusok — a széles olvasóréteget számára írjanak, a téma engedte maximális közérthetőséggel. A szerkesztőség felmérte: gondolatokat, eszméket széles körben népszerűsíteni, alkotások iránt figyelmet és érdeklődést kelteni, elvi viták követését elősegíteni csak úgy lehet, ha az olvasót bevonják, azaz ha társsá fogadják, világosan kifejezve előtte, miről folyik a szó.

Sok vélemény hangzott már el eddig is a Kritikáról.

A legtöbbször talán azt mondták róla, hogy „bátor" lap, mert a kulturális és a művészeti élet elevenen élő, gyakran fájó, ellentmondásos problémáit tárja fel, széles spektrumban vizsgálódva, olykor-olykor felelős személyek érzékenységét sem kímélve. „Bátor" lap? Véleményem szerint nem ez a jelző a legjobb. Azt mondanám helyette, hogy pártos folyóirat — mert a párt politikájának a szellemében, a javítás, gyógyítás szándékával közelíti meg a hibákat, ha rájuk lel; s egész eddigi tevékenységével azt bizonyította, hogy legfőbb feladatának a szocialista irodalom igazi értékeinek védelmét, népszerűsítését tekinti. Vitában az a cél vezeti, hogy a nézetek tisztázódjanak, s a kultúra munkásai közös erővel munkálkodjanak.

T. I.

László Anna:

Következetes emberek

1964

— *Barátkoztok még Varga doktorékkal?*

Még?" Életre szóló barátság a miénk! mekül hancúroznak együtt a kertben. A nyáron majdnem minden vasárnap náluk voltunk reggeltől estig. Kicsit bánt, hogy nem vizsgáztam eléggé. Majd a télen. A mi lakásunk inkább téli vendégségre való...

Kelet-Magyarország
MAGYAR HÍRLAP
SAJTÓHÍRVIVŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 139-068, 337-748, 340-726

KELETMAGYARORSZÁG

1972 JAN 30

Krutilla József.

109,1

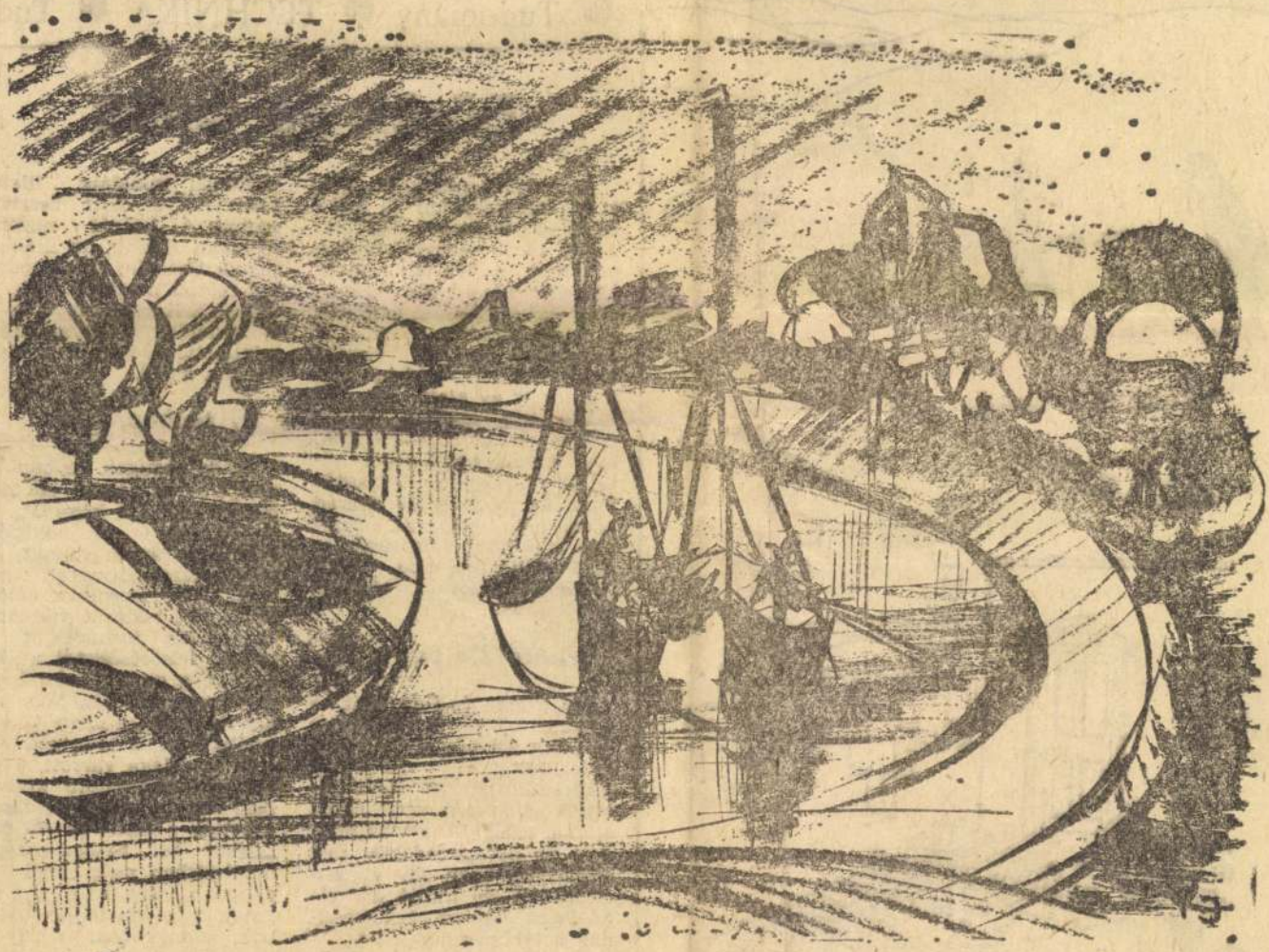

KÉPZŐMŰVÉSZEINK VÁZLATKÖNYVÉBŐL. KRUTILLA JÓZSEF RAJZA.

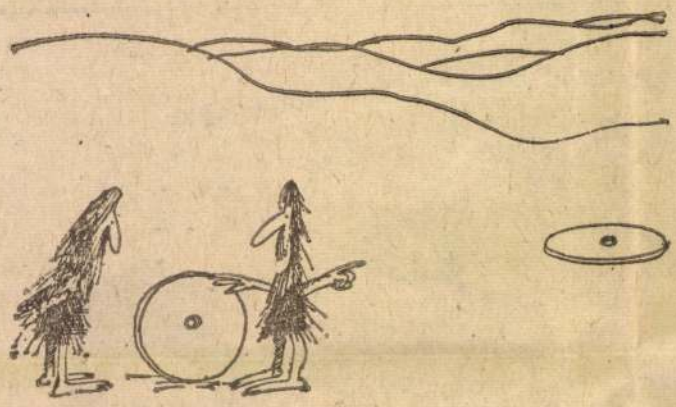

Föltaláltam a kereket... és a pótkereket.

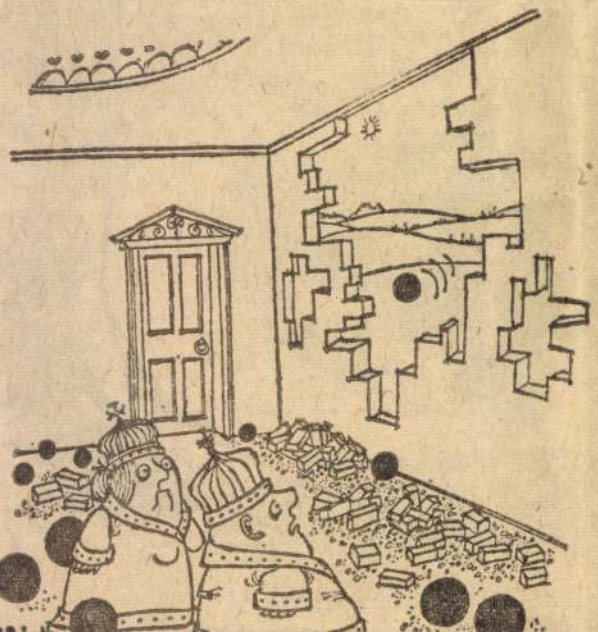

● Tudomány ● TECHNIKA ● Tudo

Bőrök és cipők

A cipészek munkája alaposan megcsappant az utóbbi 15—20 év során. Egyrészt azért, mert nagymértékben csökkent a mérték utáni lábbelit készíttetők száma, másrészt a talpalás, a fejelés is egyre ritkább lesz. A nagyüzemi cipőipar viszont egyre lendületesebben fejlődik: egy év alatt kb. 37 millió pár lábbelit állítanak elő hazai cipőgyáraink. Igaz ugyan, hogy ebből közel 13 millió párt exportálunk, de még így is marad bőven a hazai piacra. Tetemes exportunk ellentétele az az 1 millió pár cipő, amit választékbővítés céljából importálunk.

Évente 2,5 pár cipő

Ma évente és fejenként — a csecsemőket is beleértve — átlag 2,5 pár cipőt „fogyasztunk el" (1938-ban négymillió pár volt a csinálta tott és készen vett cipők száma, tehát 0,4 párnak adódott az évi „fejadag"). Ugy számítják, hogy egy évtized múlva 45—50 millió pár cipő lesz hazánk lakosságának a lábbeliszükséglete.

A cipőket régebben kizárólag és teljes egészében bőrből készítették: borjú-

sítésének vonaláig, illetve azon felül ér, már beszivároghat. A beázás ugyanis csaknem mindig az illesztéseknél történik. E szempontból sokkal megbízhatóbb a vulkanizált gumitalp; vagy a fröccsöntött műanyag talp: mindkettő erősen a felsőrészhez tapad.

Új technológia

Az új anyagok bevonulása a cipőiparba gondok elé állította a lábbelik készítőit. A hagyományos technológiák: a szögelt, rámán varrott, sőt még a keresztülvarrott cipők is háttérbe szorultak. Jelentősen tért hódított viszont a ragasztásos technológia, a műbőr felsőrészeknél a hegesztés, a gumitalpaknál pedig a vulkanizálás. Míg azelőtt a cipők mintegy 70 százaléka készült szegezett, 20—25 százaléka varrott, 5—10 százaléka ragasztott kivitelben, ma ragasztott eljárással gyártják a cipők 70—75 százalékát (a nyugat-európai országokban még ennél is nagyobb hányadát.) A ragasztott cipők hajlékonyabbak, könnyebbek, mint a varrottak, vagy szegezettek, viszont alsó részük vékonyabb is, így az élettarta-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

Keletmagyarország

Krutilla József
1021

1975. február 2

PORTRÉK



Krutilla József: Női fej

Megyei tájakon

MÁV-CSO

Nyíregyháza annak köszönheti hogy megyeszékhely lett, mert erre építették meg az első vasutat. A képviselotestülethez 1854. március 14-én érkezett az ötlet, *május 10-én megszavaztak a vasútépítéshez 30 ezer akkori forintot*, 1855. február 4-én már megvolt az előmunkálati engedély, és kezdetét vette a Tiszavidéki vasút építése. Ami azt illeti, a tempó nem volt rossz, *1856-ban már alakult a sinpár*, és 1858. szeptember 5-én *befutott az első vonat Nyíregyházára*. A város szemmel láthatóan kedvet kapott az újdonsághoz, mert 1872-ben 20 ezer forinttal beszállitak a nyíregyháza—csapi vonal építésébe is De maradjunk még egy kicsit a történelemnél. A vonalak hamarosan állami kézbe kerültek, de ez a lényegen mit sem változtat, *az indóház elé naponta befut a két vonat, és ugyanennyi el is indul*. Persze van emellett humora is a kornak, hiszen elég beleböngészni néhány levéltári anyagba, és az ember ilyeneket olvas: *az utasok panasszal fordultak a vasút vezetőségéhez, mert egy irányba két vonat is indul*, Miskolc és Kisvárda irányába, és ezeket *összetévesztik*. Tegyenek táblát a kocsikra. Vagy — és ez mutatja,

MAGYAR HÍRLAP
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1975 MÁR 12

Keletmagyarország

Krutilla József

1021



Parasztasszony. (Krutilla József tusrajza)

Az újtelepi klubkönyvtárban egyébként csa
Torma Sándor függetlenített és határás mun
kaidővel a könyvtáros. Mindenki más társa
dalmi munkás, vagy legfeljebb tiszteletdíja
kap, mint például a gyermekek képzőmův
szeti szakkörének és a felnőttek képzőmű
vészeti alkotókörének vezetője, aki rajztaná

Kinek mihez van kedve

A kellemes, otthonos környezet, a szé esztétikus berendezés, tehát a jó tárgyi fe tételeken túl mi a jó klubélet és klubmunk titka?

— Szerintem: elsősorban a jó klubvez tőség, a klubmunka kollektív szervezése, k alakítása és irányítása — válaszolt a kérdé re Torma Sándor. — Ugy érzem, nekün most ilyen jó vezetőségünk van. Elsősorba ennek köszönhetjük a kiváló címet is.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

KELETMAGYARORSZÁG
Nyíregyháza

1972 JUN 11.

Krutilla József



Képzőművészeink vázlatkönyvéből: ÉPÍTŐK. (Krutilla József rajza.)

ALKALMI ÖLTÖZET — BIZONYÍTVÁNYOSZTÁSKOR



ISKOLAI FELVILÁGOSÍTÁS

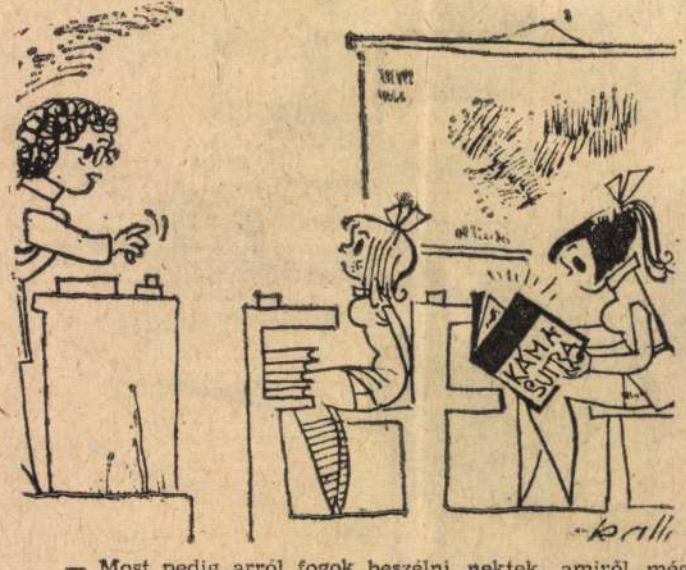

— Most pedig arról fogok beszélni nektek, amiről még csak sejtelmeitek vannak!...

RÖNTGENESEK — EGYMÁS KÖZT



● Tudomány ●

A Föld

Milyen alakú a Föld? A válasz a kérdésre valamennyiünknek készen van a tarsolyában. Tanultuk az iskolában, de azt is, hogy nem mindig gondolták gömb alakúnak, hogy nem egy ember nek okozta halálát e hit.

Valójában tehát, csak hitünk lehet a Föld alakjáról? Ma már természetesen nem, de pontos ismereteink finomabb szerkezetéről viszonylag frissek. A tudósok ismertek ugyan már a legutóbbi évszázadokban is néhány olyan jelenséget, amely arra utalt, hogy Földünk alakja eltér az ideális gömbtől.

Sziszifuszi munka — helyi eredményekkel

Pontosabb ismereteket azért sem lehetett szerezni, mert nem volt olyan mérési módszer, amellyel Földünket globálisan vizsgálhattuk volna. Túl nagy volt, egészen addig, amíg meg nem jelentek a mesterséges holdak. Gondoljuk csak el, a földmérés az ún. háromszögelési módszerrel történik. Ennek lényege, hogy a felmérendő tereken kitűznek három pontot, majd pedig egy távcsőhöz hasonló, de igen pontosan skálázott műszerrel, a teodolittal megmérik, hogy az egyes pontokban milyen szög alatt látszik a másik kettő, illetőleg azt is, hogy hány fokkal kellett függőlegesen elmozdítani a teodolitot. Ezekből az adatokból

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748, 340-726

Krutilla József

KELET MAGYARORSZÁG

1972 AUG 13

jókedvu ... asszony.

1021



KÉPZŐMŰVÉSZEINK VÁZLATKÖNYVÉBŐL: FÉRFIFEJ. (KRUTILLA JÓZSEF RAJZA).

A Tis
a Tisz
Kunyh
egész nap dolgozik

Népdal

Alacsony és meleg a Tisza vize. Ifj. Hegyes Ferenc, 46 éves, tiszacsermelyi révésznek — magas, csontos ember — izzadtság gyöngyözik a homlokán. A kunyhó menynyezete, amit maga emelt vagy 10 esztendeje, éppenhogy csak befogadja az embert; sapkája súrolja a nádat. A kunyhón nincs kémény. Föld az alja, fából van a váza, deszka a külseje, belül sárral van kitapasztva, nád a mennyezete és a fedele is. Két lóca nyújtózik a falak mellett. A gerendába vert szögeken függnek a ruhák, az elsősegélyláda, egy tükör és főzőszerszámok. Az egyik sarokban papírdoboz, benne krumpli, hagyma meg konzerv. A dobozzal szemben, a másik sarokban fénylik egy tejeskanna, benne víz.

— A Tisza vize van benne — mondja a révész. — Azt iszom. Mint ahogy a Tisza a kenyerem is, hiszen ebből élek. Kevés olyan gazdag ember van, mint én. Hiszen a kenyerem és az italom végtelen, kifogyhatatlan ban lakom, vagy 3 kilométerre van innen, túl a széles ártéren. Aki itt jön-megy, azt mind ismerem, mint ahogy ők is engemet. Idegen nem vetődik ide. Pénzt se szedünk ezért, jegyünk sincs a kompra. A tiszateleki termelőszövetkezet a gazda, akik pedig itt járnak, azok mind a közös kenyerét eszik.

Forrón süt a nap. A kunyhó hűvösébőI-homályából jól látjuk, mint remeg a levegőtenger a folyó felett, és a szolgafán csüngő bogrács körül. Leves fő benne, kétkezi munkások egytálétele, lebbencsleves. A révész megbillenti a tejeskannát, kiöblíti a bögrét, aztán komótos, nagy kortyokkal iszik. A maradékot a földre önti, majd ismét megmeríti a bögrét. Nekem kínálja:

— Higgye el, jó víz. Tisza vize! Ezt iszom, mióta az eszemet tudom. Tudom, nem volna szabad, de hát még soha semmi bajom nem lett tőle.

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748, 340-726

KELET MAGYARORSZÁG

Krutilla József

1972. július 30.

1021



NÉGER NŐ.
(Krutilla József rajza)

y ● TECHN...

t űrállomások gyára

dezés „ikertestvére" először olyan körülmények között van, mintha az atmoszféra legfelsőbb rétegeiben tartózkodna, majd a légkör egyre sűrűsödik, a nyomás és a hőmérséklet emelkedik. Időben mindez pontosan egyezik a Venus légkörébe való leereszkedéssel.

A befejező szakaszban alakul ki a kamrában a legmagasabb nyomás és hőmérséklet. Tucatnyi érzékelő műszer számol be a kamrában lejátszódó eseményekről a szomszéd terem műszereinek, elektromos berendezéseinek, irányítópultjainak.

A tudósító elmondja, hogy a leereszkedő berendezést centrifugában is kipróbálják, amely négyszázötvenszeres túlterhelést állít elő. Az űrállomás valamennyi műszere ilyenkor is megőrzi munkaképességét.

Ellenőrzik az állomás becsapódást tűrő képességét.

A termo-barokamrában a készüléket egyik oldalról a mesterséges nap sugarai perzselik, a másik oldalról pedig egy különleges berendezés, ontja rá a világűr hidegét. Ez a kísérlet hosszú hónapokig tart.

A Venus légkörébe hatalmas sebességgel befúródó készülék körül tizenegyezer fok hőmérsékletű izzó plazmaközeg hevül. Ilyen hőmérsékleten a titán fém is szemvillanásnyi idő alatt elpárolog.

A földön e feltételeket „plazmakatlanok" segítségével teremtik meg. A kapszulát föld alatti bunkerba eresztik, és gázt gyújtanak körülötte. Kívülről sötét égetett festék borítja, ez a külső hővédő réteg. Nagy hőmérséklet mellett e réteg szilárd halmazállapotból azonnal gázzá alakul, kihagyva a folyadék állapotát. Elpárologva e réteg „nyeli el" az egész forróságot, s ezzel elvezeti a leszálló egységtől a meleget. „Tizenegyezer foknál a fémtest szinte alig érzékeli a hőmérséklet emelkedését" — jegyzi meg a tudósító.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KELET MAGYARORSZÁG

1971 FEB 27

Krutilla József

VASÁRNAPI MELLÉKLET

1021



KÉPZŐMŰVÉSZEINK VÁZLATKÖNYVÉBŐL. (KRUTILLA JÓZSEF RAJZA)

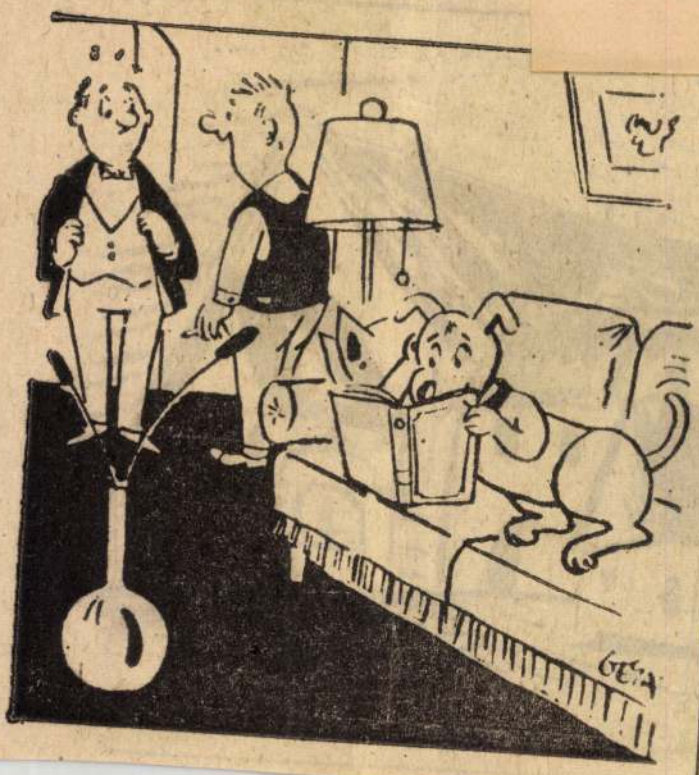

Kísérletektől a töm

A proszta
a jövő gy

A biológiában, orvostudo
mányban, a biokémiában idő
ről időre felbukkan egy ú
vegyület, vagy vegyületcso
port, amely világszerte lázb
hozza a kutatókat. Napjaink
ban két témától hangos
tudományos világsajtó: a
ún. ciklikus adenozin-mono
foszfáttól és a prosztaglan
dinoktól. A „divatba jött"
vegyületek azonban nem
mindig új felfedezések ered
ményei, sokszor csak egy ré
gi megfigyelés új — modern
eszközökkel történő — újra
vizsgálatáról és újraértéke
léséről van szó. Ez a helyzet
a prosztaglandinokkal is.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

KELET MAGYARORSZÁG

Krutilla József

1972 FEB 13

1021

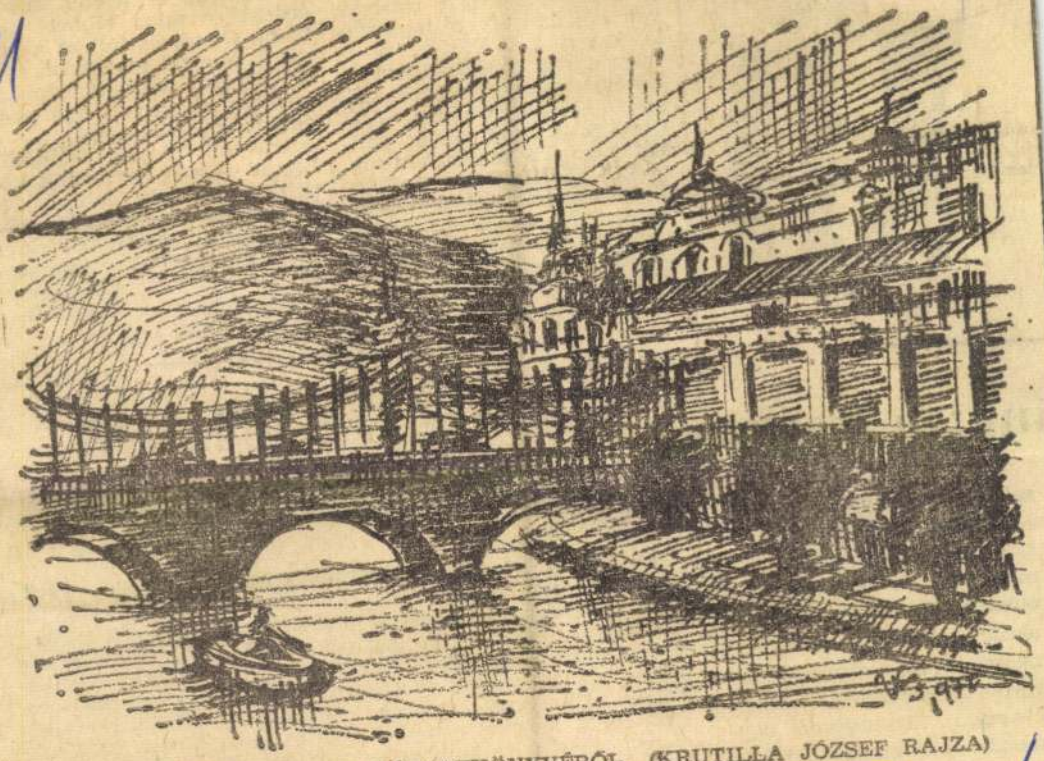

KÉPZŐMŰVÉSZEINK VÁZLATKÖNYVÉBŐL. (KRUTILLA JÓZSEF RAJZA)



most megrendezet
sunk az idén már
volt és igen kedvez
latokat hozott. Pél
tudtuk, hogy az éde
lők igen népes tábo
számolni. Nyíregyhá
sárlóink is mind tö
ják: nem érdemes c
ni, ha olcsón és jó
ben megfelelő cuk
keket tudnak vásárolni. Ez ad-
ta tehát számunkra a legfon-
tosabb feladatot: olcsón és jó
minőségű, gazdag választékot
biztosítani a fogyasztóknak.

törtökön az édességkedvelőké
a szó, kérhetik és választhat-
nak cukrászmestereink termé-
keiből s mindezt 50 százalék-
kal olcsóbban. (—)

unk: a kapor

salátákhoz, valamint uborka- és káposztasavanyításhoz is használják. Halételekbe is megfelelő. Na és nem szabad elfelejteni a kaporos sütemények, kétszersültet és kenyeret. Ezekbe szárított és zúzott kaporlevelet szokás használni. Használható úgymond rejtett ízesítőként is, csak egész kis mennyiségben.

Trombózist idéz elő a szűk szárú csizma

Az egyik legdivatosabb csizmát, amely lágyan öleli körül a bokát és a lábszár alsó részét, majd hirtelen, közvetlenül a térd alatt elszűkül, súlyos váddal illette Atlantic City egyik orvosa. Paul Steel, a neves ortopédsebész kijelentette, hogy ez a fajta csizma nemcsak kényelmetlen érzést okoz, hanem igen súlyos gyulladáso-

elkötözték ágyasaik lábát, hogy ily módon ingerlőbb járásmódra kényszerítsék őket. A XVIII. és XIX. században a nyugati asszonyok úgy elfűzték a derekukat, hogy májuk egészen az ülőcsontjukig süllyedt. A húszas évek asszonyai úgy elszorították a mellüket, hogy csaknem teljesen laposakká váltak. A harmincas-negyvenes évek-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAI 18

Keletmagyarország

Krutilla József

1021

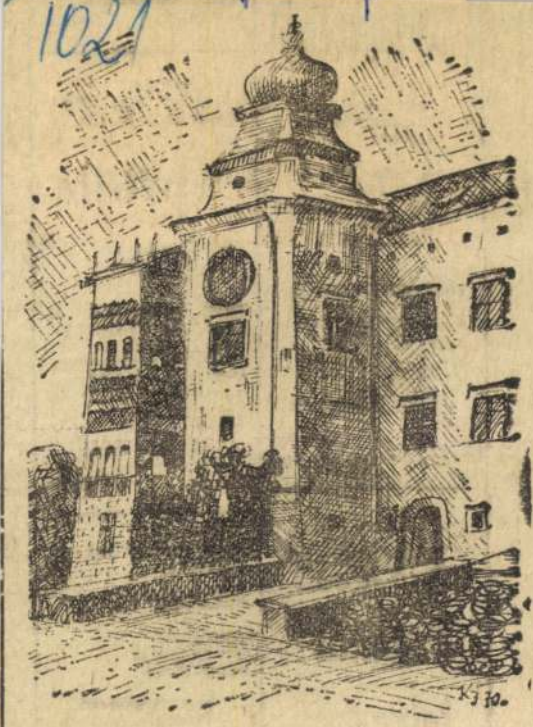

A krakkói vár bejárata. (Krutilla József

JELENTKEZES:

NYIRBATORBAN a NYIRCSASZARI UTON LEVO ÉPITÉSVEZETOSÉGEN.

(349532)

A VAGÉP Vállalat felvesz

keres

EGY SPECIALIS MEZÓGAZDASÁGI GÉPSZERELÓT, ÉS EGY GEPJÁRMU VILLAMOSSÁGI SZERELÓT, aki hálózati végzettséggel is rendelkezik.

(349724)

A NYIRBATORI TÓVÁLL

FELVESZ

építőipari gyakorlattal rendelkező

anyagbeszerzőt, vizsgával rendelkező két nehézgépkezelőt,

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720
1975 MÁR 9

Keletmagyarország

Krutilla József

1021



Krutilla József: SZABOLCSI PA-
RASZTASSZONY

ványosság nélküli, mindennapos tennivaló. Elsősorban a termelőüzemek gazdasági vezetése tehet a jelenleginél többet a közművelődésért.

P. G.

dszerünkről

minősíti, ezzel mintegy szentesítette a kialakult helyzetet. Érdekességként kell viszont megemlíteni azt, hogy az értelmező szótár megjelenése után tíz évre látott napvilágot az értelmező kéziszótár, s ebben az ikes igék száma újra megnövekedett, persze, csak a kijelentő módú, jelen idejű harmadik személyű

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

KELETMAGYARORSZÁG
Nyíregyháza

1 2

Krutilla József

1021



MUNKÁSPORTRÉ. (KRUTILLA JÓZSEF RAJZA)

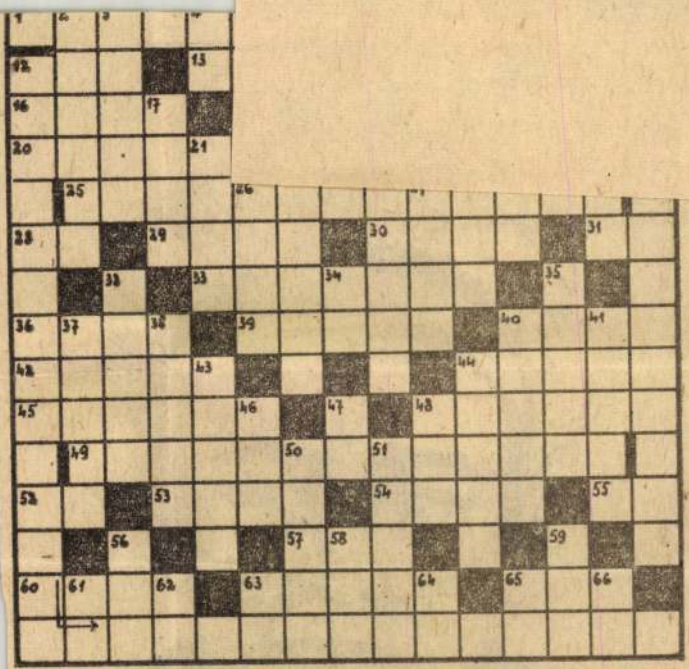

eszköz. 38. Magasba tartó (-|-"). 40. Csonka szobor. 41. Tönkretevő. 43. Élesztővel készült tészta, névelővel. 44. „Kalapos" növény. 46. Létezett (—"). 47. Feltételes kötőszó. 48. Mázol. 50. Hármas találat a régi lottóban. 51. Konzervesdoboz, sörösüveg bontásához használt eszköz. 56. Névutó. 58. Olaj idegen nyelven. 59. Kerti szerszám. 61. Erdei vad. 62. TS. 63. Rangjelző. 64. Kereskedelmi kifejezés: -tól, -től. 65. Fa része. 66. ZT.

A megfejtéseket március 20-ig kell beküldeni.

Csak levelezőlapon beküldött megfejtéseket fogadunk el!

Február 27-i rejtvénypályázatunk.

megfejtése: Nyomorultak. A proletariátus elszegényedése és a nők prostituálása ellen.

Nyertesek: Balogh József, Bányai János, Bodnár Józsefné, Gombos Pál, Horváth Andrásné nyíregyházi, Sípos Istvánné kisvárdai, Szücs Jánosné nyírbátori, Asztalos Margit szamosszegi, Somosi Olga tiborszállási és Kiss Mária tyukodi kedves rejtvényfejtőink.

A nyereménykönyveket postán elküldtük.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 MÁJ 17

Keletmagyarország

Krutilla József

1021



Képzőművészetnk vázlatkönyvéből: NŐI FEJ. (Tus-rajz, Krutilla József)

szre", amely
utalt a Köz-
ös bölcsesség
hogy átfogó
ok, országos
ldön, üzem-

ratának. De
az emberen
a falazó kő-
technokra-
demokratiz-
kező érv is:
nkronizálása
sőt, magát a
ka, a figyel-
asztalt mun-
válik.
ozata óta a
ség, az épí-
megsoka-
nőtt. Vagy-
tudományos
ósággá. Ma
ennél jobb,
ni, bátorítá-
y termelő-
szándékát.
lásunk igazi

urget Lajos

Ta
volt
benn
az is
sok
Dehát ki hitte volna, hogy a mondat, abban a pillanatban, amikor elhangzott, nem merül végleg feledésbe? S ki hitte volna, hogy az illetőnek valóban lehet takargatni valója.

Az történt ugyanis, hogy egy vállalatnál az egyik osztályvezető csak úgy, pillanatnyi ötletétől sugallva halkan odamondta a folyosón vele szembe jövő másik osztályvezetőnek a nem túlságosan trefás mondatot: „Mindent tudok rólad!" S aztán továbbsietett. Maga sem tudta másnap okát adni, hogy miért tette. Csak egy magyarázat jutott eszébe: egy tárgyalás közben megivott két konyakot, előtte nem evett, talán az ártott meg. Mindegy, van ilyesmi, ő már másnapra el is felejtette, s csak akkor döbbent meg, amikor a másik osztályvezető már a munkaidő kezdetekor bekopogott hozzá, s kínosan mosolyogva előadta a mondó-

meg jobb
köztünk marad
Hát persze, hogy
radt. Annál is ink
az ügy — nem ü
fás" kolléga ann
megrémítettről,
túlságosan rokon
ber, de a vállal
köztiszteletben á
is szeretik, de b
sikeres ember
mindenki rokon
egyébként jól
megérdemli, ho
zetőségig vigye.

Tudom, mind
vannak magán
magánügyeket
azokkal foglalk
felesleges, s un
Itt azonban a
ember alighane
tegett, hogy va
kívánatos dol
napfényre. Dehá
gok lehetnek ez
bűnök, bűn
aligha. A válla

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

KELET MAGYARORSZÁG

1971 OKT 24

Krutilla József

rnapi melléklet

1921



Északi körút (filc). Krutilla József, Balsa

Krúdy világa a filmvásznon

(Töredékes gondolatok Huszárik Zoltán és Sára Sándor Szindbád c. filmjének ősbemutatója után)

Nem mindennapi esemény színhelye volt október 20-án este a Krúdy mozi. Több mint egy hónappal megelőzve az országos vetítés kezdetét itt került sor a Krúdy Gyula művei alapján készített Szindbád-film ősbemutatójára.

Sem a hely, sem az időpont megválasztása nem volt véletlen. Azzal, hogy Nyíregyházán, s éppen az író születésnapjának előestéjén léptek vele először a nagyközönség elé, a film alkotói nyilván tisztelegni kívántak Krúdy emléke előtt, s egyúttal ritka szerencsés alkalmat nyújtottak a szülőváros számára annak megmutatására, mennyire érzi magáénak Krúdy művészetét.

Mióta köztudottá vált, hogy film készül, Krúdy ismerői és tisztelői nem kis szorongással várták ezt a bemutatót. Valljuk be, annyi jó irodalmi mű bosszantóan gyenge film- és tévéadaptációja után az öröm és lelkesedés helyett általában inkább az aggodalom lesz úrrá rajtunk, ha egy-egy újabb megfilmesítésről vagy tévéfeldolgozásról értesülünk.

Krúdynál ez az aggodalom talán még a szokásosnál is indokoltabbnak látszott. Nem mintha műveit korábban is nem tartottuk volna alkalmasaknak a megfilmesítésre. Ellenkezőleg, kevés olyan írónk van, aki annyira kínálná magát a filmre, mint ő. Nem elsősorban témáival, hanem filmszerű, gépi látásával, a hagyományos időrend helyett az idő síkjainak különleges egymásra rétegzésével, múlt és jelen állandó egymásbacsúsztatásával, a közvetlen valóság és az emlékek állandó „vágásaival", s még hosszan lehetne sorolni elbeszélőtechnikájának azokat a vonásait amelyek szinte eredendően predesztinálták a filmre. Ugyanakkor azonban a törékeny cselekmény, a nagyon is egyszeri jellemek, az epikum helyett a nehezebben megragadható hangulatiság és líraiság túltengése majdnem leküzdhetetlen akadályoknak tűntek. Szerencsére most kiderült, hogy igazi művészek kezére különösebben nehéz feladatot a felhasznált elbeszélések felderítése, illetve azonosítása. Legtöbbször szinte változtatás nélkül teszi át a novella helyzeteit a filmre, s majdnem kivétel nélkül Krúdy eredeti szavait adja hősei szájába. Mégsem ez a legfontosabb az alkotó újjáteremtésben. Huszárik hűsége nem a szavakban és mondatokban, nem a szövegegyezésben van, hanem sokkal mélyebben. Mint az igazi műfordító, nem a betűkhöz, nem a szótárhoz hű, az eredeti alkotás lényegét, szellemét igyekezett megragadni. Nem néhány elbeszélést vitt filmre, hanem kivételes beleélő képességgel és mesteri kézzel Krúdy világát teremtette újjá, formálta meg számunkra egy másik művészet eszközeivel.

Ha a film tartalmáról, cselekményéről akarnánk valamit közölni, talán azt mondhatnánk: variációk egyetlen témára, a szerelemre. A szerelem egyik örök témája minden kor művészetének. Ennek a filmnek azonban nemcsak fő szólama, hanem szinte egyetlen szólama. Csodálatos módon mégsem érezzük egysíkúnak. Szindbád, miközben végiglátogatja régi szerelmeit, minden nőnek szinte szóról szóra ugyanazokat a szavakat, kegyes hazugságokat mondja, mégis úgy érezzük, hogy egyre mélyebb titkokat tudunk meg tőle nemcsak a szerelemről és a nőkről, hanem az emberről, s az élet végső értelméről is.

A film felépítése látszólag laza, mozaikokból tevődik össze, amelyek meglehetősen vékony szálakkal kapcsolódnak egymáshoz. Valójában az író és rendező rendkívül tudatosan és kiszámítottan, nagyon szigorú logikával megkomponált elemekből építkezik. A különböző környezetű és hangulatú jelenetek úgy követik egymást, mint egy klaszszikus zenemű tételei, s az egyes tételeket az újra meg újra felcsendülő vezérmotívumok kapcsolják össze.

Ezek közül a visszatérő motívumok közül talán a legfontosabb a temetőképek többszöri ismétlődése. Szindbád nagyon sokféle környezetben fordul meg ra éppen a temetőben bukkan fel szerelmeivel. Nyilvánvaló, hogy a temető itt sokkal több, mint a szerelmi légyottra alkalmas csendes búvóhely. Ezek a jelenetek a szenvelgő szentimentalizmustól és morbiditástól egyaránt távol állnak, jelképiségük azonban vitathatatlan. A szerelem így lesz több önmagánál, így lesz több, mint érzéki kalandok sorozata. Így tágul ki élet és halál egyetemességévé, így fonódik össze benne rendkívül mélyértelműen a születés és elmúlás örök szimbolikája.

Huszárik egy korábbi kisfilmjének ezt a címet adta: Elégia. Tulajdonképpen a Szindbád is elégia. A magányos, kissé elégikus férfifilra mély zengésű gordonka hangú dallamát halljuk a film minden kockájából.

Ki ez a Szindbád? Gyakran úgy emlegették, mint afféle modern Casanovát. S ahogy megy egyik nőtől a másikhoz, abban tagadhatatlanul van valami Casanovából is. Szindbád azonban mégsem egyszerűen kalandor, s bár nagy szakértője az ételek ízeinek is, nem üres életélvező. Az örök kutató ő, aki minden szerelmében az emberi élet újabb titkait keresi. Aki gáláns kalandokat, vagy csiklandós, erotikus jeleneteket vár a filmtől, az csalódni fog benne. Még a nálunk szokatlanul merész aktfelvételeiben sincs szemernyi sem a pornográfiából, s erotikája nem több, mint mondjuk *Giorgone Alvó vénuszának* látványa a drezdai képtárban. Ez a film — sok egyéb mellett — szemléletes példát mutat arra is, hogy a nem öncélúan, hanem valóban művészi szándékkal ábrázolt meztelenség mennyire nem lehet botránkoztató még a legszemérmesebb, legfinnyásabb ízlésű néző számára sem.

A film egyetlen jelenete sem válik hatásvadászóvá, mert elejétől végéig igazi, tiszta költészet van jelen a mozivásznon. S ez a költőiség talán a mű legnagyobb értéke. Súlyosabb mondandójú filmet minden bizonya a legkisebb részletekben is kínosan minuciózus környezetbe beleépül. Kevés olyan filmet készítettek még, amelyikben a tárgyakra, a miliőre ilyen sok közölnivalót biztak volna. Igaz, helyenként szinte a régiségboltok vagy műkereskedések zsúfoltsága érezhető egy-egy szobaberendezés megkomponálásában, de ebben az esetben még ez a zsúfoltság sem válik nyomasztóvá, sőt nagyon is jól szolgálja a művészi szándékot a hiteles atmoszféra felidézésével. A film egyik jelenetében konkrét évszám is elhangzik, a cselekmény időhöz kötését azonban mégis inkább a miliőnek ez a precízen aprólékos kidolgozása, a századforduló korabeli szeceszsziónak ez a káprázatosan gazdag varázslata végzi el. Huszárik Zoltánnak első filmje a Szindbád, a szó szokványos, minősítő értelmében azonban nem elsőfilmes rendező. Máris kiforrott, érett művész, aki teljes vértezetben áll előttünk. Hogy igazán nagy rendező lesz-e, azt majd a következő alkotások döntik el. Könnyű dolga nem lesz, mert első művével rendkívül magasra állította magának a mércét.

A film másik alkotója Sára Sándor operatő. Az operatőri munka igazán sohasem lehet járulékos elem. Sára azonban itt valóban egyenrangú alkotótársa az író-rendezőnek. Hogy impresszionisztikus fogantatású képeiről és színeiről csak valamennyire is méltóképpen írhassunk, ahhoz Krúdy tintájába kellene mártanunk a tollunkat. Eddig is tudtuk róla, hogy kivételes képességű művész, mostani teljesítménye azonban — túlzás nélkül állíthatjuk — filmtörténeti jelentőségű esemény.

Méltán csatlakozik ehhez az alkotói pároshoz harmadikként a főszerepet alakító Latinovits Zoltán, aki Szindbád megformálásával eddigi filmszínészi pályája legjelentősebb alakításához érkezett. Krúdy olvasói eddig töprenghettek, s bizonyára töprengtek is sokat, milyen is lehet Szindbád, ez a nagyon sokoldalúan jellemzett, mégis annyira nehezen megragadható figura. Most már tudjuk, olyan, amilyennek Latinovits számunkra megteremti. Az ő Szindbádja nem az öltözőből vagy a sminkszobából, hanem egyenesen Krúdy könyveiből lép elénk. A többi szereplő is hiteles, de hozzá képest epizodikus jelentőségű.

Hogy milyen lesz a mű

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR TÁVIRATI IRODA
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

KELETMAGYARORSZÁG
Nyíregyháza

1971 MÁJ 9

rnapi melléklet

1021

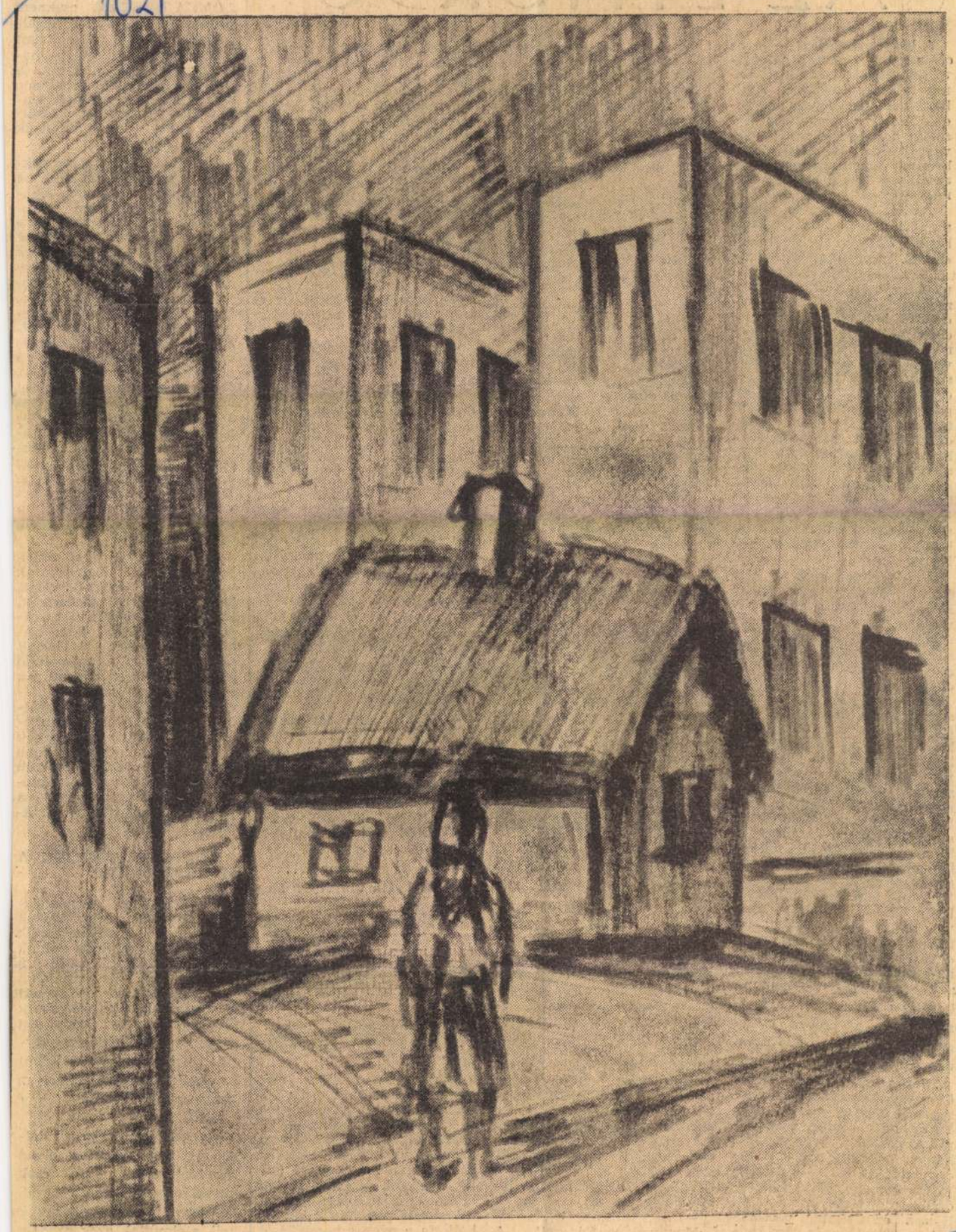

Az épülő új és a régi... Krutilla József rajza.

Krutilla József

Italo Calvino:

AZ ÉTHORDÓ

A lecsavarhatóság! — ez az oly annyira örömteli, boldogító tulajdonsága ennek a kerek és lapos edénynek. Amikor az ember lecsavarja a fedelét... már e mozdulatra összefut szájában a nyál; kivált, ha nem tudni, mi van benne, merthogy reggelente az asszony rakja bele az aznapi ebédet.

Amióta Marcovaldo segédmunkás délben nem jár haza, hanem éthordóból eszi az ebédet, minekutána lecsavarta a fedőt, s mohón beszippantotta az étel illatát, először a zsebkendőbe bugyolált evőeszközt, melyet ott tart mindig a hátsó zsebében. Mindenekelőtt néhányszor beletúr villájával az ételbe, hogy kissé felfrissítse, felpúpozza — egyszóval olyan halmazállapotba hozza, mintha épp most tálalták volna; hisz annyi órán át volt összepréselve!... Egészen tömbszerű lett, megmerevedett. Ekkor aztán egyszeriben kitűnik, hogy bizony kevés. „Jó lesz lassan enni!" — gondolja Marcovaldo, de máris kapkodja be az első falatokat, farkasétvággyal, sebesen.

Elszomorítóak ezek az első falatok; ilyenkor elcsüggeszti az embert a hideg ebéd sivársága. De aztán máris jön a boldogság: lassanként e szokatlan színhelyre áttéve is meghitten ismerszik föl az otthoni ebéd minden íze, illata. Marcovaldo immár lassúra fogja a majszolást: leül egy utcai padra, közel a munkahelyéhez; minthogy messze lakik, s ha délben hazamenne, sok időt veszítene, no meg a lyukak is megszaporodnának a hetijegyén, így hát az e célra vett éthordóban elhozza magával az ebédet, s kinn eszik, az utcán, miközben elnézi a járókelőket; aztán iszik egyet az utcai csapból. Ha épp ősz van, lehetőleg olyan padot választ, ahová süt egy kis napocska; a fákról hullongó fényes, rozsdavörös levelek helyettesítik az asztalkendőt; a kolbászhéj a kóbor kutyáké (egyhamar a barátja valamennyi), a morzsákat meg a verebek csipegetik fel, amikor épp senki sem jár arra.

„Vajon miért, hogy itt oly örömmel fedezem fel a feleségem főztjének ízeit, míg ha otthon ebédelek, a sok sírás, veszekedés, meg szemrehányás közepette azt se tudom, mit eszek?" — gondolja Marcovaldo. Majd még rádöbben: „Most látom csak! Hiszen ez a tegnapi vacsorából maradt!" S már újra kedvetlen — tán mert maradékot kell ennie, hideg, s kissé avas hogy már majdnem megette az egészet; erre rögtön úgy tetszik, hogy hisz' ritka finom lakoma ez, s lelkesen, áhítattal kaparássza ki az éthordó fenekéről — ezek a leginkább fémes ízűek... Majd elnézi az üres, piszkos edényt, s megint csak elfogja a szomorúság.

Ekkor összerakja, bebugyolálja és zsebre vágja az egészet; a kés meg a villa neki-nekikoccan az éthordónak hatalmas kabátzsebében, csínos zenebonát csapnak járás közben. Még korán van visszamenni az üzembe, betér egy kocsmába, megiszik egy pohár sört. Vagy a közeli cukrászdába ugrik be, s felhörpint egy kávét. Itt elnézi a pult üvege mögött sorakozó süteményeket, az elegáns csokoládésdobozokat, elhiteti magával, hogy nem is kívánja mindezt, hogy valójában nem kíván az égvilágon semmit; egy percre megáll a biliárdautomata előtt, hogy végképp meggyőzze magát: nem éhét, csupán az időt kívánja elütni. Kifordul az utcára. A villamosok már megint zsúfoltak, nemsokára vége az ebédszünetnek; elindul, vissza a gyárba.

Történt pedig egyszer, hogy Marcovaldo felesége — miért, miért nem; biztos a gazdaságosság okából — nagyobb tétel kolbászt vásárolt. Három este egymás után kolbász és sárgarépa-főzelék volt vacsorára. Mármost az a kolbász kutyaeledelnek készülhetett: már a szagától elment az ember étvágya. Ami meg a répát illeti — ez volt az egyetlen főzelék, amit Marcovaldo mindig is ki nem állhatott.

Délben a kolbász meg a sárgarépa-főzelék ott lapult az éthordóban; hidegen, zsírosan. Feledékeny lévén, Marcovaldo újra meg újra kíváncsian, ínyenc módjára csavarta le a fedőt; mindig elfelejtette, mit vacsorázott előző este, s így nap-nap után ugyanaz a csalódás érte. A negyedik napon beletúrt villájával az ételbe, még egyszer megszagolta, majd felállt a padról, s a nyitott éthordót maga elé tartva, szórakozottan elindult az úton. A járókelők csak nézték: egyik kezében villa, a másikban sárgarépa-főzelékkel teli edény, így sétál; s mintha nem tudná magát rászánni, hogy belekóstoljon.

Valamelyik ablakból leszólt egy kisfiú:

— Hé, te ember!

Marcovaldo fölnézett. A gyerek egy előkelő villa földszinti ablakában könyökölt, rántott velőt kell ennem!

Marcovaldo belenézett a párkányon lévő tányérba. Gyönyörű darab rántott velő volt; kerekded, puha, omlatag, mint egy felhőgomoly. Marcovaldo kitágult orrcimpával szívta be az illatát.

— Miért? Tán nem szereted a velőt?... — kérdezte.

— Nem szeretem. Azért is zártak ide, mert nem akarom megenni. Kidobom az ablakon!

— Hát a főtt kolbászt szereted-e?

— Szeretem! Olyan, mint egy vízisikló... Mi sosem eszünk ilyet...

— Nos, akkor add a tányérodat, neked adom az enyémet.

— Éljen! — A gyerek boldog volt. Leadta Marcovaldónak a díszes majolikatányért, s hozzá az ezüstvillát, Marcovaldo meg fölnyújtotta az éthordót s pléhvilláját.

Mindketten nekiláttak; a gyerek az ablakpárkányra könyökölve, Marcovaldo pedig vele szemben, egy padon. És mindketten a szájuk szélét nyalogatták, arra gondoltak, hogy még sosem ettek ilyen jót.

Egyszer csak a gyerek háta mögött feltűnt egy kisaszszony.

— Uramisten! Fiatalúr! Mit eszik?

— Kolbászt!

— És ki adta ezt magának?

— Az a bácsi! — mutatott Marcovaldóra a gyerek; az abbahagyta az önfeledt majszolást, megállt a szájában a falat.

— Dobja el! Mit hallok?! Dobja el rögtön!

— De hisz olyan jó...

— És hol a tányérja? Meg a villája?

— A bácsinál... — rebegte a kisfiú, s megint Marcovaldóra mutatott, aki a levegőben tartotta a villát. A villa hegyén körülharapdált rántottvelő-darabka díszelgett.

A nő elkezdett ordibálni:

— Tolvaj! Tolvaj! Fogják meg! Tolvaj!...

Marcovaldo felállt, még egyszer rásandított a velőmaradékra, aztán odalépett az ablakhoz, fölrakta a tányért, villát a párkányra, megvető pillantást vetett a nevelőnőre, majd pedig hátat fordított. Hallotta az éthordó csörömpölését, amint ott gurult mögötte a járdán; hallotta a gyerek bömbölését, meg azt is, hogy durván becsapták az ablakot. Lehajolt,

Mivel t

A FELMÉRÉSEK IZGALOMBA HOZTAK, csaknem szíven ütöttek. Van-e izgalmasabb kérdés, van-e ami jobban foglalkoztatja ma hazánk lakosságát, mint az a nagy jelentőségű probléma, amelyről lépten-nyomon statisztikák, felmérések készülnek: mivel, hogyan töltjük szabad időnket?

Ha lehet hinni a számoknak, a szociológusoknak, a kutatóknak, a pszichológusoknak, akkor egyre rosszabbul. Mert mit csinálunk a szabad időnkben? Keveset járunk színházba. Keveset járunk kirándulni. Keveset járunk futballmeccsre. Keveset foglalkozunk a gyerekekkel, a férjjel, a feleséggel. Keveset végzünk a családi otthonban házi munkát (természetesen a mosogatást és a nagymosást értve ezalatt). Keveset olvasunk. Keveset nézzük a televíziónak azokat a műsorait, amelyeket tanácsolnak, ezzel szemben annál többet bámuljuk a képernyőt olyankor, amikor az mások szerint elég káros. Végtére is tehát nem lehet tudni, hogy mivel töltjük a szabad időnket. Ami pedig egyre növekszik.

És azt talán lehet tudni, hogy mivel foglalkozunk munkaidőben? Mert úgy igaz, hogy az egyre zsugorodik, legalábbis elméletileg, a szaporodó túlórákat nem számolva, de azért mégiscsak ez teremti meg a szaporodó szabad időhöz is a pénzt. Az ember úgy képzelné el a dolgot, hogy előbb megvizsgáljuk: mivel töltjük munkaidőnket, hogy aztán ennek alapján lehessen egyre több szabad időnk. Ezzel szemben a szociológusokat, a kutatókat, a statisztikusokat, a pszichológusokat főleg a szabad idő izgatja.

HÁT MIVEL TÖLTJÜK A MUNKAIDŐNKET?

Mindenekelőtt természetesen munkával. Nincs igazuk azoknak a cinikusoknak, akik úgy vélekednek, hogy nálunk soha nem dolgozik senki a munkahelyén. Ez nem lehet így, végtére is azért szépen gyarapodunk, s minden érték forrása a munka, amint azt a szintén munkaidőben jegyzetelt politikai gazdaságtani brosurák, Marx nyomán olyan határozottan állítják.

De...

Munkaidőben nemcsak dolgozunk, mert rengeteg olyan teendőnk van, amit csak munkaidőben lehet elvégezni. Először is táplálkoznunk kell, s elmúltak azok az idők, amikor a dolgozó kénytelen volt papírba csomagolva ma-

KRUTILLA JÓZSEF

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR MAGYAR HÍRLAP
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

KELET-MAGYARORSZÁG

1983 JAN 08

1021

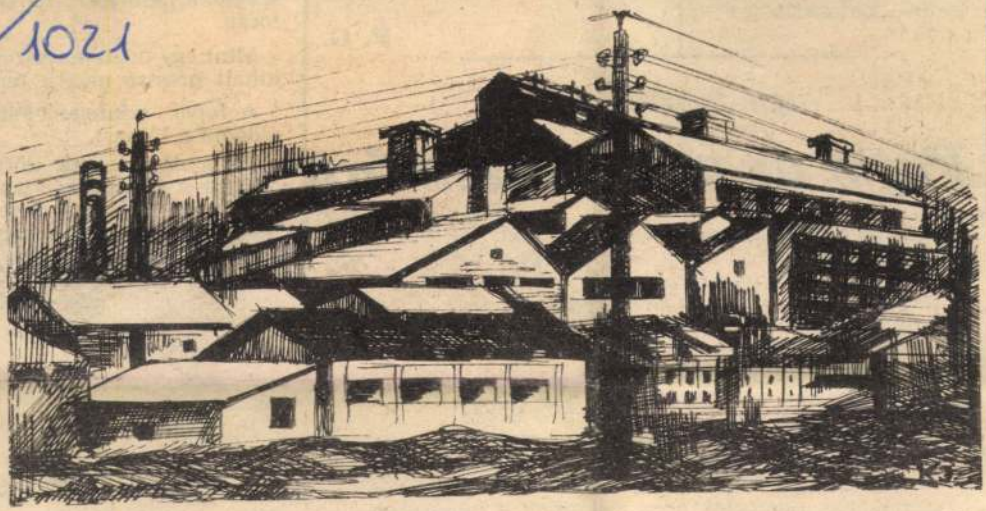

Kicsik és nagyok. (Krutilla József tollrajza.)

tékek, amelyek az
keny művészeti életünk ter- igényről,
méseiből „betakarításra" vár- ről...
nak.

Nagy István Atti

Fújja az antenn

fújja az antennazsinórt a decemberi szél
ahogy ablakomon kinézek évek óta egy rozzant
paraszthaz mutatja ráncos arcát
tenyérnyi ablaka vaksin hunyorog rám
mint gazdája ha nem találja a szemüvegét
tíz éve indulnak a mohás cserepek a tetőről
de a megérkezés egyre csak késik
tavaly az egyik kémény reggelre lezuhant
s mint kettétört emlékoszlop pihent a hóban
az öregasszony körbejárta ujjaival simogatta
ebben a korban semmit sem titkol már az ember:
siratta az elpusztult kéményt az elporladt tégla-időt
cseppkövek ragyogtak arca ráncainak a hűvösében
kendője mint valami középkori csuklya
nem is volt teste már kopjafaként fordult
erre meg arra az illatozó hóban
fölötte varjúcsapat keringett táncolt

levélpapír alá. Fut a gúnyóstolla; fel sem pillant az írásból. Ül feketén; fekete ballonban, fekete csizmában és szétázott, fekete hajjal.

Milyen sápadt.

A pozán. Meg a [illegible] a seprő.

Hol? Milyen teremben?

Nincs vendég rajtunk kívül. Csak a nő meg én. Odabenn, a bolthajtásos kis presszóban a kávéfőzőnő meg a pincérlány. Támasztják a pultot, diskurálnak.

1021



Krutilla József: Elhagyottan ... (grafika)

csizmadia céh

stől a mesterségig

ban, annál jobban megrövidülnek ezek a távolságok: nem egyszer a nyíregyházi csizmadialegények csak Tokajig, Szentmihályig mennek el, és ide is csak a közelebbi városokból jönnek vándorévekre.

Ha a legény vándorlása után *visszatér*, vagy ha idegenből jön ide vándorlása közben, a számára *kijelölt* mesternél köteles dolgozni. Így biztosítják, hogy minden mesternek egyformán legyenek legényei, vagyis a műhelyek ne nőhessenek nemkívánatos konkurrenciával egymás fölé. Inkább csak *elvi* lehetősége volt meg a munkahely változtatásának; ha viszálykodásra került a sor, akkor ritkán védte meg a legényt a céh a mesterrel szemben. Ilyenkor 2—4 hetes felmondás után jobb volt neki továbbállnia.

A legények *artikulus*ai is eléggé szigorú, zárt rendet írnak elő. Pl. esti harangszó

KRUTILLA JÓZSEF

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAHIR

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 345-726

KELET-MAGYARORSZÁG

1982 FEB 6

KRUTILLA JÓZSEF

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 35[illegible]-726

K

KELET-MAGYARORSZÁG

1981 JUL 19.

1021



Nyírségi táj. Krutilla József rajza

hogy körbejárja az okokat és okozatokat, melyek a terrorcselekmények hátterében húzódnak meg.

Hans Noever A túlélés ára című drámájában (mely NSZK—francia koprodukció) megszokottnak vagy tipikusnak egyáltalán nem nevezhető bűnügy fejlődéstörténetét rekonstruálja.

Joseph C. Randolph, egy multinacionális vállalkozás vezető beosztású dolgozója — a cselekmény színhelye Fon-

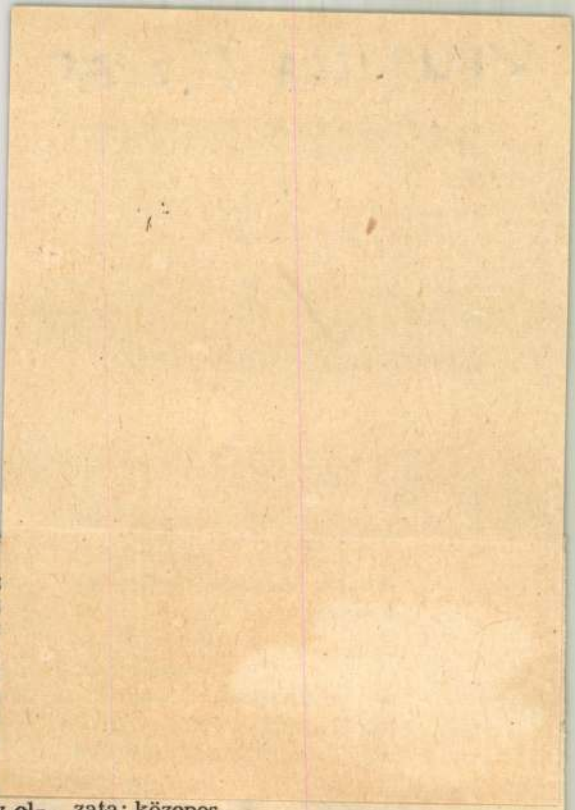

le a képet, s bepillantást n
hetünk az emberellenes
chanizmus boszorkányk
hájába. Noever negyedik
tékfilmjének furcsa szto
az életből — mármint
amerikai valóságból — n
tette. S hogy miért nem p
tálta át a szerző az ese
nyeket európai környeze
Erre ő maga a következő
gyarázatot adta: „Noha
külső dolgok itt ugyanúgy el-
képzelhetőek lennének, ezer
apróság, a szociológiai, jogi

zata: közepes.

Veress József

Vallomások Zalka Mátéról

KRUTILLA JÓZSEF

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1982 SEP 18

KELET-MAGYARORSZÁG

1021

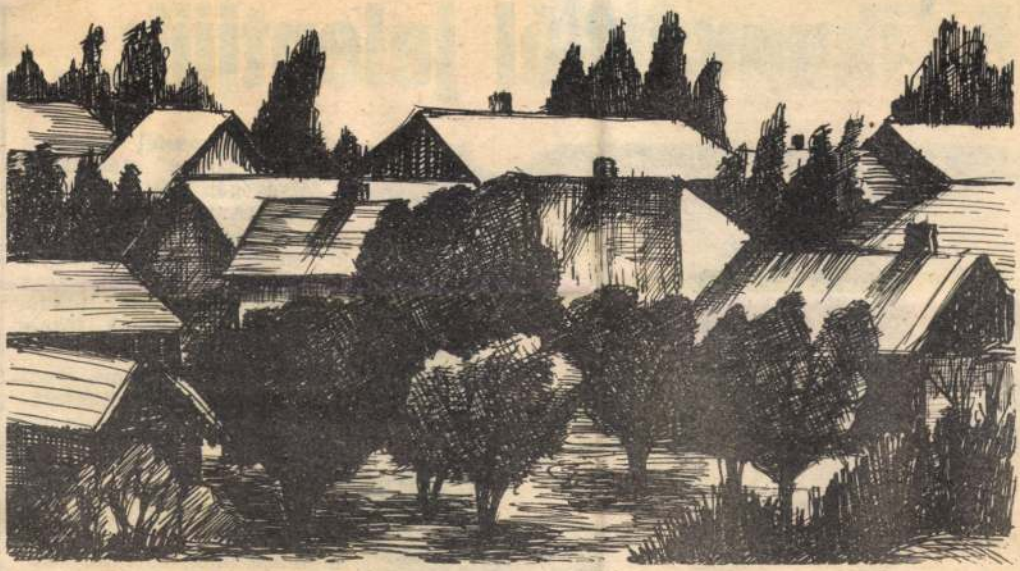

KRUTILLA JÓZSEF: ADY ENDRE ÚTI HÁZAK

KM HÉTVÉGI MELLÉKLET

A filmgyárb



Évente 20—22 játékfilm ké- **Michael Sarrazin és Cons-**

a felvevőgép előtt áll Béres Ilona. (Annak idején egy film forgatása közben megbetegedett, emiatt beperelte a filmgyárat, meg is nyerte a „fájdalomdíjat", de utána, hogy úgy mondjuk, fekete listára került . . .)

Erdős Pál elsőfilmes rendező a nemrég alakult Társulás stúdió keretében dolgozik Adj király katonát című filmjének utómunkálatain. Szereplői amatőrök, a cselekmény színhelyei pedig vidéki tanyák, füstös vasúti fülkék, munkásszállók és Pestre került ágyrajárók kietlen, sivár szobácskái . . .

Már csak az utómunkálatok vannak hátra a magyar—

KRUTILLA JÓZSEF

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 345-726

KELET-MAGYARORSZÁG
1982 MÁJ 29

1027

Várakozók



(Krutilla József tollrajza)

tani nem lehetett. Szalonnát sütni mindig az árok agyagos mélyére húzodtunk.

— A gondtalan gyermekévek után Debrecenbe kerültem, a református gimnáziumba. Itt Félegyházi László festőművész rajzórái, művészettörténeti előadásai adták az első lökéseket későbbi pályámhoz. Tanácsaival sokszor segített, gyakran magával cipelt az Ady Társaság rendezvényeire.

— Érettségi után következett a főiskola. De még gim-

kéztem a tervek kivitelezé
nél. Évfolyamtársam
két, ma az Egyesült Állam
ban élő, hírneves grafik
Szalay Lajos és Domján
zsef, valamint Ősz Dénes,
később a nyíregyházi szab
iskola tanára is volt.

— Az akvarellfestésr
ennek a látszólag súlyta
festői eljárásnak mi a titl

— Az akvarell erős k
centrálást igényel. Gyorsan
kell dolgozni, nincs lehetőség
javításra, továbbfejlesztésre.
Mikor elkezdem a munkát

táink között.

Tarczy Péter



Imre István: Magnólia (akvarell).

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

KELETMAGYARORSZÁG
Nyíregyháza
1969 JUL 6

Krutilla József

1021

1969. július 6.



Krutilla József: FÁK NAPSÜTÉSBEN.

Másodosztályú pedagógus

Nem árulhatom el, hogy melyik faluban voltam, sem azt, hogy kivel beszélgettem. Bízom abban, hogy a figyelmes olvasók közül mégiscsak ráismer valaki saját falujára...

Előre kell bocsátanom, olyan emberrel beszéltem, akire rá van bízva a falu művelődésének a dolga, s abból a fajtából való, aki szívén is viseli az ügyet, a művelődés afféle „megszállottja". Alkonyatkor ültünk le egy üveg bor társaságában, s szólt a kakas, mire befejeztük...

Rágyújt egy „Kossuth"-ra, s mindjárt az elején mérgesen kezdi: — Az a baj, hogy nálunk a népművelőt sokan afféle udvari hoppmesternek tartják. Ugy vélik, nincs más dolgom, mint jó murikat szervezni, táncestélyeket, lakomákat, zárszámadási vigalom mellé — körítésként — egy „kis kultúrát". Pedig a népművelés és a szórakoztatás nem ugyanaz. A szórakoztatás a vendéglátóipar dolga, a miénk pedig a olyan független, mint a falu bármely másik értelmiségije. Ez a megbecsülés kérdése. És hogy miként vezetem a színjátszókört, az csak az én dolgom, mint ahogy nem jutna eszébe senkinek, hogy a körorvos milyen orvosságot ír fel a receptre!

Körülnézek, s könyvelési tömböket látok az asztalon. A pénz felől érdeklődöm.

— Nem az itt a fő baj, hogy kevés a pénz a művelődésre (bár több is lehetne), hanem az, hogy szetfolyik. A mi falunkban három helyről kapok pénzt: a tanácstól jön az állami támogatás, a közönségtől a beléptidíj, tandíj, stb, s kellene, hogy jöjjön a szövetkezettől. A szövetkezet ad ugyan a művelődési háznak egy kis pénzt a kulturális alapjából, de a javát saját hatókörében használja fel. De hogyan? Menj el holnap reggel ide szembe a tsz-irodára, s kérdezd meg, hol vannak azok

Krutilla József, festő-grafikusművész

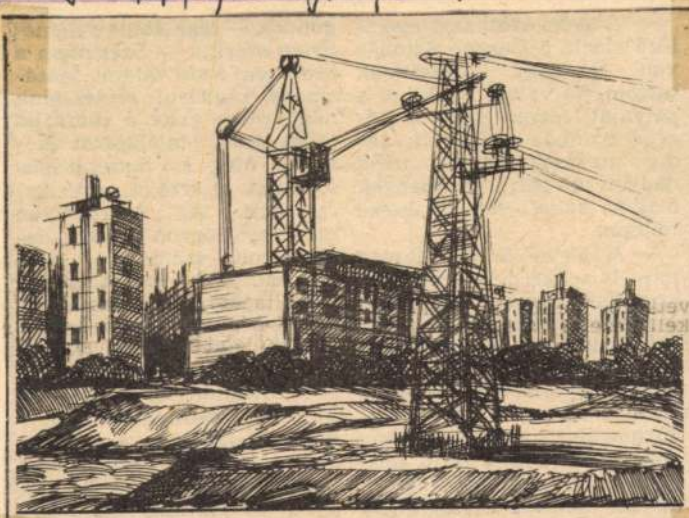

Krutilla József: Lakásépítés Nyíregyházán (tollrajz)

Rajzok a vázlatkönyvből.
Kelet-Magyarország, 1982. jún. 12.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
1971 SEP
4
KELETMAGYARORSZÁG

Krutilla József

1021



KRAJOVAI MŰEMLÉK. Krutilla József külföldi riportrajza.

...lehet, hogy ez volt a dön-
...őbb. Amikor az esküvő is
szóba került (mert azért nem
utáltak ki a házból, ezt nem
mondhatom, csak úgy tűnt,
hogy szívják a fogukat), én
kerek-perec kijelentettem,
hogy szó sem lehet egyházi
esküvőről. Teljesen elhűltek,
mert azt is hozzátettem, hogy
még titokban sem vagyok
hajlandó. Mert még ezt is fel-
ajánlották. Kitört a csetepa-
té, és a vége az lett, hogy le-
kurvázott az anyja. Mert azt
már tudták, hogy Laci és köz-
tem több van a plátói kézfo-
gásnál. Egyszer reggel ott ta-
lált az apja a Laci albérleté-
ben ingben-glóriában. Akkor
nem szólt semmit, cinkosan
vigyorgott a fiára... Ja, igen,
ez lehetett a harmadik ok:
mert „A Nő, Akit Ott Talált",
feleségnek azért mégse...

— Egyszóval: Lacinak dön-
tenie kellett. És döntött. Azt
mondta — nagy sumákolva —
hogy látszólag szakítsunk, de
persze Nyíregyházán azért ta-
lálkozhatunk, meg hogy nem
eszik olyan forrón a kását,
satöbbi. Nem mert mellém
állni. Hát én meg elálltam

a Biscurin felirata.

Közben a vőlegénye,
mellette ült, szégyenlős
logatott. De azért a vé
is hozzátette a vélen
(amikor a menyasszony
nem hallhatta!):

— Hát, azért, szívese
tem, hogy én vagyok
férfi az életében — még
esküvő előtt is...

Hiába, a férfiúi hiúság!

●

Tarjányi Erzsébet azt
mondta beszélgetésünkkor,
hogy barátnői, volt osztálytár-
sai közül ő az utolsó, aki férj-
hez megy — a többieknek
már bekötötték a fejét. Egy
másik menyasszony viszont
a paszabi *Oláh Julianna* —
tudomása szerint első lesz a
sorban. Igaz, még csak most
lesz tizennyolc éves. A gáva-
vencsellői cipészszövetkezet-
ben dolgozik — még két hó-
napja sincs, hogy szakmun-
kásként ül a gép mellett.

— Nyíregyházán, a százhe-
tes szakmunkásképzőben vé-
geztem az idén. Július 11-től

férjhez megy? Mint mondta:
szeretnék emlékezetessé tenni
számára a mennyegzője nap-
ját...

Ekkor akarva-akaratlan
újra az ibrányi menyasszony
jutott eszembe, Majoros Ilo-
na. A csöndes esküvő a hét
közepén. Lelkesedése, aho-
gyan az általa már sokszor
megszervezett KISZ-esküvők-
ről beszélt, azok bensőséges,
családias hangulatáról.

De egyértelműen dönteni
nem tudtam, mint ahogy nem
is igen lehet. Kinek-kinek
más jelenti az emlékezetes
házasságkötést, és talán az is
igaz, ha azt mondjuk: nem is
ez a döntő. Hanem ami utána
következik — a páros élet,

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1977 JUN 1 2

KELETMAGYARORSZÁG

Krutilla József

1021



KÉPZŐMŰVÉSZEINK VÁZLATKÖNYVÉBŐL. Krutilla József: Fák (tusrajz)



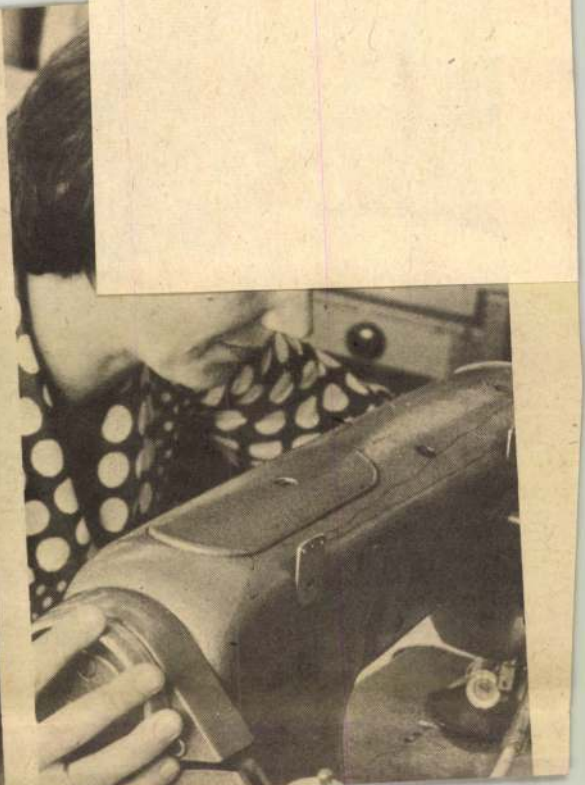

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1977 OKT 2

Keletmagyarország
Krutilla József
1021



Krutilla József: NYÍRSÉGI TÁJ



virágos árokparton
nyárfák suhognak messze.

Szaladó jó csikóim
mérföldek útporában
emlék a régi tájról,
s rímeim könnyű röpte
elakad, mintha úszna,
foszlánya fent a fákon
csöng, de a csöndülése
síró harangok gyásza.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

KELETMAGYARORSZÁG

1977 NOV 13

Krutilla József

1021

Képzőművészeink vázlatkönyvéből



VÁRNAI KÉPESLAP. (Krutilla József rajza)

zetről képben és szavakban

ségről

be veszi műve
neg, építi fel a
a szánt szobor
tik, vagy egy
lmas bronzszo-
— márványmá-
ilyen alkotást

k példát nyújt
alóli kivételre.
lveszett bronz-
ómai márvány-
ésői ókor vagy
iszont találunk
, amelyek mai
k a „szabály"

i mindig figye-
étikai kötöttsé-
t a köztudatba,
apvető követel-
séget. De nincs
döket sem szí-
erűtlen" szob-
azt elfogadta, s
se korának fel-
ink.
technikája a
al könnyebben
árt szab a mű

z időjárás vi-
n a belső te-
rmek, lakás —
ja stílusát. A
ítő dombormű,
szül, ezért for-
tőszobor össze-
ző.
virágkora a gó-
dagon faragott,
rényeit áhitatos
gnagyobbak el-



A lőcsei szárnyasoltár részlete, gótikus festett faszobor.

Templomaink jó része a barokk idején épült. Az oltáraikat díszítő faszobrok a mesterség magas technikájáról tanúskodnak, de a kor mesterei a mozgást és a festést gyakran túlzásba viszik. Meghökkentő valósághűségre törekszenek, igazi" szenteket, „valóban" szenvedő, „vérző" mártírokat varázsolnak az oltárokra.

A modern faszobrászat ritkán él a festés lehetőségeivel. Mesterei inkább a különféle fák anyagának szépségét emelik ki, s az erezet, a görcsök, dudorodások formáit „belekomponálják" alkotásaikba. A faragás technikája a sima felületkezeléstől az elna-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1977 OKT 2 3

KELETMAGYARORSZÁG

Krutilla József

Krutilla József: *TISZA-PART I.*

1021

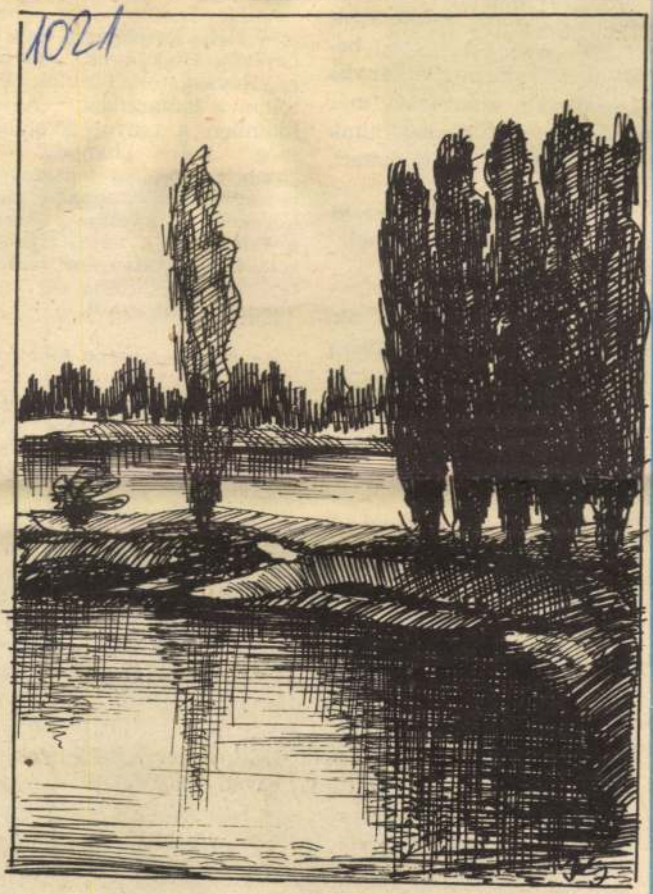

TUSRAJZ

vem, hogy a közeljö
Rigát veszek. Egy lá
már van egy ilyen k
torja a tanyán. Kell a
azért is, mert esté
busszal, vagy kisvonatta
járunk szórakozni Balká
és késő este visszafelé
nincs semmi, gyalogol
kell hazáig három kilom

— *Mit szólnak majd az itteniek, ha felül a motorra?*

— Az idősebb asszonyok megszólják azt a lányt, aki egy modern cuccban megy végig az utcán, akkor is csóválják a fejüket, ha zenélő táskarádiót viszünk a kezünkben. A motorozásomat is hümmögni fogják, de majd megszokják.

„esendes óra az összevont osztályokban. Tudom, hogy kevesebbet tanultam, mint a falusi, és a városi iskolások. Unokatestvérem már a tanyai kollégiumba jár és zongorázni is tanul.

— *Hová szeretne költözni?*

— Például Balkányba. Lehet, hogy ide építünk édesanyámmal közösen. A tsz-nek van egy saját építőbrigádja, gondolom, ha kell, a tmk-s fiúk is segítenek.

A MAJOR SANYIK CSAK SEGÍTSÉGGEL TUDJÁK FELÉPÍTENI JÖVŐJÜKET. A NAGYOBB TANYÁKON JOGGAL VÁRJÁK A SZELLEMI ÉS AZ ANYAGI SEGÍTSÉGET, A PARÁNYI TELEPÜLÉSEKEN A KÖLTÖZÉSHEZ, AZ ÚJ OTTHON MEGTEREMTÉSÉHEZ IGÉNYLIK A TÁMOGATÁST. VAN AKIT MARASZTAL, VAN AKIT HÍV VALAMI. HA ÉSZSZERŰEN ÉLNEK, HA SEGÍTSÉGET KAPNAK, MINDNYÁJAN KIIGAZÍTHATJÁK A KÖLTŐ SORAIT: „VALÓSÁG LETT A DRÁGA VÁGYBÓL".

Írta: **Nábrádi Lajos**
Fényképezte: **Császár Csaba, Hammel József**

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1978 FEB 19

KELETMAGYARORSZÁG

Krutilla József

1021



VÁZLATKÖNYVBŐL. Tisza-part. (Krutilla József rajza.)

foszereplőkkel.

Illesztgetem a képet. Egy biztos: a be levaló, okos, friss agyú, magukat mű velő fiatalok s negatív példában sze replők *nem ugyanazok*. Vagyis nag gonddal válasszuk el őket egymástó Tehát amikor a fiatalokról általába ítélünk, tegyünk különbséget. Persz most feltehetnők a kérdést: melyik cso port van többségben? Vagy egyszerűe felezzünk? Miután nagyon kedvelem fiatalokat, s így talán ismerem is őke meg merem kockáztatni a kijelentést *a jók vannak többen*. Csak nem látszanak annyira, mint a gyengébb vonal. Mert nyilván szembetűnőbb a színházban csevegő, a motorral bőgő, a mulató előtt ordító, mint a normálisan élő. Még akkor is, ha ennek is vannak harsány percei.

Ha lemondó lennék, úgy gyorsan azt mondanám: törődjünk bele, mindig volt ilyen, miért akarjuk most sebtiben megváltani a világot? Ha nem mondom ezt, annak oka van. Mégpedig nyomós. *A kisebbségtől, ezeknek a hangadóitól félek.* Nem személy szerint, hanem általában. Mert gondoljunk csak bele: egy pár esztendő, *s ők a legkülönbözőbb munkahelyeken jelennek majd meg.*

n-
tt,
et
ell
e-

in

ni.
n-

den közegben sikerült meggyőznünk az embereket — amit joggal várnak el. Van olyan vélemény pártvezetőségekben is, hogy a pártszervezet minden kommunistája ugyanolyan párttag, neki tudnia kell a dolgát, minek agitájuk. A vitától való félelem, az egyhangú döntés igénye valahol azt jelenti, hogy inkább ne beszéljünk problémákról. Pedig az egység ezen az úton kristályosodik ki. A pártmunka nem hadsereg, ahol parancs van, és végrehajtás. A pártban különböző informáltságú emberek vannak, és akinek több az információja erről, vagy arról a kérdésről, annak meg kell győznie azt, aki ennek a hiányában nem látja jól a dolgokat. Nagy szerencse, hogy polgárjogot nyert nálunk: a pártban is lehet vita, nézetkülönbség.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-126

Krutilla József
grafikusművész

KELET-MAGYARORSZÁG
1980 JUN -8

1021



Nyírségi táj. (Krutilla József tusrajza)

dett. Pedig örvendetes lett volna egy gyors intézkedés, hiszen a MÁV (pontosabban az állami költségvetés) nemcsak azért szán milliárdokat a villamosítására, dízelesítésre, hogy aztán a vontatásra nem alkalmas mozdonyok késsőbb a lakótelepeket borítsák be füstfelhővel, a füstölgés tehát jogos.

Ne haragudjon kedves levélírónk, hogy csak mindössze három, de talán jellemző részt emeltem ki a leveleiből. Csupán azt akartam bizonyítani, hogy e városnak vannak lokálpatriótái, akik nyitott szemmel figyelik a városfejlesztést, örülnek annak, de észreveszik az árnyoldalakat is. Szeretném megköszönni a következetességet, ahogyan visszatér a javaslatokra, ha nem tapasztalnek ezek a dolgok, de az időben intézkedést. Talán aprónak tűntelek is jelzik közéletünk demokratizmusát, intézésük pedig a nagyobb közösség javát szolgálja.

Marik Sándor

— Az országos közlekedésfejlesztési koncepció 1968-ban fogalmazta meg a célt: az egyes szállítási feladatokat az a közlekedési ágazat teljesítse, amelyik a leggazdaságosabban, a legkevesebb élő- és holtmunka ráfordításával képes erre. A megyei helyzet is ennek megfelelően alakult. A személyszállítás 12 évben lényegében változatlan maradt, a közúti közel négyszeresére emelkedett, míg az egyéni közlekedés teljesítménye az elmúlt szerződött. A vasúti áruszállítási teljesítmények több, mint 30 százalékos emelkedés mellett a közúti fuvarozó vállalatok teljes

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

Krutilla József

1980 JAN 13

KELET-MAGYARORSZÁG

grafikusművész

az érdeklődés gyújtópontjában

1021



Krutilla József tusrajza: Balsai utca

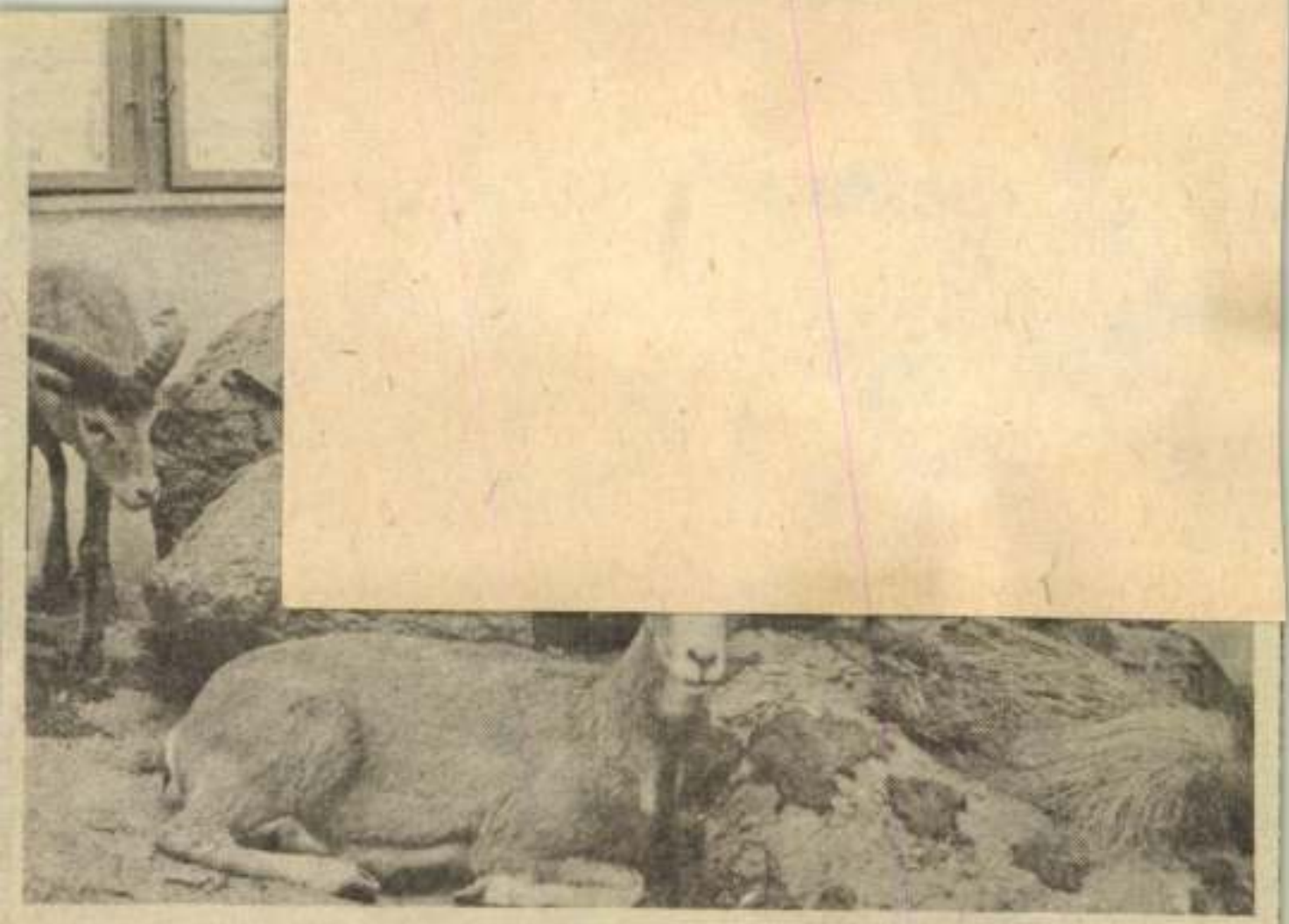

A tárlat egy másik részén viaskodó vadkanokat és egy békés muflоncsaládot láthatunk.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 349-726

KELET-MAGYARORSZÁG

1978 SEP 17

Krutilla József

1021

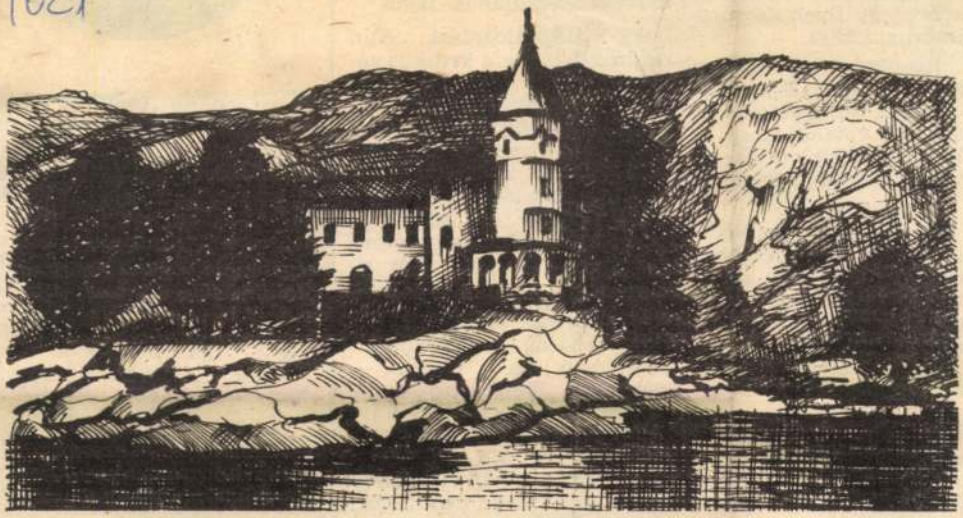

Medveja, tengerpart. (Krutilla József rajza.)

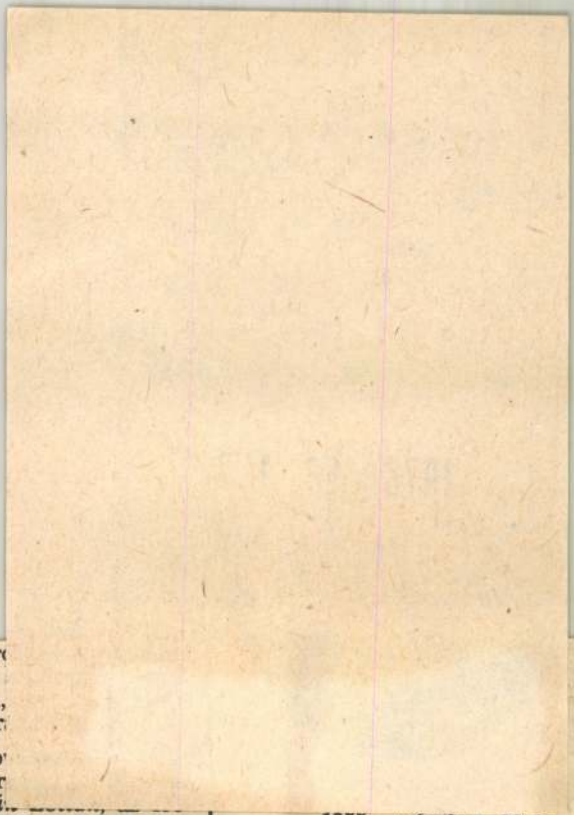

megyénkben is. Célszerűnek látszott gyorsabb, biztosabb fejlődésük érdekében egy ilyen csoportba tömöríteni őket.

— Jelenleg kb. huszan vannak. Van köztük népművelő és diák, könyvtáros és építész. Ám valamiben, s ez a versek, az irodalom szeretete, valamennyien megegyeznek.

— Az 1978/1-es Szabolcs-Szatmári Szemlében már bemutatkoztak néhányan a csoportból. Az 1978/4-es Szemle elvégzi a „bemutatás" másik felét. Vagyis akik tavasszal nem szerepeltek, azok az őszi számban kapnak helyet. De kért tőlünk anyagot a békéscsabai „Új Aurórа" mellett az „Alföld" (novemberi számába), és felvettük a kapcsolatot a miskolci „Napjaink"-kal is.

— „Saját" folyóiratot egyelőre nem indítunk. Publiká-

ki. A lektor
igyekeztek
hogy csak „
művek mar

Az alap
András debr
gezte. *Fábiá*
szövetség titkára és *Funk Miklós*, a Kulturális Minisztérium főelőadója működött közre a lektorálásban. A végleges szerkesztési munkát *Bényei Józseffel*, a kelet-magyarországi írócsoport vezetőjével közösen végeztük el.

— Az antológia címe egy, a kötetben is szereplő vers: „Hogy a virág megmaradjon". Szeretnénk, ha a virágok — vagyis a költemények — megmaradnának, de ezt majd a közönség és az idő dönti el. Ám ha a „csokorból" csak „egy szál" is elkerüli a „hervadást", már nem dolgoztunk hiába.

Csendes Csaba

„1955. március 19-én halt meg, fia angliai sírja mellé temették. Itthon egymondatos újsághír tudatta azokkal, akiket érdekelt."

A mai nemzedéknek hihetetlenül hangzik, de valóban így volt. Magyarország huszadik századi történelme egyik legkiemelkedőbb, emberileg, politikailag egyik legbonyolultabb egyéniségének életéről, történelemformáló tevékenységéről igazán csak most jelent meg olyan átfogó, értékelő munka, ami nemcsak a szakmabeliek, hanem az értő olvasó kezében is nélkülözhetetlen.

Ismeretes, hogy Károlyi

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

KELET-MAGYARORSZÁG

1979 FEB 11

Krutilla József

KM VASÁRNAPI MELLÉKLET

1021

Tengerparton

Krutilla József vázlatkönyvéből



Öreg utca (tus)



Szozopol (filc)



Bugasti kikötő (filc)



Tengerpart (tus)

GÁRBAN

talány:
magam talán?

kiválva
nak árnya.

köd-alakok,
elhagyva vagyok.

apott része,
ne vegyenek észre!

a széttépett lélek!
hisz érzem, hogy élek.

suhan előlem —
yes felhőben.

1894

nagyar líra legnagyobb előfutá-a volt; sajnos a Nyugat-nem-edék nem ismerte föl és nem ívta soraiba . . .” Megyénk e elentős nőalakját egy versének ükrében szeretnénk bemutatni, alamit törlesztvén abból az adósságból, amivel művészeté-ek ma is tartozik szűkebb pát-iája.

iázni!

ntika?

várdai üzemében

logtam Nyíregyházán a városi tanács néhány asszonyával, leányával. Érdekes módon ott is erre kanyarodott a szó. Megfogalmazódott a nagy kívánság: *színesebb életre vágynak*, több olyan alkalomra, ahol nemüknek megfelelően lehetnek szépek, s körülveszi őket a figyelem.

A mai élet

Úgy éreztem a beszélgetések után: *adósak vagyunk a mai élet romantikájával.* Nem tudjuk eléggé izgalmassá tenni az ambíciók eléréséért folyó harcot. Ritkán kínálunk olyan szórakozást, amely *rendhagyó.* Se közművelők, se üzemek nem figyelnek oda arra, hogy ha játék formájában is, de *meg kell adni a*

RUHABÖRZE



A Magyar Divat Intézet rendezésében a közelmúltban a BNV területén tartották meg az V. ruhabörzét. A bemutatón tizenkilenc hazai, állami és szövetkezeti vállalat mutatta be mintegy kétszáz felsőruházati modelljét, amelyet a hazai kereskedelem számára kínált eladásra. Képünk: kora tavaszi ajánlat — könnyű, sportos fazonú és szövetű kabátok.

Vendégünk: dr. Juhász Lajos onkológus

A RÁKSZŰRÉSRŐL



— Tudomásunk van arról, hogy az utóbbi időben mind több nő érdeklődik a rákszűrés iránt. Üzemekből is érkeztek kívánságok, hogy vizsgálják meg a nődolgozókat. Erről kérném szíves tájékoztatását.

— Megyénkben 1952 óta van szervezett rákszűrés. Tíz állomás működik, ezenkívül Fehérgyarmaton, Mátészalkán és Kisvárdán onkológiai szakrendelés is van. A fehérgyarmati, a vásárosnaményi és a kisvárdai kórházban már bevezették, Mátészalkán most vezetik be, hogy minden odakerülő nőt rákszűrő vizsgálatnak is alávetik. Itt kell megjegyeznem, hogy miután a rákszűrés önkéntes, a vizsgálatot csak akkor végezzük, ha abba a páciens beleegyezik.

— Évente — s ez már régebbi gyakorlat — 30 ezer nő jelentkezik vizsgálatra. Több mint a felük visszatérő. Ez a év volt az a határ, amikor fontosnak tartottuk a vizsgálatot. Ez most már 30-ra csökkent, s néhány év múltán még fiatalabb korban válik indokolttá a rákszűrés, az emlővizsgálat.

— Jelentős lépés lesz, ha azok is jelentkeznek, akik eddig nem kerültek a rákszűrésekre. Vannak biztosan fel nem fedett esetek. Hogy mennyire érdemes a vizsgála-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

KELET-MAGYARORSZÁG

1978 SEP 3

Krutilla József

1021



Krutilla József: Dubrovniki útirajz

KM VASÁRNAPI MELLÉKL...

A Nyíregyházi fúvósötös

Együttes rivaldafény nélkül



SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 138-068, 337-713, 340-726

Krutilla József
festő-grafikusművész

SZABOLCS SZATMÁRI SZEMLE

1900 3

1921.



Krutilla József: Balsai táj. (Tusrajz.)

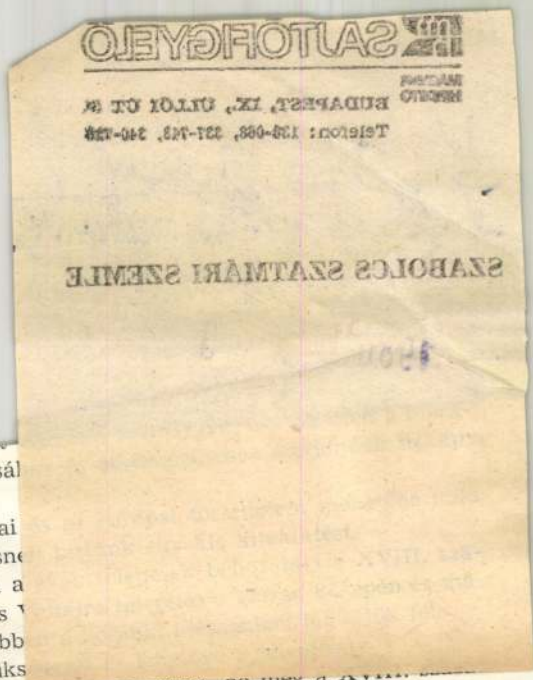

vállaji sváb telepítés történetének feltárásá
adalékkal hozzájárulni.

A dolgok jobb megértéséhez és a hazai
beágyazásához elengedhetetlenül szükségesn
A Szatmár megyei Károlyi-birtokokra a
zad elején kezdődött meg. Bár a Mérkre és
sodik felében zajlott le, a jelenség okait ebb
Milyen külső és belső okok tették szüks

Közismert, hogy az ország népessége a XVII. században, de még a
első évtizedeiben is a török háborúk, a függetlenségi harcok és a Rákóczi-szabadság-
harc, valamint a járványok következtében erősen lecsökkent. Míg Európa lakossága a
XVIII. században rohamosan nőtt és elérte a 130 milliót, addig Magyarországon az
1715—1720. évi országos adóösszeírások alapján legoptimálisabb esetben is csak négy-
millióra tehető a népességszám. Ennek a négymilliónak a területi megoszlása nagyon
egyenlőtlen volt.

A gyakran változó határok mellett az is előfordult, hogy szabolcsi, szatmári terü-
letek az erdélyi fejedelemséghez tartoztak, és mint ilyenek például 1660-ban a II. Rá-
kóczi György és a török közötti csatározások színteréül szolgáltak, amely csak újabb
pusztulást jelentett.

„Az szegény hajdúknak már megmaradhatások felől egy csepp reménységek sem
lehetvén, nagy zúgolódással, átkozódással, az vala jobb, ki minél hamarébb háza né-
pével Pocsajba, Székelyhídra, Ecsedbe, Kállóba, Váradba, Tokajba, Ibrányba és csak
Debreczenbe is mint szaladozhatna"[4] — írta Szalárdi János Siralmas magyar krónika-
jában a török Tiszán túli pusztításáról.

A Rákóczi-szabadságharc Magyarország északkeleti részét merítette ki a legjob-
ban. Ez a terület szolgált át- és felvonulási területként és számos ütközetnek is szín-
helye volt. Hadd említsük itt meg Szatmár várának 17 hónapig tartó ostromát.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 35.-726.

Krutilla József festő- és grafikus

KELET-MAGYARORSZÁG

1989 FEB 8

1021



Folyópart. Krutilla József tusrajza.

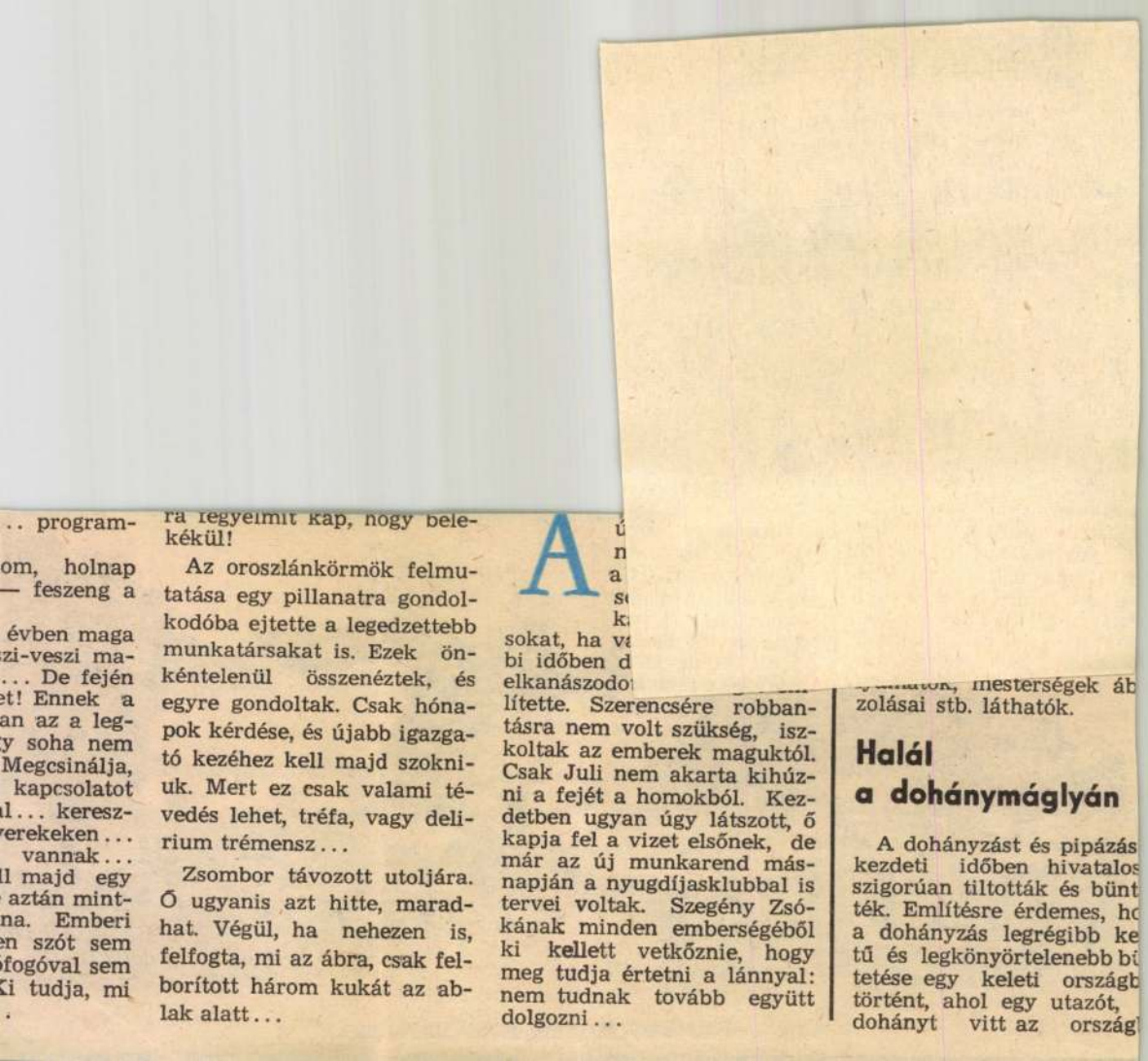

.. program-
om, holnap
— feszeng a
évben maga
zi-veszi ma-
... De fején
et! Ennek a
an az a leg-
y soha nem
Megcsinálja,
kapcsolatot
l... keresz-
erekeken...
vannak...
ll majd egy
aztán mint-
na. Emberi
en szót sem
fogóval sem
Ki tudja, mi
.

ra legyelmit kap, hogy belekékül!

Az oroszlánkörmök felmutatása egy pillanatra gondolkodóba ejtette a legedzettebb munkatársakat is. Ezek önkéntelenül összenéztek, és egyre gondoltak. Csak hónapok kérdése, és újabb igazgató kezéhez kell majd szokniuk. Mert ez csak valami tévedés lehet, tréfa, vagy delirium trémensz...

Zsombor távozott utoljára. Ő ugyanis azt hitte, maradhat. Végül, ha nehezen is, felfogta, mi az ábra, csak felborított három kukát az ablak alatt...

A
sokat, ha v
bi időben d
elkanászodo
lítette. Szerencsére robbantásra nem volt szükség, iszkoltak az emberek maguktól. Csak Juli nem akarta kihúzni a fejét a homokból. Kezdetben ugyan úgy látszott, ő kapja fel a vizet elsőnek, de már az új munkarend másnapján a nyugdíjasklubbal is tervei voltak. Szegény Zsókának minden emberségéből ki kellett vetkőznie, hogy meg tudja értetni a lánnyal: nem tudnak tovább együtt dolgozni...

mesterségek áb
zolásai stb. láthatók.

Halál a dohánymáglyán

A dohányzást és pipázás kezdeti időben hivatalos szigorúan tiltották és bünt téK. Említésre érdemes, hc a dohányzás legrégibb ke tű és legkönyörtelenebb bü tetése egy keleti országb történt, ahol egy utazót, dohányt vitt az ország

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 345-726

Krutilla József festő- és grafikusművész

KELET-MAGYARORSZÁG

1981 MÁJ 24

1021



Folyópart Gávánál. Krutilla József tusrajza



Részlet a múzeumból. (MTI Fotó — KS)

ria Terézia megbízásából indította meg *Schönwisner István* egyetemi könyvtáros az azóta is tartó ásatást. A polgárváros módszeres feltárásához csak a múlt század nyolcvanas éveiben kezdtek hozzá. A rendezés, a régészeti munka mind a mai napig tart.

Kádár Márta

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
1981 SEP 2 71

KELET-MAGYARORSZÁG

Krutilla József festő- és grafikusművész

1021



Morotva — Krutilla József akvarellje



k (MTI fotó)

hellyé változik. K

Az ember tár
társalkodó lény.
pillanatnyi sors

Színek. Van több is, lenne több is. Jut belőle mindenkinek, csakhogy az emberek többsége, ha megjegyzi, ha el is raktározza emlékezetében, soha le nem írja. Mert minek is szaporítanák az írott és nyomtatott anyagot. Van bőven. Olyannyira, hogy a szerkesztőm — amikor közöltem vele hogy van egy kis történetem az életből ellesve — azt mondta:

— Te adod az életből ellesett sztoridat, én viszont rendes vagyok és közlöm. Pénzt, honoráriumot ne kérj, az nincs.

Nem lehet mindent komolyan venni. A komolytalanságot, a humort, a színeket azonban vegyük komolyan. És bár a fekete is szín, ne lássunk mindent feketén.

Seres Ernő

MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 345-726

Krutilla József, festő-grafikusművész

KELET-MAGYARORSZÁG

1982 MÁR 1 3

1021

A színnel is eltalálták... — Hát úgy, hogy Püspök- Bartha Gábor



Krutilla József: Jósaváros. (Tollrajz)

ta: *„Szabolcs a hazáért”*, a másik oldalon: *„Győzni vagy meghalni 1848. Sept.”* Ezekben a napokban Nyíregyházán is toboroztak és felszereltek saját költségen 104 honvédet.

Szeptember 11-én Jellasics (osztrák biztatásra) átkelt a Dráván és a magyar főváros ellen vonult. Pár nappal később követte őt Roth tábornok 10 ezer fős serege. Kossuth hívó szavára az ország fegyverbíró férfilakossága, köztük a szabolcsiak is, a Dunántúlra vonultak a betörő horvátok ellen. Szeptember 29-én a fiatal és gyakorlatlan honvédsereg megállította Jellasics seregét. Pár nappal később, október 7-én Ozoránál fegyverletételre kényszerítették Roth csapatait. Itt harcoltak először a szabolcsi nemzetőrök, akik a győzelem után honvéd zászlóaljjá alakulva a 48-as számot kapták. Parancsnokuk Rakovszky Sámuel őrnagy lett. Ez a zászló-



Bényi László rajza

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Krutilla József festő- és grafikusművész

KELET-MAGYARORSZÁG

1983 FEB 1 9

/1021



Krutilla József tusrajza

nyer drágyán már munkáról, szervezésről, minőségről és selejtről beszélünk, meg arról, hogy mindenki dolgozzék meg becsületesen a fizetéséért, a kenyeréért. Ez keseríti meg a kenyerünket.

l millió tonna gabonát. Hom-k őrölnek és kovászolják, sü-ldogok lehetnénk. Növelhetné hogy az elmúlt őszön az elő-etettünk, gabonatermelésünk ihez.

nelyeknek a megoldása, meg-ról a másikra. Ez az írás sem nyerünket és életünket kese-tartásokat. De szólni és tenni

Seres Ernő

hajtása összhangban van a választott módszerrel."

pelt tavaly decemberben Műcsarnokban re

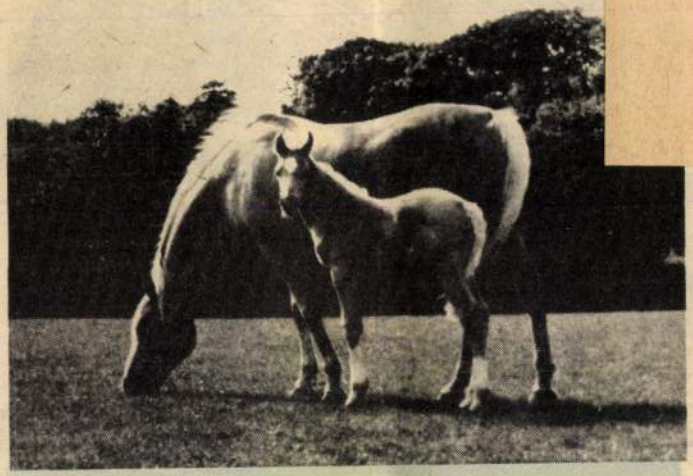

Puskás László: Az első séta

touristnak készítek néhány felvételt. Július—augusztusban a Tokaji Galériában állítok ki legközelebb. Szeretném a kiállítótermet — témáját tekintve — sokszínű anyaggal megtölteni. Több, szabolcs-szatmári utamon készült képet ezen a nyári bemutatón láthat majd először a közönség.

Reszler Gábor

Telefon: 337-748, 340-726

1983 AUG 6

KELET-MAGYARORSZÁG

Krutilla József

102

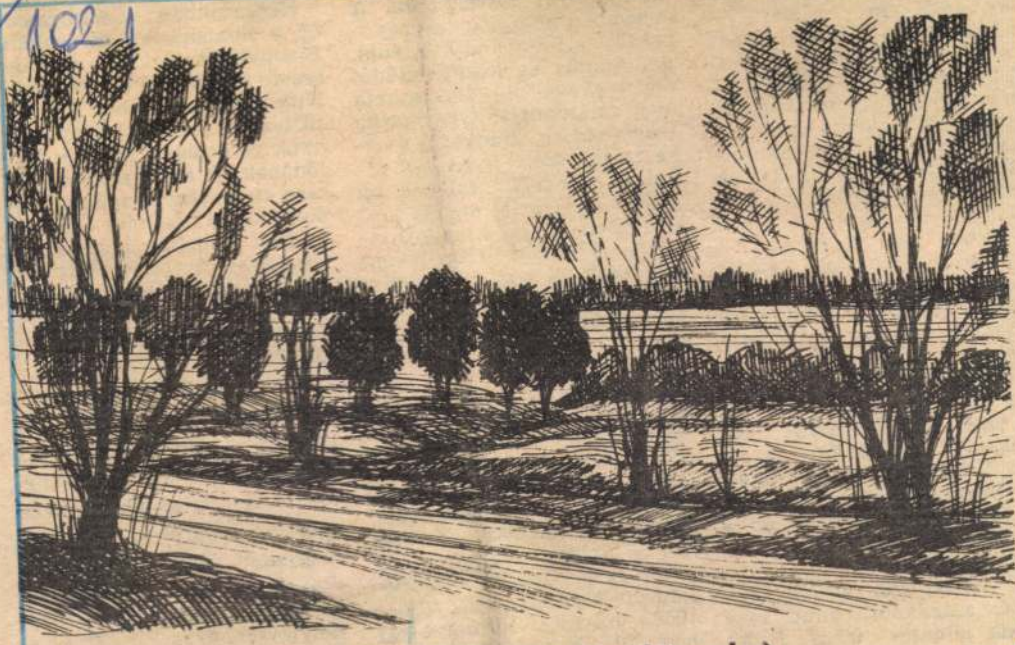

BALSAI TÁJ (Krutilla József tusrajza)

Szatmár megyei helytörténet-írás" 1979-ben megjelent *I—II. kötetében Balogh István* fordításában és kritikai megjegyzéseivel az érdeklődő elé tárta Bél Mátyás idézett művének *Szabolcsról* szóló leírásrészletét. Így lehetővé vált, hogy azok is tájékozódjanak a kétszáznál több éves kéziratban, akik a latin nyelvben nem járatosak.

A most megjelenő *III—IV. kötetben* újra találkozhatunk Bél Mátyás alkotásával: most *Szatmár megye* leírásának magyar fordításával és értelmezésével. *Kávássy Sándor* főiskolai tanár bevezetője segít a Bél Mátyás által nyújtott információk értésében, lehetővé teszi a történelmi Szatmár pontosabb, jobb megismerését, iránytűt ad a honismereti irodalomban való tájékozódáshoz.

A *„Források a XVIII.—XIX. századból"* című rész másik jelentős írása Nyíregyháza újratelepítésének krónikája *Balogh István* fordításában. *(Az újratelepített* tanulmányát tartalmaz megyében nem nagy a h mánya a művelődéstört az oktatás és közműve feltárásának" — fogalm meg álláspontját *Gyarm Zsigmond*, a kiadvány s kesztője. Ezért ilyen tén kal is törődnek, vállalv úttörő szerepével együtt nehézségeket is... eleget ve a kutatási főirányk megjelölt és a magyar levéltáraktól elvárt, a magyar kultúra felkutatásában ránk háruló feladatnak." — írja a szerkesztő.

A kötetben közölt ilyen írások nem elméleti pedagógiai fejtegetések, hanem levéltári forrásokra épülő tanulmányok. (A tankötelezettség helyzete Szabolcs megyében 1868—1900 között; A régi kollégiumok Nyíregyházán 1946—1949; Dolgozók tanítóképzője Nyíregyházán 1946—1952.), hasznos előfutárai egy nagyobb művelődéstörténeti egésznek.

A kötet harmadik nagy szerkezeti egysége az

[illegible] ott van a sorban. Tudományos kutatók és a település múltja iránt érdeklődők a könyvet haszonnal forgathatják.

A helytörténetkutatás és a helytörténetírás magas szintű művelése nélkül nem volna lehetséges az ország történetének alapos megírása sem, ezért is örüljünk a most megjelent újabb kötetnek és ajánljuk az olvasóknak. (Szabolcs-Szatmár megyei helytörténetírás III—IV. Nyíregyháza, 1982. Szerkesztette: Gyarmathy Zsigmond.)

T. L.

KRUTILLA JÓZSEF



Krutilla József tollrajza — Téli kép **KM-reprodukció**

Kelt - Magyarország
1995. jan. 12

Festészet (1900–1919) – Önálló táblakép.

Krutsay: csendélétek.

(Ferenc?)

Revue de Hongrie

1910. III. ann. V. I. 504–505. l.

Tavassi Tárlat a Nemzeti Szalonban.

Festészet (1900 – 1919) – Önálló Táblakép.

Krutsay: „Fiatal gyermekek"
(Szenc?)

Revue de Hongrie

1910. III. ann. V. I. 777 – 782. l.

Nagy Tavassi Tárlat (Műcsarnok).

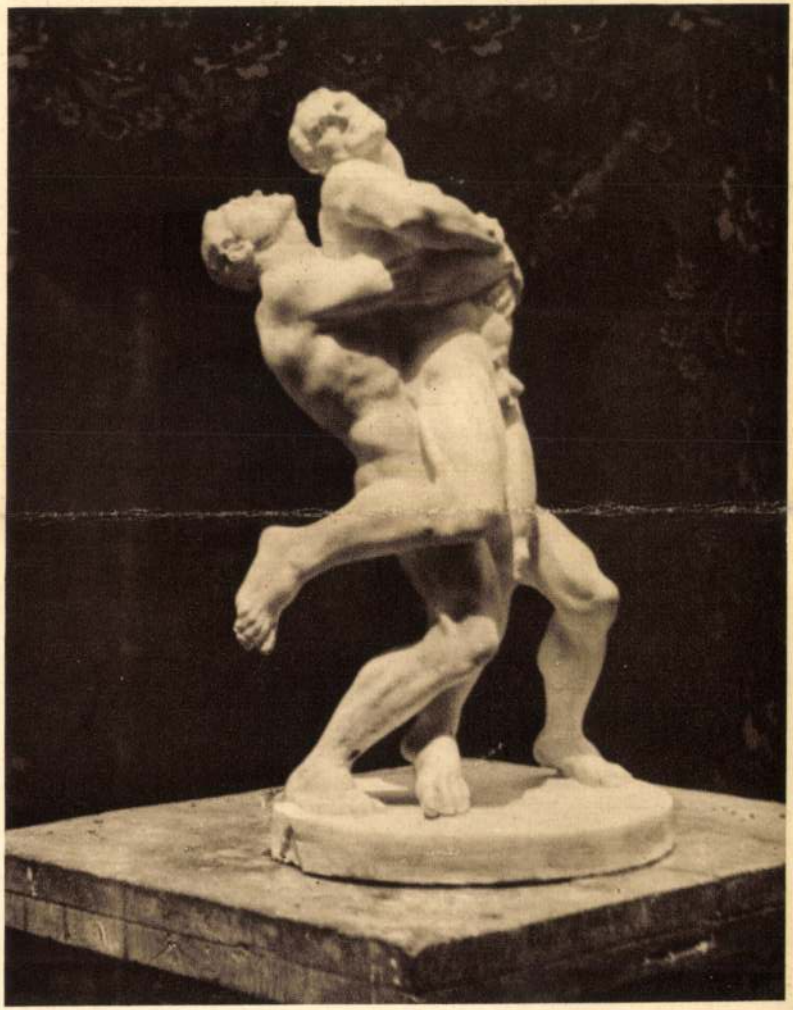

FARKAS BÉLA: BIRKÓZÓK.



KRUTSAY FERENC: KERTBEN.



GLATTER GYULA: DR. HUBAY JENŐ.

A Társulat művészhalottjai sorában említjük még *Basch* Gyula festőművészt, aki Badenben húnyt el 77 éves korában s aki 43 éven át volt a Társulat művész- és igazgatósági tagja s több éven a Magyar Képzőművészek Egyesületének elnöke. *Erdőssy* Béla festőművész Budapesten 57 éves korában, *Faragó* Géza festő 51 éves korában halt meg. Amaz a Képzőművészeti Iskola tanára is volt, ez egyúttal plakát- és színházi jelmezfestő. *Tornai* Gyula, a kiváló magyar orientalista 67 évet élt s itthon halt meg. Bejárta északi Afrikát, Indiát, Japánt s gazdag művészi anyagát két ízben is kollektíve mutatta be a Műcsarnokban. Igen értékes tehetséget vesztettünk *Vágó* Pálban, a Jászság festőjében, akit 75 éves korában Budapesten ragadott el a halál. Erős történelmi tehetségét az 1900-i párizsi világkiállítás magyar csarnokának híres huszár-képe és szegedi nagy árvízképe híven demonstrálja; mint magyar genre-festő is a legelsők közé tartozott.

Föl kell itt említenünk két nagybecsű alapítványt is, mellyel Társulatunkat kitüntették. Egyik az 1924-ben elhúnyt *Krutsay* Ferenc művésztagunk adománya, aki felesége, *Ráder* Irma zenetanárnővel együtt Társulatunknak ajándékozta Dömösön épült szép villáját oly célzattal, hogy abban a természet szépségeiért rajongó művészek természet utáni tanulmányokat festhessenek. Melegszívű, önzetlen művészpár megható adománya ez. A másik adományt *Jellinek* Lajos és felesége, *Bródy* Lilla tette

Krutsay (Ferenc?)

festő

XX. n.
(1900-1919)

Revue de Hongrie

1910. III. ann. V. I. 777-782. l.

Magy Tavassi Tárlat (Műcsarnok)

Krutsay (Ferenc?) [redacted] — 1

festő

Revue de Hongrie

1910. III. ann. V. I. 504–505 l.

Tavasi Tájkat a Nemzeti Szalonban.

KRÓNIKA

A hazatért volt hadifoglyok jótékony társasága f. év április hó 20., 21. és 22-én husvét vasárnap, hétfőn és kedden a nyomorban élő keresetképtelen bajtársak, illetőleg elhalt hadifoglyok özvegyei és árvái, valamint itt a fővárosban (volt magyar hadifoglyok által) elhagyottan sinylődő orosz asszonyok és gyermekeik javara emlékkiállítást rendez. Az emlékkiállításon kiállítandó tárgyak legkésőbb április hó 13-ig a kiállítás központi irodájában a Magyar Vasuti és Hajózási Klub (VI., Csengery-u. 68.) szabályszerü nyugta ellenében vétetnek át.

A királyi Vár épitőjének aranylakodalma. *Hauszmann* Alajos nyugalmazott müegyetemi tanár, a királyi vár, a Kuria és a Müegyetem épitője és felesége *Senior* Marietta szép családi ünnepet ült március 21-én pénteken. Ekkor tartotta aranylakodalmát és ugyanakkor tartotta ezüstlakodalmát a veje, *Hültl* Dezső dr. müegyetemi tanár és felesege *Hauszmann* Gizella. A két jubiláló párt *Nemes* Antal püspök délután 6 órakor áldotta meg a királyi vár Zsigmond-kapolnájában.

A Magyar Mérnök- és Épitész-Egylet mü- és középitési szakosztálya március 24-én és 31-én tartott ülésén Rados Jenő épitész, müegyetemi adjunktus tartott rendkivül érdekes és alapos előadást Budapest városrendezésének történetéről, melyhez rengeleg anyagot, korhü képeket gyüjtött egybe és igy valóban uttörő munkásságot végzett. Szép előadását igen elökelő és nagyszámu közönség hallgatta végig, akiknek soraiban ott volt dr. József főherceg és fia József Ferenc kir. herceg is. A tartalmas előadásokat lapunk kivonatosan közli.

Thoma Frigyes távozása. A Magyar Mérnök és Épitész Egyletnek érdemekben gazdag főtitkára a mérnöki kamara titkárává választatván meg, március 14-én kelt levelében az Egyesületnél viselt főtitkári állásáról lemondott. Helyét a március 30-án tartandó közgyülésen fogják betölteni.

Áthelyezés. A polgármester a közszolgálat érdekében áthelyezte *Háry* Géza mérnököt a tanácsi XIII. ügyosztályból az V. kerületi előljárósághoz.

Krutsay Ferenc, az ismert kiváló és közszeretetben levő festőművészt kedden délután temették az uj temető halottasházából: a koporsón a Munkácsy-lepel volt, Lux Kálmán dr. a Képzőművész Egyesület nevében gyászbeszedet tartott.

A Földmérő Mérnökök Országos Szövetségében, a József-müegyetem központi épületének tusz. 16. sz. tantermében, március 20-án este fél 6 órakor Lajos Ferenc dr. „Valorizációkérdések a földméréai gyakorlatban" cimmel felolvasást tartott.

A mérnökegyleti dijszabás módositása. A M. M. és É. E. nagyválasztmánya m. hó 14-én tartott ülésén foglalkozott a dijszabás módositasának kérdésével. Mivel nagyobb elvi ellentétek merültek fel, a javaslatot ujabb megfontolas végett a Dijszabási Bizottsághoz visszautalta, felhatalmazván egyuttal az elnökséget, hogy emez ujabb határozatot kihirdethese. A XVI. Módosito függelek f. hó 25-étől 7000 K-ért, a teljes dijszabas pedig 20.000 koronáért kapható lesz az egyletben.

A Budapesti Ácsmesterek Ipartestülete vasárnap tartotta évi rendes közgyüléset Sramo Lajos alelnök vezetése alatt. Fridrich F. Géza főjegyző előterjesztette a mult évi müködéséről szóló tiszti jelentést és zárószámadásokat, amelyeket a közgyülés tudomásul vett. Az évi jelentés megállapitja, hogy az ácsipar évről-évre fokozatos hanyatlásnak indul, mert az utolsó években az ácsmunka nagyrészét mérnökök, épitési vállalkozók és egyéb épitőiparosok végzik el, az ácsmester kikapcsolásával. A közgyülés három évre uj tisztikart is választott és pedig elnöknek Horváth József ács- és épitőmestert, alelnöknek Sramo Lajos és Kecse Nagy Sándor ácsmestereket. Előljárósági rendes tagok: Balogh Miklós, Ertl József, Fritz Ede, Fütyü Péter, Marton László, Nándor Pál, Popper Zsigmond, Szalay Sándor, Trautmann Róbert és Wellisch Mór. Számvizsgálók: Friedrich Jakab Spiegel Arthur és Riedel József.

Az Épitőmesterek Ipartestületének közgyülése. Március hó 16-án tartotta az Épitőmesterek Ipartestülete ez évi rendes közgyülését Bloch Leo alelnök vezetése alatt. Friedrich F. Géza főjegyző előterjesztette az 1923. évi müködéséről szóló tiszti jelentést, valamint az 1923. évi záró számadásokat, melyeket a közgyülés tudomásul vett és a felmentvény az illetékes tényezőknek megadta. A közgyülés elfogadta az előterjesztett 1924. évi költségelőirányzatot, miután Bloch Leó bejelentette, hogy a munkavezetők tanfolyamán előadást tartott épitőmester tagtársak és pedig: Bloch Leó, Pásztor Béla, Pintér Oszkár, Wihart Ferenc az előadásokért járó tiszteletdijakat az Ipartestület közcéljaira adományozták. Az egymillió koronát kitevő összeget az Ipartestület előljárósága Jakabfy Ferenc pályadijalap felujitására használta fel. A folyó esztendőben a vegyes téglafalazatok szilárdságának kisérleti megvizsgálását tüzi ki célul, amelynek költségei mintegy 3 millió koronát igényelnek, ezért javaslatot terjesztett e közgyülés elé, hogy az alepitványi összeget az Ipartestület vagyonából kihasitando 2 millió koronával 3 millióra emelje fel. A közgyülés a javaslatot helyeslőleg elfogadta. Ezután egyhangulag megválasztotta a közgyülés 3 évre az Ipartestület elnökségét és előljáróságát. Elnök lett: Alpár Ignác. Előljárósági rendes tagok: Báthory István, Bauknecht Tamás, Biró Gyula, Bloch Leó, Dávid Károly, Fejér Lajos, Havel Sándor, Kondor Márton, dr. Liptay Pál, Mann József, Medek Tibor, Molnár István, Morbitzer Nándor, Perndl Flóris, Pintér Oszkár, Pucher István, Sorg Antal, Sturm Károly, Szerenchy Géza, Szuchy János, Wenninger Ferenc, Wenszky Nándor, Wihart Ferenc és Ziegler Géza. Számvizsgálók lettek: Hudetz János, Kappéter Béla, Kirshner József. Az ujonnan megválasztott előljáróság március 19-én megtartotta alakuló közgyülését, amelyen alelnököknek Bloch Leó és Sorg Antal, pénztárosnak pedig Dávid Károly előljárót választotta meg.

SZAKIRODALOM

Építészek Naptára 1924. Tartalmazza a fontosabb számértékeket, tartalomszámitásokat, mértékösszehasonlitásokat, vastáblázatokat, épitőanyagok gyakorlati adatait ugymint: bádogok sulytáblázatát, szabvány famértéket, vagonba rakható anyagok sulyát, táblaüveg méreteket, fajsulytablázatot stb. Közli a „Könyvnyitéseket" az épitési előirásokon, az épitészi tervpályázatok szabályzatát, M. M. és É. Egylet épitészi munkáinak dijszabását, a tégla és tetőcserép gyártast, tudnivalókat az adózás terén, a külösböző cimtárakat. A nélkülözhetetlen segédkönyv ára 23.000 korona. Megrendelhető kiadóhivatalunkban, vagy Németh József könyvkereskedőnél Bpest, Horthy Miklós-ut 15.

Magyar Iparművészet. Az Országos Magyar Iparművészeti Társulat érdemes folyóirata XXVII. évfolyamát a most megjelent szép és tartalmas füzetével inditje meg, melynek kiválóan sikerült művészi képei és pazdag tartalma a Társulat elismerésre méltó áldozatkészségéről tesz tanuságot. A füzet a következő cikkeket közli: Györgyi Kálmán: Mit akarunk?; Bor Pál: Az iparművészet és épiteszet Franciaországban; Gróh István: A monzai kiállitásról; Nádai Pál: Az iparművészet erkölcse; V.: Uj művészet, vagy tudatlanság. — A gondosan szerkesztett rovatok a hazai és külföldi iparművészet nevezetesebb eseményeit ismertették. A Magyar Iparművészetet tagilletményül megkapja az Orsz. Magyar Iparművészeti Társulat minden tagja. Előfizetési dija egy évre 60.000 korona.

A kert rendezésének mestersége és művészete. Irta: *Rerrich* Béla, 68 ábrával. *Rerrich* Béla a jeles kertépitő szakember ime második kiváló szakkönyvével lép a nyilvánosság elé, melyből minden épitész és kertkedvelő értékes ismereteket merithet. Művében bemutatja a kertek stilusát a legrégebb kortól napjainkig, azután a telekral, talajvizről és terepkiképzésről értekezik. A ház és kert együttes megoldasának taglalásával foglalkozik a III-ik fejezet. A IV-ik részben a kert megtervezését tárgyalja, mindenütt kiemelve az okszerüséget és célszerüséget a változatosságot és egységet, az egyszerüséget és önmérséklest. Az V-ik fejezetben a kert létesitésének költségeiről szól. Külön fejezeteket szán a földmunkáknak, a vizellátás és viztelenitésnek az utaknak, a kerti épitményeknek, a kerti támtalaknak és rézsüknek, a kerti házak, pergolák stb. épitményeknek, a kerberendezésének. Majd a kertben alkalmazható növényzeteket tárgyalja, hasznos és célszerü utbaigazitásokkal és táblákkal. A kitünő szakkönyvet melegen ajánlhatjuk. Megrendelhető kiadóhivatalunkban. Ara: alapár 6 kor- szorzószám 5.500.

HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK

Munkabérek — Anyagárak

Épitőipari munkabérek. Az épitőmunkások órabérét a Budapesti Épitőmesterek Szövetsége marcius hó 24-től az alábbiak szerint állapitotta meg: Falazó kőművesnek 4300—5000, diszvakolóknak 4900—5500, fehér-, rab.tz- és terranovamunkásoknak 5000—5850, létraállványon dolgozóknak 4900—5650, logóállványon dolgozóknak 5000—5850, kazán- és kéményfalazóknak az alapban 4300—5000, kazánfalazóknak a rostély felett 5550—6250, kéményfalazóknak a talajszin felett 6050—6750, külső kémányjavitás müállványon, valamint forró és piszkos helyen végzett munkák után 20 százalék pótlék, gipsztáblafalazóknak 4300—5000, parafakőfalazóknak 4300—5000, vasbetonos ácsoknak 4300

—5000, könyvvel biró állványozóknak 3700—4200, segédállványozóknak 3100—3650, vasbetonos szerelőknek 3250—3880, vasbetonos segédmunkások 2850—3350, betonkeverők-, habarcskészitők- és mészoltóknak 2550—3350, férfi napszámosoknak 2700—3200, asszonyoknak és 16 éves fiuknak 2000—2200, kubikusoknak saját szerszámmal 3700—4300.

Átalakitásoknál előforduló különféle munkákon (az emelet rápités kivételével) dolgozó kőműveseknek 4900 K-tól 5500 K-ig fizethető.

Rajz szerint dolgozó vashajlitó és szerlő előmunkás órabére a vasbetonszerelő órabéreknél 2) százalékkal magasabb.

Vasbetonos sedédmunkásoh alatt az olyan munkások értendők, kik az ipartestülettől erre vonatkozó igazolvánnyal ugy a a vasszerelésen, mint zsaluzáson dolgoznak.

Az akkordbérek ugy állapitandók meg, hogy az akkordkereseti lehetőség az órabérszerinti keresetet legfeljebb 25 százalékkal haladhatja felül.

Vámsorompón kivül eső munkahelyekre a szakmunkások a fizetett villamos vasuti költségüket igényelhetik.

Fuvarárak. A hivatalos lap közli az Árvizsgáló Bizottság rendeletét a fuvarozési dijak ujabb emeléséről. A rendelet szerint az egésznapos fuvarozás kétlovas kocsival 300.000, egylovassal 220.000, félnapos fuvar 190.000, illetve 132.000 K.

Épitési célokra felhasznált viz egységára a főváros egész területén minden köbméter falazat után 1·60 K alapár és 49.900% felár, azaz 800 K, ami a békebeli egységárnak a 16.000 szerese.

Kavics és homokárak. Betonkavics köaméterenkint 40000 44000 ezer, dunahomok 44000—49000. 1-szer vagy kétszer rostált homok 46000, csiszoló homok 100000, kerti kavics 88000 takarékkorona.

A többi anyagárak nem változtak, de takarékkoronában számittatnak.

VERSENYTÁRGYALÁSI HIRDETMÉNY.

Budapest székesfőváros tanácsa nyilvános irásbeli versenytárgyalást hirdet a városligeti Szépművészeti Muzeum előtt fekvő park mentén elvonuló gyalogút keramitburkolatának trahit gyalogutkővel való kióserélési munkáira.

A szabályszerüen kiállitott és lepecsételt boritékban elhelyezett ajánlatokat 1924. április 9-én (szerdán) délelőtt 11 óráig kell a tanácsi II. (út- és csatornaépitési) ügyosztály vezetőjénél, vagy helyettesénél (IV., Központi városháza, II. emelet 279. ajtószám) benyujtani.

A békéscsabai ág. hitv. ev. egyház pályázatot hirdet a nagy templom belső javitási munkálataira, valamint a templomi cse réptetőzet hézagainak belülről malterrel való bekenésére. Az ajánlatok 1924. évi április 10-ének délelőtt 10 órájáig nyujtandók be a gondnoki hivatalban, ahol a pályázati és egyéb feltételek is megtekinthetők.

Budapest székesfőváros tanácsa versenytárgyalást hirdet a Köztisztasági Hivatal IX. ker. Ecseri-uti telepén épitendő egyemeletes lakóház épitéséhez szükséges föln, kőmüves, elhelyező, vasbeton, ács, asztalos, lakatos, mázoló és üvegesmunkák vállalatba adására. Az ajánlatok 1924. évi április 12-ének délelőtt 11 óráig nyujtandók be a tanácsi XIII. épitkezési ügyosztályban. (Központi Városháza, III. 311. ajtó.)

A székesfőváros tanácsa nyilvános árlejtést hirdet a VIII., Baross-utca 62. se. iskola épitkezésénél szükséges cementlap burkolati munkákra. Ajánlatok f. évi április 12 (szombat) d. e. 10 óráig a tanácsi XIII. épitkezési ügyosztályának (Közp. városháza, III. emelet 333. sz. alatt) nyujtandók be.

TERVPÁLYÁZATI HIRDETMÉNY.

Hősök emlékének pályázata. Magyar Országos Képzőművészeti Tanács elnöksége (Budapest. V., Hold-u. 16.) a nemzeti hősök emlékművének mikénti megvalósitására eszmepályázatot hirdet. A pályamunka jeligével küldendő be, amelyhez a pályázó nevét, állását és pontos lakcimét tartalmazó lepecsételt levél azonos jeligével ellátva csatolandó. A pályázatok elbirálására a Magyar Országos Képzőművészeti Tanács külön biráló bizottságot küld ki. A legjobbnak itélt pályamunka szerzője 1,000.000 K tiszteletdijban részesül, második dijul 500.000 K adatik ki. A pályázat határideje 1924 május 1-je. A pályamunkák „Eszmepályázat" jelzéssel a Magyar Országos Képzőművészeti Tanács elnökségéhez küldendők.

Csepel község elöljdrósága tervpályázatot hirdet hat tantermes és egyéb helyiségekből álló emeletes polgári iskola épület tervére. A pályatervek jeligés levéllel ellátva 1924. évi április 10-ének délelőtt 12 órájáig nyujtandók be az elöljáróságnál. Az I. dij 1,500.000, a II. dij 500.000 K.

Pogány, vizvezeték- berendezések javitások
Budapest, VIII., Rökk Szilárd-utca 30. Telefon: József 1-48.

Ifj. WEISS GYULA, tábla és tükörüveg nagykereskedő
Budapest, V., Vadász-utca 29. Telefonszám: 45—19.

Tapéta munkálatokat vállal **Neustadt**
Vilmos császár-ut 4. az udvarban.

Cement- cső lap cserép kerités **Andrea r.-t.**
Bpest, VII., Erzsébet-krt 9. Telefon: József 125—48.

Unghváry László r.-t. az ország legnagyobb faiskolája, Czegléd.
kertművészeti és telepitő irodája: BUDAPEST, IV., Ferenciek-tere 3. — Telefon: Józs. 152—07.
Parkok, villakertek, gyümölcsösök, tervezését és berendezését vállalja.

KOLLARIT-BŐRLEMEZ
KOLLARIT-BŐRLEMEZ SAGGSÁG KÖMPL. SITUÉRAT BEVONT SLAGTALAN FEDŐLLEMEZ
GAZDASÁGI ÉPÜLETEK, GYÁRAK, MALMOK BEFEDÉSÉRE ÉS RÉGI ZSINDELYTETŐK ÁTFEDÉSÉRE A LEGALKALMASABB
GYÁRTJA: EGYESÜLT LIPEST ÉS MONFALCONE" VEGYÉSZETI GYÁRAK
KOLLÁR MIKLÓS és BREITNER.
Közp. iroda: BUDAPEST, VI. Bajza-utca 38.
Csak az a valódi Kollarit bőrlemez, amelynek tekercsén ezen cimkével vannak ellátva. Utánzatok ne fogadtassanak el.

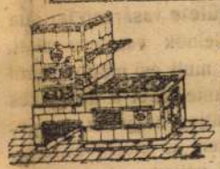

Börcsök Mihály
takaréktüzhelykészitő lakatos-mester
Budapest, (üzem) IX., Rákos-utca 9
Lakás: VIII., Bezerédy-utca 8. f. 3
Telefonszám: József 124—65.

Központi fütések
szellőztető- és melegvizkészitő berendezések.
Tüzelőberendezések
silányabb minőségü tüzelőanyag részére.
Fáradtgőzkihasználás
vizvezeték, csatornázás és fürdőberendezések.
Steb el-kazánok
és alkatrészek állandóan raktáron.
Magyar Fütési és Szellőztetési Berendezési Vállalat
ADAMY ARNOLD, Budapest, IX. kerület, Márton-utca 35. a. szám

Betonvas
falkötővas, vasgerenda, szegáru, cement, gipsz, darabos és oltott mész, tégla, cserép, pala, nád gipsztábla, rabitzháló, cementáru, kátrány, rabitzszőr waggontételben raktárról azonnali szállitásra
Telefon: 20—64 és 102—45. V. kerület, Váci-ut 64. szám.

Bojár Géza
épitész és épitőmester
BUDAPEST
Telefon: 20—64 és 102—45.

HIREK

„A magyarság a régi hadseregben"

Berkó István alezredes előadása a Pátria-Klubban

(A Nemzeti Ujság tudósitójától.) Páratlan érdekességü előadást tartott szerdán este a Pátria Klub katonai előadásainak sorozatában *Berkó* István alezredes „A magyarság a régi hadseregben" cimen. Az előadáson igen sok magasrangu katonatiszt vett részt, de a polgári közönség, különösen a volt tartalékos tisztek is szépen képviselve voltak.

Berkó István alezredes azzal kezdte előadását, hogy amikor 1918-ban a monarchia összeomlott, összeomlott egyuttal egy hatalmas szervezet, amely a monarchia területén az államszervezetet fentartotta: a hadsereg. Tévesen itéltek azok, akik ezt a hadsereget osztrák hadseregnek minősitették. Ebhez a hadsereghez a magyarságnak épp annyi köze volt, mint az osztrákoknak. A költségekhez ugyancsak a 37-es kvóta arányában járultunk hozzá, de véráldozat dolgában jobban kivettük részünket, mint az osztrákok.

Berkó alezredes ismertette ezután a magyarságnak a hadseregben való szerepét. A monarchia állandó hadserege 1618-ban született meg, amikor a császár a westfáliai béke megkötésével 9 gyalogezredet és 10 lovasezredet állandó szolgálatra tartott meg. Ebben a hadseregben magyar ugyan nem volt, de az ezt megelőző hadseregben a magyarság, mint inszurrekciós könnyü lovasság nevezetes szolgálatot teljesitett. Az előadó ismertette ezután az inszurrekció szervezetét, a császári pátens alapján szervezett ötszázegynéhány főből álló ezredeket, amelyek mindig a legkitünőbb lovasságot alkották. A harmincéves háboru alatt a lovasság jó harmada magyar volt, sőt a gyalogság egyötöde is magyarul harcolt. *Berkó* alezredes nagy történelmi áttekintéssel végighaladt a monarchia történetének minden nevezetes fázisán s megállapitotta, hogy a hadsereg lovasságában mindig a magyarság volt az elismert legkitünőbb elem. Budavár visszavételét igyekeznek német akciónak feltüntetni, holott abban 12.000 magyar vett részt, ami az akkori számarányokhoz képest tekintélyes szám volt. Zentán és Szalánkeménél a futó törökök üldözésében a magyar huszároknak volt a legnagyobb szerepe. A legrégibb huszárezredek a 8. és 9. ezredek voltak, melyek a legutóbbi időkig dicsőségben éltek. Magyarországon az állandó hadsereg fentartását az 1715. VII. t.-c. mondotta ki. Ekkor határozták el a reguláris hadsereg feuntartását, miután az inszurrekciós hadsereg az ország védelmét nem biztositotta. Érdekes jelenség, hogy a hadseregben a magyarság sokáig mint „hajduk hadserege" szerepelt, még ha az egyes ezredekben egyetlen hajdu sem volt. A hadsereg magyar részében 1756-ig a vezényszó magyar volt, sőt az öltözet is: a legénység szürt, a tisztek mentét viseltek. Kevéssé ismert adat, hogy az osztrák hadsereg Mária Terézia alatt 1742-től 1744-ig királyi hadsereg, magyar és cseh királyi hadsereg nevet viselte.

Berkó alezredes ezután a magyar hadsereg kevésbé ismert nevezetes hadi tényeit, igy a collini csatában való döntő szerepét ismertette és rámutatott arra, hogy a régi hadsereg huszársága mindenkor magyar volt. Fénykorát ez a huszárság Mária Terézia korában érte, amikor egész Európa irigyelte Magyarország királynőjét a magyar huszárságért. Minden európai ország igyekezett huszárságot toborozni s Nagy Frigyes Bécsből csábitotta el a magyar huszárság tisztikarának csalódottjait, hogy azokkal a porosz huszárságot megalapitsa. Dabasi Halász Zsigmond és Győry Gáspár magyarokból toborzott porosz huszárságnak állott az élén s ezekben a porosz huszárezredekben magyar vezényszó divott. A világháboru idejéig dabasi Halász Zsigmond volt porosz huszárezredében követelmény volt, hogy a parancsnok magyarul is tudjon. A franciáknak is volt magyar vezényszavu huszársága a Bercsényi huszárezred, amely hagyományaiban még ma is él. A magyarság különben Mária Terézia uralkodása alatt négyszázezer magyar harcost adott a magyar hadseregnek. Felemlitette Berkó alezredes, hogy amig Ausztriában 1828-ban, addig Magyarországon csak 1843-ban szállitották le az életfogytiglani katonakötelezettséget. Különös jelenség az is, hogy egész 1850-ig csak gyalogságot és lovaságot toboroztak Magyarországról, de tüzérséget és müszaki csapatokat csak Ausztriából szedtek. Uj világitásban ismertette a magyar inszurrekció szerepét és rámutatott arra, hogy ezek az insszurrekciós katonák nem igen lehettek pipogyák, mert a nyitrai és a primási ezredek a wagrami csatában is részt vettek s a győri insszurgensek *Olgyay* nevü választott kapitánya Mária Terézia-rendet kapott. A magyar ezredek szervezete különben 1850-ig különbözött a németektől. Az 1867-ben bekövetkezett általános védkötelezettség egyenlősitette részben a magyar és osztrák részét.

Az előadó végül kitért arra, hogy a világháboruban Magyarország területéről 4,200.000 katonát, vagyis a lakosság husz százalékát vitték a harctérre. Rámutatott a régi magyar győzelmekre s hivatkozott arra, hogy a Grandiero és Custozza melletti győzelmek magyar győzelmek voltak, mert ott a hadsereg kétharmadrésze magyar fiukból állt. Végezetül részletes kimutatást közölt az 1789-ben alapitott vitézségi érmek mai napig való kiosztásáról és nem minden büszkeség nélkül igazolta, hogy a magyarság mindenkor majdnem kétszer annyi vitézségi érmet szerzett, mint a hadsereg osztrák része.

Az előadást, amely rendkivül tárgyilagos adatok halmazát sorolta fel, a hallgatóság igen nagy tetszéssel és hosszu tapssal fogadta.

— **(Lassu hőemelkedés várható.)** Az időjárási viszonyok egész Európában zavarosak. A légnyomás eloszlása egyenlőtlen és ennek következménye a hideg időjárás. Az Atlanti Oceán felől a légnyomás általánosan sülyed. Európában a hőmérséklet igen alacsony, a keleti részeken sőt Németországban is minus 10 Celsius fokos hidegek vannak. *Kisebb havazások leginkább Kelet-Európában voltak.* Hazánkban az idő változékony, hüvös, *éjjel fagypont alatti hőmérséklettel.* Időprognózis: *Változóan felhős, tulnyomóan száraz idő, később hőemelkedés várható.* A Duna Orsováig árad, azontul apad. Általános vizállása közepes. A Tisza végig apad.

— **(A német kancellár és a külügyminiszter látogatása Bécsben.)** *Bécsből* jelentik: *Marx* német birodalmi kancellár és *Stresemann* dr. birodalmi külügyminiszter ma délután ideérkeztek. A vasuti állomáson *Seipel* dr. szövetségi kancellár, *Frank* alkancellár és *Grünberger* dr. külügyminiszter jelentek meg fogadásukra. A német miniszterek a kiséret kölcsönös bemutatása után a német követség épületébe hajtattak, ahol este vacsora volt, amelyen a német vendégeken kivül *Hainisch* szövetségi elnök, *Seipel* kancellár, *Frank* alkancellár, *Grünberger* külügyminiszter és a kormány többi tagjai vettek részt.

— **(Szilézíában felrobbant egy lőporraktár.)** *Maerisch-Ostrauból* jelentik: Schleswig-Ostrau mellett *Hermanitzban* ma délelőtt fél 12 órakor az *Eruptiva* (azelőtt Dynamit Nobel) cég lőporraktárában körülbelül 9000 kilogramnyi robbanóanyag felrobbant és az egész raktár levegőbe repült. *Négy munkás meghalt.* Igen sokan megsebesültek. A telep házainak fedelét a robbanás leszakitotta. A robbanás akkor történt, amikor a robbanóanyagot kocsira rakták.

— **(A királyi vár épitőjének aranylakodalma.)** *Hauszmann* Alajos nyugalmazott müegyetemi tanár, a királyi vár, a Kuria és a Müegyetem épitője és felesége *Senior* Marietta szép családi ünnepet ül március 21-én, pénteken. Ekkor ünnepli ugyanis aranylakodalmát és ugyanekkor tartja ezüstlakodalmát a veje, *Hültl* Dezső dr. müegyetemi tanár és felesége *Hauszmann* Gizella. A két jubiláló párt *Nemes* Antal püspök délután 6 órakor áldja meg a királyi vár Zsigmond-kápolnájában.

— **(A tábla felemelte a kommunista röpiratterjesztők büntetését.)** A büntetőtörvényszék az annakidején megtartott főtárgyaláson elitélte *Szvetecz Szigetvári* Istvánt és tizenegy társát, akik ellen az ügyészség az állami és társadalmi rend erőszakos felforgatására irányuló vétség cimén emelt vádat. Ma tárgyalta az ügyet a tábla és megváltoztatva a törvényszék itéletét, Szvetecz-Szigetvári István büntetését két s félévről 4 évi fegyházra, Matusics Gusztáv büntetését pedig 6 hónapról egyévi fogházra emelte fel. Három felmentett vádlott közül *Muha* József és *Páji* Ferenc vasmunkásokat egyenkint háromhónapi fogházra itélték el.

— **(Boldoggáavatási Triduum a karmelitáknál.)** Az egész katolikus Egyház csodálattal és vonzó tiszteletteel veszi körül Lisieux-i Boldog Terézia karmelita nővér egyszerü, bájos alakját, ki 1897-ben halt meg 24 éves korában a szentség hirében. Jelmondatát folyton gyakorolja: „Halálom után rózsaesőt hullatok a földre". A közbenjárására történt csodák és imameghallgatások elettették boldoggá-nyilvánitását s mig édes testvérei a lisieuxi kolostorban ma is élnek, addig az „Egy lélek története" c. önéletrajz remektollu szerzőjét, Teréziát XI. Pius pápa 1923-ban az oltárra emelte. A lisieuxi főoltár előtt testvérei és közeli rokonai tárdelnek képe elé. Az Egyház ezen ritka örömének tiszteletére a budapest-angyalföldi karmeliták templomában március 23., 24. és 25-én triduumot tartanak. 23-án este 6 órakor képleleplezés, decretum felolvasás, tartja *Mészáros* János érseki helynök, prédikál *Hász* István győri theológiai tanár. 24-én 10 órakor püspöki misét pontifikál *Hanauer* István váci püspök és mise közben prédikál *Schrotty* Pál ex. Ferenc r. plébános. Este 5 órakor szentbeszédet mond *Breuer* István prelátus, h. államtitkár, utána litánia. 24-én 10 órakor nagymise; este 6 órakor prédikál *Pataky* Arnold egyetemi tanár és kifejti a Boldog városában, Lisieux-ben szerzett tapasztalatait. Utána ünnepélyes litániát tart. 25-én délelőtt 10-kor pontifikális misét mond és mise alatt prédikál *Prohászka* Ottokár székesfehérvári püspök. Délután 5 órakor szentbeszédet mond *Hász* Brokárd karmelita tartományi főnök és Te Deumot tart *Mihályfi* Ákos egyetemi tanár.

— **(Öt iparág vezette be a takarékkoronát.)** Mint az *Uj Nemzedék* mai száma közli, a takarékkoronát legelőször a malmok fogadták el uj számolási egységül. Követték hamarosan a nagykereskedők, majd a kisebb lisztkereskedők s most ujabban a vasipar, a jutagyárak, papirszakma és a füszercikkek szakmája. A takarékkorona számitási rendszerének következményeiről azt az értesitést kapta a lap, hogy az iparágak és a kereskedők is kénytelenek a takarékkoronában számitott alapárat emelni, mert a takarékkorona nem emelkedik arányosan a termelési költséggel és az utánpótlási árral. — Ugyancsak az *Uj Nemzedékben* olvassuk, hogy a legutóbbi kormányrendelkezés szerint részben feloldott kiviteli tilalom nemsokáig marad mostani helyzetében. A pénzügyi és a földmivelésügyi miniszteriumok már megállapitották a további felszabaditás egész programját. Egyelőre a mezőgazdaság termékei augusztus 15-ig szabadulnak fel a kiviteli tilalom alól. — Rendkivül érdekes cikk foglalkozik az idei női divattal, amelyről megállapitja, hogy az ötvösmüvészettel kel nemes versenyre. A párisi tudósitás szinesen irja le a párisi divatot, amelyben a női szoknya a rövid, széles konyhakötényhez hasonlit, végei egymásra esnek és járás közben baloldalt kissé felnyilik. A legtöbb szoknya nagyon szük és disztelen, erősen csipőhöz feszül. A szövetek közül bolyhos és selymes bordür-szövetek, skótszövetek, kockásanyagok, kinai és japánselymek divatosak. — A *Magyar Országos Képzőmüvészeti Tanács* a hivatalos lap mai számában pályázatot hirdet a háboruban hősi halált halt magyar katonák emlékművére. A pályázat mindenkit felhiv az emlékmü helyének kiválasztására és az ábrázolandó eszme megoldására. Pályázati határidő május 1. Az első dij egy millió korona. — *Orosháza* község gazdasági bizottsága kimondotta, hogy a község tisztviselői ezentul békebeli fizetésük felét kapják buzában, illetve annak napiárában. — Május első napjaiban ünnepli a *nápolyi egyetem* alapitásának 700 éves évfordulóját. Az egyetemet *II. Frigyes* alapitotta 1224-ben. A világ minden főiskoláját meghivták az ünnepségre. Az ünnepség központja Pompejiben a forumon lesz, ahol előadják Horátius Carmen saecularéját. Az egyetem jubileumával kapcsolatban tartják meg az V. nemzetközi filozófiai kongresszust, amelyre hazánkból *Pauler* Ákos és *Nagy* József utaznak el. — A debreceni *Tisza István Társaság* feladatául tüzte ki a magyar Alföld néprajzi, földtani és fejlődéstani szempontból való felkutatását. A napokban megtartott tudományos megbeszélésein *Milekkor* Rezső egyetemi tanár bejelentette, hogy a Földtani Intézet elvállalta az Alföld megvizsgálását és a lecsapolás, továbbá az öntözés tervét *Bogdánffy* Ödön mérnök fogja kidolgozni. A növénytani vizsgálatok során reménység van rá, hogy olyan gyógynövényekre bukkannak, amelyek külkereskedelmi mérlegünket is javitani fogják. A költségek fedezésére Debrecen városa évi 10 mázsa, Hajdumegye évi 5 mázsa buzát ajánlott fel. A gyüjtés nagy eredménnyel folyik a nagyközönség körében is.

— **(Az első angyalföldi plébános beiktatása.)** Az angyalföldi uj plébánia első plébánosát, *Uhlár* Bélát vasárnap, március 16-án iktatta be *Mészáros* János dr. érseki helynök, *Valnicsek* Béla dr. esperes, *Madarász* dr. érseki titkár, *Blieszner* józsefvárosi plébános és a kerületi papság közreműködése mellett. A fővárost, mint kegyurat *Till* tanácsnok és *Michál* főjegyző képviselte. Ott voltak még *Homonnay* Tivadar dr., a kerület nemzetgyülési képviselője, *Rupp* dr. kerületi elöljáró, *Barna* Béla kerületi rendőrkapitány, számos előkelőség. A templomot a plébánia hivei zsufolásig megtöltötték. Délben százteritékes bankett volt a városligeti jégpálya vendéglőjében.

— **(Zászlóavatás Sz. Benedek ünnepén.)** A budapesti Szent Benedek-rendi katolikus főgimnáziumban pénteken, március 1-én délelőtt 11 órakor hódol az ifjuság és a Bencés-diákok Szövetsége a zászló előtt, melyet a Szent Benedek főgimnázium első tanitványainak szülői adományoztak s melyet *Bárdos* Remig pannonhalmi főapát ½10 órakor áld meg a Jézus Szive templomban az ünnepély előtt. Az ünnepély a Mária Terézia-tér 8. sz. alatt lesz.

— **(Szombaton megindul a visegrádi hajó.)** Az ugynevezett *Kis Duna*-ágban szombaton, e hó 22-én megindul a hajózás. Az első hajó szombaton reggel 8.30-kor indul Esztergom felé, ahonnan 23-án, vasárnap reggel 4 órakor indul vissza Budapestre.

— **(Egy család nyomora.)** *Geleta* István (III., Szent Endrei-ut 66.) három tagu családjával nagy nyomorban sinylődik. Beteg, munkaképtelen ember, aki képtelen a maga, felesége és két kiskoru iskolásgyermeke részére megkeresni a mindennapi kenyeret. A *Nemzeti Ujság* könyörületes olvasóitól kér segitséget, hogy ében ne pusztuljon.

— **(Elitélték a lóversenytéri gyilkost.)** *Privna* András rovottmultu villanyszerelő a mult évben a lóversenytér mellett meggyilkolta *Csapó* József 18 éves iskolásfiut, akivel közösen kerékpárt kölcsönöztek, hogy eladják és az osztozkodásnál a kis Csapó az összeg felét magának követelte. Az ügyészség csalás és szándékos emberölés cimén vádat emelt Privna ellen. Ma tárgyalták az ügyet a büntetőtörvényszéken és a biróság bünösnek mondva ki Privnát csalás és szándékos emberölés büntettében, 8 évi fegyházbüntetésre itélte el.

— **(Mit ér egy millió?)** *Tegnap este megjelentek a lekicsinyített formáju ötezer koronások.* Ugyanolyan nagyságuak, mint a rózsi százkoronások, a színük is olyan, kissé lilás kávébarna. A kis ötezer koronások megjelenése most már ezt a pénznemet devalválja aprópénzzé, amiképp *az ezresbankónak is akkor kezdett alkonyulni, mikor a lekicsinyített ezerkoronások forgalomba kerültek.* Azóta senki nem veszi őket komolyan. A lepedő is vászon, a zsebkendő is vászon, mégsem lehet zsebkendővel három matracot letakarni, akárhogy is huzzuk, erőszakoljuk a dolgot. Ugyanugy van az ezressel és lesz az ötezressel is. *A pincér már kevesli borravalónak az ezer koronát,* a szivar többe kerül, a villamos is. *Mindig nagyobb és nagyobb értékü papirpénz lesz aprópénzzé és ezen már nem lehet segiteni. És mentől kisebb a pénzforma: annál rosszabb.*

Nézzük csak a szegény magányos ember életét, aki mondjuk *egymilliókétszázezer koronás fizetéssel tengeti életét* valami bank, iroda, vagy hivatal munkaasztalánál. Bemegy reggelizni a kávéházba és egy kisformáju ötezresből visszakap egy csésze kávé és egy zsemle elfogyasztása után ezer koronát. Aztán elmegy megborotválkozni, ez is négyezer korona, megveszi a napi cigarettáját — tiz darab szerény Miriamot — ez megint négyezer korona. *Ebédel egy levest, főzelékot feltéttel, tésztáról már rég lemondott, de hogy valami édes iz is jusson a szájba, megiszik egy csésze feketét. Fizet pedig mindezért 8300 koronát.* Uzsonára, vacsorára tizezer koronát költ el a legszerényebben, napi villamozásra kétezernyolcszáz koronát. Harmincötezer koronába mégis mindenféleképen belekerül egy napja, ami egymilliótöbbtizezer koronát jelent havonta. Marad tehát a fizetéséből százötvenezer koronája. *Ebből a százötvenezer koronából kell lakást tartania, fütést, világitást fizetnie. Azonkivül mosatni, fürdeni, nyiratkozni, szappant venni, cipőt talpaltatni, ruházkodni, gallért tisztittatni, mindent ebből a százötvenezer koronából kell.* Hogyan? Vajjon mégis szép az élet?

— **(Ujabb adományok az Emericana javára.)** Albrecht főherceg 1 millió, Bárdos Remig pannonhalmi főapát 5 millió, N. N. Pécs 5 millió, Pálffy Miklósné hercegné és Zichy Sarolta grófnő 2 millió, Tapolczai főjegyző 541.300 K, Központi Sajtóvállalat 280.000 K, Egyházmegyei hatóság, Vác 215.000, dr. Molnárné Ország Jolán Budapest 100.000, N. N. 150.000, Hirling János Hatvan 25.000, Catinelli Pálné 25.000, Jálits Paula Budapest 5000, Molnár Szulpic dr., Esztergom 20.000, N. N. 20.000 korona.

— **(Házasság.)** Vizsolyi *Hunyor* Sándor törvényszéki jegyző házasságot kötött Egerben *Rácskevy* József nyugalmazott járásorvos *Pannika* leányával. *Novák* Rezső házasságra lépett Hódmezővásárhelyen *Szabó* Etelkával.

Kolozsvári *Kolosváry-Borcsa* Mihály volt tartalékos tüzérfőhadnagy, a debreceni *Hajdufóld* főszerkesztője március 19-én, szerdán tartotta esküvőjét storheci *Voith* Ilonkával, a debreceni Csokonai Színház operaénekesnőjével.

Löcherer Andor, a kiváló magyar gazdasági szakiró, a Hangya és az OMGE egyik alapitó tagja és felesége, zétényi *Klobusiczky* Irén, e hónap 18-án ünnepelték házasságuk 50 éves évfordulóját.

— **(Letartóztatták Sárkány Gézát.)** Megirta a *Nemzeti Ujság*, hogy *Sárkány* Géza, a Kereskedelmi és Gazdasági Részvénytársaság cégvezetője, *Vörös* István dr. kárára közel kétmilliárd korona sikkasztást követett el. A rendőrségen ma délelőtt kihallgatták azokat a könyvszakértőket, akik a részvénytársaság könyveit és iratait átvizsgálták. A szakértők megállapitották, hogy Sárkány számos iratot hamisitott, a könyveket rendetlenül vezette és a vállalatnak több mint kétmilliárd korona kárt okozott. *Barta* Gyula rendőrtanácsos ma délelőtt a sikkasztó cégvezető előtt kihirdette a letartóztatásról szóló végzést.

— **(Mi lesz már a 4-es relációval?)** *Tisztelt Szerkesztőség!* Nem kivánom a villamosvasutat támadni, ellenben segitségére kivánok sietni ama törekvésének valóra váltásában, hogy Budapest világvárosi jellegéhez méltóvá tegye a forgalmat. Szinte érthetetlen az a makacsság, amellyel a villamos ragaszkodik ahhoz, hogy minden irányból végállomássá tette a Berlini-teret s ezzel ezt a forgalmi gócpontot tulterhelte. Ha felfrissitené egy kissé az emlékezetét a villamos igazgatósága, akkor végre eszébe kellene, hogy jusson a régen bevált 4-es reláció, amelyet beszüntetett s ezzel a nagykörut forgalmának egyik természetes levezető vonalát vágta ketté a Berlini-térnél, a forgalom pótolhatatlan kárára. A 4-es reláció utja a következő volt: Boráros-tér, Ferenc-, József-, Erzsébet-, Teréz-körut, Podmaniczky-utca, Országháztér, Margithid, Budaikörut, Ferenc József-hid, Közraktár-utca, Boráros-tér és viszont. A 4-es reláció beszüntetésével kihasználatlanul marad a belső Podmaniczky-utcai vonala, amelyen most kizárólag csak a 8-as kocsi közlekedik, továbbá az a hosszu vonal, mely a Ferenc József-hidtól a Boráros-térig terjed s amelyen csak a 22-es kocsi közlekedik. A körforgalomnak ez a beszüntetése a 6-os, a 8-as, a 22-es tulterhelésével, a metsző pontokon való átszállások kalamitásaival jár s egyáltalán nem szolgálja a forgalom sima és természetes irányitásának érdekeit. Ideje volna már, hogy történjék valami ezen a téren is, mert a 4-es reláció hiánya tömérdek kellemetlenségnek, tulzsufoltságnak vethetne véget. *Egy olvasó.*

— **(A Felvidéken leleplezték egy hetvenhárom tagu rablóbandát.)** Az alföldi betyárvilág legsötétebb éveire emlékeztető dolog tartja izgalomban az egész Felvidéket. Rimaszombaton a rendőrség leleplezett egy rablóbandát, amelynek 73 tagja van. A rablóbanda működési köre igen nagy volt. Egyformán veszélyeztették Rimaszombat, Besztercebánya, Illava, Gyetva és Ruttka, Ipolygalla, Bellény és Rimarahó vidékét, ahol tömérdek rablást követtek el. Nem riadtak vissza a gyilkosságtól sem s a banda tagjait több gyilkosság terheli. A banda valósággal katonailag volt fegyelmezve. Akik engedetlenek voltak, azokat szigoruan megbüntették. Külön vésztörvényszékük volt, amely halálbüntetést szabott az árulóra. A bandát a rimaszombati rendőrség leplezte le. Eddig huszonhárom embert tartóztattak le és ötvenhárom ellen elfogató parancsot adtak ki. Ez az ötvenhárom ember a leleplezés hirére elbujdosott és valóságos hajtóvadászatot inditottak ellenük.

Március 20. csütörtök

Római katolikus: Joachim vt. Protestáns: Hubert. Görögkatolikus: Szabb vtk. Görögkeleti: március 7. Vazul és t. A nap kel: 6 óra 5 perckor, nyugszik 6 óra 11 perckor.

•

5871. Kr. e. Ezt a naiv és kedves dátumot Seyffarth asztronómus számitotta ki egy, a kaldeusok és perzsák által örzött csillagászati konstelláció alapján és ünnepélyesen megállapitotta, hogy a Gergely-naptár szerint ezen a napon teremtette Adámot a Mindenható. Nem szabad azt hinni, hogy ebbe az asztrologia vezérelméi békességgel belenyugodtak, mert Seyffarth ellenfele, Éber csillagász megcáfolta kollegáját és március 25-ére tette ősapánk teremtését.

43. Kr. e. Született Publius Ovidius Naso, Augustus korának egyik legrokonszenvesebb költője. Meghalt Kr. e. 17-ben, számkivetésben, Tomi-ban, a mai Küstendzsében, a Pontus-Euxinus (Feketetenger) partján.

1727. Newton Izsák, a nagy angol matematikus és csillagász halála (született 1643 jan. 4.).

1811. A római király, a Sasfiók, Napoleon szerencsétlen sorsu gyermekének születése. Teljes neve volt II. Napoleon Ferenc Károly József, Róma királya, reichstadti herceg. Érdekes találkozása a történelmi véletlennek, hogy négy esztendővel később vonul be Párisba az Elbából megszökött Napoleon, ugyanezen napon szöknek el onnan XVIII. Lajos és a királyi hercegek, hogy kerek száz napig ujra felragyogjon a nagy Bonaparte szerencsecsillaga.

1848. Velencében kikiáltják a köztársaságot. A magyar alsóház eltörli a cenzurát.

Napirend

Miniszterek fogadnak: Népjóléti miniszter 5 óra után. — Igazságügyminiszter 12 óra után.

Muzeumok: Nemzeti Muzeum állattára 9—1. — Akadémiai Széchenyi-szoba 10—12. — Iparmüvészeti Muzeum 9—1. — Tanszer-muzeum 9—1. — Társadalmi Muzeum 10—1. — Ráth György-muzeum 9—1. — Kereskedelmi Muzeum 9—2. — Mezőgazdasági Muzeum 10—1.

Felolvasások és gyülések: A Földmérő Magánmérnökök Országos Szövetségének felolvasó ülése a József-müegyetemen (fél 6 ó.) — Krisztics Sándor felolvasása a Magyar Külügyi Társaságban, Országház, 7. kapu (6 ó.) — A Rákócziánum templomépitő hölgybizottságának estélye, VII., Keleti Károly-utca 37. (6 ó.) — A Keresztény Nemzeti Pártkör rendes évi közgyülése a Wenckheim-palotában (7 ó.) — Az Országos Nemzeti Klubban (Országos Kaszinó) Bedő Sándor felolvasása (fél 10 ó.).

Szabad Egyetem: Szabó Zoltán: „A növények szaporodása", Esterházy-utca 3. (fél 6 ó.). — Császár Elemér: „Mikszáth és a 90-es évek regényirodalma", Muzeum-körut 6. (7 ó.).

— **(Egy japán tengeralattjáró összeütközött egy páncélos hajóval és elsülyedt.)** *Sasebóból* jelentik: Egy japán tengeralattjáró *Sasebo magasságában összeütközött egy páncélos hajóval és elsülyedt.* A tengeralattjárón *négy tiszt és negyvennyolc főnyi legénység teljesitett szolgálatot.* A mentési munkálatok folyamatban vannak.

— **(A biróság rágalmazója.)** *Ádám* Ferenc villanyszerelő segéd a *Népszava* egyik régebbi számában cikket irt, amelyben többek között azt állitotta, hogy Magyarországon azokból lettek birák és egyetemi tanárok, akik stréberkedni és ügyeskedni tudtak és felajánlották szolgálataikat a kurzus-potentátoknak. A cikkben foglaltak miatt az ügyészség rágalmazás vétsége cimén vádat emelt Ádám Ferenc ellen. A budapesti büntetőtörvényszék ma tárgyalta ezt az ügyet és a biróság bünösnek mondva ki Ádám Ferencet sajtó utján elkövetett rágalmazás vétségében, és három napi fogházra és 300.000 korona pénzbüntetésre itélte el.

— **(Szerelmi dráma.)** Ma délben a Rákóczi-tér 2. számu házban izgalmas szerelmi dráma játszódott le. *Rácz* Imre 28 éves bankhivatalnok megjelent menyasszonya, *Tilbrisz* Ilona lakásán és zsebkésével elvágta a himzőnő nyakát, majd felvágta a saját ereit is. A leány sikoltására a ház lakói beszaladtak a szobába, ahol eszméletlen állapotban találták meg mindkettőjüket. A mentők a két sérültet a Rókus-kórházba szállitották. A kórházban mindkettőjük visszanyerte eszméletét. A rendőrség kihallgatta Tilbrisz Ilonát, aki elmondotta, hogy néhány hónappal ezelőtt ismerkedett meg a bankhivatalnokkal, aki megkérte a kezét. Két héttel ezelőtt kompromittáló dolgokat tudott meg Rácz Imréről és felbontotta az eljegyzést. A fiatalember azóta többször megfenyegette és ma be is akarta váltani fenyegetését. A rendőrség Rácz Imrét letartóztatta.

— **(Megtalált szemüveg.)** Egy keresztény magyar ember az uj Mária Valéria-telepen, a 37. számu barak előtt (50-es, 40-es, 42-es villamosvonal), f. é. március 10-én, délután négy órakor *egy szemüveget (pápaszem) talált nikkel-tokkal.* A tulajdonos kellő igazolás után átveheti Budapest, IX., Üllői-ut 11—13. II. em. 21. ajtószám alatt, délután 2—5-ig.

— **(Gyászrovat.)** Nagy részvét mellett temették el Sopronban *Farkas* Ferenc megyei hajdutizedest, akit utolsó utjára *Gévay Wolff* Lajos alispán vezetésével a vármegye egész tisztikara elkisért.

Reitter Jenő vegyészmérnök március 17-én Debrecenben meghalt.

Noszlopi *Sipos* Károlyné született Svatics Irén 50 éves korában a zalamegyei Szentliszlón elhunyt.

Nagy Lajos bőji gazdálkodó, az ottani római katolikus iskola gondnoka hosszas szenvedés után meghalt.

Özvegy *Rudnyánszky* Györgyné 80 éves korában Budapesten elhunyt. A megboldogultban Rudnyánszky Béla és György volt országgyülési képviselők édesanyjukat gyászolják. A temetés március 21-én délután 4 órakor lesz a farkasréti temetőben.

Krulseay Ferenc, az ismert kiváló és közszeretetben álló festőmüvészt kedden délután temették az uj temető halottasházából; a koporsón a Munkácsy-lepel volt. *Lux* Kálmán dr. a Képzőmüvész Egyesület nevében gyászbeszédet tartott.

Bikafalvi és bözödi *Máté* Lajosné, *Vrabelz* Armand honvédelmi államtitkár, az ismert iró leánya március 17-én 23 éves korában elhunyt. Temetése csütörtökön délután 4 órakor lesz a Kerepesi-uti temető halottasházából.

Deogaro Lászlóné született szilvási *Sorok* Matild életének 68-ik évében Veszprémben meghalt.

EGYESÜLETI ÉS TÁRSADALMI HIREK

A Földmérő Mérnökök Országos Szövetségében, a József-müegyetem központi épületének fdsz. 16. ez. tantermében, március 20-án este ½6 órakor Lajos Ferenc dr. „Valorizáció-kérdések a földmérési gyakorlatban" cimmel felolvasást tart.

A Német-utcai polgári fiuiskola 132. sz. Csillérycserkészcsapata március 16-án tartotta cserkészavató ünnepélyét. Beszédet Csilléry András dr. volt miniszter és M. Nagy Zoltán igazgató mondott, azonkivül Wohlfarth Vera irónő, Némethy Ferenc hegedümüvész, Antony Károly zongoramüvész és Pirofszky Lajos szerepelt. A felavatás után átadták a csupat uj otthonát a vezetőségnek.

Solton, az ellenforradalom egyik főhelyén nagy ünnepséggel tartották meg március 15-ét. A templomban, mise előtt, Held Imre plebános mondott hazafias beszédet, majd az iskolában ünnepély volt, melyen Nagy Sándor és Held Imre méltatta a nap jelentőségét.

A *Budafoki Keresztény Ifjak Egyesülete* vasárnap délután ünnepelte március 15-ét. Az ünnepi beszédet Schorsch Ferenc tanár mondta. Ugyanekkor az egyesület uj tagjai Czermann Antal dr. pénzügyminiszteri osztálytanácsos, egyesületi elnök előtt fogadalmat tettek.

Társasvacsorát rendez március 22-én az Amerikába utazó Komlóssy Miklós dr. római katolikus lelkész tiszteletére a VI. kerületi Keresztény Szociális Gazdasági Párt (Bajza-utca 32. I.). A jelentkezések csütörtök estig bejelentendők. Március 20-án este 8 órakor a párt társasvacsorát rendez.

A Józsefvárosi Keresztény Szociálista Párt szervezete március hó 20-án, csütörtök este fél 8 órakor választmányi ülést tart (VIII., József-utca 28.).

A kolozsvári m. kir. 21. honvédgyalogezred volt tisztjeit felkéri Domokos Sándor tartalékos főhadnagy, szentesi tanár, hogy a Szentesen május 31-én rendezendő bajtársi találkozó érdekében cimüket vele közöljék.

A volt 1/11. és 2/5. honvédlovastüzér osztály tényleges és nemtényleges tisztjei március 29-én Budapesten összejövetelt tartanak. Tizenegy órakor mise a Ferenc-rendiek templomában, egy órakor diszebéd az Országos Kaszinóban.

Orosz matinét rendez március hó 25-én délelőtt 11 órakor a Zeneművészeti Főiskolán a La Fontaine Társaság. Közreműködik Garamszeghy Sándor, Simonffy Margit, Marschalkó Rózsi, Pusztay Sándor, Véghelyiné Deák Flóra, Bartóky Ilona és a Roth londoni vonósnégyes. A müsoron Csajkovszky, Rachmaninoff, Mussorgski, Paskin és Lermontov müvei szerepelnek. Belépti dij nincs.

Boileau emlékezetére a La Fontaine-Társaság március 30-án az Uránia Színházban ünnepélyt rendez, melyen Vikár Béla, Grill Lola, Huszka Nilli, Hankiss János dr. és Vargha Bálint dr. ismertetik Boileau életét és müveit.

---

x Nem lőg! nem fázik a lába, ha van Győrffy-szeplonágya. Legjobb kivitelben, legolcsóbban a készitőnél, IV., Váci-utca 54.

Kruitzay Ferenc

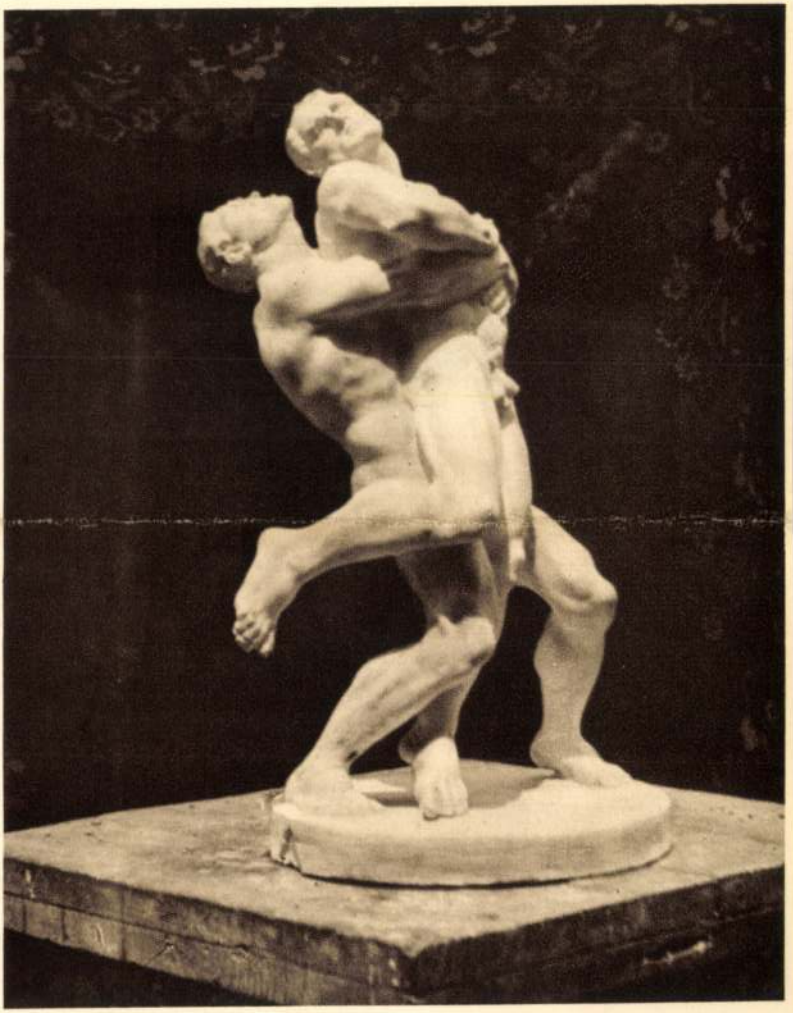

FARKAS BÉLA: BIRKÓZÓK.



KRUTSAY FERENC: KERTBEN.

Eva Krut. 1929. 155 f.

Krutsay Ferenc



KRUTSAY FERENC: DR. MELLY BÉLA.

ge újabb lendületet vett az 1867. évtől kezdve, végre egymásra talált a kiegyezésben, melynek egfőbb mecénás pártfogása alatt művészetünk

Társulatunk és a magyar művészet irányában nt *Sina* Simon báró dísztagunk (Lt. 1867— ó főtárnokmester (Lt. 1866—32.) keltette fel, bban *Esterházy* Pál Antal hercegnek is része te első 1000 pengős alapítványát Társulatunk tását gyakori látogatásaival és anyagi párt- kor és vásárlásai kapcsán a későbbi időkben *ás emlékét* három okmány is őrzi levéltárunk- latti körlevélben a Társulat felszólítja a művé- megnyiló kiállításán minél nagyobb számban —76. szám alatt a Társulat 12 jegyet kér a gróf helyettes főlovászmestertől; kettőt a elvényhez, olyan alkalmas helyekre, ahonnan áthatják és megörökíthetik az eseményeket. ta szerint a jegyeket a következő művészek Rá kossy, Orlay, Telepy, Szemlér, Klimkovics an, Ujházy és Heinrich Ede.



tanitó, jött az állomásfőnök, — egy cvikkeres komoly úr; jött a jegyző, — aggodalmas szemü szivbajos öregúr.

Valamennyi régi divatu elöltöltő puskát hozott. Mig a pap levetette a reverendáját, s vadászásra öltözött, nagy érdeklődéssel vizsgálták a puskámat, patronjaimat, s tudakolták, hogy mibe került? hol lehet venni?

— Tegnapelőtt, — beszélte az állomásfőnök, — láttam az őzet. Ahogy a mérnökkel megyünk a dresszszinán, látom, hogy ott legel a kilencvenhatos mellett a lucernában. Rögtön megismertem arról a tenyérnyi fehér foltról a nyakán. Mondom a mérnöknek: Nézd csak ott a *halhatatlan!* — Jaj, hogy nincs itt a puskám! — feleli, — majd megmutatnám nektek! Annyira volt az őz a sinektől, hogy kövei is agyon lehetett volna hajitani.

— Nekem nagy spuriuszom van, — szólt át a pap a szomszéd szobából, — hogy a művész úr el fogja ejteni az őzet.

A főnök a fejét rázta.

— Én is sejtek affélét, — erősitette a jegyző. A nem-idevaló embereken nem fog az idevaló babona.

Még csak a csizmát vártuk. A pap a szomszédfaluba küldte át a szolgáját a kollégájához.

A szolga, — egy tizenhét éves pofás suhanc, — azzal tért vissza, hogy a plébános úr, csak estére adhatja oda a csizmát, mert éppen fejelik.

No ez kedvetlen hir volt!

A pap boszankodott. Magam is elszontyolodtam.

Arra gondolni se lehetett, hogy az én városi lakkfélcipőmben induljak vadászatra.

— Ez nem jól kezdődik, — mondotta az állomásfőnök.

A jegyző is a fejét rázta:

— Ez nem jó jel.

Azonban a tanitó a legénynek a lábára nézett, és szinte kiáltva szólott:

— Hátha a Matyi csizmája jó lenne?

A pap arca egyszerre felderült.

— Hozd be a csizmádat!

A legény egypár lóbőr-csizmával tért vissza. Patkós volt a csizma, és nagy.

— Erdőre minden jó! — biztatott a pap. No hálistennek!

Soha életemben nem volt csizma a lábamon, patkós csizma meg azóta se. Dehát mit meg nem tesz az ember egy őzért! Felhúztam. Ugy éreztem, mikor jártam benne, mintha a lábamat is kicserélték volna.

A falu végén Szilágyival találkoztunk. Egy paraszthéz udvaráról lépett ki. Az udvaron álló borju, s mellette a házbeliek, — bizonyára borjú-vételben munkálkodott. Hogy meglátott bennünket, nagyot emelt a kalapján, s nyájasan hunyorgott:

— Alásszolgája urak! — háhogta. Vadászni? Sok szerencsét kivánok!

A jegyző káromkodott. Az állomásfőnök a fogát szitta. A pap csaknem földhöz vágta a puskáját.

— Most már mehetünk vissza!

— Ugyan ne legyenek olyan babonásak, — hebegett a tanitó. Nekem a minap nyúl keresztezte az utamat, és két varjút lőttem aznap egy lövésre.

— Száz közül! — vélekedett a jegyző.

S hiába volt minden beszéd. A jegyző visszatért az állomásfőnökkel. Csak a pap tartott velünk nagy kedvetlenül.

— Ürgét se lövünk! — dohogta folyton. A penész egye meg azt a háhogó Szilágyit! Folytatjuk

Köszöntő

A Petőfi-Társaság ünnepi ebédjén elmondta:

Czóbel Minka

Zöld vetéses homokdomb aljából,
Homokdombok hullám-vonaljáról
Onnan szállt az én hangom hozzátok,
Halkan szólt, de mégis meghallátok.

Csak szerencse — nincsen benne érdem —
Tán nem is az én halvány beszédem,
Mely nálatok visszhangra találá? —
Nyári esték csendes muzsikája.

Látjátok, mint érett kalász felett,
Jönnek-mennek kóborló fellegek,
Napsugárban reng a sásak zöldje,
Akácvirág hull a forró földre.

Később, hogy a gerezd fonnyad, sárgul,
Fáradt levél lebben le a fákról,
Róka, nyul, az asszott avart járja,
Fürj meglapul, mellette a párja.

Aztán, a tél fehér havát ontja,
Az égben csak tépett felhők rongya,
Halkul a nap, kifogyott az ének,
Csak elhagyott, puha fehérségek.

De majd újra zöldülnek a kertek,
Arany madár arany társat kerget,
Kék légben száll — melynek nincsen mása —
Sárga rigó ezüst dalolása.

Szép, bűbájos, drága minden itten,
Magyar föld ez, áldja meg az Isten.
Szülőföldem — s amely itten termett —
Itt tanultam azt a nagy szerelmet.

Új formákat ha itt nem is leltem,
E talajban gyökeredzik lelkem,
Ha éneklem élet öröm s gondját,
Mondom a szót, ahogy régen mondták.

Hogyha köves paloták közébe,
A főváros zsongó kebelébe,
Elhozhatnék csak egy hangot néktek
Megköszönni ti nagy szivességtek,

Velem jönne *abból* a világból
Csak egy sugár néhány szál világról,
Csak *egy* dallam szállna el fölöttem,
Megtudnám — hogy nem hiába jöttem.



A Műcsarnok téli kiállításából

Krutsay Ferenc: Főpróba

Ágnes

Elbeszélés

Irta Biró Lajos

A Geiger-palotából lejött a két Geiger-testvér: Iván és Ágnes. A szélesvállu, díjbirkozó-formáju és díjbirkozó-erejü, huszonnyolc éves Iván és a karcsu, szőke, szelidszemü és egy kevéssé — bájosan — pisze orru, tizennyolc éves Ágnes. Az utcán Iván körülnézett és bosszankodva mondta:

— Ezt a Mártont most már igazán el kell csapni. Már megint nincs itt. Bizonyosan iszik valahol. Hét órára iderendeltem; most hét óra öt perc . . .

Gondolkozott.

— Tudod mit, — szólt azután a testvéréhez, — ne várjunk rá. Menjünk át gyalog. Autón úgyis korán érnénk oda. Egész nap nem jártam . . . és a gyalogjárón már semmi sár . . . Ha megunjuk, útközben beülünk egy fiakkerbe. Az autót majd a portás utánunk küldi. Jó?

— Jó, — felelte Ágnes vidáman, — menjünk gyalog.

Elindultak. A gyalogjárón nem volt már sár; a téli szél fölszikkasztotta; csak a kocsiút volt még sáros és a gyalogjáró mellett állottak halomba gyüjtött, sáros hókupacok. Tiszta, friss téli este volt, csak éppen annyi hidegség, hogy az ember szaporán járjon benne és az arca kipirosodjék tőle. Szaporán és kipirosodó arccal mentek előre és Iván igy szólt Ágneshez:

— A híd előtt, azt hiszem, kocsiba ülünk majd. Hanem a pályaudvarnál, ha megengeded, én beszaladok egy percre a specialitás-trafikba. Odaát mindig nehéz havannákat adnak; — szeretnék néhány könnyü szivart venni.

Odaértek a pályaudvarhoz.

— Hát várasz egy percig, ugy-e? — kérdezte Iván. — Állj oda a gázlámpa mellé, hogy kint légy a forgalomból. Rögtön itt vagyok.

Sietett befelé. Nyolc perc is eltelt azonban, amig megint visszajöhetett. A dohányárus bolt előtt egész tömeg ember állott, azután az ő szivarját nehezen keresték ki; azután nem tudtak váltani. Amikor kiért az utcára, kereste Ágnest. A lány nem állott már a gázlámpa mellett, ahol hagyta, hanem jóval távolabb a villámos vasút bódéja mellett, és egy elegáns, karcsu fiatalember volt a társaságában. Iván csodálkozva nézte meg ezt a fiatalembert, — elegáns volt, monoklis, huszonhat éves lehetett — és megállapította, hogy nem ismeri. Feléjük indult, amikor a fiatalember egyszerre csak fölemelte a keztyüs kezét és megcsípte az Ágnes arcát. Ivánban elhült a vér és egy ugrással ott volt mellettük. Hallotta, amint Ágnes megrémülten dadogja:

— De kérem . . . téved . . . mindjárt jön a bátyám . . .

És hallotta, amint a fiatalember nevetve válaszolja:

— Tudom, gyöngyöm, drágaságom . . . ilyenkor előbb mindenkinek jön a bátyja . . . csak azután . . .

Ekkor ott volt mellettük, két ujja közé fogta a fiatalember nyakát és elpenderitette Ágnes mellől. Ágnes halálsápadtan bámult rá, a fiatalember elvörösödve fordult vissza.

— Mars! — mondta neki nyugodtan, — mert beleduglak a sárba.

A fiatalember kiejtette a szeméből a monokliját, fölemelte a kezét és dühtől reszketve felelte:

— Pimasz! . . . Ezért most . . .

Pofon akarta ütni. Nagyobb volt Ivánnál egy fejjel. Mielőtt azonban megüthette volna, Iván megkapta a kezét, megcsavarta, azután az egész embert derékon fogta, fölemelte és fejjel lefelé beledugta egy sáros hókupacba, amely a gyalogjáró szélén állott. Ágnes nagyot sikoltott; a fiatalember kétségbeesve rikoltotta el magát, de azután belemerült a feje a sáros hólébe és a hangja hörögve fulladt el. Iván elereszteti; a fiatalember végigdőlt a földön és kapálózva, fuldokolva, el-

Uj Idők 1911. 16. 4.

I. Ferencz:

Mellig, kissé balta fo
ja rövid, bajusza is szak
gyapjas, [illegible]
Korona rendet szalagjaikka
leveles paszománt szegely

L négy szögű keretben

Franz
Kaiser
s alól jobbra: „F. L. Neu

Rézmetszet, r

KRUTSAY *Ferenc*, festő, * Csóka (Torontál vm.) 1868 okt. 3, † Budapest 1924 márc. 16. A bpesti mintarajziskolában Lotz Károlynál, Münchenben Hollósy Simonnál és Párizsban Lefebvrenél és T. R. Fleurynél tanult. 1893-tól Budapesten működött. Mint naturalista táj- és életképfestő vált ismertté. 1928 őszén a Műcsarnok hagyatéki kiállítást rendezett műveiből. Felhős ég c. festménye a főváros, Dömösi táj, Fakits Ernő szobrász arcképe és Falusi csendélet c. képe a Szépművészeti Múzeum tulajdona.

E. G. I. 601

Krúdy Ferenc,

Krutsay Ferenc, festő; szül. 1868 október 3-án
Csókán (Torontál vármegye).

Krutsay Ferenc

Gentlem Iskrán közlése

nem | KRUTSAY FERENC festő, született 1868 október 3-án Csókán A mintarajziskolában és Zetznál tanult, majd Nagybányán és Münchenben Hollósy vezetése mellett dolgozott, végül a párizi Julien-iskolában fejezte be tanulmányait. A Munkácsokban állított ki leginkább, többnyire dömösi tájképekkel szerepelt. Néhány erdőkép is festett. Magyarul 1924 március 16-án.

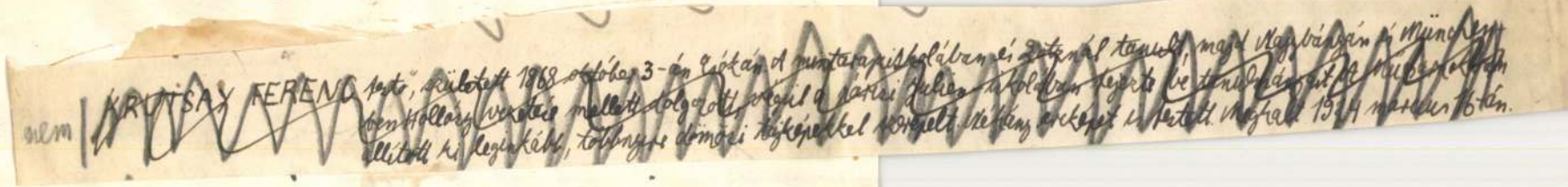

(~~Risentor Stefano~~
~~Rische~~ Porta prin-
cipale cosidetto
Risentor della catt.
Santostefano).

járó fejlesztésekkel, beruházásokkal el kell kerülni. Amennyiben a beruházás máshol nem valósítható meg, a beruházással veszélyeztetett régészeti lelőhelyet előzetesen fel kell tárni. A tervezett földmunkálatok kizárólag a feltárás befejezése után kezdődhetnek meg. A megelőző régészeti munkákat a Vedres István Szakközépiskola épületbővítési és rekonstrukciós építkezési munkái tették szükségessé, melyek Szeged város nagyszabású iskola-felújítási projektjéhez kapcsolódnak. Ennek a felújítási programnak része egy háromszintes aula, zsibongó építése, melynek területét kell régészetileg előzetesen megkutatnunk. A régészeti munka a szerződéskötést, illetve a szükséges ásatási engedély beszerzését követően indulhat meg, várhatóan 2005. augusztus végén.

2004 tavaszán a szakközépiskolával szomszédos telken, a Szeged, Horváth Mihály utca 8. szám alatt végzett a Múzeum megelőző régészeti feltárást, melynek során késő középkori objektumok és régészeti leletegyüttesek kerültek felszínre.

Szeged belvárosi területe a sűrű beépítettség és az 1879. évi nagyárvíz után kialakított magas feltöltési réteg miatt egyáltalán nem, vagy csak nagyon nehezen és rendkívül magas költségek mellett kutatható. Nem véletlen tehát, hogy a belvárosban szisztematikus régészeti feltárásokra alig volt mód, a régészeti kutatás, többnyire csak kisebb leletmentésekre és helyszíni szemlékre korlátozódik. Meglehetősen kevés biztos történeti és régészeti adattal rendelkezünk a város történeti múltját illetően.

A középkori Szeged városképére vonatkozóan igen csekély a rendelkezésünkre álló biztos ismeretanyag. Az egykori építmények régészeti nyomait, az építkezésekkel együtt járó állandó talajbolygatások és a beépítettség miatt, ma már szinte lehetetlen megtalálni. A ránk maradt okleveles adatok is szórványosak. Az 1522. tizedjegyzék és az 1548-as török defter ugyan megőrizte Szeged egykori utcaneveit, de a lokalizáció a fent említett okokból következően nagyon nehezen végezhető. A térképi forrásanyag sem tekinthető elégségesnek, hiszen a városról középkori térkép egyáltalán nem maradt fenn, a legkorábbi, egész várost ábrázoló térkép, 1713-ból maradt ránk, de például utcaneveket egyáltalán nem tartalmaz.

A Szeged városi régészeti kutatásoktól tehát minden esetben a város történeti múltjára vonatkozó újabb történeti-régészeti adatok feltárulását remélhetjük. A kutatás során előkerülő bármilyen, régészetileg értékelhető jelenség és lelet az eddigi igen gyér ismeretanyag gyarapodását segíti elő.

Lajkó Orsolya, régész – Móra Ferenc Múzeum

Tudomány és művészet – Wartha Vince emlékkiállítás az Iparművészeti Múzeumban

2005. szeptember 11-ig

A kiegyezés utáni műegyetem kémiai technológiai tanszékének vezetőjeként a hazai tudományos élet szervezésében fáradhatatlanul tevékenykedő *Wartha Vince* amellett, hogy az egyetem könyvtárát vezette és fejlesztette, tanszékén egy olyan kerámia- és üveggyűjteményt hozott létre, mely a kerámiák és üvegek formaadó- és díszítőtechnikáit kutató tudósok számára máig az egyik legfontosabb technológiai forrás.

Ez a több száz darabos gyűjtemény 1948 óta javarészt az Iparművészeti Múzeumban található. A tudós születésnek 150. évfordulója alkalmából emlékkiállítással tiszteleg előtte a múzeum.

A Göcseji Múzeum új szerzeményei a Morandini és a Schlemmer család hagyatékából

Évek óta baráti kapcsolatot ápolunk a zalaegerszegi *Schlemmer Tamás*sal (1929). A még ma is aktívan dolgozó röntgenorvos nemcsak a természettudományokban jártas, hanem nyitott, a kultúra sok ága iránt fogékony férfiú, akit érdekel a történelem, a tánc, a zene, a képzőművészet; sokat utazik, kirándul. Hosszú évtizedek óta barátja, értő figyelője, látogatója, s ma már mondhatjuk, mecénása is a Göcseji Múzeumnak. Az 1950-es, 60-as években, az akkor még „egyszemélyes" múzeum vezetőjének, Szentmihályi Imrének kiváló fényképezési tudományával volt segítségére, néha elkísérte gyűjtőútjaira, lefényképezte a megrendezett kiállításokat.

Már gyermekkorától, a családi mintát követve fotózott, hiszen nagyapja, édesapja, sőt édesanyja is lelkes fotográfusok voltak. Soha nem lankadó érdeklődéssel kereste, keresi ma is a világban a szépet, megörökíti a mulandó dolgokat. Az elkészített fotográfiákat maga készítette albumokba rendszerezi, többször mutatkozott be kiállítással is.

Schlemmer Tamás nagyapja *Morandini Tamás* Olaszországban, Gemonában született. A kőfaragó család több építész, építési vállalkozó tagja került Zala megyébe. Moranidini Román Nagykanizsán, később Csáktornyán, Bálint Csáktornyán, a nagyapa Tamás pedig Zalaegerszegen telepedett

le, mindegyikük jelentős társadalmi rangot vívott ki a befogadó településeken. Morandini Tamás (1869–1921) Zürichben, a Technische Hochschule hallgatójaként végzett. Szakképzett építészként jelentős mértékben alakította Zalaegerszeg 19–20. századfordulós arculatát. Négy gyermeke közül *Mária* tanárképzőt végzett, majd feleségül ment a szintén egerszegi születésű orvoshoz, *dr. Schlemmer Józsefhez*. Az ő édesapja borbélymester volt itt, aki hajvágás mellett foghúzással is gyarapította vagyonát. E sokgyermekes, szerteágazó kapcsolatokkal rendelkező családok emlékeit őrizték meg Schlemmerék, abban a házban, melyet az építész nagyapa épített 1904-ben, a napjainkban teljesen átalakuló Jákum utcában. A földszintes, hatalmas méretű, eklektikus ház tornácán megmaradt az építész tervezte szecessziós vaskorlát, az akkori kisvárosban meghonosodni nem tudó stílus ritka emlékeként. E ház és lakói őrizték meg számunkra a dokumentumokat – bizonyítványokat, leveleket, sok-sok üveglemezt és fotót, s azt a száznál is több különféle tárgyat, melyeket ez évben ajándékul adtak történeti gyűjteményünk számára.

Schlemmer doktor régebben is meglepett bennünket egy-egy értékes, izgalmas darabbal, történettel. Így az édesapja hagyatékában megőrzött, a zalaegerszegi kórházban használt röntgencsővel, régi fotográfiákkal, Pekle tábornok egyenruhájával, legújabban egy „házibaráttal". Ez a szerkezet egy pici bádog kályha, amit a konyhai tűzhely lapján lévő kerek lyukra helyeztek (a füst a tűzhely kéményén távozott), s aprófával begyújtva gyorsan, takarékos módon lehetett rajta megfőzni a reggeli kávét.

A most hozzánk került, főként a 20. század első kétharmadából származó tárgyak között vannak bútorok: békebeli füles fotel, eklektikus dívány; eredetileg bőrrel bevont, az ötvenes években műbőrre cserélt huzatú, férfiszobába való ülőgarnitúra, ágyak, asztalok, hálószoba berendezések darabja; férfi, női és gyermekruhák, gyermekjátékok, kézimunkák; használati tárgyak, műszaki berendezések, egy 1930-as években, házilag készített rádió; a revizionizmus emlékei: térképek, gipsz szobor.

Bizonyos, hogy a felsorolt relikviák jövőbeli kiállításaink értékes darabjaiként köszönnek majd ránk, de bennük rejlik egy önálló kiállítás megrendezésének lehetősége is. Köszönet érte.

Megyeri Anna

Határon túli múzeumok

Papp Simon bronzszobrának ünnepélyes felavatása szülőhelyén Kapnikbányán (Cavnic, Románia)

A MOL és a Magyar Olajipari Múzeum segítségével

2005. június 26.

Papp Simon azon kimagasló tudású magyar geológusok közé tartozott, akik a nemzetközi tudományos életben és szakmai területen is ismertté, elismertté váltak. Az 1886-ban Kapnikbányán született híres földtani szakember a filozófia, föld- és ásványtani tudományok doktora, egyik kiemelkedő művelője, egyetemi tanár, akadémikus, számos hazai és külföldi tudományos társaság, egyesület tagja, tiszteletbeli tagja volt. Tudományos munkái a világ számos országában ismertek.

A magyar apától és német anyától született, kiváló képességű ifjú, az állami iskolai igazgató tanító gyermeke, a nagy bányászati hagyományokkal rendelkező kapnikbányai és nagybányai ércbányászok között nőtt fel. Így már gyermekkorában lehetősége nyílt megismerni az ércbányászatot, valamint az ott előforduló érceket és ásványokat. Ott szerette meg és kezdett ásványokat gyűjteni, amiben kezdetben







Pacher Lajos anyai nagyapja, a kapnikbányai Róta Annabánya aranyhúzója segítette. A Nagybányán töltött középiskolai évei alatt pedig *dr. Szokol Pál* geológus, bányatanácsos, a felsőbányai bányaiskola vezető tanára irányította. Az itt gyűjtött legszebb ásványait később nagylelkűen a kolozsvári Erdélyi Múzeum Ásványtárának adományozta. 1904-től a Kolozsvári Tudományegyetemen folytatta tanulmányait. Már ebben az időben tanulmány céljából bejárta Erdély hegyeit, és *Szádeczky Gyula, id. Lóczy Lajos* és *Cholnoky Jenő* professzorokkal az erdélyi Mezőséget. Tanulmányai után Kolozsváron – ahol „summa cum laude" minősítéssel szerezte meg a doktorátust –, majd Selmecbányán volt tanársegéd.

Az 1910-es években a Magyar Pénzügyminisztérium megbízásából Erdélyben és Máramarosban végzett érctani, kőzettani s szénhidrogén kutatásokat. Dolgozott a Vihorlát-Gutin hegyvidék monografikus feldolgozásán. Kutatta az Erdélyi Érchegység riolit előfordulásait. Nemes- és színesfémérc után kutatott a Radnai-havasokban és Nagybánya vidékén. Máramarosban földtani térképezést végzett, és a Magyar-Kárpáti Petróleum Rt. megbízásából kőolaj után kutatott Izaszacsalon (Săcel).

Az 1920-as években, különböző angol és amerikai érdekeltségű olajtársaságok megbízásából Horvátországban, Szerbiában, Boszniában, Albániában, Törökországban, Ausztráliában, Új-Guineában, Kanadában és Németországban kutatott szénhidrogén után. 1933-tól pedig a magyarországi szénhidrogén-kutatás tovább fejlesztésének, kitermelésének, és ez irányú szakemberképzésnek szentelte életét. Céltudatos munkájának tulajdoníthatóan a magyarországi szénhidrogén-kutatás terén igazi áttörést ért el. Így az 1940-es évek elejétől a kőolaj-importáló Magyarország kőolajtermelő országgá lépett elő. A II. világháború után, mivel nem értett egyet a nyersolajtartalékok túlhajtott termelésével, letartóztatták, koncepciós perben elítélték, amit sanyarú börtönévek követtek 1955-ig. 1970-ben hunyt el.

Még Magyarországon sem eléggé ismert, hogy Papp Simon és felesége hamvait a Magyar Olajipari Múzeum szoborparkjában helyezték örök nyugalomba 1991-ben. Ezért is különös jelentőséggel bír, hogy a tudós egészalakos bronzszobrát – Zalaegerszeget követően (2005. március 8. után) – ez év június 26-án ünnepélyesen leleplezték Kapnikbányán is. Erre a Magyar Olajipari Múzeum, a Magyar Olaj- és Gázipari Rt., a MOL Románia, Kapnikbánya önkormányzata, *Krupiczer Antal* szobrászművész, *Borka Ernő* kapnikbányai plébános és *Debreczeni L. Zoltán* bányász helytörténész, múzeumőr közreműködésével, támogatásával került sor.

A szobor felavatásának fő szervezője *Tóth János*, a Magyar Olajipari Múzeum igazgatója volt. Kiemelendő az a nemzetiségtől független összefogás, ami az előkészítést és magát az ünnepséget jellemezte. Ez reményt nyújt arra, hogy a közös megemlékezések a két ország és nép jó irányú együttműködését segítik a jövőben is.

Az ünnepségre több mint kétszázan jöttek el – magyarok, románok –, fejet hajtani a legendás életű tudós geológus előtt. Ha szülőhelyén is őrzik emlékét, és jobban megismerik életrajzát, munkásságát, Romániában is tovább nő Papp Simon tisztelete, amit emberi magatartása, tudása és szakmai eredményei alapján egyaránt kiérdemelt. A románok részéről azért is, mivel 1917-ben részt vállalt a romániai Cîmpina és Moreni petróleum kitermelés helyreállításában, jó viszonyt tartott fenn a román földgáz részvénytársaság elnökével, *L. Mrazek* híres román geológus professzorral és C. I. Motaş vezérigazgatóval.

A felavatási ceremónia a felső-handali római katolikus templomban kezdődött, ahol Borka Ernő kapnikbányai plébános tartott szentmisét. Innen a

Krupiczer Antal szobra





helyi fúvószenekar hangjai kíséretében a bányászmenet a közeli „Karitász-épületébe" vonult, ahol *Bindu Nicolae,* Kapnikbánya polgármestere, *Robák Károly,* a MOL Románia ügyvezető igazgatója és Debreczeni L. Zoltán, helytörténész-múzeumőr mondott köszöntőt. Ez után került sor a szobor leleplezésére és ökumenikus megáldására. A szobor – a kapnikbányai születésű, ma Nyíregyházán élő – Krupiczer Antal szobrászművész alkotása. Tóth János elmondta, hogy a művész Papp Simon Új-Guineai olajkutatási tevékenységét, a helyi Sepik őslakosokkal kialakult jó kapcsolatát örökítette meg, amint éppen a bennszülöttek sing-sing táncát járja. A szép kivitelű, márvány talapzaton álló bronz szobor a geológus egy új, a népművészetet kedvelő és gyűjtő arcát mutatja be. A bennszülött kultikus tárgyakat több más tárggyal együtt – hazaérkezése után – Papp Simon a budapesti Néprajzi Múzeumnak, illetve jogelődjének ajándékozta. Ez nem volt tőle idegen, hiszen gyermekéveit egy több évszázados tradíciókkal rendelkező, többnemzetiségű településen töltötte, ahol a különböző népművészeti elemekkel naponta találkozott, részét képezték életének, és mély nyomokat hagytak benne. Debreczeni L. Zoltán megnyitotta a majdani helytörténeti múzeum kiindulását jelentő ásvány- és helytörténeti kiállítást.

Az ünnepélyes alkalomra emléklap és emlékbélyeg készült, amit minden megjelent kézhez kapott. A normál képeslap méretű emléklap egyik oldalán a szobor és az alkotóművész képe látható, míg a másik oldalán a támogatók neve olvasható. Két emlékbélyeg készült. Az egyiken Kapnikbánya bányaváros címere, a másikon a szobor látható. A szép kivitelű bélyegeket *dr. Vincze Irén* és *Benke István* tervezte.

Befejezésként az épület falán található Papp Simon és *Born Ignác* közös emléktábla koszorúzására került sor, amit a megjelentek részére rendezett állófogadás követett.

Réthy Károly

Műtárgyvédelem, restaurálás

A szegedi múzeum szeretné megmenteni a régi harangot

A Móra Ferenc Múzeum is örömmel értesült arról, hogy a szeged-alsóvárosi templom új harangot kapott. A híradás azon része azonban elkeserítette a muzeológusokat, miszerint a régi, úgynevezett paprikaharangot beöntenék.

A Szent Piroska tiszteletére 1921-ben szentelt paprikaharang 710 kilót nyom. Azért nevezték paprikaharangnak, mert az öntéshez szükséges pénzt főként alsóvárosi paprikatermelő gazdák adták össze. Az akkori gyűjtés komolyságát mutatja, hogy a harang javára a – tudósítások szerint – a ferences atyák lemondtak mindennapi boradagjukról. Részt vett az akcióban *Zadravecz István* tábori püspök, a korábbi legendás alsóvárosi plébános, aki szónoklataival segítette a kezdeményezést. A siker nem maradt el, 1921 májusában több tízezres tömeg kísérte be a vasúti pályaudvarról az új harangokat; a paprikaharangon kívül ugyanis elkészült még másik három harang is. Amerre a tömeg haladt a járda, az ablakok tele voltak emberekkel, mindenki látni akarta az új szerzeményeket. A szenteléskor a harangok felhúzását komoly izgalom előzte meg, mert elterjedt a hír, hogy a kötél könnyen leszakadhat és a súlyos harangok leeshetnek a magasból. Mindez csak fokozta a várakozásokat. A rendőrség a biztonság érdekében széles kordont vont a torony körül. Amikor először szólaltak meg az új harangok, sokan letérdeltek és imádkoztak.

A paprikaharang országosan egyedülálló darab, a szakirodalom nem ismer olyan harangot, amelyet a termelőik iránti tiszteletből egy növényről neveztek volna el. A Móra Ferenc Múzeum az egyházzal, vállalkozókkal, alapítványokkal, a közélet szereplőivel

Krusnyák Károly



KRUSNYÁK KÁROLY: CSALÁDI KÖR

Műcsarnok 1930/31 pub. Erdt.

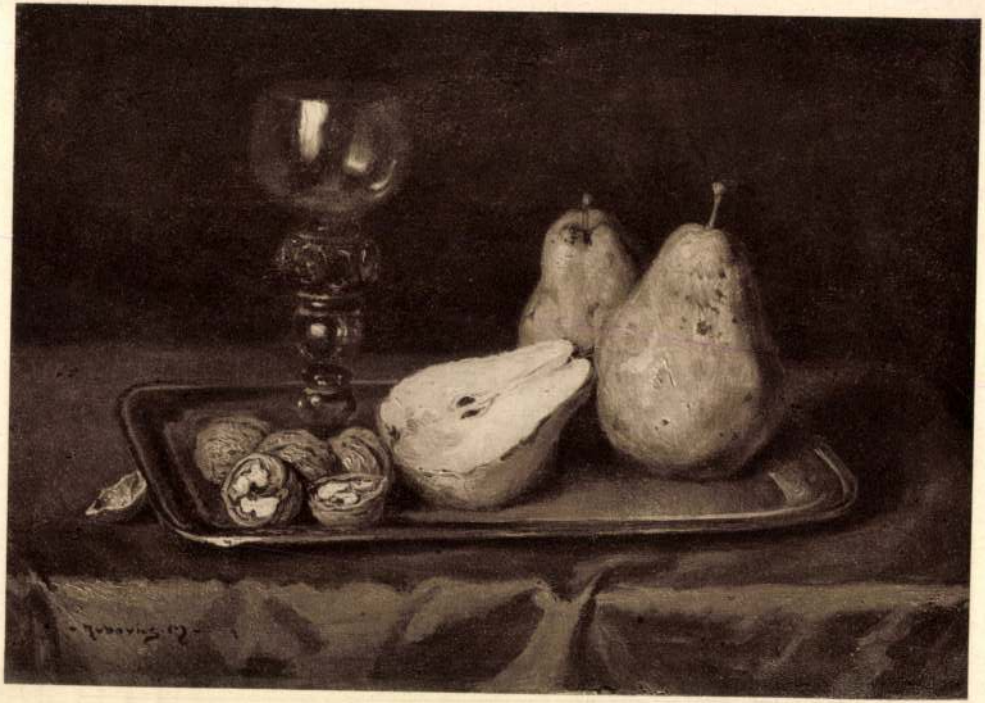

RUBOVICS MÁRK : KÖRTE ÉS DIÓ

Krusnyák Károly MDK

Családi kör, repr.

Műcsarnok 1930/31 jubileumi kiállitás

Krusnyák Károly MDK

Család, olf.

Műcsarnok 1930/31 jubileumi kiállitás

Krusnyák Károly [illegible]

Férfifej, olf.

[illegible]

Kruszyák Károly

A festészetetet Jaksa István Kruszyák Károly, Gothard István és gyügyei Nagy Zsigmondnál tanulta.

-----: Vasi festők és szobrászok.

Művészet, 1976. augusztus - 13.old l.

Krusnyák Károly

l.

Szépm. Mur. Évk

X. 207. l.

REFORMÁTUS EGYHÁZ
GYOMA

1001-1938 *elnöki szám.*

TEKINTETES MÜEMLÉKEK ORS

A Műemlékek Országos Bizottsága fényké

tel megküldök két fényké

Gyoma 1938 november



Krusnyák Károly



KRUSNYÁK KÁROLY: KRISZTUS LEVÉTELE A KERESZTRŐL

Bory Jenő.



BORY JENŐ : BORYNÉ

KMT 1928. tav. Emád

Krusnyák Károly

l.

Képm. Muz. Évk

X. 207. l.

X.



Krusnyák Károly

koll. kiáll. - Pécs,
Nőegylet, 1930. ápr.

Nikpkiáll

BUDAPEST
948-JUN 26-N 4
Cs.F.a.d. 4 Cs.F.a.d.

dr.Szabó Erzsébet urnőnek,

Üllői ut 33. Budapest, IX.

Hivatalból
Közszolgálati ügyben
Bejelentve

százados
székhely
számfelettl
székesfőváros, székesfővárosi
szolgálatonkívüli viszonyban

vízszab. = vízszabályozási
vk. = vezérkari
vkszt. = vezérkari szolgálatot teljesítő
vm. = vármegye, vármegyei
zsv. = zsinatvizsgáló
ř = kamarás

nda. Budapest, 1939. — 4072.

fsz.	=	fehér szalagon
gyd.	=	gyémánt dísz
hdm.	=	hadi dicsítménnyel
hsz	=	hadiszalag
k.	=	kereszt
✕	=	kardokkal
kész.	=	katonai érdemkereszt szalagján
kk.	=	kiskereszt
kor.	=	koronával
kpk.	=	középkereszt
lj.	=	lovagjelvény
lk.	=	lovagkereszt
nk.	=	nagykereszt
nsz.	=	nagyszalag

c) Egyéb rövid

ad pers.	=	ad personam, személyhez kötött	
admin.	=	adminisztrátor	
ág. h. ev.	=	ágostai hitv. evangélikus	
ak.	=	anyakönyvi kerület	
akad.	=	akadémia	
áld.	=	áldozár	
alesp.	=	alesperes	
alezds	=	alezredes	
alisp.	=	alispán, alispáni	
áll.	=	állami	
áll. főnök	=	állomásfőnök	
áll. vezető	=	állomásvezető	
ált.	=	általános	
altbngy	=	altábornagy	
árvsz.	=	árvaszék, árvaszéki	
baktr.	=	bakteriológia	
bányab.	=	bányabíróság	
bányaü.	=	bányaügyi	
beh.	=	behelyettesített	
biz.	=	bizottság	
bor.	=	borászat	
br.	=	báró	
b. t. t.	=	belső titkos tanácsos	
c.	=	címzetes, címmel	
c. és jell.	=	címmel és jelleggel	
c. rk.	=	címzetes rendkívüli	
cs. és kir.	=	császári é	
díjt.	=	díjtalan	
doh. jöv.	=	dohányjöv	
dr.	=	doktor	
e. e.	=	emléklapp	
eg. ü.	=	egészségü	
egyet.	=	egyetemi	
egyh.	=	egyházi	
egyhm.	=	egyházme	
egyl.	=	egylet, eg	
e. i.	=	ezidei	
el.	=	elemi	
eln.	=	elnök, eln	
ép. mérn.	=	építészmé	
érd.	=	érdemesü	
esp.	=	esperes	
ezds	=	ezredes	
f. cs. jell.	=	fizetési c	
felr.	=	felruházo	
felsz.	=	felszentel	
felügy.	=	felügyelő	
f. n.	=	fizetés n	
fogalm.	=	fogalmaz	
fogy.	=	fogyasztá	
fő.	=	folyamőr	
főhg	=	főherceg	
főhgy	=	főhadnag	

Krusnyák Károly

U.4222.

műterem kiállítása.
Terefere, Piroskendős
leány, Női portre plein-
airben olajfestmennyek.

Nemzeti Újság

1926. ápr. 18. (r. o. =

Pádua Kálmán, K. és
Szántó Gergely mű-
terem tár~~lata~~.)

Carton
zin tenrajz

~~3613-17~~ Lotz Károly: ~~Öt Karsontanulm~~

3613 Az Épitészet.

Erefztbevetett lál

~~A~~ Jobbra fordultan, ülő és ar
kezével ~~egy~~ egy görög templom térrajzá
tart. Bő ujju ruhája redőnyös, és köp
térben gyümölcsfüzér ~~köti le figye~~ van
re kötötték, másik végét pedig egy
mek tartja.

Szines szénrajz, méretei ~~100~~ 104

Vétetett az 1905: III. 7-iki
(213-905)

1905 379 x 38

Krusnyák Károly

Awiwa I csop-kiáll-
1922 okt.
Arab ifju.
Öregember.
A család

Fa, olaj, 75×60 cm.
Hatvany Ferenc ajándéka
Gerevich: Az Újság 1916., júl. 20., 3. l. — (Antwerpeni festő.) — Gerevich PA, 243. l. (Antwerpeni festő.) — Benesch Belved, 70. l. (Ambrosius Benson.)

BALEN, HENDRIK VAN (flamand festő, 1575—1632)

A szabinnők elrablása (127. kép)

Maszlaghy II. 389. szám. (Ismeretlen.) — Lepold—Homor 97. l. — Gerevich PA, 244. l. (Hendrik van Balen.) — Benesch Belved, 70. l. (Frans Francken) — Rónay, Maria: Die Schätze des Christlichen Museums in Esztergom. A Műgyüjtő, V., 1931., 8. l. — Lepold—Lippay 56. l.

BOSSCHE, BALTHASAR VAN DEN (flamand festő, 1681—1715)

Lakoma

Vászon, olaj, 68×83 cm.

Gerevich PA, 244. l. (Balthasar van den Bossche.) — Rónay, Maria: Die Schätze des Christlichen Museums in Esztergom. A Műgyüjtő, V., 1931., 8. l.

BREDAEL, PIERRE VAN (flamand festő, 1629—1719)

Tájkép

Fa, olaj, 46×72·5 cm.

BROUWER, ADRIAEN (flamand festő, 1605—1638) KÖVETŐJE

Falusi konyhában

Falusi kocsmában

KRUSNYÁK KÁROLY

Karoly Krusnyak: Die Näherinnen.
Öl auf Leinw., 50x60 cm. - Sign

Aukción: WIEN, DOROTHEUM
441. Kunstversteigerung
Febr. 1979.
Katalogus 67.sz., 20.old.

KRUSNYÁK KÁROLY

/ 1889 - /

Aukción:
Karoly Krusnyak: Rückenakt.
Öl auf Leinw., 50x40 cm. Sign.

Wien, Dorotheum,
631. Kunstauktion, März 1981.
Katalogus 364.sz. 50. old.
Kép: Taf. 257.

KRUSNYÁK KÁROLY

Aukción:

Karoly Krusnyak: Das Gitarrenspiel.
Öl auf Leinwand, 70x51 cm. Sign.

Wien, Dorotheum,
455. Kunstversteigerung, Juni 1981.
Katalogus 361.sz., 61.old.

Krusnyák Károly

festő

1907–11.

Éimisk 1930. 85. l.

Fordultan
~~[illegible]~~ van ábrázolva. Jobb kezének
kasztotta; baljával pedig, melynek kis újján gyű-
ívő három könyvce nehezedik. Feje elől kopasz
álla rövid. Ingének álló gallérja és kézelői lát-
ki csokorra kötötte és kettős elejű kabátjának alja hosszú.
ban:

– györgyi és tetétleni
NYI IGNACZ
velésügyi Miniszter,
agykereszttese és a Siami koronarend első osztályának lajdonosa tu-
kepv.

Vz.

Veréby Sománé"
nás Tilos"
ly Testvérek Budapesten".

, az alak nagysága 26. cm.

713 (k. ny.).
gi (ch. ny).

282/97:3.

Krusnyák Károly

szakoklevél jó eredm.

Értimisk

1911/12

26.1.

Cseley János dr. komáromi tiszti főorvos

VIII. 4.

Krusnyák Károly

Iskolai falképterv

Repr.

Értimisk 1910/11.

Padova h. n. III. 153.

Krusnyák Károly

díszítő festészetben

II. díj.

Körösmók

2911/12. 23. l.

— 1900: IV. 3. — 1901: IV. 3. — 1905: IV. 3.

— Magy. Képtár 381. — Uj lelt. sz. 264. — 1905. átv. jegyz. 267. — Száma az Orsz. Képtárban a sz. nban 1919. és a leltárban 2890. — Vétetett 1880 április havában 3000 frankon (2805 K)

Kifüggesztésére vonatkozó adatok a Nemz. Muzeumban.

Vét 1880

Nr. 381.
Ujl 264

Krusnyák Károly festő

Horánszky- utca 9. Műcsarnok

1930. tav. kiáll 2.39.

Benerin Társaság Tagja

1930/31. jub. kiáll 39.385.

1934. téli kiáll. 65.

1934. rumz. képzm. kiáll. 106, 2.91.

H, RS2, KE, F, W, FV, I, KE

Ember Janos ifj VIII. 161.

Kronzák Károly

Thieme Becker

XXII. 24. l.

(Lyka)

Krusnyák Károly

1920 jan.-febr.
kiáll. Nemzeti Szalonban
Szűrke kép, olajf. 5000.—

1920. máj
kiáll. Nemzeti Szalonban
Munkásözben, olajf. 7000.—
Gitáros nő, olajf. 7000.—

1920. szept. u.o.
Néj ballada, olajf. 20.000.—
Olvasó nő olajf. 8000.—
Lantos asszony, olajf. 7000.—

1920. dec. u.o.
Forrásnál, olajf. 50000.—
Otthon, olajf. 14000.—
Tanulmány, olajf. 14000.—
állandó kiállító ett.

Veszprém városnegye növényzete

V. 193

— — archaeologiai térképe

V. 194.

Krusnyák Károly

Krusnyák Károly festőművész,
VI. Szinyei Merse-u. 21. 127-591

Bptávb 1940 szept.

Krusnyák Károly

1913. szept. kiáll. Nemzeti halon
Dunaparti vásár, vizf. 80.–

1914. dec. kiáll. u. o.
Bagolyvár, vizf. 50.–

1915. ápr.-máj. kiáll. u. o.
Edények, olajf. 150.–

1915. szept. kiáll. u. o.
Csendélet, olajf. 200.–

1918. máj. kiáll. u. o.
Olvasó nő, olajf. 900.–

1919. okt. kiáll. u. o.
Leány gyöngyjel, olajf. 7000.–

1919. egyházmű. kiáll. u. o.
Jákob kutnál, olajf. 14000.–

Tovább nem vizsg. ks.

Temesmegye III. 179

Krusznyák Károly

Csendélet, olaj -

Nemzeti Szalon
1915. sept -
őszi kiáll -

Krusnyák Károly

121 Olvasó nő olajf. 900.—

Nemzeti Szalon

1918. máj.

Lav.-kiáll.

603.

kissé jobbra fordulva s szem közt nézve.
i botot tart. Haja, bajusza s szemöldöke
tarna s szakála leberetvált. Ingének gal-
atók, nyakkendője csokorra van kötve, mel-
ája zsinóros s szürke köpenyének bélése pi-
lva várfal emelkedik s jobb siksag terül el.

tonra, méretei 36.7 : 29.8 c/m.
ki erehlyemuzeumból. 107/95. № 32.

107/95:32

Krusznyák Károly

nyerte 1938-ban a
Szent István kiállításon
a püspöki kar III. festé-
szeti díját.

Magyar Nemzeti Művészet
1938. I. sz. 13. l.

sebb: 5.367.67 Pvel, a hálózatkar-
tése következtében.

Több: 3.o82.31 Pvel. Az előirány -
bizonyult.

Pvel. Az elfoglalt irodahelyisé-
több jut erre az üzemágazatra.

.78 Pvel, a tényleges szükséglet -

Pvel. Az előirányzaton kivül me -
t órabéres alkalmazottak segélye
gély /1.9o1.24 P/. Ha ezeket leszá-
énél, hanem a Vegyesek egész alrova-
tkezik.

ott viz leolvasásának elszámolá-

Krusnyák Károly

festő

koll. kiáll. Pécsett

1930-ban.

Emlitve:

Pécsi Képzőm Társ.

1933. nyár

A Mücsarnok 1941 évi jubiláris kiállitásán Esterházy Pál herceg

Magyarszág. Esti lap. 1941. márc. 21. /Döntött Esterházy Pál herceg a Mücsarnok jubileumi kiállitásának díjai felett./

Krusnyák Károly

~~A mü~~

A Mücsarnok I94I. évi jubiláris kiállitásán Esterházy Pál herceg 1000 pengős díjat, nyerte Honvédvárás c. képével.

irod

Magyarország. Esti lap. I94I. márc. 2I. /Döntött Esterházy Pál herceg a Mücsarnkk jubileumi kiállitásánk dijai felett./

Krusnyák Károly

Honvédvárás c.
képe repr.

KMTárs 80 éves jub-
kiáll. 1941 febr.-ápr.

nemes Tamássy Miklós f. Damjanich-utca 52. (180.)
dr. Taschekné Csulyok Margit sz. József-utca 57. (264.)
Telcs Ede sz. Gömbös Gyula-utca 41. (191., 200., 201., 204.)
Teleki Mária sz. Böszörményi-út 30. (107.)
Telkessy Valéria f. Hunyadi János-út 9. (424., 426.)
vitéz Técsy László sz. Hollán-utca 24/26. (241.)
Thomas Antal f. Bicskei-utca 6. (34., 36.)
Tichy Kálmán f. Rozsnyó. (605.)
Tóth András é. Görgey Artúr-utca 1. (348, 350.)
Trapli István sz. Kmetty-utca 14. (250, 261.)
Tscheik Ernő f. Böszörményi-út 8. (332.)
Turchányi László sz. Sashalom, Gróf Tisza István-utca 36. (400.)
Turmayer Sándor f. Rákospalota, Batthyány-utca 51. (199.)
Udvary Pál f. Kelenhegyi-út 12. (78., 80., 82.)
Ugray György sz. Szív-utca 34. (273., 288.)
Unghvári Sándor f. Kelenhegyi-út 12. (214., 301.)
Ungvári Lajos sz. Váralja-utca 3. (228.)
Varga Nándor Lajos f. Andrássy-út 71. (323.)
Vargha Ferenc sz. Lendvay-utca 3. (102., 477.)

Kruszyák Károly

91. Komphában, 6000 P
92. Varró nő 4000 P

Ujvidéki kiáll-Ext
1943. dec.



T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Krusnyák Károly

Konyhaban c.
Szepe repr.

Ujvidéki kiáll. Egy.
1943. dec.



T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Krusnyák Károly

Asztaltársaság c.
képe repr.

KMTárs. A magyar
művészetért IV. kiáll
1943. máj. 16–30.



T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

KE, RSz, KE, R.
Zórád Géza f. Olasz-fasor 45/a. (598, 627, 630.)
Ifj. Zöller Gyula sz. Illatos-út 23. (106.)
Zsákodi Csiszér János sz. Százados-út, Művésztelep. (250.)
Zsótér Ágost f. Den Haag. Laan Copes van Osttenburch 29. (398, 428.)

NA. — Nagy aranyérem.
KA. — Kis aranyérem.
T. — Társulati-díj.
R. — Ráth-díj.
I. — Ipolyi-díj.
RSz. — Rökk Szilárd-díj.
E. — gr. Eszterházy-díj.
F. V. — Forster-féle Vaszary-díj.
Rd. — Rudics-díj.
W. — Wahrmann-díj.
H. — Harkányi-díj.
LK. — Lipótvárosi Kaszinó-díj.
EK. — Erzsébetvárosi Kaszinó-díj.
HI. — Halmos Izor díja.
F. — Fészek-díj.
W. Gy. — Wolfner Gyula díja.
KA. D. — Kohner Adolf díja.
TS. — Tolnai Simon díja.
BSz. JJ. — Budapest Székesfővárosi Vásárpénztár Jankó János díja.
BSz. PB. — Budapest Székesfővárosi Vásárpénztár Pállik Béla díja.
EME. — gr. Eszterházy Miklós emlékdíja.
Á. V. — Állami vízfestmény-díj.
SzF. — Székesfőváros díja.
BK. — Benkő Kálmán díja.
HK. — Horváth Károly díja.
HA. — Halmi Arthur-díj.
KTI. — Képzőművészeti Társulat ifjúsági díja.
M. — Művészet díja.
J. K. — Jubileumi Király-díj.

Krusnyák Károly

Isaszegi autonyok,
olaff.
Kompozíció vázlat,
olaff.

Müvészeti Hotek Komárom

1941

C

gegeben.

53. CZENCZ JÁNOS: Nyár.
54. HORVÁTH BÉLA: Téli hangulat a Sasheg
55. NAGY VILMOS: Thán Márta. Magántuls
56. GÁCH ISTVÁN: Női arckép. Magántulajd
57. GYŐRI DEZSŐ: Anya. Gipsz.
58. GERHARDT ALAJOSNÉ: Falurészlet H
Vízf.
59. HORVÁTH JÓZSEF: Jób. Vízfestmény.
60. VIRKER FERENC: Debreceni öreg ház. F

II. B) TEREM.

ények. Az eladó művek vételárai a terem sarkában vannak kifüggesztve.

MERLE PÁL: Varró leányka.
KÓ PIROSKA: Holdfény.
S ERZSI: A lienzi templomból.
I ISTVÁN: Dr. vitéz nagyenyedi Borsos
óné. Mgt.
YA CELESZTIN: Istálló belseje.
ÉSZ GYULA: Dr. Karafiáth Jenő. Mgt.
LER RÓBERT: Magyar szegénység.
ÁN GÉZA: Dr. Kertesi Elekné. Mgt.
ER RÓBERT: Tokaji utca.
ÁN GÉZA: Kunz Román. Magántulajdon.
YAR MANNHEIMER GUSZTÁV: Albano
én.
YAR MANNHEIMER GUSZTÁV: Holdkelte.
OR JÁNOS LÁSZLÓ: Waldman Ervin. Mgt.
E PÉTER: Leány korsóval.
OR JÁNOS LÁSZLÓ: Nádler Pálma. Mgt.
ASSER CLARISSE: W. M. arcmása. Gipsz.
ntulajdon.
TULY BÉLA: nagybányai vitéz Horthy Mik-
ormányzó. Mgt.
KÓ JÓZSEF: Miki. Terracotta. Mgt.
OR JÁNOS LÁSZLÓ: vitéz Kozma Ferencné.
ántulajdon.
NCZ JÁNOS: Fejkötős hölgy.

XII. TEREM.

GULYÁS SÁNDOR: A szűz.
CZ. HIKÁDY ERZSÉBET: Leányok a vízparton.
FRANK FRIGYES: Kézimunka.
IFJ. CZENE BELA: Arckép.
UHER ARISZTID: Tükör előtt.
BIRÓ JÓZSEF: Búcsún.
FENYVES EDIT: Kisleány a küszöbön.
SZ. LÁM ILONA: Madonna.
FENYVES EDIT: Ünnepi hangulat.
. PÉCSI PILCH DEZSŐ: Ablaknál.
. SZILÁGYI G. ILONA: Jutka. Mgt.
. TURMAYER SÁNDOR: Parasztmenyecske.
. SZIVESSY BARBARA: Önarckép kutyával.
. PÉCSI PILCH DEZSŐ: Baranyai parasztszoba.
. NÁRAY AURÉL: Tanulmány.
. NÁRAY AURÉL: Nő a szabadban.
. CSÁNYI LAJOS: Késő bánat.
. PÉCHYNÉ RÓNAY KYNGA: Imádság.

KRUSNYÁK KÁROLY:

406. Bánat.
407. Asztalnál.
408. Munkaközben. Mgt.
409. Varró nő.
410. Családi kör.

KMTais. A nő a művészetben 1936.

Kmetty Károly

festői naturalizmus

~~Mőcs [illegible] tól~~

Pipics 47. l.

GRAMOFON-OSZTÁLY

TELEFON: Aut. 884—45. és 850—92.

ROZSNYAI KÁROLY

TELEFON: Aut. 884—45. és 850—92.

KÖNYV- ÉS ZENEMŰKIADÓHIVATALA

BUDAPEST, IV. KERÜLET, MUZEUM-KÖRUT 15.

Budapest, postabélyeg kelte.

MÉLYEN TISZTELT MEGRENDELŐNK!

Mellékelve van szerencsénk b. számlájának következő havi törlesztéséhez szükséges befizetési lapot azon kéréssel megküldeni, hogy az 1-én esedékes szokásos havi részletet átutalni sziveskedjék. Szokott pontosságát előre is köszönve, vagyunk

kiváló tisztelettel

ROZSNYAI KÁROLY

könyv- és zeneműkereskedő

Krusnyák Károly

A művész családja
c. képe repr.

~~Műcs. Kiáll, tól~~
Pipics 178. l.

Krušnyák Károly

festő

szül. Krizsevác 1889 nov. 2.

Révai XX. 522. l.

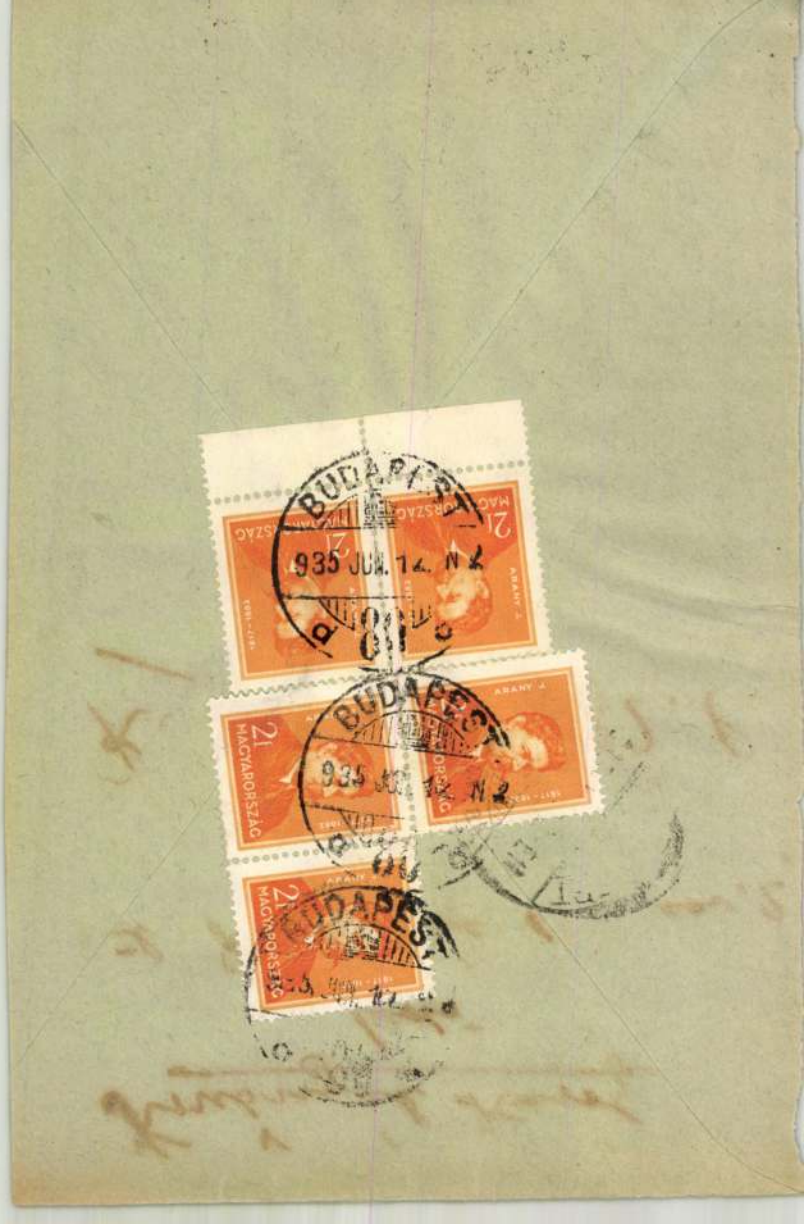
BUDAPEST
935 JUN. 14. N 2
21
MAGYARORSZÁG
ARANY J.

Krusnyák Károly

festő

l.

Lex Magy Társ

322. b. l.

KÉPKERET ÉS LI

BUDA

VIII., Rökkszilárd

VII., Wesselényi-u

V., Báthory-u

V., Légrády Kár

II., Margit-kö

Ujpest, Árpá

Gyár és k

Ujpest, Cseng

OS GÁBOR K

Krusnyák Károly

arck-repr.

Lex Nagy Tamás

43. tábl.

Neue Folge. I. Band.

Die Stadt Halle und der Saalkreis

bearbeitet von

Gustav Schönermark,
Architekt.

I. Lieferung. Preis 1,50 Mark.

Halle a. d. S.
Verlag von Otto Hendel.
1884.

Krusnyák Károly

festő

Műcs. kiáll. 1916 tól

Pipics 116. l.



Krusnyák Károly



Műcsarnok 1928. tav., K.

KRUSNYÁK KÁROLY: KRISZTUS LEVÉTELE A KERESZTRŐL



Krusnyák Károly

wód

Nemesvári 80. l.

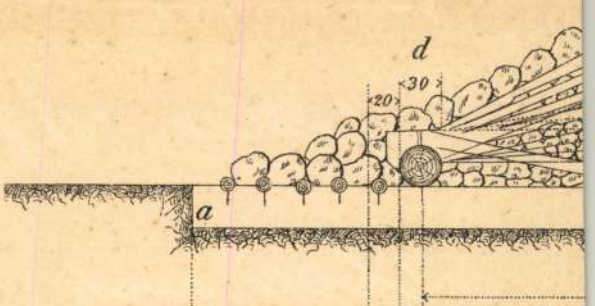

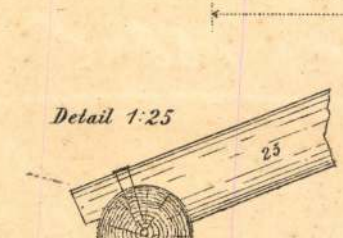

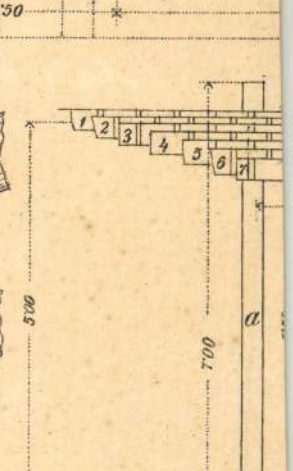

R.v.Waldheim art. Anst. Wien.

Kruszyák Károly

Szefeltlex. 187. l.

Életr. arck-

n. o. 788. l.

abban nyilatkozik meg, hogy (15.)
pezsgő művéni életet teremtettek,
hozzánoktatták a közönséget a
művéni alkotás szeretetéhez, megbe-
csüléséhez, élvezetéhez, s-ami talán
nem kevésbbé fontos – épen olcsóságuknál fogva a vásárláshoz. Ez
természetesen nem teljesen az ő érdemük, ~~s elsősorban nem az övék, ha nem Barabási az azoké a magyar művészeké, akik és vróké, akik a 30-as évektől kezdve valósággal hozzánőttek a közönség lelkéhez.~~ , de tagadhatat-

Krusnyák Károly

életrajz

szod

Csókássy 104. l.

T. 2433.

és város felé a bástyák-
hid vezet a Dunán át a hol
i van kötve, mig a hegyes
átszanak. Felirata fölül:

A. Citadina o Casttello és be-
schut.

13.6 cm.

Krusnyák Károly

Asszonyok c. olaj, repr.

Képművészet
1942. 7. 7.

lacht. Denn der Zweck der Übung ist erreicht: durch hinhaltende Beratungen die dringend gewordenen sozialen Reformen auf den Nimmerleinstag zu verschieben.

Es ist ja nicht das erste Mal, daß die englische Regierung die Notwendigkeit sozialer Reformen durch parlamentarische Untersuchungsausschüsse, Regierungskommissionen, Denkschriften usw. beweisen läßt, um sie dann hinterher in praxi zu sabotieren und sie schnellstens ganz in Vergessenheit geraten zu lassen. Bereits während des ersten Weltkrieges hat eine Untersuchungskommission Studien über die Notwendigkeit der sozialen Reform veranstaltet. Im Jahre 1920 ist dann der sogen. Holman Gregory Report, eine offiziöse Arbeit des Innenministeriums, veröffentlicht worden, in dem gleichfalls soziale Reformen gefordert wurden. 1926 erschien ein weiterer Bericht der Royal Commission on National Health Insurance, 1938 ein Bericht des Innenministeriums „on certain questions arrising under the Workmens Compensation Act". Was sind ferner nicht alles für Grau- und Blaubücher über die Vordringlichkeit sozialer Reformen in den Kolonien von der Regierung veröffentlicht worden, ohne daß auch nur ein minimaler Prozentsatz der darin enthaltenen Vorschläge berücksichtigt worden wäre.

Bedürfte es im übrigen noch eines Beweises dafür daß auch der Bericht des Beveridge-Ausschusses nur al ein Verschleppungsmanöver gedacht ist, die Dürftigkei der sozialen Reformmaßnahmen der Regierung Chur chill in den letzten Jahren hätte ihn erbracht. Nicht ein einzige soziale Maßnahme von grundsätzlicher Bedeu tung ist auf dem Gebiet der Sozialpolitik, das allei Gegenstand der Beveridgeschen Untersuchungen wa auf dem Gebiet nämlich der Sozialversicherung durch geführt worden. Volle zwei Jahre hat es gedauert, eh die Regierung Churchill sich entschloß, dem Dränge der Öffentlichkeit nachzugeben und eine der Geldent wertung entsprechende Erhöhung der Invaliden- un

Kresznyák Károly

Einkochen
In der Küche
Während der Arbeit
c. Képes Kiáll.

Csánky Ungvárral

32. l.

Kresznyák Károly

lásd

Szépművészet

1940. 22. l.

– Királyi Magyar Egyetemi Nyomda. (F.: Thiering Richárd.)

Dr. Lechner Jenő és ifj. Lechner Jenő: Az albertfalvai Szent Mihály-templom ..... 8—9
Lehoczky György: Falusi háztípusok ..... 37—38
Libera Adalberto: A római „Littorio-palota" terve 8—9
Lőcsei Pál: Pásztor, Apostol ..... 200—201
Löffler Béla: Madonna, Munkás ..... 238—239
Madarassy Walter: Boldog Margit ..... 278—279
Maggi Cesare: Pietà ..... 220—221
Magyar Mester (XV. sz.): Árpádházi Boldog Margit 278
Manajló Fedor: Templom ..... 140—141
Marosán Gyula: Szántás ..... 32—33
Marosán László: Kútfigurák ..... 40—41
Mattyasovszky-Zsolnay László: Önarckép, Kettős leányarckép, Csendélet kalitkával, gróf Benyovszky Móric, Erdőtanulmány ..... 32—33
Márffy Ödön: Vázlat a nápolyi halászokhoz, Vörös-hajú nő ..... 90—91
Mátyás király nagy címere az Aragoniai címerrel ... 98
— hidegkúti kastályának töredékei ..... 102—103
Medgyessy Ferenc: Női akt, Szüreti menet, Török-kút 62—63
Megyer-Meyer Antal: Betlehem ..... 284—285
Messina Francesco: Ildefonso Schuster bíboros érsek, Férfi arckép, Ülő nő, Bianca ..... 220—221
Mestrovic Ivan: János evangelista, Pietá, Lázár feltámasztása ..... 222—222
Mezey Artúr: Kékruhás nő ..... 140—141
— Betlehem ..... 284—285
Mészöly Géza: Szigetvár, Felhős hegyi táj, Balatoni táj, Hazafelé, Lidó, Szénaboglyák, Szántódi halásztanya ..... 168—169
Mihalovits Miklós: Kékruhás leány ..... 260—261
Mikus Sándor: Mezítlábas nő ..... 40—41

Krusnyák Károly

Tanulmány Szent
István koronafelajánlá-
sához; olajf.

Művészeti hetek
Kolozsvár 1942. 95. l.

Krusznyák Károly

élet. arch.

Pipics Szár

88, 89. l.

Mezey Mária „Vissza az úton" c. film főszereplője

(Inkey foto)

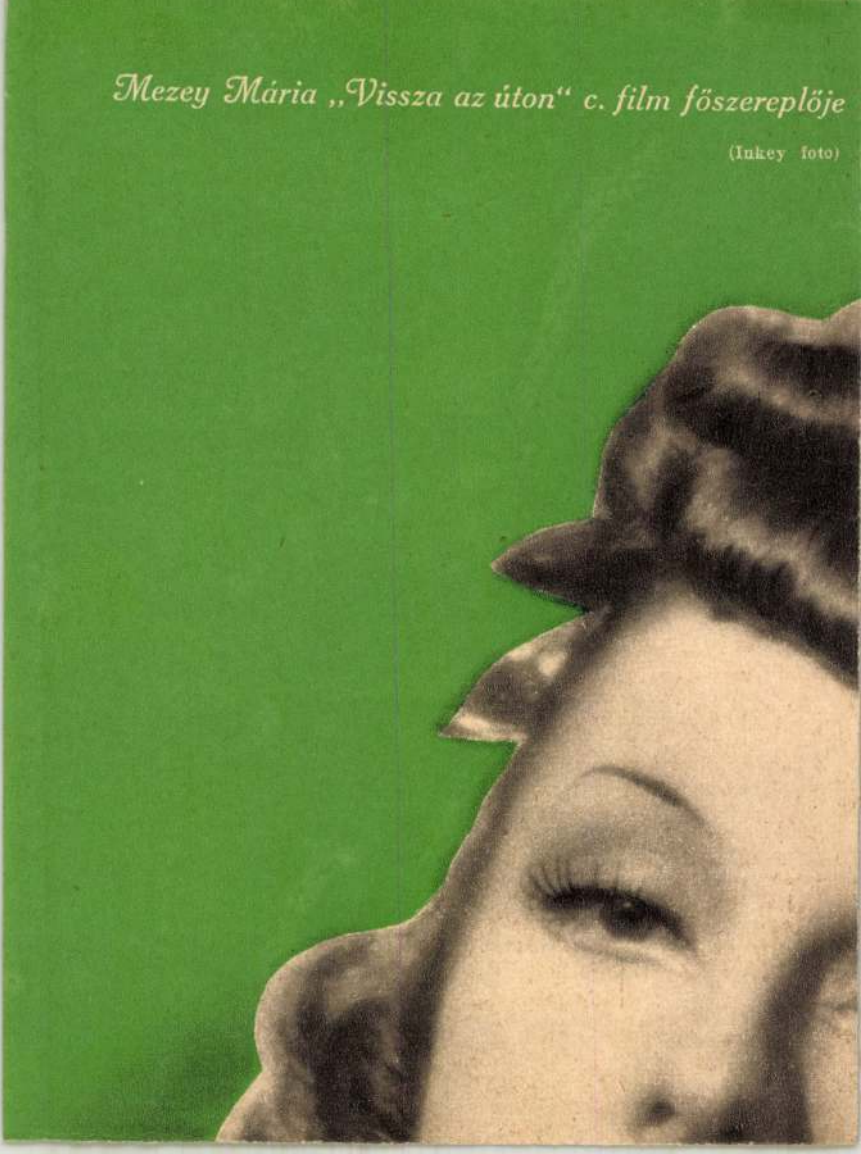

Krusnyák Károly

Vkminkiáll. 1943

Asztaltársaság, olaff.

állami vásárlás,
nem volt kiállítva:
Kompozíció vázlat,
olaff.

MEGHIVÓ

a MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

f. évi április 27-én,
szombaton délután 6 órakor
az Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—37.) dísztermében
és
f. évi április 29-én,
hétfőn délután 6 órakor
a TESz (V., Falk Miksa-utca 1.) dísztermében tartandó

NYILVÁNOS ÜLÉSEIRE,

amelyeken

P. FACCHINETTI VITTORINO
a milánói Szent Szív egyetem tanára

tart előadást

szombaton:

„DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA"

címmel (vetített képekkel),

hétfőn: **„LA RADIO IN VOLO"** címmel.

AZ ELNÖKSÉG

Vendégeket a Társaság szívesen lát.

Krusnyák Károly

l.

Szépmüvészet

1941. 108. l.

Krusnyák Károly

festő

l. élet.

Karczagmagyállam

669. h.

t, de szem~~kőz~~be néz, kerek medaillonban,
körül. ~~Tején~~ Fölfelé szélesbedő turbán, ~~van~~,
as köntöse brokát, palástján az ékköves
ereten alól:

VISIER

alkeretnek 11.2 : 14.2 cm.

140/95 № 8.

Krusnyák Károly

festő

archeje repr.

Karczagmagyállam

684. l.

Szikszó.

Az 1538-iki csata.

A keresztény és török csa
látképét szemléltető e lapnak fel

Warhaffter kurtzer Bericht, wie e
gern, das Teutsch vnd Hungerisch
bey 1700. war) mit dem Erbfei
welcher (wie die gefangenen Tuerc
Vnd deren endtliches fuerhabe
Ober Hungern
gar verhoeren wolten, vor Sixo ge
Geschehen den 8. tag Octobris

Rm., mér. a vk. 25.5: 36.

Sz.n. 1
650-90

Krusnyák Károly

KMTais 1940. évi gyermek

Családi kör
Nagyapa
Harapelé

Nagyvárad. 1, II. ndvar
Kiásott alapfalai
felvétel vázlat méretekkel
Steinhausz L. 1881/51

2. Ugyanar. A kiásásnál
talált műrészletek ről
rézmetszetek. 1 lapon.
nagy. 38 × 28. 1881/51

3. Ugyanar. profil vázlatok
Jourajz. nagy. 23 × 14

Szt. Jobb. Helyszinrajz
Méret. 1:100. Sztekló O
köleletek
Tollrajz. nagy. 27 × 13

Krusnyák Károly

festő

l.

Szépmüvèszet
1942.205.l.

Krusnyák Károly

festő

erőd

Mabi

Krusnyák Károly

Árverési Csarnok (aukciós) kat.

31. sz. 1926 febr.
32. sz. 1926. ápr.
33. sz. 1926. jun.
34. sz. 1926. okt.
35. sz. 1926. dec.
37. sz. 1927 márc.
40 sz. 1927 dec.

Krusnyák Károly

festő Benczur Társ. tagja.
Mücsarnok

1931/32. téli kiáll. 79, 224
1932. febr-márc. kiáll.
1932/33. téli kiáll. 151 208

1933. neuz. képzm. kiáll.
359 -

Kresznyák Károly

l.

Szépmüvészet

1942. 15. l.

Krusnyák Károly.

Családom c. lépe
repr.

Karikás
1932. aug. szám
4. l.

lásd
u. o. 14. l.

Budapest, postábélyeg kelte

Előfizetőnk !

kötvény kiállitásához szükségünk van
tel kérjük, hogy a csatolt kérdőiv –
nk mielőbb beküldeni sziveskedjék.
r elmult volna, vagy még nem volna
ga helyett hozzátartozói köréből egy

Kriesnyák Károly

A család

Budapest székesfőv. tulajd.

Szarvas vadászat.

564. Carl Ruthart

Krusnyák Károly

Univerzit 1916. 94. l.

Karancsi téglagyár melletti lelőhely.

IV. 85.

Krusnyák Károly

U. 4222

Vallás- és közokt. minszter

VIII. 249, 250, 251, 252

Krizsiyák Karol

Jestö szül Krizsevác
1889 nov. 2. A Operti par-
mis. iskola. 1911 sól Körös-
fő Kriesch Aladár, akinek
hatása alatt. A szép Julia
c. olajf. keletkezett, mesre
1916. Harkányi díjat kapott
Anya és gyermeke 1920.
Rökk díj, Csaladi kör
1921. kitüntető felemlités
Asztaltársaság 1923. Fé-
szek klub díja, Elő Eszü-
let Vasárnapra 1924. Wahr-
mann díj.

Thieme Becker
22 K. 24. l.

Kehely, Székesfővárosi Múzeum
tulajd. XVIII. sz.
VII. 129, 132

KRUSNYÁK *Károly*, festő. * Krizsevác 1889 nov. 2. A bpesti iparművészeti iskolában Körösfői Kriesch Aladárnál tanult, kinek hatása alatt festette A szép Júlia c. olajfestményét, melyre 1916. a Harkányi-díjat kapta. 1920. a Rökk-díjat, 1923. a Fészek Klub díját, 1924. a Wahrmann-díjat kapta. Interieur c. képe a Szépművészeti Múzeum, A család c. olajfestménye a főváros tulajdona. Széles foltokban dolgozó naturalista-impresszionista. A Benczúr-Társaság tagja.

K. Gy. I. köt. l

T. Ferencz:

A dicscsarnok elöre
lonban látjuk „FRANCISCV
kendor-hord Kabátzá felett az a
lals kép mellett allegoric
münket. A hátterben a f
LEOPOLDVS – CAROLVS. VI –
tekben. Felirata alól a

Vidit par
Et creuit
Virebit

s alól jobbra: „G. A. Grü

Rézmetszet,

Krusnyák Károly

Műcsarnok Bpest

1916. tav. kiáll. 290

1916-17. téli kiáll. 237.

1917. tav. kiáll. 235

1918. tav. kiáll. 228

1919-20. téli kiáll. 66, 317

1920-21. téli kiáll. 22, 532

1921. tav. kiáll. 13, 46

1921. őszi kiáll. 102, 234

1922. jub. kiáll. 279

1923. tav. kiáll. 74, 85

1924. tav. kiáll. 380, 388, 404

1925. márc. Benczur Tarsaszy kiáll.

1927. tav. kiáll. 420, 422, 433

1928. Tav. kiáll. 16.

Horánszky u. 9.

1928/29. téli kiáll. 232

Szeged III.: 240.

Krusnyák Károly

a Benczúr Tanusáj

tagja, kiállításain állandóan

szerepel.

Zilahi ev. ref. fögimnázium

X. 221.

A tekintetes kir. .....

.....

Vonatkozással f.évi.....hó

.- n .....sz.a. kelt b. átiratá-

., van szerencsém felkérni, hogy amennyi-

en a vezetése alatt álló kir.....

rattárában kiselejtezés alá kerülő iratok

özött irodalmi, történelmi és általában

dományos értéküek volnának ezekre a Mu-

Krusnyák Károly

Harkányi díj 1916.

Rökk Hilárd díj 1921.

Kitüntető elismerés 1921.

Krusnyák Magdolna

Ferkápzomfoiskávk
1939–41. 141. l.

0550	8.- P	1.- P	

16.- P 2.- P

18.- P

18.



elnök

Krusnják Rezső
festő
1901 – 3.

Élmisk 1930. 85. l.

Rudolf:

Koronázási diszben.

Mellig, kissé

dad medaillonban, m

diszitenek. Fején cs

laira omlik, tapisz

palástja hermelinc

RUDO

Magna

a talapzaton a czimer a

Robur alit

s alól jobbra: „Christ. Di

Rézmetszet,

Historia ducum Styr

Krusnyák Rezső

Határőrvidéki alapból
800 k.

Értímusk 1901/2. 28. l.

Amerika V. 17.

Krusnyák Rezső

800 K a határőrvidéki alapból

Értímisk

1902/3. 59 l.

~~Debreczeni ref. főiskola rejszjtára~~

~~I. 25, 28, 30,~~

Érkezett 1905 jún 11.

520/1905 sz. (Szamosújvár, 1905 jún. 9.)

Fejérpataky László, jelentése az érmény múzeumról.

Krusnyik

Az állatfestők közül a kiváló "macska-piktor" Heyer Arthur és néhai Pállik Béla, aki haláláig büszkén viselte a "birka-piktor" nevet, Istvánffy Gabriellával együtt minden elismerést megérdemel, - irja dr. Szemess Miklós: "A Képzőművészeti Társulat 60 éve a Mücsarnokban" c. kritikájában a jubiláris tárlaton szereplő művészekről. Kiemeli még a genre festészetben a legkiválóbb: Glatz Oszkár, Krusnyik, Nagy Vilmos, Kunffy Lajos, a kitünő Peske és Csolány, valamint a mindig magyar motivumokkal dolgozó Juszkó Béla és Pállya Celesztin nevü művészeket. A tárlaton résztvevő teljes művésznévsort lásd: Stróbl Alajos nevénél.

Élet, Bp. 1922. május 28. XIII.évf. 11.sz. 269-27o. lap.

MDK

Krusoe Attila Béla, disz.fest.

Iparm. Isk. Évk. 1934-36.

43.1.

MDK

Kruspach László, sz. 1895.

okl. építészmérnök

MMÉE Közl. 1928. jan. 8. 12. l.

Hirdetés tagfelvételről.

Kouspach László

épitész

szül Budapest 1895

oklevelet nyert 1926

Kerjegyzmüegyetem 12 l.

10260.

ékitménytől körülvett keretben.
n, balját sisakján nyugtatja. Vértbe
jelvényét szalagon hordja. Felirata

ich Graf von Papenheim

vk. 27:16 cm.

00.
7.

Kruspér István
rajztanár
Ujvidék
1905

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
431/1954

...itelcül:

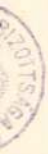

...IZOTTSÁGA

...ember 1 Fév

Kruspér Béla

építész

szül Budapest 1862

okleveles nyert 1898

Műegyetem 12 l.

10263.

gyarba öltözött és nyakkendője fe-
gon viseli. Felirata a kép alatt

SZ SÁNDOR
TITKOS TANÁCSOS.
SÁGÜGYMINISTER.

a.
artva.
omása.

. mér. a rl. 33:24.8 cm.

900.
2.

Kruspér István

szül. Segesvár 1878.
Rk. 6 polg
1894/95 I-II. I osztály
nincsenek
1895/96 II. osztály

Krakói tudományos akadémia V. 1.

Kruspér István

Szül. Segesvárt 1878. Rk.
aug. 30. —

1896/97 III. é. nüvesznov.

1897/98 I " "

1897/98 II vendéglat

Muz. Kst. O. Szövetsége V. 218.

Krispér István

1894/95 - 1897/98, 1901/2 5

Ferképzomfoiskèvk

106. l.

M.D.K.

Kruszinczky, festőművész

Az 1903-as győri képkiállitáson szerepelt.

Csatkai Endre: "Győr város kultúrképe." Az 1903-as képkiállitás. 236.o.

Arrabona, 8. A Győri Múz. Évkönyve. Győr. 1966. Kantus János Múz.

Kruťak György

Szerepel a „Műterem"
kiállításán

Nemzeti Nyág 1938 VII. 30

Krutaray Ferenc

MDK.

A Magyar Iparművészeti Társulat-Bizottságának a konyhaberendezés tervrajzára kiirt pályázaton és a képeslevelezőlapok pályázatán 3 tervet vásároltak meg.

Művészet 1902. 354. l.

MDK

Krutcay Ferencz

Furulyás, of.

N.Szal. 1913. tav. 15. l.

MDK

Krutek György /Pozsony/

"Csak egy kislány". Repr.

Művészet 1938. 115.l.

MDK

Krutek György

"Csak egy kislány", of.

Műterem 18.csop.kiáll. 1938. jul.

Krutek György MDK

"Az én nyomdokomban járjatok, olf.

Műterem XVII. Csoportkiáll. 1938. jul.

Krutilla József

Kiállítása volt Nyíregyházán

N.N.: Befejeződtek a nyíregyházi
művészeti hetek

Kelet magyarország 1969 III. 29

Krúdy Gyula

Keresztapám repr.

Szabolcs-Szatmári Néprajzi Múzeumok
Évi Füzetei. Nyíregyháza 1971.

KRUTILLA JÓZSEF

Festőművész. Állandó kiállító
Tengerentúli tárlatokon.

Burget Lajos: Szellemi értékeink
becsüléséről.

KELET-MAGYARORSZÁG, 1971. szept. 19.

Krutilla József

Az utóbbi évek megjei kiállításain jelentkezett műveivel.
Lengyelországban sokszor létesített művésztelepen képviselte a Szabolcsiakat Soltész Alberttel együtt.

Muraközi Ágota: Szabolcs-Szatmár Képzőművészei

Alföld, 1971. máj. 86. old.

Kvetilla József festőművész

a Nyíregyházi ÁFÉSZ-nál Margittay Jenő Képzőművésszel együtt fogadják, művészközönség-találkozón, ahol legújabb alkotásaival ismerkedhetnek meg.

Keletmagyarország, Nyíregyháza, 1972. márc. 14.

Krutilla József

Út fiatal fákkal akvarell

Táj holtággal —u—

Szabolcs-Szatmári képzőművészek
őszi tárlata Nyíregyháza 1971.

Kontilla József

Keresztapám akvarell
Feskepart —"—

Szabolcs-Szatmári képzőművészek
őszi tárlata Nyíregyháza 1971.

Krutilla József

Falum határa akvarell

Szabolcs-Szatmári képzőművészek
őszi tárlata Nyíregyháza 1971.

Krutilla József

A Fészek K Művészklubban 14. szabolcsi képzőművész kiállítása nyílt meg, melyen művei szerepelnek.

(k): Együttes bemutatkozása a fővárosban.

Kelet magyarország, 1969. márc. 20.

Krutilla József.
Az őszi tárlatokon már többször szerepelt, a kezdet óta nagy utat tett meg.

Koroknay Gyula: Szabolcs-Szatmár kepző művészete.

Alföld 1973/10 68 old.

Krutilla József

Szerepel a Beszkidek 1970 c.
Táslaton Rzeszówban / Lempyel Orsi)

Kelet-magyarország 1974 II. 16

Knutilla József

Keresztapám, arv.
Fecskepart, arv.

Szabolcs-Szatmári képzőművészek
őszi tárlata, Nyíregyháza 1971/okt.

Krutilla József

Út fiatal fákkal, akv.
Táj holtággal, —"—

Szabolcs-Szatmári képzőművészek
őszi tárlata, Nyíregyháza 1971/okt.

Krutilla József

Vásárosnaményben júl. 8.-án nyílik meg Margittay Jenővel közös kiállítása.

Kelet Magyarország, 1942. júl. 7.

Krutilla József

Falum határa, akv.

Szabolcs-Szatmári képzőművészek
Őszi tárlata, Nyíregyháza, 1971 okt.

Kruttilla József

Keresztapám, repr.

Szabolcs-Szatmári képzőművészek
Őszi tárlata, Nyíregyháza, 1971 okt.

Krutilla József.

A tehetséges akvarellista Lengyelországban Solinán létesített művésztelepen képviselte a szabolcsiakat. Rzesowban a Magyar Kulturális Napok alkalmával kiállitáson mutatta be lengyel földön született ~~[illegible]~~ alkotásait.

Murakózi Ágota: Szabolcs-Szatmár képzőművészei

Alföld 1971/5 87 old.

Krutilla József

A mult évben Saltész Albert festőművésszel együtt volt vendége a lengyelországi salinai nemzetközi képzőművésztelepnek.

P.G.: Külföldön Szabolcs színeiben.

Keletmagyarország, 1971. nov. 13.

Krutilla József.

Sajátos nyírségi piktúrája az utóbbi évek megyei kiállításain jelentkezett

Muraközi Ágota: Szabolcs-Szatmár képzőművészei

Alföld 1971/5 86 old.

Krutilla József

szerepel a XIII. magyar ösz. tárlaton

Korokmay Gyula: 1 XIII. magyar ösz. tárlat

Kalet magyarország 1968 XI. 7 9 old.

Krutilla József

Szerepel az alábbi tárlaton
Nyíregyházán

Dr. Telepy Katalin: Bencsüstöl
napjainkig

Keleti Magyarország 1969 I. 9

Krutilla József

Szerepel az alábbi tárlaton
Nyíregyházán

Páll géza: hagyei képőmíni tárlat

Kelet-Magyarország 1968 X. 15

Krutilla József festő

kerepel az alábbi táslaton

b.e.: kabolvsi képzőművészek
tárlata a Tészek klubban

Kelet - Nagyarország 1969 II. 16.

Krutilla József

„Sárga Lárak", „Bódé" c. képe (eml.)

szerepel az alább. tárlaton

N.N.: Szabolcsi képzőművészek tárlata
a zakomari Kisgalériában

Kelet-Magyarország 1968 X. 6

Krutilla József

szerepel az

alábbi táslatou Nyíregyházán

Korokmay Gyula: A XIV. őszi táslat

Keletmagyarország 1969 XI. 16

Kmetilka József
festő-

Resit vett a tárlaton.

Telepy Katalin: Szabolcs-Szatmár megye...
Művészet, 1969. Orlóber - 45 kap

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

KRUTILLA JÓZSEF, festő

Z.SZALAY PAL generaciókat nevelt,és sok tehetséges fiatalt indított útjara.Bereck Andras,Kerülő Ferenc,Krutilla József és Soltész Albert első rajzait ő korrigal ta,tőle kaptak biztatast,instrukciókat. 49.old

BARKÓCZI JÁNOS: "...míg élek nem teszem le az ecsetet"a 81 éves Z.Szalay Pál köszöntése 47.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1972. VII. 3.sz.

Kruttilla József, pedagógus festő- és grafikus

Fehérgyarmaton jún. 16-án nyílt kiállítás a Szabolcs-Szatmárban élő pedagógus festők műveiből: Ács Zoltánné, Baracsi Ferencné, Kruttilla József képei szerepelnek e kiállításon, mely jún. 22.-ig látogatható.

Kelet-Magyarország, 1980. jún. 18.

Krutilla József

„Asszonyok a határban." rajz.
(repr.)

Képzőművészeink vázlatkönyvéből.

Keletmagyarország, 1973, jún. 3.

KRUTILLA JÓZSEF, festő

Krutilla József: " Fák napsütésben", cimü müve.-Feke
te repr. 84.old

TELEPY KATALIN: A Nyiregség festői 79.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1969. IV. 2.sz.

KRUTILLA JÓZSEF, festő

1968.XIII.megyei őszi tarlat.-Akvarelt mutat be a fiatal festő. friss ecsetjarassal rögziti tajsit.Széles, szines ecsetvonasokkal teremt harmóniat.fényproblémakkal szivesen foglalkozik.Kisérletei biztatóak.Ez évben a rakamazi kis galériaban sikerrel allitott ki. 83.old

TELEPY KATALIN: A Nyirség festői 79.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1969. IV. 2.sz

KRUTILLA JÓZSEF, festo

1971 tavaszan a Nyiregyhazi Művészeti Heteknek voltak
meg rendezvényei is. Az író-olvasó találkozók mintajara
a TIT rendezett művész-közönség találkozókat is.
Krutilla József felsösiman talalkozott a közönséggel
95.old

KOROKNAY GYULA: A nyireg házi képzőművészeti élet
1971 első felében 93.old

Szabolcs-Szatmári szemle, 1971. VI. 3.sz.

KRUTILLA JÓZSEF, festő

Igazi terrénuma az akvarell technika., ebben jeleske
dik Krutilla József is, különösen izes, mély narancsszi
szinekkel gazdagitott szabolcsi tajaval. 112.old

TELEPY KATALIN: A XVII. Őszi Tárlatról 112.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1972. VII. 4.sz.

KRUTILLA JÓZSEF, festő

KRUTILLA JÓZSEF: " Lengyel táj,I.-cimü müve.-Fekete repr. 91.old

---

Szabolcs-Szatmari-Szemle, XII. 197". 2.sz.

KRUTILLA JÓZSEF, festő

KRUTILLA JÓZSEF: " Falusi utca,",cimü müve.-Iskola galéria,Nyiregyhaza.-Fekete repr.-16.old

---

Szabolcs-Szatmári-Szemle, XII. 1977..1.sz.

KRUTILLA József, festő

kiállítás

kiáll: Tímár, 1989 április 13. eml. Szabolcs-Szatmári

Szemle 24 1989, 3, 360.

udvarának rövidebbik homlokzatain a konzolos
domborműves portréi (Leonardo, Stephenson é
Lavoisier); a konzolos timpanonnal kísért kapu
címert közrefogó puttók terrakotta csoportj
homlokzati díszként építész-szerszámokat, illet
helyezkednek el.

Az egyetem Puskin utcai épülettömbjén mérsék
az épület (egy belső udvari és egy külső homlo
záródású ikerablakait kísérik terrakotta-akı
bejáratának díszítőelemeként tűnik fel **egy-e**
Az épület Steindl munkásságának jelentős, kora
jellemző neoreneszánsz stílusban.

Krutilla József, Sóstó-grafikusművész pedagógus

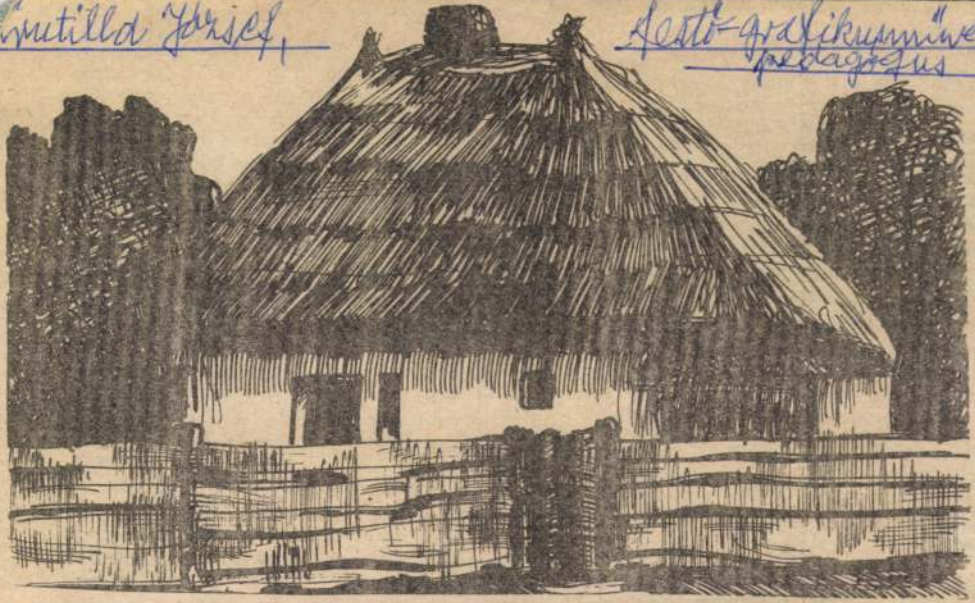

Krutilla József: Ház a sóstói múzeumfaluban (tollrajz).

Kelet-Magyarország, 1984. máj. 26.

y-egy elképzelést néhány nap alatt üze-
enkénti bontással végig „játszottunk" szá-
ítógépen.

Az agrárpolitika egyik nagy feladata volt
háztáji és a nagyüzem kapcsolatának erő-
ése. Szabó Ferenc ebből a témából védte
eg doktori disszertációját 1962-ben. Akár
ekdotának is beillik, ami ezzel kapcsolat-
n történt. Ugyanis a Szabad Európa rádió
vta fel a munkára a figyelmet, hogy úgy-
ond, mit tesznek egy kommunista ország-
n a magángazdálkodás visszaállításáért.

— Azt hittem, hogy egy ilyen „dicséret"
án akár a munkahelyemre sem mehetek
, de megvédett a politika, s az idő ben-
nket igazolt. Húsz—huszonöt évnek kell-
t ahhoz eltelnie, hogy a háztáji és a kis-
rmelés az őt megillető helyre kerüljön.

Ugyancsak az agrár közgazdászok több éves
arcának" köszönhető, hogy a parasztság
vedelme, életszínvonala elérte a többi osz-
y és réteg szintjét. S erre is van egyéni
egjegyzés:

— Ebben nagy csatát vívtunk mert sokan
végleteket látták. Mert megesik, hogy né-
aránytalanul több munkával akár maga-
bb jövedelemhez is jut, aki mezőgazdasá-
munkával foglalkozik.

nak rendszeres számonkérése, ha kell, a ke-
mény fogalmazás.

— Idegesít, ha valamit nem végeznek el
becsületesen, de még jobban az, ha folyama-
tosan csak helyeselnek, igent mondanak. Úgy
hiszem, hogy bármelyik munkahelyen konst-
ruktív gondolkodásra van szükség, olyan
munkatársakra, akiknek van önálló ötletük.
Ezért helyezek nagy súlyt arra, hogy meg-
felelő önállóságot teremtsek az egyes embe-
reknek.

Bárhogy nézzük, nagy ívű az az életpálya,
amelyik a bátorligeti homoktól a miniszté-
riumig vezetett. Ám megszívlelendő, amit
erről mond:

— Nem azért dolgoztam soha az életben,
hogy eljussak valahová. Szerintem az ember
abból a szempontból értékelje a munkáját,
hogy amit eddig csinált, az mennyire hasz-
nos, mennyire történt azokért, akik embert
csináltak belőle, elindították az életben. Így
mondhatom, hogy nemcsak politikai érte-
lemben kell elkötelezettnek lennünk, hanem
az ágazatért, a saját véreimért. S magamnak
ad eligazítást, ha visszafelé nézve eszerint
értékelem a megtett utat, s ennek alapján
tekintek előre.

Lányi Botond

Krutság festő.

Hollósy Simon iskolája. /Emlékezések és levelek/:
A Mübarát 1922.II.évf.169-179 l.

K. D. L.

KRUTSÁNYI József festő

1901-ben Nagybányán tartózkodott

Réti Bp. 1954. 325. l.

MDK

Krutsányi József,

1901-ben az iskolához tartozott.

A Kollóey-iskola idejo./1896-1901./ 78.l.

Krutsanyi József festő.

Illusztráció Kiss József költeményeihez.

Tanulmányfej.

Katalógus a nagybányai festőkolónia szatmári kiállításáról 1901. 3 l.

MDK

Krutsay,

munkája dicséretet érdemel.

b. Nyári Albert: A képzőművészek a háborubán.
A Cél. 1915.12.sz. 784.1.

Krutsay

Hollósy Simon iskolája. /Emlékezések és levelek/:
A Mübarát 1922.II.évf.169-179 l.

Koutsányi József



Nagybányai kiáll. kat. 1912

78

Tilborch, Gillis: Családi arckép-
csoport cr. Képe VI. 212

Krutsay Ferenc

Krutsay Ferenc: "Készülődés Karácsonyra" c. festménye

Heyer Arthur: "Angora macskák" c. képén a macskák az óra ütőjével játszanak.

Udvary Géza: "Shylock" c. festménye szerepel a Mücsarnok téli tárlatán.

A lap bemutatja a müveket.
Repr.

ÉLET, Bp. 1910.dec. 18. II. évf. 49. sz. 765, 768, 769, lapokon.

Krutsay Ferenc

"Dömös eső után" c. festményét bemutatja a lap.
Repr.

Élet, Bp. 1916. juni. 25. VIII. évf. 26. sz. 616. lap.

Krutsay Ferenc

MDK

Arcképtanulmány, olf.

Miccarnok 1908. tavaszi kiáll.

Krutsay Ferenc MDK

Olvasás után, olf.

Műcsarnok 1909. tavaszi kiáll.

Krutsay Ferenc MDK

Henyélés, olf.

Mücsarnok 1909. tavaszi kiáll.

Krutsay Ferenc MDK

Merengés, olf.

Műcsarnok 1913-14 téli kiállitás

Krutsay Ferenc MDK

Házépitès, repr.

Mücsarnok 1914. tavaszi kiállitás

Krutsay Ferenc MDK

Tanulmány, olf.

Műcsarnok 1913. tavaszi kiállítás

Krutsky Terone

Tanuhuhy, 017.

Krutsay Ferenc MDK

Faluvég, olf.

Műcsarnok 1913. tavaszi kiállitás

Krutsay Ferenc MDK

Erdő szélén, olf.

Miccsarnok 1913. tavaszi kiállitás

Krutsay Ferenc MDK

Játszó fiuk, olf.

Műcsarnok 1913. tavaszi kiállitás

Krutsay Ferenc MDK

Bajadér, olf.

Nézeteltérés, olf.

Műcsarnok 1910. tavaszi kiállitás

Krutsay Ferenc MDK

Felolvasás, olf.

A rossz pajtások, olf.

Mücsarnok 191o. tavaszi kiállitás

Krutsay Ferenc MDK

Házépitès, olf.

Mücsarnok 1914. tavaszi kiállitás

Krutsay Ferenc MDK

Az erdőben, olf.

Mücsarnok 1913/14. téli kiállitás

MDK

Krutsay Ferenc

MDK

Verandán, olf.

Műcsarnok 1913-14 téli kiállitás

Krutsay Ferenc MDK

Evésközben, olf.

Mücsarnok 1908. tavaszi kiáll.

Kru say Ferenc MDK

Szegfü, olf.

Mücsarnok 1912. tavaszi kiállitás

Krutsay Ferenc MDK

Malom, vízf.

Miecsarnok 1905/6. téli kiáll.

Krutsay Ferenc

MDK

Beszélgetés, olf.

Mücsarnok 1912. tavaszi kiállitás

Krutsay Ferenc MDK

Táncóra, olf.

Műcsarnok 1905. tavaszi nemzetközi kiáll.

MDK

Krutsay Ferenc

Ketten, ef.

KMT. 1907/8. téli kiáll. kat. 54.l.

Krutsay Ferenc MDK

Megnyugvás, olf.

Műcsarnok 1904/5. téli kiáll.

MDK

Krutsay Ferenc festőművész

Hagyatéki kiállitása a Műcsarnokban 1928.okt.14.

Cikk: Kiállitási naptár.

Képzőművészet, 1928. 13.sz. 211.l.

MDK

Krutsay Ferenc

Dömösi kőbánya, of.

Az 1921.évi őszi kiáll.tárgym. Műcsarnok.1921. nov. 18.1.

MDK

Krutsay Ferenc

Ketten, of.

Képzőm. Társ. 1907/8. téli kiáll. kat. 54.l.

MDK

Krutsay Ferenc

Női arckép.Olajf.Magánt.

KMT 1912/13. téli kiáll.49.1.

MDK

Krutsay Ferenc

A dömösi kis hid, of.

Az 1921.évi őszi kiáll.tárgym. Műcsarnok.1921. nov. 19.1.

MDK

Krutsay Ferenc

Borus hangulat, of.

Az 1921.évi őszi kiáll.tárgym. Műcsarnok.1921. nov. 11.l.

MDK

Krutsay Ferenc

Beszélgetés, of.

Mücsarnok 1912. tav. kiáll. kat. 62.1.

MDK

Krutsay Ferenc

Bujdosók, of.

Képzőm. Társ. 1911. tav. kiáll. kat. 47.1.

MDK

Krutsay Ferenc

A csacsis bohóc, of.

Képzőm. Társ. 1911. tav. kiáll. kat. 47.l.

Krutsay Ferenc

Művei szerepeltek a Műcsarnok 1906-os

Tavaszi kiállításán -említve

Fülep Lajos:A művészet forradalmától a nagy forradalomig

Bp.1974 Magvető 175.old.

MDK

Krutsay Ferenc

Interieur, olf.

Műcsarnok 1921. tavaszi kiállitás

Krutsay Ferenc MDK

Merengés, olf.

Műcsarnok 1921 tavaszi kiállitás

Krutsay Ferenc

Tükör előtt, olf.

Műcsarnok 1921 tavaszi kiállitás

Krutsay Ferenc MDK

Bucsupillantás, olf.

Műcsarnok 1921 tavaszi kiállitás

MDK

Krutsay Ferenc

Falu-vég, of.

KMT. 1913. tav. kiáll. kat. 59.1.

Krutsay Ferenc MDK

Férfiarckép, repr.

Mücsarnok 1928. őszi kiállitás

Krutsay Ferenc MDK

Kertben, repr.

Mücsarnok 1928 őszi kiállitás

Krutsay Ferenc MDK

A patak hidja, repr.

Mücsarnok 1928 őszi kiállitás

Krutsay Ferenc MDK

Falusi részlet, vizf.

Műcsarnok 1893/94. téli kiáll.

MDK

Krutsay Ferenc, festöm.

Bucsupillantás. olf.

Mücs.-OMKT. 1921. Tavaszi kiáll. Kat.15.1.

MDK

Krutsay Ferenc, festöm.

Interieur.		Olf.
Falu vége.	3.l.	"

Budai Vigadó.-Képzöm.kiáll. 1921.okt. Kat. 2,3.l.

MDK

Krutsay Ferenc, festöm.

Interieur. Olf.

Mües.-OMKF. 1921. Tavaszi kiáll. Kat. 4.1.

Krutsay Ferenc MDK

Falusi hid, vizf.

Micsarnok 1893/94. téli kiáll.

Krutsay Ferenc MDK

Csendélet, olf.

Műcsarnok 1918-19. Téli kiállitás

Krutsay Ferenc

MDK

Ábrándozás, olf.

Műcsarnok 1918-19. évi Téli kiállitás.

Krutsay Ferenc MDK

A kivánesiak, olf.

Mücsarnok 1918-19. Téli kiállitás

MDM

Krutsay Ferenc, festö

	Dante. 6ox46		Vizf.
169.	Dömösi részlet.	7ox55.	Olf.
17o.	Dömösi részlwt.	7ox55	"
	Müteremsarok.	7ox55	"

All. Árv. Csarnok.-M.Képzöm.Egy.kiáll.1922.dec.15.-17.
Kat. 1o.1.

MDK

Krutsay Ferenc festőm.

Kiállitási naptár. Képzőmüvészet, 1928. 13.sz.
211 l.

Krutsay Ferenc

Főpróba.Olajf.

Képzőm.Társ.1910/11.téli kiáll. 40.1.

MDK

Krutsay Ferenc

Szegfű.Olajf.

KMT 1912.tav.kiáll.kat. 43.1.

MDK

Krutsay Ferenc

Női arckép.Olajf.Magánt.

Képzőm.Társ.1912/13.téli kiáll.kat.49.l.

Krutsay Ferenc festőművész.

MDK.

Képzőművészeti Társulatnak tavaszi Kiállitásán vett részt a Szépmüvészeti Muzeumban.

Művészet, 1918. 2.1.

Krucsay Ferenc MDK

Kézi tusa, vizf.

Magyar Aquarellisták és Pasztellfestők
Egyesületének V. Kiállitása
Nemzeti Szalon 1916. nov.

Krucsay Ferenc MDK

Almafa

Műcsarnok 1924. tavaszi kiállitás

Krutsay Ferenc MDK

Merengő

Műcsarnok 1924. tavaszi kiállitás

Krutsay Ferenc MDK

EEmlékezés, olf.

Mücsarnok 192o. tavaszi kiállitás

Krutsay Ferenc MDK

Honleány, olf.

Műcsarnok 192o. tavaszi kiállitás

Krutsay Ferenc MDK

Cigányleány, olf.

Mücsarnok 192o. tavaszi kiállitás

Krutsay Ferenc

MDK

Dömös, olf.
Jelenés előtt, olf.

Miccsarnok 1919-20. téli tárlat

Krutsay Ferenc MDK

T.R.-né arcképe, olf.
Dömösi hangulat, olf.

Mücsarnok 1919-2o. téli tárlat

Krutsay Ferenc MDK

Melly Béla ny.árvaszéki elnök arcképe, olf.

Műcsarnok 1920-21. Téli kiállitás

MDK

Krutsay Ferenc festő

Gy: A Műcsarnok őszi tárlata. Képzőművészet, 1928. 14.sz. 229-232.l. képekkel

Krucsay Ferenc MDK

Női arckép

Műcsarnok 1924. tavaszi tárlat

Krudsay Ferenc

MDK

Dömösi tájrészlet

• Miccsarnok 1924. tavaszi kiállitás

KRUTSAY FERENC

144. Festő. Olajf.

KMT 1907. tav.kiáll.kat. 30.oldal

Krutsay Ferenc MDK

Dömösi hangulat, olf.

Műcsarnok 1920-21. Téli kiállitás

Krutsay Ferenc MDK

Reggel a hegyek között, olf.

Mücsarnok 192o-21. Téli kiállitás

KRUTSAY FERENC

2o8. Arckép.Hadfy J. tábornok gyermekei.Olajf.

Képzőm.Társ. 1912/13. téli kiáll.kat. 51.old.

KRUTSAY FERENC

217. Henyélés. Olajf.

Képzőm.Téra.1909.tav.kiáll.kat. 36.oldal

Krutsay Ferenc MDK

Dömösi részlet, olf.

Műcsarnok 1920_21. Téli kiállitás

KRUTSAY FERENC

583. Arckép. /L.S.ur arcképe/ Olajf.

Képzőm.Társ. 1910/11.téli kiáll.kat. 58.oldal

MDK

Krutsay Ferenc, festőm.

Dömösi táj. Vizf.

Budai Vigadó. -Képzőm.kiáll. 1921.okt. Kat. 8.l.

M.D.K.

Krutsai Ferenc

A Mücsarnok tavaszi kiállitásán bemutatott 443 kép és szobor között szerepel a müvész festménye.

A 23.oldalon Krutsay néven szerepel a müvész.

Képek, szobrok--festők,szobrászok c. közl.
Szinházi Elet. Bp. 1921. juni.26-juli 2.
X. évf. 26. sz. 18. l.

MDK

Krutsay Ferenc

Szentkép /Maria/ Olajf.

Képzőm.Társ.1911.tav.kiáll.kat. 46.l.

MDK

Krutsay Ferenc, festöm.

Dömösi részlet. Of.

Szép kilátás. "

Nemz. Szal. 1919.okt.kiáll. Kat. 9.l.

MDK

Krutsay Ferenc

"Megnyugvás"c.műve a Műcsarnok tárlatan.

Lyka Károly: A Műcsarnokból.

Uj Idők 1904-5.XI.9.sz. 223, 224.l.

MDK

Krutsay Ferenc

Tanulmány, of.

Képzőm. Társ. 1913. tav. kiáll. 69.1.

MDK

Krutsay Ferenc, festöm.

Merengés. olf.

Tükör előtt. "

Mücs.-OMKT. 1921. Tavaszi vásár. Kat. 21.1.

Krutsay Ferenc MDK

rajzai

Műcsarnok 1928 őszi kiállitás

Krutsay Ferenc MDK

A dömösi hegyek, olf.

Kézimunka, olf.

A falu patakja, olf.

Női arckép, olf.

Mücsarnok 1928 őszi kiállitás

Krutsay Ferenc MDK

Kertben, olf.

Régi dolgok, olf.

Dömösi táj, olf.

Arcképtanulmány, olf.

Műcsarnok 1928 őszi kiállitás

Krutsay Ferenc MDK

A Duna Dömösnél, olf.

Olvasó nő, olf.

Önarckép, olf.

Pihenő, olf.

Mücsarnok 1928 őszi kiállitás

Krutsay Ferenc MDK

Cigányleány, olf.

Táncosnő, olf.

Férfiarckép, olf.

Farsang, olf.

Műcsarnok 1928 őszi kiállitás

Krutsay Ferenc MDK

Női arckép, olf.

Háremhölgy, olf.

Müteremsarok, olf.

Merengés, olf.

Mücsarnok 1928 őszi kiállitás

Krutsay Ferenc MDK

Kisleány babával, olf.

Séta a kertben, olf.

Marschalkó Teofilné arcképe, olf.

A levél, olf.

Mücsarnok 1928 őszi kiállitás

Krutsay Ferenc MDK

Nyári délután, olf.

Arcképtanulmány, olf.

A Duna kanyarulata, olf.

Müteremben, olf.

Mücsarnok 1928 őszi kiállitás

Krutsay Ferenc MDK

A patak hidja, olf.

Demkó Dezső arcképe, olf.

Domboldal, olf.

A verandán, olf.

Mücsarnok 1928 ősz' kiállitás

Krutsay Ferenc MDK

Ut a völgyben, olf.

Vasárnap, olf.

Legelő a domboldalon, olf.

Csendélet, olf.

Mücsarnok 1928 őszi kiállitás

Krutsay Ferenc MDK

Müvész és felesége, olf.

Trombitás fiu, olf.

Műcsarnok 1928 őszi kiállitás

MDK

Krutsay Ferenc

Arckép, of.

KMT. 1907/8. téli kiáll. kat. 45.1.

Krutsay Ferenc

Kirándulók. Olajfm.
Interieur. "

Képzőm. Társ. 1912/13. téli kiáll. kat. 63. l.

MDK

Krutsay Ferenc

Az 1928.évi őszi kiáll.-on 38 művel szerepelt.

Kézdi-Kovács László: Egy év története.

Évk.KMT. 1929. 18.l.

MDK

Krutsay Ferenc

Évk. KMT. 1929.

Krutsay Ferenc (1868-1924)

Tájkép.
Oljf. 90.5x78.5 vászon Ltsz:460.

A Fővárosi Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Budapest 1952.

Krutsay Ferenc festőmüvész
Mesélő honvéd. Szines krétarajz.
Kelenföldi Müvészek kiállitása
1915 február

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
10 1933. szám.
Érk. 1933 év jan. hó 18 n.

n 527.
omás
a Bi-
1932.
k 2.
pesti
ett
elően

A m.kir. vall. és közokt. m
alatt a a m.központi Illetm
másolata.

Tudomás v
hogy a Kormányzó Ur Ő Főmél
13. napján kelt legfelsőbb
magyar nemzeti muzeumi igaz
temnél megüresedett állás t
sága főtitkárává a VI. fize
Nevezett a
hó 31-én tette le.
Felkérem t
zett főtitkárnak illetménye

Krutsay Ferenc festőművész
Borus táj.Olajf.
Kelenföldi Művészek kiállitása
1915. február

10/1933.

K i m u t a t

a kinevezett, felfogadott, n
lyi adatairól.

a./ Az alkalmazott neve, ál

.....

.....

b./ Az alkalmazottal közös h
élő feleségének leányko

.....

c./ Ha a felesége az államna
állammal viszonossággal álló
tényleges alkalmazásban áll,
tóságtól(hivataltól,intézett
állásának megnevezése .....
havi összege: .....
évi összege;.....
hivatalnak megnevezése.....

.....

d./ Az alkalmazott közös ház
kort még be nem töltött ellá
ve és születési adatai .....

Krutsay Ferenc festőművész
Lópásztor. Szines krétarajz
Kelenföldi Müvészek kiállitása
1915. február

Zólyomi várfelügyelőség

17 szám
1907.

A
Műemlékek Tekintetes
Országos bizottságának
Budapest.

A zolyomi kir. járás
biróságnak 1907 Eln 64/4 szá-
mu átiratára - és az ahoz
mellékelt panaszra, - melye-
ket A/. alatt hiteles másolat
ban mellékelek, - a benti
választ adtam, minek foly-
tán tisztelettel kérem, hogy
átiratom indokait tekintet
be véve Kertész József ros

Krucsay Ferenc

Kézi tusa, vizf.

MAPE V. kiáll. N.Szal. 1916. nov. 17 l.

Krutsay Ferenc festőmüvész
Lópásztor, szines krétarajz
Kelenföldi Müvészek kiállitása
Bpest, 1915 február

olat hiteléül:

492.28
112.45
604.23

meg azon évi költségvetés terhére l
gyen utalványozható, a mely évben az
illető szükséglet tényleg felmerült.

Budapest, 1917. augusztus hó 13.

A miniszter helyett:

Nemény[illegible]

államtitkár.

Krutsay Ferenc festőmüvész
Borus táj, olajf,
Kelenföldi Müvészek kiállitása
Bpest, 1915 február

Krutsay Ferenc
A kiváncsiak, olaj

O;M.K.T. 1918-19. évi kiáll. Műcs. 9 l.

Krutsay Ferenc
Ábrándozás, olaj

O.M.K.T. 1918-19. évi kiáll. Mücs. 9 1.

Krutsay Ferenc
Csendélet, olaj

O.M.K.T. 1918-19. évi kiáll. Műcs. 1o 1.

Krutsay Ferenc
Tanulmány, olaj

Szegedi Képzőmüv. Egyesület kiáll. 1907. márc.
16 l.

Krutsay Ferenc
Várakozás, olaj

Őszi Tárlat. Műcs. kiállítása. 1922. nov. 21 l.

Krutsai Ferenc

Borus hangulat, olaj

Őszi Tárlat. Mücs. kiállitása. 1922. nov.
29 1.

Krutsay Ferenc
Almafa, olaj

Őszi Tárlat. Műcs. kiállitása. 1922. nov.
30 1.

Krutsay Ferenc

T.R-né arcképe, olaj

Téli tárlat. Műcsarnok, 1919-20. 14 l.

azt a bérletár, valamint

ellenében Méltóságodnak

Budapes



Méltóságos

Dr. G e r e

egyete

Krutsay Ferenc
Dömösi hangulat, olaj

Téli tárlat. Műcsarnok, 1919-20. 14 l.

eljárás végett értesitem Méltóságodat,
özlekedésügyi miniszter ur folyó évi
zám alatt kelt rendeletével felhivta
utak igazgatóságát, hogy Méltóságod
zolgáltatandó arckép felhasználásá-
nvasutak összes vonalain az 1936. év-
áru éves bérletjegyet állitson ki és

Krucsai Ferenc festőművüsz
Mesélő honvéd, szines krétarajz
Kelenföldi Müvészek kiállitása
Bpest, 1915 február

nult évi október hó 7-én kelt 13.967/937.
kség által bemutatott költségvetés
angjáték létesitését, felhivom a t.
iképpen se térjen el, annál is kevésbbé,
szitett emlitett költségvetésben a ha-
-ben vannak fölvéve. Székesfehérvár vá-
ttséget vállaltam a harangjáték létesi-
u leiratomban megállapitott 105.166 P

./.

ga tek. E l n ö k s é g é n e k ,

B u d a p e s t IX.
Hőgyes Endre-u. 10.

Krutsay Ferenc
Dömös, olaj

Téli tárlat. Akvarellek, 1919-20. 14 l.

·i február hó 17-én 56 szám alatt kelt

em a t. Elnökséget, hogy a 11.915/1934.

grádverőcei ásatásokkal kapcsolatos

alt 20^0 P felhasználására vonatkozó el-

ltal felülvizsgáltatott és elfogadhatónak

a t. Elnökséget, hogy ezen körülmény-

I.oszt. muzeumi őrt felmentvényként

Krutsay Ferenc
Jelenés előtt, olaj

Téli tárlat. Műcsarnok. 1919-20. 14 1.

-

t a kisérő alakok helye és szerepe
a francia kapun. Ez az elrendezés pe-
sztergomihoz s ugyanazt a gondolatkört
részletesen megtárgyaltunk.
~~meg annyival, hogy~~ A párisi Notre
nője, mely a XII. század nyolcvanas évei-
afiai kapcsolatban áll az esztergomi
em csak ~~általános~~ elrendezését ~~miatt~~,
yakorlatától ~~eltérőleg~~ középpontjába
ezi egy-egy király és püspök társa-
~~megállapitás~~; is, ~~hogy~~ a porta spe-
megalkotója ~~bizonnyára~~ ismerte a pá-
a magyar sőt a helyi esztergomi vi-

on nagy jelentőségű ~~az~~ ábrázolás
s magyarázatra szorul, ~~Történeti~~
éte az ország felajánlását ábrá-
mény. Szent Adalbert személyes rész-

MDK

Krutsay Ferenc, festő.
Rőz pajtások. Of. -

OMKT - Vándorkiáll. 1910 szept. 8. - dec. 27. ig
Fm. - Hornyánszky V. könyv. 79. l.

MDK

Krutsay Ferenc

Dömösi részlet, vf.

M. Akv. és Paszt.festők Egyes. 8.kiáll. N.Szal.
1921. ápr. 11 l.

MDK

a kamara uj tagja.

Bpi Mérnöki Kamara közl. MM és ÉE, 1924. nov. 3o.
149-15o l.

Krutsay Ferenc
festő

M.D.K.

Női képmás.

Bizalkás 1957. Budapest.

20 l.

MDK

Krutsay Ferenc

Kiállítások. Magyar Művészet, 1928. 7. sz. 600.l.

MDK

Krutsay Ferencz, festö

Viskó. Olf.
Tájrédzlet. " 6.1.

A "Visszautasítottak Szalonja" 1906 körül. Kat. 5.1. és 6.1.

MDK

Krutsay Ferenc, festö

Ösz. Olf.

Pénz. "

A "Visszautasitottak Szalonja." Bp. 1906 körül. Kat. 3.l.

MDK

Krutsay Ferenc, festö

Kis libapásztor.	Olf.
Kényszermunka.	"
Nehéz munka.	"

A"Visszautasitottak Szalonja" 1906 körül. Kat. 12.1.

MDK

Krutsay Ferenc festőm.

Megnyugvás

Lyka K: A Mücsarnokból. UI. 1904. X. 48.sz.

Krutsay Ferenc MDK

festőművész meghalt

Építőipar - Építő Művészet 1924. ápr. 5. 33.o.

MDK

Budavári visszavétele, pályázat.

Krutsay Ferenc

Művészeti Krónika 1904. okt. 15.

M.D.K.

Krutsay Ferenc /1868-1924/

449. Tájkép. Olajf. 90.5x 78.5 vászon.

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. IV. füzet.
MUMOK. Bp. 1952. 31. l.

MDK

Krutsay Ferenc, festö

Mütermi falrészlet. Olf.
Munkaközben. "

Tavaszi tárlat.1923 ápr.-máj. MNKT-Műcs. Kat. 28.1.
33.1.

Krutsay Ferenc 12



Krutsay Ferenc: Házépítés.

Műcsarnok 1914. tav. K.



Germány Elemép: Vörös kimonós nő.

MDK

Krutsay Ferenc

A képzőművészeti év története. P.H. naptára 1930.
80.l.

MDK

Krutsay Ferenc, festőm.

602. Veranián. olf.

616. A kis turista. olf.

Képzőm. Társ. 1910/11 téli kiáll. Kat. 59.l.

MDK

Krutsay Ferenc, festöm.

329. Arckép. Olf.

Képszöm.Társ. 1907/8 téli kiáll. Kat. 45.1.

Krutsay Ferenc MDK

Merengő, olf.

Műcsarnok 1924 tavaszi kiállitás

Krucsay Ferenc

MDK

Női arckép

Műcsarnok 1924 tavaszi kiállitás

MDK

Krutsay Ferenc

~~xKövérxGyula~~

~~Futáxfelhőxxx~~

Tájkép, o.

Főv.Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke

Bp. 1952.

Az ő munkája a szepes
Kapitula, 1424/, a ru
/Velká, 1439/ templom
Gál Konrád műhelyét,
sodott.

Meyr Rudolf /Bécs,
30./: osztrák szobrás
Több középületet disz
/Egyetem, Parlament

Krucsay Ferenc MDK

Dömösi tájrészlet

Mücsarnok 1924 tavaszi kiállitás

Krutsay Ferenc MDK

Várakozás, olf.

Mücsarnok 1922 őszi tárlat

Krutsay Ferenc

MDK

Visegrád, olf.

Műcsarnok 1922 jubileumi kiállitás

Krutsay Ferenc MDK

Virágzó fák, olf.

Műcsarnok 1922 jubileumi kiállitás

MDK

Krutsay Ferenc MDK

Munkaközben, olf.

Műcsarnok 1923 tavaszi tárlat

Krutsay Ferenc

MDK

Mütermi falrészlet, olf.

Műcsarnok 1923 tavaszi tárlat

Krutsay Ferenc MDK

Látomás, olf.

Mücsarnok 1922 jubileumi kiállitás

Krutsay Ferenc MDK

Almafa, olf.

Mücsarnok 1922 őszi tárlat

Krutsai Ferenc

Borus hangulat, olf.

Műcsarnok 1922 őszi tárlat

MDK

Krutsay Ferenc, festöm.

293. Csendélet. olf.

325. Arckép. olf. 38.1.

KMT 1907.tav.kiáll. kat. 37.1. és 38.1.

Krutsay Ferenc, festőm. MDK

273. Olvasás után. olf.

Képzőm. Társ. 1909. Tw. Kiáll. Kat. 38.1.

Krutsay Ferenc, festöm. MDK

420. Beszélgetés. Olf.

KMT 1912. tav. kiáll. kat. 62.l.

MDK

Krutsay Ferenc

A Képzőm. Társ. 1918-19. évi téli kiállitása.
Művészet 1918. 5o.l.

MDK

Krutsay Ferenc (szül.1868)

"Mákvirág" Jelz.lent jobbra: Krutsay F. 1899.
Vászon. 56x36.

Ernst Múzeum aukciói. XV. 1921. 26.lap

Krutsay Ferenc MDK

Dömösi hangulat, olf.

Műcsarnok 1920-21 téli kiállítás

Krutsay Ferenc MDK

Reggel a hegyek között, olf.

Mücsarnok 192o-21 téli kiállitás

Krutsay Ferenc MNK

Dr. Melly Béla ny. árvaszéki elnök arcképe, olf.

Műcsarnok 1920-21 téli kiállitás

Krutsay Ferenc MDK

A kis turista, olf.

Mücsarnok 1910/11. téli kiállitás

Krutsay Feren c MDK

Verandán, olf.

Mücsarnok 1910/11. téli kiállitás

Krutsay Ferenc MDK

Arckép, L.S. ur arcképe, olf.

Műcsarnok 1910/11. téli kiállitás

Krutsay Ferenc MDK

Jelenés előtt, olf.

Mücsarnok 1919-2o téli kiállitás

Krutsay Ferenc MDK

T. r.-né arcképe, olf.

Dömösi hangulat, olf.

Mücsarnok 1919-2o téli kiállitás

Krutsay Ferenc

Dömös, olf.

Műcsarnok 1919-2o téli kiállitás

Krutsay Ferenc MDK

Az erdőben, olf.

Műcsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

Krutsay Ferenc MDK

Dömösi részlet, olf.

Mücsarnok 192o-21 téli kiállitás

MDK

Krutsay Ferenc, festöm.

Malom. Vizf.

KMT. 1965/6 téli kiáll. Kat. 53.1.

MDK

Krutsay Ferenc

Krutsay Ferenc hagyatékából mutattak be jól kiválasztott sorozatot, a Műcsarnok 1928 őszén rendezett kiállitásán.

Cikk: A képzőművészeti év története.

Pesti Hirlap nagy naptára az 1930 évre. /képpel./ 88.l.

MDK

Krutsay Ferenc

Házépitès, repr.

Mücsarnok 1914. tav. kiáll. kat.

MDK

Krutsay Ferenc, festőm.

318. Falu-vég. Olf.

Képzőm.Társ. 1913. tav.Kiáll. Kat. 59.l.

Krutsay Ferenc MDK

A kivánc siak, olf.

Mücsarnok 1918-19 téli kiállitás

Krutsay Ferenc MDK

Ábrándozás, olf.

Mücsarnok 1918-19 téli kiállitás

Krutsay Ferenc MDK

Csendélet, olf.

Műcsarnok 1918-19 téli kiállitás

MDK

Krutsay Ferenc, festőm.

390. Kirándulók. olf.

394. Interieur. olf.

KMT 1912/13 téli kiáll. Kat. 63.l.

MDK

Krutsay Ferenc

Megnyugvás, of.

Mücsarnok 1904/5. téli kiáll. kat. 52.l.

MDK

Krutsay Ferenc

Kis durcás, of.

KMTárs. 1906. tav. kiáll. kat. 39.l.

MDK

Krutsay Ferenc

Arckép, of.

KMTárs. 1906. tav. kiáll. kat. 4o.1.

MDK

Krutsay Ferenc

Arckép. (L.S. arcképe.) Olajf. Mgt.

KMT 1910/11. téli kiall. 58.1.

MDK

Krutsay Ferenc

Táncosnő. Olajf.
Evésközben. "

Képzőm.Társ. 1908. tav.kiáll.kat. 40.l.

Krutsay Ferenc MDK

Arckép, olf.

Mücsarnok 1907. tavaszi kiáll.

Krutsay ferenc MDK

Csendélet, olf.

Műcsarnok 1907. tavaszi kiáll.

Krutsay Ferenc MDK

Libapásztor, olf.

Mücsarnok 1915. tavaszi tárlat

Krutsay Ferenc MDK

Tanulmány, olf.

Műcsarnok 1906/7. téli nemzetközi kiáll.

MDK

Krutsay Ferenc, festöm.

146. Szegfü. Olf.

Műcsarnok. 1912. tav.kiáll. Kat. 43.1.

Krusay Ferenc MDK

Ketten, olf.

Mücsarnok 1907/8. téli kiáll.

Krutsay Ferenc MDK

Arckép, olf.

Műcsarnok 1907/8. téli kiáll.

MDK

Krutsay Ferencz, festöm.

Rossz pajtások. Olf.

MKT-Vándorkiállítások 1910. Szept. 8.-dec. 27. Eger, Miskolc, Kassa, Eperjes, S.a.ujhely, Debrecen, Gyöngyös.
Kat. 70.1.

MNK

Krutsay Ferenc

Főpróba. Olajf.

KMT 1910/11. téli kiáll. 40.l.

Krutsay Ferenc MDK

Dömösi utca, olf.

Műcsarnok 1917-18 téli tárlat

Krutsay Ferenc MDK

Dömösi részlet, olf.

Műcsarnok 1917-18 téli tárlat

Krutsay Ferenc MDK

T.R.né arcképe, olf.

Dömösi hangulat, olf.

Műcsarnok 1919-2o téli kiállitás

Krutsay Ferenc MDK

Dömös, olf.

Mücsarnok 1919-2o téli kiállitás

Krutsay Ferenc MDK

Dr. M.B. árvaszéki elnök arcképe, olf.

Műcsarnok 1917 téli tárlat

Krutsay Ferenc MDK

Verseny, olf.

Műcsarnok 1917 tavaszi tárlat

Krutsay Ferenc MDK

Fohász, olf.

Mücsarnok 1916-17 téli tárlat

Krutsay Ferenc MDK

A tolvaj, olf.

Műcsarnok 1917 tavaszi tárlat

Krutsay Ferenc MDK

Visegrád, olf.

Mücsarnok 1917 tavaszi tárlat

MDK

Krutzay Ferenc

Pályaművével résztvett a Budavar 1849-iki elfoglalásának képére hirdetett palyazaton.

Vas.Ujs.1904.51.évf.38.sz.651.l.

Krutsay Ferenc MDK

Szokatlan munka, olf.

Mücsarnok 1914. tavaszi kiállitás

MDK

Krutzay Ferenc

Budavár 1849-iki elfoglalasanak képére hirdetett palyazatra, Krutzay Ferenc palyamúvét beküldte.

Vas.Ujs.1904. 51.évf. 38.sz. 651.l.

Krutsay Ferenc MDK

Néger Adolf arcképe, olf.

Műcsarnok 1913-14. téli kiállitás

Krutsay Ferenc MDK

Dömös, olf.

Micsarnok 1916-17 téli tárlat

Krutsay Ferenc MDK

A kritikus, olf.

Műcsarnok 1915-16 téli tárlat

Krutsay Ferenc MDK

Eső után, olf.

Mücsarnok 1916. tavaszi tárlat

Krutsay Ferenc

Kirándulók, olf.

Műcsarnok 1916-17 téli tárlat

Krutsay Ferenc

Virágágy, olf.

Műcsarnok 1915-16 téli tárlat

Krutsay Ferenc MDK

Táncosnő, olf.

Mücsarnok 1908. tavaszi kiáll.

Krutsay Ferenc MDK

Dömösi táj, olf.

Műcsarnok 1913-14 téli kiállitás

Krutsay Ferenc

Dömösi tér, 9ft.

Krutsay Ferenc MDK

Borult hangulat, olf.

Műcsarnok 1913-14 téli kiállitás

Krutsay Ferenc MDK

Rossz pajtások, olf.

Mücsarnok 1910. Vándorkiállitás

Krutsay Ferenc MDK

Honleány, olf.

Mücsarnok 192o. tavaszi kiállitás

Krutsay Ferenc

MDK

Cigányleány, olf.

Mücsarnok 192o. tavaszi kiállitás

Krutsay Ferenc MDK

Főpróba, olf.

Műcsarnok 1910/11. téli kiállitás

Krutsay Ferenc NDK

Emlékezés, olf.

Műcsarnok 192o. tavaszi kiállitás

MDK

Krutsay Ferenc

Kézdi Kovács L.: Egy év története. Évk. KMT. 1929. 18.l.

101. KRUTSAY FERENC: Eső előtt (olajf.) Ára 15 frt.

110. KRUTSAY FERENC: Reggel (olajf.) Ára 75 frt.

Nemzeti Szalon
1900. téli kiáll.



Mannheimer Gusztá

Krutsay Ferenc

Kertben, repr.

Uj Idők, 1928.

II. 635-1.

887. Nem

A XVIII. sza

Galan

A előszerben
a mely vissza
rajtes ~~[illegible]~~ v
pedig futó látk
nyilt ~~[illegible]~~ kat ka

Vászon,
A Ne

508

Krutsay Ferenc

Tancosnő c. Képe
repr. –
Magyarság Képes
mell. 1928
okt. 14

Kruttsay Ferenc

Kitüntető elismerés

1922.

Krucsay Ferenc

szül. Csókán (Torontál m.)
1868. Rk. 6 elemi 2 alsó
fokú iparskola
1889/90 I. vendégl.
1889/90 II. " "
1890/91 I-II " "
1891/92 fest. ontály
1892/93 I " "
1892/93 II " "
1893/94 I " "
1893/94 II " "
1894/95 I-II " "
1895/96 " "

Liptószentmiklósi állami elemi iskolai
O. T. népkvt. V. 300

Kruitzay Ferenc

Művészet 1902 354
– 1910. 389

Magyar Művészet
1928. 600

o - L 6 (10'10'),

Krutsay Ferenc

fest.

1905. Budapest. VII. Nefelejts utca
27-29.

Krutsay Ferenc

Műcsarnok

1924. tav. kiáll. 90, 115, 424, 542

1928. őszi kiáll. Keretében hagyatéki kiállítás.

szül. 1868. Csókán (Torontál m.) megh. 1924. márc. 16. Budapesten. Lotznál a bpesti műtarajzkolában, Münchenben Hollosynál s Párisban Lefebvre- és T. R. Fleurynál tanult. 1893-tól Budapesten működik. Mint táj- és életkép festő ért el (naturalista) sikereket.

1928. őszi műveinből a Műcsarnok hagy. kiáll. rendezett.

Illavai r. kath. plébániatemplom
sodronyzománcros ezüstszelencéje
a XV. sz. ból VI. 242

Kontsay Ferenc

szül. Csóka 1868 okt. 3

† Bpest 1924 márc. 16.

Felkös ég c festmeje a

fővárosi muzeum tulajd

Középkori tárgyú vasszerkezetek

VII. 247

Krutsay Ferenc

festő mil. 1868. 043.
Csókán

wód

Krück. II. 101. l.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási
vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Kmetsay Ferenc

MAGYAR MÜVÉSZET
1928. 600

Krutsay Ferenc

KMTárs 1928. őrti kiáll. kat.

A patak hidja c. képe
repr.

Kertben dtto

Férfiarckép dtto

Kreutsay Ferenc

Réval XX. 522. l.

A MAGYAR NEMZETI MÚZEUM
TÖRTÉNETI OSZTÁLYA
BUDAPEST, VIII., MUZEUM-KÖRUT

Nagyságos

dr. G E N T H O N I S T V Á N egyetemi m.tanár Urnak

ill. a MÜEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGÁNAK

B u d a p e s t . IX.,

Iparmüvészeti Muzeum épüle te
Rákos-utca 3.sz.
MÜEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA.

Krutsay Ferenc

Thieme Becker

XXII. 25. l.

(Lyka)



T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

KRUTZLER, csizmadiamester

1761-ben a kőszegi pékek panaszt emeltek a tanácsnál azok ellen, akik más mesterségük mellett még kenyeret is sütnek. A tanács ezt eltiltotta és kérte ezek névsorát. Ezek egyike volt: "Krutzler Zischmamacher Meister/Krutzler csizmadiamester/. 572.old. 11.jegyz.

SZOVÁNYI ISTVÁN: A kőszegi céhek küzdelme a konvarok ellen a feudalizmus kései időszakában 567.old

VASI SZEMLE, Helytörténeti évkönyv, XXI. évf. 1967 4.szám. Szombathely, 1967

Krutsay Ferenc

"Borus táj" c. festménye „művészi ábrázolása a dömösi Dunakanyargójának"-irja Margitay Ernő: "Három kiállitás, I." c. kritikájában. A tárlaton bemutatott müvek alkotóinak névsorát lásd: Dudits Andor nevénél.
A kiállitást Kelenföld egyik átalakitott kávéházában rendezték.

Élet, Bp. 1915. febr. 28. VII. évf.
9. sz. 210-211. lap.

Krutsay Ferenc, festöm.

Dömös felett.	Olf.	
Utczarészlet.	"	5.1.
Dömösi utca.	"	5.1.
Bucsupillantás.	"	5.1.

Budai Vigadó.- Képszöm.kiáll. 1921.okt. Kat. 4.1.
és 5.1.

MDK

Krutsay Ferenc, sz. 1868.

Tájkép

Ernst Muz. 29. szkc. 1924. 27 l.

MDK

Krutsay Ferenc, festő.

275. Tanulmány. Of.

A Szegedi Képző műv. Egy műkiáll. - Szeged. 1907. IV.

Kat. 16. l.

Krutsay Ferenc MDK

Festő, olf.

Műcsarnok 1907. tavaszi kiáll.

Krutsay Ferenc

Névsorok

1914. tav. füzet. 152. 468

1915. tav. füzet. 196

1915-16. téli füzet. 221. 360

1916. tav. füzet - 332

1916-17. téli füzet 24, 74, 152.

1917. tav. füzet 368. 394. 398

1917-18. téli füzet 222, 352, 356

1918 - tav. füzet ~~228~~ 45, 67, 71.

1918-19. téli füzet -

1919-20. téli füzet - 226, 227
229, 231.

1920-21. téli füzet. 214, 361,
363, 481

1921. tav. füzet 36, 312, 416, 426.

1921. őszi füzet. 195, 345, 365

1922. jún. füzet. 530, 552, 592

1922. őszi füzet. 278. 409, 419

Ferencsay Ferenc

1923. tav. füzet 376. 440

Szentjánosi lelet VI. 25

Kretsay Ferencz Bjort

Mücsarnok

1893/94. téli kiáll.

1894. tavaszi kiáll.

1904-5. téli kiáll. 533

1905. tav. kiáll. 621.

1905-6. téli kiáll. 528.

1906. tav. kiáll. 281, 337, 356

1906-7. téli kiáll. 244

Aldringher János gróf császári tá-
bornok arcai. II. 14.

Krutsay Ferenc

Mucsarnok

1907. tav. kiáll. 144, 293, 325

1907-8. téli kiáll. 329, 556

1908. tav. kiáll. 218, 254, 261

1909. tav. kiáll. 217, 273

1910. tav. kiáll. 327, 329, 333, 334

1910-11. téli kiáll. 160, 583, 602, 616.

1911. tav. kiáll. 483, 494, 503

1911-12. jub. kiáll. 851

1912. tav. kiáll. 146, 420

1912-13. téli kiáll. 186, 208, 390, 394

1913. tav. kiáll. 254, 260, 318, 469

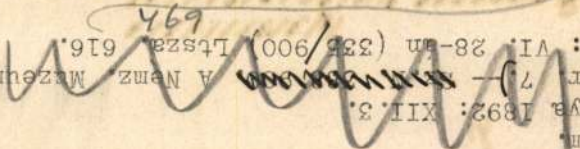

1913-14. téli kiáll. 53, 171, 173, 604, 615, 843

1807. Ch. Lebrun

Mozes megvédi Jethro leán

Az előtérben balra Mózes
kik Jethro leány
Boz
la szőke, felemelt jobb kezébe
fekvő és jajgató pásztor batyu
kék lepel, barnás-sárga nadrág
nyitettnek köntöse narancssárg
közül kettő a földön fetreng é
nen, a madiáni papnak két leány
nézi Mózes cselekedetét. Közt
a ki visszanéz és tigris bőréb
csöt visz. Szőke hajába fehér
szoknyát és sarut visel. Testv
kutyát fogja, kettő kezeit csa
egy jobb kezét tartva szemei
dő, bot és összetört cserépedé
el a kuttal és vizmedenczékkel
lé pásztorok közelednek jószág
kal megerősitett város; a domb
ján, legelő birkanyáj köti le f
hét fehér madár röpül. Az égbo

Fsarú

504: IV. 26.